Arhimandrit CLEOPA ILIE

PREDICI
LA
PRAZNICE ÎMPĂRĂTEŞTI
ŞI
LA SFINŢI DE PESTE AN

TIPĂRITE CU BINECUVÎNTAREA
PREA SFINŢITULUI
†EFTIMIE
EPISCOPUL ROMANULUI ŞI HUŞILOR

EDITURA EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR — 1986

Cuvîn
cum Biserica
existenței sa
viața Biseri
și ilustrare c
torul și pred
lucru toate p
Iisus Hristos

Cartea
sfinți de pes
din Mînăsti
de clerici și

Lucrarea
contactului c
sînt împărțite
cu polieleu,
părintească ș
deosebiți, ca
credincioși di
cu Dumnezeu
gice, scriptur
uimitor de b

Este pri
tiparului.

PREFAȚĂ

Cuvîntul Evangheliei este un mesaj al dragostei și al păcii, așa cum Biserica noastră Ortodoxă l-a trăit și-l trăiește în decursul existenței sale bimilenare. Exemplele luate din Sfînta Scriptură, din viața Bisericii, din viața de fiecare zi, devin analogie, mărturie, probă și ilustrare care trezesc interesul și dorința de imitare și urmare. Predicatorul și predica sînt un factor de educație religios-morală care pune în lucru toate posibilitățile spre a realiza chemarea *cu care Domnul nostru Iisus Hristos a chemat la apostolat pe Sfinții Săi Ucenici și Apostoli.*

Cartea de față intitulată: „Predici la praznice împărătești și la sfinți de peste an" *scrisă de Prea Cuviosul Arhimandrit Cleopa Ilie din Mînăstirea Sihăstria, județul Neamț, bine cunoscut și apreciat de clerici și credincioși, este o lucrare pe cît de utilă pe atît de originală.*

Lucrarea, bine gîndită și simțită, a fost concepută și redactată în urma contactului cu credincioșii, în liniștea chiliei sale mînăstirești. Predicile sînt împărțite în predici la praznice împărătești și predici la sfinții mari cu polieleu, de peste an. Lucrarea este izvorîtă din profunda dragoste părintească și din dorința de a fi utilă fiilor săi duhovnicești, atît de deosebiți, ca: frați și părinți de mînăstire, clerici de mir și, mai ales, credincioși din toate colțurile țării. Ea se prezintă ca un dialog al omului cu Dumnezeu și cu sfinții Lui, o adevărată comoară de cunoștințe teologice, scripturistice și patristice, pe care părintele Cleopa Ilie le stăpînește uimitor de bine.

Este prima carte de predici a Prea Cuviosiei Sale care vede lumina tiparului.

Istorioarele folosite în predici, majoritatea luate din Viețile Sfinților, concluziile practice ce se trag din fiecare învățătură, îndemnurile pentru o viață cu adevărat creștinească, în duhul Sfinților Părinți și al Ortodoxiei, sînt foarte binevenite. Atît nevoia unor predici cît mai bune la praznice împărătești și la sfinți, cît și originalitatea specifică autorului, și actualitatea lucrării de față, ne-au îndemnat să o luăm în considerare și s-o înscriem în planul editorial al Eparhiei Romanului și Hușilor.

Avem încredințarea că volumul de predici al părintelui Arhimandrit Cleopa Ilie va completa literatura omiletică a celor doritori de astfel de lucrări și, mai ales, va fi util clericilor și credincioșilor Bisericii noastre Ortodoxe.

Apreciind osteneala venerabilului Părinte Arhimandrit Cleopa Ilie, am dat binecuvîntarea noastră pentru tipărirea acestor predici și le recomandăm călduros preoților și credincioșilor.

† EFTIMIE
EPISCOPUL ROMANULUI ȘI HUȘILOR

Lucrarea
sfinți de peste
împărătești și l
Aceste prec
metanie — Sihă
trimis de ascult
dogmatic și pat
conținut moral-
cum m-a lumin
Prea Sfinții
să pregătesc un
cioșilor noștri, m
Prea Bunului n
l-am trimis Înal
și Sucevei și Pr
ficare și aproba
Pe cît am
scurte, mai pe
de la sate și ora
și problemele re
Cartea de p
21 de predici la
inte și după pr
pentru că înseși
viața și activitat
cuprinzătoare a
Partea a d
eleu de peste an,
conținut aghiogr

INTRODUCERE

Lucrarea de față, intitulată „*Predici la praznice împărătești și la sfinți de peste an*", cuprinde un număr de 54 de predici la praznice împărătești și la sfinți mai importanți din cursul anului bisericesc.

Aceste predici le-am vorbit de mai multe ori, fie la mînăstirea de metanie — Sihăstria — fie pe la diverse mînăstiri și biserici unde am fost trimis de ascultare. Unele dintre ele sînt mai lungi și cu conținut dogmatic și patristic. Altele sînt mai scurte, aghiografice și cu un conținut moral-catehetic, pe înțelesul tuturor, după slabele mele puteri, cum m-a luminat Prea Sfîntul Duh.

Prea Sfințitul Eftimie, Episcopul Romanului și Hușilor, cerîndu-mi să pregătesc un volum de predici cu titlul de mai sus, pe înțelesul credincioșilor noștri, m-am ostenit să redactez acest volum de predici, cu ajutorul Prea Bunului nostru Mîntuitor și al Prea Curatei Sale Maici, pe care l-am trimis Înalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Teoctist al Moldovei și Sucevei și Prea Sfințitului Eftimie al Romanului și Hușilor, spre verificare și aprobare.

Pe cît am putut am căutat ca predicile de față să fie în general mai scurte, mai pe înțeles și apropiate de inima bunilor noștri credincioși de la sate și orașe. La sfîrșitul fiecărei predici am făcut aplicație la viața și problemele religioase actuale care îi preocupă pe credincioși.

Cartea de predici este împărțită în trei părți. Prima parte cuprinde 21 de predici la praznicele împărătești, inclusiv la cele șase duminici dinainte și după praznice. Acestea au un conținut dogmatic mai profund, pentru că înseși praznicele împărătești prezintă momente principale din viața și activitatea pămîntească a Mîntuitorului, care cer o explicație mai cuprinzătoare a învățăturilor dogmatice revelate.

Partea a doua cuprinde 33 de predici la sfinți cu priveghere și polieleu de peste an, care se țin mai ales la mînăstiri. Aceste predici au un conținut aghiografic, mai ușor și plăcut credincioșilor, avînd un caracter

mai mult moral, prin care sfinții sînt prezentați ca modele vii de urmat pentru noi toți. Partea a treia cuprinde o mică adunare de cuvinte patristice și istorioare morale, alese cu grijă din Viețile Sfinților, din Proloage și din scrierile patristice, împărțite oarecum pe teme.

Scopul acestor învățături patristice, mai întîi este acela de a populariza pe Sfinții Părinți în rîndul credincioșilor, despre care ei știu atît de puțin. Apoi, de a-i hrăni și zidi duhovnicește cu sfaturi autentice de la Sfinții Părinți care se bucură de o necontestată autoritate morală în Biserica Ortodoxă. Al treilea scop este gîndul de a pune prin aceasta la îndemîna preoților noștri învățături patristice de primă importanță pentru misiune, gata alese, pentru a fi folosite după dorință, fie în cadrul unor predici, fie în mod liber, de la caz la caz.

Nu știu dacă am reușit să fac atît cît ar fi trebuit și cît aș fi dorit, mai ales că aceasta este prima mea carte de predici care vede lumina tiparului. Prin cartea de față am dorit să dau și eu o mînă de ajutor preoților iubitori de Hristos, care fac misiune evanghelică și se ostenesc pentru apărarea dreptei credințe și mîntuirea credincioșilor ce li s-au încredințat. De aceea rog pe preoții și credincioșii care vor citi și asculta aceste predici să nu mă uite pe mine, nevrednicul, la sfintele lor rugăciuni. Căci și eu, de multe ori am lăsat pravila cea cuvenită călugărului la chilie, și chiar la sfînta biserică, și am zăbovit a scrie aceste modeste predici, socotind că vor fi de folos credincioșilor noștri și că rugăciunile lor vor completa lipsurile mele.

Mulțumesc Bunului nostru Mîntuitor Iisus Hristos că a binecuvîntat cartea aceasta să vadă lumina tiparului. Mulțumesc Înalt Prea Sfințitului Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei și Prea Sfințitului Eftimie, Episcopul Romanului și Hușilor că au dat înalta binecuvîntare de tipărire a acestor predici. Mulțumesc tuturor colaboratorilor care au contribuit după putere la buna reușită a cărții de față.

Doresc, ca aceste predici să fie spre lauda lui Dumnezeu, Celui în Treime preamărit, spre cinstea tuturor sfinților Lui, spre folosul sufletesc al binecredincioșilor noștri creștini și spre mîntuirea sufletului meu, în ziua cea mare a judecății pe care o aștept.

La Praznicul Învierii Domnului
Anul mîntuirii, 1985

Arhimandrit CLEOPA ILIE
Mînăstirea Sihăstria

PRA

I

PREDICI
LA
PRAZNICE ÎMPĂRĂTEŞTI

Iubiți credin

Astăzi este
Domnului. Astă
sărbătoarea sărb
lui Hristos, atîr
în vederea mint
prea slăvită sărb
nostru S-a jertfit
Sa, ne-a trecut

Mai întîi tr
morților a fost d
Veche și celor m
riile Sfintei Scri
și binecuvîntînd
Iisus Hristos și

PREDICĂ
LA ÎNVIEREA DOMNULUI

„Cu trupul adormind ca un muritor, Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat, pe Adam din stricăciune ridicînd și moartea pierzînd; Paștile nestricăciunii, lumii de mîntuire" (Luminînda de la slujba Învierii)

Hristos a înviat!

Iubiți credincioși,

Astăzi este ziua cea prea luminată și prea veselitoare a Învierii Domnului. Astăzi este cel mai mare praznic al Bisericii lui Hristos și sărbătoarea sărbătorilor. De această sărbătoare, a Prea Slăvitei Învieri a lui Hristos, atîrnă mîntuirea noastră. Acestea înțelegîndu-le și avîndu-le în vederea minții, vom îndrăzni a vorbi cîteva lucruri despre această prea slăvită sărbătoare a Învierii Domnului, întru care *„Hristos, Paștile nostru S-a jertfit pentru noi"* (1 Cor. 5, 7; Efes. 2, 13-14), și prin învierea Sa, ne-a trecut pe noi din moarte la viață (1 Ioan 3, 12).

Mai întîi trebuie să știm că taina Învierii Domnului și a învierii morților a fost descoperită patriarhilor, proorocilor și drepților din Legea Veche și celor mai înainte de Lege. De aceea, vom arăta mai întîi mărturiile Sfintei Scripturi în această privință. Patriarhul Iacob, proorocind și binecuvîntînd pe fiii săi, a arătat că din Iuda va răsări Domnul nostru Iisus Hristos și că Lui se vor supune, zicînd: *„Nu va lipsi sceptru din*

Iuda, nici toiag de cîrmuitor din coapsele sale, pînă ce va veni Împăciuitorul, Căruia se vor supune popoarele" (Gen. 49, 10). Iov cel mult-răbdător, proorocind despre răscumpărarea neamului omenesc prin Hristos Iisus și despre învierea trupurilor în ziua cea mare a Judecății de apoi, a zis: „*Știu că Răscumpărătorul meu este viu și că El, în ziua cea de pe urmă, va ridica iar din pulbere această piele a mea ce se destramă. Și afară din trupul meu voi vedea pe Dumnezeu. Pe El Îl voi vedea și ochii mei Îl vor privi, nu ai altuia. Și de dorul acesta măruntaiele mele tînjesc în mine*" (Iov, 19, 25—27). Iar proorocul și împăratul David se veselea cu nădejdea învierii Domnului și că nu va fi lăsat în iad sufletul lui și zicea: „Pentru aceasta, s-a veselit inima mea și s-a bucurat limba mea, dar încă și trupul meu se va sălășlui întru nădejde. Că nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea" (Ps. 15, 9—10; Fapte 2, 26—27).

Proorocul Osea, arătînd biruința Mîntuitorului asupra morții și a iadului prin Patima și Învierea Sa, zice: „*Unde îți este biruința ta, moarte? Unde îți este, iadule, boldul tău?*" Apoi, arătînd că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos pe cei credincioși îi va izbăvi din robia iadului prin Învierea Sa, zice: „*Din mîna iadului îi voi izbăvi pe ei și din robia morții îi voi scoate pe ei*" (Osea 13, 13—14). Marele prooroc Isaia, arătînd despre învierea morților prin porunca Mîntuitorului la Judecata cea de apoi, zice: „*Morții Tăi vor trăi și trupurile lor vor învia! Deșteptați-vă, cîntați de bucurie voi cei ce vă sălășluiți în pulbere! Căci roua Ta este rouă de lumină și din sînul pămîntului, umbrele vor învia*" (Isaia 26, 19).

Același lucru, arătîndu-l și marele prooroc Daniel, zice: „Mulți din cei ce dorm în țărîna pămîntului se vor scula, unii la viață veșnică, iar alții la ocară și rușine veșnică" (Daniel 12, 2). Fericiții Macabei, cînd erau chinuiți de păgînul Antioh pentru că păstrau Legea lui Moise, au mărturisit despre învierea morților, zicînd: „Tu, dar, nelegiuitule, ne scoți pe noi din această viață; *însă Împăratul lumii pe noi, cei ce murim pentru legile Lui, iarăși ne va învia, cu înviere de viață veșnică*" (2 Macabei 7, 9).

Încă și proorocul Iezechiel a văzut mai înainte taina învierii morților, prin mulțimea oaselor uscate ce i s-au arătat (Iezechiel 37, 1, 10) și învierea mortului ce s-a atins de oasele sfîntului prooroc Elisei, care închipuiau învierea morților (4 Regi, 13, 21). Dar și Ilie proorocul, cu rugăciunea către Dumnezeu, a înviat pe fiul văduvei din Sarepta Sidonului (3 Regi 17, 17—22), iar Elisei proorocul cu rugăciunea sa a înviat pe fiul sunamitencei (4 Regi 4, 32—35). La fel proorocul Iona prea luminat a închi-

puit Învierea D
chitului și rever

Pînă aici ar
ment. Iar în N
vestitor al învier
nostru Iisus Hr
zis: „*Neam viclea
semnul lui Iona
trei zile și trei n
și trei nopți*" (M
cilor Săi învier
*în noaptea acea
turmei. Dar dup*
(Matei 26, 31—
învierea Sa din
*mească multe și
să fie omorît, dar*
Sfînta Evanghe
atunci a începu
Ierusalim și să p
rari și să fie ucis
*Galileea, Mîntui
în mîinile oame*
întristat foarte

La fel spu
se vor împlini
va fi dat păgîn
ce Îl vor bicui,

Iubiți credi

Am arătat
de sfinții proor
ucenicilor Lui ș
ochii lor Învie

Cea dintîi
mare mironosi
zice dumnezeia
*înviind dimineaț
întîi Mariei Ma*

puit Învierea Domnului şi pogorîrea Lui la iad, cu şederea în pîntecele chitului şi revenirea la viaţă după trei zile şi trei nopţi (Iona 2, 1—11).

Pînă aici am adus mărturii ale învierii lui Hristos din Vechiul Testament. Iar în Noul Testament, cel mai mare şi prea sfînt şi adevărat vestitor al învierii din morţi a fost Însuşi Domnul Dumnezeul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. La cererea cărturarilor de a le da lor semn, El a zis: „*Neam viclean şi desfrînat cere semn, dar semn nu i se va da lui decît semnul lui Iona proorocul. Că precum a fost Iona în pîntecele chitului trei zile şi trei nopţi, aşa va fi Fiul Omului în inima pămîntului, trei zile şi trei nopţi*" (Matei 12, 38--40). Altă dată, Mîntuitorul, vestind ucenicilor Săi învierea Sa din morţi, le-a zis: „*Voi toţi vă veţi sminti întru Mine în noaptea aceasta, căci scris este: Bate-vor păstorul şi se vor risipi oile turmei. Dar după învierea Mea, voi merge mai înainte de voi în Galileea*" (Matei 26, 31—32). Altă dată şi mai luminat a vestit despre patima şi învierea Sa din morţi, zicînd ucenicilor Săi: „*Fiul Omului trebuie să pătimească multe şi să fie defăimat de bătrîni, de arhierei şi de cărturari şi să fie omorît, dar după trei zile va învia*" (Marcu 8, 31). În alt loc ne spune Sfînta Evanghelie despre patima şi învierea Domnului, zicînd: „De atunci a început Iisus să arate ucenicilor Lui că El trebuie să meargă la Ierusalim şi să pătimească multe de la bătrîni, de la arhierei şi de la cărturari şi să fie ucis şi a treia zi să învieze(Matei 16, 21). „*Pe cînd străbăteau Galileea, Mîntuitorul a zis iarăşi ucenicilor Săi: Fiul Omului va să fie dat în mîinile oamenilor. Şi-L vor omorî, dar a treia zi va învia.* Şi ei s-au întristat foarte!" (Matei 17, 22—23).

La fel spune şi evanghelistul Luca: „Iată, ne suim la Ierusalim şi se vor împlini toate cele scrise prin prooroci despre Fiul Omului, căci va fi dat păgînilor şi va fi batjocorit şi va fi ocărît şi scuipat. *Şi după ce Îl vor biciui, Îl vor ucide; iar a treia zi va învia*" (Luca 18, 31—33)

Iubiţi credincioşi,

Am arătat pînă aici mărturiile Învierii Domnului care s-au vestit de sfinţii prooroci şi de Însuşi Hristos. Acum vom aminti mărturiile ucenicilor Lui şi ale tuturor celor ce au crezut într-Însul şi au văzut cu ochii lor Învierea Lui din morţi.

Cea dintîi mărturie despre Învierea Domnului, ne-o arată sfînta mare mironosiţă şi întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena. Iată ce zice dumnezeiasca Evanghelie după Marcu, în această privinţă: „*Şi înviind dimineaţa, în ziua dintîi a săptămînii (Duminică), El S-a arătat întîi Mariei Magdalena*, din care scosese şapte demoni. *Aceasta, mergînd,*

a vestit pe cei ce fuseseră cu El și care se tînguiau și plîngeau. Și ei, auzind că El este viu și că a fost văzut de ea, n-au crezut" (Marcu 16, 9—11). Iar Sfînta Evanghelie de la Matei zice: „După ce a trecut sîmbăta, cînd se lumina de ziua întîia a săptămînii, au venit Maria Magdalena și cealaltă Marie, ca să vadă mormîntul. Și iată s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, coborînd din cer și venind, a prăvălit piatra și ședea deasupra ei. Și înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. Și de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau și s-au făcut ca morți. Iar îngerul, răspunzînd, a zis femeilor: *„Nu vă temeți, că știu că pe Iisus cel răstignit Îl căutați. Nu este aici, căci S-a sculat precum a zis. Veniți de vedeți locul unde a zăcut. Și degrabă mergînd, spuneți ucenicilor Lui că S-a sculat din morți și iată va merge înaintea voastră în Galileea; acolo Îl veți vedea*" (Matei 28, 1—10). Iar dumnezeiescul Ioan Evanghelistul, vorbind despre arătarea Domnului după Înviere sfintelor mironosițe, zice: „Maria stătea afară lîngă mormînt plîngînd. Și pe cînd plîngea s-a aplecat spre mormînt și a văzut doi îngeri în veșminte albe șezînd, unul către cap și altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus. Și aceia i-au zis: *Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauți? Ea le-a zis că au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus. Zicînd acestea, ea s-a întors cu fața și a văzut pe Iisus stînd, dar nu știa că este Iisus. Zis-a Iisus: Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauți? Ea, crezînd că este grădinarul, I-a zis: Doamne, dacă L-ai luat Tu, spune-mi unde L-ai pus și eu Îl voi ridica. Iisus i-a zis: Marie! Întorcîndu-se aceia, I-a zis evreiește: Rabuni!*, (adică, Învățătorule). *Iisus i-a zis: Nu te atinge de Mine că încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Mergi la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru și la Dumnezeul Meu și Dumnezeul vostru. Și a venit Maria Magdalena, vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul și acestea i-a spus ei*" (Ioan 20, 11—18).

Acestea au fost primele arătări ale Mîntuitorului, după înviere, către sfintele femei mironosițe.

Apoi S-a arătat Domnul la doi din ucenicii Săi, Luca și Cleopa, care mergeau spre Emaus, (Luca 24, 35). Seara, în ziua Sfintelor Paști S-a arătat celor unsprezece, care erau adunați împreună de frica iudeilor și i-a liniștit, zicîndu-le: „*Pace vouă!*" Iar ei înfricoșîndu-se, le-a zis Hristos: „*De ce sunteți tulburați și pentru ce se suie astfel de gînduri în inimile voastre? Vedeți mîinile Mele și picioarele Mele că Eu Însumi sînt. Pipăiți-Mă și vedeți că duhul nu are carne și oase, precum Mă vedeți pe Mine că am. Și zicînd acestea, le-a arătat mîinile și picioarele Sale. Iar ei încă necrezînd de bucurie și minunîndu-se, El le-a zis: Aveți aici ceva de mîncare? Iar ei i-au dat o bucată de pește fript și dintr-un fagure de miere. Și luînd*

a mîncat înaintea lor și le-a zis: „*Acestea sînt cuvintele pe care le-am grăit către voi, fiind încă împreună cu voi, că trebuie să se împlinească toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise, în prooroci și în psalmi. Atunci le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile*" (Luca, 24, 36—45).

S-a arătat lui Petru separat, înaintea celorlalți ucenici (Luca 24, 34). Apoi s-a arătat celor zece ucenici împreună și lui Petru, chiar în prima zi a învierii, a suflat peste ei Duh Sfînt, dîndu-le harul apostolic și preoțesc și puterea iertării păcatelor (Ioan 20, 21—23).

Apoi s-a arătat și la peste cinci sute de frați (1 Cor. 15, 6, 7), iar după opt zile, S-a arătat ucenicilor Lui și lui Toma. Fiind ușile încuiate, l-a încredințat pe Toma despre învierea Sa, prin punerea mîinilor în coasta Sa (Ioan 20, 26, 29). S-a arătat apoi la Marea Tiberiadei, cînd a chemat din nou pe Petru la apostolie, și i-a zis de trei ori: „Paște oile Mele" (Ioan 21, 15—17). Mai pe urmă S-a arătat și marelui Apostol Pavel pe calea Damascului și l-a trimis să vestească Evanghelia la neamuri (1 Cor. 15, 8; Fapte 9, 4—6). Ultima dată S-a arătat Domnul ucenicilor Săi pe Muntele Măslinilor, cînd S-a înălțat la cer și le-a zis: „*Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede și se va boteza, se va mîntui, iar cel ce nu va crede, se va osîndi*" (Marcu 16, 15, 19; Luca 24, 49—52; Fapte 1, 8, 11).

Iubiți credincioși,

Pînă aici am vorbit despre mărturiile învierii Domnului și ale învierii morților pe care le găsim în Sfînta Scriptură. În cele ce urmează, vom vorbi despre bucuriile învierii Domnului.

Ziua de astăzi, cînd Hristos, Paștile noastre, a înviat din morți, a vestit-o dumnezeiescul împărat și prooroc David, cu o mie de ani mai înainte, cînd a zis: „*Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa*" (Psalm 117, 24). Cu adevărat, nici o sărbătoare a Bisericii creștine nu a adus atîta bucurie în cer și pe pămînt, precum și în iad, ca bucuria Învierii Domnului. Această mare sărbătoare a sărbătorilor s-a început cu cuvintele: „*Bucurați-vă!*" Din clipa cînd Domnul a întîmpinat pe femeile mironosițe la mormînt și le-a zis: „*Bucurați-vă*"!, de atunci bucuriile învierii au început a se răspîndi în toată lumea, sălășluindu-se în inimile tuturor ucenicilor Lui. Dar bucuria învierii Domnului nu a rămas numai la cei ce viețuiau pe pămînt și credeau în El. Ci această prea luminată bucurie a învierii Domnului „a umplut cerul și pămîntul și cele dedesubt". Cine din oameni ar putea să spună cîtă bucurie au avut Adam și Eva și toți patriarhii, proorocii și drepții Legii

Vechi şi cei mai dinainte de Lege, cînd li s-a vestit în iad că a înviat Domnul şi că vine la ei, Mesia „Împăciuitorul căruia se vor supune popoarele" (Gen. 49, 10)?.

Cine din oameni şi din îngeri poate să înţeleagă pe deplin bucuria prea fericiţilor patriarhi, drepţi şi prooroci care, prin Duhul Sfînt, mai înainte au arătat despre patima, moartea şi învierea Domnului nostru Iisus Hristos? Ce bucurie dumnezeiască simţeau ei cînd au văzut cu ochii lor sfărîmarea porţilor iadului şi pe Mesia, Cel mult aşteptat, venind cu putere şi strălucire negrăită, risipind cu fulgerele dumnezeirii Sale negura şi întunericul cel prea cumplit al iadului? Cînd cineva dintre oameni este pedepsit şi închis pe mulţi ani într-o temniţă grea şi amară, cu cîtă nerăbdare aşteaptă izbăvirea sa de acolo? Oare, cîtă bucurie şi veselie a umplut inimile tuturor celor ce erau în temniţele şi muncile cele nesuferite ale iadului de la începutul veacurilor, cînd Hristos, „Lumina lumii", a venit la ei? Dar nu numai cei din iad şi credincioşii de pe pămînt se bucurau. Ci toate cetele îngerilor din ceruri se bucurau negrăit şi dănţuiau de marea bucurie a învierii Domnului şi de biruinţa Vieţii asupra morţii şi a iadului. Şi dacă se face *„bucurie mare în cer pentru un păcătos care se pocăieşte"* (Luca 15, 7, 10), apoi cine poate să spună bucuria tuturor puterilor cereşti cînd Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a scos din iad, nu unul sau o mie, ci o atît de mare şi nenumărată mulţime de suflete şi le-a dus la fericirea cea veşnică prin patima şi învierea Sa din morţi?

Şi, *„dacă printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, şi aşa moartea a trecut la toţi oamenii pentru că toţi am păcătuit prin Adam"* (Rom. 5, 12), apoi cîtă bucurie a fost în cer, pe pămînt şi în iad, *„cînd Noul Adam, Hristos Cel fără de păcat* (Ioan 8, 4, 6; 1 Petru 2, 22; 2 Cor. 5, 21; 1 Ioan 3, 5) *a biruit prin cruce, prin patimă, prin moarte şi prin înviere pe cel ce avea stăpînirea morţii, adică pe diavolul"* (Ioan 12, 31; 14, 30; 16, 11), *„eliberînd din robia lui pe toţi cei osîndiţi de la întemeierea lumii care credeau în El şi aşteptau venirea Lui?"* (Matei 5, 19; Luca 1, 6; 18, 17).

Proorocul David, vorbind despre lumina şi bucuria care s-a revărsat asupra drepţilor cînd Mîntuitorul S-a pogorît în iad, zice: „Lumină a răsărit dreptului şi celor drepţi cu inima, —veselie" (Psalm 96, 12) şi iarăşi: „Veseliţi-vă drepţilor în Domnul şi lăudaţi pomenirea sfinţeniei Lui". A venit Hristos, „Lumina lumii", ca să împărtăşească lumina Sa celor ce şedeau întru întuneric. Acum s-a împlinit proorocia care zice: *„Poporul care şedea întru întuneric va vedea lumină mare şi voi cei ce locuiţi în latura şi-n umbra morţii, lumină va străluci peste voi"* (Isaia 9, 1).

Dacă împărăția lui Dumnezeu este „*dreptate, pace și bucurie întru Duhul Sfînt*", cum spune Sfîntul Pavel (Rom. 14. 17) și dacă Hristos este „veselia cea veșnică", cum cîntă Biserica la Sfintele Paști, apoi cine dintre oameni sau din îngeri va putea spune bucuria cea veșnică pe care o primesc și o simt drepții și sfinții lui Dumnezeu în rai, revărsîndu-se asupra lor din oceanul nemărginit al bucuriei și al luminii celei negrăite, cu care Dumnezeu adapă veșnic mințile și inimile lor prin Duhul Sfînt? (Rom. 5, 5; 15, 13). Cînd Hristos, Mîntuitorul lumii, „Lumina cea neapropiată" a coborît cu slavă negrăită la iad și a scos de acolo pe toți cei ce așteptau venirea Lui, atunci puterile cerești au cîntat: „*Unde-ți este, moarte, boldul tău? Unde-ți este, iadule, biruința?*" (1 Cor. 15, 55). Căci bucuria învierii Domnului nu a rămas numai la cei din iad și la cei de pe pămînt. Ea a cuprins toate cetele îngerilor din cer, care cu mare bucurie și veselie slăveau milostivirea și puterea Sa cea negrăită ce s-a arătat atunci asupra neamului omenesc, spre a-l izbăvi de robia diavolului și a morții.

Acest adevăr, înțelegîndu-l, Biserica lui Hristos cîntă: „Cerurile după cuviință să se veselească și pămîntul să se bucure și să prăznuiască toată lumea cea văzută și cea nevăzută, că Hristos S-a sculat, — veselia cea veșnică". Apoi, arătînd că lumina învierii lui Hristos a strălucit și în iad și pe pămînt, precum și în cer, zice: „Acum toate s-au umplut de lumină, și cerul și pămîntul și cele dedesubt".

Din aceste cîntări dogmatice ale Bisericii Ortodoxe putem înțelege prea luminat că minunea și bucuria învierii Domnului a cuprins iadul, pămîntul și cerul și toată lumea văzută și nevăzută, înnoind toate și aducînd mîntuire neamului omenesc, ca Cel ce este Mîntuitorul lumii și „veselia cea veșnică".

Iubiți credincioși,

După ce am vorbit despre mărturiile și bucuriile învierii lui Hristos, vom vorbi acum cîte feluri de învieri sînt și deosebirea dintre ele.

După învățătura Sfintei Scripturi și ale Sfinților Părinți sînt patru feluri sau chipuri de învieri, care s-au făcut și se fac numai cu puterea și harul lui Dumnezeu. Întîia și cea mai mare și preamărită este învierea cu trupul din mormînt a Domnului Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Despre aceasta pe de o parte se spune că Dumnezeu Tatăl L-a înviat pe El din morți și I-a dat slavă (1 Petru 1, 21), iar pe de altă parte, că El Însuși, ca un Dumnezeu adevărat, S-a înviat pe Sine, a

înviat „prin slava Tatălui" (Rom. 6, 4), adică prin dumnezeirea Lui a înviat trupul Său cel ceresc (Rom. 4, 25). În acest sens, Mîntuitorul spune despre Sine: „*Eu sînt învierea şi viaţa*" (Ioan 11, 25), adică El este dătător de viaţă şi încă din belşug (Ioan 10, 10). Al doilea fel de înviere au fost cele făcute de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, cu fiul văduvei din Nain (Luca 7, 15, 19), cu fiica lui Iair, mai-marele sinagogii (Luca 8, 49, 56), şi învierea cea de a patra zi a lui Lazăr din mormînt (Ioan 11, 39, 45).

Al treilea fel de înviere au fost cele făcute de sfinţii prooroci şi apostoli şi de alţi sfinţi purtători de Dumnezeu. Iar al patrulea fel de înviere, despre care se vorbeşte figurat, este învierea duhovnicească din moartea păcatului prin pocăinţă, la o viaţă nouă în Hristos (1 Ioan 3, 14; Luca 15, 32).

Iubiţi credincioşi,

Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este cea mai vestită, mai mare, mai preamărită şi mai folositoare mîntuirii neamului omenesc. Mai mărită şi prea minunată, pentru că s-a făcut cu a Sa putere dumnezeiască, El fiind însăşi învierea şi viaţa (Ioan 11, 25). Mai preamărită decît toate, fiindcă şi îngerii şi oamenii au lăudat-o, o laudă şi o vor lăuda în veacul veacului, căci fără înviere nu este mîntuire neamului omenesc.

Învierea Domnului este şi învierea noastră, este sfîrşitul şi cununa Evangheliei lui Hristos. Dacă Hristos n-ar fi murit şi înviat pentru noi, zadarnică ar fi fost credinţa noastră, nedejdea şi viaţa noastră, căci fără înviere, moartea şi păcatul nu pot fi biruite. Învierea Domnului a avut marele şi negrăitul efect de salvare a tuturor credincioşilor, de trezire a întregii lumi din moartea păcatului, de chemare a oamenilor din moarte la viaţă (1 Ioan 3, 14; Ioan 11, 25), ajutaţi de lumina Evangheliei Sale şi de harul Sfintelor Taine. Prin înviere, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a devenit începătorul învierii celor adormiţi (1 Cor. 15, 20), adică a învierii generale a trupurilor la sfîrşitul veacului. De aceea, El este numit „Cel întîi născut din morţi" (Col. 1, 18; Rom. 8, 29).

Învierile din morţi săvîrşite de Domnul nostru Iisus Hristos sînt mult mai slăvite decît cele făcute de sfinţii prooroci şi apostoli şi de alţi sfinţi ai lui Dumnezeu, deoarece Mîntuitorul le-a făcut numai cu cuvîntul şi porunca Sa, fără a se mai ruga să fie ajutat de cineva spre a o face. Prin aceste minuni şi învieri din morţi, Iisus Hristos şi-a arătat puterea dumne-

zeirii Sale, încredințîndu-ne că El are stăpînire peste moarte și peste viață (Ioan 2, 19; 10, 18), deoarece, după mărturia Sfintei Scripturi, numai Dumnezeu poate face minuni cu a Sa putere (Exod 15, 11; Deut. 3, 24; Psalm 71, 18, 19; 85, 9; 134, 6; 135, 4). Învierile din morți făcute de sfinții prooroci, de Sfinții Apostoli și de alți sfinți ai lui Dumnezeu sînt deosebite de cele făcute de Domnul, căci, s-au făcut tot cu puterea Lui, însă la rugăciunea, la cererea și credința sfinților Lui (3 Împ. 17, 20; 4 Împ. 4,32; Fapte 9, 36; 20, 9, 12).

Iar despre învierea sufletească, adică învierea omului din moartea păcatului, trebuie să știm că aceasta este mai mare decît învierea din morți. Această înviere tainică în duh se săvîrșește în cei credincioși prin învățătura Evangheliei, prin harul Sfintelor Taine și prin faptele bune, dar mai ales prin Sfîntul Botez, prin care murim și înviem tainic cu Hristos (Rom. 6, 2—8; Efes. 2, 1—6; Col. 2, 13; 3, 1—3). *Fără această înviere duhovnicească, adică fără pocăință, nimeni dintre noi nu se poate mîntui.*

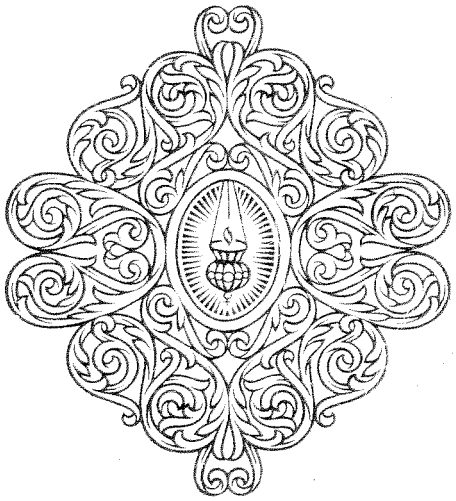
O asemenea înviere tainică din moartea păcatului, vedem în pilda fiului risipitor, cînd zice Hristos: „*Trebuie însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat*" (Luca 15, 32). Învierea tainică din moartea păcatului numai Dumnezeu o poate cunoaște cu adevărat, deoarece El este Acela care cercetează inimile tuturor oamenilor (Psalm 7, 9; 42, 23). Prin învierea tainică și spirituală, omul, încă fiind viu cu trupul, trăiește o înviere a sufletului său prin harul și puterea lui Dumnezeu. În acest fel, el trăiește în Dumnezeu și Dumnezeu trăiește în el și poate zice ca marele apostol Pavel: „*Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*" (Gal. 2, 20; 2 Cor. 1, 3, 5). O! de ne-ar da prea bunul Dumnezeu la toți cei bine credincioși o asemenea înviere tainică, prin care vom putea trăi cu Domnul în bucuria învierii veșnice.

Iubiți credincioși,

Astăzi sînt Sfintele Paști! Astăzi a înviat Hristos din morți și ne-a izbăvit de moarte, de robia păcatului și de osînda iadului. Astăzi iadul a fost golit și raiul s-a deschis. Astăzi, îngerii cîntă împreună cu oamenii biruința vieții asupra morții. Astăzi și noi cu toții să ne veselim împreună cu Biserica lui Hristos că nu mai sîntem sub legăturile morții și ale întunericului. Să lepădăm, dar, întristarea și răutatea și grijile cele trecătoare, că Hristos a înnoit lumea prin înviere.

Deci, să ne bucurăm duhovnicește, mulțumind lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să ajungem și în anul acesta la Sfintele Paști și să cîntăm împreună această frumoasă cîntare: „*Ziua învierii și să ne luminăm cu prăznuirea, și unul pe altul să ne îmbrățișăm și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi să iertăm toate pentru înviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd și celor din mormînturi viață dăruindu-le!*" Amin.

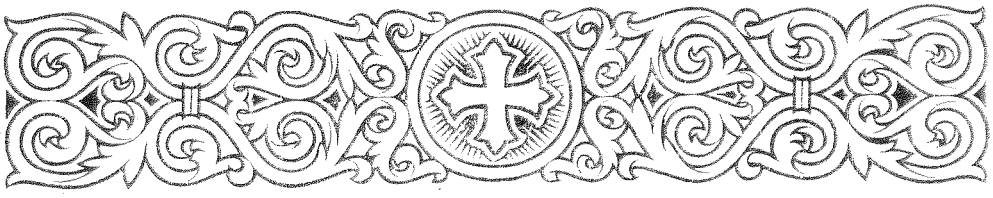
Hristos a înviat!

Iubiți cr

Biseric
prea frumos
douăsprezece
împărătești.
lui. Toate du
își au origine
tură și sînt
veacuri creșt

Dumnez
astăzi a fost
în psalmi, pr
tot pămîntul
„*Acest Iisus*
Acesta este C
întru cele în
nu S-a înălța

PREDICĂ
LA ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

„Înălțatu-Te-ai întru slavă, Hristoase Dumnezeul nostru, bucurie făcînd ucenicilor cu făgăduința Sfîntului Duh; încredințîndu-se ei prin binecuvîntare, că Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Izbăvitorul lumii" (Troparul praznicului)

Hristos S-a înălțat!

Iubiți credincioși,

Biserica cea dreptslăvitoare a lui Hristos are un brîu sfînt și prea frumos cu care se încinge în fiecare an. Brîul acesta poartă pe el douăsprezece semne, adică douăsprezece mari sărbători sau praznice împărătești. Ele încep cu Bunavestire și se încheie cu Înălțarea Domnului. Toate dumnezeiești praznice care împodobesc brîul de aur al Bisericii își au originea lor dogmatică și trainică în Sfînta și dumnezeiasca Scriptură și sînt intrate în cultul Bisericii Ortodoxe încă din primele veacuri creștine.

Dumnezeiescul praznic al Înălțării Domnului pe care îl sărbătorim astăzi a fost proorocit cu 800 de ani mai înainte de către proorocul David în psalmi, prin cuvintele: „Înalță-Te peste ceruri Dumnezeule, și peste tot pămîntul slava Ta!" (Ps. 56, 7). Iar Sfîntul Apostol Pavel zice: *„Acest Iisus Care s-a pogorît la temeliile cele mai de jos ale pămîntului, Acesta este Care S-a și suit mai presus de toate cerurile, de-a dreapta măririi întru cele înalte"* (Efeseni 4, 9—10). Mîntuitorul nostru Iisus Hristos nu S-a înălțat în cer, nici peste cer, ci peste ceruri. Nimeni nu știe numărul

cerurilor. Unii au spus că sînt șapte, alții au zis că sînt nouă, dar Sfînta Scriptură nu ne arată numărul lor. Nenumărate sînt cerurile și nemăsurat este Dumnezeu, cu vechimea, cu puterea și cu toată înțelepciunea. Așadar, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos s-a înălțat astăzi de-a dreapta Tatălui, „mai presus decît toate cerurile" (Efes. 4, 10).

Însă pentru ce S-a înălțat Domnul de pe pămînt la ceruri? *Ca să ne trimită nouă pe Prea Sfîntul Duh* (Marcu 16, 19; Efes. 4, 10). Același lucru îl spune și Sfîntul Evanghelist Ioan: „*Trebuie să mă duc Eu, că de nu mă voi duce Eu la cer, nu va veni la voi Mîngîietorul, Duhul adevărului, Care de la Tatăl purcede*" (Ioan 14, 26; 15, 26; 16, 7). A doua pricină pentru care s-a înălțat Mîntuitorul la cer este „ca să plinească rînduiala cea pentru noi", cum scrie în condacul acestui prea luminat praznic. Și care este această rînduială? Răscumpărarea lumii prin întruparea, pătimirea, moartea și învierea Fiului lui Dumnezeu, cum zice Evanghelistul Ioan: „*Așa a iubit de mult Dumnezeu lumea, încît* pe *Unul Născut Fiul Său L-a trimis în lume ca să răscumpere lumea prin El*" (Ioan 3, 16). Deci L-a trimis Tatăl nu numai așa, ca să vină și să plece; ci cu o misiune mare pentru cer și pentru pămînt, ca să mîntuiască neamul omenesc. Și această misiune s-a împlinit azi. Pentru vindecarea noastră a trebuit să sufere El rane și cu ranele Lui să vindece toate ranele noastre cele sufletești, adică păcatele, cum zice proorocul Isaia: „*Și prin ranele Lui noi toți ne-am vindecat*" (53, 5). *Biruința lui Hristos se desăvîrșește prin înălțarea Sa la cer.* Deci „astăzi s-a împlinit rînduiala cea pentru noi", adică misiunea cea mare pe care a avut-o Cuvîntul lui Dumnezeu de la Tatăl, să vină în lume, să Se nască, să trăiască, să sufere, să moară și să învieze pentru noi, apoi să Se înalțe la cer de unde a venit. Aceasta este rînduiala pe care a plinit-o Iisus Hristos astăzi, în ziua de Înălțare, după sfatul cel veșnic al lui Dumnezeu-Tatăl.

A treia pricină pentru care S-a înălțat Mîntuitorul la cer este ca să ne înalțe și pe noi cei ce credem în El, de pe pămînt la cer, din iad în rai, din moarte la viață, precum Însuși zice: „*Iar Eu, cînd Mă voi înălța de pe pămînt, îi voi trage pe toți la Mine*" (Ioan 12, 32). Oamenii se înalță la cer, la Dumnezeu, prin harul Sfîntului Duh, prin credință dreaptă și prin fapte bune, în fruntea cărora stau dragostea creștină, rugăciunea, milostenia, smerenia și pocăința. Prin acestea omul se înalță duhovnicește cu inima și cu sufletul pînă la tronul Prea Sfintei Treimi. Iar prin păcate și necredință, omul se coboară cu inima, cu mintea și cu sufletul, mai jos decît toată zidirea, adică în iad, cu diavolii. Singura salvare a omului căzut în păcate este scularea lui prin pocăință, adică prin spovedanie, căință, canon și părăsirea păcatelor. Pocăința îl face „mai alb decît

zăpada", îl ridică la cer, îl face asemenea cu îngerii și ajunge fiu al lui Dumnezeu după har, cum spune proorocul David: „Eu am zis, dumnezei sînteți și fii ai Celui Preaînalt toți..." (Ps. 18, 6).

Iisus Hristos s-a înălțat la cer, ca să gătească loc de veșnică odihnă celor ce fac voia Lui, după cum singur a spus ucenicilor Săi: „*În casa Tatălui Meu multe locașuri sînt... Mă duc să vă gătesc loc*" (Ioan, 14, 2—3). Apoi s-a înălțat la cer ca să stea de-a dreapta Tatălui, să fie preamărit și să intre iarăși întru slava Sa pe care o avea mai înainte de întemeirea lumii. Despre aceasta se ruga Fiul către Tatăl în noaptea Cinei de Taină, zicînd: „*Preamărește-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuți, cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea*" (Ioan 17, 5).

În sfîrșit, *Mîntuitorul s-a înălțat la cer ca să înalțe întru slavă trupul omenesc îndumnezeit* cu care S-a îmbrăcat prin întruparea din Fecioara Maria și care purta semnele suliței, ale cuielor și ale loviturilor primite în timpul mîntuitoarelor patimi. Vedeți la ce slavă a fost înălțat omul? Din iad, de-a dreapta Tatălui întru mărire; din adîncuri, în lumina cea neapusă a împărăției Sale.

Iubiți credincioși,

Să vă amintim acum în ce fel s-a înălțat Domnul la cer. După învierea Sa din morți, Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii, s-a arătat timp de 40 de zile de mai multe ori, atît femeilor mironosițe, cît și iubiților Săi ucenici, încredințîndu-i că El este Fiul lui Dumnezeu cu adevărat și că trebuia să pătimească toate pentru mîntuirea oamenilor. Iar la 40 de zile, pe cînd ucenicii se aflau în Ierusalim — cum spune Sfîntul Evanghelist Luca (24, 36—53) — a stat Iisus în mijlocul lor și le-a zis: „*Pace vouă!*" Dar ei s-au înfricoșat crezînd că este o nălucă. Atunci le-a zis Iisus: „De ce sînteți tulburați și pentru ce se ridică astfel de gînduri în inimile voastre?". Apoi arătîndu-le semnele cuielor în mîini și picioare, le-a zis: „*pipăiți-Mă și vedeți că duhul nu are carne și oase, precum Mă vedeți pe Mine că am*". Și ca să-i încredințeze că Însuși Hristos este, le-a zis: „*Aveți aici ceva de mîncare? Iar ei I-au dat o bucată de pește fript și dintr-un fagure de miere*".

Deci, mîncînd Domnul înaintea lor, „le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile și le-a spus că așa este scris și așa trebuia să pătimească Hristos și să învieze din morți a treia zi, și să se propovăduiască în numele Său pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începînd de la Ierusalim". Apoi le-a poruncit să șadă în Ierusalim „pînă se vor îmbrăca cu putere de sus". *Și ducîndu-i pe Muntele Măslinilor, aproape de Betania,*

„pe cînd îi binecuvînta, S-a despărţit de ei şi S-a înălţat la cer. . .”. Se spune în Faptele Apostolilor (1, 9—12), că *„un nor L-a luat de la ochii lor. Şi privind ei, pe cînd El mergea la cer, iată doi bărbaţi au stat lîngă ei, îmbrăcaţi în haine albe şi le-au zis: Bărbaţi galileeni, de ce staţi privind la cer? Acest Iisus Care S-a înălţat de la voi la cer, aşa va veni, precum L-aţi văzut mergînd la cer”*. Apoi apostolii, „închinîndu-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare. Şi erau în toată vremea în templu lăudînd şi binecuvîntînd pe Dumnezeu” (Luca 24, 52—53).

Înălţarea Domnului la ceruri s-a făcut cu multă slavă şi cîntări de trîmbiţe îngereşti, cum spune psalmistul David: „Suitu-S-a Dumnezeu întru strigare, Domnul în glas de trîmbiţă” (Ps. 46, 5). Sfinţii Părinţi ne învaţă, precum auzim cîntînd şi la slujba praznicului, că Domnul era întîmpinat în văzduh de fiecare ceată îngerească, cîntînd „întru strigare şi în glas de trîmbiţă” şi zicînd unii către alţii: „Deschideţi voi îngeri şi puteri şi domnii porţile voastre, ca să intre Împăratul slavei!”. Iar alţii întrebau: „Dar cine este Acesta Împăratul slavei?”. „Domnul cel tare şi puternic, Domnul cel tare în războaie, Acesta este Împăratul slavei!”. Şi iarăşi întrebau îngerii: „Dar pentru ce sînt hainele Lui roşii?”. „Pentru că vine din Vosor” — adică de pe pămînt, unde a fost răstignit — răspundeau ceilalţi. Alte cete îngereşti cîntau Mîntuitorului nostru Iisus Hristos aceste cuvinte profeţite de David: „Înalţă-Te la ceruri, Dumnezeule, şi peste tot pămîntul slava Ta!” (Ps. 56, 7). Şi aşa Îl însoţeau îngerii de la o ceată la alta pînă la a noua ceată, cîntînd cu strigare şi glasuri de trîmbiţe, pînă s-a aşezat întru slavă de-a dreapta Tatălui. Aşadar, prin înălţarea Sa la cer, Hristos a înnoit şi a bucurat toate cetele îngereşti, zăbovind la fiecare ceată vreme de o zi, pînă s-a aşezat de-a dreapta Tatălui. De aceea a şi rînduit Biserica nouă zile de reculegere şi aşteptare a Sfîntului Duh, de la Înălţare pînă la Duminica Rusaliilor sau Cincizecimea, cînd s-a pogorît pe pămînt Duhul Sfînt în chip de limbi de foc.

Iată pe scurt importanţa praznicului împărătesc de astăzi, cînd Iisus Hristos şi-a împlinit misiunea Sa divină pe pămînt. Astăzi Fiul s-a înălţat întru slavă de-a dreapta Tatălui, înnoind atît pe oameni cît şi pe îngeri şi unind cele de jos cu cele de sus. Astăzi s-a încheiat actul împăcării oamenilor cu Dumnezeu. Astăzi Fiul intră întru slava şi odihna Tatălui, iar Sfîntul Duh, Mîngîietorul, este trimis să lucreze mîntuirea lumii pe pămînt. Astăzi trupul omului este aşezat, prin Hristos, de-a dreapta Tatălui, în cea mai mare slavă şi cinste. Ce negrăită milă a lui Dumnezeu! A pierdut omul raiul şi a dobîndit împărăţia cerurilor! A pierdut prin cădere o grădină divină păzită de heruvimi, şi astăzi a aflat

slava Ierusalimul
este minunea înă

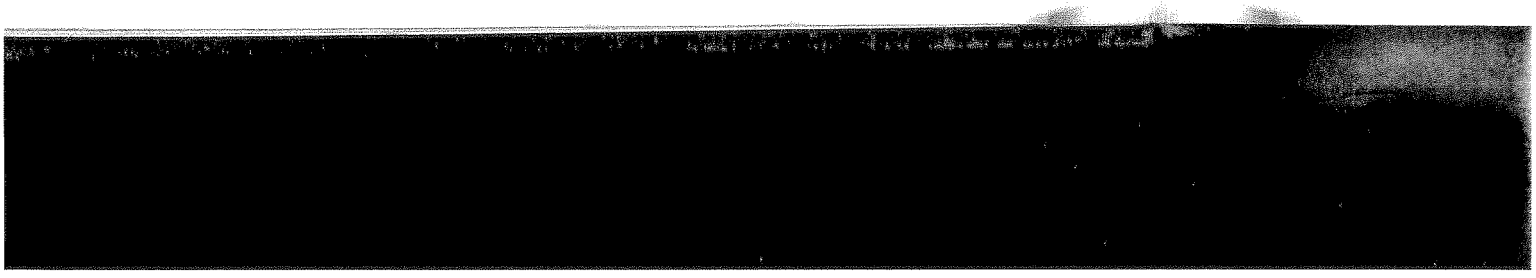
Iubiţi credin

S-a înălţat I
Aşa a făgăduit uc
fi fost zadarnică.
putere, spre sfinţ
pe pămînt, după
Domnul ne amint
va da vouă, ca să
orfani. Voi veni l
făgăduinţă pe car
Sa înălţare.

Alte mari da
cele şapte Sfinte
prin care ni se iar
prin care ne hrăn
toate Sfintele Tai

Apoi ne-a lăs
vieţii —, prin car
Ne-a lăsat Domnu
împreună cu sfinţ
mai mare jertfă,
creştini pînă la sfî
apostoli, episcopi
datori să-i asculte
împotriva diavolu
tului şi a tot rău
şi casele noastre,
care ne sfătuiesc ş
pe calea vieţii spr

Iată cîte dar
va veni la noi împ
Deci să nu ne soco
speranţa şi credin
necazurilor vieţii,
ne întăreşte şi ne
părăsiţi căci Dumn

slava Ierusalimului celui de sus și strălucirea Prea Sfintei Treimi ! Mare este minunea înălțării la cer a Fiului lui Dumnezeu !

Iubiți credincioși,

S-a înălțat Domnul la cer dar nu ne-a lăsat sărmani pe pământ. Așa a făgăduit ucenicilor Săi (Ioan 14, 18). Altfel jertfa Sa de pe cruce ar fi fost zadarnică. Cel dintîi mare dar pe care ni l-a dat Iisus Hristos spre putere, spre sfințire și mîngîiere, a fost trimiterea Prea Sfîntului Duh pe pământ, după numai zece zile de la Înălțare. Despre aceasta Însuși Domnul ne amintește zicînd: „*Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mîngîietor vă va da vouă, ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului. . . Nu vă voi lăsa orfani. Voi veni la voi. . .*" (Ioan 14, 16—18). Aceasta este cea mai mare făgăduință pe care ne-a dat-o Domnul, cu puțin înainte de dumnezeiasca Sa înălțare.

Alte mari daruri pe care ni le-a lăsat Mîntuitorul după Înălțare sînt cele șapte Sfinte Taine, începînd cu Botezul. Apoi Sfînta Spovedanie, prin care ni se iartă și dezleagă toate păcatele. Apoi Sfînta Împărtășanie prin care ne hrănim duhovnicește cu Trupul și Sîngele Domnului. Prin toate Sfintele Taine ni se iartă păcatele și primim harul Sfîntului Duh.

Apoi ne-a lăsat Mîntuitorul pe pământ Sfînta Evanghelie — Cartea vieții —, prin care ne învață poruncile Sale cele mîntuitoare de suflet. Ne-a lăsat Domnul Sfînta Biserică în care ne rugăm și slăvim pe Dumnezeu împreună cu sfinții și cu îngerii. Ne-a lăsat Hristos Sfînta Liturghie, cea mai mare jertfă, slujbă și rugăciune, care se face pe pământ de către creștini pînă la sfîrșitul veacurilor. Ne-a rînduit Mîntuitorul, în locul Său, apostoli, episcopi și preoți, adevărați păstori de suflete, pe care sîntem datori să-i ascultăm și să-i cinstim. Ne-a lăsat Hristos și o armă puternică împotriva diavolului, anume Sfînta Cruce, prin care biruim puterea păcatului și a tot răul. Ne-a lăsat sfintele icoane care împodobesc biserici și casele noastre, pe care le cinstim și le sărutăm. Ne-a lăsat duhovnici care ne sfătuiesc și ne dezleagă de păcate, și multe alte daruri care ne ajută pe calea vieții spre mîntuire.

Iată cîte daruri ne-a lăsat Hristos ! Ba, ne-a făgăduit că El va veni la noi împreună cu Tatăl și va face locaș sfînt în inimile noastre. Deci să nu ne socotim orfani, căci sîntem ai lui Hristos ; nici să ne pierdem speranța și credința în ajutorul lui Dumnezeu în vremea ispitelor și a necazurilor vieții, căci purtăm în noi pe Sfîntul Duh, Mîngîietorul, Care ne întărește și ne mîngîie în toate greutățile noastre. Să nu ne simțim părăsiți căci Dumnezeu locuiește în noi. Apoi să fugim de orice păcat,

păcatul ne desparte de Dumnezeu și ne trage în adîncul iadului. Ci să iubim rugăciunea, smerenia, biserica, milostenia și toată fapta bună, căci fapta bună ne ridică din iad, ne hrănește, ne dă viață și ne înalță împreună cu Hristos pînă sus înaintea Tatălui ceresc.

Să-L rugăm pe Iisus Hristos Mîntuitorul, Care va veni să judece lumea, ca să reverse pacea Sa peste oameni și să odihnească Duhul Său cel Sfînt în inimile noastre, a celor ce-L iubim, Îl slăvim, ne închinăm și-I cîntăm cu credință: Hristos S-a înălțat!

Amin.

Iubiți credi

Astăzi B
Prea Sfîntului
Duminica Mare.
zeiești Apostoli
(Luca 24, 49).
vorbi la acest p
vorbi, nu vom
o ființă cu Tatăl
ales despre lucră
că unde este luc
însuși Duhul S
Apoi să nu uită
este săvîrșită de
ordine: pornește
de Duhul Sfînt.
sînt următoarele
intrăm în Hristo

dului. Ci să
apta bună,
și ne înalță

ui să judece
Duhul Său
ne închinăm

PREDICĂ
LA DUMINICA CINCIZECIMII

Pentru lucrările Sfîntului Duh

„Bine ești cuvîntat, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce preaînțelepți pe pescari ai arătat, trimițîndu-le lor Duhul Sfînt și printr-înșii lumea ai vînat, Iubitorule de oameni, slavă Ție."

(Troparul praznicului)

Iubiți credincioși,

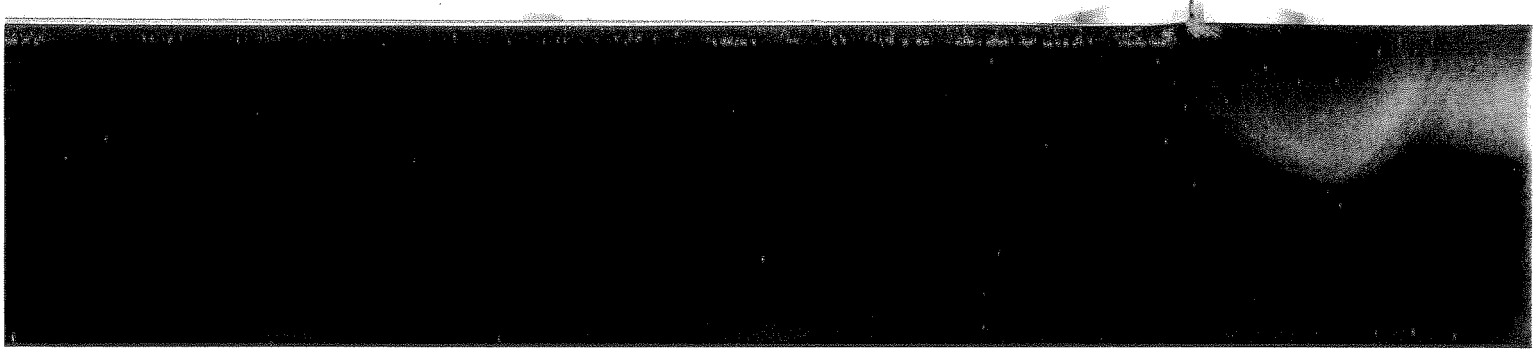
Astăzi Biserica Ortodoxă prăznuiește marele praznic al Pogorîrii Prea Sfîntului Duh, numit și Duminica Rusaliilor, a Cincizecimii sau Duminica Mare. *„Astăzi Sfîntul Duh s-a pogorît peste Sfinții și dumnezeiești Apostoli în chip de limbi ca de foc și i-a îmbrăcat cu putere de sus"* (Luca 24, 49), ca prin ei să înnoiască toată lumea. Multe s-ar putea vorbi la acest prea luminat praznic spre folosul nostru. Dar oricît am vorbi, nu vom putea lăuda după cuviință pe Sfîntul Duh, care este de o ființă cu Tatăl și cu Fiul. De aceea, în cele ce urmează, vom vorbi mai ales despre lucrările Prea Sfîntului Duh în lume și în om. Trebuie știut că unde este lucrarea Duhului Sfînt, acolo este și Cel ce lucrează, adică însuși Duhul Sfînt, cum spune în Învățătura de Credință Ortodoxă. Apoi să nu uităm că orice lucrare săvîrșită de Dumnezeu în lume este săvîrșită deodată de cele trei persoane dumnezeiești, în această ordine: pornește din Tatăl, este înfăptuită de Fiul și desăvîrșită de Duhul Sfînt. Iar lucrările Sfîntului Duh în sînul Prea Sfintei Treimi sînt următoarele: Prin Hristos intrăm în Tatăl, iar prin Duhul Sfînt intrăm în Hristos. Hristos este ușa spre Tatăl, iar Duhul Sfînt este cheia

care ne deschide această ușă. Duhul Sfînt ne deschide pe Hristos pentru că descuie mintea noastră încuiată pentru Dumnezeu. Iată ce zice Sfîntul Simeon Noul Teolog în această privință: „*Ce altceva este cheia cunoștinței dacă nu harul Prea Sfîntului Duh care se dă prin mijlocirea credinței? Acest har deschide mintea noastră încuiată și întunecată și pricinuiește cu adevărat cunoștința prin luminarea dumnezeiască*". Ușa este Fiul precum Însuși zice: „*Eu sînt ușa. Prin Mine de va intra cineva, se va mîntui...*" (Ioan 10, 9). Cheia ușii este Duhul Sfînt și casa este Tatăl. Că zice: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sînt" (Ioan 14, 2). Luați deci seama că dacă cheia Duhului nu deschide, ușa Hristos nu se deschide și nu intră nimeni în casa Tatălui, cum zice Mîntuitorul Însuși: „*Nimeni nu vine la Tatăl Meu fără numai prin Mine*" (Sf. Simeon Noul Teolog, Cuv. 59, p. 306; *Învățătura de Credință Ortodoxă*, p. 136—140). Sfîntul Irineu zice la fel că „Duhul pregătește pe om în Fiul. Fiul îl duce la Tatăl, iar Tatăl îi dă nestricăciunea pentru viața cea veșnică" *(Contra ereziilor* 4, 20, 5 Migne P.G. VII col. 1035).

Duhul Sfînt, fiind Dumnezeu de o ființă cu Tatăl și cu Fiul, împreună a lucrat la zidirea lumii văzute și nevăzute. Că după mărturia Sfîntului Ioan Damaschin: „Niciodată Cuvîntul nu a lipsit Tatălui, nici Duhul Cuvîntului" (Dogmatica, p. 17). Și precum la facerea lumii celei gînditoare, nevăzute, Duhul Sfînt a fost împreună creator cu Tatăl și cu Fiul, tot așa și la facerea lumii celei văzute și simțite a fost împreună creator. Acest lucru ni-l arată dumnezeiasca și Sfînta Scriptură cînd zice: „*Duhul lui Dumnezeu se purta deasupra apei*" (Gen. 1, 2): „Adică, pregătea firea apei spre rodire", spune Sfîntul Vasile cel Mare.

Dar să mergem mai departe pe drumul cuvîntului nostru și să arătăm și alte lucrări ale Prea Sfîntului Duh în lumea văzută, amintite de Sfînta Scriptură. Mai întîi trebuie să știm că darurile și lucrările Duhului Sfînt în lume și în Biserica creștină sînt de multe feluri și nu au măsură, cum spune Apostolul Pavel. La fel spune și Sfîntul Vasile cel Mare: „*Posibilitățile Sfîntului Duh nu au măsură*". Duhul Sfînt a creat toate (Neem. 9, 6; Isaia 44, 23; Iov. 33, 4). Duhul Sfînt face totul întru toate după cuvîntul Sfîntului Pavel care zice: „*Darurile sînt felurite, dar este același Duh*" (1 Cor. 12,4) și „*lucrările sînt felurite dar este același Dumnezeu care lucrează toate în toți*" (1 Cor. 12, 6). În alt loc zice iarăși: „*Duhul toate le cercetează chiar și adîncurile lui Dumnezeu*" (1 Cor. 2, 10), căci „cele ale lui Dumnezeu nimeni nu le-a cunoscut decît Duhul lui Dumnezeu" (1 Cor. 2, 11). „*Duhul Sfînt pătrunde inimile și cugetele tuturor oamenilor*" (3 Imp. 8, 39; Iezechiel 11, 5); Duhul Sfînt știe precis viitorul

(Ioan 16, 13; Lu
și prea slăvite"
Duhul Sfînt
Tit 3, 5). Duhu
om cele bune (Io
spirituale (Iezech
înțelepciunea și
credincioși și le d
Ioan 14. 26). Du
calea mîntuirii (
credincioși (Iezec
Duhul Sfînt locu
Sfînt este dătăt
Cor. 12, 8, 11); D
2; Fapte 11, 28
prin Apostoli (Is
Luca 12, 11, 12)
(Isaia 4, 16; Iere
Sfînt pune episc
„*Drept aceea, lua*
Sfînt v-a pus pe
a cîștigat-o cu în
Duhul Sfînt
(Fapte 9, 31). I
cele șapte Sfinte
Sfînt, căci fără
se sfințesc; nici
Scrisoarea 43, 5,
Duhul Sfînt
tuhui Duh (Isaia
cu dreaptă credi
care, după mărtu
ria, pacea, îndelu
înfrînarea poftel
Este bine să
dreptei credințe:
din Tatăl" (Ioar
Fiul și pogorîrea

(Ioan 16, 13; Luca 2, 26; Fapte 1, 16); „Duhul Sfînt face minuni mari și prea slăvite" (Matei 12, 28; Fapte 2, 24).

Duhul Sfînt este pricinuitorul renașterii noastre spirituale (Ioan 3, 5; Tit 3, 5). Duhul Sfînt este izvorul vieții și al nemuririi, care învață pe om cele bune (Iov 33, 4; Ps. 35, 9). Duhul Sfînt este Izvorul vieții celei spirituale (Iezechiel 37, 14; Rom. 8, 11). Duhul Sfînt este izvorul a toată înțelepciunea și cunoștința (1 Cor. 12, 8). Duhul Sfînt învață pe cei credincioși și le dă lor minte, înțelepciune și pricepere multă (3 Imp. 4, 29; Ioan 14, 26). Duhul Sfînt poartă pe cei credincioși și îi povățuiește pe calea mîntuirii (Ps. 142, 10; Rom. 8, 14). Duhul Sfînt sfințește pe cei credincioși (Iezechiel 37, 28; Rom. 15, 16; 1 Cor. 6, 11; 1 Petru 1, 2). Duhul Sfînt locuiește în cei credincioși (Ioan 14, 17; 1 Cor. 3, 16). Duhul Sfînt este dătător de toate darurile cele duhovnicești ale credincioșilor (1 Cor. 12, 8, 11); Duhul Sfînt a inspirat pe prooroci (Exod. 4, 12; 2 Imp. 23, 2; Fapte 11, 28; 2 Petru 1, 21); Duhul Sfînt a vorbit prin prooroci și prin Apostoli (Isaia 51, 16; Ierem. 1, 9, 10; Luca 1, 70; Matei 10, 20; Luca 12, 11, 12). Duhul Sfînt trimite slujitori ai lui Dumnezeu în lume (Isaia 4, 16; Ierem. 26, 5; Fapte 13, 2; Fapte 16, 6; Rom. 15, 16). Duhul Sfînt pune episcopi în Biserica lui Hristos după mărturia care zice: *„Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toată turma, întru care Duhul Sfînt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu pe care a câștigat-o cu însuși sîngele Său"* (Fapte 20, 28).

Duhul Sfînt întărește și mîngîie pe credincioșii din Biserica lui Hristos (Fapte 9, 31). Duhul Sfînt lucrează neîncetat în Biserica Ortodoxă prin cele șapte Sfinte Taine. Apoi toate slujbele religioase sînt lucrări ale Duhului Sfînt, căci fără de Duhul Sfînt nici Biserică, nici episcop, nici preot, nu se sfințesc; nici predică, nici slujbă, nici taină nu se săvîrșește (Sf. Ciprian, Scrisoarea 43, 5, 12, p. 549).

Duhul Sfînt sfințește viața noastră prin cele șapte daruri ale Sfîntului Duh (Isaia 11, 2). În cei călăuziți de Duhul Sfînt și care lucrează cu dreaptă credință poruncile lui Dumnezeu se arată și roadele Duhului, care, după mărturia marelui Apostol Pavel, sînt acestea: *dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețea, înfrînarea poftelor* (Gal. 5, 22, 23).

Este bine să știm că două sînt ieșirile Duhului Sfînt, după mărturia dreptei credințe: *„Una a fost mai înainte de toți vecii prin purcederea Lui din Tatăl"* (Ioan 15, 26), iar a doua este trimiterea Lui în lume de către Fiul și pogorîrea peste Sfinții Apostoli în chip de limbi de foc.

Iubiți credincioși,

Pogorîrea Sfîntului Duh în lume a avut loc la 50 de zile după învierea Domnului din morți. Timp de 40 de zile Mîntuitorul S-a arătat de mai multe ori ucenicilor Săi și femeilor mironosițe, iar după înălțarea la cer au mai trecut încă zece zile pînă ce Fiul lui Dumnezeu S-a așezat întru slavă de-a dreapta Tatălui și a trimis pe Sfîntul Duh în lume, numit de Iisus Hristos „*Duhul Adevărului*" și „*Mîngîietorul*". Despre lucrarea și darurile Duhului Sfînt au profețit mai ales proorocii Vechiului Testament. Astfel Isaia vorbește de șapte daruri ale Duhului Sfînt și anume: *duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al tăriei, duhul cunoștinței și al bunei-credințe și, ultimul, duhul temerii de Dumnezeu* (Isaia 11, 2—3). Profetul și împăratul David amintește de mai multe ori despre rolul Duhului Sfînt la înnoirea și mîntuirea oamenilor. În psalmul 50 se roagă, zicînd: „*Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele. Nu mă lepăda pe mine de la fața Ta, și Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine*" (Ps. 50, 11—12). În psalmul 142 zice iarăși: „Duhul Tău cel bun mă va povățui la pămîntul cel drept", adică pe calea mîntuirii.

Dar despre venirea pe pămînt a celei de a treia persoane a Prea Sfintei Treimi, a vorbit cel mai clar Însuși Domnul nostru Iisus Hristos în seara Cinei de Taină: „*Eu vă spun adevărul. Vă este folos ca să Mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mîntuitorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi*" (Ioan 16, 7).

Duhul Sfînt S-a pogorît peste Sfinții Apostoli, duminică dimineața, în ziua Cincizecimii, pe la orele 9, în chip de limbi de foc, nu în chip de porumbel, ca la Botezul Domnului. Iată cum descrie Evanghelistul Luca venirea Sfîntului Duh peste Apostoli: „*Cînd a sosit ziua Cincizecimii, erau toți împreună în același loc* (adică în foișorul Cinei de Taină, de pe muntele Sion). *Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vînt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și li s-au arătat. împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfînt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi...* Și toți erau uimiți și nu se dumireau, zicînd unul către altul: Ce va să fie aceasta? Iar alții, batjocorindu-i, ziceau că sînt plini de must..." (Fapte 2, 1—13).

Prima minune ce s-a făcut de Apostoli în clipa venirii Duhului Sfînt a fost darul grăirii în alte limbi, adică glosolalia. Iar a doua minune a fost umplerea lor de înțelepciune duhovnicească și începerea propovăduirii

Sfintei Evangheli
Apostolii „s-au î
la Duhul Sfînt,
limbile pămîntul
prima sa predică
lui Dumnezeu, ca
ei cuvîntul lui, a
Petru le-a răspun
lui Iisus Hristos,
(Fapte 2, 37—38
și s-au botezat în

Iată deci mi
Sfîntul Duh în l
a crede în Hristo
meiat Biserica h
creștine pe pămî
ce vine repede,
opri. El atinge in
ricul necredinței
lui Hristos pe ca
putea birui". Du
iască patimile, isp
în chip de limbi
păcatele celor ce
cele zdrobite, în
în lume și mînt

Iubiți credin

După ce Sfi
dus în toate pă
credința în Iisus
porunca Mîntuito
„*Mergînd, învățа*
Fiului și al Sfînt
singuri niciodată
pînă la sfîrșitul

Deci Aposto
împărțit în toată

Sfintei Evanghelii în toată lumea. Așadar, astăzi, la Duminica Rusaliilor, Apostolii „s-au îmbrăcat cu putere de sus", adică li se trimite putere de la Duhul Sfînt, să înțeleagă Sfînta Scriptură și s-o vestească în toate limbile pământului. Chiar în acel ceas Sfîntul Apostol Petru a rostit prima sa predică în fața mulțimii, mărturisind că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, care a venit pe pământ pentru mîntuirea oamenilor. Auzind ei cuvîntul lui, au întrebat: „*Bărbați frați, ce să facem? Iar Apostolul Petru le-a răspuns: Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și veți primi darul Duhului Sfînt*" (Fapte 2, 37—38). La cuvîntul Apostolului Petru au crezut în Hristos și s-au botezat în ziua aceea „ca la trei mii de suflete".

Iată deci minunile și puterea Duhului Sfînt! Iată pentru ce a venit Sfîntul Duh în lume! Ca să lumineze mințile și inimile tuturor pentru a crede în Hristos și a face voia Lui. Astăzi, în ziua Cincizecimii, s-a întemeiat Biserica lui Hristos! Astăzi este ziua de naștere a Bisericii creștine pe pămînt! De aceea a venit Duhul Sfînt ca un vuiet de vînt ce vine repede, că „Duhul suflă unde voiește" și nimeni nu-L poate opri. El atinge inimile, le mișcă spre Hristos. Duhul Sfînt spulberă întunericul necredinței și al idolatriei și înalță temelia cea necălădită a Bisericii lui Hristos pe care „nici porțile iadului (adică gurile ereticilor), nu o vor putea birui". Duhul Sfînt dă înțelepciune oamenilor și putere să biruiască patimile, ispitele și cursele diavolului. Duhul Sfînt revărsat pe pămînt în chip de limbi de foc, arde din rădăcină patimile și răutatea, dezleagă păcatele celor ce cred și se spovedesc, luminează mințile, mîngîie inimile cele zdrobite, întărește credința în Dumnezeu, binevestește Evanghelia în lume și mîntuiește sufletele credincioșilor.

Iubiți credincioși

După ce Sfinții Apostoli au primit Duhul Sfînt, trăgînd sorți s-au dus în toate părțile pământului să vestească Evanghelia mîntuirii și credința în Iisus Hristos, începînd de la Ierusalim. Astfel ei împlineau porunca Mîntuitorului, Care le-a poruncit înainte de înălțarea Sa la cer: „*Mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh*" (Matei 28, 19), făgăduindu-le că nu-i va lăsa singuri niciodată prin cuvintele: „*Și, iată, Eu sînt cu voi în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului*" (Matei 28, 20).

Deci Apostolii n-au păstrat Duhul Sfînt numai pentru ei, ci L-au împărțit în toată lumea prin cuvîntul credinței și prin cele șapte Sfinte

Taine. Cei care primeau cuvîntul Evangheliei erau îndată botezați în numele Prea Sfintei Treimi și prin punerea mîinilor pe capetele lor se împărtășeau de darul Duhului Sfînt și unii dobîndeau darul proorociei, alții al grăirii în limbi, iar alții darul minunilor. Apostolii împărțeau Duhul Sfînt și prin Taina Spovedaniei după porunca Mîntuitorului care, suflînd peste ei, le-a zis: „*Luați Duh Sfînt, cărora le veți ierta păcatele, se vor ierta lor și cărora le veți ține, ținute vor fi*" (Ioan 20, 22—23). Ei împărțeau puterea Duhului Sfînt și prin Taina Preoției, hirotonind episcopi, preoți și diaconi în toate bisericile întemeiate de ei.

Astfel prin Sfinții Apostoli, Duhul Sfînt a fost transmis în lume, tuturor celor ce cred în Hristos, prin Sfintele Taine ce se săvîrșesc în Biserică de către preoți și episcopi. Iată deci cum a ajuns harul Duhului Sfînt pînă la noi. Toți fiii Bisericii Ortodoxe, care sîntem botezați în numele Prea Sfintei Treimi și ne silim să împlinim poruncile lui Hristos, purtăm în noi pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh. Să fim încredințați că de credem cu tărie în Dumnezeu, și iubim Biserica Lui, și ascultăm de păstorii noștri sufletești, și dacă lepădăm tot păcatul și fărădelegea prin Sfînta Spovedanie, devenim temple ale Duhului Sfînt, cum spune Sfîntul Pavel, și sîntem urmași ai Apostolilor și fii ai lui Dumnezeu după har.

Fericiți și de trei ori fericiți sînt acei creștini care împlinesc poruncile lui Hristos, care ascultă de Sfînta Biserică și mărturisesc dreapta credință ortodoxă. Iar dacă uneori greșesc, oameni păcătoși fiind, fericiți sînt acei creștini care nu deznădăjduiesc, ci aleargă la preoții lor și prin Sfînta Spovedanie primesc dezlegare de păcate. Pocăința sau Spovedania este numită de Sfinții Părinți al doilea botez, căci prin acest botez păstrăm viu și lucrător în noi harul Sfîntului Duh și nădejdea mîntuirii.

Deci să luăm aminte, fraților, cum ne trăim viața, care este atît de scurtă, ca nu cumva, căzînd și zăcînd în păcate de moarte, să pierdem pe Hristos, să alungăm de la noi pe Duhul Sfînt și astfel să pierdem mîntuirea. Cine fuge de păcat, fuge de moarte și de iad. Cine iubește faptele bune și pe oameni, acela iubește viața, iubește veșnicia și va fi iubit și umbrit de Duhul Sfînt.

Să iubim sfînta rugăciune, că ea ne unește cu Hristos și ne face vase alese ale Duhului Sfînt. Să iubim pe toți oamenii; să miluim și să mîngîiem pe cei bolnavi și necăjiți, și Duhul lui Dumnezeu ne va mîngîia și pe noi. Să iubim smerenia și viața curată că acestea alungă de la noi duhul mîndriei și al pierzării, ca să devenim locașuri ale Prea Sfintei Treimi. Că cine iubește pe Dumnezeu și pe oameni, cine se roagă mereu cu sme-

renie și ascultă de
Sfînt se odihnește î
Noi toți cei ca
noi harul Prea Sfî
ceresc, Mîngîietorul
le împlinești; Vistie
șluiește întru noi și
sufletele noastre.
Amin.

botezați în
petele lor se
l proorociei,
i împărțeau
torului care,
rta păcatele.
22—23). Ei
ind episcopi,

nis în lume,
săvîrșesc în
rul Duhului
botezați în
lui Hristos,
încredințați
și ascultăm
fără delegea
cum spune
Dumnezeu

se poruncile
ota credință
iți sînt acei
prin Sfînta
edania este
ez păstrăm
irii.
'e este atît
să pierdem
să pierdem
ine iubește
cia și va fi

e face vase
ă mîngîiem
a și pe noi.
noi duhul
ei Treimi.
eu cu sme-

renie și ascultă de Biserică este fiu al lui Dumnezeu după har și Duhul Sfînt se odihnește în inima lui, iar diavolul nu-l poate amăgi și stăpîni.

Noi toți cei care iubim viața, adevărul și dreptatea să chemăm peste noi harul Prea Sfîntului Duh prin această sfîntă rugăciune: „*Împărate ceresc, Mîngîietorule, Duhul adevărului, Care pretutindenea ești și toate le împlinești; Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește de toată întinăciunea și mîntuiește, Bunule, sufletele noastre.*

Amin.

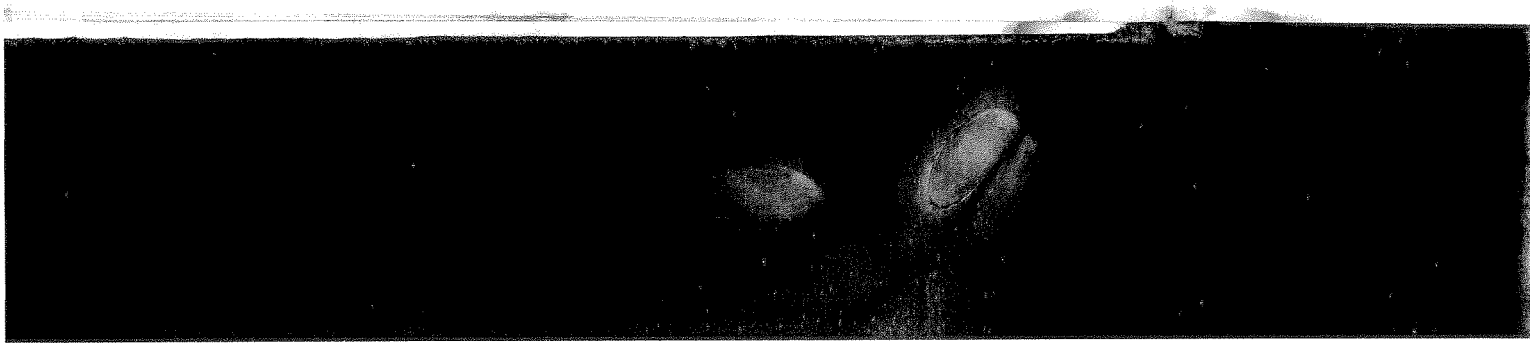
PREDICĂ
LA PREA SFÎNTA TREIME

„Trei sînt care mărturisesc în cer: Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, și Aceștia trei Una sînt!“ (1 Ioan 5,7).

Iubiți credincioși,

Ați văzut, și totdeauna veți vedea, că mai înainte de a se face ziuă complet, adică înainte de a răsări soarele, flutură pe cer o geană de ziuă. Către răsărit se vede o lumină, mai întîi gălbuie și apoi mai albă, pînă cînd se ivesc razele soarelui. Iar razele soarelui crescînd mereu și luminînd sub cer, în toate părțile se ivește la orizont și frumosul și prea luminosul soare, care are atîta putere, încît, dacă te-ai uita mai mult la el, te-ar orbi. Iată așa s-a socotit și despre Dumnezeu, Bunul și veșnicul nostru Dumnezeu, Cel ce a creat lumea și Care este izvorul a toată lumina și strălucirea. De la începutul lumii s-a arătat mai întîi numai ca Ziditor și Creator. Iar taina Treimii, adică adevărul că Dumnezeu este în trei fețe, adică în trei ipostasuri, a început să se arate ființei omenești celei slabe și neputincioase numai cu încetul și în chip umbrit.

Astfel, se știa din Legea Veche și, chiar de la Adam, că există Ziditorul-Dumnezeu, dar, cum zice Sfîntul Grigorie Palama, nu se știa desăvîrșit ca astăzi că El este în trei ipostasuri, pentru că nu era în puterea minții omenești să înțeleagă dogma Prea Sfintei Treimi, cum că Dumnezeu este în trei persoane, dar, de o singură ființă. Însă în chip umbrit a început a ne învăța pe noi, așa cum învață părinții pe copii, că Dumnezeu, deși este Unul după ființă, este în trei fețe sau ipostasuri. Vedem că la facerea omului în rai, a zis: *„Să facem om după chipul și după asemănarea*

Noastră" (Facere 1, 26). N-a zis: „Să fac", ci „Să facem", arătînd prin pluralul acesta și celelalte ipostasuri ale Prea Sfintei Treimi, adică Fiul și Duhul Sfînt, care erau lîngă Tatăl. Iar la amestecarea limbilor de la Turnul Babel a zis: „*Să ne pogorîm și să le amestecăm limbile*" (Facere 11, 7). Deci, iarăși s-a arătat că Dumnezeu este Unul după ființă și trei după fețe. Mai tîrziu, David proorocul, luminat de Duhul Sfînt, a scris și a mărturisit că trei sînt fețele Prea Sfintei Treimi, cum zice în Psalmi: „*Cu cuvîntul Domnului cerurile s-au întărit și cu duhul gurii Lui toată puterea lor*" (Ps. 32, 6). Deci Domnul este unul, Cuvîntul este altul și duhul gurii este altul. Astfel a descoperit Prea Sfîntul Duh că cele trei ipostasuri ale Sfintei Treimi sînt de o ființă, de o putere, de o domnie și de o împărăție, cum și patriarhii cei mai vestiți ai Vechiului Testament au fost trei: Avraam, Isaac și Iacov. Trei au fost și tinerii în cuptor. Deci și alte multe simboluri vorbesc despre Sfînta Treime.

În Legea Darului, încă mai clar, Prea Sfîntul Dumnezeu s-a arătat ca fiind un Dumnezeu în trei fețe sau în trei ipostase. Astfel, la Botezul Mîntuitorului S-a arătat Prea Sfînta Treime la Iordan, căci Părintele a zis de sus: „*Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit*" (Matei 3, 17); Duhul Sfînt S-a coborît în chip de porumb iar Fiul era întrupat în firea noastră în apele Iordanului. Iată de ce cîntă Biserica: „*În Iordan botezîndu-Te, Tu, Doamne, închinarea Treimi s-a arătat...*". Prin Legea Darului, Dumnezeu s-a arătat în chip desăvîrșit, că deși este Unul după ființă, sau după fire, după fețe este întreit. Aceasta a înțeles-o și dumnezeiescul Ioan Evanghelistul în epistola sa cea dintîi, cînd zice: „*Trei sînt care mărturisesc în cer... Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, și Aceștia trei Una sînt*" (Ioan 5, 7). Mai tîrziu dumnezeiești Părinți au arătat că Sfînta Treime este de un singur scaun, de o singură dumnezeire, de o singură ființă, sau fire, de o singară voie, împărăție și domnie, dar este în trei ipostase sau perscane și aceste trei ipostase sînt deosebite după însușirile lor.

Mai întîi să cunoașteți însușirile persoanelor Prea Sfintei Treimi. Tatăl este nenăscut și nu are cauză. El este izvorul celorlalte două persoane. Fiul este născut din Tatăl mai înainte de toți vecii, precum se naște cuvîntul din minte; iar Duhul Sfînt purcede din Tatăl și se trimite în lume prin Fiul. Dar, cum zice Sfîntul Grigorie de Nyssa, odată cu nașterea Fiului cea mai înainte de veci purcede și Duhul Sfînt. Nu a fost o vreme — cum spunea Arie ereticul — că Hristos n-a fost împreună cu Tatăl. Cum se putea ca Tatăl să fie fără de Cuvînt? Or, Dumnezeu are Cuvînt, Dumnezeu are și Duh. Deci, n-a fost niciodată o vreme ca Hristos — Cuvîntul, să nu fi fost la Tatăl și Duhul Sfînt să nu fi

purces în chip negrăit din Tatăl, adică să nu fie la Tatăl, pentru că Cel ce are Cuvînt are și duh. O imagine a Sfintei Treimi sîntem noi oamenii care avem minte, cuvînt și Duh, căci sîntem creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu face parte din ființa Sa, este de o ființă cu El, de un scaun, de o voie și de o dumnezeire cu El. Acestea, frații mei, sînt lucruri pe care nu le puteți înțelege toți, dar trebuie să vi le spunem căci astăzi este sărbătoarea Prea Sfintei Treimi. Deci v-am spus că însușirile principale ale persoanelor Sfintei Treimi sînt: nenașterea, nașterea și purcederea. Tatăl este Tată, fiindcă naște mai înainte de toți vecii pe Fiul și purcede pe Duhul Sfînt deodată cu nașterea Fiului, fără de vreme și fără de ani. Dar în alt chip purcede pe Duhul Sfînt și în alt chip naște pe Fiul. Așa zice Iosif Vrienie, marele teolog din secolul al XIV-lea, că Tatăl se cheamă „născător al Fiului și purcezător al Duhului", iar Fiul se numește Cuvînt. Fiul subzistă prin naștere și Duhul prin purcedere. Fiul și Duhul se mai numesc cele două raze gemene ale Tatălui. Și aceste două raze, care pornesc din minte, adică din Dumnezeu-Tatăl, sînt ipostasuri ca și Tatăl. Dintre cele trei ipostasuri ale Prea Sfintei Treimi, unul are însușire de Tată, altul de Fiu și altul de Duh Sfînt. Ele se deosebesc dar sînt unite, însă unirea lor nu se amestecă. Ipostasurile Prea Sfintei Treimi, Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt sînt unite, dar nu se amestecă și se împart fără despărțire. Gîndiți-vă la trei sori care ar fi deopotrivă de mari, deopotrivă de luminoși și ar ieși pe cer deodată și ar fi uniți într-un glob și într-o putere. Cele trei ipostasuri sînt acești trei sori, avînd aceeași căldură și lumină, aceeași ființă. Gîndiți-vă la trei sfeșnice cu trei lumînări în ele, dar luminile lor deopotrivă de mari și luminoase. Amestecați aceste trei făclii la un loc și veți vedea o singură lumină. Ele sînt unite dar nu amestecate. Iată așa este și cu ipostasurile Prea Sfintei Treimi. Sînt unite împreună în aceeași ființă, dar fiecare ipostas păstrează însușirea sa. Iată ce spune în epistola a 3-a marele Vasile către Sfîntul Grigorie de Nyssa în privința ipostasurilor Prea Sfintei Treimi: „Un curcubeu care se formează din razele puternice ale soarelui ce cad asupra unui nor care e plin cu apă și rouă, dă la iveală o mulțime de culori. Dar noi vedem că culorile se deosebesc, una fiind galbenă, alta albastră, alta roșie, alta portocalie, dar niciodată nu putem înțelege unde se unesc ele și de unde pînă unde țin aceste culori. Așa se înțeleg ipostasurile Prea Sfintei Treimi. Ele se unesc și se pare că se amestecă, dar nu se amestecă, ci își păstrează fiecare însușirea sa, dar ființa este una. Nici noi nu putem pricepe cît sînt de unite. Știm doar atîta, că sînt unite, dar nu se amestecă și se împart fără să se despartă după ființă".

Iubiți cre

Dacă ace
Duhul Sfînt, s
o domnie cu T
Nu! Nicidecun
mai mare decî
secolul al III-
mai mare decî
stăpînia, cu v
că Tatăl este
atunci cădem
Biserica 630 d
Fiul și decît I
este cauza Fi
Duhul purced
Deci cauza la
Fiului prin na
mare prin cal
altfel, hulim ș
În alt lo
30). Zicînd ai
o ființă. Iar în
Iar Mîntuitoru
cunoscut că T
Iată deci altă
ființă. Acolo u
arată că Tată
zice: „Eu și
ființă. Iar aco
Tatăl", arată
Duhul Sfînt c
în rugăciunea
cele ce sînt d
voia, dumneze
Frații me
voastră, dar s
despre Sfînta
Talasie: „Cun
îndumnezeire

Iubiți credincioși,

Dacă aceste două ipostasuri ale Prea Sfintei Treimi, Cuvîntul și Duhul Sfînt, sînt raze gemene, de o ființă, de o fire, de un scaun și de o domnie cu Tatăl, întrucît izvorăsc din Tatăl, este în ele vreo micșorare? Nu! Nicidecum. Auzim în Evanghelie pe Mîntuitorul zicînd: „Tatăl este mai mare decît Mine" (Ioan 14, 28.). De aici arienii și alți eretici, din secolul al III-lea și al IV-lea, pe baza acestui cuvînt, zic că Tatăl este mai mare decît Fiul cu dumnezeirea, cu ființa, cu firea, cu domnia, cu stăpînia, cu voia și cu începătoria. Dar niciodată nu trebuie să înțelegem că Tatăl este cu ființa sau cu dumnezeirea mai mare decît Fiul, căci atunci cădem în hulă, în hula lui Arie și a altor eretici cu care s-a luptat Biserica 630 de ani, pînă cînd le-a lămurit. Tatăl este mai mare decît Fiul și decît Duhul Sfînt numai cu calitatea de cauză, pentru că Tatăl este cauza Fiului, căci Fiul se naște din Tatăl și nu Tatăl din Fiul și Duhul purcede negreșit și negrăit din Tatăl mai înainte de toți vecii. Deci cauza la amîndouă ipostasurile din Sfînta Treime este Tatăl: a Fiului prin naștere și a Duhului Sfînt prin purcedere, Tatăl este mai mare prin calitatea Sa de cauză, nu cu dumnezeirea. Dacă vom zice altfel, hulim și ne facem eretici.

În alt loc zice Hristos: „*Eu și Tatăl Meu una sîntem*" (Ioan 10, 30). Zicînd aici „una", arată identitatea ființei, pentru că ele sînt de o ființă. Iar în altă parte zice Filip: „*Doamne arată-ne nouă pe Tatăl*". Iar Mîntuitorul îi răspunde: *Filipe, atîta vreme ai fost cu Mine și nu ai cunoscut că Tatăl este întru Mine și Eu întru Tatăl?*" (Ioan 14, 8—11). Iată deci altă dovadă că cele trei persoane ale Sfintei Treimi sînt de o ființă. Acolo unde zice Hristos: „Tatăl Meu mai mare decît Mine este", arată că Tatăl este cauza Fiului și a Duhului Sfînt. Iar acolo unde zice: „Eu și Tatăl Una sîntem, arată identitatea ființei, că sînt de o ființă. Iar acolo unde zice: „Tatăl Meu întru Mine petrece și Eu întru Tatăl", arată nedespărțirea ființei, că nu s-a despărțit Tatăl de Fiul și de Duhul Sfînt cu ființa. Iar unde zice: „Toate ale Mele ale Tale sînt", în rugăciunea arhierească, „și toate ale Tale, ale Mele sînt" arată cele ce sînt de obște ale Tatălui, ale Fiului și ale Sfîntului Duh, adică voia, dumnezeirea (Ioan 17, 10), domnia.

Frații mei, aceste învățături sînt grele pentru unii dintre dumneavoastră, dar să știți că este spre folosul nostru să învățăm cîte ceva despre Sfînta Treime. Iată ce spune Sfîntul Maxim Mărturisitorul către Talasie: „Cunoștința Sfintei și celei de o ființă Treimi este sfințire și îndumnezeire pentru îngeri și pentru oameni". E prea de nevoie să cunoaș-

tem despre Sfînta Treime cît este cu putință omului. Dar oricît am învăța, nu-i destul căci nici îngerii, nici heruvimii, nici serafimii nu pot dogmatiza și teologhisi despre Prea Sfînta Treime. Însă toți sîntem datori să învățăm pe cît putem despre Sfînta Treime.

Să știți că este o teologie în Biserică, numită apofatică sau negativă, explicată de unii Sfinți Părinți. Ea propovăduiește pe Dumnezeu, nu prin ceea ce ne poate spune mintea, ci prin ceea ce este mai presus de minte. Ea este cea mai înaltă teologie de sub cer și face mințile stăpînite de mîndrie să nu mai iscodească ceea ce nu poate fi înțeles despre Dumnezeu. În această teologie se zice: Ce este Dumnezeu? Minte? Nu! Dumnezeu este izvor a toată mintea și mai presus de toată mintea. Ce este Dumnezeu? Putere? Nu! Este Dumnezeul puterilor și izvor a toată puterea. Ce este Dumnezeu? Frumusețe? Nu! Dumnezeu este izvor a toată frumusețea. Ce este Dumnezeu? Bunătate? Nu! Dumnezeu este izvor a toată bunătatea. Ce este Dumnezeu? Milă? Nu! Nu este milă, ci izvor a toată mila. Ce este Dumnezeu? Înțelepciune? Nu! Este izvor al înțelepciunii și mai presus de toată înțelepciunea. Ce este Dumnezeu? Pronie? Nu! Este izvor al pronici și mai presus de toată pronia. Astfel se odihnește mintea cînd spunem că Dumnezeu este mai presus de minte. De aceea nici nu s-a pus la această sărbătoare priveghere și slavoslovie mare, pentru că spun dumnezeiești Părinți: „Nici îngerii Tăi, nici heruvimii Tăi, nici serafimii Tăi nu Te pot slăvi după vrednicie". Ca să ne smerim punem slavoslovie obișnuită la această negrăită sărbătoare, ca astfel să arătăm că nu putem slăvi pe Dumnezeu după putere și după cuviință, cum s-ar cuveni să-L slăvim. Că de am avea minte și limbă îngerească de heruvimi, tot nu am putea să slăvim pe Dumnezeu cu atîta slavă cît trebuie să-I dăm și cîtă slavă are El. Nici îngerii, nici oamenii nu pot să slăvească pe Prea Sfînta Treime, după mărirea și după cinstea Ei, pe care o are în Sine.

Este și o altă teologie, numită catafatică, afirmativă, sau pozitivă. Ea spune tot ceea ce se poate spune despre Dumnezeu însă, în chip pozitiv. În această teologie noi zicem că Dumnezeu este atotbun, atotmilostiv, atotîndurat, atotputernic, nemărginit, necuprins și celelalte. Dar cînd veți auzi că Dumnezeu este adîncul milei sau atotbun și atotputernic, să nu credeți că vorbim de ființa Lui. Vorbim doar despre însușirile de manifestare ale lui Dumnezeu și de tot ce se poate spune că este împrejurul ființei lui Dumnezeu. Iar a încerca să vorbim de ființa lui Dumnezeu ar fi o nebunie. Că ființa lui Dumnezeu este neapropiată minții omenești și îngerești și nu se poate vorbi de ființa Lui, că dacă s-ar putea vorbi nu ar mai fi Dumnezeu. Ceea ce se poate cir-

cumscrie, cuprinde de vreo minte, nu este Dumnezeu, fiindcă este mărginit; Dumnezeu, fiind mai presus de mintea omului, nu poate fi tîlcuit de ea și nici nu se poate spune vreodată ce este El după ființă. Ci noi putem vorbi numai despre însușirile lui Dumnezeu.

Sfîntul Nicodim Aghioritul zicea, după teologia catafatică sau afirmativă, că mintea omului vorbește despre Dumnezeu cu toată puterea ei, cît poate pricepe, cum că Dumnezeu este îndelung răbdător, că este atotcreator, veșnic și izvorul lumii. Dar după teologia apofatică mintea tace și amuțește, că nu poate înțelege pe Dumnezeu prin cuvînt. În teologia apofatică, mintea preamărește pe Prea Sfînta Treime numai prin frică, prin uimire și tăcere, că se spăimîntează de oceanul nemărginit al ființei lui Dumnezeu. De aceea se cutremură și tace. Noi cinstim pe Dumnezeu prin cuvînt pînă la un loc, iar mai departe Îl cinstim prin spaimă, prin uimire și tăcere. Atunci ne dăm seama că Dumnezeu este negrăit, că este Dumnezeu a toată mintea și mai presus de toată mintea.

Iubiți credincioși.

Să coborîm cuvîntul la unele învățături care sînt mai pe înțelesul nostru și mai ușoare. Ați auzit că se spune în Sfînta Scriptură despre ochiul lui Dumnezeu, urechea lui Dumnezeu, piciorul lui Dumnezeu, mirosul lui Dumnezeu, genele lui Dumnezeu. Căci se zice: „Genele lui întreabă pe fiii omenești, ochii lui spre neamuri privesc" (Ps. 50, 18). În altă parte se spune: „Și a mirosit Domnul Dumnezeu miros de bună mireasmă" (Facere 8, 21). În alt loc se vorbește despre somnul lui Dumnezeu: „Scoală-Te, Doamne! Pentru ce dormi?" (Ps. 43, 25). Sau în altă parte ați auzit despre pașii lui Dumnezeu, căci zice: „Umbletele Tale, Dumnezeule, întru cele înalte" (Ps. 118). Ce înseamnă umblarea lui Dumnezeu, piciorul lui Dumnezeu, urechea lui Dumnezeu? Căci zice: „Doamne auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea" (Ps. 142, 1). Are Dumnezeu ureche, sau ochi, sau picioare, sau mînă, sau gene, și miros asemenea omului? Doamne ferește! Să nu vă închipuiți așa ceva. Dumnezeu este simplu, necompus din părți. Atunci de ce vorbim noi de urechile lui Dumnezeu, de mîna Lui, de ochiul și de picioarele Lui? Iată de ce? Fiindcă ale lui Dumnezeu, după cum v-am mai spus, toate sînt mai presus de minte. De aceea, prin cele ale noastre, spune Sfîntul Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu le înțelegem, pe cele mai presus de noi, ale lui Dumnezeu. Astfel, ochiul lui Dumnezeu înseamnă puterea lui Dumnezeu cea atotprivitoare, cum zice Solomon: „Ochii lui Dumnezeu sînt de milioane de ori mai luminoși decît soarele și nu există la El întuneric".

Iar psalmistul zice: „Întunericul nu se va întuneca de la Tine Doamne, și noaptea ca ziua se va lumina" (Ps. 138,12) Ai auzit care sînt ochii lui Dumnezeu? Puterea Lui cea atotvăzătoare care cercetează inimile și gîndurile noastre. Ce înseamnă piciorul lui Dumnezeu? Prezența Lui în tot locul. Ce înseamnă urechea Lui? Înseamnă puterea atotauzitoare a lui Dumnezeu, căci El ne aude oriunde am fi noi. Ce înseamnă genele Lui? Căci zice: „Ochii Lui peste neamuri privesc, genele Lui întreabă pe fiii omenești" (Ps. 118). Genele lui Dumnezeu sînt neîncetată luare aminte a Lui spre rugăciunea celor drepți și spre faptele tuturor oamenilor, spune Sfîntul Ioan Damaschin.

Ce înseamnă mîna lui Dumnezeu? Căci zice: „Mîinile Tale m-au făcut" (Ps. 118, 73) „Dreapta Ta, Doamne, s-a preamărit întru tărie". Are Dumnezeu dreaptă? Are Dumnezeu stîngă? Doamne ferește! Noi înțelegem aici, prin cele ale noastre, pe cele mai presus de noi. Dreapta lui Dumnezeu este dreptatea și puterea Lui cea dreaptă. Stînga sau mîinile Lui sînt puterea cea atotlucrătoare, atotfăcătoare, prin care a făcut toate, lumea cea gîndită și cea nevăzută și așa mai departe. Mirosul lui Dumnezeu este plăcerea Lui pentru rugăciunea celor drepți. Cînd se zice că „a mirosit Dumnezeu miros de bună mireasmă" (Facere 8, 21), la Abel, la Moise și la Avraam, cînd au adus jertfă, să înțelegem plăcerea ce o are El pentru jertfele curate ce se aduc spre slava numelui Său.

Dar Hristos nu a avut mîini și picioare? Da! Tocmai de aceea a venit în trup, căci altfel noi nu putem înțelege niciodată pe Dumnezeu. Nu-L putem înțelege dacă nu se arăta Tatăl prin ipostasul Fiului Său, Care prin întrupare s-a făcut asemenea nouă. Căci este scris: „Cuvîntul Trup s-a făcut și s-a sălășluit întru noi" (Ioan 1, 14). Dar să vă spun de ce se pictează Tatăl pe icoană ca un bătrîn vechi de zile, iar Duhul Sfînt ca un porumbel, și pe Hristos ca un copil, sau tînăr, răstignit pe Cruce sau înviat din morți? Dacă zugrăvim pe Dumnezeu-Tatăl ca un om bătrîn, prin aceasta nu zugrăvim pe Dumnezeu ceea ce este El după ființă, ci după cum a binevoit El să se arate oamenilor, luînd chip. Iar cinstea icoanei trece la Cel înfățișat pe ea. Îl zugrăvim pe Tatăl bătrîn cu barbă albă, pentru că Dumnezeu, Cel ce nu este compus și nu are ochi și picioare și mîini, fiind nemărginit, a binevoit să se arate așa pentru neputința noastră, cum spune Daniel proorocul: „Am privit pînă ce am văzut așezate scaune și S-a așezat Cel vechi de zile. Îmbrăcămintea Lui era albă ca zăpada, iar părul capului Lui, curat ca lîna; tronul Lui, înflăcărat de foc; roțile Lui, foc arzător. Un rîu de foc se vărsa și ieșea din El; mii de mii Îi slujeau și miliarde și miliarde stăteau înaintea Lui! Judecătorul S-a așezat și cărțile au fost deschise" (Daniel

7, 9—10). În
Ilie la Horeb.

Dumnezeu
să Se arate oa
om vechi de zil
de îngeri și de
noastră de a-L
putem imagina
să ne putem su
Sfînt Îl pictăm
binevoit să Se
Rusalii, în chi
Dumnezeu Cel
vim! Dar pe
minuni? Pentr
Damaschin, în
n-ar fi venit H
că Hristos, ven
chipul ipostasul
Iată de ce pic
așa ni s-au ar
noastre.

Iubiți credi

Astăzi cînd
dreaptă credinț
noastre. Să ne
Care s-a întrupa
pentru mîntuir
Duh-Dumnezeu
tești. Creștinul
Treimi. Tatăl s
Cuvîntul se odi
primim în noi
Să ne face
Treimi. Să face
și al Sfîntului
cate și nepocăin
avem răspuns b

7, 9—10). În alt chip S-a arătat lui Moisi pe Muntele Sinai și lui Ilie la Horeb.

Dumnezeu Cel necompus, Cel nemărginit și fără de ani, a binevoit să Se arate oamenilor așa cum pot să-L înțeleagă ei. S-a arătat ca un om vechi de zile, ca un bătrîn, înaintea Căruia stătea mulțime nenumărată de îngeri și de oameni slujind Lui, pentru că Dumnezeu știe neputința noastră de a-L înțelege după ființă. S-a arătat asemenea nouă ca să-L putem imagina și picta. Să-L înțelegem măcar din cele ale noastre, ca să ne putem sui cu mintea la cele mai presus de noi. Dar de ce pe Duhul Sfînt Îl pictăm în chip de limbi de foc, sau ca porumbel? Fiindcă așa a binevoit să Se arate la Iordan, ca porumb, iar la coborîrea Sa de la Rusalii, în chip de limbi de foc. Deci, dacă așa binevoiește să se arate Dumnezeu Cel nemărginit, Cel veșnic și fără de începuturi, așa Îl zugrăvim! Dar pe Hristos de ce Îl zugrăvim copil sau pe Cruce, sau făcînd minuni? Pentru că așa a fost El pe pămînt. De aceea dumnezeiescul Damaschin, în cele trei tratate ale sale despre Sfintele icoane zice: „De n-ar fi venit Hristos în trup nu ne-am fi închinat la icoane. Dar pentru că Hristos, venind pe pămînt, ni s-a arătat ca icoană a Tatălui și cu chipul ipostasului lui Dumnezeu în El, așa îl pictăm și noi pe icoană". Iată de ce pictăm icoana persoanelor Prea Sfintei Treimi, pentru că așa ni s-au arătat în dumnezeiasca Scriptură, pe măsura înțelegerii noastre.

Iubiți credincioși,

Astăzi cînd prăznuim pe Prea Sfînta Treime, să ne închinăm cu dreaptă credință Tatălui Care ne-a creat și poartă grijă de sufletele noastre. Să ne închinăm cu evlavie Fiului și Cuvîntului lui Dumnezeu Care s-a întrupat din Fecioara Maria, s-a răstignit și a înviat din morți pentru mîntuirea noastră. Să ne închinăm cu dragoste Prea Sfîntului Duh-Dumnezeu, Care mîngîie sufletele noastre în necazurile vieții pămîntești. Creștinul este și trebuie să fie permanent un locaș al Prea Sfintei Treimi. Tatăl se sălășluiește mai ales în voința noastră. Iisus Hristos-Cuvîntul se odihnește în mintea noastră. Iar Duhul Sfînt — pe care Îl primim în noi la Botez—se odihnește în inima noastră.

Să ne facem prin faptele bune lăcașuri vrednice ale Prea Sfintei Treimi. Să facem inima noastră scaun și jertfelnic al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Să nu mîniem pe Dumnezeu, Tatăl nostru, prin păcate și nepocăință. Să nu supărăm pe Mîntuitorul în viața noastră ca să avem răspuns bun la înfricoșătoarea judecată. Să nu întristăm pe Sfîn-

tul Duh Mîngîietorul cu lenevirea și răutățile noastre, ca să nu-L îndepărtăm din inimile noastre și să devenim goi, ca o casă pustie și părăsită.

Cele mai scurte rugăciuni către Sfînta Treime sînt acestea: „Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh"; apoi: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh" sau cîntăm de trei ori această frumoasă cîntare treimică ce se cîntă în Biserică: „Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi". Altă rugăciune: „Prea Sfîntă Treime, miluiește-ne pe noi; Doamne, curățește păcatele noastre; Stăpîne, iartă fărădelegile noastre; Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre pentru numele Tău". Vă amintesc și rugăciunea unui mare cuvios, Sfîntul Ioanichie cel Mare, pe care o repeta neîncetat: „*Nădejdea mea este Tatăl; scăparea mea este Fiul; acoperămîntul meu este Duhul Sfînt; Treime sfîntă, slavă Ție!*".

Cea mai sfîntă rugăciune adresată Tatălui, pe care ne-a dat-o Mîntuitorul nostru Iisus Hristos este *Tatăl nostru*. Iar către Fiul este rugăciunea aceasta: „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul* (sau păcătoasa)". Iar către Sfîntul Duh este rugăciunea: „*Împărate ceresc, Mîngîietorule, Duhul adevărului, care pretutindenea ești și toate le împlinești; Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată întinăciunea și mîntuiește, Bunule, sufletele noastre*".

Învățați pe de rost aceste scurte rugăciuni de laudă ale Prea Sfintei Treimi, pe care vă rog să le rostiți permanent, seara, dimineața, la lucru, pe drum, oriunde și oricînd. Nu uitați că toate faptele bune aduc în inimile noastre pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, dar cel mai mult, rugăciunea, milostenia și smerenia; sau cum spune Sfîntul Apostol Pavel, credința, nădejdea și dragostea. Să-L slăvim pe Dumnezeu prin credința noastră dreaptă și prin fapte bune, ca să ne învrednicim și în ceruri a ne închina înaintea Prea Sfintei Treimi, lăudînd în veci împreună cu îngerii și cu sfinții, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh. Amin.

PREDICĂ
LA SCHIMBAREA LA FAȚĂ
(6 august)

„Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit; pe Acesta să-L ascultați"

(Matei 17, 5)

Iubiți credincioși,

În cele ce urmează vom arăta mai întîi cum a luat ființă acest praznic, amintindu-ne de minunea pe care a săvîrșit-o Mîntuitorul pe Muntele Taborului. Apoi vom tîlcui din Sfînta Scriptură învățăturile cele tainice care s-au descoperit la schimbarea la față a Domnului.

Cu puțin înainte de patima Sa, Mîntuitorul a început să zică sfinților Săi ucenici: *„Iată ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhiereilor și cărturarilor; și-L vor osîndi la moarte și-L vor da în mîinile păgînilor și-L vor batjocori și-L vor scuipa și-L vor biciui, și-L vor omorî, dar după trei zile va învia"* (Marcu 10, 33—34). Propovăduind El despre Sfintele Sale patimi care aveau să se întîmple în Ierusalim, ucenicii Săi au început a se întrista foarte și voiau să-L oprească pe Dînsul, zicîndu-i: *„Milostiv fii Ție, Doamne! Să nu-ți fie Ție aceasta!"* (Matei 16, 22).

De aceea, Mîntuitorul, voind să întărească mai înainte de sfînta Sa patimă credința ucenicilor Săi și să le arate că El de bună voie merge la moarte pe cruce, nesilit de nimeni și numai din nemărginita Sa dragoste pentru mîntuirea neamului omenesc, a voit să-i mîngîie pe dînșii, spunîndu-le aceste cuvinte: *„Sînt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea, pînă nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu"* (Luca 9, 27), adică, pînă nu vor vedea slava Sa, cît este cu putere omului să o vadă; spunînd

acestea, după șase zile a luat pe cei mai de frunte ucenici ai Săi; pe Petru, pe Ioan și pe Iacob, și mergînd în Galileea, s-au suit pe muntele Taborului. Acolo, Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, pe cînd se ruga, S-a schimbat la față înaintea lor și s-a făcut chipul feței Sale luminos ca soarele și hainele Sale albe ca zăpada. Și în timp ce ucenicii erau uimiți de această preaslăvită minune și strălucire a feței lui Hristos, deodată au văzut, stînd pe nor, doi bărbați înconjurați de slavă cerească, unul de-a dreapta Mîntuitorului și altul de-a stînga. Aceștia erau cei doi mari prooroci, Moise și Ilie (Matei 17, 1—3).

Văzînd apostolii această preaslăvită vedenie, s-au spăimîntat foarte și cugetau în inimile lor că sînt în ceruri. Iar Petru, văzînd atîta lumină și frumusețe pe fața lui Iisus Hristos și a proorocilor care-L înconjurau, a zis aceste cuvinte: „*Doamne bine este să rămînem aici; să facem trei colibe: ție una, lui Moise una și lui Ilie una*". Și zice dumnezeiasca Evanghelie că „*Petru nu știa ce vorbea*" (Marcu 9, 5,6), pentru că era uimit de atîta bucurie, de atîta lumină și mîngîiere și ar fi voit să rămînă acolo pe Tabor cu scopul de a-i face lui Hristos și celorlalți doi prooroci cîte o colibă. Dar pe cînd zicea el acestea, un nor plin de lumină și de fericire dumnezeiască s-a coborît deasupra Taborului, a acoperit vîrful lui și i-a umbrit pe ei. Și din nor s-a auzit un glas zicînd: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit; pe Acesta să-L ascultați*" (Matei 17, 5). După ce s-a auzit glasul Tatălui din ceruri, a încetat vedenia aceea, iar Ilie și Moise s-au făcut nevăzuți și Iisus a rămas singur cu ucenicii Săi. Iar pe cînd se coborau de pe Tabor Mîntuitorul le-a zis: „*să nu spuneți nimănui vedenia aceasta pînă ce Fiul Omului va învia din morți*" (Marcu 9, 9).

Dar să vedem cum se tîlcuiește această minune ce s-a făcut acolo, și de ce Hristos a ales tocmai muntele Taborului din Galileea ca să se schimbe la față și nu alt munte? Iată de ce. Pentru că cu aproximativ 850 de ani înainte de venirea lui Hristos în lume, dumnezeiescul David a proorocit că acest munte se va bucura de slava lui Dumnezeu, căci zice: „Taborul și Ermonul întru numele Tău se vor bucura" (Ps. 88, 13). Deci, trebuia să se împlinească Scriptura, ca Taborul să se bucure împreună cu cei ce l-au înconjurat pe Iisus, cu cei trei ucenici ai Săi. Pentru aceasta a ales Iisus muntele Taborului.

Iubiți credincioși,

Dar pentru care pricină au venit de față cei doi prooroci, Moise și Ilie? Iată pentru ce. Mai înainte cu șase zile a întrebat Mîntuitorul pe

Petru și pe ceilalți ucenici: „*Cine zic oamenii că sînt Eu? Ei au răspuns: Unii Ioan Botezătorul, alții, Ilie, alții, Ieremia, sau unul din proroci*" (Matei 16, 13—14). Acum Mîntuitorul, chemînd la dumnezeiasca Sa schimbare la față pe Ilie și pe Moise, a vrut să arate ucenicilor Săi că El nu este nici Ilie și nici Moise, ci este Dumnezeul lui Ilie și al lui Moise. Le-a dovedit deci că nu este prooroc, ci Dumnezeul proorocilor.

Dar pentru ce a zis Petru către Iisus Hristos: „E bine să facem aici trei colibe. . ."? Aceasta a fost din pronia lui Dumnezeu ca să zică așa. Însă Hristos Dumnezeu i-a spus tainic lui Petru: „Ascultă, Petre. Tu cugeți încă omenește despre Mine. Tu crezi că Eu am nevoie de colibă ca să stau aici pe Tabor? Am să-ți arăt Eu cine sînt. Eu pot să fac colibă din norii cerului. Eu voi acoperi tot muntele Taborului ca o colibă de nor luminos, plină de raze de lumină. Astfel îți voi arăta că nu am nevoie de colibe omenești. Eu sînt Acela care am acoperit cu nor poporul lui Israel 40 de ani în pustie și pot să fac aici o colibă de nor ca să vă acopăr și pe voi. Eu sînt Acela care am dat legea lui Moise pe Muntele Sinai și am putut să-l chem aici de față. Eu sînt Dumnezeul lui Ilie, căruia M-am arătat în Horeb și l-am chemat de față ca să știți că Eu sînt Dumnezeul proorocilor, și nu am nevoie de colibe făcute de mîini omenești".

Dumnezeiescul părinte Efrem Sirul spune că Taborul avea chipul Bisericii la schimbarea la față a Domnului. Dar de ce Taborul avea atunci chipul Bisericii lui Dumnezeu? Iată de ce. Acolo erau de față amîndouă Testamentele. Acolo a văzut Moise, începătorul Legii Vechi, pe Hristos, începătorul și dătătorul Legii Darului. Acolo a văzut Ilie, iconomul Tatălui, pe epitropul lui Dumnezeu, pe marele apostol Petru. Acolo a văzut Ilie, feciorelnicul Legii Vechi, pe Ioan Evanghelistul, feciorelnicul Legii Noi. Acolo, Moise cel sfînt a văzut pe Petru cel sfințit. Acolo, cel ce s-a suit la cer cu căruță și cai de foc a văzut pe cel ce s-a rezemat pe pieptul de văpaie a lui Hristos întrupat, adică pe Ioan Evanghelistul. Acolo au văzut proorocii pe Hristos Care a creat și pe prooroci și pe apostoli, ca Cel ce a dat Legea Veche în Sinai și pe cea Nouă a desăvîrșit-o în Ierusalim.

Dar oare numai Mîntuitorul s-a schimbat la față sau și unii dintre sfinți? Dacă citiți Sfînta Scriptură și Viețile Sfinților, veți afla că și sfinții lui Dumnezeu s-au schimbat la față, nu numai Hristos. Dar alta a fost schimbarea la față a lui Dumnezeu-Cuvîntul și alta a fost schimbarea la față a sfinților Săi. Schimbarea la față a Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos a fost prea minunată și în chip străin. Lumina cea de pe Tabor care lumina la față pe Hristos, nu izvora din fața Lui,

ci dinăuntrul Lui, căci era lumină din lumina cea necreată a Prea Sfintei Treimi. Că în tot trupul Lui era Dumnezeu întrupat. Lumina cea din Tabor nu a venit din afară ca să-L lumineze pe El, ci izvora dinăuntru și radia în afară, căci El este izvorul luminii celei veșnice și nemărginite. Iar sfinții care s-au schimbat la față, au avut lumina, nu de la ei, ci de la Dumnezeu. Așa a fost Set feciorul lui Adam și mai tîrziu Moise care s-a schimbat la față cînd a primit Tablele Legii pe Muntele Sinai. Căci, după cum spune dumnezeiasca Scriptură, nu puteau fiii lui Israel să privească la Moise de strălucirea feței lui și se acopereau cu un voal ca să nu-i orbească (Ieșire 34, 30).

Așa s-au schimbat la față și unii din sfinții mari ai Noului Așezămînt ca: Marcu Ascetul, Ava Siluam, Ava Sisoe cel Mare și mulți alții care străluceau ca soarele în unele momente. Dar sfinții nu aveau lumina din ei, ci îi lumina din afară darul Sfîntului Duh. Pe cînd lumina cea din Tabor, sau schimbarea la față a Domnului era dinlăuntrul Lui, era din izvorul luminii celei gîndite și negrăite a dumnezeirii Lui.

Dar oare ce zice Hristos la schimbarea la față în chip tainic lui Petru? Iată ce zice, după tîlcuirea Sfinților Părinți: „Tu, Petre, vrei să rămîi în Tabor, și să faci aici trei colibe? Dar de ce vrei să rămînem aici? Pentru că ai văzut aici lumină și strălucire, slavă, bucurie și mîngîierea Duhului Sfînt? Ai auzit aici glasul Părintelui Meu. Care M-a adeverit pe Mine cine sînt, a adeverit dumnezeirea Mea și al cui Fiu sînt. De aceea vrei să rămînem pe Tabor? Dar Eu n-am venit să rămîn pe Tabor. Eu n-am venit să-ți spun numai ție și la ceilalți doi ucenici cine sînt. Tu, cu șase zile mai înainte, mă opreai ca să merg la patima cea de bună voie. Cînd ți-am spus că merg la Ierusalim ca să sufăr, să pătimesc și să mor pentru neamul omenesc, ai zis: „*Nu Doamne, să nu-Ți fie Ție una ca aceasta cruță-Te pe Tine Doamne* (Matei 16, 22). Iar Eu te-am suit pe Tabor și ți-am arătat slava dumnezeirii Mele, nu atît cît este, ci cît poți tu cuprinde ca om, ca să nu orbești cu ochii și să mori. Ți-am arătat că Eu, nu de silă, nici de frică merg la patimă, ci de bună voie. Ți-am arătat slava aceasta ca tu să înveți pe frații tăi să propovăduiască, cu Iacob și cu Ioan, slava dumnezeirii Mele, pe care ați văzut-o aici pe muntele cel sfînt, și celorlalți ucenici și la toată lumea ca să știe toți că Eu nu am fost numai om, ci și Dumnezeu. De aceea am voit, mai înainte de patimă, să vă arăt vouă slava Mea pe care o am, atît pe cît este cu putință omului a o vedea".

Deci, zice Hristos mai departe lui Petru în chip tainic: „Petre, dacă voi rămîne pe Tabor ca să-Mi faci tu o colibă, oare cuvintele Scripturii cine le va împlini? Dacă Eu voi rămîne pe Tabor, oare cuvintele acelea scrise

care zic: „*Împărțit-au hainele Mele lor și pentru cămașa Mea au aruncat sorți*" (Ps. 21, 20), cui i se vor potrivi? Dacă Eu voi rămîne pe Tabor cu cine se vor împlini cuvintele: „*Dat-au spre mîncare Mie fiere și în setea Mea M-au adăpat cu oțet*" (Ps. 68, 25). Dacă voi rămîne pe Tabor cum se vor împlini cuvintele lui Osea: „Vedea-vor pe Cel Care L-au împuns". Dacă Eu voi ramîne pe Tabor, cum se vor împlini proorociile lui Isaia, care zice: „*Dat-am spatele Meu spre bătaie și obrajii Mei spre scuipare și pălmuire și n-am întors fața Mea de către rușinea scuipărilor*" (Isaia 50, 6). și „*prin ranele Lui noi toți ne-am vindecat*" (Isaia 53, 5). Dacă Eu voi rămîne aici pe Tabor, după cum zici tu, cum se vor împlini cuvintele acelea care zic: „*Cu cei fărădelege s-a socotit*"? (Isaia 53, 9). Și cînd se vor împlini cuvintele vieții veșnice, dacă Eu nu mă voi coborî în iad spre a învia pe cei drepți si morți și a Mă face începătură a vieții morților? „Nu Petre, nu trebuie să rămîn Eu pe Tabor, Eu trebuie să trec de aici pe celălalt munte, pe Golgota!"

Așa sîntem și noi creștinii și monahii. Cînd avem bucuria Duhului Sfînt la rugăciune, cînd strălucește în sufletele noastre cîte o rază de mîngîiere, de bucurie duhovnicească; cînd auzim o cîntare duhovnicească, o predică frumoasă din Evanghelie, avem o bucurie sufletească așa de mare, că am vrea să rămînem pururea în acele momente, să nu mai avem dureri, să nu mai avem întîmplări rele în viața aceasta, ci să rămînem în acele bucurii. Dar nimeni, fraților, nu se poate mîntui astfel. Trebuie să mergem de la Tabor la Golgota, să primim paharul Domnului. Căci zice David: „Ce voi răsplăti Domnului pentru toate cîte mi-a dat mie? Paharul mîntuirii voi lua și numele Domnului voi chema" (Ps. 115, 3—4). Adică, orice creștin trebuie să primească după puterea lui paharul pe care l-a primit Hristos în grădina Ghetsimani și la sfintele Sale patimi, dacă vrea să fie următor lui Hristos. Nu se poate mîntui nimeni numai cu bucurii duhovnicești. Dar de ce? Hristos ne-a spus nouă: „*În lume necazuri veți avea* (Ioan 16, 33), *și prin multe necazuri vi se cade să intrați în împărăția cerurilor*" (Rom. 9, 17) (1 Petru 4, 13).

Așa, frații mei, cînd avem bucurii și mulțumiri duhovnicești și veselie duhovnicească în inimă, să nu ne oprim aici, ci să ne gîndim că trebuie să trecem de la acest moment la altele. Adică să suferim cu dragoste pentru împărăția cerurilor, și să-L urmăm pe Hristos de pe Tabor, pe Golgota.

Iubiți credincioși

Avem în dumnezeiasca Evanghelie și alte învățături și pilde care ne arată că Hristos S-a folosit de munți pentru iconomia întrupării Sale

și pentru a da unele învățături mîntuitoare neamului omenesc. Hristos, după ce s-a botezat, zice Sfînta Evanghelie, a fost dus de Duhul în pustie și a postit acolo în muntele Carantania 40 de zile și 40 de nopți, ispitindu-se de satana (Matei 4, 1), care I-a înfățișat cele trei atacuri: a lăcomiei pîntecelui, a slavei deșarte, și a iubirii de avuții.

Deci, încă de la începutul misiunii Sale, mai înainte de a începe propovăduirea, Hristos a folosit muntele și pustia. În muntele Carantania și în pustia Iudeei a avut loc începutul misiunii celei duhovnicești a lui Iisus Hristos. În munte a predicat și a așezat cele nouă fericiri ale Bisericii. În munte S-a schimbat la față. Adeseori se suia Hristos în munte noaptea și se ruga acolo singur pînă dimineața (Matei 14, 23). Pe munte S-a răstignit. De pe munte S-a înălțat Domnul la cer. Vedeți cîte întîmplări din viața Mîntuitorului s-au săvîrșit pe munte? Și nu în zadar s-au făcut, ci cu rost spre mîntuirea noastră.

Viața Mîntuitorului nostru Iisus Hristos este prototipul, adică modelul cel veșnic și vrednic de urmat al creștinilor, pînă la sfîrșitul veacurilor. Oare nu și proorocii s-au folosit de munte? Oare Legea Veche nu s-a dat pe Muntele Sinai? Oare Moise nu se ruga pe munte cînd se lupta cu Amalic? Oare Ilie nu a văzut pe Dumnezeu în Muntele Horeb? Și cîte ca acestea! Iar după înălțarea Domnului, mulți sfinți s-au nevoit pe munți, precum Sfîntul Antonie cel Mare, Sfîntul Macarie cel Mare, Sfîntul Arsenie cel Mare, Sfîntul Sisoe, Ava Marcu de la peșteră, care nu a văzut față de om 85 de ani și a mutat muntele cu rugăciunea. Și nu ne ajunge vremea să spunem cîte mii și nenumărate cete de pustnici și sfinți care, urmînd lui Hristos, s-au retras din deșertăciunea lumii și s-au nevoit pentru Dumnezeu prin peșteri și munți, cu fiarele pustiei, decît să rămînă în robia patimilor care stăpînește veacul acesta.

Dar de ce în munte și în pustie? Iată de ce: Sfinții lui Dumnezeu cei mari și pustnicii s-au retras la munți și la pustie din valurile pline de tulburare și răutăți ale lumii ca să scape de trei grele războaie, și anume: de auzire, de vedere și de vorbire. Adică să nu aibă cu cine vorbi, să nu vadă cele rele, să nu audă deșertăciunile lumii, ci să stea pururea în comuniune cu Dumnezeu prin sfînta rugăciune și prin gînduri sfinte, ca să-I urmeze lui Hristos, Care adesea se ruga singur în munte, noaptea și uneori chiar și ziua.

Iubiți credincioși,

Astăzi S-a schimbat la față pe Tabor, Domnul nostru Iisus Hristos, ca să întărească în credință pe ucenici că El este Fiul lui Dumnezeu, iar

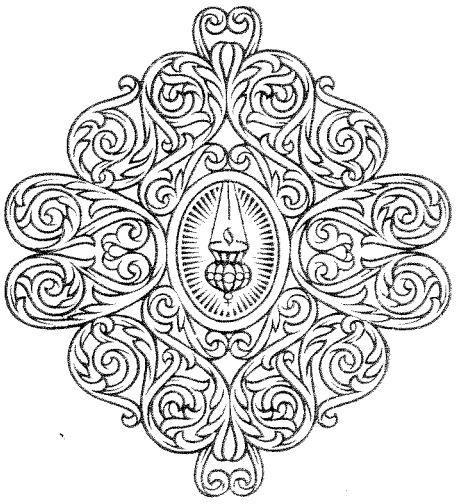
în vremea patimii de bunăvoie să înțeleagă taina mîntuirii lumii prin cruce și prin înviere. Dar Hristos s-a schimbat la față și pentru a schimba „fața" sufletelor noastre. Pentru că noi toți suspinăm după lumină. Dar nu vom putea intra în lumină, de nu vom fi fii ai luminii. Nu vom putea vedea pe Iisus Hristos Mîntuitorul șezînd pe foc de serafimi și pe aripi de heruvimi dacă nu ne vom schimba și noi „fața" sufletelor noastre. Nu ne vom putea mîntui, dacă mai întîi nu ne vom pocăi aici pe pămînt, adică dacă nu ne vom schimba viața, faptele, și cugetele minții și ale inimii.

Deci să ne prefacem din răi în buni. Din oameni mîndri și desfrînați, să ne schimbăm prin căință, în creștini smeriți și curați. Din oameni lacomi, nepăsători și zgîrciți, să ne schimbăm în creștini înfrînați, milostivi și rîvnitori la fapta bună. Din oameni stăpîniți de patimi și de ură către aproapele, să ne prefacem în creștini blînzi și iubitori de Dumnezeu și de oameni.

Să ne facem fii ai luminii și ai nădejdii, fii credincioși ai Bisericii, ai dragostei, ai lui Dumnezeu. Și cum ne putem schimba fața sufletelor noastre, adică cum ne vom putea pocăi și ilumina mintea și inimile? Prin părăsirea păcatelor făcute pînă astăzi. Și aceasta se face numai prin Spovedanie și Sfînta Împărtășanie luată cu mare evlavie și pregătire. Apoi, ne putem ilumina cu darul Duhului Sfînt, dacă vom urca și noi cu Hristos pe Muntele Taborului. Taborul închipuiește Biserica. Prin participarea la slujbele Bisericii, urcăm sigur spre vîrful Taborului, creștem duhovnicește din putere în putere și ajungem sus, în lumina lui Hristos celui înfășurat în focul dumnezeirii. Spre această lumină taborică au alergat toți sfinții și înaintașii noștri. Pe aceasta s-o căutăm și noi.

Dar să ne întrebăm: cînd s-a schimbat Hristos la față? În clipa cînd Se ruga pe Tabor. Să ne rugăm mai mult, frații mei. Să ne rugăm mereu, neîncetat și, mai ales, să ne rugăm cu căință, cu lacrimi și din inimă. Rugăciunea stăruitoare, statornică, făcută din „inimă înfrîntă și smerită" cum spune David proorocul, curăță mintea și inima, scoate lacrimi din adînc, alungă mînia, pofta și mîndria, naște lacrimi, coboară peste noi harul Duhului Sfînt și ne schimbă la față. Adică, ne dă pace în inimă, nădejde de mîntuire, răbdare în ispitele vieții și ne luminează conștiința. Și dacă pe lîngă rugăciune, smerenie și spovedanie curată, mai adăugăm, blîndețe, milostenie și iertare către toți, atunci devenim fii ai lui Dumnezeu după har, devenim fii devotați ai Bisericii și moștenitori ai împă-

răţiei cerurilor. Atunci vom urca şi noi cu apostolii pe Taborul cel de sus, să-L vedem pe Hristos şezînd pe tronul slavei Sale. Atunci vom putea să cîntăm şi noi cu îngerii şi cu sfinţii această cîntare pe care o cîntă astăzi Biserica: „*Schimbatu-Te-ai la faţă în munte, Hristoase Dumnezeule, arătînd ucenicilor Tăi slava Ta pe cît li se putea. Strălucească şi nouă, păcătoşilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină, slavă Ţie*". Amin!

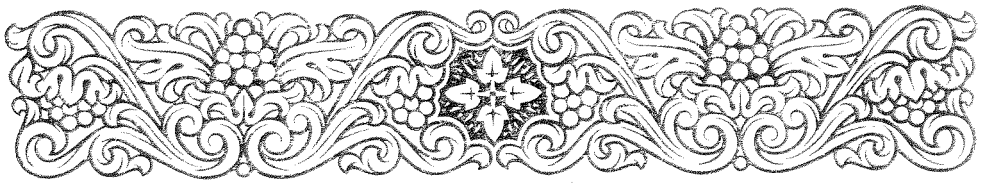

Iubiţi cre

Toate
toare, rînduit
cească binecr
care o aducer
să o aducem
iar pe sfinţi
lui Dumnezeu

Astăzi n
dreptmăritoa
tuturor sfinţi
tilor. Astăzi e
răteasa a toa

Dar este
Maicii Domn
înainte cu tr
puternicul D
cer pe arhan
la cele fără
de Dumnezeu

PREDICĂ
LA ADORMIREA MAICII DOMNULUI
(15 august)

„Apostoli de la margini, adunați-vă în satul Ghetsimani și îngropați trupul meu, iar Tu Fiul și Dumnezeul meu, primește duhul meu".
(Luminînda praznicului)

Iubiți credincioși,

Toate praznicele de peste an din Biserica lui Hristos cea drept măritoare, rînduite spre cinstirea sfinților, aduc mare bucurie duhovnicească binecredincioșilor creștini. Dar oricît de mare ar fi slavoslovia pe care o aducem sfinților, ea nu se poate asemăna cu aceea pe care trebuie să o aducem lui Dumnezeu, iubitorul sfinților. Pe Dumnezeu Îl adorăm iar pe sfinți îi venerăm adică îi cinstim, ca cei ce sînt prietenii lui Dumnezeu.

Astăzi nu este praznic de sfinți. Astăzi Biserica lui Dumnezeu dreptmăritoare prăznuiește pe împărăteasa tuturor îngerilor și a tuturor sfinților. Nu se poate asemăna cinstirea robilor cu a împăraților. Astăzi este praznic împărătesc, pentru că Maica Domnului, împărăteasa a toată făptura, astăzi se mută la cer.

Dar este mai bine să știți cum s-au întîmplat lucrurile la adormirea Maicii Domnului, cum s-a mutat Maica vieții de la noi la cer. Mai înainte cu trei zile de adormirea Maicii Domnului, Prea Sfîntul și Atotputernicul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a trimis din cer pe arhanghelul Gavriil ca să binevestească Maicii Lui mutarea ei la cele fără de grijă. Același dumnezeiesc arhanghel, care a fost trimis de Dumnezeu cînd i-a binevestit ei că va naște pe Hristos Mîntuitorul

lumii, vine și acum și-i vestește mutarea din viața pămîntească la odihna cea veșnică, la slava și cinstea cea negrăită pe care o are în cer.

Venind arhanghelul Gavriil, a adus Prea Sfintei Fecioare Maria o ramură de finic, după cum la Buna Vestire îi adusese un crin. Maica lui Dumnezeu înțelegînd de la Gavriil că trebuie să părăsească lumea și pămîntul acesta, s-a întors acasă, și-a pregătit casa cu lumînări și cu tămîieri, apoi s-a dus la Muntele Măslinilor, unde avea obiceiul să se roage prea dulcelui ei Fiu, Iisus Hristos, și cînd se ruga ea, s-a făcut o minune mare și preaslăvită. Copacii și măslinii de pe Muntele Măslinilor se înclinau și ei cu dînsa pînă la pămînt, ca semn de mare cinste și de închinăciune, aduse Prea Sfintei Maicii Domnului.

După aceasta Maica Domnului s-a întors acasă și tot atunci s-a făcut un cutremur mare, încît s-a cutremurat tot locul unde era casa ei. Atunci ea a căzut la rugăciune, a aprins din nou lumînări și tămîie și a chemat toate sfintele femei împreună vieţuitoare cu dînsa, pe sfintele mironosițe și pe prietenele ei și le-a spus: „Iată, a sosit vremea ca eu să vă las și să mă duc la Fiul Meu!". Și s-au întristat toate sfintele femei care urmau Prea Sfintei Maicii lui Dumnezeu. Apoi deodată s-a făcut vifor mare și un vînt puternic s-a pornit, și norii cerului aduceau pe cei 12 Apostoli de la marginile lumii, unde erau trimiși pentru propovăduire. Veneau și ei să ia parte la cinstirea și îngroparea Prea Sfintei Fecioare Maria. Au fost aduși Apostolii pe nori de Însuși Dumnezeu Cuvîntul ca să dea mai multă slavă și cinste Prea Sfintei Sale Maici.

Cum au sosit Apostolii, le-a zis Maica Domnului: „Iată pentru care pricină v-au adus pe voi norii aici la Ghetsimani. Am primit veste de la arhanghelul Gavriil că eu trebuie să mă mut și să vă las, dar nu de tot; ci să trec la ceruri și de acolo să vă ajut, rugîndu-mă pentru toată lumea înaintea Prea Sfintei Treimi". Și au plîns toți dumnezeieștii Apostoli! Iar mai pe urmă a venit și marele Apostol Pavel care a început să plîngă, zicînd: „O, Maica Vieții și a lui Dumnezeu Cuvîntul. Eu pe Dumnezeul Meu Iisus Hristos nu L-am văzut în trup, dar pe tine văzîndu-te în trup mi se părea că El Însuși petrece pururea cu noi, și multă mîngîiere am avut noi Apostolii, avîndu-te pe tine cu noi. Dar acum te duci la bucuria cea veșnică. Noi ne bucurăm de bucuria ta, dar ne și întristăm. Ne bucurăm că te duci la acele prea sfinte locuri și la veselia cea fără de margini, dar ne și întristăm că rămînem aici pe pămînt sărmani, fără vederea și blîndețea ta și fără sfintele tale povețe și rugăciuni cele prea puternice".

Așa au vorbit și ceilalți Apostoli. Apoi Maica Domnului le-a ținut ultimul ei cuvînt: „Iată eu mă voi culca pe patul meu și voi așeza trupul meu așa cum voi vrea, iar voi așa să-l lăsați" *(Prolog luna august)*.

Zicînd acestea, și-a luat iertare de la toți cei de față și făcînd semnul sfintei cruci s-a culcat pe pat, a închis ochii, a pus mîinile pe piept și și-a dat duhul. Și îndată ce Prea Sfînta Maică și-a dat duhul ei cel prea sfînt în mîinile Fiului ei, toți orbii, ologii, șchiopii și bolnavii care veniseră acolo din Ierusalim și din împrejurimi s-au făcut sănătoși. Muții vorbeau, surzii auzeau, leproșii se curățau și umblau, că așa a voit Prea Sfîntul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ca să cinstească adormirea Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu cu minuni preamărite, și să știe toți că nu a adormit o femeie de rînd, ci Maica Cuvîntului lui Dumnezeu, a Dumnezeului minunilor (După *Prolog*, în 15 august).

După ce Maica Domnului și-a dat prea curatul ei suflet, dumnezeiești Apostoli au auzit negrăite cîntări îngerești în văzduh, care lăudau și cîntau pentru ieșirea din trup a Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu. Atunci au început a cînta și ei împreună cu îngerii din văzduh și, luînd patul Prea Curatei Maicii Domnului, au pornit spre Ghetsimani ca să-l așeze acolo în mormînt. Și era o cîntare de obște a turmei celei cuvîntătoare a lui Hristos de pe pămînt și a celei înțelegătoare din ceruri, adică a îngerilor. Și petrecea așa și cerul și pămîntul adică și îngerii și oamenii pe Maica Domnului la mormîntul ei cel prea sfînt.

Pe cale, auzindu-se cîntările și simțindu-se mireasma prea sfîntului ei trup ce umplea locurile pe unde trecea, s-a trezit zavistia iudeilor, încît unii dintre ei voiau să arunce jos de pe umerii Apostolilor patul cel prea sfînt. Ba unul dintre ei a îndrăznit chiar să se apropie și să pună mîinile pe prea sfîntul ei pat. Dar, o minune! Toți cei ce voiau să dea jos patul de pe umerii Apostolilor au orbit și nu mai vedeau pe unde merg. Iar celui ce a îndrăznit să se atingă de acea prea curată năsălie pe care se afla trupul Maicii Domnului, i s-au tăiat deodată amîndouă mîinile de o mînă îngerească nevăzută și au rămas lipite de năsălie, iar el, căzînd jos leșinat, cerea iertarea Maicii Domnului.

Atunci, Sfîntul Apostol Petru, luînd de pe pieptul Maicii Domnului ramura de finic pe care o adusese arhanghelul Gavriil, a pus-o pe ochii celor orbiți și deodată s-au făcut sănătoși. Apoi a atins cu aceeași ramură și mîinile celui lovit de pedeapsa lui Dumnezeu și pe loc s-a vindecat. Și așa s-au săvîrșit minuni preamărite la adormirea Maicii Domnului,

încît toți strigau într-un glas: „Mare este Domnul nostru Iisus Hristos și Prea Curata Lui Maică, Prea Sfînta Fecioară Maria!"

Ajungînd la Ghetsimani, au pus prea sfîntul trup al Maicii Domnului în mormîntul nou de piatră care era pregătit mai dinainte și, după ce au pus piatra pe ușa mormîntului, încă trei zile și trei nopți s-au auzit cîntări îngerești împrejurul mormîntului.

După aceea s-a întîmplat alt lucru minunat. Toma apostolul, care nu fusese nici la învierea Domnului, nu a fost adus pe nor cu ceilalți Apostoli. Ci pe dînsul l-a adus un nor, după înmormîntarea Maicii Domnului. De aceea, foarte întristat și mîhnit, zicea: „Oare pentru care păcate ale mele nu m-am învrednicit să mai văd odată în trup pe Maica lui Dumnezeu. Pentru care păcate am fost zăbavnic cu credința și la înviere și am întîrziat și acum la adormirea Maicii Domnului?". Atunci a îndemnat Dumnezeu pe Apostoli ca prin sfat de obște să deschidă mormîntul Maicii Domnului, ca și Toma să sărute picioarele Prea Sfintei Maicii lui Dumnezeu în sicriu și să ia astfel mîngîiere și nădejde tare, că este primită și propoveduirea Evangheliei lui de către Iisus Hristos. Și deschizînd ei mormîntul și sicriul Maicii Domnului, o minune! Nu au aflat acolo trupul Prea Sfintei Fecioare Maria, ci numai giulgiul singur. Așa a rămas și la Mîntuitorul nostru Iisus Hristos singur giulgiul după înviere, căci Fiul lui Dumnezeu și Fiul după trup al Fecioarei Maria a luat-o cu tot cu trup pe Maica Sa la ceruri și a așezat-o la locul pe care El singur îl știe.

Acesta este fapt adevărat, fraților, și adevărul acesta s-a predat pînă astăzi pe temeiul celor întîmplate la adormirea Maicii Domnului și este păstrat prin tradiție în cărțile noastre de slujbă la biserică. Să nu uităm că și la patima cea înfricoșătoare a lui Hristos, la răstignire și la moartea Lui s-au făcut minuni mari. Acolo s-a făcut întuneric de la al șaselea pînă la al nouălea ceas, peste tot pămîntul; catapeteasma templului s-a despicat în două în Ierusalim, mormintele s-au deschis și morții au înviat. Deci, așa cum la moartea Mîntuitorului s-au făcut prea slăvite și mari minuni, tot așa a binevoit Milostivul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru să cinstească și adormirea Prea Curatei Sale Maici cu negrăite minuni. Acestea au fost: venirea arhanghelului Gavriil, aplecarea pomilor care se închinau ei în Muntele Măslinilor, venirea dumnezeieștilor Apostoli pe nori, orbirea și tăierea mîinilor celor necredincioși și vindecarea lor după ce s-au căit, cîntările îngerești care se auzeau în toate părțile, în chip nevăzut petrecînd pe Maica Domnului la mormînt și, la urmă, înălțarea ei cu trupul la cer și lăsarea prea sfîntului ei giulgiu în mormînt, drept mîngîiere celor de pe pămînt.

Iubiți credincioși,

Dar pentru ce s-au făcut atîtea minuni la acest mare praznic? Pentru ce cu atîtea preaslăvite minuni a încununat Prea Sfîntul Dumnezeu adormirea Maicii Sale? Iată pentru ce: pentru noi și pentru credința noastră, ca să știm pînă la sfîrșitul lumii cine a fost Maica Domnului pe pămînt, care s-a mutat atunci la cer. Cea care s-a mutat la cer a fost fiica lui Dumnezeu. Căci auziți ce zice Duhul Sfînt: „*Ascultă fiică și vezi și pleacă urechea ta și uită pe poporul tău...*" (Ps. 44, 12) și celelalte; fiica lui Dumnezeu și în același timp maica Cuvîntului după trup. Aceasta ne mai spune iarăși Duhul Sfînt: „Atunci s-a mutat la cer mireasa cea cu totul fără de prihană, palatul cel împărătesc al Prea Sfîntului Duh, cămara Duhului cea prea sfîntă și prea curată". Iar de vom întreba pe sfinți, pe prooroci și pe cîte unul în parte, vom auzi de la toți așa: „Astăzi s-a mutat la cer porumbița cea duhovnicească și cuvîntătoare care a adus în lume semnul încetării potopului păcatului, ramura de măslin pe care o purta porumbița lui Noe, semnul milostivirii lui Dumnezeu pentru mîntuirea neamului omenesc".

Aceasta ne spun și dumnezeiești prooroci. Astăzi s-a mutat la cer scara cea înțelegătoare, scara cea duhovnicească prin care firea omenească s-a mutat de jos pînă la cer și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, prin trupul cel îndumnezeit al lui Iisus Hristos. Dar să întrebăm și pe David, prea fericitul strămoș și părinte, tatăl Domnului după trup, și ne va spune și el: „Astăzi s-a mutat la cer împărăteasa care stă de-a dreapta Prea Sfintei Treimi cu haină aurită și împodobită și prea înfrumusețată". Iezechiel proorocul ne spune că: „Astăzi s-a mutat la cer ușa lui Dumnezeu cea încuiată prin care nimeni nu a trecut decît Domnul Dumnezeu și încuiată a lăsat-o pe dînsa și nestricate porțile fecioriei ei".

De vom întreba pe Isaia proorocul ne va spune de asemenea: „Astăzi s-a mutat la cer Fecioara care a născut pe Emanuel" adică pe Hristos Dumnezeu care pururea este și va fi cu noi. De vom întreba pe Ghedeon și el ne va spune: „Astăzi s-a mutat la cer lîna cea plină de rouă a Duhului Sfînt". De vom întreba pe Avacum proorocul ne va spune și el: „Astăzi s-a mutat la cer muntele cel cu umbră deasă a lui Dumnezeu". Și iarăși ne va spune David: „Astăzi s-a mutat la cer muntele în care a binevoit Dumnezeu să locuiască". Și de vom întreba pe toți prooroci, toți vor spune că astăzi Maica lui Dumnezeu Cuvîntul, Maica Vieții, Maica milei și a milostivirii s-a mutat de la noi la cer.

Fraților, am avea atîtea de vorbit despre Maica Domnului, dar nu se pot spune toate în cadrul unei Sfinte Liturghii, căci este prea scurt timpul și nimeni nu poate să o laude pe dînsa după vrednicie. Dar să știm că astăzi s-a mutat la cer Maica noastră, Maica milostivirii. Toți care avem pe Dumnezeu de Tată, avem de maică duhovnicească pe Maica Domnului, care pururea se roagă în ceruri și mijlocește pentru noi, pentru iertarea și mîntuirea neamului omenesc. De mult ar fi pierdut Dumnezeu lumea, cum spun dumnezeiești Părinți, pentru mulțimea păcatelor cu care oamenii mînie pe Dumnezeu, dacă Maica Domnului n-ar fi mijlocit cu lacrimi fierbinți de mamă înaintea Fiului ei prea iubit pe Care L-a născut în peștera din Bethleem. Căci nu voiește Maica milei și a milostivirii să piardă Dumnezeu sufletele oamenilor, pentru că știe că s-ar pierde toată lumea care s-a făcut sălaș al atîtor păcate și răutăți. Prea Sfînta Fecioară Maria, însă, care a slujit Tatălui ca fiică, lui Hristos ca Maică și Prea Sfîntului Duh ca locaș, pururea slujește Prea Sfintei Treimi în ceruri împreună cu toți sfinții și îngerii și se roagă pentru noi și pentru mîntuirea noastră.

Avem acolo în cer o maică bună și milostivă care duce la Fiul ei lacrimile și rugăciunile noastre. Să nu credeți că dacă s-a mutat Maica Domnului la cer a părăsit lumea. Nu! Odată ce s-a dus acolo, avînd mai mare putere, ne ajută tuturor. Ea este acum mai aproape de scaunul Dumnezeirii. S-a mutat acolo, ca pururea să privească spre nevoile săracilor, spre rugăciunile văduvelor, spre cei săraci și sărmani, spre cei închiși, spre cei prigoniți, spre cei în durere și greu bolnavi. Acolo ea s-a făcut Maică ajutătoare pentru toți cei din necazuri, pentru toți cei asupriți și pentru toți cei ce o iubesc pe dînsa și o cheamă în ajutor din toată inima.

Avem în cer o Maică prea bună, o Maică a milei și a milostivirii, care pururea se roagă pentru Biserica lui Hristos. Fericiți, de trei ori fericiți sînt creștinii care au icoana Prea Sfintei Maicii lui Dumnezeu în casele lor și care citesc în fiecare zi Acatistul și Paraclisul ei și orice rugăciuni către ea. Nu există în cer și pe pămînt altă față mai puternică după Sfînta Treime, ca Maica Domnului care poate să ne ajute pe noi. Dacă pomenirea dreptului se face cu laude, cîtă laudă se cade să aducem noi Maicii Domnului, care este împărăteasa tuturor drepților, sfințirea sfinților și a îngerilor lui Dumnezeu? Pentru aceea și Biserica o laudă cîntînd: „*Ceea ce ești mai cinstită decît heruvimii și mai mărită fără de asemănare decît serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvîntul ai născut, pe tine cea cu adevărat, Născătoare de Dumnezeu, te mărim*". Iar dacă este împărătească, are și puteri mari de la Dumnezeu, ca să ne ajute

nouă, să ocrotească lumea, să vină în ajutorul celor mici și celor mari, celor bogați și celor săraci, celor înțelepți și celor simpli, celor bolnavi și celor sănătoși și tuturor credincioșilor, fiind în același timp mama noastră din ceruri. Fericiți sînt creștinii, care, după Sfînta Treime, o cinstesc pe Maica Domnului din toată inima lor și oriunde se află se roagă mereu, zicînd această rugăciune: „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Prea Curatei Maicii Tale și ale tuturor sfinților Tăi, miluiește-mă pe mine păcătosul (sau păcătoasa)*".

Iubiți credincioși,

Să vă spun o istorioară ca să vedeți cît de grabnic ajutătoare este Maica lui Dumnezeu celor care o au pe dînsa de Mamă și o cinstesc ca pe Maica lui Dumnezeu-Cuvîntul și cît de aproape este față de cei ce o cheamă pe dînsa în ajutor.

Era o femeie văduvă căreia îi murise soțul de cînd era tînără și îi rămăsese doi copilași. Biata femeie avea și ea o mică gospodărie și avea multă credință în Dumnezeu și evlavie către Maica Domnului cu Pruncul în brațe. Mama învățase pe copii de mici să se închine și să zică Tatăl nostru, Crezul și rugăciuni către Maica Domnului. Uneori copiii întrebau, ca niște prunci ce erau: „Mamă, cine este aceea de pe icoană?". Și ea le spunea: „Aceea este mama voastră. Adevărata voastră mamă" Iar copiii răspundeau: „Nu-i adevărat! Mama noastră cea adevărată este în ceruri și o cheamă Maica Domnului". „Dar copilul Acela care-L ține în brațe, cine este?". Mama le-a zis din nou: „Acela este Domnul nostru Iisus Hristos, care ne-a făcut pe noi și a fost purtat în brațele Maicii Domnului".

Așa îi învăța biata mamă pe copii despre Maica Domnului. Îi învăța că Maica Domnului este adevărata lor Maică. De aceea copiii, cînd se sculau dimineața, mai înainte de a vorbi cu mama lor fugeau înaintea icoanei Maicii Domnului, făceau cîteva metanii, ziceau Tatăl nostru, Crezul și alte rugăciuni către Prea Curata Fecioara Maria și o cinsteau mai mult decît pe mama lor.

Odată, femeia aceea trebuia să meargă la secerat în țarină și nu avea cu cine să lase copiii. Însă avea obiceiul să-i lase singuri încuiați în casă. Deci și acum a chemat copiii, le-a lăsat mîncare și le-a zis: „Voi rămîneți acasă iar eu mă duc la lucru căci am mult de secerat". Iar copiii au întrebat-o: „Mamă dar noi cu cine rămînem?". Mama a răspuns: „Iată, rămîneți cu mama voastră!". Și le-a arătat icoana Maicii Domnului în fața căreia ardea o candelă. Apoi le-a zis: „Mama voastră rămîne cu

voi și o să vă apere, dar voi să fiți cuminți, să vă rugați, și la nevoie să strigați la ea și ea vă apără de tot răul".

Plecînd femeia la țarină, copiii au rămas singuri acasă, în grija Maicii Domnului. După ce s-au rugat puțin, copiii s-au jucat cu focul și îndată a luat casa foc. Văzînd ei că nimeni nu le poate ajuta, au căzut la icoana Maicii Domnului și strigau: „Mamă!, Mamă!, nu ne lăsa!" Și, o minune! Focul nu s-a atins de peretele unde se afla icoana Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și de cei doi copilași.

Auzind femeia că-i arde casa, alergă acasă, plîngînd și strigînd cu durere: „Maica Domnului, cum de ai lăsat copiii mei să ardă în foc, că eu i-am lăsat în seama ta?" Ajungînd acasă, a găsit casa încinsă de flăcări, numai peretele cu icoana Maicii Domnului era neatins de foc, iar copilașii se țineau cu mîinile de icoană și strigau: „Mamă! Mamă!" Văzînd aceasta biata femeie s-a aruncat prin foc la icoana Maicii Domnului și cu mare recunoștință a mărturisit că Maica Domnului îi păzise copiii de foc. Apoi cu ajutorul creștinilor, îndată și-a refăcut gospodăria.

Iubiți credincioși

V-am spus această istorioară din cartea „Minunile Maicii Domnului" ca să vă încredințez că cel ce are mamă și ocrotitoare pe Maica Domnului, ea îl va apăra pe el și casa lui de tot răul. Să aveți nădejde în rugăciunile Maicii Domnului și să nu vă lipsească acatistul și cinstitul ei paraclis din casă.

La orice întristare și la orice necaz, chemați pe Maica Domnului din toată inima și ea va veni de față cu grabnicul ei ajutor, cu prea sfintele și prea curatele ei rugăciuni. Să știți că nu există suflet sub cer, care să-și fi pus nădejdea în Maica Domnului și să fi rămas pînă la urmă rușinat. Prin rugăciunile ei va avea în veacul de acum liniște, alinare, acoperire și sprijinire, iar în ceasul morții, mila lui Dumnezeu și a Maicii Domnului nu-l va lăsa. Apoi, în ziua judecății Maica Domnului va sta în genunchi înaintea Fiului ei și va zice: „Doamne, Dumnezeule și Fiul meu, acest suflet necăjit chiar dacă a greșit, dar pururea a cerut să mă rog Ție. Deci iartă-l, miluiește-l și fă cu dînsul milă!".

Fie ca prin rugăciunile Maicii Domnului să dobîndim milă și în veacul de acum și în cel ce va să vină. Amin!

PREDICĂ
LA NAȘTEREA MAICII DOMNULUI
(8 septembrie)

„Nașterea ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru...”

(Troparul praznicului,

Iubiți credincioși,

Gîndindu-mă la cinstea și slava cea mare cu care Prea Bunul și Prea Înduratul Dumnezeu a împodobit în cer pe Maica Domnului gîndindu-mă la slavoslovia cea veșnică cu care o laudă pe dînsa puterile cerești, apoi, cugetînd și la slujbele și rugăciunile care i se aduc ei de către toți fiii Bisericii lui Hristos aici pe pămînt, precum și la cuvintele de laudă pe care le-au alcătuit în cinstea ei sfinții și aleșii lui Dumnezeu, silința gîndului mă îndeamnă, ca astăzi, la luminatul praznic al Nașterii Maicii Domnului, să adaug și eu nepriceputul o mică picătură lîngă noianul cel mare al laudelor ei. Și iată ce am a zice:

Iubiții mei frați în Hristos, v-ați gîndit vreodată pentru care pricină sfinții și dumnezeiești Părinți, care au alcătuit sinaxarul, au rînduit ca praznicele împărătești, care împodobesc crugul anului, să înceapă cu Nașterea Maicii Domnului și să se sfîrșească cu Adormirea ei? După cum se știe, în prima lună a anului nou bisericesc, în a opta zi a lunii septembrie, prăznuim Nașterea Maicii Domnului, iar în luna ultimă a anului bisericesc, la 15 august, prăznuim Adormirea ei. Pricina cea tainică, pentru care anul bisericesc începe și se sfîrșește cu praznicele Maicii Domnului, este aceasta că prin mijlocirea Maicii Domnului, Prea Milos-

tivul Dumnezeu a binevoit a începe şi a termina planul mîntuirii neamului omenesc din robia diavolului şi din munca iadului. Să ştiţi, fraţii mei, că acest plan al lui Dumnezeu de a mîntui lumea prin mijlocirea Maicii Domnului, l-a arătat Dumnezeu în chip tainic şi umbros chiar de la începutul lumii, cînd a zis Evei că sămînţa ei va zdrobi capul şarpelui (Facere 3, 15). Căci despre Hristos se zice: sămînţa femeii, ca Unul ce nu S-a născut din sămînţă de bărbat. Încă de la începutul lumii, Prea Bunul Dumnezeu a arătat în chip tainic prin Eva cea veche, pe cea nouă, duhovnicească, adică pe Maica Domnului, ce avea să nască, la plinirea vremii pe noul Adam, Hristos, Care prin întruparea Lui, a zdrobit capul şarpelui şi al morţii şi al păcatului, căci „precum în Adam toţi mor, aşa în-Hristos toţi vor învia" (1 Cor. 15, 21).

Dar să ştiţi, fraţilor, că în planul mîntuirii neamului omenesc, Maica Domnului a mai fost închipuită de porumbiţa lui Noe. Căci precum aceea a adus lui Noe vestea cea bună a încetării potopului, aşa şi Maica Domnului — porumbiţa cea aleasă de Dumnezeu şi de Duhul Sfînt — prin Naşterea lui Hristos a adus în lume vestea cea mare a răscumpărării din robia păcatului (Facere 8, 11). Iarăşi, pe Maica Domnului a închipuit-o scara lui Iacov, pe care se suiau şi se coborau îngerii lui Dumnezeu *(Facere* 28, 12), Căci Maica Domnului a fost scara pe care a pogorît Dumnezeu pînă la noi şi pe care firea noastră s-a suit pînă la dreapta lui Dumnezeu *(Canonul Acatistului Maicii Domnului)*. Pe Maica Domnului a mai închipuit-o rugul cel aprins care ardea şi nu se mistuia de flacăra focului dumnezeirii (Ieşire 3, 2), căci ea a fost rugul cel duhovnicesc care a primit în sine focul dumnezeirii şi nu s-a ars de el (Sfîntul Ioan Damaschin, *Bogorodişna* gl. 1, Mînăstirea Neamţ, 1816). Maica Domnului a fost închipuită şi prin toiagul lui Aron care a odrăslit (Numeri 17, 8), căci şi ea a răsărit din părinţi sterpi şi neroditori şi întru feciorie petrecînd, de la Duhul Sfînt a zămislit şi a născut pe Hristos (Luca 1, 35). Pe Maica Domnului a închipuit-o sfeşnicul cel cu şapte lumini (Ieşire 37, 19—23) fiindcă ea a strălucit în lume cu toate cele şapte daruri ale Duhului Sfînt. Maica Domnului a mai fost închipuită prin cădelniţa cea cu totul de aur (Ieşire 37, 16; 40, 26—27), fiindcă ea a purtat în sine focul dumnezeirii.

Maica Domnului a fost închipuită prin cortul sicriului şi prin tablele Legii Vechi (Ieşire 40, 20—22), căci ea este cortul cel sfînt şi sicriu însufleţit şi tablă a Legii Darului *(Canon de panahidă*, peasna 8). Maica Domnului a fost închipuită şi prin uşa cea încuiată pe care a văzut-o proorocul Iezechiel, căci prin ea a trecut singur Dumnezeu şi încuiată a lăsat-o, nestricînd cheile fecioriei ei (Iezechiel 44, 2). Maica Domnului

este împărăteasa cea prea sfîntă, prea frumoasă și prea împodobită, pe care fericitul ei strămoș, David proorocul și împăratul a văzut-o prin Duhul Sfînt, stînd de-a dreapta scaunului dumnezeirii (Ps. 44, 11), fiindcă Cel ce stăpînește fulgerele cerului în ea s-a oprit și a locuit. Maica Domnului a mai fost închipuită prin norul cel ușor, prin care S-a pogorît la noi Dumnezeu. Maica Domnului este muntele cel sfînt, întru care a binevoit Dumnezeu (Isaia 2, 2). Maica Domnului este norul cel în chipul porfirii, cu raze de aur, întru care s-a ascuns soarele cel înțelegător, Hristos Dumnezeul nostru. Maica Domnului a fost închipuită și prin chivotul Legii Vechi înaintea căruia a săltat de bucurie David proorocul și împăratul (2 Împărați 6, 5).

Iubiți credincioși,

Din cele prea multe mărturii și simboale care închipuiesc pe Maica Domnului, v-am adus aici cîteva spre a vă da seama că taina și temelia praznicului de astăzi își are obîrșie foarte veche și este vestită de patriarhii și proorocii lui Dumnezeu.

Acum este vremea să arătăm, măcar pe scurt, cum s-a împlinit în Legea Harului această dumnezeiască faptă a nașterii Maicii Domnului. În Palestina, în orașul Nazaret, era un om ce se chema Ioachim și soția lui Ana. Acești soți, erau drepți și plini de toată fapta cea bună, fiind de neam cinstit și împărătesc. Dar aveau mare mîhnire în această viață, căci nu aveau copii. Și, în acea vreme, cei ce nu aveau copii erau socotiți ca oameni urgisiți de Dumnezeu și blestemați, după mărturia Sfintei Scripturi, care zice: „Blestemat este cel ce nu are sămînță în Sion și nu are urmași în Ierusalim" (Regi, 3. 17). De la asemenea oameni, nimeni nu avea voie să primească hrană, iar în biserică nu erau luați în seamă și nu li se primeau jertfele pe care le aduceau lui Dumnezeu.

Într-una din zile, fiind un mare praznic al iudeilor, s-au dus și Ioachim cu soția sa Ana la biserică și, pentru multa lor osîrdie, au vrut să dea și ei ceva jertfă lui Dumnezeu din averile lor. Dar preotul nu a voit să le primească și cu cuvinte grele îi mustră, zicîndu-le: „pentru ce îndrăzniți să aduceți jertfă lui Dumnezeu, fiind voi sterpi și neroditori?" Atunci Ioachim și Ana, umplîndu-se de rușine și de mîhnire, au ieșit afară din biserică. Și, mergînd spre casă foarte întristați, a zis Ioachim către soția sa Ana: „Pe mine nu mă îndeamnă inima să mai intru în casa mea, căci noi sîntem urgisiți de Dumnezeu. Iată eu mă duc la munte și acolo voi posti și mă voi ruga lui Dumnezeu, doar se va milostivi și ne va da nouă un copil". Deci, se despărțiră unul de altul, iar Ana se

duse acasă, la Nazaret. Şi după ce făcu multă milostenie, a intrat în grădină şi acolo a început să se roage lui Dumnezeu cu durere şi cu multe lacrimi, zicînd: „Doamne, Atotţiitorule, Cela ce numai cu cuvîntul ai făcut cerul şi pămîntul şi toate cîte se văd; Cela ce ai zis făpturilor Tale să trăiască şi să se înmulţească; Cela ce ai binecuvîntat pe Sarra, femeia lui Avraam şi a născut pe Isaac la bătrîneţe şi ai dăruit Anei fiu, de a născut pe Samuel proorocul, dă-mi şi mie roadă pîntecelui meu şi nu lăsa să fiu de ocară între oameni, că de voi naşte fiu, sau fiică, îl voi închina Ţie cu toată inima şi-l voi da să slujească în biserica slavei Tale" (1 Regi 1, 11). Deci, acestea grăind Ana, cu lacrimi rugîndu-se lui Dumnezeu; la fel şi Ioachim, bărbatul ei, mult rugîndu-se în munte şi plîngînd cu durere din inimă, a auzit Dumnezeu rugăciunea şi suspinurile lor. Apoi trimiţînd pe arhanghelul Gavriil la Ioachim în munte, i-a zis: „Bucură-te, Ioachime, şi te veseleşte că am venit să-ţi vestesc că vei avea o fiică ce va naşte în feciorie pe Împăratul lumii, Dumnezeu! Deci, lasă întristarea şi amărăciunea sufletului tău şi te du la casa ta, că a auzit Dumnezeu rugăciunea ta. Numai să ai nădejde tare în cuvîntul meu şi să-i mulţumeşti lui Dumnezeu".

Acestea zicînd îngerul lui Dumnezeu, s-a dus în grabă şi la Ana şi îi zise aceste cuvinte: „Ano, Ano, s-a auzit rugăciunea ta şi, iată, vei naşte o fiică şi-i vei pune numele Maria, de care toate popoarele pămîntului se vor bucura". Deci, Ioachim, auzind cuvîntul arhanghelului Gavriil, se duse vesel la casa sa şi află pe Ana foarte bucuroasă pentru vestea primită de la înger. Apoi Ana rămînînd însărcinată, după nouă luni a născut o fiică, pe care, după obiceiul Legii Vechi, la opt zile o duseră la preotul bisericii spre a-i pune numele. Deci, cu chip tainic, i s-a dat pruncii acest nume de Maria, căci Maria înseamnă împărăteasă, ca ceea ce avea să fie Împărăteasa îngerilor şi Doamna întregii lumi. Încă şi altă taină ascunde în sine numele de Maria. Numele acesta se compune din cinci litere ce închipuiesc tainic numele celor cinci mari şi renumite femei din Vechiul Testament. Astfel, litera „M" arată pe „Mariam", sora lui Moise şi a lui Aron. Litera „A" este Avigheia, femeia lui Nova. Litera „R" este Rahila, soţia lui Iacob. Litera „I", este Iudit, văduva cea sfîntă; litera „A" este Ana, femeia lui Elcana.

Prin aceasta se înţelege că toate darurile şi faptele bune cu care au fost încununate aceste femei, pe toate la un loc le întruneşte dumnezeiasca pruncă Maria, întrecîndu-le cu neasemănare. Fiindcă Mariam, sora lui Moise strălucea cu două daruri: cu fecioria şi cu proorocia; iar în cea plină de dar, Maria, fecioria şi proorocia rămîn de-a pururea. Avigheia s-a măritat întru smerenie, iar Fecioara Maria, mai ales pentru smerenie

este lăudată, „că a căutat Dumnezeu spre smerenia roabei Sale" (Luca 1, 48). Rahila a fost vestită prin frumusețea ei, iar Fecioara Maria este însăși podoaba și frumusețea cerului. Iudita a fost vestită pentru că prin înțelepciunea ei a omorît pe Olofern (Cartea Iuditei, cap. 13, 9), iar Fecioara Maria s-a făcut pe sine sălaș al înțelepciunii și al Cuvîntului lui Dumnezeu (Sf. Ioan Damaschin, *Bogorodișna*, gl. 3), care prin puterea Lui a omorît pe Olofern cel fără de trup adică pe diavolul. Ana fiind stearpă s-a slăvit, pentru că a devenit maica marelui Samuil (1 Regi 1,20) dar și Prea Sfînta Fecioară Maria este mult mai vestită, căci nu stearpă, ci fecioară fiind, a devenit Maica Marelui Emanuel (Isaia 7, 14). Dar, frații mei, ce asemănare s-ar putea face între darurile sfinților și ale drepților și între aceea care a fost și este comoara tuturor darurilor Sfîntului Duh? Căci, după mărturia Fericitului Ieronim, toți sfinții au luat de la Dumnezeu numai cîte o parte din daruri, iar Prea Sfînta Fecioară Maria a fost plinirea tuturor darurilor.

Iubiți credincioși,

Ziua de astăzi a sosit la noi cu lumină duhovnicească, cu bucurie sfîntă, fiindcă astăzi se naște Maica luminii și a bucuriei. Astăzi se vestește mila și izbăvirea neamului omenesc, căci s-a născut Maica milei și a milostivirii. Nu prăznuim astăzi nașterea vreunui sfînt, ci nașterea aceleia ce este mai sfîntă decît toți sfinții. Nu sobor de îngeri se cinstește astăzi, ci nașterea Împărătesei îngerilor. Nu maică de împărat pămîntesc se naște, ci însăși Maica Domnului și Dumnezeului slavei. Astăzi, Împărăteasa făpturii și Doamna lumii, din pîntece sterp și neroditor a răsărit. Și cine va putea, după vrednicie, să cinstească nașterea ei? Însăși Biserica lui Hristos arată că este cu neputință acest lucru, zicînd: „Nu se pricepe toată limba a te lăuda după vrednicie, căci se întunecă și mintea cea mai presus de lume a cînta ție, de Dumnezeu Născătoare" (*Axionul* din ziua Botezului Domnului).

Deci, frații mei, dacă David, împăratul și proorocul, a săltat jucînd și s-a veselit foarte, înaintea chivotului Legii Vechi, care tainic închipuia pe Maica Domnului (2 Regi 6, 5), apoi cîtă bucurie și veselie se cade nouă să avem azi, cînd nu tainic și cu închipuire, ci într-adevăr prăznuim Nașterea Maicii Domnului, chivotul cel viu și însuflețit, întru care Dumnezeu a locuit? Dacă cele întunecate și tainice, atîta veselie au adus prea fericitului strămoș al Maicii Domnului, apoi cîtă bucurie are el acum în cer, și cîtă bucurie și mîngîiere se cuvine să avem și noi astăzi, cei de pe pămînt, cînd a răsărit în lume prunca lui Dumnezeu, Fecioara Maria prin

care S-a arătat și Soarele mîntuirii neamului omenesc? Cu adevărat, astăzi, Prea Bunul și Preaînduratul Dumnezeu a cercetat cu milă zidirea Sa și a bucurat cu mare bucurie, nu numai pe David împăratul și proorocul, ci și pe dumnezeiești ei părinți Ioachim și Ana, care cu atîtea lacrimi și suspine se rugau lui Dumnezeu să le dea lor rod. Dar și toată făptura omenească s-a bucurat, de vreme ce tot neamul omenesc aștepta să se nască în lume Sfînta Fecioară, care la vreme avea să nască pe Emanuel, ce se tâlcuiește „Cu noi este Dumnezeu" (Isaia 7, 14).

Astăzi prăznuim nașterea Împărătesei cerului și a pămîntului, ca rod al rugăciunii, al milosteniei și al facerii de bine, cîștigată de la Dumnezeu de sfinții părinți Ioachim și Ana. Deci cum trebuie să prăznuim noi astăzi și cu cîtă cinste și evlavie, cu cîtă sfințenie și curăție? Astăzi cei sterpi și neroditori să se mîngîie cu nădejdea, că prin milostenii și faceri de bine prin post și rugăciune vor dobîndi și ei copii de la Dumnezeu. Astăzi cei tineri să se înfrîneze și cu curăție și cinste să prăznuiască nașterea Maicii Domnului. Astăzi fecioarele și copiii să salte de bucurie că le vine în lume Maica fecioriei. Astăzi, bătrînii și bolnavii să se bucure că sprijinitoarea bătrînilor și mîngîierea bolnavilor a venit în lume. Astăzi, cei căzuți în păcate grele și cei deznădăjduiți de mîntuirea lor, cu nădejde să se mîngîie, că ridicarea celor căzuți și nădejdea celor deznădăjduiți pe pămînt s-a născut. Fiecare din cei ce sînteți de față să vă gîndiți cîtă osteneală și milostenie au făcut și cîte lacrimi au vărsat dumnezeiești părinți Ioachim și Ana, ca să le dea Dumnezeu copii. Apoi, prin cîtă osîrdie și rugăciune din adîncul inimii au dobîndit o fiică, pe Prea Sfînta Fecioară Maria de a cărei naștere s-au bucurat cerul și pămîntul.

Și acum să vă fac o întrebare. Oare cîtă muncă și urgie, cîtă pedeapsă vor lua de la Dumnezeu acei părinți, care, nu numai că nu se roagă lui Dumnezeu să le dea copii, ci îi omoară, prin avorturi sau prin alte mijloace împiedică nașterea fiilor lor? Dacă pentru uciderea unui singur om cu voia, dumnezeieștile canoane pedepsesc cu 20 de ani de canonizare și oprire de la Sfînta Împărtășanie, apoi în ce fel trebuie canonisiți acei creștini care, ucid cu voia, nu unul, ci doi, trei și chiar mai mulți copii? Poate veți zice că copilul avortat nu era de nouă luni și, deci păcatul nu ar fi deplin. Să nu gîndiți așa ceva, că mare neadevăr gîndiți. Dumnezeiești Părinți spun că precum atunci cînd fulgeră sau tună, deodată se vede și lumina, așa și la împreunarea soților, în acea clipă cînd s-au împreunat, cu puterea lui Dumnezeu se zămislește în pîntecele mamei și sufletul și trupul și începe a lua ființă copilul. Iar cine după împreunare, chiar și după un ceas, va încerca în vreun fel să împiedice nașterea, ucigaș de om este și mare osîndă va avea. La fel păcătuiesc și cei ce se feresc

a zămisli copii. Aceștia să-și aducă aminte că pe Onan, feciorul patriarhului Iuda, numai pentru acest păcat l-a omorît Dumnezeu (Facere 38, 10).

Luați aminte, fraților, că cel ce face avort sau în alt chip împiedică nașterea copiilor, nu odată, ci de două ori este ucigaș. Cel ce ucide vreun om care a fost botezat, poate să-i omoare numai trupul său, dar dacă acel om a fost în dreapta credință și în fapte bune, sufletul său rămîne viu în veci, fiindcă se duce din moarte la viață. Dar cei ce omoară copii, mai înainte de dumnezeiescul Botez, de două ori sînt ucigași, căci atît trupurile lor cît și sufletele le lipsesc de fericirea cea veșnică, după mărturia Mîntuitorului care zice: „*Cel ce crede și se va boteza se va mîntui, iar cel ce nu crede se va osîndi*" (Marcu 16, 15).

Iubiți credincioși,

Astăzi, însă, se cade să ne veselim, căci s-a născut pe pămînt Maica Vieții, Fecioara Maria, cea mai sfîntă ființă omenească pe care a ales-o Dumnezeu mai înainte de întemeierea lumii, ca să nască pe Iisus Hristos de la Duhul Sfînt în Bethleemul Iudeii. Să se bucure astăzi pruncii și fecioarele, copiii și tinerii, mamele și văduvele, preoții și călugării că ni s-a născut nouă mamă duhovnicească și cea dintîi rugătoare, mîngîietoare și mijlocitoare înaintea Prea Sfintei Treimi.

Să mergem deci în Nazaretul Galileii, să-i aducem laude îngerești, pruncii și Fecioarei Maria, Prea Curatei de Dumnezeu Născătoarei, care s-a născut din Sfinții Părinți Ioachim și Ana, la bătrînețele lor. Însă, pentru a lăuda pe prunca și Fecioara Maria, trebuie să avem inimă fără răutate, ca pruncii, și viață curată și neîntinată de păcate trupești. Pentru a lăuda pe aceea care avea să fie Maica Fiului lui Dumnezeu, trebuie să avem inimă de mamă, blîndețe și răbdare de mamă, iubire și milă de mamă către toți. Altfel, rugăciunile noastre, darurile noastre, dacă ies din inimi pline de păcate, de ură și de răutate, nu vor fi primite de Prea Sfînta Fecioară Maria.

Cu aceste gînduri de bucurie și nădejde și cu inimi pline de milă și smerenie, să intrăm în sfintele biserici și, sărutînd icoana Maicii Domnului, să-i adresăm cu credință această scurtă rugăciune: „*Ușa milostivirii deschide-ne-o nouă, binecuvîntată Născătoare de Dumnezeu Fecioară, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru Tine, ci să ne mîntuim prin tine de nevoi, că tu ești mîntuirea neamului creștinesc*" Amin!

PREDICĂ
LA DUMINICA DINAINTEA ÎNĂLȚĂRII SFINTEI CRUCI

„Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa se cade a se înălța Fiul Omului, ca tot cel ce crede întru El să nu moară, ci să aibă viață veșnică"

(Ioan 3, 14—15).

Iubiți credincioși,

Marele Apostol Pavel ne învață pe noi că Legea a avut numai umbra lucrurilor viitoare (Evrei 10, 1). Într-adevăr, multe închipuiri umbroase despre cele ce aveau să se săvîrșească în Legea Darului, se găsesc scrise în dumnezeiasca Scriptură.

În cele ce urmează, vom arăta cîteva din aceste simboale și preînchipuiri care s-au referit la Crucea lui Hristos și vom începe cu cele mai vechi mărturii despre acestea. Astfel, cel mai vechi simbol din Sfînta Scriptură care a închipuit crucea lui Hristos este „pomul vieții care a fost sădit în rai de Dumnezeu" (Facere 2, 9). Precum prin lemn a venit moartea (Facere 3, 1—24), tot așa, prin lemn, adică prin cruce, la plinirea vremii, trebuia să se dăruiască viață și înviere neamului omenesc, spune Sfîntul Ioan Damaschin în Dogmatica sa. Patriarhul Iacob, cel dintîi, a închipuit semnul Sfintei Cruci, cînd s-a închinat la vîrful toiagului lui Aaron (Gen. 47, 31). Apoi, a doua oară, a închipuit Sfînta Cruce, cînd a binecuvîntat pe fiii lui Iosif cu mîinile încrucișate (Gen. 48, 14). Alt simbol: Moise a lovit marea cu toiagul în chipul crucii și a salvat pe Israel, iar pe faraon l-a înecat (Ieșire 14, 16, 29).

Moise a întins mîinile la rugăciune în chipul Crucii și a biruit pe Amalic (Ieșire 17, 8—13). Prin lemn a îndulcit Moise apa cea amară de la Mara (Ieșire 15, 25). Dumnezeiescul Părinte Grigore de Nyssa, tîlcuind îndulcirea apei de la Mara prin lemn, zicea: „Lemnul acesta, în sens spiritual, arată că celui ce părăsește plăcerile Egiptului în care fusese rob Israel pînă ce a trecut marea, i se pare la început grea și fără de gust această petrecere, deoarece se simte despărțit de plăcerile trupului și ale lumii. Dar dacă lemnul se aruncă în apă, adică dacă cineva primește făgăduința tainei învierii — taină care își are începutul în Cruce — atunci simțul lui este mîngîiat de toată dulceața și plăcerea și astfel viața virtuoasă la el devine mai dulce și mai dorită, fiind hrănită cu nădejdea bunurilor viitoare" *(Comentar la viața lui Moise*, ms., cap. 2).

Dar să continuăm cu simboalele crucii din Sfînta Scriptură.

Toiagul lui Aaron, care era de lemn, face cunoscută vrednicia preoției (Numeri 17, 2—8). Șarpele de aramă mort, care închipuia pe Hristos, a fost înălțat pe lemn în chipul Crucii și cei mușcați de șerpi în pustiul Sinai erau izbăviți de moarte (Numeri 21, 8—9). La fel și creștinii care privesc spre Sfînta Cruce scapă de mușcarea șerpilor otrăvitori, adică de ispitele diavolilor. Că precum șarpele a fost înălțat pe lemn în pustiul Sinai și a salvat pe evrei de moarte, tot așa a fost răstignit pe lemn Hristos într-un trup al păcatului. El Care nu știa de păcat, și a mîntuit neamul omenesc. Altă dată, Moise, ca un prooroc ce era, a strigat către popor: „Priviți viața voastră atîrnată pe lemn, în fața ochilor voștri". Aici el profetea despre Hristos, Viața lumii, răstignit pe lemnul crucii.

Iubiți credincioși,

Pînă aici am amintit unele din cele prea multe preînchipuiri ale crucii lui Hristos din Vechiul Testament. Acum să îndreptăm cuvîntul nostru spre învățătura Sfintei Evanghelii ce s-a citit astăzi și să auzim cuvîntul care ne arată mai luminat decît toate închipuirile amintite mai sus despre puterea Sfintei Cruci și despre răstignirea lui Hristos pe lemn, prin care s-a lucrat taina mîntuirii neamului omenesc.

Zice Domnul: „*Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa se cade a se înălța Fiul Omului, ca tot cel ce crede întru El să nu moară, ci să aibă viață veșnică*" (Ioan 3, 14—15).

Sfîntul Efrem Sirul, arătînd luminat despre șarpele de aramă care închipuia răstignirea Domnului pe lemn, tălmăcește astfel acest verset: „Moise proorocul, cînd a păcătuit poporul, i-a poruncit să răstignească

şarpele, adică păcatul să-l piardă. El nu a făcut şarpele deşert, ci vărsat şi întreg, ca să ne arate nouă că sîntem datori ca desăvîrşit să ne întoarcem de la răutate... şi cu întregul să ne pocăim de păcatele noastre".

Apoi continuă Sfîntul Efrem: „Dar pentru ce cu şerpi s-a pedepsit poporul? Pentru că pe înţelegerea şi socoteala strămoşilor, adică a lui Adam şi a Evei, o luase asupra lor. Aceia, pentru mîncarea rodului celui oprit, au călcat porunca, iar aceştia, pentru bucate şi pentru mîncări au cîrtit. A grăi rele pentru cineva cînd nu este de faţă, cîrtire şi clevetire este. Pentru aceasta şi psalmistul a zis: *„Şi au cîrtit asupra lui Dumnezeu în pustie"* (Ps. 105, 25). Drept aceea şi în rai, ceea ce s-a făcut prin şarpe, cîrtire era. A zis şi proorocul Maleahi către Israel, că au clevetit asupra lui Hristos. Iar ei au zis: *„Întru ce am clevetit asupra Lui?"* (Mal. 3, 13). Deci, oare nu pentru acelaşi păcat făcut în rai s-au supus evreii sub pedeapsa şerpilor, ca să se înveţe că balaurul cel ce s-a făcut pricinuitor al morţii lui Adam şi pe dînşii i-au omorît prin cîrtire? Pentru aceasta au spînzurat şarpele pe lemn, ca şi pe lemn arătîndu-l, să-i plece pe ei şi să-i încredinţeze cu asemănarea, iar celor ce vor lua aminte să se mîntuiască... Că pocăinţa şi pustia le-au făcut casă a lui Dumnezeu; că poporul cel ce a păcătuit, prin pocăinţă, s-a făcut adunare de biserică. Atunci, şi nevrînd, iudeii se închinau Crucii.

Şi iarăşi zice acest sfînt părinte Efrem: „O, păgînătatea iudeilor... că şarpelui i se închină, iar de la Hristos se întorc! O, nebunie şi ieşire din minte a lor, că de frica şarpelui cinstesc Crucea, iar lui Hristos Celui răstignit nu se închină. O, ticăloasă aşezare, că la răutate se fac cucernici, iar cu buna credinţă se luptă şi bat război". Acestora, adică iudeilor, prin şarpe, Dumnezeu, mai înainte le arată, mustrînd păgînătatea lor, că se vor închina mai mult balaurului, decît lui Hristos. Dumnezeu l-a răstignit pe şarpe, ca să arate că răutatea este moartă înaintea ascultătorilor de Dumnezeu. Zice Domnul: *„Precum Moise a înălţat şarpele în pustie, aşa se cade a se înălţa Fiul Omului"*. Înălţare numeşte pe Cruce, *căci pentru smerenia şi moartea pe Cruce, Dumnezeu L-a prea înălţat pe El şi I-a dat Lui nume, care este mai presus decît toate numele, ca întru numele lui Iisus Hristos, tot genunchiul să se plece: a celor cereşti, a celor pămînteşti şi a celor dedesubt"* (Filip. 2.8,12). Înălţare se numeşte crucea, însemnînd şi înălţarea lui Hristos la cer. Aşa ne învaţă Sfîntul Efrem Sirul în „Cuvînt pentru pocăinţă" din Cartea a 3-a.

Vedeţi, fraţilor, din cuvîntul acestui sfînt părinte, cîte taine se ascundeau mai înainte în răstignirea şarpelui de aramă, pe care Moise, cu porunca lui Dumnezeu, l-a făcut şi l-a spînzurat pe lemn în pustie, spre a izbăvi de moarte pe poporul cel muşcat de şerpi, ca pedeapsă pentru

păcatul cîrtirii împotriva lui Dumnezeu? Șarpele de aramă era mai înainte închipuirea lui Hristos, care S-a răstignit pe lemn ca să izbăvească tot neamul omenesc mușcat de șarpele cel nevăzut, satana, prin otrava neascultării și a păcatului, a cărui plată după învățătura marelui Pavel, este moartea (Rom. 6, 23).

Deci sîntem datori și noi creștinii, care suntem mușcați prin păcat de șarpele cel gînditor, diavolul, să ne întoarcem din toată inima la Dumnezeu prin spovedanie și pocăință, și să privim neîncetat cu ochii minții noastre, la Hristos Cel răstignit pentru noi, Care ne-a răscumpărat din robia diavolului și a morții, cu sîngele Său (Matei 20, 28; Marcu 10, 45).

Iubiți credincioși,

În cuvîntul vorbit pînă aici, ați înțeles că prin Crucea și răstignirea Domnului, noi scăpăm din robia diavolului și din moartea păcatului, numai dacă ne întoarcem de la păcat, dacă ne mărturisim curat la duhovnicul nostru și ne facem canonul hotărît de el, după rînduiala canonică a Bisericii lui Hristos. De asemenea, cred că ați înțeles din Sfînta Evanghelie și din cele arătate mai sus, că pogorîrea lui Dumnezeu-Cuvîntul pe pămînt și toată suferința Lui, ca om, pînă la Cruce și moarte de bună voie, s-a făcut asupra neamului omenesc, numai din dragostea și milostivirea cea fără de margini, față de neamul omenesc. Pe acest mare și netăgăduit adevăr, îl arată Evanghelia de astăzi, care zice: „*Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încît pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*" (Ioan 3, 16).

Auzind noi, păcătoșii, cît de mult a iubit Dumnezeu lumea, să ne aducem aminte și de cuvintele marelui apostol și evanghelist Ioan, care zice că „*Dumnezeu este dragoste*" (Ioan 4, 8, 16). Cine a silit pe Dumnezeu Cel nemărginit în putere să vină la noi? Oare nu însăși dragostea Lui? Cine L-a făcut pe El să sufere atîtea chinuri de bună voie pentru noi? Oare nu dragostea și mila Lui cea nemăsurată? Cine L-a îndemnat pe El să rabde pentru mîntuirea neamului omenesc pînă la moarte, și încă moarte de cruce? (Filip. 2, 8). Oare nu dragostea și îndurarea Lui cea fără de margini? Vai de noi, cei păcătoși, și nerecunoscători! Cîtă orbire este în noi! Căci văzînd atîta ocean de dragoste și de milă față de noi, prin care am fost răscumpărați cu prea scump sîngele lui Hristos Fiul și Cuvîntul lui Dumnezeu, noi rămînem în păcatele și în întunericul fărădelegilor noastre. Oare ce trebuia să mai facă Dumnezeu pentru a noastră mîntuire și nu a făcut? Oare nu El ne-a făcut pe noi? Oare nu El ne-a dat nouă suflet și viață? Oare nu El a pus sub stăpînirea omului, toate

cele zidite de El pe pămînt? (Gen. 2, 28). Oare nu ne hrănește El cu toate cele spre nevoie vieții noastre pe pămînt? Oare nu El stăpînește vremile și anii? (Matei 24, 36; Marcu 13, 32). Oare nu El are dragoste și milă de toate popoarele pămîntului și rînduiește bună prefacerea văzduhurilor, spre folosul celor ce trăiesc pe pămînt? Oare nu El a făcut cele patru anotimpuri și toate cele frumoase ale pămîntului, primăvara și vara, toamna și iarna, care se schimbă la vreme cu porunca Lui? Oare nu El a făcut luminătorii cei mari, soarele spre stăpînirea zilei, luna și stelele spre stăpînirea nopții? (Ps. 148, 3, 6). Și apoi, ce avem noi ce nu am primit de la Dînsul?

Și dacă atîtea feluri de bunătăți și însăși ființa noastră o avem de la El, apoi cine nu va cunoaște că Dumnezeu este dragoste și din negrăita Sa dragoste și milă față de oameni a trimis din cer pe Fiul Său Cel Unul Născut ca să Se facă asemenea nouă, afară de păcat, și să ne răscumpere cu scump Sîngele Său? O, fraților, mare datorie avem să iubim pe Hristos, să-I urmăm lui Hristos, să purtăm în noi pe Hristos, să-L mărturisim cu fapta și cuvîntul și să purtăm și noi crucea lui Hristos.

Să ne gîndim că viața lumii și a omului pe pămînt se duce prin cruce și nu este mîntuire fără cruce, nici pentru lume, nici pentru fiecare dintre noi... Crucea a fost simbolizată tainic încă din rai prin pomul vieții și pomul cunoștinței binelui și răului. Crucea a fost purtată de Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, sfințind-o cu scumpul Său Sînge și făcînd-o armă a creștinilor și steag al biruințelor Bisericii creștine. Crucea, în sens duhovnicesc, au dus-o toți sfinții și înaintașii noștri, răbdînd toate necazurile vieții și chiar moartea pentru dragostea lui Hristos. Iar în chip văzut creștinii au purtat crucea în inimile și în casele lor, alături de sfintele icoane. Au așezat-o pe biserici, au ținut-o cu mare credință în mîinile lor, s-au închinat cu ea, s-au apărat de nevăzuții vrăjmași, iar în ceasul morții și-au pus-o pe piept și la căpătîi în cimitir.

Sfînta cruce se va arăta pe cer și la sfîrșitul lumii, chiar în ceasul venirii Domnului, înconjurată de slavă, și negrăită lumină, cum spune Sfîntul Evanghelist Matei: „*Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plînge toate neamurile pămîntului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă*" (Matei 24, 30). Dar de ce vor plînge toate neamurile, cînd vor vedea Sfînta Cruce pe cer? Vor plînge păgînii și necredincioșii, pentru că n-au crezut în Hristos și în Cruce. Ba încă au chinuit și au ucis pe creștini pentru Evanghelie și Cruce. Apoi vor plînge și creștinii care s-au lepădat de Sfînta Cruce, cum sînt sectanții și cu ei vor plînge și creștinii noștri care înjură Crucea și se rușinează să o poarte și să se închine la ea, făcînd-o drept pe fețele lor.

Iubiți credincioși,

Spune Duhul Sfînt prin gura proorocului David: „*Ce voi răsplăti Domnului pentru toate cîte mi-a dat mie?*" (Ps. 115, 3). Cum vom putea mulțumi lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, pentru toate darurile și bunătățile care ni le-a dat, pentru mila și dragostea cea negrăită care ne-a arătat-o spre a noastră mîntuire? Cum am putea noi mulțumi Domnului îndeajuns pentru viață, pentru suflet, pentru Sfînta Evanghelie care ne-a lăsat-o, pentru jertfa Sa de pe Cruce și pentru toate harurile mîntuirii? Dar Duhul Sfînt ne dă un răspuns hotărît la această întrebare, zicînd: „*Paharul mîntuirii voi lua și numele Domnului voi chema!*" (Ps. 115, 4).

Paharul mîntuirii nu este altul decît acela pe care L-a primit Domnul de la Tatăl, adică paharul suferinței și al jertfei totale pentru mîntuirea sufletelor noastre și a întregii lumi. Fără acest pahar, fără jertfă și suferință, Dumnezeu n-a voit să mîntuiască lumea altfel. *Fără suferință și fără cruce în viață nu este mîntuire.* Știți cum se ruga Iisus Hristos către Tatăl în Ghetsimani, în noaptea patimilor: „*Părintele Meu, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta, însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiești*" (Matei 26, 39). Și n-a trecut de la Hristos paharul suferinței și al morții, căci așa trebuia să pătimească Hristos și a treia zi să învieze pentru noi păcătoșii. Fără moarte, nu este înviere. Fără cruce, fără durere pe pămînt, nu este iertare, nu sînt sfinți, nici bucuria mîntuirii în cer pentru noi toți. Cîți dintre noi nu am vrea să ne mîntuim fără osteneală și ispite, adică în odihnă, sănătate și îndestulare. Dar aceasta nu se poate. Cîți dintre creștini nu ar vrea să-și schimbe crucea vieții cu alta mai ușoară. Dar nici asta nu se poate, căci fiecare își duce crucea pe care și-a ales-o și pe care i-a rînduit-o Dumnezeu.

Sîntem creștini și prin Botez purtăm în noi harul și numele lui Hristos. Sîntem fiii lui Dumnezeu după har și urmașii lui Hristos, să ducem și noi cu răbdare, cu nădejde și bucurie crucea vieții noastre, privind neîncetat cu ochii inimii spre Hristos, Care S-a răstignit și a înviat pentru noi. Să nu uităm de Golgota. Să nu uităm datoriile noastre de creștini. Adică, păstrarea dreptei credințe, buna creștere a copiilor, rugăciunea, smerenia, iubirea și împăcarea cu toți. Celelalte toate sînt trecătoare.

Suferința lui Hristos a fost de cîteva zile, iar Învierea este veșnică. Așa și necazurile noastre sînt de puțină vreme aici pe pămînt, unde

„nu avem cetate stătătoare", dar fericirea noastră va fi veşnică, dincolo, cu Hristos.

Iar cînd crucea vieţii şi necazurile ne apasă prea greu, să ne rugăm mai mult, să ne spovedim sincer de păcate, să mergem regulat la biserică, să citim cărţi sfinte, mai ales Sfînta Scriptură şi Vieţile Sfinţilor, să facem milă cu aproapele şi să privim spre Crucea lui Hristos Cel răstignit. Atunci ispitele şi necazurile ni se vor potoli, iar lumina învierii, a credinţei şi a speranţei ne va călăuzi paşii spre izvoarele vieţii veşnice, spre Iisus Hristos Cel înviat. Amin!

Iubiţi cred

Pentru a
la care ne-am
istoric mai vec
ca să ne puten
acesta. Aţi văz
palmă de la pă
vedea o taină
foarte amănun
şi toate celelal
şi toate celelal
nu are, mai tîrz
setea ei lăsată

Tot aşa sîn
tele praznice p
noi deodată, de
în Legea Vecl
este nevoie să

ă, dincolo,

ugăm mai
iserică, să
, să facem
it. Atunci
dinței și a
us Hristos

PREDICĂ
LA ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI
(14 septembrie)

„Mîntuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvîntează moștenirea Ta; biruință binecredincioșilor creștini asupra celui potrivnic dăruiește și cu Crucea Ta, păzește pe poporul Tău".
(Troparul praznicului)

Iubiți credincioși!

Pentru a vorbi mai deslușit despre praznicul Înălțării Sfintei Cruci la care ne-am învrednicit a ajunge, este bine să începem cu un istoric mai vechi și să aducem în mijloc mărturii mult mai de demult, ca să ne putem da seama cînd a început și cum a ajuns la noi praznicul acesta. Ați văzut grîul cînd de-abia îl bate vîntul, cînd este doar de o palmă de la pămînt, sau cînd este aproape să dea în spic? Atunci veți vedea o taină mare. În firul acela de iarbă găsești toată așezarea grîului foarte amănunțit, căci foarte mic se arată înăuntru și spicul și boabele și toate celelalte. La fel și porumbul, cînd abia îi dă spicul și boabele și toate celelalte abia se urzesc, păpușa aceea care nici măcar mătase nu are, mai tîrziu se va face mare, va face boabe și-și va arăta toată frumusețea ei lăsată de Dumnezeu.

Tot așa sînt și cele lăsate în dumnezeiești Scripturi. Prea luminatele praznice pe care le vedem astăzi în Biserica Darului n-au ajuns la noi deodată, desăvîrșite și prea sfinte, cum le vedem astăzi. Ci ele au fost în Legea Veche abia în față, abia încolțite și în umbră. De aceea este nevoie să vorbim despre umbră, despre față și despre clipa cînd

ele de-abia se plămădeau, înainte de Legea Nouă și chiar de Legea Veche.

Mai înainte de Moise și de Legea Veche, patriarhul Iacov, închipuind Sfînta cruce, a binecuvîntat pe fiii lui Iosif, pe Manase și pe Efraim, în chipul crucii (Facere 48, 13, 19). Apoi mai înainte de a muri el, s-a închinat la vîrful toiagului său, adică la lemn care simboliza crucea înainte de venirea Legii Noi. În Legea Veche, simbolul crucii cel mai umbros îl vedem mai întîi cînd șerpii veninoși mușcau cu mușcătură de foc pe evrei în pustiul Sinai, omorînd mulțime nenumărată de oameni. Iar Moise, văzînd că moare atîta popor, s-a rugat lui Dumnezeu pentru ei și i-a poruncit Dumnezeu: „*Fă-le un șarpe de aramă turnat, întreg, desăvîrșit și să-l răstignești, să-l spînzuri pe el de un stîlp înalt. Toți cei ce vor fi mușcați de șerpi, să privească la șarpele cel de aramă și așa se vor vindeca*“ (Numeri 21, 1, 5—9). Acesta era simbolul crucii prea adevărat cu mult înainte de veacul Mîntuitorului, Care trebuie să Se răstignească pe Cruce. Și a zis Dumnezeu lui Moise: „Vezi, spune că toți cei mușcați, care vor privi la șarpele înălțat să-și închipuie că viața lor este acolo și vor trăi”. Și le-a spus Moise atunci: „Vezi, Israile, viața ta răstignită pe lemn”. Și toți care priveau la șarpe se vindecau. Că această asemănare simbolică și tainică a Sfintei Scripturi a închipuit pe Hristos Cel adevărat, Însuși Mîntuitorul a adeverit-o cînd a spus: „*Și precum Moise a ridicat șarpele în pustiu, așa se cade să Se înalțe și Fiul Omului*” (Ioan 3, 14—15).

Unde mai vedem taina Crucii și puterea ei? La Mara, în pustiul Sinai. După ce a tăbărît poporul lui Israel lîngă Marea Roșie, cale de trei zile, a ajuns la o mare care se chema Mara. Atunci poporul și dobitoacele toate fiind însetate, a strigat cîrtind către Moise: „Ce să bem?”. Că, după cum arată Sfînta Scriptură, apa Marei era amară și otrăvitoare, iar poporul nu putea să bea, cu toată setea ce o avea. Atunci Moise a strigat către Dumnezeu: „Doamne, ce să fac?”. Și i-a zis Dumnezeu: „Ia un lemn și-l aruncă în apă și apa se va îndulci!” Și Moise a făcut întocmai, aruncînd lemnul în apă. Atunci s-a îndulcit apa și astfel a băut poporul și dobitoacele cele însetate s-au răcorit (Ieșire, 15, 23—25).

Ce simbolizează lemnul aruncat în apă și cum poate un lemn să îndulcească o apă atît de amară? Lemnul închipuiește Sfînta Cruce, iar apa cea amară, numită Mara, închipuiește marea cea amară și cu multe ispite a acestei vieți, care se îndulcește și se ușurează, ori de cîte ori privim la Sfînta Cruce și cugetăm la patimile lui Hristos. În viața aceasta, frați creștini, mereu sîntem apăsați de întristări și necazuri. Dar cînd privim la lemnul Crucii lui Hristos și cînd ne aducem aminte cîte patimi înfricoșate a răbdat Hristos pentru noi, se îndulcește marea amară a vieții,

pentru că ne gîndim că noi nu am răbdat nimic pentru dragostea lui Hristos.

Iată și alte simboale ale Crucii înainte de Hristos. Moise se lupta în pustie cu madianiții, cu amaleciții și cu alte popoare care se aflau acolo. Cînd amaleciții biruiau pe israeliteni. Moise se ruga lui Dumnezeu, ridicînd brațele în sus, închipuind semnul Sfintei Cruci. Cînd Moise ridica mîinile în sus, Israel biruia pe Amalic, iar cînd le cobora, Amalic biruia. Văzînd preoții Aaron și Or, că Moise nu mai putea ține mîinile în sus în semnul Crucii multă vreme, pentru ca să nu biruiască Amalic, au pus o lespede sub picioarele lui Moise, ca să-l ridice mai sus, iar Aaron și Or, îi sprijineau mîinile, și astfel îl țineau în semnul Sfintei Cruci, pînă a biruit poporul lui Israel pe Amalic definitiv (Ieșire 17, 8—13). Toate acestea sînt simboale ale Crucii din Legea Veche.

Iubiți credincioși,

Ce este Crucea lui Hristos? Ce trebuie să înțelegem prin Sfînta Cruce? Taina cea mare a crucii este ascunsă în taina mîntuirii neamului omenesc, care s-a pregătit chiar de la întemeierea lumii. Crucea lui Hristos este cel dintîi altar de jertfă al Bisericii creștine pentru că pe dînsa S-a jertfit Mîntuitorul lumii și a sfințit-o cu prea scump Sîngele Său iar pe noi ne-a răscumpărat din robia păcatului. Iată ce spune Apostolul Pavel în epistola către Evrei: *„El — Hristos a intrat o singură dată în Sfînta Sfintelor nu cu sînge de țap și de viței, ci cu însuși sîngele Său și a dobîndit o veșnică răscumpărare. Căci dacă sîngele țapilor și al taurilor și cenușa junicelor, stropind pe cei spurcați, îi sfințește spre curăția trupului, cu atît mai mult sîngele lui Hristos, care prin Duhul cel veșnic S-a adus lui Dumnezeu pe Sine jertfă fără de prihană, va curăți cugetul vostru de faptele cele moarte, ca să slujiți Dumnezeului celui viu”* (Evrei 9, 12—14).

Crucea este arma cu care Mîntuitorul lumii a biruit pe diavolul. Zic dușmanii Crucii, că noi trebuie să cinstim numai pe Hristos, dar nu și Crucea „fiindcă Crucea este măciucă care a omorît pe Hristos!” Blestemată este părerea acelora. Sfînta Scriptură ne arată că David a tăiat capul lui Goliat cu o sabie. Pe aceasta o socotea poporul sfîntă și era ținută în Sfînta Sfintelor, învelită într-un veșmînt lîngă efod, pentru că cu dînsa a învins David pe Goliat (1 Regi 21, 8—9). Cu atît mai mult această biruitoare armă a lui Hristos cu care s-a biruit satana și puterea întunericului, trebuie păstrată de creștini la loc de cinste cu toată sfințenia, pentru că prin Cruce a fost biruit Goliat cel nevăzut, adică diavolul.

În alt loc spune iarăși Sfîntul Pavel: „*Cuvîntul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu*" (1 Cor. 1, 18). Cu Sfînta Cruce sfințim toate, cu ea binecuvîntăm, cu ea ne apărăm de cel rău, cu ea biruim pe diavoli, izgonim duhurile necurate din oameni, vindecăm pe cei bolnavi. Crucea este steagul Bisericii lui Hristos și armă biruitoare, de temut vrăşmaşilor Lui, pentru că are în sine „puterea lui Dumnezeu", iar nu o putere oarecare.

Ce este încă Crucea lui Hristos? Este pecetea Dumnezeului Celui viu. Auzim pe proorocul Iezechiel ce spune că a venit mînia Domnului peste Ierusalim „pentru fărădelegile și răutățile poporului". Şi Iezechiel a văzut o vedenie cu un înger al Domnului care striga cu mare glas: „Treci prin mijlocul cetății, prin Ierusalim și însemnează pe frunte (pe robii lui Dumnezeu Cel viu) cu litera „Tau" (T, care are forma crucii). Şi cînd va veni sabia Domnului, va cruța pe toți cei însemnați pe frunțile lor". Deci, cînd a venit mînia Domnului a lovit pe toți de la tînăr pînă la bătrîn și numai cei însemnați pe frunte de îngerul Domnului au fost scutiți de primejdie și de moartea sabiei, după porunca îngerului care zicea: „Să nu vă atingeți de nici un om care are pe frunte semnul crucii" (Iezechiel 9, 4—6). Dar aceasta a fost în Legea Veche. Avem încă mărturii mai puternice în Legea Nouă. Sfîntul Ioan Evanghelistul după ce arată descoperirile cele mari despre sfîrșitul lumii, despre taina întrupării lui Dumnezeu Cuvîntul spune: „Am văzut apoi alt înger care se ridica de la răsăritul soarelui și avea pecetea Dumnezeului Celui viu. Îngerul a strigat cu glas puternic către cei patru îngeri cărora li s-a dat să vatăme pămîntul și marea, zicînd: „Nu vătămați pămîntul și marea, nici copacii pînă ce nu vom pecetlui pe frunțile lor pe robii Dumnezeului nostru" (Apoc. 7, 2—3).

Pînă acum am văzut că Sfînta Cruce este altar, este armă și pecete a Dumnezeului Celui viu. Dar Crucea lui Hristos mai este pricinuitoarea înălțării și a preaînălțării lui Hristos. Crucea este pricina și mijlocul prin care S-a înălțat Domnul nostru Iisus Hristos mai presus decît tot numele. În epistola sa către Filipeni, Sfîntul Apostol Pavel spune că pentru dragostea cea către noi, Fiul lui Dumnezeu „*S-a smerit pe Sine, ascultător făcîndu-Se pînă la moarte, și încă moarte de cruce. Pentru aceea și Dumnezeu L-a preaînălțat și I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pămîntești și al celor de dedesubt*" (Filip. 2, 8—10). Vedeți, fraților, cîtă cinste îi aduce lui Hristos Crucea? Că L-a preaînălțat Dumnezeu Părintele pe Dumnezeu-Cuvîntul, pentru că a răbdat moarte de ocară, și mai ales moarte de cruce și L-a suit pe El mai presus de toată stăpînia și începătoria și domnia.

Crucea lui Hristos este steagul și „semnul Fiului Omului". Este stema și steagul de biruință al lui Hristos, care va străluci mai înainte de sfîrșitul lumii, nu numai pe pămînt ci și pe norii cerului, cum spune evanghelistul Matei: „*Și atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plînge toate neamurile pămîntului*" (Matei 24, 30). Deci, iată cît de mari taine s-au lucrat prin Cruce. S-a lucrat mîntuirea neamului omenesc, căci a zis proorocul Isaia: „Înălțați un steag peste neamuri" (Isaia 52, 10). Vedeți, acest steag dinainte de Hristos este Sfînta Cruce, care înalță toate popoarele spre Cel ce suferă și Care rămîne în veac Domn și Stăpîn în cer și pe pămînt (Matei 24, 30). Iată deci cîteva simboale și mărturii privitoare la Cruce, atît din Vechiul, cît și din Noul Testament.

Iubiți credincioși,

Să arătăm cum a luat naștere praznicul Înălțării Sfintei Cruci. În anul 313 Sfîntul Constantin cel Mare a biruit pe Maxențiu și a fost proclamat împărat al Imperiului roman de Apus, cu capitala la Roma. În anul 323 același mare împărat creștin a biruit și pe împăratul păgîn de răsărit, Liciniu, și se proclamă împărat al întregului imperiu latin, cu capitala la Constantinopol.

Primind botezul creștin de la Sfîntul Silvestru episcopul Romei împreună cu mama sa Elena. Sfîntul Constantin cel Mare avea dorință fierbinte să afle Mormîntul lui Hristos la Ierusalim și Crucea pe care a fost răstignit Domnul pentru mîntuirea lumii. Căci după anul 71, Ierusalimul fiind ocupat de romani, Mormîntul Domnului și toate locurile sfinte din Ierusalim au fost profanate și acoperite cu pămînt ca să nu se mai închine creștinii aici. Tot atunci au fost ascunse într-o peșteră din apropiere și Crucea lui Hristos, împreună cu celelalte două cruci pe care au fost răstigniți cei doi tîlhari.

Astfel, Sfîntul împărat Constantin a trimis la Ierusalim pe mama sa — Sfînta Elena — să afle Mormîntul Domnului și lemnul Sfintei Cruci, prin care s-a săvîrșit taina mîntuirii neamului omenesc. Deci mult ostenindu-se Sfînta Elena cu patriarhul Ierusalimului Macarie, au aflat Sfîntul Mormînt și locul Golgotei, acoperite de pămînt și de gunoaie, dar Sfînta Cruce nu puteau s-o afle nicăieri. Atunci, auzind ea că un iudeu bătrîn, numit Chiriac, știa locul unde fusese ascunsă Crucea lui Hristos, îndată l-a chemat și au aflat într-o peșteră din apropiere trei cruci acoperite cu pămînt. Dar erau nedumeriți care este Crucea Domnului. Tocmai atunci duceau pe acolo un mort la groapă. Atunci a poruncit Sfînta Elena să atingă pe rînd cele trei cruci de mort și la care va învia

mortul, aceea este Crucea lui Hristos cea dătătoare de viață. Astfel, cînd au atins de sicriu a treia cruce, îndată a înviat mortul și a început a se închina lemnului celui sfînt. Apoi au făcut procesiune cu Sfînta Cruce pe ulițele Ierusalimului cu mulțime de credincioși, lăudînd pe Dumnezeu pentru această minune. La urmă s-au urcat pe Golgota și patriarhul Macarie a înălțat Sfînta Cruce ca s-o vadă tot poporul și toți cei din față s-au închinat ei, strigînd „Doamne miluiește!".

În amintirea acestei zile, Biserica Ortodoxă prăznuiește Înălțarea Sfintei Cruci în fiecare an la 14 septembrie, numărînd-o între cele douăsprezece praznice împărătești.

Iubiți credincioși,

În cuvintele Sfintei Scripturi înțelesul Crucii este tîlcuit în mai multe feluri, dar în linii generale în două și anume: un înțeles duhovnicesc și unul material. În sens duhovnicesc prin Cruce înțelegem toată suferința și patima cea prea înfricoșată a Domnului nostru Iisus Hristos, pentru că el a purtat pentru mîntuirea noastră crucea suferinței pînă la moarte și chiar moarte de cruce. În acest sens se înțeleg și cuvintele Mîntuitorului din Evanghelie care zice: *„Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine să-și ia crucea și să-Mi urmeze"* (Marcu 8, 34). Crucea materială este chiar Crucea aceea pe care a dus-o Mîntuitorul în spate. Ați auzit cum zice Evanghelia de astăzi: *„Ducîndu-și Crucea, a ieșit la locul ce se cheamă al Căpățînei, care evreiește se zice Golgota, unde L-au răstignit"* (Ioan 19, 17—18). Mai zice Evanghelia de astăzi: *„Sta lîngă cruce mama Lui și Maria Magdalena"* (Ioan 19, 20—25). Cînd zice că „stăteau lîngă crucea Lui" să știm că tot despre crucea de lemn se vorbește.

Dar de ce Mîntuitorul, în drum spre Golgota pe calea durerii, a îngăduit unui om cu numele Simon Cirineanu să ducă Crucea Lui o bucată de drum? A îngăduit pentru că la patima Sa, Hristos nu a pătimit ca Dumnezeu, ci numai ca Om. Dar dacă ar fi voit, Hristos putea să ducă tot pămîntul pînă la Golgota. Dar atunci El pătimea ca Om pentru păcatele oamenilor, iar ca om avea nevoie să fie ajutat. Cine mergea cu Crucea în spate atunci? Cine o ținea? Cine era însetat și rănit? Cine o purta? Firea omenească a Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos. Deci ca Om el slăbise din putere și avea nevoie de ajutorul altui om ca să-și ducă mai departe Crucea. Așa spun și Sfinții Părinți că și noi trebuie să fim ajutați uneori de frații noștri în necazuri și în scîrbe ca să putem duce crucea suferinței pînă la ușa mormîntului. Dar Crucea Mîntuitorului, pe care a dus-o Simon Cirineanul în spate și pe lîngă care stătea Maica Dom-

nului împreună
Crucea propriu
deși își zic „cre
numai ca simbo
nu o recunosc.
fiind alcătuit din
pe care o purtăm
tuală, în suflet,
pentru a putea

Frații mei,
noastră pămînte
i-a rînduit-o Du
hilor, crucea fe
altele. Căci toți
să se poată mînt
numești următor
altfel nu te poți
la cer prin sufe
cel ce crede că s
mare de cuget în

Cei căsători
și a se osteni, d
cîștiga cu trudă
și monahii au
ne învață Sfîn
duc o cruce mai
silă necontenită
Scărarul, *Filoca*
jertfește pururea
plăcerile lumii și
se ostenește și
pe acest pămîn
o cruce, într-o
fecioria decît nu
ce-și mărită feci
arătînd astfel c
trupului și a su
este mai grea, d

Grea este
an; nici mîncar

nului împreună cu celelalte femei mironosițe, este Crucea cea materială, Crucea propriu zisă, cea din materie. Mare greșeală fac toți acei care deși își zic „creștini", nu cinstesc Crucea lui Hristos. Ei primesc Crucea numai ca simbol tainic, deci numai crucea spirituală, iar pe cea materială nu o recunosc. Îndoit este omul, avînd o parte văzută și una nevăzută, fiind alcătuit din trup și suflet. Îndoită este, deci, și crucea. Una materială, pe care o purtăm la piept și cu care ne însemnăm pe frunte; iar alta spirituală, în suflet, adică hotărîrea de a răbda cu dragoste toate necazurile, pentru a putea împlini poruncile lui Hristos (1 Cor. 6, 20).

Frații mei, să vorbim și în alt înțeles despre Sfînta Cruce. În viața noastră pămîntească, fiecare trebuie să-și ducă o cruce, crucea pe care i-a rînduit-o Dumnezeu, cum ar fi: crucea celor căsătoriți, crucea monahilor, crucea fecioriei, a celor bolnavi, a văduvelor, a ostașilor și altele. Căci toți trebuie să ducă o cruce pentru dragostea lui Hristos, ca să se poată mîntui. În „Urmarea lui Hristos" se spune: „*Omule, dacă te numești următor al lui Hristos, nu se poate să nu mergi pe calea Lui, căci altfel nu te poți mîntui*". Hristos ne-a arătat calea împărătească ce duce la cer prin suferință, căci fără cruce nu este mîntuire. Fără minte este cel ce crede că se poate mîntui fără suferință, fără răbdare și fără bărbăție mare de cuget în toate împrejurările vieții.

Cei căsătoriți au crucea lor de a naște și crește copii, de a munci, și a se osteni, de a asculta de Sfînta Biserică, de a face milostenie, de a cîștiga cu trudă și osteneală existența lor și a copiilor lor. Cei feciorelnici și monahii au altă cruce mai frumoasă decît a celor căsătoriți, cum ne învață Sfîntul Pavel la 1 Corinteni, capitolul 7. Cei necăsătoriți duc o cruce mai grea, căci duc război cu firea. Că ce este monahul? „Este silă necontenită a firii și tăierea voiei pînă la moarte" (Sfîntul Ioan Scărarul, *Filocalia* IX, Cuv. 4). Monahul este un om de jertfă. El se jertfește pururea pentru dragostea lui Iisus Hristos, renunțînd la toate plăcerile lumii și ale trupului. Neîncetat se smerește, postește, privegheză se ostenește și plînge. Mintea lui nu poate să fie niciodată fără de grijă pe acest pămînt, căci se luptă cu duhurile răutății. Deci, monahul are o cruce, într-o anumită privință mai grea, pentru că mai cinstită este fecioria decît nunta, după cum a înțeles Apostolul Pavel care zice: „*Cel ce-și mărită fecioara bine face, dar cel ce nu o mărită, mai bine face!*", arătînd astfel că mai bună este curățenia și fecioria cea desăvîrșită a trupului și a sufletului (1 Cor 7, 25—40). Deci, crucea celor din feciorie este mai grea, dar mai mare plată vor avea în ceruri.

Grea este și crucea celor bolnavi. Bolnavului i se pare noaptea un an; nici mîncarea nu-i mîncare, și nici bucuria vieții nu o simte. Fericit

este cel ce poate răbda boala ca Iov, căci acela va lua mare plată. Crucea celui din boală îl smerește pe el, atît cu sufletul cît și cu trupul. De la cel bolnav nu cere Dumnezeu nici post, nici metanii, ci numai două lucruri îi cere, așa cum spune Sfîntul Efrem Sirul: „De la omul bolnav două lucruri cere Dumnezeu: rugăciunea și mulțumirea, adică să se roage lui Dumnezeu necontenit, pînă la ultima suflare, și să-I mulțumească lui Dumnezeu pînă la sfîrșitul vieții pentru boala sau crucea care i-a dat-o și va avea cunună de mucenic". Căci așa au răbdat sfinții martiri, sfinții pustnici, creștinii cei buni, ca și cei bolnavi, care au avut credință tare în Hristos Dumnezeul nostru. Să știți, iubiți frați, că pe pămînt nimeni din cei botezați în numele Prea Sfintei Treimi, nu se poate mîntui fără cruce. Se spune în „Urmarea lui Hristos": *„Omule, dacă vrei să lepezi o cruce, nenumărate alte cruci vor veni asupra ta" !* Cine își duce crucea cu mulțumire și cu dragoste pentru Mîntuitorul și este mulțumit cînd este certat de Dumnezeu, cu pagube, cu necazuri și ocară, cu foamete și sete, cu boală și întristare, acela este următor al lui Hristos. Fiecare să-și ducă cu bucurie crucea sa, aducîndu-și aminte că Crucea lui Hristos a fost de milioane de ori mai mare și mai grea decît a lui, fiindcă El a răbdat pentru toată lumea, fiind cu totul fără de păcat.

Iubiți credincioși,

Încheiem predica de azi cu cîteva sfaturi: Cînd faceți † să o faceți drept pe fețele voastre, ca să nu rîdă vrăjmașul de noi, ci să fugă de semnul care simbolizează Sfînta Treime. Duceți degetele împreunate mai întîi la frunte, în numele Tatălui; apoi la piept, în numele Fiului, Care S-a coborît din cer pentru mîntuirea noastră; apoi la umărul drept și în cel stîng, prin care se leagă dragostea lui Dumnezeu de om și de mîntuirea noastră. Căci prin Duhul Sfînt ținem legătura cu Dumnezeu, Părintele, cu Fiul și Duhul Sfînt. Acestea ne învață Sfîntul Ioan Gură de Aur în cuvîntul „Despre Sfînta Cruce". Apoi sînteți datori să aveți toți Sfînta Cruce în casele voastre, iar cînd plecați la drum și cînd vă întoarceți acasă însemnați-vă cu semnul Sfintei Cruci cu evlavie, rostind această scurtă rugăciune: „Crucii Tale ne închinăm Hristoase, și sfîntă învierea Ta o lăudăm și o mărim !" Toate să le începem cu rugăciune și cu Sfînta Cruce. Nu uitați să împodobiți crucile și mormintele celor răposați ai noștri din cimitire. Păcat de moarte săvîrșesc cei ce necinstesc Crucea lui Hristos și mai ales o înjură.

Deci toți care vrem să ne mîntuim, trebuie să ducem cu dragoste și cu bucurie crucea noastră, dată de Dumnezeu spre mîntuire. Apoi

să fim adevărați închinători ai Crucii lui Hristos, atît a celei văzute, cît și a celei nevăzute, pentru că omul și Crucea au două sensuri. Deci, crucea spirituală înseamnă să răbdăm toate necazurile pentru împărăția cerurilor, iar crucea materială este aceea pe care o facem noi din aur, din argint, din lemn, din vopsele și din orice materie. Dar să nu uităm ce zice Sfîntul Ioan Damaschin în Dogmatica sa: „Măcar din aur sau din pietre scumpe de ar fi făcută crucea, după chipul ei, anatema celui ce s-ar închina la acea materie". Deci, trebuie să știți că noi nu ne închinăm materiei din care este făcută crucea, ci ne închinăm semnului Fiului Omului pe care-l reprezintă.

Domnul Dumnezeu și Prea Curata Lui Maică și puterea Sfintei Cruci să ne ajute nouă păcătoșilor să ne ducem crucea cu dragoste, fie pe piepturile noastre, fie în mîinile noastre și în toate faptele noastre și să ne închinăm Crucii lui Hristos cu evlavie căci este semn și armă de apărare și steag de la Dumnezeu lăsat pentru creștini pe pămînt. Iar crucea spirituală să o avem pururea în minte și inimă, adică să fim gata a suferi toate necazurile și încercările acestei vieți trecătoare pentru mîntuirea sufletelor noastre, ca să fim adevărați următori ai lui Hristos și moștenitori ai împărăției cerurilor. Amin!

PREDICĂ
LA DUMINICA DUPĂ ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI
Despre iubirea de sine

„Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie" (Marcu 8, 34).

Iubiți credincioși,

În Duminica de azi, după înălțarea Sfintei Cruci s-a citit Evanghelia de la Marcu (8, 34—38). Aici Mîntuitorul ne învață cum trebuie să ne ducem crucea vieții și ce să facem să mîntuim sufletele noastre. Prima condiție obligatorie pentru mîntuire, pentru a începe o viață de pocăință este „lepădarea de sine", adică lepădarea de egoism, numit și „iubirea de sine". Pentru a înțelege ce grea este această patimă, cît și felul cum putem scăpa de ea, pentru a ne mîntui sufletul, vom vorbi astăzi despre această patimă, care stă ca o caracatiță cu multe capete în inima noastră.

Cea mai grea și mai subtire dintre toate patimile care robesc firea omenească este iubirea de sine. Această cumplită patimă și prea greu de vindecat, este cu anevoie de cunoscut de mintea noastră, și cu mult mai anevoie de biruit, decît alte patimi, deoarece ne stăpînește pe noi prin tot felul de patimi care izvorăsc din ea. Acest lucru știindu-L, ziditorul nostru Dumnezeu, că prea mult sîntem robiți de ea, ne sfătuiește pe toți care voim a-L urma, „să ne lepădăm de sine", zicînd: *„Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie"*, (Marcu 8, 34).

Toți marii teologi și dumnezeiești Părinți ai Bisericii lui Hristos arată că iubirea de sine este maică, rădăcină și izvor al tuturor patimilor

și păcatelor și aproape nu este om să nu fie biruit de ea. Dar nu este bine ca cel căzut în groapă, să stea acolo tăcînd și să nu strige la alții ce merg pe cale, spre a se feri de prăpastia în care el a căzut. Acestea socotindu-le, m-am gîndit că din cele ce am înțeles, deși nu le-am cîștigat prin lucrare, să arăt după putere, cît de puțin, răutatea iubirii de sine și a fiicelor ei blestemate. Oamenii cei mai noi numesc această patimă „egoism", alții „folosință de sine", alții „iubire de sine", iar marele filosof al Ortodoxiei, Sfîntul Maxim Mărturisitorul, numește iubirea de sine „iubire nesocotită față de trup", în *Filocalia*, vol. II, „Capete pentru dragoste".

El, ca și alți Sfinți Părinți, arată că această patimă este: *„maică și rădăcină a tuturor relelor"*. Iar Sfîntul Isihie Sinaitul zice: *„Nu este venin mai tare, ca veninul aspidei și al vasiliscului și nu este păcat mai mare ca păcatul iubirii de sine"* (*Filocalia* vol. *IV*, Cap. 100, p. 9). La fel și Sfîntul Efrem Sirul o numește „născătoarea răutăților și rădăcina tuturor relelor și a patimilor" (*Cuvînt pentru faptele bune și patimile cele sufletești*, tom. III, M-rea Neamț, 1823, p. 495).

Prima fiică născută din iubirea de sine sau egoism este *mila de sine*, spune Sfîntul Teofan Zăvorîtul. Această fiică ne învață a ne fi milă de noi, fără de măsură. Ea ne zice prin gînd: „Vezi ce faci: ai grijă de tine și nu te osteni prea mult, cu post prea aspru, cu privighere prea lungă, cu metanii prea multe. Nu te lăsa defăimat și ocărît de alții ca să nu rîdă de tine, ci răzbună-te pe ei și te apără, că nu se cuvine să rabzi toate ca să nu slăbești sau să te îmbolnăvești. Nu da milostenie multă ca să nu sărăcești și să nu ai nici tu mai pe urmă ce să mănînci sau cu ce să te îmbraci". Și altele de acest fel ne îndeamnă această patimă, sfătuindu-ne în tot felul să ne fie milă de noi și de trupul nostru. Sfîntul Maxim Mărturisitorul spune că „patima iubirii de sine insuflă monahului gîndul să-și miluiască trupul său și să îndrăgească bucatele peste măsură, atrăgîndu-l puțin cîte puțin, să cadă în prăpastia iubirii de plăceri; iar mireanului îi insuflă, ca grija de trup să o facă spre poftă" (*Filocalia*, vol. II, p. 68).

A doua fiică a iubirii de sine este *cruțarea de sine*, spune cuviosul Teofan Zăvorîtul. Și aceasta, ca și sora ei cea pomenită mai sus, ne învață mereu prin gînd, zicînd: „Omule cruță-te pe tine, nu te chinui peste putere, nu răbda durere, sete, foame, ostenceală, necazuri, defăimări, ocări, lipsă, sărăcie și altele de acest fel, că te îmbolnăvești, ci dormi mai mult, mănîncă mai bine, bea, plimbă-te, odihnește-te, distrează-te: nu-ți cheltui banii și averea ta cu săracii, ci fă economie la toate, cruță-ți averea, păstrează-ți sănătatea și tinerețea, că doar mai ai de trăit. Vei face mai tîrziu,

la bătrînețe, aceste osteneli și fapte bune, iar acum cruță-te pe tine, că mai ai de trăit!"

Cruțarea de sine fără dreaptă socoteală, cînd este vorba să lucrăm fapta bună, este atît de primejdioasă, rea și înșelătoare, încît din cauza acestei patimi însuși Mîntuitorul l-a numit pe marele Apostol Petru, „satană". Pentru ce îl numește așa? Pentru cruțarea de sine. Într-o zi a început Iisus să arate ucenicilor Săi, că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de la bătrîni, de la arhierei și de la cărturari și să fie ucis, iar a treia zi să învieze. Atunci Petru, luîndu-L la o parte, a început a I se împotrivi, zicînd: „*Cruță-Te pe Tine, Doamne, să nu-Ți fie Ție una ca aceasta!*" Iar El, întorcîndu-se la Petru, i-a zis: „*Mergi înapoia Mea, satano! Sminteală Îmi ești, că nu cugeți cele ale lui Dumnezeu ci cele ale oamenilor*" (Matei 16, 23).

Iată dar, cum pe cel mai rîvnitor și mai fierbinte în credință decît toți ucenicii Săi, Mîntuitorul îl numește „satană", numai pentru că îl îndemna la cruțarea de sine, spre a nu merge să sufere și să moară pentru mîntuirea neamului omenesc.

Această blestemată patimă a cruțării de sine, strigă mereu în mintea noastră, ca și Petru altădată: „cruță-te pe tine, omule; să nu-ți fie ție una ca aceasta, ca să suferi dureri, foame, sete, ocări, bătăi, defăimări sau moarte sau altă osteneală pentru lucrarea faptelor bune!" Cît de fericit este acel suflet, care, văzîndu-se sfătuit în taină de acest gînd al cruțării de sine, îi va zice ca Mîntuitorul oarecînd lui Petru: „Du-te înapoia mea, satano!, că aceste sfaturi tainice ale tale, nu sunt de la Dumnezeu, ci de la diavolul, ca să mă cruț pe mine și să-mi pierd mîntuirea". Așa, împotrivindu-se, bunul creștin, se va sili a merge neabătut și cu bună înțelegere pe calea lucrării faptelor bune, cu ochii mereu ridicați spre cer, spre Hristos Care îl cheamă și îl întărește în nevoință.

Altă patimă care izvorăște din iubirea de sine este *îndreptățirea de sine*, care ne zice nouă cam așa: „Vezi, omule, tu ai dreptul să te cruți pe tine, să dormi mai mult, să mănînci mîncăruri mai bune, să bei și vin, să nu te mai osteneși atît de mult, că ești bătrîn și bolnav și te-ai ostenit destul la tinerețe. Tu ai dreptul să fii băgat în seamă, să fii lăudat și cinstit că ai atîta școală și ești printre cei dintîi în sat, în societate și la biserică. Deci, apără-ți onoarea și nu lăsa să te defăimeze toți, să te ocărască și să-ți strice numele tău cel bun". Așadar, această patimă ne sfătuiește în toate să ne îndreptăm pe noi în cugetul nostru și oricît am fi de puțin învinuiți, să ne apărăm și să nu răbdăm nici o învinuire de la nimeni.

Un alt vlăstar rău al iubirii de sine este *mulțumirea de sine*, după același sfînt Teofan Zăvorîtul. Această patimă a mulțumirii de sine, ca

și maica ei cea blestemată, egoismul, este foarte sensibilă și cu anevoie de cunoscut, fiind mai rea ca cea de mai sus, întrucît ne împiedică în mod direct de la răbdarea și stăruința în lucrarea faptelor bune. Mulțumirea de sine cu mare vicleșug ne amăgește pe noi și face ca sufletul nostru să fie sătul de fapte bune și așa îndeamnă pe fariseul nostru cel dinăuntru să înceapă a striga prin gînd la noi: „Mulțumescu-ți Ție, Doamne" (Luca 18, 11), că tot am și eu ceva fapte bune. Am făcut atîtea și atîtea osteneli, am făcut atîtea milostenii, merg regulat la biserică, postesc și mă împărtășesc în cele patru posturi, am casă frumoasă, am copii buni și am cinste în societate. Iar pe călugări îi îndeamnă să zică: „Mulțumesc Ție, Doamne, că am atîția ani de ascultare în mînăstire, că am făcut atîtea metanii și rugăciuni, apoi mi-am păzit fecioria, am răbdat atîtea necazuri, am păzit sărăcia de bună voie și am păzit făgăduința vieții călugărești!" Acestea toate le zice în mintea creștinilor și monahilor patima mulțumirii de sine. Așa, prin aceste cugete de mîndrie și mulțumire de sine, satana închide în nelucrare de fapte bune, sufletul nostru și nu-l lasă să sporească în dorire și rîvnă pentru Hristos, pentru desăvîrșire.

Iată cum și această patimă ne face să nu mai flămînzim, nici să mai însetăm vreodată după dreptatea faptelor bune (Matei 5, 6). Și așa ne face să ne lenevim, să amorțim sufletește și să stăm pe loc din alergarea noastră spre Hristos, prin nelucrarea faptelor bune. Sfinții Părinți, însă, zic că cel ce se oprește din lucrarea faptelor bune, este la fel cu cel ce se întoarce înapoi *(Filocalia*, vol. II, p. 155).

Iubiți credincioși,

Altă fiică cumplită a iubirii de sine este *lauda de sine*. Aceasta este și mai rea ca cele de mai sus, căci ea nu numai că ne împiedică din lucrarea faptelor bune și din calea sporirii duhovnicești, dar ne îndeamnă a ne lăuda singuri, ca prin mîndrie să pierdem și cele făcute pînă atunci. Această răutate ne face să uităm că nimic nu este al nostru pe pămînt, după cuvîntul Sfîntului Pavel: „Ce ai, omule, care nu ai primit? Și dacă ai primit de ce te lauzi ca și cum nu ai primit?" (1 Cor. 4, 7; Iacob 1, 17; 2 Petru 1, 3).

O altă ramură a iubirii de sine este *trîmbițarea de sine*. Despre aceasta, a zis unul din Sfinții Părinți că „nevoința care se trîmbițează pe sine este goală și nu prețuiește nimic". Această patimă ne îndeamnă nu numai a ne lăuda cu isprăvile noastre, dar, ce este mai rău, a le

trîmbița și a le vesti, la mulți ca prin aceasta să adunăm laudă din gura oamenilor și să pierdem toată osteneala faptelor bune.

Alt vlăstar care izvorăște din iubirea de sine este și *plăcerea de sine*. Aceasta ne face pe noi să ne mulțumim cu starea în care ne aflăm și ne orbește foarte mult a nu cunoaște mulțimea fără de număr a păcatelor noastre sufletești și trupești. Aceasta este o amăgire de sine (Gal. 6, 3) și își are rădăcina ei în îndreptarea de sine (Prov. 27, 26; 30, 13).

Altă răutate care izvorăște din iubirea de sine, este *năluciréa de sine*. Prin această patimă diavolul ne aruncă în mîndrie și ne învață a năluci, că sîntem ceva între oameni, că știm mai mult ca alții, că merităm ranguri, cinste și daruri și mereu ni se pare că se vorbește de noi. Dacă nu punem înainte păcatele noastre și dacă nu ne socotim pe noi „praf și cenușă" (Iov 30, 19) și viermi stricăcioși pe pămînt (Ps. 21, 6), această patimă va crește în noi, amăgindu-ne cu visuri, cu vedenii și năluciri diavolești, ca să ne piardă desăvîrșit prin slavă deșartă și mîndrie.

O altă odraslă a iubirii de sine, este *închipuirea de sine*. Cînd stăpînește această patimă mintea noastră, începem a închipui lucruri mari despre noi și a zice: „Cum sînt eu, nu sînt alții, căci nu sînt mulți ca mine. Ce știu eu, nu știu mulți, ce pot eu, nu poate oricine" și altele. Această patimă, închipuirea de sine, ne ține pe noi înșelați pururea, spre a nu ne trezi și a ne plînge păcatele și răutățile noastre. Aceasta ne face pe noi cucernici la arătare (2 Tim. 3, 5; Tit. 1, 16) și nu ne lasă pe noi a ne cunoaște că sîntem în toată vremea izvor de păcate și de nedreptate.

Altă fiică a iubirii de sine este *prețuirea de sine*, care ne șoptește, zicînd: „Tu, omule, ai valoare mare pe care nu o au mulți. Ar fi trebuit să fii apreciat după valoarea ta mai mult și să nu fii trecut cu vederea ca un om de rînd!" Pe această patimă, ca și pe toate surorile ei, le strică cu totul cel care fuge de slavă și cinste omenească și cugetă la slava cea veșnică și nemuritoare a veacului viitor, stăruind cît mai mult în sfînta rugăciune făcută din inimă, cum ne învață Sfîntul Isaac Sirul în *Filocalia*, vol. X, Cuvîntul 21.

Alt vlăstar al iubirii de sine este *înălțarea de sine*. Și aceasta ne îndeamnă a ne înălța cu mintea și cu inima noastră, pentru cine știe ce isprăvi făcute de noi ca bune și ne face să dorim laudă de la oameni și să urîm smerenia și ocara lui Hristos (Rom. 15, 3; Filip. 2, 8). Aceasta altoiește în noi *încîntarea de sine* prin care ne încîntăm cu mintea și cugetul nostru că sîntem ceva în societate și că alții ar sta mai jos decît noi. De aici ajungem la *înfumurarea de sine* care ne face să umblăm cu capul prin nori, să stăm la distanță de cei pe care îi socotim inferiori nouă. Această

ne face să disprețuim pe cei smeriți și să ne încredem în virtuțile și calitățile noastre, ca oarecînd fariseul din Evanghelie (Luca 11, 44; 18. 11).

O altă răutate care izvorăște din iubirea de sine este *îngîmfarea de sine*. Ea ne îndeamnă a ne îngîmfa și a ne socoti vrednici de laudă, de admirație și de cinste de la oameni. Din ea se naște *semeția de sine*. Aceasta ne face semeți, trufași, obraznici și fără de sfială în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Acesteia îi urmează *încrederea în sine*. Pe aceasta dacă nu o vom smeri și nu o vom izgoni de la noi, ne așteaptă prăbușirea, după cuvîntul: „*Înaintea prăbușirii merge trufia și semeția înaintea căderii*" (Prov. 16, 18).

Una din fiicele principale ale iubirii de sine este și *nesimțirea de sine* sau *împietrirea inimii*. Pe aceasta o numea Sfîntul Ioan Scărarul „moartea minții și omorîrea sufletului, mai înainte de moartea trupului" (*Filocalia*, vol. *IX*, Cuvîntul 18). Nesimțirea omoară în noi toate cele trei părți ale sufletului, adică mintea, inima și voința. Mintea se întunecă, nu mai poate cugeta la Dumnezeu, la cele sfinte, la moarte, la păcatele proprii. Inima se face tare ca piatra, nu mai poate plînge pentru păcate, nu se mai mișcă la rugăciune, nu se mai deschide pentru Hristos, nu mai vibrează la Sfînta Liturghie sau cînd primește Sfintele Taine. Toate le face din obicei, cu plictiseală, de ochii oamenilor. La fel slăbește și voința celui fără simțire duhovnicească. Nu-l mai îndeamnă la rugăciune și la pocăință. Dar și conștiința celui împietrit doarme, nu-l mai mustră pentru păcate, nu se teme de ceasul morții, este pasivă și indiferentă pentru toate.

Vai nouă de ne va birui și stăpîni o asemenea patimă! Vai nouă, să pierdem rîvna rugăciunii, căința inimii pentru păcate și mustrarea conștiinței! Cine ne va mai trezi la rugăciune? Cine ne va mai îmboldi cînd greșim și cine ne va da lacrimi ochilor și suspine inimii noastre împietrite?

Iubiți credincioși,

Astăzi este Duminica după înălțarea Sfintei Cruci. De aceea am vorbit astăzi despre iubirea de sine, că, pentru a urma lui Hristos, El cere mai întîi să ne lepădăm de sine, adică de „eul", de egoismul, de mîndria noastră proprie, să ne lepădăm de toate ale noastre. Aceasta este prima treaptă de pocăință a creștinului.

A doua treaptă o spune iarăși Iisus Hristos: „să-și ia — fiecare — crucea și să-Mi urmeze Mie" (Marcu 8, 34). Adică să ne ridicăm pe umeri crucea vieții proprii, care ne-a rînduit-o Dumnezeu, căsnicia sau călugăria, grija pentru copii, lipsa, boala, ocara, bătrînețea, tot ce ne dă El

și, în liniște și răbdare, *să mergem pe urmele lui Hristos*. Adică să mergem regulat la biserică, *să iubim pe toți oamenii, chiar dacă ei ne urăsc, să miluim pe cei din suferință, să ne rugăm, să răbdăm toate, să ne spovedim regulat și să facem voia Lui.*

Apoi spune Mîntuitorul: „*Că cine va voi să-și scape sufletul, îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa*" (Marcu 8, 35). Cine dintre oameni refuză jertfa pentru Hristos? Cine caută să trăiască bine pe pămînt și să-și cruțe sufletul și viața de necazuri, decît egoistul care este puțin credincios și iubitor de sine. De aceea cel ce vrea să dobîndească lumea aceasta, o pierde pe cealaltă, căci își pierde sufletul în osînda veșnică. În schimb creștinul bun care se jertfește pentru Dumnezeu, pentru copiii săi, pentru binele și folosul altora, acela își va mîntui sufletul, dobîndind viață veșnică. „*Că ce-i folosește omului să cîștige lumea întreagă, dacă își pierde sufletul?*" (Marcu 8, 36), zice Domnul. Cum va putea cel rău, desfrînat și bețiv, fără pocăință să-și mîntuiască sufletul? În schimb cel ce se leapădă de sine, de patimile sale prin spovedanie și îndreptare, acela este sigur de mîntuire.

A treia treaptă duhovnicească pe care trebuie să urce creștinul *este datoria de a mărturisi în viață pe Hristos prin faptele sale, prin exemplul personal și prin cuvînt de sfătuire.* Cine Îl mărturisește astfel pe Hristos, se va mîntui. Iar cel ce se rușinează în viață de rugăciune, de biserică, de Evanghelie, de milostenie la săraci, de mărturisirea credinței, se va osîndi.

Iată pe scurt, frați creștini, explicarea Evangheliei de astăzi. Iată calea mîntuirii noastre! Să lepădăm iubirea de sine și tot păcatul din inimile noastre, să ne jertfim cu toată dăruirea pe Crucea iubirii de Dumnezeu și de aproapele, să renunțăm la noi pentru copii, pentru săraci, pentru folosul și mîntuirea altora și atunci, unde va fi Hristos, unde vor fi ucenicii și prietenii lui Hristos, acolo vom fi și noi, în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ
LA INTRAREA MAICII DOMNULUI ÎN BISERICĂ
(21 noiembrie)

„În Biserica slavei Tale stînd, în cer a sta mi se pare; Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ești ușă cerească, deschide nouă ușa milei tale".
(Din slujba Utreniei).

Iubiți credincioși,

Mai înainte de a începe predica voi aminti cuvintele Sfîntului Duh, care se cuprind în troparul acestui dumnezeiesc praznic al Intrării Maicii Domnului în Biserică. Iată aceste cuvinte: *„Astăzi înainte însemnarea bunăvoinței lui Dumnezeu și propovăduirea mîntuirii oamenilor, în Biserica lui Dumnezeu luminat Fecioara se arată și pe Hristos mai înainte Îl vestește. Acesteia și noi cu mare glas să-i cîntăm: Bucură-te plinirea rînduielii Ziditorului"*.

Am pus troparul sărbătorii de azi mai înainte de predică, pentru că în el dumnezeieștii Părinți au adunat învățăturile acestui mare praznic împărătesc. Troparul sau condacul unui praznic sau al unui sfînt adună pe scurt ori viața acelui sfînt, ori însemnătatea acelui praznic despre care se vorbește. Deci precum ați auzit, începutul troparului este: „Astăzi înainte însemnarea bunăvoinței lui Dumnezeu". Intrarea Maicii Domnului în Biserică a fost primul semn din rînduiala bunăvoinței lui Dumnezeu de a mîntui neamul omenesc. Dar să vedem în ce fel s-a împlinit acest semn, în ce fel s-a desfășurat el și cum s-a arătat pe pămînt această

bunăvoință a lui Dumnezeu de a mîntui lumea prin nașterea Maicii Domnului și prin intrarea ei în Biserică.

Iată în ce fel a fost Intrarea Maicii Domnului în Biserică. Împlinindu-se trei ani de la Nașterea Maicii Domnului, dumnezeiești părinți Ioachim și Ana și-au adus aminte de făgăduința pe care au făcut-o lui Dumnezeu mai înainte de a se naște fiica lor, Fecioara Maria. Căci ei, fiind oameni sterpi și neroditori, numai prin rugăciuni, post și milostenie au dobîndit pe această dumnezeiască pruncă, Maria. „Doamne, de ne vei da nouă un prunc, ziceau ei, noi îl vom închina Bisericii Tale pentru toată viața, numai să nu ne lași sterpi și neroditori, spre ocara lumii". Deci, aducîndu-și aminte de această făgăduință pe care au făcut-o, pe cînd Fecioara Maria avea trei ani, Sfinții Părinți Ioachim și Ana s-au hotărît să o dea Bisericii, după făgăduința de mai înainte. Și gîndind acestea, au adunat în Nazaret — orașul în care trăiau — rudeniile lor de neam împărătesc și arhieresc, că Sfîntul Ioachim era din neamul lui David, iar Sfînta Ana era din neamul lui Aaron.

După ce s-au sfătuit cu rudeniile lor, sfinții părinți Ioachim și Ana au adunat multe copile nevinovate și curate, de o vîrstă cu dînsa și mai mari din Nazaret, ca să petreacă pe această copilă sfîntă pînă la Ierusalim cu făclii aprinse în mîini, cu cîntări și cu psalmi. Și au pornit din Nazaret spre templul din Ierusalim cale de peste 150 km. mergînd trei zile în șir. Și era o minune mare și prealăudată acea dumnezeiască adunare alcătuită din rudele Prea Sfintei Fecioare Maria. Pe cale cîntau mai cu seamă psalmii lui David și cele ce se potriveau cu această mare taină și ducere a Maicii Domnului în Sfînta Sfintelor, zicînd așa: „Ascultă fiică și vezi și pleacă urechea ta și uită pe poporul tău și casa părintelui tău". (Ps. 44, 12). Adică, uită pe tata și pe mama ta, că a poftit împăratul — adică Dumnezeu — frumusețea ta, cum zice psalmul 43, și te cheamă în Sfînta Sfintelor.

Și mergînd ele pe drum, toată lumea se minuna și se întreba: „Unde merge această adunare?" Că era o adunare de oameni cinstiți, împreună cu dumnezeiești părinți Ioachim și Ana și atît de strălucitoare, ca o adunare de stele pe cer, iar în mijloc strălucea ca o lună Prea Sfînta și Prea Curata Fecioară Maria, prunca cea de trei ani, care mergea în Sfînta Sfintelor. Și să nu credeți că mergeau numai ele, căci în chip nevăzut mergeau și îngerii lui Dumnezeu, care, la fel, cîntau și petreceau pe Prea Sfînta Fecioară Maria. Căci și chivotul Legii Vechi, cum zice Sfînta Scriptură, l-au dus cu psalmi și cu cîntări frumoase, iar înaintea chivotului legii mergea, cîntînd și dănțuind, împăratul David (2 Regi, 6, 5—17). Căci el era și prooroc și vedea că acest chivot, care poartă în sine mana,

este preînchipuirea Prea Sfintei Maicii lui Dumnezeu, care va purta în sine mana cea dumnezeiască, pe purtătorul de mană, pe Iisus Hristos.

Dar dacă înaintea chivotului, care era închipuirea Maicii Domnului, dănțuia David și era însoțit de tot Israelul, apoi înaintea acestui chivot viu și însuflețit, care era dumnezeiasca pruncă Maria, nu mergea împăratul cel de pe pămînt, nu mergeau oamenii din tot Israelul, ci nevăzut mergeau milioane de îngeri și mergea Însuși Împăratul cerului și al pămîntului Iisus Hristos. La ducerea Prea Sfintei Maicii Domnului în templu, îngerii lăudau și cîntau de bucurie, pentru că se aducea lui Dumnezeu această biserică vie și însuflețită. Se aducea în Sfînta Sfintelor această biserică dumnezeiască purtată de Duhul lui Dumnezeu, după cum auziți că se cîntă în Biserică la condacul praznicului „Prea Curată biserică a Mîntuitorului, cămara cea de mult preț și Fecioara, sfințită vistierie a slavei lui Dumnezeu, astăzi se aduce în casa Domnului". Aceasta este cortul cel ceresc. Așa o aduceau îngerii și o lăudau, căci nu era o copilă de rînd, ci era biserica însuflețită a Duhului Sfînt, căci cu dînsa călătorea harul Duhului Sfînt, fiind umbrită și plină de puterea Lui.

Cînd au ajuns la Ierusalim, după o cale de trei zile, s-a făcut și acolo minune prea slăvită. Biserica cea zidită de Solomon și restaurată de Zorobabel după ce a fost pustiită pe timpul robiei babilonice, era o biserică foarte frumoasă, căci se minuna oarecînd Petru de zidurile ei. La intrare, biserica avea cincisprezece trepte, după numărul celor 15 psalmi, pe care preoții și leviții îi cîntau cînd intrau la slujbă. La fiecare treaptă ce urca în biserică se cînta cîte un psalm din psalmii treptelor, după cum îi vedem pînă astăzi în Psaltire. Cînd a ajuns Fecioara Maria la aceste 15 trepte, dumnezeiești părinți Ioachim și Ana voiau să o ducă de mînă, ca pe o copilă ce nu poate păși pe trepte. Dar, fiind întărită de harul Duhului Sfînt, ea s-a desprins din mîinile părinților și de ceata fecioarelor care o conduceau cu făclii aprinse și cu cîntări, și a început să urce ca o porumbiță nevinovată peste toate treptele, ca o pasăre a raiului și a ajuns la treapta de sus unde erau preoții îmbrăcați în veșminte de aur, împreună cu proorocul Zaharia.

Urcîndu-se Fecioara sus, s-au mirat preoții și tot poporul cum o copilă de trei ani a putut să urce treptele așa de ușor ca și cum ar fi zburat. Apoi luînd-o în brațe marele prooroc Zaharia, care era și arhiereu și căruia i se descoperise de la Dumnezeu cine este această dumnezeiască pruncă, a dus-o în biserică și, după ce a închinat-o, a făcut un lucru cu totul neobișnuit și cu totul neîngăduit de Legea Veche. A dus-o pe Fecioara Maria, nu în sfînta unde intrau preoții, ci după a doua catapeteasmă, în Sfînta Sfintelor, unde erau chivotul legii, cel ferecat peste tot cu aur și

heruvimii care umbreau altarul și masa și toiagul lui Aaron care înfrunzise și șarpele cel de aramă și celelalte lucruri sfinte ale lor. Și s-au adunat toți preoții și nu numai ei, ci și îngerii și cu toții s-au minunat, cum se poate să intre o copilă în sfînta sfintelor și cum a îndrăznit Zaharia să aducă pe cineva în sfînta sfintelor unde preoții nu aveau voie să intre și nici arhiereul nu putea să intre decît odată pe an, dar și atunci nu fără jertfă de animale și stropind altarul și jertfelnicul cu sînge pentru curățirea lui și a poporului.

Deci, acolo unde arhiereul nu îndrăznea să intre decît odată pe an, acolo a dus-o pe Sfînta Fecioară, cum s-a cîntat astăzi la axionul praznicului, care zice că „îngerii văzînd intrarea Preacuratei Fecioare Maria foarte s-au spăimîntat, cum o fecioară, o copilă, a intrat în sfînta sfintelor... !" Dar dumnezeiescul prooroc Zaharia, știa cine este această copilă. Preoții Legii Vechi însă nu știau că această copilă va fi maica Arhiereului Celui Mare, care „va străbate cerurile", cum zice Sfîntul și va împăca lumea cu Dumnezeu Tatăl, și se va jertfi pe Sine, aducîndu-se jertfă o dată pentru totdeauna, pentru mîntuirea neamului omenesc (Evrei 4, 14). Zaharia știa, ca prooroc, că această copilă este mai sfîntă decît Sfînta Sfintelor, pentru că ea va purta în sine, pe Acela care stă în sfînta sfintelor, cea nefăcută de mînă, în ceruri, pe Arhiereul bunătăților celor viitoare, cum zice Sfîntul Apostol Pavel. De aceea au dus-o în Sfînta Sfintelor. Iar după ce s-a închinat jertfelnicului celui de aur și la sicriul legii Domnului, au luat-o și au dus-o în casa fecioarelor și a locuit acolo împreună cu ele 12 ani. Numai rugăciunea o făcea în sfînta sfintelor.

Dar cum a trăit Fecioara Maria la templu 12 ani? Templul lui Solomon, care fusese refăcut de Zorobabel, avea în jurul lui 90 de camere, cum arată vechiul istoric iudeu Iosif Flavius. Treizeci de camere, în partea de jos, erau destinate văduvelor care își duceau văduvia în curățenie, în post și rugăciune și erau pururea în templu. Așa era Ana, fiica lui Samuil din neamul lui Așer și alte multe văduve care petreceau și se hrăneau din venitul templului și slujeau la curățenie și la toate trebuințele lui. Deasupra acestor camere erau alte treizeci de camere în care locuiau nazoreii, un fel de călugări ai Legii Vechi, care trăiau necăsătoriți, asemenea călugărilor de astăzi. Deasupra acestor camere, la etajul al doilea, erau alte treizeci de camere unde petreceau fecioarele templului. Toți credincioșii care voiau să păstreze pe fetele lor curate pînă la măritat, le aduceau la templul lui Solomon și le dădeau sub îngrijirea preoților și arhiereilor, să petreacă în rugăciuni și cîntări, cosînd veșminte și broderii și spălînd și curățind templul. Într-una din aceste camere destinate fecioarelor a adus proorocul Zaharia pe Prea Curata Fecioară Maria, și

au dat-o în mîna fecioarelor celor mai în vîrstă. Fiind foarte luminată de Duhul Sfînt aici a învățat Fecioara Maria toată Scriptura, precum și lucrul de mînă, așa cum învață și Sfîntul Ghermano. Și se mirau fecioarele celelalte de istețimea și de curăția minții ei, căci a deprins îndată toată dumnezeiasca Scriptură și tot lucrul mîinilor, cel mai gingaș și mai curat pentru folosul templului. Și era iubită de toți pentru înțelepciunea ei.

Despre nevoința ei îngerească în templu ne spun sfinții Teofilact, Ghermano, Teodorit și alți părinți bisericești, că Fecioara Maria priveghea de seara pînă dimineața în sfînta sfintelor, cugetînd adînc și rugîndu-se lui Dumnezeu, în răpire și în extazul minții. Acolo se ruga pentru mîntuirea întregului neam omenesc. În zorii zilei adormea puțin, apoi iar se scula la rugăciune. Și era pururea în genunchi de la ceasul al treilea pînă la al nouălea, cînd se ducea la locașul fecioarelor și începea lucrul mîinilor. Însă, cum spun Sfinții Părinți, pururea era în rugăciune și cugetare la legea lui Dumnezeu ziua și noaptea. Seara la ora 6 venea arhanghelul Gavriil și-i aducea Fecioarei Maria hrană îngerească din cer în sfînta sfintelor.

Așa s-a hrănit ea timp de 12 ani, nu cu hrană pămîntească, ci numai cu hrană cerească adusă de arhanghelul Gavriil. Pe acest dumnezeiesc arhanghel, Zaharia proorocul de multe ori îl vedea și se minuna foarte tare cum vine un înger din cer s-o hrănească pe această copilă, să-i aducă odată pe zi împărtășire îngerească și cugeta întru sine: „Oare ce are să fie cu această Fecioară aleasă de Dumnezeu?" Își aducea aminte că Dumnezeu a hrănit un popor întreg în pustie cu mană; își aducea aminte că Dumnezeu a hrănit pe Ilie proorocul, dar a trimis corbii să-i aducă de două ori pe zi hrană. Își aducea aminte Zaharia că Dumnezeu a hrănit pe Daniil în groapa cu lei, dar n-a venit nici un înger, ci a răpit îngerul pe proorocul Avacum din Ierusalim cu pîine și cu zeamă, cum spune Scriptura, și l-au dus să hrănească pe Daniil în groapa leilor, cînd acesta striga: „Adu-Ți aminte de mine, Dumnezeule, că am flămînzit!". Dar de această fecioară nu se dumirea, că nu venea să-i aducă pîine pămîntească, nici carne ca lui Ilie, ci îi aducea hrană îngerească.

Așa a fost petrecerea Prea Sfintei Fecioare Maria în sfînta sfintelor. Era ca un heruvim plină de înțelepciune. Era ca un serafim pentru că ardea cu dragoste necontenită pentru Dumnezeu, ziditorul ei, care a zămislit-o în pîntecele sterp al mamei sale. Inima ei era în cer iar trupul ei curat era în sfînta sfintelor, ca un înger cuvîntător și dumnezeiesc căreia îi slujea, cel mai mare peste arhangheli, arhanghelul Gavriil. Fecioara Maria petrecea neîncetat în rugăciunea inimii și îl odihnea pe Dumnezeu în gîndirea ei cu lacrimi și extaz. Pentru aceasta arhanghelul

o slujea, o hrănea și o păzea pentru că era biserică a Dumnezeului celui viu și se pregătea să fie sălaș al Mîntuitorului lumii pe care nu-L încape cerul și pămîntul.

Iubiți credincioși,

V-ați pus întrebarea pentru ce s-a citit azi evanghelia cu Marta și Maria și pentru ce la toate praznicile Maicii Domnului nu se citește altceva? Iată de ce dumnezeiești Părinți care au alcătuit sinaxarul fiind plini de Duhul lui Dumnezeu, au rînduit toate evangheliile și apostolii de peste an și toate cîntările bisericești după lucrarea și însemnătatea fiecărui praznic, în așa fel, ca să se dezvăluie prin toate taina acelui praznic, lucrarea acelui sfînt, viața acelui mucenic sau cuvios. Prin Evanghelia de astăzi se arată că Maica Domnului, Maria cea Prea sfîntă și Prea Curată, și-a ales partea cea bună (Luca 10, 42). Și care este partea cea bună în viața creștinului? Pe toată fapta bună trebuie s-o însoțim cu rugăciunea după cum ne învață și marele Apostol Pavel în Epistola către Tesaloniceni, unde zice: „*Neîncetat să vă rugați!*" (1 Tes. 5, 17). Dar și Mîntuitorul, zice în Sfînta Evanghelie: „*Luați aminte, privegheați și vă rugați*" (Marcu 13, 33). Și Sfîntul Apostol Petru zice: „*Fiți treji, privegheați, că potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutînd pe cine să înghită*" (1 Petru 5, 8). Și sfîntul prooroc David de asemenea, ne spune: „*Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda lui în gura mea*" (Ps. 33, 1).

Iată pentru ce s-a citit evanghelia aceasta. Ca să ne învețe pe toți că Maica Domnului și-a ales partea cea bună, partea Mariei, cum spune Mîntuitorul către Marta: „*Marto, Marto te îngrijești și spre multe te silești, dar un lucru trebuie: căci Maria* (care stătea la picioarele lui Hristos) *partea cea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea!*" (Luca 10, 41—42).

Fraților, dacă am alege partea Mariei în viața noastră, dacă am sta la picioarele Domnului ca Fecioara în sfînta sfintelor, dacă am petrece în rugăciune și în gîndire de Dumnezeu ca dînsa, nu ne-ar hrăni pe noi oamenii ci îngerii din cer, dar noi ne punem nădejdea mai mult în mîinile și în priceperea noastră. Dar iată ce spune proorocul Ieremia: „Blestemat este omul care se încrede în om și își face sprijin din trup omenesc..." (Ieremia 17, 5). În alt loc zice: „Nebun este acela care sărută mîinile sale și zice că acestea m-au hrănit pe mine". Te-au hrănit mîinile tale? Dar dacă Dumnezeu îți dădea o boală, ai fi putut face ceva cu mîinile și cu priceperea ta? La fel și psalmistul zice: „*Aruncă spre Domnul grija ta și El te va hrăni*" (Ps. 54, 25). Să nădăjduim mai întîi în Dumnezeu și

apoi să lucrăm cu cinste, cu dragoste și cu dreptate, că zice iarăși Scriptura: „*Cel ce nu vrea să lucreze, acela să nu mănînce*" (2 Tes. 3, 10). Deci lucrul nostru să fie însoțit de rugăciune, să fie început și terminat cu rugăciune și cu gîndul la Dumnezeu, și atunci toate vor fi cu spor.

Iubiți credincioși,

Astăzi Fecioara Maria a fost adusă la Ierusalim, în biserica Domnului să se roage, să vorbească cu Dumnezeu și cu îngerii, să se îndumnezeiască, să se facă biserică vie a Duhului Sfînt, să se pregătească pentru a naște pe pămînt pe Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii.

Maica Domnului s-a născut prin rugăciune, a petrecut 12 ani la templu numai în post, în rugăciune și în neîntinată feciorie. Ea și acum se roagă neîncetat în bisericile noastre, împreună cu toți sfinții, pentru noi, pentru mamele și copiii noștri, pentru toți cei ce cred în Dumnezeu, și iubesc poruncile Lui. Maica Domnului stă în genunchi înaintea Prea Sfintei Treimi și se roagă împreună cu îngerii și cu Apostolii pentru pacea lumii, pentru iertarea păcatelor și mîntuirea tuturor oamenilor.

Să ne rugăm și noi, fraților, lui Dumnezeu, împreună cu Maica Domnului și cu toți sfinții. Să venim cît mai regulat la sfînta biserică, mai ales în duminici și sărbători. Să ascultăm cu evlavie sfintele slujbe, *să ducem viață curată pe pămînt, să ne iubim unii pe alții și să iertăm, ca să fim iertați.*

Maica Domnului ne învață cum să ne rugăm, cu cîtă evlavie trebuie să mergem la biserică și în ce chip să trăim pe pămînt ca să dobîndim împărăția cerurilor. Să lăudăm deci pe Născătoarea de Dumnezeu și să rostim cu credință această scurtă rugăciune: „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Prea Curatei Maicii Tale, miluiește-ne pe noi!*" Amin.

PREDICĂ
LA DUMINICA
DINAINTEA NAŞTERII DOMNULUI

„Hristos Se naşte, slăviţi-L; Hristos din cer, întîmpinaţi-L; Hristos pe pămînt, înălţaţi-vă. Cîntaţi Domnului tot pămîntul".

(Catavasiile praznicului).

Iubiţi credincioşi,

A zis unul din teologi că „Noul Testament, în cel Vechi se ascunde; iar cel Vechi, în cel Nou se descoperă" (Fericitul Augustin, *întrebarea 73*, la Ieşire).

Într-adevăr, din cele mai vechi timpuri vedem în dumnezeiasca Scriptură închipuirile şi prototipurile lui Iisus Hristos, ce s-au arătat la plinirea vremii prin Mîntuitorul, Care a venit să mîntuiască neamul omenesc din robia diavolului şi a morţii. Astfel, chiar strămoşul Adam, cel dintîi zidit de Dumnezeu, a închipuit pe Hristos Domnul şi Mîntuitorul nostru, după mărturia marelui Apostol Pavel, care zice că *„a împărăţit moartea de la Adam pînă la Moise şi peste cei ce nu au păcătuit după pomenirea greşelii lui Adam, care este chip a Celui Care avea să vină"* (Rom. 5, 14). În alt loc, acelaşi apostol arată acelaşi lucru, zicînd: *„Făcutu-s-a omul cel dintîi, Adam, suflet viu, iar Adam cel de pe urmă, în duh de viaţă dătător"* (1 Cor. 15, 45). Şi iarăşi zice: *„Omul cel dintîi este din pămînt, pămîntesc; Omul cel de-a doilea este din cer"* (1 Cor. 15, 47).

Asemenea lui Adam şi Abel cel drept a fost închipuire a lui Hristos, deoarece el a fost ucis de Cain, fratele său, precum şi Hristos de cei de un neam cu El (Gen. 4, 8; Evrei 11, 4). Iosif, care a fost vîndut la egip-

teni de frații săi, a fost și el prototip al lui Hristos, Care a fost vîndut de ai Săi, la păgîni, adică la romani, ce nu credeau în adevăratul Dumnezeu (Gen. 37, 26, 36). Aaron a fost și el prototip și închipuire a preoției lui Hristos (Exod. 28, 1, 28; 40, 12, 15; Evrei 5, 4—6; 9, 7, 12). Mielul pascal din Legea Veche a închipuit mai înainte pe Mielul lui Dumnezeu, Care S-a jertfit pentru noi și a ridicat păcatele lumii (Exod 12, 3, 13; Isaia 53, 7; Matei 26, 2; Ioan 1, 29, 36; 1 Cor. 5, 7). Baia de aramă, care spăla și curăța într-însa pe Aaron și pe fiii lui ca să nu moară cînd intrau în cortul mărturiei (Exod 30, 18, — 20; Ioan 13, 8; 1 Cor. 6, 11; Efes. 5, 26, 27), precum și țapul ispășitor (Lev. 16, 21, 22; Isaia 53, 6), au fost tot închipuiri ale lui Hristos. Căci, precum țapul lua asupra sa toate nelegiuirile și păcatele israeliților (Lev. 16, 23), așa și Hristos, Mîntuitorul nostru, a luat asupra Sa, prin jertfa de pe cruce, toate păcatele lumii (Isaia 53, 6; Matei 26, 2; 2 Cor. 5, 21; 1 Petru 2, 24).

David împăratul și proorocul a închipuit și el pe Hristos Împăratul (Ps. 55, 3; Ierem. 30, 9); Isaac patriarhul iarăși a fost prototip al lui Hristos, căci precum acela a fost dus spre jertfă de tatăl său Avraam, așa și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a fost adus jertfă pe Golgota pentru mîntuirea lumii, de Părintele Său cel din ceruri (Gen. 22, 2—12; Evrei 11, 17; Ioan 3, 16; 1 Ioan 4, 9). La fel, Iona proorocul a fost închipuire a morții și învierii Domnului nostru Iisus Hristos. Căci, precum acela a stat în pîntecele chitului trei zile și trei nopți, așa și Mîntuitorul a stat în mormînt trei zile și trei nopți și a treia zi a înviat din morți (Iona 2, 1; Matei 16, 4; Luca 11, 29—30). Melchisedec, regele Salemului, (Gen. 14, 18—20), a fost chip al preoției lui Hristos, Care este numit „Împăratul păcii" și „Preot în veac, după rînduiala lui Melchisedec" (Ps. 109, 4; Evr. 5, 6; 6, 20; 7, 21). Tot așa, Moise, ca cel ce a scos pe evrei din robia Egiptului și a lui faraon (Ieșire 32, 32; Num. 12, 7) a fost prototipul lui Iisus Hristos, Care a venit în lume să scoată pe oameni din robia satanei și a păcatului (Deut. 18, 18; 34, 10; Num. 12, 8; Evrei 3, 2).

Iubiți credincioși,

Fiindcă ne apropiem de prea luminatul praznic al Nașterii Domnului, am voit mai întîi, în cele de pînă aici, să vă amintesc despre unele închipuiri și prototipuri ale Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Căci încă de la începutul lumii, toate acestea au închipuit umbros și tainic venirea lui Hristos în lume, nașterea, preoția lui, jertfa, moartea și învierea Lui,

ca și alte multe simboale care au amintit poporului ales despre Mesia cel făgăduit și care, la plinirea vremii, s-au împlinit întru El.

În cele ce urmează vom vorbi cîte ceva despre Sfînta Evanghelie ce s-a citit astăzi, care începe așa: „*Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam*" (Matei 1, 1). Am auzit astăzi, pe larg, istoria sfîntă a neamului lui Iisus Hristos, care începe de la Avraam și coboară pînă la sfîntul și dreptul Iosif și Prea Curata Fecioară Maria, care a născut de la Duhul Sfînt pe Hristos, Mîntuitorul lumii. Dar care este pricina de s-a pus în cartea neamului lui Iisus Hristos mai întîi numele lui David, și apoi al lui Avraam, deoarece știm că fericitul patriarh Avraam a trăit cu mulți ani înainte de împăratul și proorocul David?

Ca să ne dăm bine seama de acest lucru, să auzim pe sfîntul apostol și evanghelist Luca, care zice așa: „*Iar în luna a șasea, trimis a fost îngerul Gavriil de la Dumnezeu într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu bărbat, care se chema Iosif din casa lui David, iar numele Fecioarei era Maria*" (Luca 1, 26—27). După cum vedem, atît Iosif cît și Maria erau din neamul lui David (Luca 2, 4.) Și pentru că David a fost mai aproape de Hristos și mai slăvit decît Avraam, deoarece din seminția lui David au arătat sfinții prooroci că se va întrupa Hristos, pentru aceea Evanghelia îl pomenește întîi pe David și apoi pe Avraam. Însuși David, prin Duhul Sfînt, a arătat că Dumnezeu l-a încredințat cu jurămînt că din rodul pîntecelui său se va naște Hristos, după cum vedem scris: „*Juratu-S-a Domnul lui David adevărul și nu-l va lepăda: din rodul pîntecelui tău voi pune pe scaunul tău*" (Ps. 131, 11)

Aceasta a fost pricina pentru care, în istoria sfîntă a neamului lui Iisus Hristos, s-a scris mai întîi numele lui David și apoi al lui Avraam. Dar nu numai sfîntul evanghelist Luca arată că Iosif era din neamul lui David, ci chiar îngerul Domnului, cînd Iosif era la îndoială și voia să lase pe ascuns pe Fecioara Maria, că nu știa de unde a zămislit, îngerul Domnului descoperindu-i taina adevărului, îi zice lui Iosif: „*Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria femeia ta, că ceea ce s-a zămislit întru dînsa, din Duhul Sfînt este*" (Matei 1, 19, 20).

Dar arhanghelul Gavriil, la Buna Vestire, a arătat Prea Sfintei Fecioare, nu numai că va naște de la Duhul Sfînt, ci încă și alte mărturii i-a binevestit ei. Și anume că „*este plină de dar și binecuvîntată între femei*" (Luca 1, 28), că „*a aflat har de la Dumnezeu*" (Luca 1, 30), că „*va naște Fiu Care va fi mare și Fiul Celui Prea Înalt se va chema*", că „*Îi va da Lui Domnul tronul lui David și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfîrșit*" (Luca 39, 32, 33) și că „*Duhul Sfînt*

despre Mesia
u El.
a Evanghelie
Iisus Hristos,
tăzi, pe larg,
la Avraam și
cioară Maria,
mii. Dar care
:os mai întîi
citul patriarh
rocul David?
fîntul apostol
trimis a fost
ărei nume era
'osif din casa
'). După cum
(Luca 2, 4.)
i slăvit decît
i prooroci că
iește întîi pe
, a arătat că
ecelui său se
ul lui David
e pe scaunul

neamului lui
lui Avraam.
din neamul
ală și voia să
nislit, îngerul
osif: *„Iosife,*
e s-a zămislit

Prea Sfintei
alte mărturii
ă între femei"
, *că „va naște*
că *„Îi va da*
Iacov în veci
„Duhul Sfînt

se va pogorî peste ea și puterea Celui Prea Înalt o va umbri" și *că „sfîntul care se va naște din ea, Fiul lui Dumnezeu se va chema*" (Luca 1, 35).

Așadar, avînd în vedere aceste mari taine pe care le-a descoperit îngerul Domnului Prea Sfintei și Prea Curatei Fecioare Maria, ne putem da seama cît de mare legătură este între marile praznice, al Bunei Vestiri și al Nașterii Domnului. La Buna Vestire s-au spus pe larg cele ce erau să se întîmple la Nașterea Domnului, iar la Nașterea Domnului s-au împlinit cu lucrul cele ce atunci s-au binevestit de arhanghelul Gavriil.

Mare și nespusă bucurie a luat tot neamul omenesc, atît la Buna Vestire cît și la Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, pe care și în anul acesta o așteptăm să sosească la noi.

Se cuvine nouă, tuturor creștinilor care am crezut și ne-am botezat în numele Prea Sfintei Treimi și mărturisim de două mii de ani pe adevăratul Dumnezeu, să ne bucurăm din toată inima la sosirea prea luminatului praznic al Nașterii Domnului, deoarece Cel ce vine să Se nască în peșteră pentru a noastră mîntuire este Mîntuitorul lumii, este surpătorul păcatului, izgonitorul întristării, dătătorul bucuriei, împărțitorul binecuvîntării, hărăzitorul darului și „așteptarea neamurilor" (Facere 49, 10).

Iubiți creștini,

Toate praznicile dumnezeiești, ce s-au rînduit a se prăznui de Biserică în cursul anului, ascund în ele taine și fapte importante din viața Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Dintre toate, însă praznicul Nașterii Domnului care sosește la noi peste cîteva zile, nu este numai o taină duhovnicească, ci este o taină a tainelor; este „taina cea din veac ascunsă și necunoscută îngerilor și oamenilor", cum spune Sfîntul Dionisie Areopagitul în *„Cuvîntul pentru dumnezeiești nume*", Capitolul 2. Același lucru îl adevărește și Sfîntul Maxim Mărturisitorul în scrierile sale intitulate *„Capete teologice*". Iar Sfîntul Vasile cel Mare, în tîlcuirea psalmului 44, zice: *„Din cîte a făcut Dumnezeu în cer și pe pămînt, nici o minune nu este mai mare ca aceasta, ca Dumnezeu să Se întrupeze și să Se facă Om, să Se pogoare din ceruri, din slava Sa cea nemărginită și să Se facă asemenea nouă, afară de păcat*".

Această minune a întrupării lui Dumnezeu Cuvîntul, sau taina iconomiei în trup, covîrșește cu puterea și mărirea sa mai presus de minte toate minunile și toată zidirea celor văzute. Sfîntul Grigore de Nyssa, fratele Sfîntului Vasile cel Mare, arată în chip firesc cum taina întrupării lui Dumnezeu Cuvîntul covîrșește orice minte, zicînd: *„Dacă ai vedea undeva, în văzduh, o pară de foc, un foc mare arzînd, și în loc să vezi că*

para focului se ridică în sus, cum este firesc, ai vedea un lucru înfricoșat, că para focului se pogoară de sus în jos, oare nu te-ai înfricoșa?" După Sfîntul Ioan Damaschin, din patru stihii a făcut Dumnezeu toată lumea. Din acestea, două stihii se numesc grele, adică pămîntul și apa, care pururea curg și cad în jos; iar două stihii, aerul și focul, se numesc ușoare, fiindcă acestea pururea aleargă și se urcă în sus. Deci focul, în chip firesc, niciodată nu se pogoară cu para în jos. Însă la întruparea lui Dumnezeu-Cuvîntul s-a văzut cea mai mare minune, căci focul dumnezeirii, nemaiavînd unde se înălța în sus, fiindcă nu este loc mai sus decît Dumnezeu, „S-a deșertat pe pămînt", cum spune Sfîntul Pavel, întrupîndu-Se din Fecioara Maria pentru nespusa Lui iubire de oameni, ca să ne ridice pe noi acolo de unde am căzut.

Poate va întreba cineva, nu cumva pogorîrea aceasta a lui Dumnezeu-Cuvîntul și îmbrăcarea Lui în firea omenească, I-a pricinuit vreo scădere din slava și din cinstea cea negrăită? Nu, nicidecum. Întruparea lui Iisus Hristos cea negrăită, de care s-au mirat îngerii și toate puterile cerești, I-a adus cu prisosință, în chip prea minunat, mai multă slavă și cinste decît înălțarea Sa, pentru că El nu mai avea unde să Se înalțe, ca Cel ce este mai înalt decît toate zidirile cele de sus și cele de jos, așa cum grăiește Sfîntul Grigorie Palama în cuvîntul său despre Nașterea Domnului.

Și acum să spun dragostei voastre pentru care pricină S-a coborît Dumnezeu la neamul omenesc. Întîi, ca să arate că El este Ziditorul nostru și că tot El este și Mîntuitorul nostru, după ce am căzut. Apoi, ca să ne elibereze din păcat, din robia diavolului, din adîncul iadului și să ne urce din nou la cer. Dar cea mai mare pricină a fost dragostea Sa, căci din dragostea cea nemărginită pe care o avea Dumnezeu pentru neamul omenesc, „S-a smerit pe Sine pînă la moarte, și încă moarte pe cruce" (Filip 2, 8). Din dragoste a venit Dumnezeu la noi și mai înainte de a ne naște noi din Dumnezeu prin Sfîntul Botez și prin pocăința cea adevărată, voiește să Se nască El din oameni. Mai înainte de a ne face noi „dumnezei după har", vrea să se facă El Om îndumnezeit, vrea să se pogoare, să îndumnezeiască firea noastră. Deci Dumnezeu Cel mai presus de om se face Om și rămîne întru același trup și Dumnezeu și Om.

A luat în ipostasul Său dumnezeiesc, sufletul și trupul nostru. A luat sufletul ca să-l îndumnezeiască cu dumnezeirea Sa și trupul ca să-L sfințească prin înomenirea Sa, iar din amîndouă acestea, adică din dumnezeire și din omenire, s-a alcătuit un singur ipostas. Mare este taina aceasta! De aceea dumnezeiești Părinți au cutezat să spună un lucru prea înfri-

coșat. Anume, că la venirea lui Dumnezeu în lume, la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, la nașterea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos s-a arătat ceva străin și îngerilor și oamenilor, pentru că în această privință, mai mare unire a avut Dumnezeu-Cuvîntul cu noi oamenii, decît cu Tatăl. Deși în altă privință, mai mare unire are Fiul cu Tatăl, cum spune Sfîntul Nicodim Aghioritul, în cartea sa „*Paza celor cinci simțiri*", Capitolul 11. Acest lucru îl arată și Fericitul Augustin: „Mai mare unire a făcut Dumnezeu prin Iisus Hristos cu oamenii, decît unirea pe care o are Fiul cu Tatăl. Și aceasta, iată în ce fel. Tatăl este unit cu Fiul și Fiul cu Tatăl, după fire, după ființă, după voie, după putere și după celelalte însușiri, dar nu se unește după ipostas, după persoană; ci aceasta o împărtășește omenirii". Iată dar, cîtă dragoste, cîtă milă arată Dumnezeu neamului omenesc, că deși El este de o fire și de o ființă cu Tatăl, dar după ipostas este deosebit de Tatăl, ca un ipostas de alt ipostas; căci altul este ipostasul Cuvîntului și altul al Tatălui și altul al Sfîntului Duh. Deci după ipostas, adică după persoană, se unește Hristos cu firea omenească, prin Curata Fecioară Maria, și se face o mai mare unire a Fiului lui Dumnezeu cu firea noastră decît cu Tatăl, dar nu după voie, nici după fire, încă nici după har, ci numai după ipostas. Se unește ipostasul lui Dumnezeu-Cuvîntul, cu firea omenească și se face un singur ipostas, o singură persoană, în două firi, una dumnezeiască, alta omenească.

A luat Iisus Hristos în ipostasul Său întreaga noastră fire și S-a unit cu noi după ipostas, ceea ce nici cu Tatăl nu are. Și măcar că este străin de omenire cu firea cea dumnezeiască, dar după ipostas, Dumnezeu-Cuvîntul se face ca noi și prin ipostasul Său ia firea oamenilor și o ridică pînă de-a dreapta Tatălui. Pe această fire a noastră, întunecată și coruptă de păcat, o ridică la cinstea cea mai presus de ceruri, ca să stea pe tron, împreună cu Fiul de-a dreapta măririi celei înalte, în veacul veacului, cum zice sfîntul și marele apostol Pavel (Efes. 1, 20, 21).

Este bine să știm și aceasta, fraților, că două voi are Dumnezeu. Una se cheamă înainte mergătoare, supraviețuitoare, iar a doua se cheamă următoare sau îngăduință sau acceptarea lui Dumnezeu, după Sfîntul Nicodim Aghioritul. Taina întrupării lui Dumnezeu nu s-a făcut după voia cea de a doua, ci după cea dintîi, adică după cea înainte povățuitoare, prin care Domnul voiește „*ca toți oamenii să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină*" (Isaia 45, 22; Matei 18, 14; Ioan 3, 16; 1 Tim. 2, 4). Taina întrupării lui Hristos este din început rînduită și de îngeri neștiută. Deci nu după îngăduință vine Fiul lui Dumnezeu în trup, nici după

acceptare; ci după voia cea înainte povățuitoare a Părintelui Său care Îl trimite în lume, să facă ascultare și să aducă neamul omenesc la starea cea dintîi din care a căzut. Căci se spune la Facere: „*Dumnezeu a zis către șarpe: Vrăjmășie voi pune între tine și femeie, între sămînța ta și sămînța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcîiul*" (Facere 3, 15). Călcîiul este sfîrșitul nostru pe pămînt sau ultimele clipe din viața noastră. Acela este călcîiul și pe acela îl pîndește satana, că doar ar cîștiga sufletul pentru veșnicie. Deci mare grijă trebuie să avem pentru ceasul morții, ca să nu murim nespovediți și în ceartă unii cu alții. Iar chipul în care sămînța femeii a zdrobit capul șarpelui, ni-l arată Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, căci Hristos S-a născut din Fecioara Maria, fără sămînță de bărbat, fiind umbrită de Duhul Sfînt. De aceea Hristos se numește sămînța femeii, nu a bărbatului, căci sămînța femeii trebuia să zdrobească capul șarpelui.

Iată care este pricina pentru care Adam, în loc să numească pe femeia sa moarte, deoarece prin ea a venit moartea neamului omenesc prin mîncare din pom, el o numește Eva, adică viață (Facere 3, 20). Căci Adam era proorocc, era sfînt și plin de darul lui Dumnezeu, și din clipa cînd a auzit că sămînța femeii va zdrobi capul șarpelui, a luat bună nădejde și s-a bucurat foarte mult. De aceea, prima pricină pentru care Adam a pus numele femeii sale Eva, adică viață, a fost că ea avea să fie maica tuturor celor vii (Facere 3, 20). A doua pricină pentru care femeia lui Adam s-a numit Eva, arată că prin strănepoata sa, Eva cea tainică, adică Maica Domnului, la plinirea vremii va veni Hristos în lume, Care este viața lumii (Ioan 11, 25; 14, 6). Însuși Mîntuitorul, arătînd că El este viață și că a venit să dea viață lumii, a zis: „*Eu am venit în lume ca viață să aibă, și mai mult să aibă*" (Ioan 10, 10), adică mîntuirea și mai mult, adică desăvîrșirea. Și iarăși a zis: „*Tot cel ce crede întru Mine, chiar dacă va muri, viu va fi*" (Ioan 3, 16—18; 5,26; 6, 40, 47)

Iubiți credincioși,

Ne apropiem de marele praznic al Nașterii lui Hristos, care a înnoit lumea și a chemat pe oameni la o viață de credință și de tărie nouă. Nici un alt praznic împărătesc nu aduce atîta bucurie în sufletele și casele noastre ca Nașterea Domnului. Copiii dvs. se pregătesc să vestească minunea Nașterii lui Iisus de la Bethleem prin cîntece de stea. Tinerii vestesc Crăciunul prin colinde din cele mai frumoase. Mamele împodobesc casele cu icoane și mireasmă de tămîie. Preoții vestesc și ei apropiata

venire a lui Hristos pe pământ, umblînd cu icoana Nașterii Domnului prin casele noastre. Creștinii se silesc să meargă la biserică cu toți ai casei lor, să se împace unii cu alții, să se roage mai mult, să se spovedească de păcate la duhovnicii lor și să primească cu toată evlavia Trupul și Sîngele Domnului.

Dar și Biserica noastră Ortodoxă se pregătește să sărbătorească cu toată grija și vrednicia Nașterea Domnului. De aceea a rînduit mai înainte acest sfînt post pregătitor de șase săptămîni, numit „Postul Crăciunului", pe care fiecare creștin îl ține după putere. Postul Crăciunului închipuiește postul celor 40 de zile pe care l-a ținut Moise pe muntele Sinai, ca să se învrednicească a vedea pe Dumnezeu și a primi Tablele Legii. Așa și noi să ținem cu bucurie acest sfînt post, ca să ne învrednicim a prăznui Nașterea Domnului și a-L primi pe Mirele Hristos în peștera și ieslea inimilor noastre prin Sfînta Împărtășanie. Apoi Biserica, cu o lună de zile mai înainte, cîntă această frumoasă cîntare de bucurie, de mîngîiere și de chemare duhovnicească: *„Hristos Se naște, slăviți-L; Hristos din cer, întîmpinați-L; Hristos pe pământ, înălțați-vă. Cîntați Domnului tot pămîntul!"*

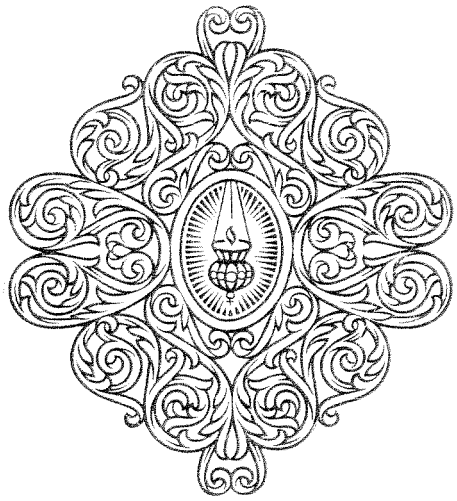
Acum cînd sîntem în ajunul Crăciunului, cînd dreptul Iosif caută loc de găzduire în Bethleem pentru Fecioară și pentru Prunc și nu găsește, cînd Fecioara Maria merge în peșteră să nască pe Fiul lui Dumnezeu și Mîntuitorul lumii, să ne silim fiecare și să-i dăm loc de găzduire și de naștere lui Hristos în casele noastre creștinești și în cămara inimilor noastre. Să nu-L lăsăm pe Hristos afară, în frig și ger, ca pe un străin. Ci să-L primim la noi, cu credință și cu bucurie, cum L-au primit și L-au odihnit moșii și strămoșii noștri de două mii de ani. Să-I deschidem ușa casei și cămara inimii noastre să vină Hristos la noi, să se nască Hristos în noi și să rămînă veșnic în inimile și sălașele noastre.

Însă Iisus Hristos nu intră în casele unde este vrajbă, ură și răutate. Nu intră în casele și familiile care nu se roagă, nu fac milostenie, nu se spovedesc și nu merg la biserică. *Nu intră Dumnezeu în casele creștinilor care se ceartă și care iubesc beția, desfrîul, uciderea de prunci și răzbunarea. Nu intră Hristos în inimile împietrite și lovite de necredință, de învățături sectare, de îndoială și locuite de păcat.*

De aceea, frați creștini, ascultați glasul Evangheliei lui Hristos și *„pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor"* (Matei 3, 2). Ascultați glasul clopotelor și al preotului care vă păstorește și mergeți cît mai regulat la biserică. Apoi spovediți-vă cu toți ai casei din timp, împăcați-vă din inimă unii cu alții, că fără iertare și împăcare nu mai putem trăi pe

pământ și nici nu va veni Hristos la noi. Apoi împărtășiți-vă cu Sfintele Taine, cu toată buna credință și miluiți pe văduve, pe bătrîni și pe copiii orfani.

De vom face așa, vom întîmpina Nașterea Domnului pregătiți, vom primi pe Fiul lui Dumnezeu în casele și inimile noastre și vom cînta atunci împreună cu Biserica, această frumoasă cîntare: „*Hristos Se naște, slăviți-L; Hristos din cer, întîmpinați-L; Hristos pe pământ, înălțați-vă. Cîntați Domnului tot pământul*". Amin.

Iubiți cre

Încă de l
tul Dumnezeu
în păcate, cu
părător. A că
și lui Adam
cuvintele lui I
din pomul op
și deznădăjdu
auzind de la
femeii va zdr
îndată, ci mai
femeii se va i
bucurie ce a l
adică viață (F
pentru două
vii (Facere 3,

ă cu Sfintele
ii și pe copiii

regătiți, vom
cînta atunci
naște, slăvi-
ți-vă. Cîntați

PREDICĂ
LA NAȘTEREA DOMNULUI
(25 decembrie)

„Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de ființă naște și pământul peștera, Celui neapropiat, aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc și magii cu steaua călătoresc. Că pentru noi S-a născut Prunc tînăr, Dumnezeu cel mai înainte de veci".

(Condacul praznicului).

Iubiți credincioși.

Încă de la începutul lumii simțite și văzute, Preabunul și Preaîndura-tul Dumnezeu i-a mîngîiat pe strămoșii noștri Adam și Eva, care căzuseră în păcate, cu nădejdea izbăvirii și mîntuirii, făgăduindu-le un Răscum-părător. A căzut mai întîi femeia în păcat și s-a făcut pricină de moarte și lui Adam și la tot neamul omenesc. Adam, aducîndu-și aminte de cuvintele lui Dumnezeu pe care le-a zis către el, că *„în ziua cînd veți mînca din pomul oprit, cu moarte veți muri"* (Facere 2, 17), era foarte întristat și deznădăjduit, căci credea că îndată va muri și el și femeia lui. Dar, auzind de la Dumnezeu cuvîntul pe care l-a zis către șarpe că *„sămînța femeii va zdrobi capul șarpelui"* (Facere 3, 15), a înțeles că nu va muri îndată, ci mai are de trăit și va naște fii. Deci, înțelegînd că prin sămînța femeii se va izbăvi din tirania șarpelui, s-a bucurat și din covîrșitoarea bucurie ce a luat din această tainică înțelegere, a numit pe soția sa „Eva", adică viață (Facere 3, 20). Și acest lucru l-a făcut strămoșul nostru Adam pentru două pricini: întîi pentru că Eva avea să fie maica tuturor celor vii (Facere 3, 20); iar al doilea, că din ea, prin Fecioara Maria avea să

se nască Iisus Hristos viața noastră, care face vii pe toți cei omorîți cu păcatele, dar care cred în El.

Deci iată, fraților, că cele ce atunci în chip tainic se închipuiau, astăzi cu totul se luminează și se împlinesc. Astăzi bucuria cea veche a lui Adam se înnoiește și bucuria lui se face bucurie de obște la tot neamul omenesc, fiindcă astăzi Fiul lui Dumnezeu și Fiul Fecioarei a venit în lume, prin Care șarpele cel înșelător, adică diavolul, s-a biruit. Astăzi, prin Eva cea tainică, Maria, Hristos Viața noastră a intrat în lume. Astăzi Adam cel Nou vine să mîntuiască pe cel vechi și Fiul lui Dumnezeu se face Fiul Omului (Ioan 13, 31), ca să ne facă pe noi oamenii fii ai lui Dumnezeu după har (Ioan 1, 12). Astăzi Cel ce este Se naște cu trup, Cel nezidit Se zidește și Cel neîncăput Se face încăput. Astăzi Mesia Hristos vine la noi cu fire străină de a Sa, adică cu fire omenească.

Să ne aducem aminte cum și în ce fel a binevoit Dumnezeu a Se apropia de poporul lui Israel pe muntele Sinai, ca să-i dea Legea cea veche. Dumnezeiasca Scriptură ne arată prea luminat, că acolo a venit Dumnezeu cu slavă și nesuferită spaimă la poporul Său; cu tunete, cu fulgere, cu sunet de trîmbiță, cu nori deși și cu ucidere de pietre; cu săgeți și cu moarte a amenințat Dumnezeu pe cei ce se vor apropia de muntele Sinai, întru care se pogorîse (Ieșire 19, 12—16). Dar cînd vine Hristos-Dumnezeu pe pămînt să plinească Legea (Ps. 18, 8) și altă Lege nouă să dea neamului omenesc, că cele vechi au trecut, se apropie de noi pe o cale cu totul nouă față de cea din muntele Sinai. Atunci Dumnezeu Și-a ales un munte pentru a Se apropia de poporul Său, iar acum o Fecioară prea sfîntă și prea curată; acolo s-a coborît pe vîrful muntelui (Ieșire 19, 20), iar aici în pîntecele cel prea curat al Fecioarei Maria se sălășluiește, în peșteră smerită Se naște și în ieslea dobitoacelor Se așază (Luca 2, 7), ca pe noi oamenii să ne mîntuiască prin harul Său și de dobitocească viață să ne izbăvească. Acolo se pogoară cu mare slavă și spaimă, iar aici, în Bethleemul Iudeii, se apropie de neamul omenesc cu neasemănată blîndețe și smerenie, ca un Prunc nevinovat.

Acolo pe Sinai, poporul lui Israel s-a cutremurat și s-a înspăimîntat foarte tare, de glasul tunetelor și al trîmbițelor care răsunau cu tărie și de fumegarea muntelui (Ieșire 19, 16); iar aici se naște Hristos în liniștea nopții și o stea pe cer vestește magilor că Împăratul slavei S-a pogorît la noi. Acolo, tunete și fulgere și nori întunecați, precum și trîmbițe ce răsunau cu glas tare vestesc apropierea Domnului de poporul Său, iar aici la nașterea din Bethleem, îngerii, păstorii, magii și steaua vestesc lumii întruparea lui Dumnezeu. Poruncește în Sinai lui Moise să oprească

poporul ca să nu se apropie să vadă slava Lui, și să nu moară mulțime dintre ei (Ieșire 19, 21); iar aici, un înger cu multă blîndețe se apropie de păstorii cei ce făceau pază împrejurul turmelor de oi și le zice: „*Nu vă temeți, căci iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. Astăzi în cetatea lui David vi S-a născut un Mîntuitor, care este Hristos Domnul*" (Luca 2, 9—11). Și odată cu vestirea îngerului Gavriil, îngerii din cer cu mare bucurie slăveau pe Dumnezeu, zicînd: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire*" (Luca 2, 14).

Acolo nimeni, afară de Moise, nu se putea apropia de Dumnezeu, de frică să nu moară (Ieșire 19, 21); iar aici, o Fecioară nevinovată strînge în brațele sale pe Atotțiitorul Dumnezeu, iar fericitul Iosif, în peștera cea săracă, găsește un loc Celui ce pretutindeni este neîncăput. Care are cerul scaun și pămîntul, așternut picioarelor Sale (Fapte 7, 49). Dobitoacele cele necuvîntătoare stau în peșteră aproape de Domnul și Făcătorul a toate și nu se ard, nici nu se mistuiesc de Dumnezeul nostru Care este foc mistuitor (Ieșire 3, 2; Ps. 97, 3). Magii și păstorii vin cu evlavie și se închină lui Dumnezeu Celui întrupat și nu se ucid cu pietre, nici nu se ard cu fulgere. Cel ce a dat legea lui Moise în muntele Sinai, acum nu Se mai ascunde în negură și nori întunecați, ci Se arată Prunc prea blînd și prea nevinovat. Cel ascuns, acum Se arată; Cel nevăzut atunci, acum Se vede; Cel neapropiat, Se apropie de noi și prea aproape de noi Se face, Cel înfricoșat și necuprins cu mintea nu mai vine înconjurat de foc, de negură și de lumină ca pe muntele Sinai, ci vine înfășurat în scutece copilărești, prea sărace pentru Dumnezeu, și toți care voiesc pot să-L privească și să vorbească cu Hristos fără nici o frică. Atunci, din cer vorbea Dumnezeu casei lui Iacov și fiilor lui Israel (Ieșire 20, 22); iar acum pe pămînt pogorîndu-Se Dumnezeu, semnele pogorîrii Sale ni se vestesc nouă prin cele de sus: prin îngeri păstorilor și prin stea magilor, ca să înțelegem că chiar și jos pogorîndu-Se Mîntuitorul, cele de sus Îi slujesc ca unui Dumnezeu, Care pretutindenea este și toate le stăpînește.

Acestea cugetîndu-le noi, să mărim din inimă milostivirea și blîndețea cea nemăsurată cu care prea bunul și prea milostivul nostru Dumnezeu S-a pogorît din cer la noi, și a venit să Se facă asemenea cu robii Săi, ca pe toți din robia cea amară să ne izbăvească. Slavă milei și milostivirii Lui, slavă bunătății Lui celei fără de margini și îndurării Lui! Cu adevărat se cuvine să zicem: „Mare este Domnul nostru și mare este tăria Lui, iar priceperea Lui nu are hotar" (Ps. 146, 5). Și iarăși zicem: „Dumnezeul nostru în cer și pe pămînt, toate cîte a vrut a făcut" (Ps. 113, 11).

Iubiți credincioși,

Dar care a fost pricina acestei pogorîri negrăite a lui Dumnezeu la neamul omenesc? Cine a silit pe Cel nesilit să Se pogoare și să vină la noi, să Se facă asemenea nouă și prea aproape de noi? De vom întreba Sfînta și dumnezeiasca Scriptură, ea ne va răspunde nouă că singură dragostea cea nemărginită a lui Dumnezeu a fost pricina pogorîrii Sale la neamul omenesc, cum auzim pe Sfîntul Evanghelist Ioan, zicînd: *„Că așa a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16).

Dar și marele Apostol Pavel adevereşte acestea, cînd zice: *„Dumnezeu și-a arătat dragostea Sa către noi prin aceea că, Hristos a murit pentru noi, cînd încă eram păcătoși"* (Rom. 5, 8). De această nemăsurată dragoste a lui Dumnezeu față de neamul omenesc, vorbește și Sfîntul Fotie, care zice: „Prea mult sîntem datori noi oamenii a iubi pe Dumnezeu Care ne-a iubit pe noi". Pentru ce? Pentru că mai întîi El ne-a iubit pe noi, acei care eram vrăjmașii Lui și ne războiam cu El. Apoi zice: „O dragoste care a înspăimîntat pe îngeri, și pe oameni i-a înălțat la cer și tirania diavolilor a surpat-o! Cine nu va iubi pe Acest iubitor? Iar mai ales cine, lucrînd ceva vrednic de darul cel atît de mare, va săvîrși sau măcar cît de puțină datorie va plăti? Că, măcar de nenumărate ori de ar muri, și tot nimic mare nu a făcut. Că pentru făcătorul de bine, pentru iubitorul o face, iar nu pentru vrăjmași și războinici, precum Hristos a pătimit".

La fel Fericitul Augustin, arătînd că numai dragostea a fost pricina coborîrii lui Dumnezeu la neamul omenesc, zice: „Dumnezeu din dragoste vine la noi și Se face om; Dumnezeu cel nevăzut din dragoste S-a făcut asemenea robilor Săi, din dragoste S-a rănit pentru fărădelegile noastre, din dragoste a trimis pe Fiul Său ca să răscumpere pe robi și a trimis și pe Duhul Sfînt ca să facă fii după har pe robi. Pe Fiul Său L-a dat ca dar al răscumpărării noastre, iar pe Sfîntul Duh pentru întîietatea dragostei față de noi. Și pe Sineși se face om spre moștenirea învierii noastre. Dumnezeu pentru om S-a făcut om, ca să fie El și Ziditor și Izbăvitor, căci pentru ca să se nască oamenii din Dumnezeu, S-a născut întîi Dumnezeu din oameni".

Deci, fraților, să înțelegem și cu statornicie să credem că nimeni nu a putut să-L silească pe Dumnezeu și să-L îndemne a Se coborî pe pămînt pînă la smerenia noastră, fără numai dragostea și bunătatea Lui cea fără de margini. Din această negrăită dragoste Iisus Hristos Se naște în peșteră din Fecioara Maria ca Prunc, Se înfașă în scutece, Se culcă în iesle, crește

sub ascultarea
firești și neprih
vremea Sfîntel
primit și atît
încît, după cu
făcut pe Sine a
Domnului).

Dar oare,
I-a pricinuit I
mai degrabă i-
îl arată Sfîntul
S-a smerit pe
cruce') (Filipen
a lui Hristos I
și Dumnezeu L
de orice nume;
cerești, al celor
limba că Domn
9, 11). Încă se
adică prin naș
toate lucrurile
Sa putere, bu
dumnezeieștilo
mîntuirii nean

Deci, cu
lui Dumnezeu,
care a binevoi
prea minunat
cînd vedem pe
ne arată că na
Maria care a z
firii și, în acel
Naște fără de
ispită de bărb
celor vechi. F
fără de femeie
Sfînta Fecioar
Mai presus de
întrupării Sal

sub ascultarea omului, primește botez de la om și ia asupra Sa toate patimile firești și neprihănite ale noastre, ca să mîntuiască pe toți oamenii, iar în vremea Sfintelor Prea Curatelor Sale Patimi, atît împreună pogorîre a primit și atît S-a deșertat de slava Sa, pentru dragostea oamenilor, încît, după cum zice marele teolog Grigorie: „S-a părut că aproape S-a făcut pe Sine afară de vrednicia dumnezeirii Sale" *(Cuvînt la Nașterea Domnului)*.

Dar oare, această pogorîre neasemănată a lui Dumnezeu Cuvîntul I-a pricinuit Lui vreo micșorare sau scădere din slavă? Nicidecum! Ci mai degrabă i-a adus dumnezeiască slavă, mărire și cinste. Acest adevăr îl arată Sfîntul Apostol Pavel, zicînd: *„La înfățișare aflîndu-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcîndu-Se pînă la moarte, și încă moarte de cruce"* (Filipeni 2, 7—8). Și care a fost slava care a urmat acestei pogorîri a lui Hristos Dumnezeu? Același mare apostol ne spune: *„Pentru aceea și Dumnezeu L-a preaînălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al celor pămîntești și al celor de dedesubt; și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl"* (Filip. 2, 9, 11). Încă se cuvine să știm că prin această iconomie în timp a Domnului, adică prin nașterea Sa pe pămînt din Fecioara Maria, mai mult ca prin toate lucrurile lui Dumnezeu, s-a cunoscut preacovîrșitoarea și nemăsurata Sa putere, bunătatea, înțelepciunea și dreptatea Sa. Căci, după mărturia dumnezeieștilor Părinți, aceste patru însușiri au lucrat mai mult la taina mîntuirii neamului omenesc.

Deci, cu mare cuviință se cade astăzi a ne bucura de bunătatea lui Dumnezeu, de înțelepciunea Sa, de dreptatea și de puterea Sa, prin care a binevoit a lucra pentru mîntuirea noastră. Cu adevărat, toate sînt prea minunate și de negrăit cele săvîrșite astăzi la Nașterea Domnului cînd vedem pe Fecioara că a născut pe Emanuel (Isaia 7, 14). Aceasta ne arată că nașterea lui Hristos este mai presus de naștere, că Fecioara Maria care a zămislit prin auz de la Duhul Sfînt, astăzi naște după legile firii și, în același timp, mai presus de firea noastră, pe Mîntuitorul lumii. Naște fără de dureri și fără de stricăciune, fiindcă nici dulceață și nici ispită de bărbat nu a cunoscut. Astăzi vedem minuni noi urmînd celor vechi. Firea dă împrumut firii. Adam a născut la început femeie fără de femeie (Facere 21, 22) și a rămas întru feciorie, iar acum Prea Sfînta Fecioară naște bărbat fără de bărbat, rămînînd pururea fecioară. Mai presus de înțelegere și de cuvînt Însuși Dumnezeu a lucrat la taina întrupării Sale.

Iubiți credincioși,

Mare este praznicul împărătesc de astăzi. S-a născut Hristos Domnul din Fecioara Maria în peștera cea săracă din orașul Bethleem. Astăzi a venit Fiul lui Dumnezeu pe pământ ca să ne îndumnezeiască, să ne izbăvească de întunericul necredinței și de legătura păcatelor și să ne ridice din nou la cinstea cea dintîi. Astăzi se împlinesc aproape două mii de ani de cînd S-a întrupat Mîntuitorul lumii, de cînd S-a culcat în iesle, de cînd L-au cinstit magii cu daruri — aur, smirnă și tămîie —, de cînd Îl căuta Irod să-L ucidă, de cînd I s-au închinat păstorii din Bethleem și de cînd I-au cîntat îngerii din cer primul colind, prima cîntare cerească de bucurie, și împăcare. Imnul păcii și al împăcării între cer și pământ, între Dumnezeu și oameni pe care l-au cîntat îngerii la Bethleem este aceasta: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună voire*".

Astăzi și Biserica noastră Ortodoxă saltă de frumusețea cîntărilor care au început să se cînte cu mult înainte de Crăciun: „*Hristos Se naște, slăviți-L; Hristos din cer, întîmpinați-L; Hristos pe pământ, înălțați-vă; Cîntați Domnului tot pământul*" (Catavasiile Nașterii Domnului)

Astăzi copiii cu steaua vestesc bucuria Nașterii Domnului în casele noastre, iar creștinii cîntă pe tot pământul colinde sfinte care veselesc inimile credincioșilor și slăvesc pe Iisus Hristos, Care a venit la noi să ne împace și să ne mîntuiască.

Astăzi clopotele vestesc Nașterea Domnului pe pământ, iar sfintele Biserici, pline de credincioși, saltă de bucurie și de frumusețea slujbelor, căci astăzi a venit la noi Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii. Astăzi toți creștinii buni, împăcați unii cu alții și dezlegați de păcate, vin la biserică să cînte, să se roage, să-L întîmpine pe împăratul Hristos și să se împărtășească cu Trupul și Sîngele Domnului.

Să știți, fraților, că Hristos s-a născut cu trupul numai o dată la Bethleem, dar duhovnicește se naște permanent în inimile și sufletele noastre, prin biserică, prin rugăciune, prin Sfînta Liturghie și prin Sfintele Taine. Căci peștera din Bethleem s-a transformat în nenumărate biserici creștine, răspîndite azi în toată lumea. Ieslea în care S-a culcat Hristos este înlocuită astăzi cu Sfintele Altare în care se săvîrșește Sfînta Liturghie și se sfințește Trupul și Sîngele Domnului. Fecioara Maria închipuiește Biserica Legii harului întemeiată de Hristos, pe care „*nici porțile iadului nu pot s-o biruiască*" (Matei 16, 18). Iosif închipuiește Legea Veche care nu putea mîntui pe oameni. Steaua de la răsărit care călăuzea pe magi, este învățătura Sfintei Evanghelii, care călăuzește spre Dumnezeu pe calea mîntuirii toată lumea. Magii închipuiesc toate neamurile pămîn-

tului chemate la credința creștină. Păstorii oilor de la Bethleem închipuiesc pe toți păstorii Bisericii Ortodoxe — episcopi, preoți și diaconi — care păstoresc turma lui Hristos spre mîntuire. Iar darurile aduse de magi închipuiesc toate faptele bune pe care trebuie să le facem și să le închinăm lui Hristos.

Fără păstori sufletești, fără biserică, fără Sfînta Liturghie, fără Sfintele Taine, fără credință dreaptă și fapte bune, Hristos nu vine la noi, nu se naște în inimile și casele noastre și nu ne putem mîntui. Deci, să iubim Biserica precum iubim pe Iisus Hristos Domnul. Să ascultăm de preoți și episcopi așa cum ascultăm de Dumnezeu. Să trăim în dragoste unii cu alții, că toți sîntem frați și copiii lui Hristos. Să cîntăm astăzi cîntări de laudă Pruncului Iisus care S-a născut pe pămînt pentru mîntuirea noastră și să ne rugăm împreună ca Domnul păcii să facă pace în sufletele și casele noastre, să facă pace între toate popoarele pămîntului, ca să ne izbăvim de războaie și de moarte și să putem cînta cu toții cîntarea pe care o cîntau îngerii la Bethleem: *„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace și între oameni bună voire"*. Amin.

PREDICĂ
LA DUMINICA DUPĂ NAȘTEREA DOMNULUI.

Împlinirea proorociilor celor despre Hristos

„Adevărat zic vouă: înainte de a trece cerul și pămîntul, o iotă sau o cîrtă din Lege nu va trece, pînă se vor face toate" (Matei 5, 18).

Iubiți credincioși,

În predica rostită la Duminica dinaintea Nașterii Domnului am arătat — cu mărturii din Sfînta Scriptură — închipuirile și prototipurile care au fost de la începutul lumii despre Mîntuitorul nostru Iisus Hristos și care, la plinirea vremii, au luat sfîrșit. În această Duminică după Nașterea Domnului am socotit de cuviință să arătăm iarăși cu mărturii scripturistice împlinirea profețiilor despre Hristos, ca Mesia și Mîntuitorul lumii. Și iată care sînt mărturiile Sfintei Scripturi în această privință.

Sfînta și dumnezeiasca Scriptură, încă de la începutul lumii, a arătat că Hristos va fi „sămînța femeii" și că prin femeie se va zdrobi capul șarpelui (Facere 3, 15). Această proorocire a lui Dumnezeu s-a împlinit cînd Prea Sfînta Fecioară Maria a născut pe Hristos, Mîntuitorul lumii, nu din sămînță bărbătească, ci de la Duhul Sfînt, după mărturia Sfintei Scripturi, care zice: *„Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei mai înainte împreună, s-a aflat avînd în pîntece de la Duhul Sfînt"* (Matei 1, 18; Gal. 4, 4). Profeții au arătat mai înainte că Mesia va fi fiul lui David (Ps. 131, 11; Isaia 9, 6—7). Și acest lucru s-a împlinit astăzi cînd îngerul Domnului a binevestit Prea Curatei Fecioare Maria și i-a zis: *„Și iată vei lua în pîntece și vei*

naște fiu, și vei
Prea Înalt Se va
părintelui Său"
Sfînta Scriptură
(Facere 22. 18).
neamului lui I
Luca 3. 23—24
Patriarhul
va lipsi sceptru
va veni Împăci
La fel și Danie
îngerul care i-a
hotărîte pentru
va trece peste m
pînă ce dreptate
și se va unge Sf
pentru zidirea
sînt șapte săptă
pietele și zidul
și două de săptă
iar poporul unu
cetății va veni
război, prăpădu
La această
dumnezeiescul
la Hristos au f
zice: „Foarte
Șapte săptămîn
zice de zile, nic
cu putință a se
două, adică afa
vei număra, săp
vei înțelege că
Hristos cea din
cu 460 de ani,
mîni se află 49
nașterea lui Hr
cele dumnezeies
în șaptezeci de

naște fiu, și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Prea Înalt Se va chema și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintelui Său" (Luca 1, 31, 32; Matei 3, 17; 9, 35; Filip. 13, 38; Evr. 1, 5.) Sfînta Scriptură a arătat că Hristos Se va naște din sămînța lui Avraam (Facere 22, 18). Sfînta Evanghelie a adeverit acest lucru, zicînd: „*Cartea neamului lui Iisus Hristos fiul lui David, fiul lui Avraam*" (Matei 1, 1; Luca 3, 23—24; Gal. 3, 16).

Patriarhul Iacov a arătat timpul venirii Domnului, zicînd: „*Nu va lipsi sceptru din Iuda, nici toiag de cîrmuitor din coapsele sale pînă va veni Împăciuitorul, căruia se vor supune popoarele*" (Facere 49, 10). La fel și Daniel proorocul a arătat iarăși timpul venirii Domnului, prin îngerul care i-a arătat acest lucru, zicînd: „*Șaptezeci de săptămîni sînt hotărîte pentru poporul tău și pentru cetatea ta cea sfîntă, pînă ce fărădelegea va trece peste margini și se va pecetlui păcatul și se va ispăși nelegiuirea, pînă ce dreptatea cea veșnică va veni, vedenia și proorocia se vor pecetlui și se va unge Sfîntul sfinților. Să știi și să înțelegi că de la ieșirea poruncii pentru zidirea cea din nou a Ierusalimului și pînă la Cel uns, Cel vestit, sînt șapte săptămîni și șaizeci și două de săptămîni și din nou se vor zidi piețele și zidul din afară, în vremuri de strîmtorare; iar după cele șaizeci și două de săptămîni, Cel uns va pieri fără să se găsească vreo vină în El, iar poporul unui domn va veni și va dărîma cetatea și templul. Și sfîrșitul cetății va veni prin potopul mîniei lui Dumnezeu și pînă la capăt va fi război, prăpădul cel hotărît*" (Dan. 9. 24, 26).

La această tainică proorocie despre venirea Domnului în lume, dumnezeiescul și marele dascăl Sfîntul Ioan Gură de Aur zice: „Pînă la Hristos au fost șapte săptămîni și șaizeci și două de săptămîni". Apoi zice: „Foarte cu socoteală luați seama, că toată cercarea este aici. Șapte săptămîni și șaizeci și două, fac ani 483, că aici săptămîna nu se zice de zile, nici de luni, ci de ani. A treia înțelegere de săptămîni nu este cu putință a se afla aici, nici în Scripturi, nici în tîlcuiri, afară de aceste două, adică afară de săptămîni sau de ani, ori de zile. Ci ori în ce chip vei număra, săptămînile proorocului Daniel, ori cu zile ori cu ani, aievea vei înțelege că a venit vremea săptămînilor lui Daniel pînă la venirea lui Hristos cea dintîi. Că Daniel proorocul a întîmpinat nașterea lui Hristos cu 460 de ani, precum adevărește proorocul; iar în șaptezeci de săptămîni se află 490 de ani. Numără dar, de la proorocia lui Daniel pînă la nașterea lui Hristos 460 de ani, iar de la nașterea pînă la patimile Lui cele dumnezeiești, ani treizeci și trei, de toți ani se fac 490 care se cuprind în șaptezeci de săptămîni ale proorocului Daniel".

Această tîlcuire pentru săptămînile lui Daniel nu este a mea, ci a dascălilor Bisericii și mai ales a dumnezeiescului părinte Ioan Gură de Aur, în cartea sa numită „Mărgăritare". Despre timpul nașterii Mîntuitorului se spune pe larg la Evanghelia după Matei (2, 1), la Luca (2, 11) și la epistola către Galateni (4, 4).

Dar sfînta și dumnezeiasca Scriptură a arătat nu numai timpul venirii Domnului, ci și locul unde Se va naște El. Acest lucru îl adeverește sfîntul proorocMiheia, zicînd: *„Și tu, Bethleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpînitor peste Israel, iar obîrșia Lui este din început, din zilele veșniciei"* (Miheia 5, 1—2).

Adeverirea acestei proorocii o arată dumnezeiescul evanghelist Matei, zicînd: *„Iar dacă S-a născut Iisus în Bethleemul Iudeii, în zilele lui Irod împărat, iată magii de la răsărit au venit în Ierusalim, întrebînd..."* (Matei 2, 1—6). Iarăși Sfînta și dumnezeiasca Scriptură a arătat că Mîntuitorul lumii, Hristos, Se va naște din fecioară, zicînd: *„Pentru aceasta, Domnul meu vă va da semn: iată Fecioara va lua în pîntece și va naște fiu, și vor chema numele lui Emanuel"* (Isaia 7, 14). Și această sfîntă proorocie s-a împlinit, după cum arată evanghelistul Matei, zicînd: *„Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat avînd în pîntece de la Duhul Sfînt. Iosif, logodnicul ei, drept fiind și nevrînd să o vădească, a voit s-o lase pe ascuns. Și cugetînd el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria logodnica ta, că ceea ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfînt. Ea va naște Fiu și vei chema numele lui Iisus, că El va mîntui pe poporul Său de păcate"*. Acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a zis de Domnul prin proorocul care zice: *„Iată Fecioara va avea în pîntece și va naște Fiu și vor chema numele lui Emanuel, care se tîlcuiește „cu noi este Dumnezeu"* (Matei 1, 18—24; Luca 1, 27).

Sfînta Scriptură arată că domnii se vor închina Lui, zicînd: *„Și se vor închina Lui toți împărații pămîntului, toate neamurile vor sluji Lui"* (Ps. 71, 11). Și această proorocie s-a împlinit, după mărturia Sfîntului evanghelist Matei care zice: „Iar dacă S-a născut Iisus în Bethleemul Iudeii, în zilele lui Irod regele, iată magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebînd: unde este regele iudeilor, Cel ce S-a născut? Căci am văzut la Răsărit steaua Lui și am venit să ne închinăm Lui" (Matei 2, 1—2). Sfînta Scriptură a arătat chemarea Mîntuitorului din Egipt, zicînd: *„Că prunc a fost Israel și eu l-am iubit pe el și din Egipt am chemat pe Fiul Meu"* (Osea 11, 1). Și pe această proorocie o arată evanghelistul împlinindu-se, cînd zice: *„După plecarea magilor, iată îngerul Domnului*

se arată în vis l
fugi în Egipt și
Pruncul ca să-l
mama Lui și au
ca să se împline
am chemat pe F

Altă proorc
„Așa zice Domn
își plînge copiii
sînt" (Ierem. 31
împlinit, zicînd:
foarte și trimiți în
hotarele lui, de d
Atunci s-a împl
Rama s-a auzit,
voiește să fie mî

Despre ve
Domnului, mar
pustiu, gătiți
Dumnezeului n
zicînd: *„Iată, E*
(Mal. 3, 1). Și a
care zice: *„În z*
Iudeii, spunînd
acela despre ca
Pregătiți calea
Altă adeverire
s-a scris: Iată l
calea Ta, înaint

Iubiți credi

Să urmărir
ca Mesia și Mî

Dumnezeia
Duhul Sfînt și
va ieși din tulp
odihni peste El
duhul sfatului
umple pe El du

te a mea, ci a
Ioan Gură de
ıașterii Mîntui-
la Luca (2, 11)

numai timpul
lucru îl adeve-
Efrata, deși ești
rael, iar obîrșia

ınghelist Matei,
n zilele lui Irod
întrebînd. . ."
i a arătat că
icînd: „*Pentru*
în pîntece și va
această sfîntă
Matei, zicînd:
i, fiind logodită
în pîntece de la
ă o vădească, a
Domnului i s-a
ie Maria logod-
nt. Ea va naște
Său de păcate".
zis de Domnul
e și va naște Fiu
este Dumnezeu"

ui, zicînd: „*Și*
urile vor sluji
mărturia Sfîn-
s în Bethleemul
ı venit în Ieru-
iscut? Căci am
Lui" (Matei 2,
lui din Egipt,
Egipt am chemat
ă evanghelistul
erul Domnului

se arată în vis lui Iosif, zicînd: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo pînă ce îți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă". Și sculîndu-se, a luat, noaptea, Pruncul și pe mama Lui și au plecat în Egipt și au stat acolo pînă la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvîntul spus de Domnul prin proorocul: „*Din Egipt am chemat pe Fiul Meu*" (Matei 2, 13—15).

Altă proorocie a arătat despre uciderea pruncilor în Bethleem, zicînd: „Așa zice Domnul: Glas se aude în Rama, bocet și plîngere amară. Rahila își plînge copiii și nu vrea să se mîngîie de copiii săi, pentru că nu mai sînt" (Ierem. 31, 15). Pe această proorocie o adevărește Scriptura că s-a împlinit, zicînd: „*Iar cînd Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mîniat foarte și trimițînd, a ucis pe toți pruncii care erau în Bethleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi. Atunci s-a împlinit ceea ce se spusese prin Ieremia proorocul: Glas în Rama s-a auzit, plîngere și lînguire multă: Rahila își plînge copiii și nu voiește să fie mîngîiată pentru că nu sînt*" (Matei 2, 16—18).

Despre venirea Sfîntului Ioan Botezătorul ca înainte-mergător al Domnului, marele prooroc Isaia a proorocit, zicînd: „Un glas strigă din pustiu. gătiți calea Domnului, drepte faceți în loc neumblat cărările Dumnezeului nostru" (Isaia 40, 3). Alt prooroc, același lucru prorocește, zicînd: „*Iată, Eu trimit pe îngerul Meu și va găti calea înaintea feței Mele*" (Mal. 3, 1). Și această mărturie s-a împlinit după cuvîntul evanghelistului care zice: „*În zilele acelea a venit Ioan Botezătorul și propovăduia în pustiul Iudeii, spunînd: Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor*". El este acela despre care a zis proorocul Isaia: „*Glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui*" (Matei 3, 1—3). Altă adeverire despre această proorocie zice: „*Că El este acela despre care s-a scris: Iată Eu trimit înaintea feței Tale pe îngerul Meu care va pregăti calea Ta, înaintea Ta*" (Matei 11, 10; 17, 11—13).

Iubiți credincioși,

Să urmărim în continuare împlinirea profețiilor despre Iisus Hristos, ca Mesia și Mîntuitorul lumii.

Dumnezeiasca Scriptură ne arată că Mîntuitorul va fi uns de către Duhul Sfînt și că va odrăsli din semința lui Iesei, zicînd: „*O mlădiță va ieși din tulpina lui Iesei și un lăstar din rădăcinile lui va da. Și se va odihni peste El Duhul lui Dumnezeu, duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al tăriei, duhul cunoștinței și al bunei credințe. Și-L va umple pe El duhul temerii de Dumnezeu și va judeca, nu după înfățișarea*

cea de afară și nici nu va da hotărîrea Sa după cele ce se zvonesc; ci va judeca pe cei săraci întru dreptate și după lege va mustra pe sărmanii din țară. Pe cel aprig îl va bate cu toiagul gurii Sale și cu suflarea buzelor Lui va omorî pe cel fără de lege. Dreptatea va fi ca o cingătoare pentru rărunchii Lui și credința Sa ca un brîu pentru coapsele Lui" (Isaia 11, 1—5). Și în alt loc proorocește același, zicînd: „*Iată sluga Mea pe care o sprijin, alesul Meu întru care binevoiește sufletul Meu. Pus-am peste El Duhul Meu și El va propovădui popoarelor legea Mea*" (Isaia 42, 1), și iarăși:„*Duhul Domnului este peste Mine, că Domnul M-a uns să binevestesc săracilor. M-a trimis să vindec pe cei cu inima zdrobită, să propovăduiesc celor robiți slobozire și celor prinși în război, libertate*" (Isaia 61, 1).

Și această sfîntă proorocie s-a împlinit în Hristos, după mărturia evanghelistului Matei care zice: „*Iar botezîndu-Se Iisus, cînd ieșea din apă, îndată cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu S-a văzut pogorîndu-Se ca un porumbel și venind peste El. Și iată glas din ceruri s-a auzit, zicînd: Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru care am binevoit*" (Matei 3, 16—17). Același evanghelist zice: „*Iată Fiul Meu pe Care L-am ales, iubitul Meu întru Care a binevoit sufletul Meu; pune-voi Duhul Meu peste El și judecată neamurilor va vesti*" (Matei 12, 18).

Sfînta Scriptură a arătat că Mîntuitorul va fi prooroc asemenea lui Moise, zicînd: „*Prooroc din mijlocul tău și din frații tăi, ca și mine, îți va ridica Domnul Dumnezeul tău; pe Acela să-L ascultați*" (Deut. 18, 15). Și această proorocie s-a împlinit, după cum zice evanghelistul Ioan: „Filip a găsit pe Natanail și i-a zis: „*Am aflat pe Acela despre Care a scris Moise în Lege și în prooroci, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret*" (Ioan 1, 45). Acest adevăr îl vedem și în alt loc, unde scrie: „*Moise a zis către părinți: Domnul Dumnezeu va ridica vouă dintre frații voștri Prooroc ca mine, pe El să-L ascultați întru toate cîte vă va spune. Și tot sufletul care nu va asculta de Prorocul Acela, va fi nimicit din popor*" (Fapte 3, 22—23; Deut. 18, 15, 18—19).

Dumnezeiasca Scriptură a zis că Mîntuitorul va fi preot după rînduiala lui Melchisedec, zicînd: „*Juratu-S-a Domnul și nu-I va părea rău: Tu ești preot în veac după rînduiala lui Melchisedec*" (Ps. 109, 4). Și această proorocie s-a împlinit, după mărturia marelui Apostol Pavel care zice: „Căci mărturisește despre El: „Tu ești preot în veac, după rînduiala lui Melchisedec". Astfel porunca dată întîi se desființează pentru neputința și nefolosul ei, căci Legea n-a desăvîrșit nimic, iar în locul ei își face cale o nădejde mai bună, prin care ne apropiem de Dumnezeu. Că încă a fost la mijloc și un jurămînt, căci pe cînd aceia s-au făcut preoți fără jurămînt, El s-a făcut cu jurămîntul Celui ce a grăit: „Juratu-S-a Domnul

și nu se va căi; Tu ești preot după rînduiala lui Melchisedec". Cu aceasta Iisus s-a făcut chezașul unui mai bun testament. Apoi acolo s-au ridicat un șir de preoți, fiindcă moartea îi împiedică să dăinuiască. Aici însă Iisus, prin aceea că rămîne în veac, are o preoție netrecătoare. Pentru aceasta și poate să mîntuiască desăvîrșit pe cei ce se apropie printr-Însul de Dumnezeu, căci pururea este viu ca să mijlocească pentru ei (Evr. 5, 6; 7, 17—18, 25).

Apoi dumnezeiasca Scriptură ne arată că Mîntuitorul va fi mijlocitorul Noului Testament, zicînd: „Eu, Domnul, Te-am chemat întru dreptatea Mea și Te-am luat de mînă și Te-am ocrotit și Te-am dat ca legămînt al poporului Meu, spre luminarea neamurilor" (Isaia 42, 6). Și această proorocie s-a împlinit după mărturia marelui Apostol Pavel care zice: „Că acest Iisus S-a făcut chezașul unui mai bun Testament" (Evr 7, 22). Și iarăși arătînd același lucru, zice: „Acum însă arhiereul nostru care a dobîndit o slujire, cu atît mai osebită cu cît este și mijlocitorul unui Testament mai bun, ca Unul care este întemeiat pe mai bune făgăduințe" (Evr. 8, 6). Și iarăși zice: „*Pentru aceasta El este mijlocitorul unui nou Testament, ca prin moartea petrecută spre răscumpărarea greșelilor de sub întîiul Testament, cei chemați să ia făgăduința moștenirii veșnice*" (Evrei 9, 15; 12, 24).

Despre așezămîntul lui Dumnezeu prin Iisus Hristos, despre slujirea Sa publică și jertfa Sa de răscumpărare a neamului omenesc, sfînta și dumnezeiasca Scriptură ne vorbește așa: „Jertfă și prinos n-ai voit, dar trupul mi-ai întocmit. Ardere de tot și jertfă pentru păcat n-ai cerut. Atunci am zis: Iată vin! În capul cărții este scris despre Mine, ca să fac voia Ta, Dumnezeul Meu, am voit și legea Ta înăuntru inimii Mele" (Ps. 39, 9—11; Isaia 42, 1; 61, 1—8). Și această proorocie s-a împlinit, după mărturia evanghelistului care zice: „*Și a venit în Nazaret unde fusese crescut, și, după obiceiul Său, a intrat în ziua sîmbetei în sinagogă și S-a sculat să citească. Și I s-a dat cartea proorocului Isaia și deschizînd El cartea, a găsit locul unde era scris: Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor; M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea și celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsați și să vestesc anul milei Domnului*" (Luca 4, 16—19).

Despre începerea slujirii și propovăduirii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos în Galileea, Sfînta Scriptură a arătat, zicînd: „Pămîntul Zabulonului și pămîntul Neftalimului în cele de pe urmă se va acoperi de slavă, calea mării și celălalt tărîm al Iordanului, Galileea neamurilor. Poporul care locuia întru întuneric, va vedea lumină mare și cei ce locuiți în latura umbrei morții, lumină va străluci peste voi" (Isaia 8, 23; 9, 1). Și această

proorocie s-a împlinit întocmai, după mărturia evanghelistului care zice: „*Şi Iisus auzind că Ioan a fost întemniţat, a plecat în Galileea şi, părăsind Nazaretul, a venit de a locuit în Capernaum, lîngă mare, în hotarele lui Zabulon şi Neftalim, ca să se împlinească ce s-a zis prin Isaia proorocul care zice: „Pămîntul lui Zabulon şi pămîntul lui Neftalim, spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor. Poporul care stătea întru întuneric a văzut lumină şi celor ce şedeau în latura şi în umbra morţii, lumină le-a strălucit*" (Matei 4, 12—16).

Despre învăţătura Mîntuitorului în pilde, dumnezeiasca Scriptură mai înainte a arătat, zicînd: „*Deschide-voi în pilde gura mea, spune-voi cele ce au fost dintru început*" (Ps. 77, 2). Ca şi celelalte proorocii, şi această proorocie despre Mîntuitorul prea luminat s-a arătat, după cum ne arată Sfînta şi dumnezeiasca Evanghelie, zicînd: „Toate acestea le-a vorbit Iisus mulţimilor în pilde şi fără pilde nu le grăia nimic, ca să se plinească ce s-a spus prin proorocul care zice: *Deschide-voi în pilde gura Mea, spune-voi cele ascunse de la întemeierea lumii*" (Matei 13, 34—35; Marcu 4, 33—34). Despre minunile cele prea slăvite ale Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, dumnezeieştii prooroci au proorocit, zicînd: „Atunci se vor deschide ochii orbilor şi urechile celor surzi vor auzi. Atunci va sări şchiopul ca cerbul şi limpede va grăi gura gîngavilor, că izvor de apă va curge în pămînt pustiu şi pîraie în pămînt însetat" (Isaia 35, 5—6; 53, 4). Aceste proorocii prea cu desăvîrşire s-au împlinit la vremea lor, după cum despre acestea Sfînta Evanghelie ne arată, zicînd: „*Şi făcîndu-se seară, au adus la dînsul pe mulţi îndrăciţi, şi a scos duhurile cu cuvîntul şi pe toţi bolnavii i-a tămăduit, ca să se plinească ceea ce s-a spus prin Isaia proorocul, ce zice: Acesta neputinţele noastre a luat şi bolile noastre le-a purtat*" (Matei 8, 8, 16—17; 11, 4—5; Luca 7, 21).

Despre intrarea triumfală a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos în Ierusalim, sfinţii şi dumnezeieştii prooroci au arătat mai înainte, zicînd: „Bucură-te foarte fiica Sionului, veseleşte-te fiica Ierusalimului, căci iată împăratul tău vine la tine drept şi biruitor; smerit, călare pe asin, pe mînzul asinei" (Zaharia 9, 9). Despre plinirea acestei proorocii, dumnezeiasca şi Sfînta Evanghelie ne spune luminat, zicînd: „Iar cînd s-au apropiat de Ierusalim şi au venit la Betfaghe, la muntele Măslinilor, atunci Iisus a trimis pe doi ucenici, zicîndu-le: Mergeţi în satul care este înaintea voastră şi îndată veţi găsi o asină legată şi un mînz cu ea. Dezlegaţi-o şi o aduceţi la Mine. Şi dacă vă va zice cineva ceva, veţi spune că trebuieşte Domnului şi le va trimite îndată. Iar acestea s-au făcut ca să se împli-

neas*că cele ce s*
iată Împăratul
celei de sub jug
Despre ver
la proorocul Ma
va găti calea în
pe care îl căutaţ
zice Domnul Sa
mai, după măr
pe toţi cei ce vin
torilor de bani
este, casa Mea
tîlhari" (Matei
Despre sta
Patimi, prin ca
mîntuit lumea
arătat nouă pr
care spune în c
„Cine a crezut
Crescut-a ca u
nu avea nici ch
ca să ne fie drag
şi cunoscător a
ţuit şi nebăgat
suferinţele noast
de Dumnezeu,
pentru fărădele
şi prin rănile
oi, fiecare pe
delegile noastre,
gura; ca un mie
celor ce o tund,
Lui s-a ridicat şi
Lui pentru făr
53, 1—12).
Despre toa
noastră, sfinţii
împlinit toate
Ioan 6, 42; Fili

neasc㠠cele ce s-au spus prin proorocul care zice: Spuneți fiicei Sionului: *iată Împăratul tău vine la tine, blînd și șezînd pe asină și pe mînz, fiul celei de sub jug*" (Matei 21, 1—6; Ioan 12, 12—16).

Despre venirea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos în templu citim la proorocul Maleahi, (3, 1), unde zice: „Iată Eu trimit pe îngerul Meu și va găti calea înaintea feței Mele, și va veni îndată în templul său Domnul pe care îl căutați și îngerul legămîntului pe care voi îl doriți. Iată vine! — zice Domnul Savaot" (Mal. 3, 1). Și această proorocie s-a împlinit întocmai, după mărturia care zice: „*Și a intrat Iisus în templu și a alungat pe toți cei ce vindeau și cumpărau în templu, și a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celor ce vindeau porumbei. Și a zis lor: Scris este, casa Mea casă de rugăciune se va chema, iar voi o faceți peșteră de tîlhari*" (Matei 21, 12—13; Marcu 11, 11; Luca 19, 45; Ioan 2, 14—16).

Despre starea de înjosire, de suferință și despre prea Sfintele Sale Patimi, prin care Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a răscumpărat și a mîntuit lumea din robia diavolului, dumnezeiasca și Sfînta Scriptură ne-a arătat nouă prea luminat și prea adevărat prin marele prooroc Isaia, care spune în capitolul 53 atît de clar despre patima lui Hristos, zicînd: „Cine a crezut auzului nostru și brațul Domnului cui s-a descoperit? Crescut-a ca un prunc înaintea lui, și ca o rădăcină în pămînt uscat nu avea nici chip, nici frumusețe, ca să ne uităm la el, nici o înfățișare, ca să ne fie drag. *Disprețuit era și cel din urmă dintre oameni; om al durerilor și cunoscător al suferinței, unul înaintea căruia să-ți acoperi fața, disprețuit și nebăgat în seamă. Dar El a luat asupra Sa durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat. Și noi îl socoteam pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu, dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mîntuirea noastră și prin rănile Lui, noi toți ne-am vindecat. Toți umblam rătăciți ca niște oi, fiecare pe calea noastră, și Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre, ale tuturor; chinuit a fost, dar S-a supus și nu Și-a deschis gura; ca un miel spre junghiere S-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu și-a deschis gura Sa. Întru smerenia Lui, judecata Lui s-a ridicat și neamul Lui cine îl va spune? Că s-a luat de pe pămînt viața Lui pentru fărădelegile poporului Meu a fost adus spre moarte*" (Isaia, 53. 1—12).

Despre toate aceste înjosiri și negrăite suferințe pentru mîntuirea noastră, sfinții și dumnezeiești evangheliști au arătat luminat că s-au împlinit toate la vremea lor (Matei 13, 55; Marcu 6, 3; Luca 9, 58; Ioan 6, 42; Filip. 2, 7).

Iubiți credincioși,

În cele prea puține însemnate pînă aici am avut ca scop să vă spun dumneavoastră că toate proorociile, care s-au scris în Vechiul Testament despre Iisus Hristos, s-au împlinit cu mare adeverire prin venirea Sa în lume pentru a noastră mîntuire.

Mai întîi ni se cuvine să-I dăm slavă și să-I mulțumim Prea Bunului nostru Mîntuitor că a binevoit să Se nască din Fecioara Maria pe pămînt, pentru a ne împăca din nou cu Dumnezeu-Tatăl. Deci să ne închinăm Lui cu mare credință, împreună cu cei trei magi, cerîndu-I milă și iertare. Să-L căutăm pe Domnul împreună cu păstorii Bethleemului și să-L vestim și noi în lume cu credință și sfințenie, ca niște fii adevărați ai Bisericii lui Hristos. Să-I înălțăm în toată viața noastră cîntări de laudă și de preamărire împreună cu îngerii din cer și cu toți bunii creștini de pe pămînt.

Să lăudăm neîncetat și pe Născătoarea de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, care L-a născut pe Hristos în peșteră. Sînt destui care o hulesc, cum sînt unele secte. Noi însă, să o lăudăm, să-i cerem sfintele ei rugăciuni și tot ajutorul. Cînd se roagă Maica Domnului pentru noi și pentru lume, toate darurile cerești vin peste noi. Și pace, și bucurie, și sănătate, și pîine îndestulată, și iubire între oameni, și iertare de păcate. Avem necazuri? Să cerem ajutorul ei. Sîntem păcătoși? Să cerem mijlocirea ei. Ne temem de Judecata Dreptului Judecător? Să rugăm pe Maica Domnului să ne ceară iertare de păcate. Sîntem biruiți de patimi? Să strigăm la Fecioara Maria care ține pe Fiul lui Dumnezeu în brațe, și pocăindu-ne, să avem nădejdea mîntuirii.

Se cuvine să lăudăm azi și pe blîndul și dreptul Iosif. El a fost păzitorul Maicii Domnului, căci fiind ruda ei și rămînînd văduv, preoții templului din Ierusalim i-au încredințat-o lui pe Fecioara Maria spre păzire și slujire. Iosif este slujitorul de taină al nașterii lui Hristos. El a păzit cinstea și fecioria Maicii Domnului. El a ținut-o în casa lui din Nazaret. El o însoțea mereu la templu și o lăsa să se roage neîncetat lui Dumnezeu. El vorbea cu Arhanghelul Gavriil prin vis și lua poruncă ce să facă în vreme de îndoială și de primejdie. El a aflat peștera din Bethleem și a dus în ea pe Fecioara să nască pe Mîntuitorul. El a dus pe Fecioara cu Pruncul în templu la opt și la 40 de zile. El a împlinit porunca lui Gavriil și a fugit noaptea cu Fecioara Maria și Pruncul în Egipt, de frica lui Irod. Tot el, după șapte ani de exil, la porunca îngerului, a adus pe Fecioara și Pruncul Iisus din Egipt în Nazaret. Să ne folosim de ascultarea dreptului

Iosif, de smerenia lui, de blîndețea și răbdarea lui, și să slujim și noi cu credință pe Dumnezeu și Biserica Lui.

Duminica de astăzi este ultima duminică a anului — prilej de reculegere pentru noi. Sfîrșim un an și începem altul. Deci să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte păcatele ce le-am făcut în acest an și, îngenunchind înaintea Fiului lui Dumnezeu Care Se odihnește în iesle, în brațele Fecioarei Maria și pe Sfintele Altare, să-I cerem har, mîntuire, pace și bucurie pentru lume, mîngîiere și ajutor pentru cei din suferință — copii orfani, văduve și bolnavi — și iertare sufletelor noastre, celor ce-L mărturisim și-I cîntăm această frumoasă cîntare de Crăciun: „*Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de ființă naște și pămîntul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc și magii cu steaua călătoresc, că pentru noi S-a născut Prunc tînăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci*". Amin.

PREDICĂ
LA TĂIEREA DOMNULUI ÎMPREJUR
(1 ianuarie)

„Şi cînd s-au împlinit opt zile, ca să-L taie împrejur, I-au pus numele Iisus, cum a fost numit de înger..."

(Luca 2,21),

Iubiţi credincioşi,

Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare prăznuieşte astăzi tăierea după trup a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi pe marele ierarh Vasile. În cuvîntul ce urmează vom vorbi mai puţin de acest praznic al Tăierii împrejur şi despre viaţa şi minunile marelui Vasile. Mai înainte cu 2406 ani de venirea lui Hristos în trup a trăit, în pămîntul Caldeei — cetatea Ur, un patriarh preafericit, ales de Dumnezeu, anume Avraam, din a cărui seminţie, după credinţă, ne tragem toate popoarele pămîntului. Căci zice Sfînta Scriptură: *„Şi a crezut Avraam pe Domnul şi i-a socotit aceasta ca dreptate"* (Facere 15, 6). Deci, toţi cei care cred în Dumnezeu se numesc fiii lui Avraam după credinţă, nu după trup, cum este poporul evreu. El este strămoşul evreilor şi „părinte al multor neamuri". Dumnezeu a dat poruncă acestui patriarh, ca toţi copiii ce se vor naşte de parte bărbătească să fie tăiaţi împrejur, ca semn de legătură veşnică între seminţia lui şi Dumnezeu, Ziditorul său. Marele Apostol Pavel spune că „toate cele mai înainte de lege şi cele din Legea Veche au fost umbre celor viitoare" (Colos. 2, 17). Avraam trăieşte înainte de Legea Veche cu 430 de ani. Deci toate cîte s-au întîmplat pe vremea patriarhilor, mai înainte de a se da Legea şi în tot cursul Legii Vechi, au fost umbră şi

închipuire a celor ce erau să fie la împlinirea vremii, și toate aveau să se desăvîrșească în Legea harului, prin venirea în lume a lui Dumnezeu-Cuvîntul.

Așadar precum toate cele vechi au închipuit pe cele desăvîrșite din Legea harului, tot așa și tăierea împrejur era un legămînt între Dumnezeu și Avraam, care închipuia Botezul din Legea harului sau ușa tainelor creștinești. De aceea Botezul se face după opt zile de la nașterea pruncului, așa cum în Legea Veche pruncii se tăiau împrejur la opt zile de la naștere, cînd li se dădea și numele. Însă tăierea împrejur nu era un lucru îndeajuns spre mîntuire, ci doar o închipuire și o umbră a Evangheliei. Ați auzit că în apostolul de azi s-a spus că „ne-am tăiat împrejur cu tăiere nefăcută de mînă" (Colos. 2, 11), adică cu tăierea poftelor trupului care sînt căile păcatului. Cîți în Hristos ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am îngropat prin Botez și am primit această tăiere împrejur duhovnicească, ce se lucrează cu Duhul Sfînt fără mînă omenească.

ile, ca să-L taie cum a fost nu-

(Luca 2,21),

Dar pentru care pricină Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos a primit tăierea împrejur cea trupească a Legii Vechi? Sfinții Părinți spun că pentru șase pricini a primit Hristos tăierea împrejur a trupului Său. Aceste șase pricini au fost binecuvîntate pentru a se întări Legea darului, întrucît Însuși Dumnezeu, Care nu avea păcate, a binevoit să primească cele ale legii. Iată cele șase pricini:

ăzi tăierea
rele ierarh
praznic al
lai înainte
Caldeei —
e Avraam,
ământului.
i-a socotit
Dumnezeu
ste poporul
Dumnezeu
e de parte
mică între
l spune că
ost umbre
a Veche cu
chilor, mai
t umbră și

Cea dintîi a fost ca să arate Hristos la toată lumea că S-a întrupat pe pămînt și că într-adevăr a avut trup omenesc, nu cum ziceau unii din eretici, că S-a născut cu trup închipuit, iar nu real. Căci dacă avea trup spiritual, atunci cum putea să Se taie împrejur și să curgă sînge din El? Deci, Hristos S-a tăiat împrejur ca să ne încredințeze că a venit cu trup: „*Și cuvîntul Trup s-a făcut* — cum spune evanghelistul — *și S-a sălășluit între noi*" (Ioan 1, 14).

A doua pricină a fost ca să plinească Legea Veche dată de Dumnezeu lui Avraam, ca să nu creadă cineva că a venit în lume să strice Legea. Mîntuitorul a împlinit Legea, primind pînă și tăierea împrejur, dar fariseii și cărturarii zavistnici, invidioși și răi, spuneau că a venit să strice Legea. Atunci Hristos le-a spus: „*Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci s-o împlinesc*" (Matei 5, 17). N-a venit să strice Legea, ci s-o plinească, adică s-o facă cu totul desăvîrșită, preasfîntă și preabună.

A treia pricină a fost ca să ne elibereze pe noi din robia Legii și de tăierea împrejur cea după trup. A venit Însuși Cel fără de păcate și a primit tăierea împrejur, ca pe noi, fiii Săi după har, să ne elibereze,

adică să ne aducă altă tăiere împrejur mult mai sfîntă şi mai curată decît cea din Legea Veche.

A patra pricină a fost ca Hristos să meargă înainte ca un conducător sau înaintemergător în toată fapta bună şi să înveţe pe fiii Săi după har şi pe tot neamul creştinesc ca din fragedă copilărie să fie gata de jertfă, să sufere toate şi să plinească toate poruncile Legii, iar nu să le strice. Să plinească cele ale Legii cum i-a spus lui Ioan la Iordan: „*Lasă, acum, că aşa se cuvine nouă să plinim toată dreptatea*" (Matei 3, 15). Care dreptate? Nu cea din Legea darului, ci cea din legea umbrei, toate ale Legii Vechi.

A cincea pricină a tăierii Domnului împrejur a fost ca să se arate mila, îndurarea şi dragostea Sa cea nemărginită, ca şi bunătatea Sa pentru noi. El fiind un prunc nevinovat, preasfînt şi preacurat, de la cea mai mică vîrstă — că era numai de opt zile — a început a-Şi vărsa sîngele pentru noi şi pentru mîntuirea noastră. Ce nevoie avea Hristos de tăiere împrejur dacă era Fiul lui Dumnezeu după fiinţă, nu după har şi nici după cauză, ci după voie şi după putere? Dar a vrut să arate dragostea Sa cea nemărginită pentru oameni. El pare a zice: „Îndată ce M-am îmbrăcat cu trup şi am primit a Mă naşte din Fecioara Maria, vreau să vă arăt dragostea Mea cea nemărginită. De aceea nu am pogorît numai cerul, ci M-am pogorît Eu Însumi şi am venit din pîntecele unei fecioare şi voiesc ca şi de aici înainte să vă arăt cu cîtă dragoste o să vă mîntuiesc, căci vreau să-Mi vărs sîngele cel preasfînt şi dumnezeiesc pe care l-am luat din sîngele Fecioarei celei Prea Curate pentru voi şi pentru mîntuirea voastră, ca să vă povăţuiesc şi pe voi prin dragostea Mea. Căci mai înainte de a Mă iubi voi pe Mine, vreu să vă arăt cîtă dragoste am Eu faţă de voi, căci încă din pruncie am voit a-Mi vărsa sîngele Meu ca să primesc cele ale Legii pentru voi".

A şasea pricină a fost pecetluirea şi sfîrşitul botezului Legii Vechi a tăierii împrejur. A pecetluit Preabunul nostru Mîntuitor şi a arătat sfîrşitul tăierii împrejur cea după trup a Legii, care a ţinut timp de 2406 ani, de la Avraam pînă la Hristos şi în locul ei ne-a lăsat Botezul creştin prin apă şi prin Duh.

Dumnezeu a circumscris Botezul sîngeros iudaic, acum, prin cuvîntul Său şi l-a înlocuit cu o altă tăiere împrejur. De acum înainte nu va mai fi tăiere împrejur făcută de mînă, ci altă tăiere împrejur mai înaltă, cum i-a spus lui Ieremia despre sărbătoarea sîmbetei: „*Voi face alt popor nou şi alt nume voi da şi altă sărbătoare vor ţine*" (Colos. 2, 16). A pus Hristos Duminica în locul sîmbetei şi a dat alt nume creştinilor, „Noul Israel", în locul celui vechi, căci aşa se numesc creştinii. Iată pentru care pricină

s-a oprit a se mai tăia cineva împrejur după Hristos, căci trebuie să se nască o altă tăiere împrejur prin credință, cum o numește Sfîntul Maxim: „Tăierea împrejur cea în duh a inimii".

De aceea marele Apostol Pavel zice: „*În Hristos Iisus, nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur poate ceva; ci făptura cea nouă*". Dar care făptură nouă? Cînd ne-am făcut noi făptură nouă? Prin dumnezeiescul Botez. El este tăierea împrejur cea duhovnicească nefăcută de mînă de om, prin care ne-am făcut și făptură nouă prin Iisus Hristos. Deci, Botezul creștin este tăiere împrejur, dar nu trupească, ci duhovnicească, preasfîntă și mîntuitoare și plină de toată curăția și sfințenia lui Dumnezeu. Sfîntul Maxim Mărturisitorul, marele filosof duhovnicesc și coroana teologiei ortodoxe din secolul al VII-lea, ne arată că tăierea împrejur cea duhovnicească este tăierea din rădăcină a simțurilor pătimașe ale sufletului rațional către toate cele ce se nasc și pier.

Iubiți credincioși,

Toate cîte le vedem în jurul nostru și se află în timp și spațiu, toate sînt supuse morții și prefacerii, toate se nasc și iarăși pier. Numai Dumnezeu rămîne veșnic și neschimbat. El este, după cum au zis Sfinții Părinți: „Unitate în Treime și Treime în Unitate". Ființă de Sineși, existînd prin Sineși, pururea nemișcată, dar care pe toate le mișcă. El este motorul cel duhovnicesc al universului care mișcă toate zidirile Sale, și, prin prefacere, le schimbă și le înnoiește. Deci tăierea împrejur cea duhovnicească și adevărată este tăierea și lepădarea simțirilor pătimașe, adică a mișcării sufletului către toate cele ce se nasc și pier. Și care sînt acelea? Abuzul de mîncare și băutură, slava deșartă, mînia, bogăția, și încă multe altele ca acestea. Toate se nasc și pier. Sufletul creștinului trebuie să le taie de la el pe toate acestea. Această tăiere duhovnicească împrejur a minții și a inimii omului, taie de la el păcatele ori de ce natură ar fi ele, fie din partea rațională, fie din partea poftitoare a sufletului său, fie dinăuntru sau dinafară, de la zidire sau de la trup, pe toate le taie și nu are nici o aplecare către ele.

Aceasta este adevărata tăiere împrejur a inimii în duh, cum am spus mai sus, adică tăierea din rădăcină a tuturor păcatelor și simțirilor rele. Dar în Sfînta Scriptură se vorbește de o îndoită tăiere împrejur. Cînd s-a întîmplat a doua? Cînd Isus a lui Navi a intrat în pămîntul făgăduinței, i-a spus Dumnezeu să facă o nouă tăiere împrejur căci, cît au umblat evreii 42 de ani prin pustiul Arabiei, au murit toți cei ce au cîrtit împotriva lui Moise că i-a scos din Egipt și toți cei buni de război. Iar

poporul născut pe cale în pustie, după ieșirea din Egipt, nu era încă tăiat împrejur. Așa arată Sfînta Scriptură și Sfinții Părinți. Pentru aceea Isus a lui Navi a primit poruncă de la Dumnezeu, după ce a trecut Iordanul, mai înainte de a lua și a dărîma Ierihonul: „Fă cuțite tăioase de cremene și taie împrejur pe fiii lui Israel a doua oară" (Iosua 9, 2—8). Și aceasta s-a chemat „tăierea tăierii împrejur" în pămîntul făgăduinței. În Legea harului, însă, alt înțeles are tăierea tăierii împrejur. A doua tăiere împrejur în sens duhovnicesc înseamnă desăvîrșirea creștină, care formează a doua treaptă a urcușului duhovnicesc. Este ceea ce se numește de Sfîntul Maxim Mărturisitorul, „seceriș al secerișului sufletului rațional" sau „sîmbăta sîmbetelor", în teologia lui cea despre sîmbătă (*Filocalia* vol. II și III, ed. Sibiu, 1948).

Dacă tăierea împrejur cea duhovnicească înseamnă lepădarea simțirilor pătimașe ale sufletului nostru către cele ce se nasc și pier, apoi tăierea tăierii împrejur este mult mai înaltă.

Sfîntul Maxim Mărturisitorul spune că a doua treaptă a urcușului duhovnicesc „este desăvîrșita lepădare și tăiere a voilor trupului și a pornirilor sufletești, chiar și a celor firești, către cele ce se nasc și pier". În această treaptă creștinul nu se leapădă numai de păcatul cel făcut prin lucrare, ci și de cel prin gînd. Căci numai de gîndim cele pătimașe, este păcat la Dumnezeu. Tăierea tăierii împrejur este desăvîrșita lepădare a tuturor poftelor pătimașe și a mișcărilor pătimașe ale sufletului și ale mișcărilor firești ale lui. Sufletul și trupul au mișcările lor firești de a mînca, de a bea, de a se odihni, de a se mîhni și a se bucura. Prin tăierea tăierii împrejur, care este cea mai înaltă și duhovnicească treaptă creștină, omul se oprește, nu numai cu lucrul de la aceste mișcări firești ale trupului, ci și cu gîndul, ca omul să iubească numai și numai pe Dumnezeu printr-o viață exemplară și prin contemplarea naturală în duh. Aceasta este treapta a doua a urcușului duhovnicesc, după toți dumnezeiești Părinți. Iar treapta a treia este „îndumnezeirea", după har și „teologia mistică", adică cunoașterea tainică a lui Dumnezeu, la care ajung numai sfinții.

Fraților, pentru că vorbim de lucruri așa de mari, să ne ajute Mîntuitorul să tăiem de la noi poftele neadmise: patimile, înclinarea noastră spre ură, spre iubirea de argint, spre iubirea de plăceri, spre răzbunare, beție, mînie și orice răutate. Cînd vom tăia din mintea și inima noastră toate acestea, și vom lepăda tot păcatul de la noi, încît nici cu gîndul să nu greșim ceva înaintea lui Dumnezeu, atunci sîntem tăiați la inimă în duh cu tăierea nefăcută de mînă a lui Hristos Dumnezeul nostru; atunci ne-am făcut o făptură nouă, oameni noi și creștini cu adevărat, nemaiavînd nevoie de tăierea împrejur a Legii Vechi, care se mărginea doar la

atîta, cum spune Sfîntul Apostol Pavel: „Să aibă nevoie să se laude de trupul nostru!". Despre evrei zice Sfîntul Arhidiacon și Apostol Ștefan, mai înainte de moartea sa: „*Voi, cei tari în cerbice, și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați împotriva Duhului Sfînt; precum părinții voștri, așa și voi*"... (Fapte 8, 5). Așa i-a mustrat Sfîntul Apostol Ștefan pe farisei și cărturari înainte de a-și da duhul, că ei sînt netăiați împrejur la inimă și la urechi, adică orbi și surzi și împietriți și nu văd răutatea și zavistia care-i mănîncă și-i ucid, neprimind adevărul de la Iisus Hristos. Dacă zavistuim, hulim, urîm, și iubim răutatea, banii, desfrîul, beția, lăcomia și tot păcatul, atunci nu sîntem tăiați împrejur nici noi creștinii, adică nu avem tăierea împrejur cea duhovnicească. Deși ne-am lepădat de satana și ne-am botezat în numele Prea Sfîntei Treimi, totuși, prin păcat, sîntem și noi netăiați la inimă, la urechi și la ochi, căci sîntem orbiți de satana și de momelile lui și nu ne putem mîntui decît prin lacrimi și pocăință.

Iubiți credincioși,

Odată cu praznicul Tăierii Domnului împrejur, mai prăznuim astăzi Anul Nou, prima zi a unui nou an din viața noastră și din viața lumii. S-a sfîrșit încă un an din viața noastră, cu bucuriile și încercările lui. Astăzi cu ajutorul lui Dumnezeu, începem un nou an, plin de speranțe și de promisiuni pentru ziua de mîine.

În calitatea noastră de creștini și de fii ai Bisericii lui Hristos, sîntem datori să ne rugăm din toată inima lui Dumnezeu ca să ne ierte păcatele cele cu voie și fără de voie săvîrșite în anul care a trecut. Apoi să ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos, Care a venit în lume să împace pe oameni cu Dumnezeu, ca să reverse duhul păcii pe pămînt, să împace inimile și conștiințele noastre; să împace pe soți unul cu altul, să împace pe părinți cu fiii lor, pe creștini cu frații și vecinii lor, pe oameni între ei; să facă pace între toate popoarele pămîntului. Astăzi a venit Fiul lui Dumnezeu la noi ca prunc să ne mîntuiască și să ne lase nouă pacea Sa cea dumnezeiască. Familia creștină este lovită de neînțelegeri între soți, între părinți și copii, între rude și vecini. La fel și lumea întreagă, precum știți, este greu amenințată de primejdia unui grav război nuclear. De aceea în toate bisericile din țară s-au făcut astăzi, în prima zi a Anului Nou, TeDeum-uri și rugăciuni speciale de mulțumiri lui Dumnezeu, că am ajuns cu sănătate la începutul acestui an și rugăciuni de pace între toate popoarele pămîntului. Dar nu numai la biserică, ci și acasă sînteți datori să vă rugați, iubiți credincioși, pentru ca Dumnezeul

păcii să scape lumea de războaie, de foamete, de cutremure, de primejdii, de boli cumplite, de moarte înfricoșată și de războiul cel dintre noi.

Tot astăzi, la 1 ianuarie, mai prăznuim pe marele Ierarh și dascăl al Bisericii lui Hristos, pe Sfîntul Vasile cel Mare. El s-a născut în Cezareea Capadociei, în anul 330, dintr-o familie creștină foarte evlavioasă cu zece copii, dintre care cinci au devenit sfinți prin viața lor aleasă și îi avem în calendar. De asemenea, și părinții lui, Vasile și Emilia ca și bunica lui Macrina sînt numărați în rîndul sfinților. Iată, deci, din ce familie binecuvîntată și aleasă s-a născut Sfîntul Vasile cel Mare.

După ce a învățat multă carte la Atena, a primit botezul la Iordan, apoi s-a făcut călugăr și preot în patria sa, Cezareea Capadociei și a terminat o mînăstire în Pont. După cîțiva ani de nevoință Sfîntul Vasile cel Mare a ajuns mitropolit al Cezareei, pe care o păstorește timp de 9 ani, făcînd multe minuni, apărînd dreapta credință ortodoxă împotriva numeroaselor erezii și scriind mai multe canoane și cărți de învățătură. În anul 379, cînd avea vîrsta de 49 de ani, Sfîntul Vasile cel Mare și-a dat sufletul cu pace în mîinile Marelui Arhiereu Iisus Hristos și se pomenește în întreaga Biserică la 1 ianuarie.

Iată deci cît de mare și importantă este sărbătoarea de astăzi. Să ne rugăm lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, ca să ne înnoiască viața prin mai multă dragoste și fapte bune, odată cu începerea unui An Nou. Apoi să taie din inimile noastre tot păcatul, să binecuvînteze lumea cu pace prin rugăciunile Sfîntului Vasile cel Mare și ale tuturor sfinților, și să mîntuiască sufletele noastre. Amin.

Iubiți cred

Astăzi, l
despre botezul
și ceva din înv
Botezătorul era
păcatelor". Dec
de pregătire pen
nici Duh Sfînt
Pavel: „*Ioan* (I
să creadă în Ce
pocăința și iert
botezul creștin,

Sfîntul Ioa
dînsul, în timp
v-am botezat pe
Duh Sfînt" (Ma
scrisă despre el
Domnului, drep

Dar de ce
întrebare răspu

PREDICĂ
LA DUMINICA
DINAINTEA BOTEZULUI DOMNULUI

„Ioan era botezînd în pustie și propovăduind botezul pocăinței întru iertarea păcatelor" (Marcu 1, 4)

Iubiți credincioși,

Astăzi, la Duminica dinaintea Botezului Domnului vom vorbi despre botezul Sfîntului Ioan Botezătorul, despre misiunea lui pe pămînt și ceva din învățăturile lui. Spune Sfînta Evanghelie de azi că „Ioan Botezătorul era în pustie și propovăduia botezul pocăinței spre iertarea păcatelor". Deci botezul lui pe care îl făcea la rîul Iordan era un botez de pregătire pentru botezul creștin, pentru că cei botezați de el nu primeau nici Duh Sfînt și nici iertarea păcatelor. Aceasta o spune și sfîntul Apostol Pavel: „*Ioan* (Botezătorul) *a botezat cu botezul pocăinței, îndemnînd poporul să creadă în Cel ce vine după dînsul*" (Fapte 19, 4). El propovăduia pocăința și iertarea păcatelor pe care avea să le ia de la Hristos prin botezul creștin, în numele Prea Sfintei Treimi.

Sfîntul Ioan Botezătorul boteza numai cu apă pe cei ce veneau la dînsul, în timp ce ei își mărturiseau păcatele; și îi învăța, zicînd: „*Eu v-am botezat pe voi cu apă, iar Acela* — adică Hristos — *vă va boteza cu Duh Sfînt*" (Marcu 1, 8). Prin misiunea sa, Botezătorul plinea proorocia scrisă despre el cum că va fi „glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui" (Isaia 40, 3).

Dar de ce S-a botezat Iisus Hristos cu botezul lui Ioan? La această întrebare răspundem cu mărturia Sfîntului Ioan Gură de Aur, care zice:

„La botezul lui Ioan în apele Iordanului, el cerea tuturor pocăință. De aceea și botezul lui era numit botezul pocăinței. Cu toate acestea, lui Iisus Hristos nu I-a cerut Ioan pocăință. Dimpotrivă, în fața Lui s-a simțit umilit, zicînd că el însuși avea nevoie a se boteza de către Iisus și nu invers (Matei 3, 14). Nici nu-I putea cere, deoarece Iisus nu avea păcate, căci era zămislit din Duhul Sfînt, iar nu din poftă trupească, nici din poftă bărbătească (Ioan 1, 13). Deci Hristos nu moștenise păcatul strămoșesc. Dar nu avea nici păcate personale (Ioan 8, 6), după cum nu avea trebuință nici de o mai mare revărsare a Duhului Sfînt asupra Sa, ceea ce dealtfel botezul lui Ioan nu I-o putea oferi.

Dar atunci de ce S-a botezat Hristos de la Ioan? Mai întîi pentru ca să-L facă cunoscut oamenilor, arătîndu-L lor și zicînd: „*Iată mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii. Acesta este despre care eu am zis: După mine vine bărbat, care a fost mai înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era*" (Ioan 1, 30). Ioan L-a mărturisit oamenilor, iar acum Îl arată, pentru ca mărturisirea lui Ioan despre „Cel ce vine" după el (Luca 3, 16; Ioan 1, 27) să nu rămînă îndoielnică. Tot acum Îl mărturisesc pe Iisus Dumnezeu-Tatăl, Care grăia din nor, și Sfîntul Duh, coborît peste El în chip de porumbel (Matei 3, 16—17). De acum mulțimile nu mai aveau să pună la îndoială cele mărturisite de Ioan. Acum Iisus S-a făcut cunoscut, căci mai înainte nici chiar Ioan nu-L cunoscuse (Ioan 1, 36), căci își petrecuse viața în pustie, propovăduind și botezînd la Iordan și mărturisind pe Hristos. În al doilea rînd, Iisus a primit botezul de la Ioan ca să se împlinească „toată dreaptatea" (Matei 3, 15). „Dreptate" înseamnă împlinirea poruncilor și voiei lui Dumnezeu, iar „drept" este cel ce împlinește aceste porunci (Luca 1, 6).

Deci S-a botezat Hristos de la Ioan, ca nimic din voia și dreptatea lui Dumnezeu să nu rămînă neîmplinită de El în cer și pe pămînt, singurul care împlinește toată dreptatea.

Iată deci rolul botezului lui Ioan și motivele pentru care S-a botezat Iisus Hristos de către el la Iordan. Botezul creștin de mai tîrziu, „cu apă și cu Duh" (Ioan 3, 5) se face din alte motive și are cu totul alt rost.

Iubiți credincioși,

Despre viața îngerească a Sfîntului Ioan Botezătorul se spune în Sfînta Evanghelie de astăzi următoarele: „*Și era Ioan îmbrăcat cu haină din păr de cămilă și brîu de curea împrejurul mijlocului său și mînca acride și miere sălbatică*" (Marcu 1, 6). Vedeți cum se nevoia Sfîntul Ioan Botezătorul? Vedeți ce mînca și cum se îmbrăca? Vedeți ce fel de botezător

și înaintemergător și-a ales Hristos? Nu din oameni învățați și bogați; ci pe cel mai sărac dintre pământeni, care din pruncie trăia în munți împreună cu îngerii și cu fiarele sălbatice. Pe cel mai mare om născut din femeie, pe cel mai sfînt dintre sfinți, căci era și prooroc, și sfînt, și plin de har, și dascăl, și ascet, și botezător al lui Hristos. Căci Ioan nici mamă nu avea, nici casă, nici avere, nici pîine de mîncare, nici măcar cămașă pe el, ci doar o haină aspră din păr de cămilă.

Dar dacă îmbrăcămintea și hrana erau de mare ascet și sfînt, apoi rugăciunea lui către Dumnezeu era cu totul îngerească. Deși Sfintele Evanghelii nu ne spun cum se ruga Sfîntul Ioan Botezătorul, trebuie să înțelegem măsura nevoințelor duhovnicești, pe măsura nevoințelor trupești. Adică rugăciunea, privegherea de toată noaptea, cugetarea la cele cerești, iubirea desăvîrșită de Dumnezeu și de oameni. Postul singur și nevoința trupului nu pot mîntui, fără osteneala și rîvna duhului, adică fără rugăciune, smerenie și iubire. Iar amîndouă unindu-se, fac din păcătoși sfinți și din oameni îngeri pămîntești.

Sfîntul Ioan Botezătorul era mărturisit de Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ca cel mai mare om născut din femeie (Matei 11, 11) După har era prooroc și cel dintîi văzător al Prea Sfintei Treimi, cînd a botezat pe Domnul în Iordan. Iar după sfințenia vieții era înger în trup, părinte al asceților și cel mai mare ascet sau pustnic de pe pămînt. Dar pentru a ajunge la o așa de înaltă măsură de sfințenie, Sfîntul Ioan Botezătorul s-a nevoit 30 de ani în post și rugăciune în munții Iudeei, adică departe de păcatele și ispitele lumii. Căci dacă nu fugim de cursele vrăjmașului, cădem în păcate și în osîndă de moarte. Ce lucru minunat vedem la Proorocul Ioan! Fecioara Maria, pentru a se învrednici să-L nască pe Hristos, a petrecut 12 ani în post și rugăciune în templul din Ierusalim. Iar Sfîntul Ioan, pentru a se învrednici să boteze pe Fiul lui Dumnezeu la Iordan și a se atinge cu dreapta sa de creștetul Mîntuitorului, a trebuit să se nevoiască în pustie ca un înger timp de 30 de ani! Mare este școala rugăciunii și a vieții pustnicești! Să mănînci acridă — un fel de muguri de copac — și să scoți din inimă rugăciune de foc. Să-ți usuci trupul neprihănit cu post, cu metanii și privegheri de toată noaptea, ca să devii vas al Duhului Sfînt, făclie de călăuză pentru mulți și Botezător al lui Hristos! Așa a trăit Sfîntul Ioan Botezătorul și așa s-a pregătit să mărturisească pe Hristos, să boteze pe Hristos, să-L arate lumii și la urmă să-și dea viața pentru adevăr și dreptate. Vedeți ce mare este puterea fecioriei, a smereniei și a rugăciunii unită cu postul? Fericiți sînt acei creștini care iubesc aceste dumnezeiești virtuți!

Pentru viața lui îngerească, Sfîntul Ioan Botezătorul n-a fost pe pămînt numai ascet, prooroc, înainte-mergător și botezător al lui Hristos. Ci a fost și mărturisitor al Prea Sfintei Treimi. A fost, deopotrivă, învățător și dascăl, cu cuvîntul și fapta pentru noi toți. El L-a arătat și L-a mărturisit pe Hristos atît oamenilor de pe pămînt, cît și celor din iad, care așteptau pe Mesia să-i izbăvească din întuneric. Aici pe pămînt striga Ioan către oameni: „*Faceți roade vrednice de pocăință*" (Matei 3, 8). Adică „*Pocăiți-vă, mărturisiți-vă păcatele și credeți în Evanghelie, ca să scăpați de mînia ce va să fie*". Apoi le spunea: „*Iată securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc*" (Matei 3, 10). Orice om este un pom sădit de Dumnezeu pe pămînt. Dacă face în viață fapte bune, el este pom roditor și devine fiu al lui Dumnezeu după har. Iar dacă nu face fapte bune, este un pom sălbatic pe care securea morții și a judecății îl taie și-l scoate din grădina lui Dumnezeu.

Cînd Iisus Hristos Mîntuitorul lumii venea la Iordan să Se boteze, Sfîntul Ioan Îl arăta iarăși oamenilor, zicînd: „*Iată Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatul lumii*" (Ioan 1, 29). El Îl aseamănă pe Hristos cu mielul de jertfă pentru că știa, ca prooroc, că Se va jertfi pe cruce pentru mîntuirea și iertarea păcatelor lumii întregi. Sfîntul Ioan a mărturisit celor ce veneau la el în pustiul Iordanului și pe Duhul Sfînt, pe care L-a văzut coborîndu-Se, cînd boteza, peste Fiul lui Dumnezeu, și zicea: „*Am văzut Duhul coborîndu-Se din cer ca un porumbel și a rămas peste El*" (Ioan 1, 32).

Așa a mărturisit Ioan Botezătorul pe Hristos. Mărturisirea lui ni se adresează și nouă celor de astăzi. Iar sfaturile și învățăturile lui ne povățuiesc pe toți pe calea pocăinței și a vieții veșnice, spre Hristos. Fericiți sînt creștinii care cred cu tărie în Dumnezeu, care împlinesc poruncile Sfintei Evanghelii date de Mîntuitorul și ascultă de preoți și de păstorii lor sufletești.

Iubiți credincioși,

Am vorbit astăzi la Duminica dinaintea Botezului Domnului puține cuvinte despre sfîntul Ioan Botezătorul ca să știți ce viață îngerească a trăit pe pămînt pentru care s-a învrednicit să boteze pe Domnul în apele Iordanului. Duminica de azi are scopul de a ne pregăti pentru marele praznic al Botezului Domnului.

Iată Ioan botează la Iordan cu botezul pocăinței pe toți care vin la el. Săraci și bogați, țărani și orășeni, simpli sau cărturari. El îi primește pe toți, îi învață smerenia pocăinței, le cere mărturisirea păcatelor, pe

cei avuți și mîndri îi mustră, apoi îi cufundă în rîul Iordan și le spune: „*Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfînt*" (Marcu 1, 8). Apoi le spune: „*Vine în urma mea Cel mai tare decît mine. Căruia nu sînt vrednic, plecîndu-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor*" (Marcu 1, 7). Vedeți cît de mare este smerenia lui Ioan? Ioan, cel mai mare om născut pe pămînt, s-a smerit la Iordan înaintea Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Care Însuși S-a smerit pentru mîntuirea întregii lumi. Să ne folosim creștinește de smerenia Domnului și de smerenia sfinților Lui.

Cu această inimă smerită pentru ale noastre păcate, cu împăcare creștinească și dragoste, să întîmpinăm marele praznic al Botezului lui Hristos, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh. Amin.

PREDICĂ
LA BOTEZUL DOMNULUI.
Despre Botezul creştin
(6 ianuarie)

„In Iordan, botezîndu-Te Tu, Doamne închinarea Treimii S-a arătat...”

(Troparul Botezului Domnului)

Iubiţi credincioşi,

Cu mila şi cu îndurarea lui Dumnezeu, iată am ajuns şi în anul acesta la prea luminatul praznic al Botezului Domnului. Acest sfînt şi mare praznic împărătesc se mai numeşte şi „Arătarea Domnului” sau „Epifania”.

Dar pentru care pricină nu se zice Naşterii Domnului, Arătarea Lui, ci Botezului Domnului?

Acest lucru îl arată, deslușit şi luminat, dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur, zicînd că Hristos n-a ajuns cunoscut tuturor cînd S-a născut, ci cînd S-a botezat. Iar cum că mulţi nu-L cunoşteau şi nu ştiau cine era, să ascultăm pe Botezătorul Ioan care spune: „*Se află în mijlocul vostru Acela pe Care nu-L ştiţi*” (Ioan 1, 26). Dar pentru ce să ne mirăm că ceilalţi nu-L cunoşteau, cînd însuşi Botezătorul nu-L cunoştea pînă în ziua aceea? Căci zice: „*Şi eu nu-L ştiam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: peste Care vei vedea Duhul coborîndu-Se şi rămînînd peste El, Acesta este Cel ce botează cu Duh Sfînt*” (Ioan 1, 33).

Pentru că am arătat că Botezul Domnului se mai numeşte şi Arătarea Domnului, este bine să ştim că două sînt arătările Domnului. Iată ce

spune Sfîntul Ioan Gură de Aur în această privință: „Este necesar să arătăm dragostei voastre că nu este o singură Arătare a Domnului ci sînt două arătări. Una este aceasta de acum care s-a împlinit la Botez, iar a doua este aceea care va să vină și care se va face cu slavă mare la sfîrșitul lumii". Astăzi am auzit pe marele Apostol Pavel vorbind despre amîndouă arătările Domnului, în Epistola către Tit.

Despre arătarea cea de acum, spune: „Harul cel mîntuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor, învățîndu-ne pe noi să lepădăm fărădelegea și poftele lumești și în veacul de acum să trăim cu înțelepciune, cu dreptate și cu cucernicie" (Tit. 2, 11—12). Iar despre cea viitoare, spune: „*Așteptînd fericita nădejde și arătarea slavei marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos*" (Tit. 2, 13). Despre aceasta și proorocul Ioil spune că „*soarele se va preface în întuneric și luna în sînge, mai înainte de a veni ziua Domnului cea mare și înfricoșată*" (Ioil 2, 31).

Astăzi cînd prăznuim Botezul Domnului, se cuvine să arătăm cîte sînt botezurile care au închipuit Botezul creștin de la începutul lumii și care vor mai fi. După mărturia Sfîntului Ioan Damaschin, opt sînt botezurile. Primul botez a fost potopul (Fac. 7, 17—24), pentru curmarea păcatului. Al doilea botez a fost trecerea evreilor prin mare și prin nor, căci norul este simbolul duhului, iar marea al apei (Numeri 9, 15—22; 1 Cor. 10, 2). Al treilea botez a fost botezul Legii Vechi, numit „tăierea împrejur". Tot cel necurat se spăla cu apă, ba încă își spăla și hainele sale și astfel intra în tabără (Lev. 15, 3—33).

Al patrulea este botezul lui Ioan, numit *botezul pocăinței* (Matei 3, 1—12; Marcu 1, 2—8; Luca 3, 2—18). Acest botez a fost introductiv și conducea pe cei botezați la pocăință și la credință în Hristos. Iată ce spune Sfîntul Ioan Botezătorul: „Eu vă botez pe voi cu apă, dar Cel ce vine după mine vă va boteza cu Duh Sfînt și cu foc (Matei 3, 11; Luca 3,16). Așadar, Ioan pregătea și curăța mai dinainte cu apă, în vederea venirii Duhului Sfînt. Cu acest botez, Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos S-a botezat de către Ioan (Matei 3, 13—17; Marcu 1, 9—11; Luca 3, 21—23; Ioan 1, 29—34). Hristos S-a botezat în Iordan nu că avea nevoie de curățire, ci pentru că Și-a luat asupra Sa curățirea mea și „ca să zdrobească capetele balaurilor din apă, cum spune psalmistul (Ps. 73, 14). Apoi, ca să se înece păcatul, ca să înmormînteze pe Adam cel vechi în apă și să-l sfințească pe botezător. Ca să împlinească legea, ca să descopere taina Treimii și ca să ne dea nouă pildă și exemplu cum să ne botezăm.

Al cincilea botez este botezul creștin prin apă și prin Duhul Sfînt, instituit de Domnul nostru Iisus Hristos, prin cuvintele adresate ucenicilor Săi: „*Mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui*

și al Fiului și al Sfîntului Duh „(Matei 28, 19). Acesta este cel mai mare botez din cele amintite pînă acum. El se face prin afundare în apă în numele Prea Sfintei Treimi și este mîntuitor pentru că iartă toate păcatele și aduce în inimile noastre harul Sfîntului Duh. Noi toți ne botezăm cu acest botez desăvîrșit prin apă și prin Duh, fără de care nimeni nu se poate mîntui. Se zice că Hristos botează „cu foc", pentru că a revărsat Duhul Sfînt peste Apostoli, în chipul limbilor de foc (Fapte 2, 1—4), după cum spune Însuși Domnul: „*Ioan a botezat cu apă, dar voi veți fi botezați cu Duhul Sfînt, nu mult după aceste zile*" (Fapte 1, 5).

Al șaselea botez care este de o măsură cu Botezul creștin, prin apă și prin Duh, este botezul prin pocăință și prin lacrimi, adică Sfînta Spovedanie prin care ni se dezleagă toate păcatele. Al șaptelea și cel mai desăvîrșit este botezul prin sînge și mucenicie pentru dreapta credință cu care Însuși Hristos S-a botezat pe Cruce în locul nostru. El este foarte cinstit și fericit, pentru că nu se mai pîngărește a doua oară cu întinăciunea păcatului și singur le poate înlocui pe toate celelalte. Al optulea și ultimul botez este focul cel veșnic de după judecata obștească. Acest botez nu este mîntuitor, ci pe de o parte distruge răutatea și păcatul, iar pe de altă parte pedepsește necontenit (*Dogmatica*, cap. IV, p. 247—252).

Iubiți credincioși,

După ce am arătat cele opt feluri de botezuri, este bine să vorbim mai pe larg despre importanța botezului creștin ortodox.

Cel mai desăvîrșit botez care curăță păcatele noastre, este Botezul creștin, adică botezul prin apă și prin Duh pe care îl primim îndată după naștere. După învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, cine nu are acest botez nu poate să intre în Împărăția cerurilor (Ioan 3, 5). Să dăm cîteva explicații despre Taina Sfîntului Botez pe înțelesul tuturor.

Cine poate boteza? Dreptul de a boteza îl au numai episcopii și preoții (Can. 46—50 Apostolic). La mare nevoie, ca pruncul să nu moară nebotezat, poate boteza și un diacon, un călugăr simplu, un mirean—bărbat sau femeie — și chiar părinții copilului. Cum se săvîrșește botezul de către mireni cînd copilul este în primejdie de moarte? Afundînd pruncul de trei ori în apă curată și rostind formula sfîntă a Botezului: „Se botează robul (roaba) lui Dumnezeu (numele), în numele Tatălui, Amin; și al Fiului. Amin; și al Sfîntului Duh, Amin. (Can. 44—45 al Sf. Nichifor). Dacă cel botezat rămîne în viață, preotul va completa slujba Botezului după rînduiala obișnuită, dar numai de la cufundare înainte. Adică îl

unge cu Sfîntul Mir, citind rînduiala pînă la capăt *(Liturgica*, București, 1877, p. 183).

Botezul se săvîrșește în pridvorul sau în pronaosul bisericii. Canoanele opresc săvîrșirea Botezului atît în case, cît și în paraclisele din casele particulare (Can. 31 și 59 Sinod. VI ec.). Numai în cazuri foarte rare și de mare nevoie cum ar fi frig puternic, boală, pericol de moarte pentru prunc, etc. se îngăduie săvîrșirea Botezului în case. Cît despre timpul cînd se săvîrșește Botezul, pentru prunci nu există zile sau ceasuri hotărîte ca nu cumva să moară nebotezați. Dacă pruncul moare nebotezat, părinții lui sau preotul din cauza căruia a murit neunit cu Hristos, săvîrșește păcat de moarte. Pentru cei morți nebotezați, Biserica nu mai poate face nimic, rămînînd toate la mila lui Dumnezeu. Dacă pruncul este firav și există temerea că nu va trăi, el poate fi botezat îndată după naștere. Dacă pruncul este sănătos, Botezul se face de obicei la opt zile de la naștere, în orice zi de sărbătoare, după săvîrșirea Sfintei Liturghii.

Cei ce vin sau sînt aduși la botez trebuie să aibă nași. Nimeni nu poate fi botezat cu sila, dacă este matur, și este dator să aibă nași ortodocși. Nașii sînt persoanele în vîrstă, care însoțesc pe prunc la botez, răspunzînd și făcînd cuvenita mărturisire de credință în locul și în numele pruncului ce se botează. Ei sînt părinții sufletești ai pruncului, care îl nasc duhovnicește pentru o viață nouă în Duhul Sfînt așa cum părinții l-au născut pentru o viață trupească. Nașii sînt totodată garanții în fața lui Dumnezeu și a Bisericii pentru finul ce se botează, că va fi crescut în credința creștină și va fi un bun credincios. Nașul trebuie să fie creștin ortodox. Să fie evlavios, iubitor de biserică, bun cunoscător al credinței, în vîrstă, și de același sex cu pruncul ce se botează. Nu pot fi nași părinții copilului. Este bine ca pentru fiecare nou botezat să fie numai un naș. Nașul este dator să se îngrijească de viața religioasă și morală a finului și la vremea cuvenită să-l învețe rugăciuni, crezul și principalele învățături de credință creștină ortodoxă. Să fie îndrumător în cele sufletești și un exemplu viu, sîrguindu-se să facă din el un vrednic mădular al Bisericii în care a intrat prin Botez. La rîndul său, finul este dator să asculte pe naș și să-l respecte la fel ca pe părinții săi după trup.

Cei care iau parte cu atenție la săvîrșirea Botezului trebuie să știe că înainte de Botez se împlinește rînduiala facerii catehumenului, adică se face pregătirea celui ce are să fie botezat. Această rînduială se face în pridvor, în fața ușilor bisericii, deoarece cel nebotezat, nefiind încă spălat de păcatul strămoșesc, nu este mădular al Bisericii și nici cetățean al cerului, ale cărui uși ni le deschide numai Taina Botezului. De aceea

Botezul se numește ușa Tainelor. Slujba catehumenului are trei părți: exorcismele, lepădările și unirea cu Hristos.

Exorcismele sînt trei rugăciuni prin care preotul roagă pe Dumnezeu să izgonească de la catehumen toată puterea cea rea a diavolului. Lepădările și unirea cu Hristos sînt formate din întreita lepădare a catehumenului sau a nașului — în numele catehumenului — „de satana și de toate lucrurile lui" urmată de întreita lui asigurare că s-a unit cu Hristos. În timpul lepădărilor, catehumenul stă întors cu fața spre apus, suflînd și scuipînd într-acolo de trei ori, deoarece apusul închipuiește locul de unde vine întunericul și locul celui rău, a Satanei, care este numit și „stăpînitorul întunericului" (Efes. 6, 12; Col. 1, 13), urmînd astfel cuvintele Sfîntului Apostol Pavel, care ne îndeamnă „*să lepădăm lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm în armele luminii*" (Rom. 13, 12). Catehumenul scuipă pe diavolul ca semn că s-a lepădat cu totul de el și de toate lucrurile lui, adică de păcat. Iar cînd catehumenul împreună cu nașul mărturisește unirea sa cu Hristos, o face cu fața spre răsărit, căci într-acolo era sădit raiul (Facere 2, 8), din care au fost izgoniți primii oameni în urma păcatului. Unirea cu Hristos se face prin credință. Iar dovada este mărturisirea credinței creștine prin rostirea de trei ori a Crezului de către catehumen, dacă este mare, sau de naș, în numele pruncului, și nu de altcineva.

Prin exorcismele și lepădările ce se fac la Botez, nu înseamnă că Biserica socotește pe cel venit să se boteze ca stăpînit cu adevărat de diavolul, cum sînt cei îndrăciți sau cei munciți de duhuri rele. Ele vor să spună numai că cel ce nu are încă pe Hristos, se află în robia păcatului și deci în puterea diavolului, care stăpînește pe cei robiți de păcat sau pe cei din afara harului (Efes. 2, 1—3). Din această robie îl eliberează Biserica pe catehumen prin exorcisme și lepădări, trecîndu-l sub puterea lui Hristos. Stăpînul nostru cel adevărat și bun.

Iată și părțile cele mai de seamă ale Botezului. Prima parte este sfințirea apei pentru botez. A doua parte este ungerea cu untdelemnul bucuriei (Ps. 44, 9), pe frunte, pe piept, pe spate, la urechi, la mîini și la picioare. Acest untdelemn este binecuvîntat înainte de preot prin rugăciuni deosebite și din el se pune și în cristelniță, de trei ori, cruciș. Ungerea aceasta însemnează mai multe lucruri în sens duhovnicesc. Astfel, untdelemnul fiind rodul măslinului, ungerea cu el este semn al milei și al bunătăților dumnezeiești, prin care catehumenul a fost izbăvit de noianul păcatelor. Acest untdelemn sfințit ne aduce aminte de ungerea cu care erau uns în Legea Veche arhiereii, împărații și proorocii și cu care a fost uns Însuși Mîntuitorul numit „Unsul Domnului" (1 Împ. 10, 1—6;

Isaia 61, 1; L
pe noi părtași
„Hristos", car
și aromatele c
deoarece catel
împreună cu
A treia pa
afundare a pru
preotul ia pru
afundă de trei
zeu (numele),
Fiului, Amin"
Această î
noastre este S
petrecute de
se închipuiește
aici și îngropa
învierea noast
Prin Bote
învierii lui Hi
nouă. Îndată
Adică Ungere
părțile trupulu
Sfînt", și apo
pecetea și da
Sfînta Împărt
Astfel, sîn
3—11). Criste
duhovnicească
celui prea cura

Iubiți cre

Am vorbi
Sfîntului Bote
după har.
Cu adevă
prima dată ni

* Sf. Simior
de Credință Ortodo

Isaia 61, 1; Luca 4, 18; Fapte 10, 38). La această ungere ne-a făcut și pe noi părtași, căci însuși numele de creștin vine de la cuvîntul grecesc „Hristos", care înseamnă „Uns". Ungerea de la Botez mai închipuiește și aromatele cu care a fost uns trupul Domnului înainte de îngropare, deoarece catehumenul va închipui, prin afundarea în apă, îngroparea împreună cu Hristos și învierea împreună cu El.

A treia parte a Botezului este însăși săvîrșirea Tainei, adică întreita afundare a pruncului în apa sfințită, în numele Prea Sfintei Treimi. Acum preotul ia pruncul în mîini și, ținîndu-l drept, caută spre răsărit și îl afundă de trei ori, zicînd la prima afundare: „Botează-se robul lui Dumnezeu (numele), în numele Tatălui, Amin," la a doua afundare: „și al Fiului, Amin", iar la a treia afundare: „și al Sfîntului Duh, Amin".

Această întreită afundare arată pe de o parte că temeiul credinței noastre este Sfînta Treime, iar pe de altă parte închipuiește cele trei zile petrecute de Domnul în mormînt (Matei 12, 40). Prin afundarea în apă se închipuiește totodată moartea noastră pentru viața în păcate de pînă aici și îngroparea noastră cu Hristos. Iar ieșirea din apă închipuiește învierea noastră împreună cu Hristos, pentru viața cea nouă întru El.

Prin Botez, spălîndu-ne păcatele, ne facem astfel părtași morții și învierii lui Hristos, devenim membri ai Bisericii și intrăm într-o viață nouă. Îndată după Botez cel botezat mai primește încă două Sfinte Taine. Adică Ungerea cu Sfîntul Mir, prin care pruncul se miruiește pe toate părțile trupului, cînd preotul rostește cuvintele „Pecetea harului Duhului Sfînt", și apoi Sfînta Împărtășanie. Prin ungere noul botezat primește pecetea și darul Duhului Sfînt, devenind membru al Bisericii, iar prin Sfînta Împărtășanie se unește cu Trupul și Sîngele lui Hristos.

Astfel, sîntem morți pentru păcat și viem pentru Dumnezeu (Rom. 6, 3—11). Cristelnița și apa botezului sînt pentru noi mormînt și maică duhovnicească, născîndu-ne pentru Hristos și ținînd astfel locul pîntecelui prea curat al Fecioarei, din care S-a născut Domnul.*

Iubiți credincioși,

Am vorbit cîteva cuvinte despre Botezul lui Hristos și despre Taina Sfîntului Botez, prin care devenim fii ai Bisericii și fii ai lui Dumnezeu după har.

Cu adevărat, mare este sărbătoarea de astăzi. Căci astăzi pentru prima dată ni se arată la Iordan cele trei persoane ale Prea Sfintei Treimi.

* Sf. Simion Tesalonicul, *Despre Sfintele Taine*, cap. 62, 63, 64, pp. 77—80; și *Învățătura de Credință Ortodoxă*, București, 1952, p. 326—331.

Astfel, Fiul, smerindu-se, se botează în Iordan de la Ioan; Tatăl grăiește din ceruri, zicînd: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*", *iar Duhul Sfînt se pogoară ca un porumbel peste Iisus Hristos* (Matei 3, 16—17). Deci, astăzi ni s-a descoperit mai luminat taina Prea Sfintei Treimi. Astăzi cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu S-a odihnit la Iordan peste Fiul. Astăzi Stăpînul Se smerește și cere să fie botezat de slugă. Astăzi Cel fără de păcat primește botezul pocăinței de la Ioan, ca să ne învețe pe noi taina pocăinței, a mărturisirii și a spălării păcatelor prin căință și lacrimi.

Astăzi se sfințește apa Iordanului și toate apele și izvoarele pămîntului. Astăzi se sfințește aghiazma mare prin semnul Crucii și prin pogorîrea darului Sfîntului Duh. Deci să mulțumim lui Dumnezeu că am ajuns cu bucurie la praznicul acesta mare al Bobotezei și să ducem cu evlavie sfînta aghiazmă în casele noastre. Prin ea ne sfințim cu toții, se sfințesc casele și fîntînile noastre și se izgonesc duhurile rele cu puterea Duhului Sfînt.

Astăzi Hristos Mîntuitorul nostru iese în public la vîrsta de 30 de ani. Se arată lumii, se pregătește să vestească pe pămînt Evanghelia mîntuirii și vine să caute și să mîntuiască sufletele noastre. Să coborîm și noi astăzi la Iordan, adică să venim la biserică. Biserica este casa lui Dumnezeu. Aici este Iordanul și apa cea vie care spală, adapă, dă viață și înnoiește lumea. Aici este Tatăl și Fiul și Duhul Sfînt împreună cu toți sfinții.

Să ieșim întru întîmpinarea lui Hristos. Dar pentru aceasta se cere să ne căim de păcatele făcute, să ne spălăm în apele Iordanului, adică să spălăm păcatele prin spovedanie și lacrimi de pocăință. Apoi să ne împăcăm unii cu alții, că „*dragostea acoperе mulțime de păcate*". Să ascultăm glasul Tatălui, Care ne grăiește din cer; să ne înfricoșăm de smerenia Fiului Care Se botează de către Ioan în Iordan și să odihnim în inimile și casele noastre porumbelul Duhului Sfînt.

Deci, închinîndu-ne cu credință și evlavie Prea Sfintei Treimi, să cîntăm împreună cu Biserica această sfîntă cîntare: „*În Iordan botezîndu-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii S-a arătat; că glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiu iubit pe Tine numindu-Te. Și Duhul în chip de eorumb a adeverit întărirea cuvîntului. Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezule, și lume a ai luminat, mărire Ție*". Amin!

PREDICĂ
LA DUMINICA DE DUPĂ BOTEZUL DOMNULUI

Despre paza de primeidii

„Cel înțelept vede primejdia și se ascunde iar cel simplu trece mai departe și suferă" (Prov. 14,6)

Iubiți credincioși,

Oare pentru care pricină Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, după ce a auzit că marele prooroc Ioan Botezătorul a fost închis în temniță de către Irod, a lăsat Iudeea și a plecat în ținutul Galileei? Oare i-a fost frică lui Hristos de Irod că Îl va prinde ca și pe Ioan și îl va duce în temniță? Dar cum s-ar fi putut teme de om Acela de Care se cutremură cerul și pămîntul și se înfricoșează serafimii și heruvimii și toate puterile „cele cerești și cele de pe pămînt, și cele de desubt" (Filip. 2, 10). Deci care a fost pricina că Mîntuitorul, după prinderea Sfîntului Ioan Botezătorul, a părăsit Iudeea și a mers în Galileea? Ca să învețe pe ucenicii Săi și pe noi toți să ne ferim din calea primejdiilor și de vrăjmași. De aceea le zicea uneori ucenicilor Săi: *„Păziți-vă de oameni căci ei vor pune pe voi mîinile și vă vor da pe mîna sinedriștilor și în sinagogile lor vă vor bate pe voi"* (Matei 10, 17). Iar altă dată le zicea: *„Cînd vă vor izgoni pe voi dintr-o cetate, fugiți în cealaltă"* (Matei 10, 23). Deci Mîntuitorul Se ferește din calea primejdiilor ca să ne dea nouă pilda nu numai cu cuvîntul, ci și cu fapta, că trebuie a ne păzi și a fugi din calea primejdiilor, spre a nu da loc mîniei celor ce ne prigonesc, pentru ca astfel să ne izbăvim de moarte sufletul și viața.

În Sfînta Evanghelie de azi sînt încă şi alte pricini pentru care Mîntuitorul a mers din Iudeea în Galileea. Dar noi, — în predica de azi, ne vom ocupa mai mult de pricina arătată mai sus, adică vom vorbi mai pe larg despre paza de primejdie. Despre acest lucru Sfînta şi dumnezeiasca Scriptură ne învaţă zicînd: „*Mergi poporul Meu, încuie uşa ta, ascunde-te puţin, cît de cît, pînă va trece mînia Domnului*" (Isaia 26, 20).

Aşadar, fraţii mei, dacă vom călători cu mintea noastră prin dumnezeiasca Scriptură, vom găsi multe pilde despre aleşii şi sfinţii lui Dumnezeu care în viaţa lor pămîntească s-au ferit din calea primejdiilor. Astfel vedem că Avraam, cînd a mers în Gherara, văzînd că Sara, femeia sa, era frumoasă la chip, spre a se păzi de primejdia morţii — căci se temea să nu-l ucidă pe el oamenii din cetăţi spre a-i lua soţia —, a declarat că Sara îi este soră, nu soţie. Dar Prea Bunul Dumnezeu care apără pe aleşii Săi, trimiţînd un înger la împăratul Abimelec (care o luase pe Sara, soţia lui Avraam), i-a zis în somn să nu se atingă de Sara căci este soţia lui Avraam şi este soţie de prooroc. Astfel a izbăvit Dumnezeu pe Avraam de primejdia morţii (Gen. 20, 18). Patriarhul Iacob, înţelegînd de la mama sa că fratele său Isav voia să-l omoare, din zavistie, a luat binecuvîntare de la tatăl lui şi a fugit din faţa fratelui său în Mesopotamia, la Laban, fratele mamei sale, care se găsea în Haran (Facere 27, 41—45).

La fel Moise, văzîndu-se descoperit că a ucis pe egiptean şi înţelegînd că Faraon căuta să-l ucidă pentru fapta aceasta, a fugit de la faţa lui şi s-a dus în pustiul Madianului. Aici s-a căsătorit şi de aici a fost chemat de Dumnezeu spre a scoate poporul ales din robia Egiptului (Ieşire 2, 14, 25). Proorocul şi împăratul David a fugit şi s-a ascuns de furia împăratului Saul care îl zavistuia şi căuta să-l omoare (1 Regi 20, 1; 3, 32—41; 21, 1—10). Încă şi marele prooroc Ilie Tesviteanul, care cu rugămintea sa către Dumnezeu a coborît foc din cer şi l-a încuiat ca să nu plouă trei ani şi şase luni, a fugit şi el de furia Izabelei, care căuta să-l omoare (3 Regi 19, 1—9).

Iubiţi credincioşi,

Dar şi în Legea harului vedem cum Domnul nostru Iisus Hristos, chiar de la naştere, ne-a dat pildă să ne ferim de primejdia morţii. Cînd El era în scutece, a fugit de mînia lui Irod — care căuta să-L piardă. Iată ce zice dumnezeiasca Evanghelie: „După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicînd: *Scoală-te, ia Pruncul şi pe mama Lui şi fugi în Egipt şi stai acolo pînă îţi voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă. Şi sculîndu-se Iosif a luat noaptea Pruncul*

și pe mama Lui și a plecat în Egipt" (Matei 2, 13—14). La fel și dumnezeiștii Apostoli, avînd învățătură de la Domnul în această privință, se ascundeau și se păzeau de primejdii și fugeau din fața acelora care căutau să le facă rău. Acest lucru ni-l arată Sfînta Evanghelie, care zice: „*Fiind seară, în ziua cea dintîi a săptămînii* (Duminica) *și ușile fiind încuiate, unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijlocul lor și le-a zis: Pace vouă!*" (Ioan 20, 19).

Cine ar putea spune despre prigoanele și suferințele marelui Apostol Pavel și de cîte ori s-a ferit el de primejdiile care îl amenințau din toate părțile, pe uscat și pe mare, ca să scape cu viață? Oare nu a primit el poruncă de la Însuși Mîntuitorul să se ferească de ura și furia iudeilor, cînd a venit în Ierusalim? Că îi zicea Hristos: „*Grăbește-te și ieși în grabă din Ierusalim, pentru că nu vor primi mărturisirea Ta despre Mine*" (Fapte 22, 17—18). La fel s-a ferit Pavel de primejdia morții cînd patruzeci de iudei s-au sfătuit cu jurămînt că nu vor mînca nimic pînă nu-l vor omorî (Fapte 23, 12—25).

Dar sfinții ierarhi și mărturisitori ai Bisericii lui Hristos, cîte chinuri n-au suferit pentru dragostea lui Hristos și apărarea dreptei credințe? De cîte ori erau amenințați cu închisori, cu bătăi și cu moarte, ei se fereau pe cît puteau de primejdii și de vrăjmașii care căutau în tot felul să-i chinuiască și să le ia viața.

Cine nu a auzit de necazurile, de viața cea zbuciumată și de prigoanele cele îndelungate pe care le-a răbdat marele ierarh al lui Hristos, Atanasie al Alexandriei? Că de cinci ori a fost scos din scaunul său și exilat de ereticii arieni, răbdînd 46 de ani numai prigoane și primejdii pentru apărarea dreptei credințe și marea dragoste pe care o avea pentru Biserică și pentru Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Cum citim în Viețile Sfinților din 18 ianuarie, Sfîntul Gherman patriarhul Constantinopolului, fiind izgonit de împăratul iconoclast Leon Armeanul, s-a dus și a stat ascuns în casa părinților săi, unde a plîns mult starea jalnică de prigoană a Bisericii din acea vreme. Aici a și murit în surghiun, în anul 733 la 12 mai.

La fel a fugit din calea primejdiei și Sfîntul Maxim Mărturisitorul, care, fiind amenințat de ereticii monoteliți, a lăsat curtea împăratului Iraclie, a îmbrăcat schima monahală în singurătate și se ruga lui Dumnezeu neîncetat pentru liniștea furtunii ce se abătuse asupra Bisericii dreptmăritoare, din partea cumpliților eretici, suferind multe chinuri și izgoniri pentru dreapta credință, cum spune în viața lui din 21 ianuarie.

Dar nu numai de primejdiile care amenințau viața trupului fugeau sfinții și creștinii, ci și de primejdiile ce le amenințau mîntuirea sufle-

tului, se fereau pe cît puteau. Așa, Sfîntul Ilarion cel Mare, unul din marii luminători ai lumii, temîndu-se de onorurile și marea cinste ce i-o aduceau oamenii pentru viața lui îngerească și pentru minunile ce le făcea cu puterea lui Hristos, a fugit din pustiul Alexandriei și s-a ascuns în pustiul Oasis, ca să scape de slava deșartă a acestei lumi. Dar văzînd că și aici a devenit cunoscut și slăvit de oameni, care îl cinsteau ca pe un proorocși tămăduitor de boli, a fugit de primejdia slavei deșarte și s-a dus în Dalmația; apoi, s-a dus în Cipru, unde a vindecat pe mulți demonizați cu rugăciunea și cu semnul Sfintei Cruci. De aici, făcîndu-se cunoscut și slăvit de oameni, s-a retras într-un loc pustiu, la 12 mile de mare, unde a adormit în Domnul în anul 377, avînd 80 de ani. La fel și cuviosul Martinian, a fugit toată viața sa, de orice prietenie cu femei, pentru a nu-și pierde curățenia trupului și mîntuirea sufletului, cum scrie în Viețile Sfinților din 13 februarie. Și cîți dintre sfinți au făcut la fel!

Iubiți credincioși,

Pînă aici am adus mărturii de la sfinții și aleșii lui Dumnezeu, care au trăit înainte de Lege, apoi în Legea veche și în Legea harului, care în diferite locuri și vremi au fugit și s-au ferit de primejdiile oamenilor răi, de prigoane și de tot felul de ispite trupești și sufletești, dînd loc mîniei și răzbunării ce era asupra lor. Dar să știți că două au fost pricinile binecuvîntate de Dumnezeu, cînd sfinții fugeau și se păzeau din calea primejdiilor și a morții.

Întîia pricină a fost însăși dumnezeiasca Scriptură și învățătura Mîntuitorului din Sfînta Evanghelie care îi învăța să facă acest lucru. A doua pricină pentru ferirea și paza noastră din fața primejdiilor și a ispitelor este întemeiată pe porunca dragostei de care atîrnă toată Legea și proorocii (Matei 22, 40). Căci cel ce se ferește de primejdii și de căderea în păcate se izbăvește și pe sine și pe aproapele de moarte și de osîndă. Iar cînd nu voiesc să fug de primejdia ce îmi stă înainte din partea celui ce mă urăște și vrea să se răzbune pe mine, atunci cum iubesc eu pe fratele meu ca pe mine însumi? Arătat este că mă iubesc pe mine mai mult de cît pe acela ce-mi voiește răul sau mă lenevesc și nu bag în seamă mîntuirea aceluia. Prin aceasta nu bag în seamă porunca apostolească ce zice: „*Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui*" (1 Cor. 10, 24). Apoi prin această nebăgare de seamă, călcăm porunca cea mai mare din Lege care zice: „*Să iubești pe aproapele tău, ca pe tine însuți*" (Matei 22, 39). Deci arătat este că porunca feririi de primejdii și de ispite, se întărește pe porunca dragostei, iar îngăduirea în primejdii și în prigoane,

după voia noa
tei, fiindcă se
Dar poat
mucenicii și da
în pustie și să
smintească pe
povățuirea E
i-a trimis să
toată lumea și
se va boteza se
15—16).
Deci cum
apărăm dreapt
fugim? Nu, ni
prin cuvînt, pr
la sfîrșitul vieți
nare, de ispite
să ne ferim dir
să putem lucra
În asemen
și ne va învăța
și să ne rugăm
De altfel,
fi urîți de toți p
se va mîntui" (
cuvîntul Evang
fugiți în cealalt
Hristos, să o pr
„*Nu vă temeți*
10, 28). Iar a
El de frică sau
triva Duhului
ne putem mînt
mărturisi pentr
înaintea Tatălu
Mine înaintea
Care este în ce
Sfîntul Ioa
vință: „Cînd aj
prea mare, atu

după voia noastră, cînd putem să ne ferim de ele, este lepădarea dragostei, fiindcă se face pricină de sminteală și de osîndă aproapelui nostru.

Dar poate că va zice cineva: „Oare trebuia ca Sfinții Apostoli, mucenicii și dascălii Bisericii să fugă de frica necredincioșilor, să se ascundă în pustie și să nu propovăduiască Evanghelia lui Hristos ca să nu smintească pe iudei și pe păgîni? Nicidecum nu trebuia să înceteze propovăduirea Evangheliei, căci Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos i-a trimis să predice Evanghelia în toată lumea, zicînd: „*Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată zidirea. Cel ce va crede și se va boteza se va mîntui; iar cel ce nu va crede se va osîndi*" (Marcu 16, 15—16).

Deci cum este mai bine să facem? Să mărturisim pe Hristos și să apărăm dreapta credință în vreme de pace, iar în vreme de primejdie să fugim? Nu, nicidecum! Noi sîntem datori să-L mărturisim pe Hristos prin cuvînt, prin cult și prin viața noastră „cu timp și fără timp", pînă la sfîrșitul vieții. Numai în momente de mare primejdie, de ură, de răzbunare, de ispite și încercări peste putere sîntem datori să ocolim ispitele, să ne ferim din calea celor răi, ca și pe ei să-i izbăvim de păcate, și noi să putem lucra mai departe în Biserica lui Hristos.

În asemenea încercări ne va acoperi Dumnezeu de cursele celui rău și ne va învăța ce trebuie să facem. În toate să avem dreaptă socoteală și să ne rugăm mai mult că nu vom rămîne fără de răspuns.

De altfel, Mîntuitorul ne spune ce trebuie să facem, cînd zice: „*Veți fi urîți de toți pentru numele Meu, dar cel ce va răbda pînă în sfîrșit, acela se va mîntui*" (Matei 10, 22). Iar cînd nu mai putem răbda, să împlinim cuvîntul Evangheliei care zice: „*Cînd vă urmăresc pe voi în cetatea aceasta, fugiți în cealaltă*" (Matei 10, 23). Dacă ni se cere jertfa supremă pentru Hristos, să o primim cu bucurie, fără teamă, după cum ne învață Domnul: „*Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă*" (Matei 10, 28). Iar a ne rușina să-L mărturisim pe Hristos, sau a ne lepăda de El de frică sau din interes, săvîrșim cel mai greu păcat pe pămînt împotriva Duhului Sfînt și dacă nu ne pocăim ca Petru, cu lacrimi de foc nu ne putem mîntui. Aceasta ne-o spune Hristos în cuvintele: „*Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri*" (Matei 10, 32—33).

Sfîntul Ioan Gură de Aur ne dă un sfat foarte bun în această privință: „Cînd ajungi în fața a două păcate și unul este prea mic iar altul prea mare, atunci, de ești silit, fă păcatul cel mic ca să nu-l faci pe cel

mare..." Eu trebuie să fug din calea primejdiei, cînd această fugă a mea, nu-mi vatămă mîntuirea sufletului meu, nici mîntuirea aproapelui. Iar cînd fuga mea îmi aduce primejdia morții sufletului, adică îmi este în primejdie mîntuirea mea, atunci nu trebuie să fug și să mă ascund, ci să stau tare în răbdare, cu nădejdea în Dumnezeu, gata să sufăr toate pînă la sfîrșit spre a mă mîntui, după cuvîntul Domnului: „*Întru răbdarea voastră veți dobîndi sufletele voastre*" (Luca 21, 19) Și iarăși: „*Cine va răbda pînă la sfîrșit, acela se va mîntui*" (Matei 10, 22).

Un cuvios părinte din Patericul egiptean dădea ucenicului său următorul sfat în această privință: „Cînd vei vedea întărîtarea, tulburarea și venirea păgînilor asupra creștinilor, atunci fugi și tu și te ascunde, pe cît vei putea. Să nu te dai pe tine în mîinile păgînilor muncitori, părîndu-ți-se ție că mare și bun lucru vei face de te vei da singur în mîinile lor; că Dumnezeu nu voiește cele ce sînt mai presus de putința noastră, măcar că unii din sfinții mucenici, singuri, de bună voia lor se duceau și se dădeau pe sine în mîinile muncitorilor. Însă făceau aceasta prin oarecare descoperire dumnezeiască. Iar tu, cînd ți se va întîmpla fără voia ta, să cazi cumva în mîinile păgînilor muncitori, atunci cu bună nădejde în Iisus Hristos să rabzi vitejește toate ispitele și muncile ce ți se vor întîmpla, pînă la moarte. Iar cel ce nu fuge de ispite, ci se dă singur de bună voia sa într-însele, acela să piară într-însele, că noi avem și poruncă să ne păzim de ispite pe cît vom putea și să ne rugăm pururea lui Dumnezeu, zicînd: „Doamne nu ne duce pe noi în ispite" (*Pateric*, Cap. 11, „Despre răbdare", ed. 1930, p. 357).

Iubiți credincioși,

Am vorbit în Duminica de astăzi despre felul cum trebuie să ne păzim de ispite în viață și cum să le primim cînd cădem în primejdii și ispite fără voia noastră. A fugit Fecioara cu Pruncul Iisus în Egipt de frica lui Irod, după rînduiala proniei divine, ca să ne învețe pe noi a nu muri și a ocoli ispitele, ca să nu cădem în ele și să murim. Apoi, ca să înțelegem că Biserica creștină încă din față a fost persecutată și va fi persecutată pînă la sfîrșitul veacurilor. A plecat Domnul din Iudeea în Galileea, cînd a auzit că Irod l-a închis pe Ioan, ca să Se smerească Împăratul Ceresc în fața unui împărat pămîntesc. Dar aceasta a fost voia Mîntuitorului pentru a-Și alege apostoli dintre pescarii galileeni. S-a rugat Domnul în Ghetsimani zicînd: „*Părintele Meu de este cu putință, să treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiești*" (Matei 26, 39). S-a rugat Hristos ca Om să treacă de la El

paharul morții, care este tuturor prea amar și înfricoșat; dar Dumnezeu n-a îndepărtat de la El paharul, căci voia să răscumpere lumea prin jertfa Fiului Său de pe cruce.

A stat Ioan ascuns în munții Iudeii 30 de ani, de frica lui Irod. Dar după ce s-a umplut de harul Duhului Sfînt, s-a dus la Iordan să boteze pe Hristos și să arate lumii pe Mielul lui Dumnezeu, vestind tuturor botezul pocăinței. Apoi a fost îndemnat de Dumnezeu să-l mustre pe Irod că trăia în desfrînare cu femeia fratelui său. Și n-a tăcut Botezătorul nici cînd a fost aruncat în temniță, pînă ce Irod i-a tăiat capul. Sfinții mucenici Gheorghe, Dimitrie, Mina, Varvara, Ecaterina, Irina, Sebastian, Pantelemon și mulți alții erau creștini pe ascuns și nimeni nu știa că ei cred în Hristos. Iar cînd au fost descoperiți de păgîni că nu se închină idolilor, atunci au răbdat cele mai grele chinuri și moarte, dar de Hristos nu s-au lepădat.

La fel făceau și înaintașii noștri precum Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Constantin Brîncoveanu și ceilalți toți. Cînd veneau păgînii să ne jefuiască țara ei se fereau din calea lor, sau le dădeau daruri ca să se ducă cu pace înapoi. Dar cînd vedeau că păgînii vor să ne ocupe țara, că strică sfintele Biserici și silesc pe creștini să se lepede de Hristos, atunci ieșeau la luptă din munți, din codri și cu ajutorul lui Dumnezeu îi biruiau și-i alungau cu rușine afară.

Tot așa să facem și noi, frați creștini. Să nu ne aruncăm cu mîndrie în ispite, în primejdii și osteneli trupești și sufletești peste puterile noastre și fără voia și sfatul părinților noștri sufletești, ca nu cumva să cădem în păcate de moarte sau în boală și deznădejde din cauza neascultării și încrederii în noi. Ci toate să le facem cu rugăciune, cu sfat, cu răbdare, cu smerenie și dreaptă socoteală și atunci nu vom greși. Să ne ferim cu înțelepciune de boală, cruțîndu-ne viața și sănătatea spre binele nostru și al tuturor. Iar dacă Dumnezeu ne rînduiește boală și suferință, s-o primim fără cîrtire, zicînd: „*Doamne, facă-se voia Ta*".

Să ne ferim de ispitele trupești și de acele persoane care ne smintesc sau ele se smintesc de noi, ca să nu cădem în desfrînare. Dar dacă, fără voia noastră pătimim o asemenea ispită, să cerem ajutorul lui Dumnezeu, însemnîndu-ne cu Sfînta Cruce și vom scăpa de ispită. Să ne ferim și de omul rău, certăreț, bețiv și hulitor, ca nu cumva să-l supărăm cu prezența noastră sau cu vreun cuvînt și să înjure, să smintească, să lovească pe cineva sau să hulească pe Dumnezeu, iar noi să ne osîndim pentru aceasta.

Să ne ferim a nu sminti pe cineva cu îmbrăcămintea noastră, cu faptele și vorbele noastre sau cu sfatul rău, că de toate vom da socoteală; să nu uităm că de cade cineva în vreun păcat din cauza noastră, vom da

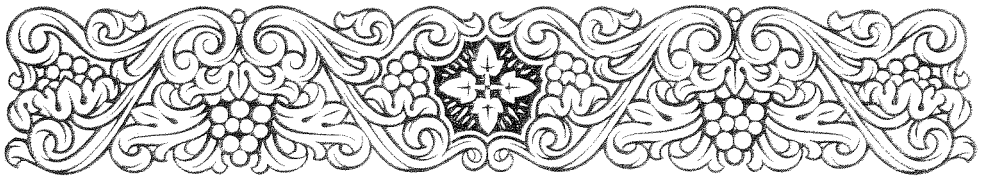
socoteală de sufletul lui. Sau dacă noi nu fugim din calea primejdiilor, a ispitelor și a oamenilor răi, vom cădea negreșit în păcat și vom da greu răspuns înaintea lui Dumnezeu. Acesta este și înțelesul cuvintelor din rugăciunea Tatăl nostru: „*Și nu ne duce pe noi în ispită*"! Adică cerem să nu ne lase Tatăl să cădem în ispite și curse ale păcatelor peste puterile noastre, ca să nu murim.

Să-L rugăm deci pe Bunul nostru Dumnezeu să ne izbăvească de primejdii, de suferințe și ispite peste puterile noastre, să ne scape de cursele diavolului care ni se întind peste tot, să ne învețe ce trebuie să facem și cum să ne izbăvim în vremea ispitelor, îndreptîndu-ne pașii vieții pe calea mîntuirii. Amin.

Iubiți cred

Astăzi c
nostru Iisus H
împărătești, cu

Despre ac
spune Sfîntul
curățirii lor, d
ca să-L pună
că orice întîi nă
jertfă, precum
pui de porumbe
13; 8, 16). Și i
acesta era drep
și Duhul Sfînt
va vedea moar
îndemnul Duhu

PREDICĂ
LA ÎNTÎMPINAREA DOMNULUI
(2 februarie)

„Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor: lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel"

(Luca 2,29—30).

Iubiți credincioși,

Astăzi cînd se împlinesc 40 de zile de la Nașterea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, prăznuim unul dintre cele douăsprezece praznice împărătești, cunoscut sub numele de „Întîmpinarea Domnului".

Despre acest moment principal din viața pămîntească a lui Hristos spune Sfîntul Evanghelist Luca următoarele: „*Cînd s-au împlinit zilele curățirii lor, după Legea lui Moise, L-au adus pe Prunc la Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului, precum este scris în Legea Domnului, că orice întîi născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului și să dea jertfă, precum s-a zis în Legea Domnului, o pereche de turturele sau doi pui de porumbel*" (Lev. 12, 2—6; Ieșire 13, 2—12; 22, 29; 34, 19; Num. 3, 13; 8, 16). Și iată era un om în Ierusalim, cu numele Simeon; și omul acesta era drept și temător de Dumnezeu, așteptînd mîngîierea lui Israel, și Duhul Sfînt era asupra lui. Și lui se vestise de către Duhul Sfînt că nu va vedea moartea pînă ce nu va vedea pe „Hristosul Domnului." Și din îndemnul Duhului a venit în templu. Și cînd părinții au adus înăuntru

pe Pruncul Iisus, ca să facă pentru El după obiceiul Legii, el L-a primit în brațele sale și a binecuvîntat pe Dumnezeu și a zis: „*Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel.*"

Iar Iosif și mama Lui se mirau de ceea ce se vorbea despre Prunc. Și i-a binecuvîntat Simeon și a zis către Maria, mama Lui: „*Iată Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stirni împotriviri, și prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gîndurile din multe inimi*" (Luca 2, 22—35).

Așadar, astăzi se împlinesc 40 de zile de la Nașterea Domnului. Astăzi este adus la templul din Ierusalim Pruncul Iisus să fie închinat lui Dumnezeu-Tatăl, după rînduiala Legii Vechi. Astăzi Fiul lui Dumnezeu întrupat este purtat în brațe de către Fecioara Maria și de bătrînul Simeon. Astăzi Simeon vede cu ochii pe Iisus Hristos Mîntuitorul lumii și de bucurie strigă: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta!". Mare a fost bucuria Maicii Domnului că S-a învrednicit să nască pe Hristos. Mare a fost bucuria dreptului Simeon că s-a învrednicit să țină în brațe pe Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ține în mîinile Sale cerul și pămîntul. Mare este bucuria lumii și a noastră a tuturor că a venit Dumnezeu la noi, că avem un Mîntuitor și Mijlocitor înaintea Tatălui.

Dar cine a fost sfîntul și dreptul Simeon și cum s-a învrednicit să poarte în brațele sale pe Iisus Hristos, Mesia Cel mult așteptat?

Sinaxarele și Tradiția Bisericii noastre, unii Sfinți Părinți, ca și marii istorici bizantini Hegesip și Nichifor Calist, spun că dreptul Simeon era preot la templul din Ierusalim și mare cărturar al Legii Vechi. El s-a născut cu trei sute de ani înainte de nașterea Domnului și avea o viață sfîntă. Și iată că în acel timp, adică cu 250 de ani înainte de Hristos era faraon, adică împărat al Egiptului Ptolemeu Filadelful, un om foarte învățat. El a hotărît să traducă din limba ebraică în limba greacă Sfînta Scriptură, adică Vechiul Testament ce se păstra cu mare sfințenie la templul din Ierusalim. Pentru aceea a adus în Egipt 70 de înțelepți și cărturari iudei, printre care se număra și Simeon, care avea pe atunci peste 70 de ani. Împărțind între ei textul Sfintei Scripturi, lui Simeon i-a fost rînduit de Dumnezeu să traducă pe profetul Isaia.

Cînd a ajuns să traducă profeția despre întruparea Domnului, adică cuvintele acestea: „*Iată fecioara va lua în pîntece și va naște fiu și vor chema numele Lui Emanuel, care înseamnă „cu noi este Dumnezeu*" (Isaia, 7, 14), Simeon socotea că aici ar fi o greșeală în text. Căci se întreba:

„Cum poate să
De aceea Simeo
tînără tăinuită
vrut să continu
nevăzută, mai f
Deci nedumerin
textul; apoi a ș
găsit îndreptat

A treia oar
ghelul Gavriil l
„Stai Simeoane
lucru nu este cu
adică pe Eva di
lui Dumnezeu d
că n-ai crezut a
Dumnezeu, pînă
și purta în braț

Acest cuvî
căci a trăit Sime
Iudeii. Astfel a
și se mirau de
nu știau taina c
pînă nu va vede
lui Hristos, la 4
și dreptul Iosif
jertfă de curățire
rînduială se păs
lui se îmbiserice
biserică și se înc

Cînd Fecioa
aceea Duhul l-a
pe Hristos, Mînt
Domnul, să-L ia
pului, cu care f
în profeția lui I
gîrbov, a văzut s
cu Pruncul. Atu
pe Emanuel, din
bucurie, s-a înch
pe Iisus Hristos

„Cum poate să nască o fecioară fără de bărbat și să rămînă fecioară?". De aceea Simeon a ras textul de pe original și l-a corectat astfel: „O tînără tăinuită de bărbatul ei va lua în pîntece...". A doua zi, cînd a vrut să continue traducerea, a găsit acest verset îndreptat de o mînă nevăzută, mai frumos ca la început: „*Iată fecioara va lua în pîntece...*". Deci nedumerindu-se, credea că unul dintre ceilalți cărturari i-a corectat textul; apoi a șters și schimbat textul a doua oară, dar dimineața iar l-a găsit îndreptat ca mai înainte.

A treia oară, cînd voia să schimbe textul după mintea lui, arhanghelul Gavriil l-a apucat de mînă la porunca lui Dumnezeu și i-a spus: „Stai Simeoane și nu te îndoi de această taină, că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință. Că Dumnezeu care a făcut femeia din bărbat, adică pe Eva din coasta lui Adam, oare nu poate să nască bărbat pe Fiul lui Dumnezeu din fecioară fără bărbat și fără stricăciune? Iată, pentru că n-ai crezut acest cuvînt proorocit de Duhul Sfînt, nu vei muri, zice Dumnezeu, pînă nu se vor împlini cuvintele acestea și pînă nu vei vedea și purta în brațele tale pe Hristosul Domnului!".

Acest cuvînt al lui Gavriil arhanghelul s-a împlinit întru totul, căci a trăit Simeon peste 300 de ani, pînă S-a născut Hristos în Bethleemul Iudeii. Astfel a așteptat prea bătrînul Simeon pe Mesia Cel făgăduit și se mirau de el toți locuitorii Ierusalimului de ce nu mai moare, căci nu știau taina că a fost legat de Duhul Sfînt să nu guste paharul morții pînă nu va vedea cu ochii săi pe „Hristosul Domnului". Iar după nașterea lui Hristos, la 40 de zile a fost dus Pruncul Iisus de către Fecioara Maria și dreptul Iosif să-L închine în templul din Ierusalim, aducînd cu ei ca jertfă de curățire doi pui de porumbel, după rînduiala Legii Vechi. Această rînduială se păstrează și în Biserica Ortodoxă cînd pruncul și cu mama lui se îmbisericesc, adică se binecuvintează amîndoi de către preot în biserică și se închină la 40 de zile.

Cînd Fecioara Maria a intrat cu Iisus Pruncul în templu, în clipa aceea Duhul l-a îndemnat pe dreptul Simeon să vină la templu ca să vadă pe Hristos, Mîntuitorul lumii. Și a venit cu mare credință să-L vadă pe Domnul, să-L ia în brațe și să fie dezlegat de către El de legăturile trupului, cu care fusese legat de arhanghelul Gavriil pentru că nu crezuse în profeția lui Isaia. Intrînd Sfîntul Simeon în templu, cu totul bătrîn și gîrbov, a văzut strălucind ca fulgerul o rază de lumină deasupra Fecioarei cu Pruncul. Atunci a înțeles că aceea este fecioara care a născut Prunc pe Emanuel, din Duhul Sfînt, cum spune Isaia, și umplîndu-se de negrăită bucurie, s-a închinat Lui pînă la pămînt. Apoi, ca un preot ce era, a luat pe Iisus Hristos în brațe, zicînd cu lacrimi aceste cuvinte: „*Acum slobo-*

zeşte pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău. în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta, care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor..." (Luca 2, 29—31). Adică cerea iertare de la Dumnezeu pentru îndoiala sa în credinţă şi dezlegare cu pace de legăturile trupului, ca să se odihnească cu sufletul dincolo în odihna cea veşnică: „Dezleagă-mi, Stăpîne, păcatele, dezleagă-mi legăturile bătrîneţii care mă apasă, dezleagă-mi cu pace sufletul de trup şi-mi dă odihnă întru împărăţia Ta".

Mari erau credinţa, nădejdea şi răbdarea dreptului Simeon. Să aştepţi cu răbdare trei secole, cu nădejdea că vei vedea cu ochii pe Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul lumii. Să suferi povara bătrîneţii îndelungate cu atîta pace în suflet şi credinţă în inimă că Cel făgăduit va veni, că Mesia nu va întîrzia, că Fiul lui Dumnezeu se va face Fiul Fecioarei Maria, pentru a răscumpăra neamul omenesc din robia păcatului şi a morţii veşnice.

Dar bătrînul Simeon, prin cuvintele rostite în templu: „că văzură ochii mei mîntuirea Ta care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor...", vedem că era nu numai drept şi temător de Dumnezeu, ci era încă şi prooroc. El vedea în întruparea Domnului mîntuirea şi salvarea, nu numai a poporului ales, ci a tuturor popoarelor lumii, pe care o vedea cu duhul strălucind ca o stea călăuzitoare, ca o „lumină spre descoperirea neamurilor". Iată deci care este salvarea, mîntuirea şi lumina lumii: credinţa în Iisus Hristos, Mîntuitorul, şi în Evanghelia adusă de El pe pămînt. Căci credinţa în Dumnezeu eliberează conştiinţele oamenilor de povara păcatelor şi slobozeşte sufletele noastre, ale celor ce credem în El, din temniţa cea întunecată a iadului.

Apoi, spune Luca evanghelistul, că Simeon, după ce a purtat în braţe pe Hristos Domnul, Care ţine în braţele Sale cerul şi pămîntul, stelele şi vînturile, apele, munţii şi întreaga zidire, a dat Pruncul Fecioarei Maria „şi i-a binecuvîntat Simeon şi a zis către Maria, mama Lui: Iată, Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora din Israel şi ca un semn care va stîrni împotriviri." La urmă a adăugat: „Şi prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gîndurile din multe inimi" (Luca 2, 34—35). În aceste puţine cuvinte Sfîntul Simeon s-a dovedit un mare prooroc. El a profeţit aici de necredinţa iudeilor, şi de căderea ereticilor care aveau să răstălmăcească Evanghelia, cum fac şi sectanţii în zilele noastre. De la faţa lui Hristos mai cad cei mîndri, că zice apostolul: „*Dumnezeu, celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har*" (Iacob 4, 6). De la faţa Lui cad cei ce hulesc pe Dumnezeu, necredincioşii, desfrînaţii şi toţi cei ce zac în păcate. Că auzim pe Apostolul, Pavel zicînd: „*Nu vă amăgiţi: nici desfrînaţii, nici închinătorii la idoli, nici adulterii,*

nici malahieni batjocoritorii, (1 Cor. 6, 9— avea să treacă Domnului.

Dar pe Pruncul ce-L bunătatea Lui Cel ce binecuv viile. Cela ce şi toate vieţui de un om care Duhul Sfînt pe toţi şi pe ca să fie bine Care a făcut dete, şi tăcînd, cu cît este ma cinstit de cătr preoţii în lun Părinţi. Deci să fie binecuvî un preot sînt cuvintează, pă preotului este Mai zice Sfîntu sfîntă este gu Domnul te-a b Duhului Sfînt

Iată deci toarea de astă pe toţi îngerii un bătrîn cins

Iubiţi cred

Spune Tra cuvinte profeti acolo în templ zidul templulu

nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii, nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu" (1 Cor. 6, 9—10). Apoi a profețit tainic despre patima lui Hristos, cînd avea să treacă sabia suferinței și a durerii de mamă prin sufletul Maicii Domnului.

Dar pe cine binecuvintează Simeon? Pe Maica Domnului și pe Pruncul ce-L ține în brațe. Vedeți și aici smerenia lui Hristos? Vedeți bunătatea Lui cea fără de margini? Se lasă binecuvîntat de un om drept, Cel ce binecuvintează toate popoarele pămîntului, toate țarinile și toate viile. Cela ce a zidit toate cele văzute și nevăzute, pe îngeri și pe oameni, și toate viețuitoarele din apă, de pe uscat și din aer, se lasă binecuvîntat de un om care avea harul preoției. Vedeți cît de mare este harul preoției? Duhul Sfînt dă preoția preotului, ca să sfințească și să binecuvinteze pe toți și pe toate. Aici însă vedem că și Dumnezeu Însuși S-a smerit, ca să fie binecuvîntat de preot, de dreptul Simeon. Dumnezeu-Cuvîntul Care a făcut cerul și pămîntul, vine să se facă prunc întru smerenie și blîndețe, și tăcînd, se lasă binecuvîntat de un preot al Legii Vechi. Dar atunci cu cît este mai mare un preot al Legii harului? De aceea preotul trebuie cinstit de către credincioși pentru harul pe care îl are, căci arhiereii și preoții în lumea aceasta „sînt izvoarele binecuvîntării", spun Sfinții Părinți. Deci fericit și de trei ori fericit este acela care dorește pururea să fie binecuvîntat de arhiereu și de preot. Credincioșii cînd trec pe lîngă un preot sînt datori să-i dea îndoită cinste și să-i zică cu evlavie: „Binecuvintează, părinte!". Căci zice dumnezeiescul Ioan Gură de Aur: „A preotului este numai a deschide gura, că harul le lucrează pe toate". Mai zice Sfîntul Ioan Gură de Aur: „Sfîntă este limba preotului și preasfîntă este gura lui". Deci, cînd te-ai dus la preot și te-a binecuvîntat, Domnul te-a binecuvîntat, Domnul te-a umplut de toată binecuvîntarea Duhului Sfînt cu care este îmbrăcat.

Iată deci ce pildă de adîncă smerenie ne-a dat Mîntuitorul la sărbătoarea de astăzi. El, Care binecuvintează în cer pe toți sfinții și arhiereii, pe toți îngerii și heruvimii, Se binecuvintează pe pămînt de un preot, de un bătrîn cinstit al Legii Vechi.

Iubiți credincioși,

Spune Tradiția Bisericii că dreptul Simeon, după ce a rostit acele cuvinte profetice despre Hristos și despre Maica Domnului, și-a dat duhul acolo în templu, iar oasele lui s-au risipit și au fost îngropate afară, lîngă zidul templului. După aproape o mie de ani, împăratul bizantin Roman i-a

adus osemintele la Constantinopol. Iată bunătatea și mila lui Dumnezeu pînă unde se pogoară, că vrea să fie binecuvîntat de om, vrea să fie purtat de om în brațe și în inimi, în nemărginita Lui dragoste, ca și noi la vreme să dorim binecuvîntarea Lui și să-L purtăm pe El în inimile noastre.

Acum se cuvine să ne întrebăm: Oare purtăm și noi pe Iisus Hristos în inimile noastre? Oare numai bătrînul Simeon L-a purtat? Ba nu, fraților. Noi Îl purtăm în noi pe Hristos mai mult decît Sfîntul Simeon prin taina Sfîntului Botez. Sufletul omului are chipul și asemănarea lui Dumnezeu, căci are minte, gînd și cuvînt. Mintea noastră, sufletul nostru, sînt chipul și asemănarea lui Dumnezeu, care stă în minte și în inimă și s-a vărsat în toată firea trupului ca focul prin fier, cum arată Sfîntul Damaschin. Deci, fiecare creștin care s-a botezat, s-a și îmbrăcat în Hristos, după cum cîntă Biserica: „Cîți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat, Aliluia!". De aceea ne chemăm cu toții creștini, căci purtăm pe Hristos în noi împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt.

Să nu uităm că Sfîntul Simeon L-a purtat pe Hristos în brate, iar noi Îl purtăm pururea în inimă și în minte, prin Botez, prin rugăciune, prin dragoste și Sfînta Împărtășanie. Toți creștinii botezați în numele Prea Sfintei Treimi, sîntem purtători de Dumnezeu, cum spune Sfîntul Ignatie. Odată l-a întrebat împăratul Traian: „Dar de ce te numești tu Ignatie *Teoforul*, adică „purtătorul de Dumnezeu"? Și el i-a răspuns: „Nu te nedumeri împărate, mă numesc teofor pentru că port pe Dumnezeu în mine; căci toți creștinii care s-au botezat poartă pe Dumnezeu în ei".

Deci, frații mei, dacă purtăm pe Dumnezeu în noi, și acesta este adevărul pe care nimeni nu poate să-l tăinuiască, atunci cum trebuie să ne fie viața și faptele noastre? Cum trebuie să trăim pe pămînt ca să păstrăm pe Hristos în inimile noastre?

Să iubim pe toți oamenii, să iertăm pe cei ce ne greșesc și să ne rugăm neîncetat la biserică și acasă, că rugăciunea este scară ce urcă la cer pe om și coboară în inimă pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfînt. Apoi să ne smerim, că Dumnezeu „celor smeriți le dă har", și să ne facem vrednici de Trupul și Sîngele Domnului, căci prin toate acestea devenim biserici vii ale Duhului Sfînt și purtători de Dumnezeu, adică teofori.

De vom împlini cu credință, cu dragoste și cu smerenie toate faptele bune, ne vom învrednici să purtăm și noi în brațele și în inimile noastre pe Hristos Mîntuitorul, și vom putea închide ochii cu pace, rostind împreună cu dreptul Simeon: „*Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că au văzut ochii mei mîntuirea Ta...*". Amin!

PREDICĂ
LA BUNA VESTIRE
(25 martie)

„Nu te teme Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu și iată, vei lua în pîntece și vei naște Fiu și vei chema numele lui Iisus"
(Luca 1,30—31)

Iubiți credincioși,

Astăzi răsună glas de bucurie în tot pămîntul. Astăzi arhanghelul Gavriil îi vestește Fecioarei Maria că va lua în pîntece și va naște în lume pe Fiul lui Dumnezeu, mîntuirea întregului neam omenesc. Ziua de astăzi este mai sfîntă și mai veselitoare decît toate zilele veacurilor, căci aduce bucurie și vestește mîntuirea în toată lumea. Astăzi, Dumnezeu a căutat cu milă și cu îndurare din cer spre pămînt și a auzit suspinele strămoșilor noștri și plîngerea tuturor celor ce se chinuiau în iad de la începutul lumii.

Atît de adîncă este taina dumnezeiescului praznic, încît nici mințile serafimilor și ale heruvimilor nu pot a o pătrunde. Această părere nu este a mea, ci a Bisericii lui Hristos care cîntă: „Taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută". Dar oare a fost cu totul ascunsă de îngeri și de oameni această taină a întrupării lui Dumnezeu Cuvîntul? Nu! Căci a fost cunoscută de îngeri și revelată prin prooroci, însă în chip cu totul umbros. Căci îngerii au vestit-o patriarhilor, iar sfinții prooroci cu mult înainte prin tainice profeții mesianice au descoperit venirea Mîntuitorului pe pămînt. Dar ceea ce nici de îngeri, nici de oameni nu s-a știut, a fost chipul zămislirii lui Dumnezeu din Fecioară. Aceasta o adevărește

iarăși Biserica prin cîntarea: „Iar minunea nașterii Tale, a o spune limba nu poate" (Axion).

Dar să arăt mai întîi cum a luat ființă acest minunat praznic al Bunei Vestiri. Sfînta Evanghelie de la Luca ne spune: „În luna a șasea — adică în luna Martie, căci la evrei anul începe la 1 septembrie, — a fost trimis arhanghelul Gavriil de la Dumnezeu într-o cetate din Galileea, al cărui nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat, care se numea Iosif, din casa lui David iar numele Fecioarei se chema Maria". Și intrînd îngerul la ea a zis: „*Bucură-te ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei...*" (Luca 1, 26—28). Dar fecioara s-a spăimîntat și s-a tulburat la vederea îngerului și mai ales la auzirea cuvintelor lui, și cugeta întru sine: „Oare ce să fie aceasta? Iar îngerul Domnului văzînd-o pe dînsa așa de tulburată, i-a liniștit sufletul cu aceste cuvinte: *Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu și iată, vei lua în pîntece și vei naște Fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Prea Înalt Se va chema*" (Luca 1, 30—32).

Fecioara Maria, aducîndu-și aminte cum șarpele a înșelat pe Eva și pe Adam în rai, gîndea întru sine: „Oare ce este lucrul acesta, ce mi se arată mie? Vreo nălucire sau ispită? Să nu fie cumva vreo înșelăciune de la diavolul?" Apoi a zis către înger: „Văd chipul tău că te arăți mie ca un om, dar graiul și portul tău nu sînt din lumea aceasta. Mie îmi spui lucruri mari și minunate pe care nu le pricep cum ar putea să fie. Tu zici că Dumnezeu Se va sălășlui în mine, dar cum poate să încapă în mine Dumnezeu Care a creat toată zidirea și pe Care nici o făptură nu-L poate încăpea? În ce chip sînt cuvintele acestea de care eu mă mir și mă minunez?" Iar arhanghelul, voind a-i lămuri minunea cea mai presus de fire care va fi cu ea, i-a adus aminte de alte mari și preaslăvite minuni ale lui Dumnezeu din vechime și îi zise: „Adu-ți aminte, preafericită fecioară, că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință" (Luca 1, 3—7). „Adu-ți aminte cum toiagul lui Aaron, uscat fiind, a odrăslit" (Numeri 18, 8). „Adu-ți aminte cum Saara, femeia lui Avraam, stearpă și bătrînă, a născut pe Issac" (Facere 21, 2—3). „Adu-ți aminte cum Ana, mama ta, stearpă și ea fiind, te-a născut pe tine. Apoi, cum rugul pe care l-a văzut Moise proorocul în muntele Sinai arzînd cu pară de foc, nu se mistuia" (Ieșire 3, 2—5). „*Așa și tu vei lua întru tine focul dumnezeiesc și nu te vei arde. Duhul Sfînt Se va pogorî peste Tine și puterea Celui Prea Înalt te va umbri*" (Luca 1, 35). „De vrei să te încredințezi și de altă minune mai nouă, du-te la vara ta Elisabeta și vei vedea că și ea, fiind stearpă, este acum în a șasea lună de cînd a zămislit" (Luca 1, 36).

Ascultînd cu mare atenție cuvintele dumnezeiescului arhanghel și înțelegînd ce fel de chemare are ea de la Dumnezeu, Sfînta Fecioară Maria a primit cuvintele lui și hotărînd din toată inima să asculte porunca lui Dumnezeu cea trimisă ei prin îngerul Gavriil, cu mare smerenie a zis: „*Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău!*" (Luca 1, 38) În clipa aceea, cînd Fecioara a acceptat porunca și a rostit cuvîntul „Fie mie după cuvîntul tău!" S-a și zămislit Iisus Hristos în prea curatul ei pîntece. Iată deci, cum a început prea luminatul praznic al Bunei Vestiri, pe care astăzi îl prăznuim. Odată cu începutul acestui dumnezeiesc praznic s-a început și plinirea planului lui Dumnezeu pentru mîntuirea neamului omenesc și al descoperirii tainei celei din veac ascunse și de îngeri neștiută. Acest început al mîntuirii noastre după toată dreptatea îl prăznuiește Biserica lui Hristos astăzi, cîntînd: „Astăzi este începătura mîntuirii noastre și aflarea tainei celei din veac". Și iarăși: „Astăzi se binevestește pămîntului o mare bucurie". Cu adevărat, fraților, astăzi este ziua din luna a șasea în care prin arhanghelul Gavriil, s-a adus bucuria cea mare a răscumpărării neamului omenesc. Arhanghelul a fericit-o pe Fecioara Maria, spunîndu-i mai întîi „*Bucură-te!*" și apoi „*Ceea ce ești plină de har, că prin tine vine bucuria la toată lumea și întristarea neamurilor se risipește*". Prea Curata și Prea Sfînta Fecioară Maria este cu adevărat plină de har căci este comoara și vistieria tuturor darurilor Sfîntului Duh, iar pentru a vă da seama de acest lucru și adevăr am să folosesc o asemănare între cetele îngerești și Maica Domnului.

Sfinții Maxim Mărturisitorul, Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu, Grigorie de Nyssa, Vasile cel Mare, Dionisie Areopagitul, ca și Sfîntul Nicodim Aghioritul spun că îngerii au luat de la Dumnezeu o deosebită vrednicie și negrăite daruri dumnezeiești. Și dacă aceste prea sfinte cete îngerești au o mare felurime de calități și daruri firești și spirituale și vrednicii date lor de Dumnezeu, apoi Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria pe toate aceste cete îngerești le covîrșește cu vrednicia, cu slava și cu darul (Luca 1, 28). Îngerii, ceata cea mai de jos din cerească ierarhie, au de la Dumnezeu darul și vrednicia de a sluji și ajuta la mîntuirea sufletelor omenești și de a povățui pe oameni la viețuire creștinească și cu fapte bune, pentru a îndeplini astfel voia lui Dumnezeu (Luca 1, 22; Evr. 1, 7—14), iar Prea Sfînta și Prea Curata Fecioară Maria, prin harul dat ei de la Dumnezeu, mai mult decît toți îngerii se roagă și povățuiește pe cei credincioși pe calea mîntuirii, spune Sfîntul Ioan Damaschin.

Arhanghelii ca binevestitori, au darul de a descoperi tainele proorocilor și a face cunoscută voia lui Dumnezeu oamenilor. Dar Prea Sfînta

Fecioară Maria încă din acest veac a luat de la Dumnezeu darul proorociei. Astfel proorocind prin Duhul Sfînt, mai întîi a arătat slava ei viitoare, zicînd: „*Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile*" (Luca 1, 48). Iar după ce a născut pe Mîntuitorul a covîrșit cu sfințenia și cu darul toate cetele arhanghelilor. Îngerii din ceata sfintelor începătorii sînt mai mari peste cetele cele de jos și slujesc la îndreptarea a toată lumea și la păzirea tuturor conducătorilor, a țărilor, cetăților și a tuturor ținuturilor (Ps. 44). Apoi Prea Sfînta Fecioară Maria, fiind împărăteasa tuturor cetelor îngerești, cu sfintele și prea puternicele ei rugăciuni lucrează mai mult decît ori care ceată de îngeri la îndreptarea și mîntuirea oamenilor și păzește prin rugăciunile ei toate popoarele lumii. Dacă îngerii din ceata sfintelor stăpînii au mare stăpînire asupra diavolilor și cu putere îi opresc și-i potolesc de a nu vătăma pe cineva din oameni cît ar voi ei, apoi cîtă stăpînire nu are Prea Sfînta Fecioară Maria asupra diavolilor, care ispitesc pe oameni, oprind puterea lor de a face rău celor binecredincioși care o laudă și se închină ei cu credință și cu umilință?

Îngerii din ceata sfintelor puteri din cer, prin harul cel dat lor de Dumnezeu, pot să reverse darul făcător de minuni celor plăcuți ai lui Dumnezeu și să întărească pe oameni cu răbdare și tărie de suflet în necazurile și suferințele lor. Apoi cît dar și putere de facere de minuni nu are Maica Domnului și cît întărește și îmbărbătează în necazuri pe toți cei ce au dreaptă credință și o cheamă pe ea din inimă spre ajutor? Îngerii din ceata sfintelor domnii au darul și puterea de la Dumnezeu de a domni peste ceilalți îngeri, care sînt mai jos decît ei, de a învăța pe oameni, de a stăpîni simțurile și patimile lor și a se face domni peste voile lor cele pătimașe. Apoi cîtă putere nu are împărăteasa tuturor îngerilor și doamna lumii, Prea Sfînta Născătoarea de Dumnezeu, de a domni și împărăți lumea aceasta, de a povățui tot sufletul cel binecredincios și a stăpîni simțurile și poftele cele pătimașe pentru a ajunge prin harul lui Dumnezeu, domni și împărați peste toate patimile și voile lor cele rele?

Ceata fericitelor tronuri, mai mult decît alte cete din cer, are darul de a odihni și a purta pe Dumnezeu, după har, nu după ființă, căci după ființă este necuprins. Apoi care dintre îngeri și dintre oameni a odihnit și a purtat pe Dumnezeu mai mult decît Prea Sfînta Fecioară Maria, care a purtat în pîntecele și în brațele ei pe Dumnezeu-Cuvîntul, făcîndu-se prin aceasta scaun însuflețit și cuvîntător al Împăratului slavei? Despre aceasta și Biserica lui Dumnezeu adevărește, zicînd: „Că mitrasul tău, scaun l-a făcut și pîntecele tău mai desfătat decît cerurile l-a lucrat". Ceata sfinților și înțelepților heruvimi mai mult decît alte cete îngerești care stau mai jos decît dînșii, pururea strălucesc cu lumina înțelegerii

și cu revărsarea înțelepciunii și cunoștinței dumnezeiești și sînt luminați în chip covîrșitor de Dumnezeu spre a înțelege marea adîncime a tainelor Sale și au putere a lumina pe îngerii cei mai de jos cu înțelegerea celor dumnezeiești. Apoi cîtă înțelegere duhovnicească și cîtă adîncime de taine dumnezeiești nu poartă întru sine Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu care s-a făcut pe sine sălaș al înțelepciunii lui Dumnezeu.

Dumnezeiești serafimi sînt prea înfierbîntați de dragostea lui Dumnezeu și au îndoită putere de vedere dumnezeiască și îndoită putere de înălțare și slavoslovie, mai mult decît toate celelalte cete îngerești care stau mai jos decît ei (Ps 44. 11). Apoi cîtă fierbinte și dumnezeiască dragoste nu are Prea Sfînta și Prea Curata Fecioara Maria, care L-a purtat în pîntece pe Hristos, izvorul cel fără de margine al dragostei și L-a născut mai presus de legile firii? Și de cîtă vedere dumnezeiască nu este plină Maica Domnului care stă de-a pururea de-a dreapta Prea Sfintei Treimi, ca o împărăteasă a cerului și a pămîntului în haină aurită și cu toată strălucirea frumuseților duhovnicești împodobită și prea înfrumusețată? (Ps. 44. 15). Și dacă Dumnezeu se îmbracă în haină de lumină, (Ps. 103. 2), apoi de cîtă slavă și înălțare duhovnicească nu s-a învrednicit Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu, încît toată Biserica lui Hristos o numește pe ea Maica Luminii.

Iată dar, iubiții mei frați, pentru care pricină am zis că Maica Domnului este comoara și vistieria tuturor darurilor Sfîntului Duh. Iată pentru care pricină Biserica lui Hristos cîntă Prea Sfintei Maicii lui Dumnezeu, zicînd: „*Ceea ce ești mai cinstită decît heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decît serafimii*"... Această cîntare este sfîntă, pentru că, așa cum am mai arătat, Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria covîrșește pe toate cetele îngerești cu vrednicia, cu cinstea și cu toate darurile duhovnicești cu care a împodobit-o Duhul Sfînt. Aceasta o adeverește și dumnezeiescul părinte Ioan Damaschin în una din cele mai alese și multe laude pe care le-a alcătuit în cinstea Maicii Domnului, zicînd: „*Înfrumusețatu-te-ai mai mult decît toată cuvînța îngerilor, ceea ce ai născut pe Făcătorul lor*".

Iubiți credincioși,

Pînă aici, după a mea slabă putere, v-am arătat în ce chip Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu a fost și este comoara și vistieria tuturor darurilor Sfîntului Duh și pentru care pricină Biserica lui Hristos o numește pe ea „Mai cinstită decît heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decît serafimii".

În cele ce urmează vreau să vă arăt care din darurile Prea Sfintei Fecioare Maria a atras cel mai mult asupra ei harul Duhului Sfînt și îndurarea lui Dumnezeu. Fecioara Maria a fost împodobită de Dumnezeu cu toate darurile Prea Sfîntului Duh. Însă cel mai mare dar care a învrednicit-o să fie Născătoare de Dumnezeu și i-a adus negrăită cinste și slavă a fost, nu fecioria, ci darul smereniei. Fără acest dar toate celelalte nu i-ar fi fost de folos. Smerenia a fost adevărata pricină de slavă și de cinste Prea Curatei Fecioarei, mai mult decît toate darurile pe care le avea. Pentru smerenia ei, după mărturia Sfîntului Duh „a căutat Domnul spre smerenia roabei Sale" (Luca 1, 48) și a ridicat-o pe ea la atîta slavă și cinste, spre a fi lăudată în cer de toți sfinții și de oștile cerești, iar pe pămînt, fericită de „toate neamurile" (Ps. 11, 21). Smerenia a fost cea dintîi pricină și slavă pentru toți sfinții lui Dumnezeu. Smerenia l-a înălțat pe Avram și l-a făcut pe el prieten al lui Dumnezeu și tată al multor neamuri (Facere 17, 4), căci, se socotea pe sine a fi pămînt și cenușă (Facere 41, 40). Smerenia l-a înălțat pe Iosif și l-a făcut mai mare peste țara Egiptului (Facere 41, 40—41). Smerenia l-a făcut pe Moise cel gîngav la limbă povățuitor și legiuitor peste tot poporul lui Israel, căci se socotea pe sine nevrednic de această slujbă și ruga pe Dumnezeu să trimită pe altul la scoaterea poporului din robia Egiptului (Ieșire 4, 10). Smerenia l-a arătat pe David a fi „după inima lui Dumnezeu", căci se socotea pe sine „vierme și nu om". (Ps. 21, 6).

Cu smerenia au strălucit marele Daniil proorocul, cei trei tineri din cuptorul Babilonului, marele prooroc Isaia și, mai mult decît toți, dumnezeiescul Ioan Botezătorul care nu se socotea pe sine vrednic a dezlega cureaua încălțămintei lui Hristos (Matei 3, 17). Pentru adîncimea smereniei lui s-a învrednicit a fi martorul cel mai văzător al Prea Sfintei Treimi la Iordan (Matei 3, 17) și s-a numit de Însuși Hristos „*cel mai mare om născut din femeie*" (Luca 7, 28). Iar dacă acești sfinți mari ai lui Dumnezeu au arătat atît de mare smerenie, apoi cine poate înțelege adîncimea smereniei care a fost în inima Prea Sfintei Fecioare Maria? Că ea auzind și înțelegînd de la arhanghelul Gavriil că va zămisli de la Duhul Sfînt și va naște pe Fiul lui Dumnezeu, nu s-a înălțat cu inima, ci cu mare smerenie socotindu-se pe sine o simplă roabă, a zis: „*Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău!*" (Luca 1, 38). Aici, cu adevărat, s-a împlinit cuvîntul Sfintei Evanghelii care zice: „*Cine se va smeri pe sine, se va înălța*" (Matei 23, 12). Iar Sfîntul Efrem Sirul zice: „*În inima adîncă se va înălța Dumnezeu*". Deci dacă după mărturia acestui sfînt părinte, toate lucrurile cele mai înalte pe cele smerite se reazemă,

apoi și la Prea
duhovnicești e
avut drept te

Spre a d
Domnului, o s
sculptor, Apel
mirare, și un
minunau de ac
ea meșterul nu
nedezlegat. Cu
fără să se frîn
Curata Fecioar
Duh, care se o
a Prea Curatei
renie atunci e
presus de minț
35). Așadar, fr
și de cinste și
la Prea Sfînta

Dar să ști
cea nemăsurată
Hristos, „*Care
și încă moarte
Domnului I-a
Dumnezeu L-a
numele, ca într
al celor pămînte
cineva „ce est
mele, ci cu ale
zeirii, pentru că
în lume și S-a
știm din ce fap
că smerenia se
întreabă cineva
dem împreună
mai mare păcat
au căzut din ce
ascultînd de șa
(Facere 3, 5).

apoi și la Prea Sfînta Fecioară Maria, toate darurile cele mai înalte și duhovnicești cu care a fost împodobită de Dumnezeu s-au rezemat și au avut drept temelie veșnică smerenia ei.

Spre a deslușî mai luminat cele amintite despre smerenia Maicii Domnului, o să vă spun o istorioară. Se zice că pe vremuri un vestit sculptor, Apeles, a făcut, pe lîngă alte statui vrednice de laudă și de mirare, și un minunat spic de grîu de care atîrna un porumbel. Toți se minunau de această mare măiestrie în sculptură, deoarece se părea că în ea meșterul nu urmează firii, ci o depășește chiar. Dar aici era o taină de nedezlegat. Cum un spic de grîu să poarte pe el greutatea unui porumbel fără să se frîngă? Dezlegarea tainei însă arată și închipuiește pe Prea Curata Fecioară Maria, spicul de grîu, iar porumbelul era chipul Sfîntului Duh, care se odihnea peste dînsa, arătînd prin simbol smerenia cea mare a Prea Curatei Fecioarei Maria care s-a aplecat cu multă dragoste și smerenie atunci cînd Duhul Sfînt a venit peste ea și a înnoblat-o, mai presus de mintea noastră, să nască în lume pe Fiul lui Dumnezeu (Luca 1, 35). Așadar, fraților, după cum ați auzit, smerenia a fost pricina de laudă și de cinste și de înălțare la toți sfinții lui Dumnezeu și cu atît mai mult la Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria.

Dar să știți și să înțelegeți că mai presus de toate a fost smerenia cea nemăsurată a Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, „*Care S-a smerit pe Sine, ascultător făcîndu-se pînă la moarte, și încă moarte de cruce*" (Filip. 2, 8). Însă această nemăsurată smerenie a Domnului I-a adus Lui nemăsurată slavă și cinste. „*Pentru aceea și Dumnezeu L-a preaînălțat și I-a dat Lui nume care este mai presus de tot numele, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al celor pămîntești și al celor de dedesubt*" (Filip. 2, 10). Iar de va întreba cineva „ce este smerenia?" la aceasta voi răspunde, nu cu cuvintele mele, ci cu ale Sfîntului Isaac Sirul care zice: „*Smerenia este haina Dumnezeirii, pentru că cu aceasta S-a îmbrăcat Dumnezeu cînd a binevoit a veni în lume și S-a îmbrăcat în firea noastră cea smerită*". Iar dacă dorim să știm din ce fapte bune se naște ea, auzim pe Sfîntul Ioan Scărarul zicînd că smerenia se naște din ascultare și din tăierea voii. Și iarăși de se întreabă cineva: „Pentru care motiv smerenia este atît de mare? Răspundem împreună cu Sfinții Părinți: „*Pentru că numai ea poate ucide cel mai mare păcat care este mîndria!*" Căci prin acest cumplit păcat îngerii au căzut din cer, iar strămoșii noștri Adam și Eva au căzut din rai; căci ascultînd de șarpele diavol, li s-a năzărit a se face ca niște dumnezei (Facere 3, 5).

Iubiți credincioși,

Astăzi Fecioara Maria a zămislit în pîntece de la Duhul Sfînt pe Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii. Astăzi Arhanghelul Gavriil aduce Fecioarei și întregii omeniri cea mai mare bună vestire de la întemeierea lumii, adică venirea pe pămînt a Fiului lui Dumnezeu ca să ne răscumpere din robia păcatului, să ne scape de moarte și să ne facă din nou fii ai lui Dumnezeu după har. Pentru aceasta este atît de mare și necuprinsă cu mintea sărbătoarea de astăzi. Ea se prăznuiește primăvara, în luna Martie, care este luna creației, pentru că prin venirea lui Hristos în lume omenirea se reînnoiește, se naște din nou prin credință, prin botez și fapte bune. Să lăudăm deci pe Prea Curata Fecioară Maria că s-a învrednicit să zămislească în trup pe Mesia, cel mult așteptat. Să lăudăm și pe Gavriil arhanghelul că a adus pe pămînt cea mai sfîntă și mîntuitoare veste bună. Apoi să ne silim a urma exemplul Maicii Domnului și a imita virtuțile ei care au făcut-o vrednică să fie Maică și Născătoare de Dumnezeu. Adică fecioria, rugăciunea, smerenia și ascultarea ei.

Tinerii și fecioarele să imite fecioria îngerească a Prea Sfintei Fecioare Maria. Soțiile creștine să fie ascultătoare de soții lor, precum Fecioara de bătrînul Iosif, cu care era logodită. Mamele creștine să urmeze Maicii Domnului care a primit să nască pe Hristos prin Duhul Sfînt și să nu-și părăsească datoria de a naște copii, pentru care au o mare răspundere. Preoții și călugării să se roage mai mult, cît mai mult lui Dumnezeu, pentru lume, pentru mîntuirea oamenilor și pentru pace pe pămînt. La fel și frățiile voastre să vă rugați mai mult, că numai prin rugăciune putem vorbi cu Dumnezeu, ne împăcăm cu toți oamenii, ne întărim în credință și sporim în fapte bune, fără de care nu ne putem mîntui. Să nu uităm că și Fecioara Maria a primit bună vestire de la înger, în casa ei din Nazaret pe cînd se ruga. Căci atunci cînd ne rugăm, sîntem asemenea îngerilor, cîntăm și lăudăm împreună pe Dumnezeu și cu rugăciunea ardem pe diavoli. Mai ales Acatistul Bunei Vestiri, cel mai vechi acatist din Biserica noastră, ca și Paraclisul ei să nu ne rămînă necitite în fiecare zi și sărbătoare.

Pe lîngă acestea, să avem smerenie și dragoste către toți oamenii, știind că fără smerenie, fără iubire și credință dreaptă nimeni nu se poate mîntui. *Am căzut din rai prin mîndrie. Să ne urcăm din nou la Dumnezeu prin smerenie.* La toate faptele bune să adăugăm și postul. Iată, sîntem în sfîntul și marele Post. Să ne silim să postim după putere, că mare putere are rugăciunea unită cu postul. Nu uitați să vă spovediți toți din timp, cu evlavie și căință, ca să ne ierte Dumnezeu păcatele și să ne facem

vrednici de Sfînta Împărtășanie și de lumina și bucuria cea mîntuitoare a Sfintelor Paști.

Vă îndemn iarăși, fraților, să apărați sfînta și dreapta credință ortodoxă printr-o viață creștinească exemplară. Iubiți sfînta biserică și ascultați de păstorii pe care vi i-a rînduit Dumnezeu. Feriți-vă de adunările rele, de creștinii dezbinați și de sectanți, care s-au rupt de Biserica lui Hristos și care hulesc și defaimă Sfînta Cruce, sfintele icoane și pe Maica Domnului.

Iar noi să lăudăm neîncetat pe Dumnezeu și să preamărim cu cîntări pe Fecioara Maria și Maica lumii, sărutînd sfînta ei icoană și rostind cu evlavie această scurtă rugăciune: „*Apărătoare Doamnă, pentru biruință mulțumiri, izbăvindu-ne din nevoi, aducem ție, Născătoare de Dumnezeu noi robii tăi. Ci, ca ceea ce ai stăpînire nebiruită, izbăvește-ne din toate nevoile, ca să strigăm ție: Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară!*" Amin.

PREDICĂ
LA DUMINICA FLORIILOR

„Osana Fiul lui David; binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!"

(Matei 21, 9)

Iubiți credincioși,

Astăzi a sosit praznicul plin de bucurie al Intrării Domnului cu slavă în Iesusalim. El face parte din cele 12 praznice împărătești și se numește în popor „Duminica Floriilor", adică a florilor care ies primăvara pe cîmp și prin livezi. Se mai numește și „Duminica Stîlpărilor" deoarece astăzi credincioșii întîmpină pe Hristos la Ierusalim cu stîlpări de finic în mîini sau, cum este la noi, cu crengi înflorite de salcie.

Astăzi vine Hristos în Ierusalim ca Împărat al cerului și al pămîntului, dar nu stînd pe scaune de serafimi, nici purtat pe aripi de heruvimi, nici nu vine înconjurat de cete îngerești cîntînd din trîmbițe, cum va veni la judecata de apoi. Ci vine smerit și călare pe mînz de asin. Nu vine îmbrăcat în hlamidă împărătească de purpură, nici cu coroană de aur pe cap, nici păzit de oști pămîntești. Ci vine blînd ca un Mîntuitor, înconjurat de 12 ucenici galileeni și de o mare mulțime de credincioși; bătrîni, tineri, femei și mame cu copii în brațe, care, deși nu puteau vorbi, strigau înaintea Domnului aceste cuvinte: *„Osana întru cei de sus, binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului"* (Matei 21, 9). Prin aceasta se împlinea proorocia lui David din psalmi, care zice: *„Din gura pruncilor și a celor ce sug Ți-ai pregătit laudă"* (Ps. 8, 2).

Intră astăzi Hristos cu slavă în Ierusalim, ca un Împărat, ca să împărățească în veci peste îngeri și peste oameni. Vine să arate lumii că El singur este adevăratul Împărat și Mîntuitor. Vine Hristos în Ierusalim să se dea de bună voie în mîinile cărturarilor și fariseilor plini de zavistie și răutate, care căutau să-L omoare. Vine Mîntuitorul spre patimă de bunăvoie ca să fie vîndut de ai Săi în mîinile dregătorilor, să fie răstignit pe cruce și să moară pentru mîntuirea noastră, iar a treia zi să învieze.

Iubiți credincioși,

Două patimi grele și urîte stăpîneau mintea și inima arhiereilor, cărturarilor și fariseilor la intrarea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos în Ierusalim și anume: ura și zavistia.

Dacă ați ascultat cu atenție și evlavie Sfînta Evanghelie de astăzi, ați înțeles clar cu cîtă cinste, evlavie și credință a fost primit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în Ierusalim de cei credincioși și de mulțimea poporului. Apoi, ați înțeles cu cîtă ură și zavistie era urmărit de arhierei, de cărturari și farisei care căutau întotdeauna să ascundă, să întunece și să micșoreze slava, minunile și cinstea lui Hristos și în cele din urmă să-L omoare.

Cu adevărat, oamenii sinceri și credincioși, ca și mulțimea iudeilor care auziseră de preaslăvita minune făcută de Mîntuitorul în Betania, cu învierea lui Lazăr cel mort de patru zile, s-au mirat și s-au spăimîntat de un lucru ca acesta mai presus de minte și de gînd. Din această pricină mulți au crezut că El este Mesia, Mîntuitorul lumii, adevăratul Împărat al lui Israel și cînd a intrat în Ierusalim, L-au primit cu mare bucurie ieșind înaintea Lui cu stîlpări și ramuri de finic și strigînd: „*Osana, Fiul lui David, bine este cuvîntat Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!*" (Matei 21, 9).

Dar oare, Mîntuitorul vine acum în Ierusalim pentru a fi slăvit de oameni sau pentru a fi pus Împărat? Nu, cu adevărat, căci El a zis: „*Slavă de la oameni nu primesc*" (Ioan 5, 41). Oare n-a fugit El de slava oamenilor cînd voiau să-L facă împărat? (Ioan 6, 15). Oare n-a zis El: „*Împărăția Mea nu este din lumea aceasta*"? (Ioan 18, 36). Oare nu de la Hristos a învățat Sfîntul Apostol Petru, să zică: „*Slava oamenilor este ca iarba și ca floarea ierbii*"? (1 Petru 1, 24).

Deci, cu adevărat, altul a fost scopul Intrării Domnului în Ierusalim mai înainte de patima Sa cea mîntuitoare. El vine ca să pătimească moarte de cruce de bună voie pentru mîntuirea lumii. Apoi, pentru ca să se împlinească cele ce s-au scris pentru El de proorocul Zaharia care

zice: „*Bucură-te foarte fiica Sionului, veselește-te fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine, drept și biruitor, smerit și călare pe asin, pe mînzul asinei*" (Zah. 9, 9).

Dar ce înseamnă asinul pe care Domnul a șezut la intrarea Sa în Ierusalim? Știm din Sfînta Scriptură că asinul era socotit la evrei animal necurat. Pentru aceea nici nu se primea între cele ce se aduceau jertfă lui Dumnezeu, după Lege (Lev. 11, 26) El simboliza popoarele păgîne care nu credeau în adevăratul Dumnezeu. Necurate erau toate neamurile pămîntului pentru necredința lor, sălbatice și cu anevoie de îmblînzit, pentru că erau lipsite de legile lui Dumnezeu. Șederea Mîntuitorului pe mînzul asinei, însemna supunerea neamurilor înaintea lui Hristos. Această taină nu au cunoscut-o nici ucenicii Săi atunci. „Dar cînd S-a preaslăvit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea erau scrise pentru El și că acestea I le-au făcut Lui" (Ioan 12, 16).

Acum să ne întoarcem cuvîntul către ura și zavistia arhiereilor, cărturarilor și fariseilor împotriva lui Hristos. Iată ce spune Sfînta Evanghelie despre acest lucru: „Deci arhiereii și fariseii au adunat sinedriul și ziceau: „*Ce facem, pentru că Omul Acesta face multe minuni? Dacă Îl lăsăm așa, toți vor crede în El și vor veni romanii și ne vor lua și țara și neamul*" (Ioan 11, 47—48). „Și s-au sfătuit arhiereii și cărturarii, ca și pe Lazăr să-l omoare, căci din cauza lui mulți dintre iudei mergeau și credeau în Iisus" (Ioan 12, 10—11).

Vedeți, fraților, cîtă nebunie, cîtă orbire și întuneric era în mintea cea plină de ură și zavistie a arhiereilor și cărturarilor? Căci avînd ei atîtea mărturii de la cei credincioși, despre prea slăvita minune a învierii lui Lazăr, după patru zile de la moartea lui, nu numai că nu voiau să creadă, ci se sfătuiau să-l omoare și pe Lazăr, iar pe Hristos, Care l-a înviat, să-L piardă. O, întuneric mai greu decît tot întunericul! Oare nu putea Hristos, care l-a înviat pe Lazăr după patru zile, să-l învieze pe el de nenumărate ori, dacă l-ar fi omorît? Dar mintea plină de necredință, de ură și zavistie nici atîta putere de înțelegere n-a putut să aibă față de această prea slăvită minune a Mîntuitorului.

Toate păcatele sînt numite de Sfîntul Apostol Pavel „*lucruri ale întunericului*" (Rom. 13, 12; Efes. 5, 11), căci cu adevărat orice păcat, într-o măsură mai mare sau mai mică, întunecă mintea omului. Dar ura și zavistia cu totul și prea desăvîrșit îl întunecă pe om, după cum este scris: „*Cel ce urăște pe fratele său este în întuneric și umblă în întuneric și nu știe încotro se duce pentru că întunericul a orbit ochii lui*" (1 Ioan 2, 11). Sfinții Părinți spun că zavistia, care se naște din iubirea de sine, este „naștere a diavolului și mai rea decît diavolul".

Sfîntul Vasile cel Mare, vorbind despre zavistie, zice așa: „Ce poate fi mai pierzător decît boala aceasta? Stricare a vieții, vătămare a firii, vrăjmășie pentru cele date nouă de Dumnezeu, împotrivire către Dumnezeu". Apoi zice: „Ce a turbat pe demonul cel începător de răutate, la război asupra oamenilor? Oare nu zavistia, prin care și luptător de Dumnezeu s-a arătat? Că avea Satana părere de rău asupra lui Dumnezeu pentru dăruirea cea mare către om și se răzbuna asupra omului fiindcă nu putea asupra lui Dumnezeu. De asemenea, zavistia stăpînea și pe Cain, cel dintîi ucenic al diavolului, fiindcă acesta l-a învățat pe el zavistia, ura și uciderea de frate, fărădelegile cele asemenea surori, pe care și Pavel, le-a unit, zicînd: „*Plini de zavistie și de ucidere*" (Rom. 1, 29).

Despre zavistie zice și în alt loc: „Să fugim, fraților, de o boală ca aceasta, care este dascălul luptării împotriva lui Dumnezeu, maică a uciderii de om, turbarea firii, nerecunoștință a prieteniei, nevoie prea fără de socoteală". Apoi zice: „Ce a făcut rob pe viteazul Iosif? Oare nu zavistia fraților săi? De aici se cade a se minuna cineva de nesocoteala bolii acesteia, căci temîndu-se ei de împlinirea visurilor, au făcut rob pe fratele lor". Iar Iosif era prototipul lui Hristos care a fost vîndut de frații Săi după trup adică de iudei.

Deci mutîndu-ne cuvîntul de la Iosif la Iisus Hristos, auzim pe același Sfînt Vasile zicînd: „Mută-te cu mintea la zavistia cea prea mare și care a fost pentru lucruri prea mari, ce s-a făcut de nebunia iudeilor asupra lui Hristos. Pentru ce îl zavistiau? Pentru că făcea minuni. Și care erau minunile pe care le făcea? Mîngîierea săracilor și hrănirea celor flămînzi; învierea morților, iar Cel ce-i învia era zavistuit. Dracii se izgoneau, iar Cel ce le poruncea să fugă din oameni era vrăjmășit. Leproșii se curățau, șchiopii umblau, surzii auzeau, orbii vedeau, iar făcătorul de bine se izgonea de iudei și apoi au dat la moarte pe Cel ce le-a dăruit lor viață. Băteau pe Mîntuitorul oamenilor și osîndeau pe Judecătorul lumii să fie răstignit pe cruce. Și așa prin toate a străbătut răutatea zavistiei. Cu o armă ca aceasta, începînd de la întemeierea lumii pînă la sfîrșitul veacurilor, pe toți îi rănește și-i surpă stricătorul vieții noastre, diavolul, care se bucură de pierzarea noastră, el care a căzut din zavistie din cer și pe noi cu aceeași patimă ne surpă.

Înțelept este, dar, cel ce a zis „*Cu bărbatul zavistnic, nici a cina împreună nu este bine*" (Pilde 23, 6). Și apoi zice: „Să fugim, fraților, de răul cel nesuferit al zavistiei, căci este învățătură a șarpelui, aflare a dracilor, sămînță a vrăjmașului, arvună a muncii, zădărnicie a bunei credințe. Ochii zavistnicului sînt uscați și nestrălucitori, fața posomorîtă, sprîn-

cenele lăsate în jos, sufletul tulburat de patimă, neavînd judecata adevărului" (Hexaimeron, fila 117—118).

Să auzim și pe dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur, ce zice despre zavistie: „Ce poate fi mai cumplit decît patima aceasta? Nu va greși cineva de o va numi pe ea naștere a diavolului" Apoi zice: „Mai bine este a avea cineva șarpe în cele dinăuntru ale sale, decît zavistie în inima sa. Că pe șarpe de multe ori doctorii au reușit să-l scoată afară, iar zavistia nu se tămăduiește în măruntaie, ci petrece în sînul sufletului și cu anevoie este de vindecat patima aceasta".

Mai departe zice Sfîntul Ioan Gură de Aur: „*Cu care viperă cu care năpîrcă, cu care vierme, cu care gîndac o vei asemăna pe aceasta? Că nimic nu este mai spurcat, nimic nu este mai rău, decît un suflet cuprins de ură și zavistie. Pentru aceasta, măcar semne de ar face cineva, măcar feciorie de va avea, măcar post, măcar culcare pe jos și pentru faptele acestea de va ajunge ca îngerii, dacă de boala și meteahna zavistiei va fi cuprins, mai călcător de lege este decît desfrînații, prea desfrînații, tîlharii și spărgătorii de morminte*". Și în alt loc, arătînd că zavistia este mai rea decît însuși diavolul zice: „Saul, împăratul lui Israil, după ce a fost depărtat de la Dumnezeu pentru neascultarea lui (1 Regi 15, 22—26), a fost chinuit de un duh rău iar David, venind și cîntînd din harfă lui Saul, izgonea pe duhul cel rău de la Saul (1 Regi 16 ,23). Însă zavistia nu ieșirea din inima lui Saul, căci foarte îl zavistuia pe David și căuta să-l omoare de cînd a fost lăudat de femeile din Ierusalim, cînd se întorcea de la uciderea lui Goliat. Așadar, duhul cel rău, auzind cîntarea din harfă a lui David, fugea; iar zavistia, care zăcea în inima lui Saul, căuta în tot chipul să-l piardă pe el" (1 Regi 19, 9—11; *Împărțire de grîu*, Buzău, 1833, pp. 160—179).

Iubiți credincioși,

Pînă aici ați ascultat cuvintele marilor Ierarhi Vasile cel Mare și Ioan Gură de Aur, despre ură și zavistie și vă rog să nu uitați că aceste două patimi au fost pricina suferințelor și a morții Domnului nostru Iisus Hristos.

Acum trebuie să vorbim cîteva cuvinte și despre intrarea Domnului în Ierusalimul cel dinăuntru al inimii noastre, adică despre Sfînta Împărtășanie. Căci Hristos nu a venit în lume să împărățească peste Ierusalimul cel din afară care este în Iudeea. Ci a venit să pătimească și să moară pe cruce pentru noi oamenii și să-Și facă locaș de odihnă în inimile noastre,

precum singur ne făgăduiește „*Eu și Tatăl vom veni și locaș în el vom face*" (Ioan 14. 23).

Iisus Hristos se odihnește în noi, în inima și sufletul nostru prin taina Sfîntului Botez, prin sfînta rugăciune, prin pocăință și prin toate faptele bune. Dar cel mai mult se odihnește și intră în inima noastră prin taina Spovedaniei și a Sfintei Împărtășanii, precum zice: „*De nu veți mînca Trupul Meu și de nu veți bea Sîngele Meu, nu veți avea viață întru voi*" (Ioan 6, 53).

Astăzi s-a sfîrșit Postul Mare de șase săptămîni, prin care ne-am pregătit cu post, cu rugăciuni, cu curățenie și cu celelalte fapte bune pentru a primi Sfînta Împărtășanie spre iertarea păcatelor noastre. Ultima săptămînă, numită și „Săptămîna Mare" o postim și mai aspru ca pînă acum, în cinstea și amintirea mîntuitoarelor patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos.

Toți cei care, cu ajutorul lui Dumnezeu, ați postit și v-ați înfrînat și v-ați împăcat unii cu alții și v-ați spovedit și aveți dezlegare de la duhovnicii voștri, apropiați-vă cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste de Sfînta Împărtășanie. Iar dacă pe cineva îl mustră conștiința pentru păcate să nu primească Sfînta Împărtășanie, pînă nu-și face canonul dat și pînă nu-l dezleagă duhovnicul, ca să nu ia foc dumnezeiesc în gura sa. Dacă îndrăznește cineva să se apropie de Trupul și Sîngele Domnului avînd ură și zavistie asupra cuiva, asemenea cărturarilor și fariseilor împotriva Mîntuitorului, unul ca acela se apropie de cele sfinte spre osîndă, ca Iuda vînzătorul, care L-a vîndut pe Hristos spre moarte cu sărutare vicleană.

Fiecare dintre noi să ne aducem aminte de cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel, care zice: „*Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănînce din pîine și să bea din pahar. Căci cel ce mănîncă și bea cu nevrednicie, osîndă își mănîncă și bea, nesocotind Trupul Domnului*" (1 Cor. 11, 28—29). Și iarăși zice: „*Oricine va mînca pîinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sîngele Domnului*" (1 Cor. 11, 27). Dar nu numai osînda cea veșnică ne așteaptă dacă ne apropiem cu nevrednicie, ci și alte pedepse de la Dumnezeu primim în viața aceasta, precum boli, neputințe și chiar moarte năpraznică și fără de veste. De acest lucru ne încredințează iarăși Sfîntul Pavel, zicînd: „*De aceea mulți dintre voi* (care vă împărtășiți cu nevrednicie) *sînt bolnavi, neputincioși și mulți au murit*" (1 Cor. 11, 30).

Deci să luăm aminte de noi, cum și în ce fel ne apropiem de împărtășirea cu Sfintele și Prea Curatele Taine, ca să ne facem vrednici a primi pe Hristos în cămara inimii noastre.

Iubiți credincioși,

De astăzi începe Săptămîna Mare a Sfintelor și Mîntuitoarelor Patimi ale lui Hristos, săptămînă de post, de mai multă rugăciune acasă și de slujbe așa de frumoase la biserică, o săptămînă de smerenie, și cugetare la ranele Domnului. Iată, astăzi vine Hristos din Galileea în Ierusalim să sufere moarte de cruce pentru noi. Vine să fie vîndut de Iuda vînzătorul, să fie prins în Grădina Ghetsimani, să fie judecat spre moarte de arhiereii Ana și Caiafa și de dregătorul Pilat din Pont. Apoi să fie hulit, batjocorit, răstignit pe cruce între doi tîlhari și îngropat în mormînt pentru a noastră mîntuire, de unde va învia cu slavă a treia zi.

Din seara aceasta, fraților, încep deniile, cele mai frumoase slujbe de noapte de peste an, la care vă rugăm să luați parte cu toată evlavia pentru a petrece pe Hristos pe drumul crucii pînă la moarte și învière.

Să urmăm deci lui Hristos mai din aproape în aceste sfinte zile ale răscumpărării noastre. La denia din seara aceasta se va citi Evanghelia cu smochinul blestemat, pentru că nu avea roade întru el. Să ne silim și noi a face roadele faptelor bune, ca să nu avem aceeași soartă cu smochinul din evanghelie, în ziua cea mare a dării de răspuns. În sfînta și marea Luni se va citi Evanghelia de la Matei despre sfîrșitul lumii, ca să fim mereu gata și în așteptarea venirii Domnului ca să judece viii și morții (Matei 24, 3—35).

La denia de luni seara se va citi Evanghelia despre dajdia Cezarului (Matei 22, 17—22) și despre fățărnicia fariseilor (Matei 23, 1—39) ca să învățăm a respecta, atît poruncile legilor pămîntești, cît și a legilor dumnezeiești și să ne ferim „de aluatul fariseilor", *adică de invidia, răutatea și fățărnicia lor.* Ei se arătau evlavioși și drepți la vedere, dar în inimă erau plini de necredință, de mîndrie și de ură împotriva lui Hristos.

În Marțea mare se va citi Evanghelia cu cele zece fecioare, care au ieșit întru întîmpinarea Mirelui Hristos, dintre care cinci au rămas afară de ușa împărăției cerurilor, pentru că nu aveau suficient untdelemn în candelele lor (Matei 25, 1—13). Să ne silim și noi a aduna untdelemnul faptelor bune în candelele noastre, știind că numai cu fecioria sau cu o singură faptă bună nu ne putem mîntui. Tot atunci se citește și Evanghelia Judecății de Apoi, cînd vom fi judecați după faptele noastre, dintre care cea mai mare putere și îndrăzneală înaintea dreptului Judecător va avea iubirea și mila creștină (Matei 25, 31—46).

La denia de marți seara se va citi Evanghelia de la Ioan în care se spune: „*Puțină vreme mai este Lumina cu voi. Umblați pînă cînd aveți*

Lumina, ca să nu vă cuprindă întunericul. Că cel ce umblă pe întuneric nu știe unde merge" (Ioan 12, 35).

În sfînta și marea zi Miercuri se citește Evanghelia cu femeia păcătoasă care a uns capul lui Hristos cu mir de mare preț pe cînd ședea la masă. Tot acum Iuda vînzătorul s-a tocmit cu iudeii să-L vîndă pe Mîntuitorul lumii pe treizeci de arginți (Matei 26, 6—16). Miercurea este ziua trădării și vînzării lui Hristos. De aceea Biserica Ortodoxă a rînduit să postim în ziua aceasta în amintirea vînzării Domnului.

Miercuri seara la denie se citește Evanghelia pregătirii Cinei de Taină (Luca 22, 1—39); iar în sfînta și marea Joi, la Sfînta Liturghie, se citește Evanghelia Cinei de Taină, cînd Fiul lui Dumnezeu a instituit jertfa liturgică și Taina Sfintei Împărtășanii. Tot acum Domnul spală picioarele ucenicilor Săi (Ioan 13. 1—17) ca să-i învețe să fie întru toate smeriți și să se iubească unii pe alții.

La denia din seara zilei de Joia Mare, ascultăm cele douăsprezece evanghelii despre patimile, răstignirea și moartea pe cruce a Domnului nostru Iisus Hristos. O seară sfîntă de priveghere, de rugăciune, de simțire împreună cu Mîntuitorul, a înfricoșatelor Sale patimi, pe care le-a răbdat pentru mîntuirea noastră.

În Vinerea Mare, dimineața se citesc ceasurile împărătești, iar la Vecernie se scoate în mijlocul bisericii Sfîntul Aer ce are pictat pe el punerea Domnului în mormînt. În seara din Sfînta și Marea Vineri se cîntă slujba prohodului Domnului, apoi înconjurăm biserica cu Sfîntul Aer, cu făclii aprinse în mîini, petrecînd astfel pe Domnul de pe Golgota la Mormîntul dătător de viață.

Sîmbăta mare este zi de adîncă tăcere, de post și rugăciune. Acum Hristos coboară în adîncul iadului, căruia îi sfarmă porțile și prin Înviere scoate la odihnă pe cei ce au murit în nădejdea învierii și a vieții veșnice.

Iată, iubiți credincioși, cît de mare, cît de sfîntă și înălțătoare de suflet este săptămîna Sfintelor Patimi.

Să rugăm pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, să Se odihnească în Ierusalimul inimelor noastre și să ne învrednicească a-I urma cu dragoste și credință pe drumul Crucii, pentru a ne învrednici să ne închinăm și prea slăvitei Sale Învieri. Amin!

II

PREDICI
LA
SFINŢI DE PESTE AN

I

Iubiți cre

Cu mult
rinți, Ioachim
neprihănită îna
adus lor mai n
și postul. Cu a
asupra lor mila
să fie părinți a
ai Prea Sfinte

Dacă dese
cu postul și cu
de la El Table
ciunea, Ilie pr
pământ și a că
muntele lui D
glas de vînt su
sfîntul și mare

PREDICĂ
LA SFINȚII PĂRINȚI IOACHIM ȘI ANA.
Despre puterea postului și rugăciunii
(9 septembrie)

„Iar drepții în veac vor fi vii și întru Domnul plata lor și purtarea de grijă pentru dînșii de la Cel Prea Înalt" (Înț. lui Solomon 5, 16).

Iubiți credincioși,

Cu multe fapte bune au fost împodobiți Sfinții și dumnezeiești Părinți, Ioachim și Ana, despre care se spune că duceau o viață sfîntă și neprihănită înaintea Domnului. Dar nici una dintre faptele bune nu le-au adus lor mai mare bucurie, slavă și cinste de la Dumnezeu, ca rugăciunea și postul. Cu aceste două virtuți Sfinții Părinți Ioachim și Ana au atras asupra lor mila și îndurarea prea Bunului Dumnezeu, care i-a învrednicit să fie părinți ai celei mai binecuvîntate fiice a neamului omenesc, adică ai Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria.

Dacă deschidem dumnezeiasca Scriptură, aflăm în ea cum Moise, cu postul și cu rugăciunea, s-a făcut văzător de Dumnezeu și a primit de la El Tablele Legii (Ieșire 34, 28; Deut. 9, 18). *Cu postul și cu rugăciunea*, Ilie proorocul a descuiat cerul ca să dea Dumnezeu ploaie pe pămînt și a călătorit 40 de zile și 40 de nopți postind, pînă la Horeb, muntele lui Dumnezeu, unde s-a învrednicit să vadă pe Dumnezeu în glas de vînt subțire (3 Regi 18, 8; 13, 15). *Cu postul și cu rugăciunea*, sfîntul și marele prooroc David, s-a smerit pe sine înaintea Domnului

și a luat de la El iertare de cele ce greșise înaintea Lui (Ps 68, 12; 108, 24).

Cu postul și cu rugăciunea, Daniil proorocul a închis gurile leilor în groapă (Dan. 6, 11, 17). Cu rugăciunea și cu postul a primit el de la Dumnezeu, prin arhanghelul Gavriil, descoperirea tainelor celor șaptezeci de săptămîni de ani care erau să fie pînă la venirea Mîntuitorului în lume (Dan. 9, 3, 24 — 27). *Cu rugăciunea și cu postul* au scăpat ninivitenii de pierzare (Iona 3, 5). Cu rugăciunea și cu postul a cîștigat voie Neemia de la împăratul Artaxerxe să rezidească Ierusalimul (Neem. 1, 4, 6)

Dar ce să zicem de sfinții din Legea Veche, care au făcut minuni cu rugăciunea și cu postul? Însuși Domnul Iisus Hristos, înainte de a începe vestirea Evangheliei în lume, cu postul și cu rugăciunea s-a înarmat și a biruit pe diavolul care îl ispitea (Matei 4, 2, 10). Cu postul și cu rugăciunea Sfinții Apostoli făceau hirotonii și se întăreau în propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu (Fapte 13, 3, 14, 23). Și nu ne ajunge timpul să arătăm aici pe toți sfinții Vechiului și Noului Testament, care, prin rugăciune și post, au strălucit în viața lor și de mari daruri s-au învrednicit a primi de la Dumnezeu.

Dar să revenim la cuvîntul nostru despre sfinții părinți Ioachim și Ana. Ajungînd ei defăimați de arhiereul Isabar, pentru nenașterea de prunci și văzînd că nici darurile aduse la templul din Ierusalim, nu le-au fost primite din această pricină, cu mare întristare a inimii s-au întors către Dumnezeu prin fierbinți rugăciuni și prin post.

Astfel sfîntul Ioachim a plecat în pustie și a postit 40 de zile ș 40 de nopți, rugîndu-se cu lacrimi din adîncul inimii, pentru ca prea Bunul Dumnezeu să-i dăruiască un copil. Iar sfînta Ana s-a închis în casa din Nazaret și se ruga neîncetat cu lacrimi și cu post, strigînd către Dumnezeu aceste cuvinte: „Adonai Savaot, Tu știi ocara nerodirii mele deci strig către Tine din adîncul inimii mele și Te rog cu toată umilința sufletului meu, să-mi deschizi pîntecele precum oarecînd al Sarei, soției lui Avraam, căruia i-ai dat fiu la bătrînețe, căci de îmi vei da o fiică, voi da-o Bisericii Tale să slujească Ție în toată viața ei".

Zicînd acestea fericita Ana cu plîngere și cu tînguire, îngerul Domnului i s-a arătat, și i-a spus: „Ano, Ano, s-a auzit rugăciunea ta și suspinele tale au străbătut cerurile, iar lacrimile tale au ajuns înaintea lui Dumnezeu. Și iată, vei zămisli și vei naște o fiică, binecuvîntată, prin care toate semințiile pămîntului se vor bînecuvînta și prin ea va veni mîntuire la toată lumea și vei chema numele ei „Maria!" Atunci sfînta Ana s-a închinat lui Dumnezeu și a zis: „Viu este Domnul Dumnezeu că de voi

naște această pruncă, voi da-o lui Dumnezeu, ca să-I slujească și să laude numele lui Dumnezeu cel Sfînt, ziua și noaptea, în toate zilele vieții ei".

Apoi, umplîndu-se de bucurie, sfînta Ana a alergat la templul din Ierusalim cu mare sîrguință, ca să aducă rugăciunea de mulțumire lui Dumnezeu, pentru că i-a auzit cererea și a făcut milă cu dînsa. În același ceas s-a arătat îngerul Domnului și soțului său, Ioachim, din pustie și i-a zis: „Ioachime, Ioachime! a auzit Dumnezeu rugăciunea ta și iată femeia ta, Ana, va zămisli și va naște o fiică de a cărei naștere, cerul și pămîntul se vor bucura. Și aceasta să-ți fie ție semnul adevăratei Mele vestiri: vei merge în Ierusalim la Biserica Domnului și acolo vei afla la porțile cele de aur pe soția ta Ana, căreia i-au adus aceeași veste".

Deci se mira Ioachim de această bună vestire a arhanghelului Gavriil și preamărea pe Dumnezeu din toată inima sa și bine cuvînta milostivirea Lui cea prea mare, care a avut-o asupra sa. Apoi a alergat degrabă la biserica Domnului și, precum i-a zis lui îngerul, a aflat pe Ana soția sa la porțile cele de aur rugîndu-se lui Dumnezeu, căruia i-a spus de buna vestire cea îngerească.

Apoi, închinîndu-se și mulțumind lui Dumnezeu, s-au întors la casa lor, unde Ana a zămislit și în opt zile ale lunii septembrie a născut pe fiica sa cea prea curată și binecuvîntată pe Fecioara Maria, care avea să nască pe pămînt pe Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii.

Iubiți credincioși,

Sfinții și dumnezeiești părinți Ioachim și Ana, nu numai că au luat de la Dumnezeu dezlegarea nerodirii lor, ci s-au învrednicit să fie și născători ai celei mai sfinte fiice din lume, ai celei mai binecuvîntate odrasle din tot neamul omenesc. Auzim pe apostolul Pavel care zice: „*De este rădăcina sfîntă, sfinte sînt și ramurile*" (Rom. 11, 16). Se cuvine deci, să arătăm din ce rădăcină sfîntă și binecuvîntată se trăgeau sfinții și dumnezeieștii părinți Ioachim și Ana, care s-au învrednicit de atîta milă și har de la Dumnezeu ca să fie părinți ai Prea Sfintei Fecioare Maria.

Sfîntul și dreptul Ioachim era din seminția lui Iuda, trăgîndu-se cu neamul din casa lui David, împăratul, adică din neamul lui Natan, fiul lui David din care s-a născut Levi, iar Levi a născut pe Mahie și pe Pamfir, iar Pamfir a născut pe Varopfir, iar Varopfir a născut pe Ioachim, tatăl Maicii Domnului. Ioachim locuia în Nazaretul Galileii, avînd de femeie pe dreapta Ana care era din seminția lui Levi, din neamul lui Aron, fiica lui Mathan preotul, care a preoțit în zilele Cleopatrei și a lui Gazopar împăratul perșilor, mai înainte de împărăția lui Irod. Mathan

avea de femeie pe Maria din seminția lui Iuda din Bethleem, cu care a născut trei fiice: pe Maria, pe Sovia și pe Ana. Cea dintîi, Maria, s-a măritat în Bethleem și a născut pe Sodomea. S-a măritat și Sovia, a doua fiică, tot în Bethleem și a născut pe Elisaveta, mama Sfîntului Ioan Botezătorul. Iar a treia fiică, Ana, mama Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioarei Maria, a fost dată după Ioachim care locuia în Nazaretul Galileei.

Această familie de neam împărătesc a fost binecuvîntată de Dumnezeu cu dezlegarea nerodirii, sfinții Ioachim și Ana învrednicindu-se să fie cei mai fericiți și slăviți părinți din neamul omenesc, căci au născut pe Maica lui Dumnezeu Cuvîntul, care a fost aleasă de Dumnezeu din toate neamurile spre a fi „mai cinstită decît heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decît serafimii". Dar și patriarhul Avraam cu soția sa Sara, fiind iubiți de Dumnezeu pentru marea lor credință, s-au învrednicit să nască un fiu la bătrînețe, anume pe Isaac (Facere 21, 2—3). Însă cinstea sfinților părinți Ioachim și Ana este cu mult mai mare decît a lui Avraam și a Sarei, pe cît și vrednicia Fecioarei Maria, care l-a născut pe Hristos, întrece pe cea a lui Isaac, care era numai prototipul lui Hristos.

După ce părinții Maicii Domnului au închinat la templul din Ierusalim pe fiica lor Maria, sfîntul Ioachim a mai trăit cîțiva ani, apoi și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu la casa sa din Nazaret, încărcat de zile și de multe fapte bune. Iar fericita Ana, ducîndu-se la Ierusalim, a mai trăit acolo cîțiva ani aproape de dumnezeiasca ei fiică Maria, unde apoi s-a săvîrșit cu pace, în vîrstă de peste 70 de ani.

În cultul Bisericii Ortodoxe, cinstirea dumnezeiești lor părinți Ioachim și Ana a început încă din primele secole creștine, fixîndu-li-se zi de prăznuire la 9 septembrie. În anul 550 împăratul Justinian I a zidit o frumoasă biserică în cinstea lor la Constantinopol. În anul 710 moaștele făcătoare de minuni ale sfintei Ana au fost strămutate din Ierusalim în capitala imperiului bizantin, bucurîndu-se de mare cinste în toate țările creștine din Răsărit și Apus. Odată cu căderea Bizanțului în mîinile turcilor, la 1453, moaștele sfintei Ana s-au împărțit în diferite părți. Cea mai mare parte — piciorul drept al sfintei Ana — se păstrează în schitul „Sfînta Ana", din Muntele Athos.

Biserici cu hramul Sfinții Părinți Ioachim și Ana se află și în țara noastră. Dar cea mai bună dovadă că părinții Maicii Domnului se bucură de mare cinste în Biserica Ortodoxă Română este numele destul de frecvent de Ioachim și mai ales Ana, dat copiilor, din casele bunilor noștri creștini, ca și călugărilor din mînăstiri.

Iubiți credincioși,

Deoarece cuvîntul nostru la început a fost despre puterea rugăciunii și a postului, virtuți prin care toți sfinții lui Dumnezeu, atît în Legea Veche cît și în cea Nouă, au strălucit pe lîngă alte fapte bune și s-au învrednicit de mari daruri în viața aceasta și în cea viitoare, vom vorbi mai pe larg de aceste două fapte bune care trebuie să împodobească sufletele și casele noastre.

Vechimea rugăciunii și a postului este încă din rai, mai înainte de a greși omul și de a fi izgonit pe pămînt. Acest adevăr ni-l arată nouă dumnezeiești Părinți, care spun că oamenii sînt datori să laude neîncetat pe Dumnezeu, asemenea îngerilor. Iar Sfîntul Ioan Damaschin zice următoarele despre rugăciune: „Dumnezeu a voit, încă de la început, să ne facă pe noi fără de grijă, în așa fel ca noi să avem un singur lucru de făcut, acela al îngerilor, de a-L lăuda fără de încetare și neîntrerupt, pe Ziditorul, de a ne bucura de contemplarea Lui și de a lăsa pe seama Lui grija noastră" (Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Cuv. XI, Despre Paradis, p. 94).

Vedeți, frații mei, care a fost lucrul cel dintîi al strămoșilor noștri în rai? Acela de a se ruga și de a-L preamări neîncetat pe Dumnezeu împreună cu îngerii.

Dar să arătăm că și postul are aceeași vechime ca și rugăciunea. Acest lucru ni-l arată marele Ierarh Vasile, zicînd: „Vino și călătorește prin istorie și cearcă începutul postului... Tot lucrul care întrece cu vechimea, este vrednic de cinstit și de respectat". Apoi zice: „Cucerește-te de căruntețele postului, deoarece este de o vîrstă cu omenirea. Postul s-a legiuit în rai ca cea dintîi poruncă pe care a primit-o Adam: „*Din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mîncați*" (Facere 2, 17). Iar acest cuvînt „să nu mîncați" este punere de lege „a postului și a înfrînării" (*Exaimeron*, Vorova I-a, Pentru post, fila 83, București, 1827).

Iată dar, fraților, că aceste două mari fapte bune cu care au strălucit în lume sfinții lui Dumnezeu, întrec cu vechimea pe toate celelalte porunci, căci încă din rai au fost legiuite neamului omenesc, după cum am arătat mai sus.

Dar poate întreabă cineva, de cîte feluri este postul? La această întrebare vă vom spune că din punct de vedere practic, postul este de două feluri: post trupesc, cînd cineva postește o zi, două sau și mai multe, și nu gustă nici hrană, nici apă; apoi este post sufletesc sau duhovnicesc, cînd cineva postește cu mintea de toate gîndurile cele rele și cu simțurile sale de toate smintelile. Postește cu limba cînd nu vorbește de rău pe

altul, postește cu ochiul, cînd nu privește deșertăciuni, după cum ne învață și psalmul, zicînd: „*Întoarce ochii mei ca să nu vadă deșertăciuni*". (Ps. 118, 37) Trebuie să postim și cu urechile, adică să nu ascultăm cu ele cîntece imorale, glume, clevetiri, înjurături sau alte cuvinte deșarte; să postim cu mîinile noastre, lucrînd cu ele cele bune, milostenii, metanii, închinăciuni, muncă cinstită, iar nu să le întindem la beții, la desfrîu, la bătăi, la iscălit lucruri nedrepte și la alte fapte rele. Să postească picioarele noastre, adică să nu meargă unde se fac lucruri rele și de sminteală; să postească și mintea noastră adică să nu cugete la lucruri rele, deșarte la păcate și la deșertăciunile veacului de acum. Într-un cuvînt, sîntem datori să postim cu toate simțurile noastre spre a nu păcătui prin ele cu ceva, ci dimpotrivă să-L slăvim prin toate mădularele noastre pe Hristos, Mîntuitorul lumii.

Dumnezeiasca Scriptură ne arată cînd este primit postul nostru și cum trebuie să postim pentru a fi primit înaintea Domnului. Să auzim ce spune Duhul Sfînt despre post prin gura sfîntului prooroc Isaia: „*Voi postiți, ca să vă certați și să vă sfădiți și să bateți fioroși cu pumnul; nu postiți cum se cuvine zilele acelea, ca glasul vostru să se audă sus*". Apoi întreabă Domnul, zicînd: „*Este oare acesta post care îmi place, o zi în care omul își smerește sufletul său? Să-și plece capul ca o trestie, să se culce pe sac și în cenușă, oare acesta se cheamă post plăcut Domnului? Nu știți voi postul care îmi place? — zice Domnul. Rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți și sfărîmați jugul lor. Împarte pîinea ta cu cel flămînd, adăpostește în casa ta pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l și nu te ascunde de cel de un neam cu tine. Atunci lumina ta va străluci ca zorile și tămăduirea ta se va grăbi. Dreptatea ta va merge înaintea ta, iar în urma ta, slava lui Dumnezeu. Atunci vei striga și Domnul se va auzi; la strigătul tău El va zice: „iată-mă" ! Dacă te vei depărta din mijlocul tău amenințarea cu mîna și cuvîntul de cîrtire; dacă dai pîinea ta celui flămînd și saturi sufletul cel amărît, lumina ta va străluci întru întuneric și întunericul tău va fi ca miezul zilei*" (Isaia 58, 4, 6—10).

Iată, frații mei, cît de clar și cît de luminat ne arată nouă Prea Bunul Dumnezeu, cum trebuie să postim și care post este plăcut înaintea Lui. Dar pentru că postul, pe lîngă celelalte fapte bune amintite mai sus, trebuie să fie însoțit și de rugăciune, precum făceau toți sfinții și drepții, să spunem cîteva cuvinte și despre sfînta rugăciune. Marele Apostol Pavel ne învață, zicînd: „*Neîncetat să vă rugați*" (1 Tes. 5, 17) și iarăși arătînd același lucru, zice: „*Faceți în toată vremea întru Duhul, tot felul de rugăciuni și de cereri și întru aceasta privegheați cu toată stăruința, rugîndu-vă pentru toți sfinții*" (Efes. 6, 18). Sfîntul Apostol Pavel ne

învață să ne rugăm neîncetat. Dar și proorocul David, prin Duhul Sfînt, ne învață a ne ruga neîncetat și în tot locul. Uneori zice: „Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea" (Ps. 33, 1). Iar alteori zice: „*În tot locul stăpînirii Lui, binecuvîntează suflete al meu pe Domnul*" (Ps. 102, 22).

Același lucru ne învață și dumnezeiescul părinte Efrem Sirul zicînd: „Să nu așteptați Duminica sau praznic sau loc deosebit pentru rugăciune, că precum a zis proorocul David: „În tot locul stăpînirii Lui". Deci, ori de ești în Biserică, ori în casa ta, ori în țarină, ori de pași oi, ori ziduri de faci, ori la ospețe de te afli, de rugăciune să nu te depărtezi. Și cînd poți, pleacă-ți și genunchile tale; iar cînd nu poți, roagă-te cu mintea și seara și dimineața și la amiază. Apoi adaugă aceste frumoase cuvinte despre sfînta rugăciune: „Rugăciunea este păzitoarea întregii înțelepciuni, a îngîmfării umilire, a pomenirii de rău curățire, a pizmei surpare, a păgînătății îndreptare. Rugăciunea este virtutea trupurilor, ocîrmuirea casei, buna așezare a cetății, tărie a împărăției, biruință a războiului, întemeierea păcii. Rugăciunea este pecetea fecioriei, credință a minții, a celor ce dorm, păzitoare: a celor ce priveghează, îndrăzneală; lucrărilor de pămînt, bună aducere de roade; celor ce învață, izbăvire de primejdii. Rugăciunea mai este a celor ce se judecă, ajutătoare; celor legați dezlegare; celor scîrbiți, inimă bună; celor ce se bucură, dulceață; celor ce plîng, mîngîiere; a nașterilor, paznic; a celor ce mor, îngropare. Rugăciunea este vorbire cu Dumnezeu, întocmai cinstire cu îngerii; a bunătăților, sporire; de la răutăți, abatere; a păcatelor, îndreptare. Rugăciunea lui Iona din chit, casă l-a făcut, iar pe Iezechia din porțile morții la viață l-a întors. Prin rugăciune Ilie a legat cerul ca să nu mai plouă trei ani și șase luni. Vedeți, fraților, cît poate rugăciunea? Nu este altă avere mai cinstită ca rugăciunea în toată viața oamenilor. De aceea niciodată să nu vă despărțiți de aceasta, niciodată să nu vă depărtați de rugăciune". (Sf. Efrem Sirul. *Cuvînt pentru rugăciune*, Tomul III, M-rea Neamț, 1823).

Iubiți credincioși,

Astăzi, la prăznuirea sfinților părinți Ioachim și Ana, am vorbit pe larg despre rugăciune și post, despre puterea rugăciunii ajutată de post, cele două aripi ale sufletului cu care zboară pînă la tronul lui Dumnezeu. Am vorbit despre aceste două virtuți, căci prin ele s-au învrednicit sfinții părinți Ioachim și Ana să dobîndească o fiică, pe Fecioara Maria. Prin aceste fapte bune izgonim toate patimile din inimile noastre și ardem pe diavoli. Prin rugăciune și post îmblînzim săltările firii și astîmpărăm gîndurile cele rele. Prin rugăciune făcută din inimă, cu smerenie

și lacrimi, și ajutată de post și de milostenii ne curățim sufletul de tot păcatul și facem casele noastre biserici, iar inimile devin sălaș și tron al Prea Sfintei Treimi.

Deci să iubim, frații mei, sfînta rugăciune, cum iubim pe Dumnezeu. Să iubim și postul care dă aripi rugăciunii și potolește slăbiciunile firii. Cu aceste două fapte bune întotdeauna vom birui necazurile, supărările, primejdiile, și bolile sufletești și trupești. Dimpotrivă, fără aceste două mari bunătăți și arme de apărare întotdeauna vom fi biruiți și niciodată mulțumiți sufletește.

Să lăudăm astăzi pe sfinții părinți Ioachim și Ana, născătorii Maicii Domnului și rugătorii mîntuirii noastre. Apoi să le urmăm buna credință, stăruința în rugăciune, smerenia lor atît de adîncă și mare evlavie pentru biserică. Ei se rugau și acasă și în grădină, și la cîmp și în pustie, și la templul din Ierusalim. În rugăciune ei nu cereau avere, nu cinste trecătoare, nu sănătate și viață îndelungată, ci cereau să le dăruiască Dumnezeu un copil, cel mai scump odor și dar pentru familie, pentru noi toți.

Să învățăm de la sfinții părinți Ioachim și Ana să ne rugăm și noi neîncetat și în tot locul. Să învățăm a iubi biserica, maica noastră cea de obște și să nu lipsim niciodată în sărbători de la sfintele slujbe. Apoi să dăm naștere copiilor pe care ni-i dă Dumnezeu și să-i creștem „în certarea și frica de Domnul."

Așa de vom face ne vom putea mîntui și noi și copiii noștri, în Iisus Hristos Mîntuitorul lumii, Cel împreună slăvit și închinat cu Tatăl și cu Duhul Sfînt. Amin.

PREDICĂ LA ADORMIREA SFÎNTULUI APOSTOL ȘI EVANGHELIST IOAN

(26 septembrie)

„De voi vrea să rămînă acesta pînă voi veni, ce îți este ție (Petre)? *Tu urmează Mie*" (Ioan 21, 22).

Iubiți credincioși.

Marele Apostol Pavel, gura lui Hristos și vasul cel ales (Fapte 9, 15) zice că: *„alta este slava soarelui, alta slava lunii și alta slava stelelor"* (1 Cor. 15, 41), arătînd prin aceasta deosebirea slavei ce o au sfinții în ceruri înaintea lui Dumnezeu (1 Cor. 15, 42). Această mărturie am pus-o mai înainte de a vorbi azi despre cinstea Sfîntului slăvitului și întru tot lăudatului Apostol Ioan Evanghelistul, „fiul tunetului" și marele cuvîntător de Dumnezeu.

În cetatea celor doisprezece Apostoli și ucenici ai Domnului nostru Iisus Hristos, Sfîntul Apostol Ioan nu-i o stea oarecare, ci un mare luceafăr al Bisericii lui Hristos care a propovăduit cu glas de tunet Sfînta Evanghelie în lume. Dar să spunem pe scurt viața marelui apostol al iubirii.

Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan era fiul lui Zevedeu și al Salomeii, fiica lui Iosif logodnicul. Pe acesta l-a chemat Mîntuitorul la apostolie, împreună cu fratele său Iacob, care, lăsînd îndată corabia și pe tatăl lor, au mers după Domnul (Matei 4, 22). Mîntuitorul le-a pus numele la amîndoi „boanerghes", adică „fiii tunetului" (Marcu 3, 17), ca cei ce aveau să predice Evanghelia în lume cu glas de tunet.

Sfîntul Ioan Evanghelistul a dus viața în desăvîrșită feciorie și era foarte iubit de Hristos Domnul pentru curățenia și nevinovăția lui. Pentru aceea l-a cinstit Domnul între cei doisprezece, ca pe unul dintre cei mai de aproape și mai aleși ucenici ai Lui, cărora le-a descoperit multe taine dumnezeiești, precum citim în Sfînta Evanghelie. Astfel, cînd Mîntuitorul a înviat pe fiica lui Iair, n-a lăsat pe nimeni să meargă după Sine, fără numai pe Petru, pe Iacob și pe Ioan. Pe muntele Taborului cînd s-a schimbat la față, Mîntuitorul a luat cu Sine, ca martori ai dumnezeirii Lui, pe aceiași trei apostoli.

Cînd se ruga în grădină, înainte de mîntuitoarele Sale Patimi, Domnul i-a luat tot pe acești trei apostoli, cărora le-a zis: *„Să ședeți aici pînă ce, mergînd Mă voi ruga. Și a luat pe Petru și pe amîndoi fiii lui Zevedeu, adică pe Iacob și pe Ioan"*. Iar că el iubea foarte mult pe Domnul, este arătat și de aici, că la Cina cea de Taină s-a culcat pe pieptul Lui, după cum singur spune în Evanghelia sa: *„Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii Lui, pe care îl iubea Iisus. Deci Simon Petru i-a făcut semn acestuia și i-a zis: Întreabă cine este despre care vorbește. Și căzînd acela astfel la pieptul lui Iisus, I-a zis: „Doamne cine este"? Iisus i-a răspuns: „Acela este, căruia Eu întingînd bucățica de pîine, i-o voi da". Și întingînd bucățica, a luat-o și a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul"* (Ioan 13, 23—26). De aici se vede cîtă îndrăzneală sfîntă avea dumnezeiescul Ioan către Mîntuitorul și cîtă dragoste avea și Mîntuitorul către Ioan, căci numai lui i-a descoperit taina trădării și pe Iuda vînzătorul.

Acest prea iubit ucenic și Apostol Ioan, cu mare dragoste a urmat lui Hristos în vremea sfintelor și înfricoșatelor Sale Patimi. Cînd toți ceilalți ucenici, lăsînd pe Păstorul lor au fugit, Ioan singur privea de aproape spre toate chinurile Mîntuitorului, cu inima pătimind împreună cu Dînsul și plîngînd cu Prea Curata Fecioara Maria, pentru ranele Domnului. Ba și la arhierei a intrat și lepădarea lui Petru a văzut și pe Hristos, cînd își ducea crucea pe Golgota, L-a urmat, și răstignirea Lui a văzut, și pe Maica Domnului în grija sa a luat-o, și cînd Fiul lui Dumnezeu și-a dat duhul, Ioan cel iubit a auzit ultimul lui cuvînt: *„Săvîrșitu-s-a!"* *„Doamne, în mîinile Tale Îmi dau Duhul Meu"*. Dragostea negrăită de mamă L-a îndemnat pe Mîntuitorul cînd era pe cruce să zică mamei Sale: *„Femeie, iată fiul tău! Iar ucenicului pe care îl iubea i-a zis: Iată mama ta!"* (Ioan 19, 26—27).

Din ceasul acela a luat-o Apostolul Ioan întru ale sale, și o avea ucenicul ca pe mama lui, cu toată cinstea slujindu-i ei pînă la slăvita adormire. Dar și la adormirea Maicii Domnului acest sfînt Apostol a

dus stîlparea de finic înai
pe care o adusese Arhang
vestindu-i cele de sus.

Iubiți credincioși,

După învierea și d
s-a pogorît Prea Sfîntul
și Sfîntul Apostol Ioan
inima lui prin focul d
pentru oameni.

Apoi apostolii, trăg
lui Hristos, Sfîntului Io
și Parția la gurile Tig
pînă la adormirea Mai
Mîntuitorul cînd era p
list Ioan a făcut cîtev
și cu ucenicul său Pro
pe vîrful căruia se afl
Athosului, îndată s-a
Sfîntul Apostol Ioan
creștinat pe locuitor

După mutarea
împreună cu ucenicu
în Asia Mică, unde
Pavel. Aici a combă
Cerint, doi mari du
nostru Iisus Hristo

În Viețile Sfin
mari în Asia Mică.
izgonind duhurile r
suflete. Odată s-a
ciunile Sfîntului A
țărm și de bucuri
marelui Apostol.
nicul său Prohor
Dumnezeu prin se

Împăratul D
Efes a pornit o g
să fie adus legat

dus stîlparea de finic înaintea sfîntului ei sicriu, care strălucea ca o lumină, pe care o adusese Arhanghelul Gavriil din cer, Prea Curatei Fecioare Maria, vestindu-i cele de sus.

Iubiți credincioși,

După învierea și după înălțarea Mîntuitorului la cer, la 50 de zile s-a pogorît Prea Sfîntul Duh peste apostoli în chip de limbi de foc. Atunci și Sfîntul Apostol Ioan s-a umplut de harul Duhului Sfînt care ardea în inima lui prin focul dragostei dumnezeiești, atît pentru Hristos, cît și pentru oameni.

Apoi apostolii, trăgînd sorți în ce parte să vestească fiecare Evanghelia lui Hristos, Sfîntului Ioan i-a căzut Asia Mică, a cărui capitală era Efesul, și Parția la gurile Tigrului și Eufratului. Dar el nu a plecat din Ierusalim pînă la adormirea Maicii Domnului, care i-a fost dată în grijă de Însuși Mîntuitorul cînd era pe cruce. O veche tradiție spune că Sfîntul Evanghelist Ioan a făcut cîteva călătorii misionare împreună cu Maica Domnului și cu ucenicul său Prohor, ajungînd pînă la Efes și pînă la Muntele Athos, pe vîrful căruia se afla idolul Apolon. Cum s-a apropiat corabia de țărmul Athosului, îndată s-a risipit idolul în mare, iar Maica Domnului cu Sfîntul Apostol Ioan au înfipt Sfînta Cruce pe vîrful Athosului și au creștinat pe locuitorii acestui ținut.

După mutarea la cer a Maicii Domnului, Sfîntul Apostol Ioan, împreună cu ucenicul său, au părăsit Ierusalimul și s-au stabilit la Efes în Asia Mică, unde deja era episcop Timotei, ucenicul Sfîntului Apostol Pavel. Aici a combătut cu putere învățătura eretică a lui Ebion și a lui Cerint, doi mari dușmani ai dreptei credințe propovăduită de Domnul nostru Iisus Hristos.

În Viețile Sfinților se spune că Sfîntul Apostol Ioan a făcut minuni mari în Asia Mică, vindecînd mulți bolnavi, risipind capiștile idolești, izgonind duhurile rele din oameni și aducînd la credința în Hristos multe suflete. Odată s-a spart corabia pe mare din cauza furtunii și cu rugăciunile Sfîntului Apostol Ioan, toți au fost aruncați de valuri, vii, la țărm și de bucurie au plîns, dînd laudă lui Dumnezeu și mulțumind marelui Apostol. Astfel se răspîndise vestea despre Sfîntul Ioan și ucenicul său Prohor în toate părțile Asiei și mulți credeau în adevăratul Dumnezeu prin semnele ce le făceau în văzul tuturor.

Împăratul Domițian auzind de activitatea Sfîntului Apostol Ioan la Efes a pornit o grea persecuție împotriva Bisericii creștine și a poruncit să fie adus legat la Roma. Acolo a fost bătut cu toiege și i s-a dat o bău-

tură otrăvitoare. Dar cu puterea Duhului Sfînt, apostolul a rămas nevătămat, după cuvîntul Domnului care zice: „*și de vor bea ceva de moarte, nu-i va vătăma*" (Marcu 16, 18). Apoi apostolul a fost aruncat într-un vas cu untdelemn fierbinte, dar rămînînd nevătămat, mulțimile strigau: „*Mare este Dumnezeul creștinilor!*". Atunci cezarul roman l-a surghiunit pe insula Patmos, în Marea Egee. Sfîntul Apostol Ioan, însă, avea mare credință în ajutorul lui Dumnezeu, precum și în vis i-a prevestit Mîntuitorul: „*Ți se cade ție să pătimești multe pentru Mine și vei fi izgonit într-un ostrov (insulă) care are mare trebuință de tine*".

În drum spre Patmos, apostolul Ioan a făcut mai multe semne și fapte minunate. A salvat de la moarte pe un tînăr căzut în mare. A potolit furtuna mării și a prefăcut apa de mare în apă dulce, de băut, ca să nu moară oamenii de sete. Pe insula Patmos a stat în surghiun Sfîntul Apostol Ioan mai mulți ani, vindecînd numeroase boli și convertind la credința în Hristos o mare parte din locuitorii insulei. Aici în Patmos a avut marele apostol Ioan acea dumnezeiască descoperire, numită „Apocalipsă", despre sfîrșitul lumii și viața de apoi. Este cartea cea mai adîncă și mai greu de înțeles din toată Sfînta Scriptură, pe care unii sectanți o explică după mintea lor, spre amăgirea multora.

Murind împăratul Domițian, în anul 97 de la Hristos, toți creștinii exilați au primit libertate să se întoarcă la patria lor. Atunci și Sfîntul Apostol Ioan s-a reîntors la Efes, unde era așteptat de mulțimea creștinilor care rămăseseră fără păstor prin martiriul Sfîntului Apostol Timotei, ucis la porunca tiranului împărat.

Păstorind Biserica Efesului pînă la adînci bătrînețe, Sfîntul Apostol Ioan a fost îndemnat de Duhul Sfînt și de ucenicii săi să scrie Evanghelia sa, cînd avea peste 90 de ani. Adîncimea învățăturilor din Evanghelia lui Ioan i-a îndemnat pe creștini să-l numească „teolog", adică „cuvîntător de Dumnezeu". Sfîntul Ioan Evanghelistul s-a înălțat prin cuvintele sale ca un vultur al teologiei creștine pînă la cele mai înalte învățături despre Mîntuitorul și despre Prea Sfînta Treime. El a spus că „*La început* — adică mai înainte de a fi lumea — *era Cuvîntul*" (Ioan 1, 1); că „*Eu și Tatăl una sîntem*" (Ioan 10, 30); că Duhul Sfînt „*purcede de la Tatăl*" (Ioan 15, 26). El apără prin Evanghelia sa divinitatea lui Iisus Hristos, adică cum că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, de o ființă cu Tatăl, că El a existat din început și se cheamă Dumnezeu-Cuvîntul, prin Care s-au făcut toate cele văzute și nevăzute.

Tot atunci Sfîntul Apostol Ioan a scris la Efes și trei frumoase scrisori sau Epistole către creștini, pline de multe sfaturi și învățături. Cea mai înaltă învățătură din epistolele sale este aceasta care stabilește dogma

Prea Sfintei Treimi: „*Trei sînt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvîntul (Fiul) și Sfîntul Duh, și acești trei Una sînt*" (1 Ioan 5, 7).

Sfîntul Ioan Evanghelistul este cel mai mare teolog și apărător al Prea Sfintei Treimi, căci nimeni nu s-a urcat cu cuvîntul, cu gîndirea și cu mărturisirea mai sus decît el.

A doua mare învățătură arătată în Evanghelia și Epistolele scrise de el este datoria de a iubi pe Dumnezeu pînă la jertfă și a ne iubi unii pe alții ca frați și fii ai lui Dumnezeu. „*Dumnezeu este iubire și cel ce rămîne în iubire, rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne întru el*" (1 Ioan 4, 16). Apoi adaugă: „*Dragostea de Dumnezeu aceasta este: Să păzim poruncile Lui; și poruncile Lui nu sînt grele*" (1 Ioan 5, 3). El spune cel dintîi că „*Dumnezeu este dragoste*". Dar nu este deajuns pentru mîntuire să iubim numai pe Dumnezeu, ci să iubim și pe oameni, poruncă fără de care nimeni nu se poate mîntui. Hristos zice în Evanghelia de la Ioan: „*Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unii pe alții*" (Ioan 13, 34). „*Întru aceasta va cunoaște lumea că sînteți ucenicii Mei, dacă vă veți iubi unii pe alții*" (Ioan 13, 35). La fel ne învață și apostolul dragostei, Ioan: „*Oricine urăște pe fratele său este ucigaș de oameni*" (1 Ioan 3, 15); căci „*cine iubește pe Dumnezeu, să iubească și pe fratele său*" (1 Ioan 4, 21).

Ajungînd Sfîntul Apostol Ioan la vîrsta de aproape 100 de ani, în al treilea an al împărăției lui Traian, s-a săvîrșit cu pace în Efes, la 26 septembrie, și a fost înmormîntat de ucenici pe un munte din apropiere. Tradiția spune că după puțin timp trupul lui ar fi dispărut din mormînt și că mai înainte de sfîrșit va veni pe pămînt împreună cu Enoh și Ilie, să-L mărturisească pe Hristos și să fie uciși de antihrist.

Iubiți credincioși,

Astăzi s-a mutat la viața veșnică Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan, cel mai iubit ucenic al lui Hristos, cel mai mare teolog al Bisericii numit de toți *vulturul Teologiei și apostolul dragostei.*

Am amintit aici cîteva din învățăturile și din faptele lui spre folosul nostru.

Trei mari virtuți, trei nemuritoare fapte bune au încununat viața și sufletul Sfîntului Apostol Ioan: *fecioria, dreapta credință în Dumnezeu și iubirea desăvîrșită.* Iată trei fapte bune care ne asigură mîntuirea sufletului.

Mare faptă bună este trăirea pe pămînt în feciorie, în desăvîrșită înfrînare a trupului, a minții și a sufletului. Sfîntul Apostol Ioan este numit Apostolul fecioriei. Fecioara Maria, Sfîntul Ioan Botezătorul și

Sfîntul Ioan Evanghelistul sînt cei trei mari sfinți feciorelnici care au slujit cu devotament la taina răscumpărării lumii prin Iisus Hristos.

Mare cinste are la Hristos fecioria, înfrînarea. Ea ne aseamănă cel mai mult cu îngerii. Iubiți curăția și înfrînarea în casele dumneavoastră și păziți pe copii în desăvîrșită feciorie pînă la căsătorie, că mare dar este fecioria și multe cununii și ajutor aduce în viața aceasta și în cea veșnică celor ce o păzesc cu sfințenie, pentru Dumnezeu. *Dar nici fecioria fără milostenie, nici celelalte fapte bune fără înfrînarea trupului, după pilda celor zece fecioare.*

Apoi sîntem datori să cunoaștem și să apărăm cu cuvîntul și fapta dreapta credință. Acum s-au înmulțit sectele și „proorocii mincinoși" care răstălmăcesc Sfînta Scriptură. Nu-i ascultați pe aceia. Ci ascultați de Biserică și de păstori, de preoții pe care vi i-a rînduit Hristos. Citiți mai ales Noul Testament, rostiți zilnic Crezul, pe care sîntem datori să-l știm pe de rost și duceți o viață de creștini adevărați.

Vă îndemnăm și la a treia mare virtute creștină. *Iubiți-vă din toată inima unii pe alții. Iertați-vă, împăcați-vă, rugați-vă împreună, ajutați-vă la greutățile vieții și nu vă mai certați, nu vă bîrfiți, nici vă răzbunați unii pe alții, că fără iertare și împăcare creștină nimeni nu se poate împărtăși cu Sfintele Taine, nimeni nu se poate mîntui.*

Sfîntul Apostol Ioan toată viața învăța pe creștini să trăiască în iubire și unire și le repeta mereu aceste cuvinte: *„Fiilor, iubiți-vă unii pe alții!"*. Chiar cînd și-a dat duhul a rostit ucenicilor lui aceste ultime cuvinte: *„Fiilor, iubiți-vă unii pe alții!"*. Așa a trăit și s-a săvîrșit apostolul dragostei.

Mai citim în viața lui și această frumoasă istorioară: Odată a convertit la credința în Hristos pe un tînăr. După ce l-a botezat, l-a învățat tainele credinței și l-a încredințat episcopului din Efes, zicîndu-i: *„Episcope, îți încredințez acest tînăr, în fața lui Hristos și a adunării acesteia. Păzește-l ca pe un odor, că vei da greu răspuns pentru sufletul lui la dreapta judecată!"*. Plecînd apostolul departe, tînărul de la un timp s-a luat cu alți tineri, a căzut în desfrînări și a intrat într-o ceată de tîlhari și era vestit pentru răutățile lui în partea aceea.

După un timp s-a întors Sfîntul Apostol Ioan la Efes și a zis Episcopului: *„Episcope, dă-mi odorul pe care Iisus Hristos și eu ți l-am încredințat în fața bisericii tale! Unde este sufletul tînărului pe care ți l-am dat în pază?"* Episcopul, plîngînd, a zis: „A murit. S-a făcut tîlhar și s-a ascuns în munți!" Atunci Apostolul a început a plînge pentru el și urcîndu-se pe cal s-a dus în munți să-l caute. Cum l-au văzut păzitorii l-au dus la căpitanul lor, care era tocmai acel tînăr căzut în fărădelegi. Cunos-

cîndu-l că este părintele lui sufletesc a fugit. Iar apostolul alerga după el și-i zicea „Fiule, de ce fugi de tatăl tău? Ai milă de mine și nu te deznădăjdui. Răspund eu pentru tine. Îmi pun sufletul meu pentru al tău. Oprește-te fiule, că sînt trimis la tine de Hristos . . .”

Deci oprindu-se tînărul care era acum căpitan de tîlhari, a căzut în genunchi plîngînd și cerîndu-și iertare de la Sfîntul Apostol Ioan, a fost urcat pe cal și adus din nou la Biserica din Efes, unde pocăindu-se a ajuns din nou un creștin bun.

Așa trebuie să facem și noi cu fiii noștri sufletești. Să ne dăm viața pentru mîntuirea lor. La fel și frățiile voastre aveți grijă de copiii pe care i-ați născut și pe care vi i-a dat Dumnezeu. Sacrificați-vă pentru ei; duceți-i la biserică, uniți-i cu Hristos, păziți-i de cursele diavolului, că și dumneavoastră și noi preoții vom da greu răspuns pentru cei pe care îi păstorim.

Să-L rugăm pe Mîntuitorul să ne întărească în credință, în dragoste și viață curată, ca să ne învrednicim de viața veșnică. Amin!

PREDICĂ
LA SFÎNTA ȘI PREA CUVIOASA MAICA NOASTRĂ PARASCHIVA
(14 octombrie)

„Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie" (Matei 16, 24).

Iubiți credincioși,

Astăzi Biserica Ortodoxă face prăznuirea Sfintei cuvioasei maicii noastre Paraschiva, care a strălucit în lume cu viața sa sfîntă, faptele cele bune, fiind împodobită de Dumnezeu ocrotitoare a Moldovei. Pentru nevoința și petrecerea sa fără de prihană a binevoit Dumnezeu să o proslăvească pe pămînt cu faceri de minuni și să o pună ca o făclie mult luminoasă în sfeșnicul Bisericii sale spre a lumina pe toți și a fi rugătoare, ajutătoare și mîngîiere tuturor celor ce aleargă la dînsa cu credință.

Sfînta Cuvioasa Maica noastră Paraschiva s-a născut în pămîntul Traciei, aproape de cetatea Calicratia, într-un sat ce se chema Epivat, din părinți macedo-români drept credincioși, care umblau neabătuți în toate poruncile lui Dumnezeu, împodobindu-și viața lor cu milostenii și cu faceri de bine. Părinții fericitei Paraschiva au dat celor doi copii ai lor o creștere cu totul aleasă, deprinzîndu-i dragostea de Dumnezeu și mila pentru oameni. Apoi părinții ei trecînd în cerești lăcașuri, au lăsat pe Paraschiva moștenitoarea casei împreună cu fratele său Eftimie, care mai tîrziu a fost Episcop al Maditiei și multe și prea slăvite minuni a făcut acolo, atît în viața sa, cît și după moarte.

După moartea părinților ei, fericita Paraschiva a început o viață de aspră nevoință în rugăciune, post și milostenii pășind pe calea cea sfîntă care duce la împărăția lui Dumnezeu. Apoi, aprinzîndu-se de rîvnă pentru cele cerești nu a voit să viețuiască mai mult în lumea cea plină de tulburări. Deci, părăsind toată grija pămîntească s-a dus la o mînăstire de călugărițe din pustiul Iordanului și acolo petrecea viață îngerească, urmînd văzătorului de Dumnezeu Ilie și lui Ioan Botezătorul, mîncînd numai verdețuri și din acelea foarte puține. Apoi se chinuia de frig și de năduf și căuta cu ochii minții sale numai la Cel ce poate a mîntui de împuținarea sufletului pe cei smeriți cu inima. Dar cine va putea spune izvorul lacrimilor Cuvioasei Paraschiva și suspinele ei cele neîncetate? Sau ostenelile și privegherile de toată noaptea, ispitele de la diavoli și metaniile ei cine le va povesti, decît unul Dumnezeu care știe și vede toate?

Ea nu mai purta grijă de cele pămîntești, ci numai de cele sufletești și de ceasul judecății ce va să fie. Ca mireasă a lui Hristos neîncetat se pregătea să iasă întru întîmpinarea mirelui iubit zicînd: „Pe Tine, Mirele meu, Te iubesc și pe Tine Te caută inima mea". Apoi cugeta și la cuvintele din Cîntarea Cîntărilor: „Spune-mi mie pe cine l-a iubit sufletul meu"?; gîndul ei era numai la cele de sus, adică, cum își va împodobi candela sa și cum va ieși cu fecioarele cele înțelepte întru întîmpinarea Mirelui și va auzi glasul cel dulce al Lui și se va îndulci de vederea frumuseții Lui. Alteori, pe cînd se ruga, zicea: „Cînd voi veni și mă voi arăta înaintea feței lui Dumnezeu"?.

Așa viețuind ca în pustie, vicleanul diavol zavistuia bunătățile ei și se sîrguia să o înfricoșeze cu năluciri și arătări mincinoase. Dar Sfînta Paraschiva, mireasa cea bună a lui Hristos, își punea nădejdea sa spre Cel Preaînalt, și făcînd rugăciuni cu lacrimi, se însemna cu semnul sfintei cruci și îndată se risipeau toate cursele vrăjmașului ca o pînză de păianjen.

Cu niște osteneli ca acestea și cu multe fapte bune împodobindu-și sufletul, Cuvioasa Paraschiva s-a făcut mireasă iubită a lui Hristos și cămară de taină a Prea Sfintei Treimi, devenind astfel biserică a Dumnezeului Celui Viu, curată și neîntinată de păcat.

După cinci ani de nevoință în pustiul Iordanului, pe cînd se ruga cu mîinile înălțate spre cer după obiceiul sfinților, a văzut pe îngerul Domnului în chip de tînăr luminos, care i-a zis: „*Lasă pustiul Iordanului și te întoarce în patria ta, pentru că acolo ți se cuvine să-ți dai trupul pămîntului, iar sufletul tău să treacă la cerești locașuri!*"

Deci, cuvioasa, socotind puterea vedeniei și înțelegînd că porunca este de la Dumnezeu, se bucură de moartea cea trupească, dar se întristă

de părăsirea pustiului, *pentru că nimic nu curăţeşte aşa de bine sufletul şi nu-l aduce la chipul cel dintîi, precum viaţa de pustie şi liniştea.*

Lăsînd fără de voie pustiul, Cuvioasa Paraschiva a venit în împărăteasca cetate Costantinopol, s-a închinat în Biserica Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu din Vlaherna, s-a împărtăşit cu Trupul şi Sîngele lui Hristos, apoi s-a dus în patria sa Epivat, unde a petrecut doi ani de zile neschimbîndu-şi osteneala cea pustnicească, adică postul, rugăciunea şi privegherile de noapte. Sosind ziua mutării sale către Dumnezeu, s-a rugat cu multe lacrimi pentru sine, pentru Biserică, pentru sfinţii slujitori, pentru sihaştri, pentru cei bolnavi şi pentru toată lumea, apoi şi-a dat sufletul cu pace în mîinile Domnului, iar trupul său, după obiceiul creştinesc, s-a îngropat în pămînt la un loc neînsemnat pe malul mării.

Mai tîrziu vrînd Dumnezeu să proslăvească pe Cuvioasa Paraschiva i-a descoperit sfintele ei moaşte într-un chip minunat ca acesta: Era un sihastru stîlpnic aproape de locul unde era îngropată cuvioasa. Deci s-a întîmplat că a murit un corăbier acolo, al cărui trup mirosea greu. La porunca sihastrului, oamenii au săpat o groapă să îngroape trupul corăbierului. Dar după rînduiala lui Dumnezeu au aflat trupul nestricat al Sfintei Paraschiva zăcînd în pămînt, şi fiind oameni nepricepuţi, au aruncat alături de moaştele Cuvioasei trupul corăbierului şi acoperindu-l cu pămînt s-au dus acasă.

Într-o noapte, unul din acei oameni, anume Gheorghe, fiind iubitor de Hristos, pe cînd se ruga lui Dumnezeu în casa sa, a adormit şi a văzut în vedenie o împărătească şezînd pe scaun luminat şi mulţime de ostaşi stînd împrejurul ei. Unul din acei ostaşi, luîndu-l de mînă, l-a ridicat de jos şi i-a zis: „Gheorghe, pentru ce aţi trecut cu vederea trupul Cuvioasei Paraschiva şi aţi îngropat la un loc cu dînsul şi trupul cel necurat şi stricat? Deci, scoateţi-l din groapă şi-l puneţi la un loc ales, că a voit Dumnezeu să proslăvească pe roaba sa pe pămînt". Asemenea şi acea împărătească în veşminte luminate i-a zis: „Degrabă scoţînd moaştele mele, la loc însemnat să le puneţi, pentru că şi eu am fost ca şi voi şi patria mea este Epivatul, unde voi acum locuiţi!"

În aceeaşi noapte, o femeie cinstită, anume Efimia, a avut aceeaşi vedenie. A doua zi au spus toate la oamenii cei drept credincioşi. Apoi au alergat cu lumînări în mîini la moaştele Cuvioasei Paraschiva, pe care aflîndu-le în pămînt întregi şi binemirositoare ca o comoară de mult preţ, le-au aşezat cu mare bucurie în biserica Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel din satul Epivatului.

După multă vreme, credinciosul împărat româno-bulgar Ioan Asan, auzind de minunile ce se făceau la moaştele Cuvioasei Paraschiva, a trimis

pe mitropolitul Marcu cu mulți episcopi și preoți și a adus cinstitele ei moaște în orașul Tîrnovo, unde se tămăduiau numeroși bolnavi care veneau aici cu credință. După o vreme, cînd turcii au cucerit o parte din Imperiul bizantin, cu îngăduința lui Dumnezeu, sultanul Baiazid dă moaștele Sfintei Paraschiva lui Mircea cel Bătrîn, domnul Țării Românești în anul 1393. Dar nu stau aici decît trei ani, că mîniindu-se turcii pe Mircea cel Bătrîn, după luptele de la Nicopole din 1396, au dat acest odor de mare preț cnezinei Anghelina care le-a dus la Belgrad, unde de asemenea se vindecau mulți bolnavi. Și au stat moaștele Cuvioasei Paraschiva la sîrbi, în Belgrad 124 de ani, din 1396 pînă în 1520, cînd sultanul Soliman le strămută la Constantinopol. Sfintele moaște sînt răscumpărate apoi de la turci de Patriarhia de Constantinopol, unde stau 120 de ani.

În anul 1639, evlaviosul domn al Moldovei Vasile Lupu, terminînd de zidit biserica mînăstirii Sfinții Trei Ierarhi din Iași, dorea să împodobească ctitoria sa cu moaștele unui sfînt renumit spre mîngîierea poporului nostru binecredincios. Deci auzind Vasile Lupu de moaștele Cuvioasei Paraschiva și dorind să le aducă la Iași, i-a împlinit Dumnezeu cererea astfel: Patriarhia de Constantinopol avea mari datorii către sultan și neavînd de unde plăti, patriarhul Partenie a acceptat să dăruiască moaștele Sfintei Paraschiva lui Vasile Lupu, cu condiția ca domnul Moldovei să-i achite datoria de 300 pungi de galbeni pe care o datora turcilor. Deci achitînd toată datoria Patriarhiei de Constantinopol, a primit odorul cel de mult preț, adică moaștele Sfintei Paraschiva, aduse la Iași cu mare alai și cinste la 13 iunie 1641 de către trei mitropoliți — Ioaniche al Iraclei, Partenie al Adrianopolei și Teofan al Paleoptariei.

În marginea Iașilor sfintele moaște au fost întîmpinate de un mare cortegiu de clerici, monahi și credincioși cu făclii aprinse în mîini, însoțite de Vasile Lupu și Mitropolitul Varlaam al Moldovei și au fost așezate cu mare cinste în biserica Sfinții Trei Ierarhi. Din anul 1641 pînă astăzi se face prăznuirea anuală a Sfintei Paraschiva, la 14 octombrie.

Moaștele Cuvioasei Paraschiva au stat în biserica mînăstirii Sfinții Trei Iararhi timp de 250 de ani — adică pînă la 12 decembrie 1888, cînd au fost strămutate în noua catedrală mitropolitană unde se află și astăzi. Această strămutare s-a făcut în urma unei mari și înfricoșate mîinuni, pe care o aflăm scrisă în Viețile Sfinților și în Mineiul pe octombrie. Și iată ce scrie despre aceasta: Moaștele Cuvioasei Paraschiva se păstrau iarna în sala gotică a lui Vasile Lupu, unde era paraclisul Mînăstirii. Iată însă că din neglijență sau și cu oarecare îngăduință dumnezeiască, în anul 1888, în noaptea de 26 spre 27 decembrie, paraclisierul a uitat o lumînare aprinsă în sfeșnicul de lemn de lîngă racla sfintei,

după slujba de miezul nopții. După un ceas sau două, s-au aprins: sfeșnicul, așternuturile, baldachinul și veșmintele. Apoi însuși sicriul cuvioasei Paraschiva a fost cuprins de flăcări. Totul era o vatră de jăratec. Din această cauză s-au topit definitiv: sicriul de aur dăruit de domnul Vasile Lupu și multe alte odoare de mare preț. Abia în zorii zilei a fost simțit focul. Un elev de la școala ce funcționa în curtea Mînăstirii Trei Ierarhi. a dat alarma. S-a adunat lumea, a venit și bătrînul mitropolit Iosif și văzînd paraclisul în flăcări și sicriul învăluit de jăratec, plîngeau cu toții și ziceau cu durere: „Au ars moaștele cuvioasei Paraschiva!" Dar stingîndu-se puțin văpaia, au răscolit jăraticul și au văzut o înfricoșată minune. Sicriul Cuvioasei Paraschiva era învăluit de flăcări. Aurul și argintul era topit tot și risipit de foc, iar sicriul de lemn era ars numai pe dinafară. Apoi, săltînd capacul de lemn, au văzut că nici urmă de foc sau de căldură, nu pătrunsese înăuntru. Numai perna de sub capul sfintei era puțin afumată. Aceasta a fost cea mai mare minune făcută de Cuvioasa Paraschiva. Cum a oprit ea focul să nu ardă sicriul de lemn și nici un veșmînt din sicriu? Cum a dormit Cuvioasa o noapte întreagă, nevătămată, pe jăratic, ca pe un pat moale împărătesc așternut cu flori?

Cît de minunat este Dumnezeu între sfinții Săi!...

Deci plîngînd cu toții de bucurie și dînd slavă lui Dumnezeu și mulțumită Cuvioase Paraschiva, au căzut cu toții în genunchi și au făcut acatistul Sfintei. Apoi însuși mitropolitul împreună cu clericii au luat sfintele moaște și le-au dus în noua catedrală. Iar în locul vechiului sicriu topit de foc, evlaviosul mitropolit Iosif, numit de credincioși „cel sfînt", a făcut un nou sicriu de argint care se vede și astăzi, a pus în el sfintele moaște și le-a așezat în partea dreaptă a catedralei unde se păstrează nestrămutate pînă în zilele noastre. Iar sicriul de lemn ars numai pe dinafară, se păstrează în biserica de alături, ca o mărturie a minunii ce s-a făcut atunci de Cuvioasa Maica noastră Paraschiva.

Iubiți credincioși,

Astăzi toți credincioșii sînt în sărbătoare. Astăzi se prăznuiește patronul cel de peste an, Prea Cuvioasa Maicii noastre Paraschiva, ocrotitoarea Moldovei, rugătoarea și grabnic ajutătoarea tuturor credincioșilor care cer mijlocirea ei. În această zi se adună la Catedrala mitropolitană de la Iași, încă din ajun, mii de credincioși care vin să se roage, să se închine și să sărute cu evlavie racla cu moaștele Sfintei Paraschiva. Iată sînt aproape 350 de ani de cînd această mireasă a lui Hristos ne ocrotește cu sfintele ei moaște. Ce slujbe frumoase și cîntări alese nu

se fac acum în sfintele noastre mînăstiri, în cinstea Cuvioasei Paraschiva? Și cîte credincioase nu-i poartă cu evlavie numele, îi citesc acatistul și își dobîndesc cererea lor? Dar cine poate spune de cîte primejdii nu ne-a scăpat Dumnezeu, de-a lungul secolelor, cu mijlocirea Cuvioasei?

De aceea, frați creștini, sîntem datori să cinstim pe sfinți că ei sînt „prietenii lui Dumnezeu" și rugătorii noștri la cer. Să cinstim cu credință și pe Cuvioasa maica noastră Paraschiva, să-i sărutăm cu evlavie sfintele ei moaște, ori de cîte ori avem posibilitate. Apoi să citim adesea acatistul și paraclisul ei, cîntîndu-i cu toții într-un glas, această scurtă rugăciune: „*Bucură-te, Paraschivo, mult folositoare!*" Amin.

PREDICĂ
LA SFÎNTUL MARE MUCENIC DIMITRIE, IZVORÎTORUL DE MIR
(26 septembrie).

„Cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor şi Eu îl voi mărturisi pe el înaintea Tatălui Meu Care este în ceruri" (Matei 10, 32).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Biserica Ortodoxă prăznuieşte pe unul dintre cei mai mari mucenici, anume pe Sfîntul Mare Mucenic Dimitrie, izvorîtorul de mir.

Acest mucenic vrednic de laudă, s-a născut în cetatea Solonul sau Tesalonic din nordul Greciei. Tatăl său a fost voievod şi comandant al cetăţii Tesalonic şi era creştin, dar ţinea în taină dreapta credinţă, pentru marea prigoană ce era atunci asupra creştinilor. El avea un copil anume Dimitrie, pe care l-a crescut de mic în dreapta credinţă şi în dragoste pentru Iisus Hristos. Tatăl lui Dimitrie avea în casa lui două icoane frumoase, cu chipul Domnului nostru Iisus Hristos şi a Prea Curatei Sale Maici, la care se închina el şi soţia sa. La aceste sfinte icoane duceau adesea părinţii pe copilul Dimitrie, încă din pruncie, ca să se închine Mîntuitorului şi Maicii Domnului, învăţîndu-l să se roage şi descoperindu-i taina adevăratei credinţe în Hristos.

Pe cînd era sfîntul Dimitrie în vîrstă de 20 de ani, a murit tatăl lui, binecredinciosul voievod al Tesalonicului. Auzind împăratul Maximilian de aceasta, a chemat la el pe Dimitrie, fiul voievodului pe care văzîndu-l înţelept şi viteaz în războaie, l-a făcut voievod în locul tatălui

său; apoi sfîntul Dimitrie mergînd în patria sa Tesalonic, în loc să prigonească pe creștini, cum îi poruncise Maximilian, a început înaintea tuturor a mărturisi pe Hristos și a învăța dreapta credință, slăvind pe Dumnezeu Cel în treime închinat și cinstit. Astfel, el s-a făcut tesalonicenilor ca un alt Apostol Pavel, căci pe mulți îi aducea la cunoștința adevărului, risipind închinarea de idoli.

Iar împăratul Maximilian, întorcîndu-se biruitor de la un mare război contra sciților și a sarmaților, a voit să aducă jertfă de mulțumire necuraților zei în Tesalonic. Cu acest prilej l-a chemat și pe Dimitrie să jertfească zeilor înaintea tuturor. Atunci viteazul ostaș al lui Hristos a înțeles că a sosit ceasul să mărturisească înaintea tiranului împărat credința în adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul și pămîntul și toate cele văzute și nevăzute. Apoi și-a adus aminte și de cuvintele Sfîntului Apostol Pavel care zice: *„Cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mîntuire"* (Rom. 10, 10). Adică nu-i deajuns să crezi în taină în Dumnezeu, ci trebuie să-L mărturisești și cu cuvîntul pe Dumnezeu în public ca să te poți mîntui. Această credință cu darul Duhului Sfînt avînd-o Dimitrie în inima sa, a ieșit în mijloc și a mărturisit cu mare îndrăzneală, că nu zeii, ci Dumnezeul creștinilor este adevăratul Dumnezeu. El a făcut cerul și pămîntul și pentru nemăsurata Sa milostivire a trimis pe Fiul Său în lume și a luat trup omenesc din Fecioara Maria, dar fără de păcate, și a mîntuit pe oameni din robia diavolului prin moartea Sa pe cruce și prin înviere.

Auzind împăratul că Sfîntul Dimitrie, în loc să-l laude pe el, a mărturisit că Hristos este adevăratul Dumnezeu, s-a mîniat tare și l-a aruncat în temniță, spre judecată și osîndă de moarte. Într-o zi împăratul făcînd mare spectacol în aer liber, după obiceiul romanilor, a pus pe un vestit luptător, anume Lie, să se lupte cu creștinii pe un pod înalt și să-i arunce jos în niște sulițe cu vîrful în sus, spre veselia spectatorilor. În acest timp Sfîntul Dimitrie era păzit în temniță din ordinul împăratului. Atunci un tînăr creștin cu numele Nestor, ucenicul mucenicului, s-a aprins de rîvna pentru Dumnezeu și nemaiputînd să rabde uciderea creștinilor, s-a dus în temniță la sfîntul Dimitrie și i-a spus: „Robule al lui Dumnezeu, mare nedreptate se face împotriva creștinilor, deci roagă-te pentru mine, că vreau să lupt cu Lie, și să izbîndesc sîngele nevinovat al creștinilor."

Sfîntul Dimitrie fiind legat în lanțuri, a binecuvîntat pe Nestor și însemnîndu-l cu semnul Sfintei Cruci, i-a zis: „Du-te, frate, și te luptă cu Lie, că și pe Lie îl vei birui și pe Hristos Îl vei mărturisi!" Tînărul Nestor fiind întărit cu rugăciunea Sfîntului Dimitrie și-a făcut cruce și ducîndu-se în acea priveliște a strigat: „Vreau să mă lupt cu Lie!"

Zadarnic încercau toți să-l oprească pe Nestor de la lupta cu Lie că el striga în auzul tuturor: „Vino Lie să te lupți cu mine!" Apoi începînd a se lupta cu el, a zis fericitul Nestor: „Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mi" și îndată, cu ajutorul rugăciunilor marelui mucenic, l-a aruncat pe Lie în sulițe și l-a omorît. Atunci împăratul, mîniindu-se a poruncit să-i taie capul sfîntului Nestor, împlinindu-se profeția dascălului său Dimitrie. Apoi a trimis ostași în temniță să-l ucidă cu sulițele și pe marele mucenic Dimitrie. Văzînd că i-a sosit sfîrșitul, Sfîntul Dimitrie, s-a închinat și a mulțumit lui Dumnezeu pentru toate, apoi și-a ridicat mîna dreaptă în sus și a fost străpuns cu sulițele de ostași în tot corpul, dîndu-și sufletul cu pace în mîinile lui Hristos pe care L-a mărturisit.

În clipa aceea un alt ucenic al său a luat mantia și inelul Sfîntului Dimitrie și înmuindu-le în sîngele mucenicului, tămăduia cu ele pe mulți bolnavi.

Iubiți credincioși,

Ajungînd împărat Sfîntul Constantin cel Mare care a dat libertate tuturor creștinilor, s-a făcut o mică biserică din lemn în Tesalonic, peste moaștele Sfîntului Dimitrie, unde alergau mulți credincioși orbi, șchiopi, bolnavi de tot felul și cu rugăciunile sfîntului se întorceau sănătoși la casele lor. Printre aceștia a fost și un dregător împărătesc anume Leontie, care venind la biserica Sfîntului Dimitrie, s-a făcut îndată sănătos. Drept mulțumită, a început să facă o biserică mare de piatră în locul bisericii mici de lemn, în cinstea Sfîntului Marelui Mucenic Dimitrie.

Pe cînd săpau temeliile bisericii cu rînduiala lui Dumnezeu au descoperit și racla cu moaștele Sfîntului Dimitrie, din care izvora mir binemirositor cu care se ungeau cei suferinzi și se vindecau. Biserica făcută de Leontie a fost mărită mai tîrziu, ajungînd cea mai mare și mai veche biserică din Tesalonic, care se păstrează pînă astăzi. Tot Leontie, fiind iubitor de Dumnezeu, a făcut o raclă nouă din argint și a așezat în ea moaștele Sfîntului Dimitrie, care se păstrau sub altarul marii biserici. Mormîntul Sfîntului Dimitrie se află și astăzi la biserica sa din Tesalonic unde merg zilnic credincioșii în pelerinaj și cer ajutorul lui.

Un alt lucru minunat s-a întîmplat și în timpul împăratului Justinian cel Mare. După ce a zidit biserica Sfînta Sofia din Constantinopol, împăratul voia să aducă în ea moaștele Sfîntului Dimitrie de la Tesalonic. Deci, trimițînd cîțiva clerici și credincioși la biserica sa, cînd să se atingă de raclă, îndată a ieșit din ea lumină de foc și scîntei, încît toți au căzut la pămînt. Apoi s-a auzit un glas ca acesta: „Stați și nu îndrăzniți!"

Cuprinși de spaimă, și-au cerut iertare de la Sfîntul Dimitrie și luînd puțin pămînt din biserica lui, s-au întors la Bizanț.

Altădată era mare secetă și foamete în Tesalonic. Atunci Sfîntul Dimitrie, călare pe cal se arăta corăbierilor care transportau grîu pe mare și le zicea: „Duceți grîul în cetatea mea, Tesalonic, căci este lipsită".

În „*Viața Sfîntului Dimitrie*" se spune că era un paraclisier, anume Onisifor, la biserica sa, care îngrijea de sfintele moaște. Dar avea obiceiul să fure din darurile aduse la biserică de credincioși. Sfătuindu-l preoții multă vreme, el nu se lăsa de acest păcat. Odată, pe cînd lua din cele aduse de credincioși, îndată a fost pedepsit de Sfîntul Dimitrie și a căzut jos greu bolnav. Apoi rugîndu-se preoții pentru el și mărturisindu-și păcatul, s-a făcut sănătos.

Odată au năvălit barbarii să prade orașul Tesalonic și toți creștinii plîngeau la moaștele Sfîntului Dimitrie să-i scape de robie și de moarte. Într-o noapte s-au văzut doi tineri luminați trimiși de Mîntuitorul să-i poruncească sfîntului să plece din cetatea sa și să lase Tesalonicul în mîinile păgînilor pentru păcatele poporului. Dar Sfîntul Dimitrie nu a voit să părăsească patria sa. Ci rugîndu-se mult lui Dumnezeu pentru creștini, îndată oastea păgînilor s-a depărtat și Tesalonicul a scăpat de distrugere și robie. Și multe asemenea semne, vindecări de boli și fapte minunate făcea Sfîntul Mucenic Dimitrie. Mai tîrziu însă, înmulțindu-se păcatele creștinilor, marele mucenic s-a întristat pentru împuținarea credinței în cetatea sa și cu voia lui Dumnezeu au dispărut sfintele sale moaște din Tesalonic.

Iubiți credincioși,

Astăzi sărbătorim pe Sfîntul Mare Mucenic Dimitrie, ostașul cel viteaz al lui Hristos, bărbatul dumnezeiești lor doriri, lauda mucenicilor, bucuria îngerilor, podoaba Bisericii Ortodoxe, mustrătorul necredincioșilor, întărirea nevoitorilor și rugător fierbinte înaintea Prea Sfintei Treimi pentru sufletele noastre.

Astăzi Sfîntul Dimitrie mărturisește cu tărie pe Hristos înaintea împăraților și a păgînilor. Astăzi Lie, sluga întunericului, este învins, iar fiii luminii sînt izbăviți. Acum diavolul a fost biruit de Sfinții Dimitrie și ucenicul său Nestor care se roagă în cer pentru noi.

Astăzi mucenicul lui Hristos Dimitrie este împuns în coastă ca și Stăpînul său și se jertfește pentru Evanghelie, ca un miel nevinovat.

Pentru aceasta îl cinstim pe Sfîntul Dimitrie și-i cîntăm cîntări de laudă, căci el a biruit pe vrăjmașul cel nevăzut și a luat cununa biruinței

de la Hristos, Dumnezeu. În această zi se face mare pelerinaj cu icoana Sfîntului Dimitrie la mormîntul lui din Tesalonic și toți creștinii aduc flori de dumitriță la biserici și prin casele lor.

Dar nu numai în Grecia, ci și în țara noastră este foarte mult cinstit de credincioși. Avem în țară numeroase biserici cu hramul Sfîntului Dimitrie și mulți frați creștini poartă numele lui.

Însă nu numai astăzi, ci în toate zilele se cuvine să cerem ajutorul Sfîntului Mare Mucenic Dimitrie, pentru că este grabnic ajutător. Să avem în casă icoana lui și cînd putem să-i citim și acatistul. Apoi să nu uităm că și noi toți sîntem ostași ai lui Hristos și fii ai Bisericii Ortodoxe. Deci, să avem curaj și să nu dăm înapoi în fața ispitelor și necazurilor vieții. Fără rîvnă și bărbăție, fără rugăciune și smerenie, fără iubire creștină și biserică, fără răbdare și ajutorul sfinților nu ne putem mîntui.

Să-l rugăm pe Marele Mucenic Dimitrie să ne fie călăuză, ajutător, model de jertfă și rugător înaintea lui Dumnezeu pentru mîntuirea sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ
LA CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU DIMITRIE CEL NOU
(27 octombrie)

"Sufletele drepților sînt în mîna lui Dumnezeu și nu se va atinge de dînsele munca"

(Înțelepciunea lui Solomon)

Iubiți credincioși,

Cuviosul părintele nostru Dimitrie cel Nou de la București, a cărui prăznuire o avem astăzi, era de la sudul Dunării, născut într-un sat neînsemnat cu numele Basarabov. Fiind sărac la părinții săi și neavînd cu ce se hrăni, multă vreme în tinerețele sale a păscut vitele acelui sat, ducînd o viață singuratică de rugăciune și înfrînare.

Mai tîrziu, văzînd că toate cele omenești sînt deșărtăciuni a părăsit grija cea lumească și s-a retras într-o peșteră, nu prea departe, unde era o mică mînăstire. Acolo, cuviosul a primit schima monahală, acolo a început a trăi în cele mai aspre nevoințe pustnicești, acolo a ajuns în scurtă vreme la o viață desăvîrșită, prin privegheri de toată noaptea, prin post aspru și metanii, prin rugăciuni neîncetate și lacrimi, prin multă sărăcie și adînc de smerenie. Dar cine va putea ști și povesti toate nevoințele cele de taină ale cuviosului Dimitrie?

Simțindu-și dinainte sfîrșitul său, cuviosul s-a ascuns, neștiut de nimeni, între două pietre mari, pe marginea unui rîu ce se chema Lomul și acolo și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu. Multă vreme trupul

său nu a putut fi aflat. Dar odată, venind apa rîului mare, a rupt malurile sale și s-au risipit și cele două pietre cu moaștele cuviosului în apă, unde au stat neștiute, ascunse în prundiș, pînă au fost aflate printr-o minune ca aceasta: era în partea locului un om care avea o copilă bolnavă de duh necurat. Deci, într-o noapte s-a arătat cuviosul Dimitrie în vis copilei și i-a zis: „De mă vor scoate părinții tăi din apă — arătîndu-i și locul — eu te voi tămădui pe tine!" Și îndată copila a spus tatălui ei, care, adunînd mai mulți preoți, a plecat la locul arătat și a aflat comoara cea ascunsă și neprețuită, adică sfintele moaște întregi și neputrezite ale Sfîntului Dimitrie. Deci, luîndu-le, le-a dus în satul Basarabov și multe minuni de vindecare se făceau prin ele, celor ce veneau acolo cu credință.

Auzind despre aceasta domnul Valahiei, a dorit să le aducă cu mare cinste în Țara Românească, ca să le aibă spre ajutor și mîngîiere. Deci, trimițînd cîțiva boieri și preoți la Basarabov, aceștia au încercat să aducă moaștele cuviosului peste Dunăre, dar nu au putut, căci sfîntul nu a voit să părăsească satul său. Auzind de aceasta, domnul a poruncit să se facă cu a sa cheltuială o frumoasă biserică în Basarabov deasupra moaștelor Sfîntului Dimitrie.

Între anii 1769—1774 fiind război între ruși și turci, un general, anume Petru Salticov, din partea armatelor rusești, a trecut Dunărea și a ocupat o parte din părțile Bulgariei, printre care și Basarabovul. Apoi auzind de moaștele cuviosului, a poruncit să le trimită în țara sa. Dar un oarecare locuitor român cu numele Hagi Dimitrie, fiind foarte credincios, s-a rugat de acel general să le dea Țării Românești, ca despăgubire pentru mulțimea pagubelor de război. Și așa, sfintele moaște ale cuviosului părintelui nostru Dimitrie, au ajuns în pămîntul țării noastre și au fost așezate în biserica Mitropoliei din București, în anul 1773, fiind primite cu mare evlavie de mitropolitul Grigorie și de mulțimea credincioșilor. Apoi, îndată a încetat războiul și boala ciumei care era în țară.

Iubiți credincioși,

Pentru mulțimea darurilor sale, Biserica Ortodoxă Română la Catedrala Patriarhală din București a avut grijă întotdeauna să cinstească pe cuviosul părintele nostru Dimitrie cu alese slujbe, privegheri, acatiste și cîntări de laudă. Și aceasta mai ales în ziua de astăzi, 27 octombrie, cînd se face prăznuirea cea de peste an a Sfîntului Dimitrie la Catedrala Patriarhală din București și cînd vin mii de credincioși din toate colțurile țării, la cinstitele lui moaște, ca să se închine și să le sărute.

Bucură-te astăzi, Țară Românească, că nu te-a trecut cu vederea Bunul nostru Dumnezeu, în primejdii și ispite, și te-a îngrădit cu ajutorul cel neprețuit al rugăciunilor multor sfinți, cuvioși și mucenici.

Bucură-te astăzi, Țară Românească, că te-a binecuvîntat Dumnezeu cu cîmpii roditoare, cu munți împodobiți, cu păduri și izvoare, cu fii binecredincioși și milostivi, cu biserici așa de frumoase și cu sfinte moaște de mare preț.

Bucură-te astăzi, Țară Românească, și te îmbracă în haină de aleasă sărbătoare, căci astăzi a sosit prăznuirea cea de peste an a prea cuviosului părintelui nostru Dimitrie, ocrotitorul poporului nostru binecredincios.

Sfintele moaște ale cuviosului părintelui nostru Dimitrie strălucesc ca un luceafăr și ca un mărgăritar de mare preț în sînul Bisericii noastre. Privind spre ele, ne simțim mai întăriți în credință, ne simțim deșteptați la o viață mai curată, ne simțim îndemnați la rugăciune, la smerenie, la post și singurătate. Dar într-un chip de taină, parcă ne simțim îndemnați spre o viață de smerenie în Iisus Hristos, de umilință și înfrînare pe pămînt. Că cine a fost mai sărac decît cuviosul Dimitrie? Cine a purtat haine mai rupte decît el? Cine a dus o viață mai lipsită decît el? Cu trudă se ostenea să pască vitele satului, lovindu-și picioarele de pietre, răbdînd frigul, ploaia și zăduful soarelui, pentru a-și dobîndi pîinea vieții. Apoi, adăugînd la aceasta și celelalte osteneli duhovnicești, ca rugăciunea, viața curată și smerenia, așa a pășit pe calea desăvîrșirii creștine. Și acest fel de nevoință l-a continuat cuviosul Dimitrie cu prisosință și în viața pustnicească, ajungînd să petreacă ca un înger pămîntesc.

După Sfinții Părinți sînt două feluri de sărăcii: prima este sărăcia cea materială, lipsa celor de prisos, negrija vieții, neagoniseala etc., iar a doua este sărăcia cea duhovnicească, adică smerenia inimii, prin care creștinul se socotește că nu are nici o faptă bună și este mai păcătos decît toți.

Amîndouă sărăcii sînt de nevoie și obligatorii pentru mîntuirea noastră. Prima, adică lipsa celor pămîntești, face începutul desăvîrșirii, iar a doua, adică smerenia, face sfîrșitul ei. Pe aceasta o fericește însuși Domnul, zicînd: „*Fericiți sînt cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăția cerurilor*" (Matei 5, 3). Dar, întrucît nimeni nu poate ajunge la sărăcia cea desăvîrșită a duhului, fără sărăcia cea din afară a materiei, Domnul ne poruncește și pentru aceasta, zicînd: „*Nu vă grijiți, zicînd: ce vom mînca, sau ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca? Că acestea toate neamurile le caută... Ajunge zilei răutatea ei*" (Matei 6, 31—34). Iar David zice: „*Bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima...*" (Ps. 61, 10)

Mare dar este neagoniseala și de multe primejdii și păcate scapă pe creștin în viață! Dar cine din noi o mai iubește? O, fericită sărăcie și negrijă, cine te mai prețuiește astăzi? Care din creștini mai întreabă de tine acum? Cine mai cunoaște astăzi prețul tău? Cine mai rîvnește la folosul tău? Cu adevărat, cel ce iubește sărăcia lui Hristos, așa cum au iubit-o sfinții și caută să și-o agonisească în viața sa, acela este un adevărat creștin, acela este un filozof al veacului de acum.

Sărăcia, viața cît mai modestă naște în sufletul creștinului duhul smereniei lui Hristos, duhul rugăciunii, al dragostei, al cugetării la moarte, al pocăinței. Lipsa de agoniseală și fărădegrijă îmbogățește sufletul cu multe virtuți, izbăvește pe om de multe căderi și îl învață adevărata rugăciune. Însă această virtute nu mai poate încăpea între creștinii de astăzi. Acum toți aleargă după bani cît mai mulți, după haine cît mai scumpe, după un trai cît mai îndestulat. Agoniseala celor de prisos este idolul veacului de acum, este pricina atîtor certuri între oameni și popoare. Grija vieții este prăpastia cea adîncă în care se cufundă și mor istoviți mulți fii ai pămîntului.

Fraților, să luăm aminte cum trăim. Adevărata bogăție pentru noi este Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii. Iar adevărata fericire este a merge pe urmele Lui și ale sfinților Lui. Să iubim deci, sărăcia Domnului ca să dobîndim viața cea veșnică. Să ne îndestulăm cu cît ne dă El. Să nu ne facem idoli din materie. Să nu ne ostenim numai pentru trup. Să nu ne facem robi ai plăcerilor, ai hainelor, și banilor, căci toate trec sub soare. Să nu căutăm mai mult decît ne trebuie, căci altfel nu mai putem fi numiți copiii Lui. Iar dacă sîntem fii ai Tatălui ceresc, apoi știe El de ce avem nevoie.

Desigur, avem datoria sfîntă să îngrijim de casa și copiii noștri, să cîștigăm cele de nevoie, să muncim cinstit și să nu aducem în casele noastre ban și pîine străină, că ne adunăm osîndă la Dumnezeu. Apoi să dăm din osteneala noastră și la săraci și la cei bolnavi ca să avem plată în cer. Să ne aducem aminte de nevoința Sfîntului Dimitrie, care a trăit îngerește pe pămînt, în desăvîrșită sărăcie, în post, în rugăciune și cugetare la cele veșnice. Să ne închinăm la moaștele Sfîntului Dimitrie ori de cîte ori avem prilejul și să citim acatistul lui că este grabnic ajutător.

Așadar, să privim mereu la sfîrșitul vieții lui Iisus Hristos, și la pilda sfinților Lui, care s-au nevoit în multe lipsuri. Să ne silim „a le urma credința" și să avem mereu în minte cuvintele Domnului care zice: „*Căutați mai întîi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă*" (Matei 6, 33). Amin!

Iubiți cre

Biserica
Sfinții Arhang
Prin cuvîntul
dintîi dintre î
vestesc pe păr
sînt „duhuri
îngerii Tăi da
creați de Dum
cuvînt, ci nu

Îngerii sî
ceată are o an
duhuri, adică
Apostol Pave
deosebite de c
Scopul princip
nevăzută, est
împlini întru
Dumnezeu și

PREDICĂ
LA SFINȚII ARHANGHELI MIHAIL ȘI GAVRIIL
(8 noiembrie)

„Cela ce faci pe îngerii Tăi duhuri și slugile Tale pară de foc" (Ps. 103, 5).

Iubiți credincioși.

Biserica lui Hristos dreptmăritoare prăznuiește, odată pe an, pe Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil împreună cu soborul tuturor îngerilor. Prin cuvîntul „arhanghel" înțelegem „mai mare peste îngeri" sau „cel dintîi dintre îngeri". Iar „înger" înseamnă „vestitor", pentru că îngerii vestesc pe pămînt și fac cunoscută oamenilor voia lui Dumnezeu. Îngerii sînt „duhuri slujitoare" cum spune proorocul David: *„Cela ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc"* (Ps. 103, 5). Ei au fost creați de Dumnezeu mai înainte de om și de lumea văzută, dar nu prin cuvînt, ci numai cît a gîndit. Dumnezeu i-a și creat.

Îngerii sînt împărțiți de Sfinții Părinți în nouă cete și fiecare ceată are o anumită misiune de împlinit în cer și pe pămînt. Îngerii sînt duhuri, adică au trupuri nemateriale, nemuritoare sau cum spune Sfîntul Apostol Pavel au „trupuri cerești" adică trupuri îngerești, care sînt deosebite de cele pămîntești și sufletești ale oamenilor, care sînt muritoare. Scopul principal pentru care au fost creați îngerii, care formează lumea nevăzută, este pentru a-L slăvi neîncetat pe Dumnezeu. Apoi pentru a împlini întru toate voia Lui, pentru a face cunoscută oamenilor voia lui Dumnezeu și pentru a ajuta pe oameni să împlinească poruncile Lui.

Au fost cazuri, atît în Legea Veche, cît și în Legea Darului, cînd oamenii au făcut din îngeri idoli și îi adorau, adică se închinau lor ca lui Dumnezeu (4 Regi 17, 16). Biserica din început a combătut acest eres, învățînd că îngerii nu sînt creatorii lumii, ci sînt duhuri create de Dumnezeu pentru a împlini voia Lui.

Sfinții Părinți au fixat, însă, o zi de cinstire închinată sfinților îngeri și arhangheli pentru că ei ne ajută să cunoaștem voia Domnului și s-o putem împlini. Această zi este astăzi 8 noiembrie, pentru că numărul 8 este simbolul vieții veșnice; iar noiembrie este a noua lună de la creație care s-a săvîrșit în luna martie, ca un simbol al celor nouă cete îngerești.

Dintre toți Sfinții Părinți cel mai bine vorbește despre îngeri sfîntul Dionisie Areopagitul, ucenicul Sfîntului Apostol Pavel. El spune că îngerii se împart în nouă cete, fiecare avînd numele și misiunea sa. Cetele îngerești sînt împărțite în trei ierarhii sau grupe și anume: Ierarhia cea mai de sus, mai aproape de Prea Sfînta Treime, este formată din *Serafimi*, *Heruvimi* și *Tronuri*. Ei stau în jurul tronului lui Dumnezeu înconjurați în văpaie de foc și fac cunoscută voia Lui îngerilor de mai jos. Ierarhia de mijloc este formată din *Domnii*, *Puteri* și *Stăpînii*, cum îi numește și Sfîntul Pavel, vasul cel ales al lui Hristos. Ei domnesc peste îngerii de mai jos și stăpînesc puterile iadului și întreg universul. Ierarhia cea mai de jos este formată din *Începătorii*, *Arhangheli* și *Îngeri*. Aceștia sînt cei mai aproape de oameni, cărora le face cunoscută voia lui Dumnezeu și-i ajută să scape de cursele și atacurile îngerilor răi, adică de ispitele și amăgirile diavolilor.

Marele prooroc Isaia spune că „*serafimii* stau împrejurul Lui, avînd cîte șase aripi" (Isaia 6, 2) Ei sînt în chipul focului, precum spune proorocul Daniil: „Dumnezeul nostru este foc mistuitor, scaunul Lui pară de foc, iar îmbrăcămintea slavei Lui este ca focul" (Daniil 7, 9). Și în alt loc zice: „Cela ce faci pe îngerii Tăi duhuri și slugile Tale pară de foc" (Psalm 103, 5). Serafimii aprind pe oameni, cu focul dumnezeiești dragoste, precum și numele lor îi arată, că în limba evreiască „Serafim" să tălmăcește „cel ce aprinde" sau „încălzește".

După Serafimi, stau înaintea lui Dumnezeu înțelepții *Heruvimi*, cei cu ochi mulți, care, mai mult decît alte cete de mai jos, strălucesc neîncetat cu lumina înțelegerii și a cunoștinței de Dumnezeu. Heruvimii fiind luminați în tainele lui Dumnezeu, al cunoștinței adîncului și înțelepciunii divine, luminează și pe alții; căci însăși numele de „Heruvim", în aceeași limbă evreiască, se tîlcuiește „multă înțelegere" sau „revărsare de înțelepciune". Prin Heruvimi se revarsă înțelepciunea cea de sus și se dă ochilor sufletești luminare spre cunoștința lui Dumnezeu.

Ceata a treia numită a *Tronurilor* stă înaintea celui ce șade pe scaun înalt și prea înălțat (Isaia 6, 1). Se numesc așa căci pe dînșii, ca pe niște scaune înțelegătoare, se odihnește Dumnezeu gînditor, precum scrie Sfîntul Maxim Mărturisitorul; adică nu cu ființa, ci cu slujirea și cu darul.

În ierarhia din mijloc, prima ceată se numește ceata Domniilor, pentru că domnesc peste ceilalți îngeri care sînt sub dînșii. Ei „fiind liberi și lepădînd toată temerea de rob, de bunăvoie și cu bucurie slujesc neîncetat Domnului". Ei revarsă oamenilor, care sînt puși de Dumnezeu ca stăpînitori, puterea stăpînirii cu bună înțelegere și a iconomiei celei înțelepte, ca să domnească bine și cu dreptate peste țările încredințate lor. Acești îngeri ajută pe oameni să-și stăpînească simțirile și să-și smerească patimile cele fără de rînduială, supunînd pe trup duhului.

Ceata *Puterilor* cerești, împlinește fără odihnă voia cea tare și puternică a Domnului Savaot, stăpînește planetele și stelele universului; dă oamenilor puterea proorociei și darul facerii de minuni și îi ajută pe creștini să rabde cu tărie necazurile vieții și să păzească poruncile lui Hristos.

Ceata *Stăpînirilor* se numește așa, pentru că acești îngeri au mare stăpînire peste diavoli. Ei risipesc stăpînirea lor și izbăvesc pe oameni să nu cadă în ispitele cele cumplite care îi duc la moarte și la osînda iadului.

În ierarhia cea mai de jos prima ceată este a *Începătoriilor*. Se numesc așa pentru că ei stăpînesc pe îngerii care sînt sub ascultarea lor, făcîndu-le cunoscută voia lui Dumnezeu. Ei au misiunea de a îndrepta toată lumea: ei păzesc țările, tronurile celor ce conduc; ei păzesc hotarele neamurilor, orașele, cetățile, satele, limbile, bisericile și păstorii de suflete. Ei îi ajută pe cei ce conduc popoare și biserici să facă voia lui Dumnezeu și să nu asuprească pe cei de sub ascultarea lor.

Arhanghelii au misiunea de a vesti oamenilor tainele cele mari ale lui Dumnezeu, de a descoperi proorociile cele înalte îngerilor și prin ei oamenilor. Sfîntul Grigore Dialogul zice despre Arhangheli: „Aceștia sînt cei care înmulțesc sfînta credință între oameni luminînd înaintea lor cu lumina Sfintei Evanghelii, descoperindu-le tainele credinței celei drepte".

Ultima ceată și cea mai apropiată de oameni este ceata *Îngerilor*. Aceștia vestesc oamenilor tainele lui Dumnezeu și voințele Lui cele mai mici chiar, povățuindu-i să trăiască în dragoste, în fapte bune și cu dreptate, împlinind întru toate voia Domnului. Îngerii sînt rînduiți să păzească pe fiecare credincios. Căci de la botez, fiecare creștin are un înger păzitor. Pe cei buni îngerii îi ajută să nu cadă, iar pe cei căzuți îi ridică, prin pocăință și spovedanie și niciodată nu ne lasă pe noi, deși uneori greșim.

Îngerii sînt gata să ne ajute întotdeana numai să voim şi să cerem ajutorul lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Pînă aici am vorbit mai pe larg despre îngeri, împărţirea lor, însuşirile şi chemarea lor, dar întrucît ceata Sfinţilor Arhangheli s-a arătat slujitoarea celor mai mari dumnezeieşti taine, care au înlesnit mîntuirea neamului omenesc prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, vom vorbi în continuare numai despre Sfinţii Arhangheli, a căror pomenire o avem astăzi.

Sfinţii Arhangheli sînt în număr de şapte, care stau înaintea tronului slavei lui Dumnezeu, după cum spune însuşi Sf. Ioan Evanghelistul: „*Ioan, celor şapte Biserici care sînt în Asia... şi de la cele şapte Duhuri care sînt înaintea Scaunului Lui*" (Apoc. 1, 4). Şi aceştia sînt: *Mihail, Gavriil, Rafail, Uriil, Salatiil, Gudiil şi Varahiil.* Fiecare arhanghel are o anumită misiune divină de îndeplinit.

Mihail, ce se tîlcuieşte „puterea lui Dumnezeu", este voievodul oştilor cereşti şi cel dintîi din ceata Sfinţilor Arhangheli. El poartă sabie de foc şi are slujba de a păzi legea lui Dumnezeu şi de a birui puterea vrăjmaşilor. Cînd Lucifer a greşit în cer şi au început a cădea mulţime de îngeri, atunci toate puterile cereşti tulburîndu-se, a stat Arhanghelul Mihail în mijloc şi a strigat: „*Să luăm aminte!*" Din clipa aceea a încetat căderea îngerilor, căci toţi luînd aminte la glasul lui şi la greşeala îngerilor răi, au căzut înaintea slavei lui Dumnezeu, preamărind numele Lui. Tot Mihail s-a certat cu diavolul în pustiul Arabiei pentru trupul lui Moise, zicînd: „*Certe-te pe tine Domnul!*" (Iuda 1, 9). De asemenea, el a însoţit pe poporul ales din Egipt în pămîntul făgăduinţei. El a adus cele zece pedepse peste poporul cel împietrit a lui Faraon. El s-a arătat păzitor oştilor lui Isus Navi, căruia i-a zis: „*Eu sînt Voievodul oştilor Domnului şi acum am venit*" (Iosua. 5, 14). El a stins cuptorul celor trei tineri din Vavilon. El a păzit pe Daniil cu viaţă, în groapa cu lei. El a adus foc şi pedeapsă peste cetăţile cele desfrînate, Sodoma şi Gomora. El a dat biruinţă lui Ghedeon în luptă. El a scos viu pe Lot din Sodoma. El a făcut multe minuni, precum cea din Colose, minunea din Mănăstirea Dochiarul (Sf. Munte) etc. Iar la sfîrşitul veacului, tot el, împreună cu ceata arhanghelilor, va suna din trîmbiţă, va scula pe cei morţi şi va aduna toate limbile la judecată, după mărturia Sf. Pavel care zice: „*Că Însuşi Domnul, întru poruncă, cu glasul Arhanghelului şi întru trîmbiţa lui Dumnezeu, se va pogorî din cer*" (1 Tes. 4, 16).

Gavriil, ce se tîlcuiește „bărbat-Dumnezeu", este arhanghelul bunelor vestiri de bucurie, care are misiunea de a vesti oamenilor tainele cele mari dumnezeiești. El nu mai poartă sabie de foc, ci crin de neîntinată bucurie. El este foarte dulce la vedere și plin de dumnezeiască blîndețe. Pentru aceasta a și fost ales și trimis de Dumnezeu la Fecioara din Nazaret să-i vestească taina cea mare a întrupării Domnului. Tot el a adus vestea zămislirii Maicii Domnului dumnezeieștilor ei părinți, Ioachim și Ana. El a vestit în templu Sfîntului Zaharia că va naște la bătrînețe pe Sf. Ioan Botezătorul. El a dus vestea bună Anei, mama proorocului Samuil.

Sf. Arhanghel Gavriil a dus la cer rugăciunea Fecioarei Maria cînd petrecea în templu. El i se arăta adesea și-i descoperea taine negrăite. Îi aducea hrană îngerească la Sfînta Sfintelor. El a auzit cel dintîi despre taina întrupării lui Hristos, mai înainte decît toți îngerii. El a rostit cel dintîi numele Prea Dulcelui Iisus. El a pus nume Sf. Ioan Botezătorul. El a vestit păstorilor că în Bethleem s-a născut Mesia. El a cîntat cel dintîi „Slavă întru Cei ce sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 13—14). El a învățat pe păstori să cînte. El a descoperit magilor taina întrupării. El a liniștit pe Iosif cînd voia să lase pe Fecioara Maria. El i-a poruncit să fugă în Egipt cu Pruncul și iarăși să se întoarcă în Nazaret.

Sfîntul Gavriil ocrotește pe fecioare, acoperă pe mame, păzește pe prunci, duce rugăciunile cele fierbinți la Dumnezeu și aduce înapoi împlinirea cererilor. El slujește tainelor celor mari și ajută la înmulțirea și mîntuirea neamului omenesc.

Rafail, al treilea arhanghel, este tămăduitor al neputințelor omenești.

Uriil este luminător al celor întunecați.

Salatiil este rugător fierbinte pentru neamul omenesc.

Gudiil este slăvitor al lui Dumnezeu și întăritor al celor ce se nevoiesc la fapte bune.

Varahiil, ultimul arhanghel, este aducător de binecuvîntare dumnezeiască pe pămînt.

Dintre toți Sfinții îngeri, cei mai mari binefăcători ai oamenilor s-au arătat Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, din care pricină se și pomenesc astăzi cu alese prăznuiri și cîntări de laudă, dimpreună cu toate cetele îngerești. Se cuvine deci și nouă păcătoșilor, ce sîntem păziți de îngeri, să ne adunăm la sfintele biserici și să lăudăm astăzi soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, cerînd ajutorul lor.

Să nu uităm că Sfinții Arhangheli sînt cei dintîi îngeri mijlocitori între Dumnezeu și noi oamenii. Ei au grijă și milă de creștini și-i ajută pe calea mîntuirii mai mult decît ceilalți îngeri. Sfîntul Mihail este pro-

tectorul direct al călugărilor, al armatelor creștine, al voievozilor, care purtau cu ei pe cîmpul de luptă icoana marelui arhanghel. Sfîntul Gavriil este mai ales protectorul fecioarelor creștine, al familiei creștine, protectorul mamelor care nasc copii, ca și protectorul copiilor și al călugărițelor iubitoare de feciorie și iubitoare de Hristos.

În țara noastră cultul Sfinților îngeri și Arhangheli Mihail și Gavriil este foarte dezvoltat. Numeroase sînt bisericile cu hramul Sfinților Arhangheli, numeroși sînt și credincioșii români care le poartă numele. În multe case se vede icoana Sfinților Arhangheli și nu puțini din bunii noștri creștini citesc acatistul lor. Părinții noștri aveau mare evlavie și pentru îngerii păzitori pe care-i primeau de la botez și se îngrijeau cu mare atenție să nu facă vreun păcat ca să nu alunge de la ei pe îngerii buni.

Înaintașii noștri iubeau rugăciunea, milostenia și biserica, știind că îngerii păzitori ne numără și ne scriu pașii noștri spre biserică, spre rugăciune, spre cel sărac și spre tot lucrul sfînt și plăcut lui Dumnezeu.

Iubiți credincioși,

Bun lucru este a lăuda pe îngeri, precum și ei fără odihnă laudă pe Dumnezeu. Dar mai bun lucru am face dacă le-am urma și petrecerea, printr-o trăire sfîntă, neîntinată, îngerească. Deci, dacă voim să primim mai mult ajutor de la sfinții îngeri, să ne silim a-i imita prin fapte bune, după putere.

Sfinții îngeri neîncetat slăvesc pe Dumnezeu; să ne rugăm și noi neîncetat, lăudînd ziua și noaptea pe Prea Bunul nostru Dumnezeu. Sfinții îngeri sînt într-o veșnică mișcare, împlinind din dragoste voia lui Dumnezeu. La fel și noi, să ne trezim din somnul nesimțirii, să alergăm mereu la Biserică, să facem voia lui Dumnezeu cu bucurie, iar nu din silă, nici cu cîrtire sau pentru răsplată. Sfinții îngeri se iubesc desăvîrșit unii pe alții. Ei iubesc și pe sfinții din cer și pe noi cei de pe pămînt. La fel și noi, *să ne iubim ca niște frați, lăsînd ura, mînia, bătăile, judecățile, minciunile.*

Sfinții îngeri ascultă unii de alții, cei mai de jos de cei mai de sus și toți de Dumnezeu. La fel și noi să ascultăm de mai marii noștri, de părinții care ne-au născut, de cei ce ne învață binele și ne ajută la mîntuire. Să ascultăm și de glasul conștiinței cînd ne mustră pentru păcate, cînd ne trimite la biserică, la spovedanie și la cele bune. Să ascultăm și de îngerii noștri păzitori. Să nu-i mai întristăm cu tot felul de păcate. Sfinții îngeri se bucură de mîntuirea noastră, ajută la îndreptarea noastră și plîng cînd noi păcătuim sau sîntem aruncați în gheenă (Luca 15, 10).

La fel și noi să facem. Să ne bucurăm pentru sporul aproapelui și să plîngem pentru căderea lui. Să dăm sfat celui ce are nevoie de el. Să nu mințim pe nimeni. Să îndemnăm și pe alții la pocăință, la biserică, la post și rugăciune.

Sfinții îngeri, nu se bîrfesc, nu se răzvrătesc, nu se mînie, trăiesc în bună rînduială. La fel și noi, *să nu ne mîncăm cinstea unul altuia, să avem răbdare în toate ispitele, să fugim de tulburare, de mînie, de ceartă, de pofte și patimi trupești. Să trăim ca frații, în dragoste unii cu alții, că sîntem fiii Tatălui ceresc.*

De vom trăi în armonie, în iubire, în viață curată și în rugăciune, vom imita pe îngeri și vom deveni creștini adevărați, iar Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil ne vor acoperi cu acoperămîntul aripilor lor celor îngerești de tot răul și primejdia.

Să rugăm deci pe sfinții îngeri și arhangheli să ne fie ajutători în viață și izbăvitori de duhurile cele rele, iar înaintea Tatălui ceresc caldi rugători pentru mîntuirea sufletelor noastre. Amin!

PREDICĂ
LA SFÎNTUL IOAN GURĂ DE AUR
(13 noiembrie)

„*Socotesc că pătimirile vremii de acum nu sînt vrednice de mărirea care ni se va descoperi*" (Rom. 8, 18).

Iubiți credincioși,

Astăzi Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare sărbătorește pe marele luminător și dascăl al lumii, pe stîlpul și întărirea Bisericii, pe propovăduitorul pocăinței care a fost Sfîntul Ioan Gură de Aur.

Este cu neputință a vorbi după vrednicie despre viața, învățăturile și suferințele acestui prea luminat ierarh al Bisericii lui Hristos. Să spunem, așadar, pe scurt, viața, faptele și învățăturile Sfîntului Ioan Gură de Aur, spre lauda lui Dumnezeu și folosul sufletelor noastre.

Acest mare ierarh s-a născut în Antiohia Siriei, din părinți necredincioși, care țineau de credința elinească. Tatăl său, dregător împărătesc, se numea Secund, iar mama sa se numea Antuza. Îndată după naștere, tatăl său a murit, iar mama s-a jertfit pentru el renunțînd la căsătorie. Cînd a ajuns în vîrstă, a fost dat la învățătura înțelepciunii elinești lui Libanie sofistul și Andragatie filosoful, deprinzînd de la ei frumoasa vorbire și filosofia. Apoi cunoscînd pe adevăratul Dumnezeu, a lepădat credința elinească și a primit botezul de la Meletie episcopul Antiohiei. Apoi cu darul lui Dumnezeu s-a botezat și mama lui.

După ce își continuă studiile la Atena, se întoarce în patrie la Antiohia și îngrijește de mama sa, pînă se duce la Domnul. Apoi renunțînd la deșertăciunea acestei vieți, o părăsește și intră în nevoința monahală,

la o mînăstire din apropiere. În puțină vreme a sporit atît de mult că întrecea pe toți ceilalți cu rîvna, cu rugăciunea, cu smerenia și dragostea. Tot din tinerețe fericitul Ioan a început a scrie și cărți de învățătură creștină pentru preoție, pentru smerenie și pocăință precum și o epistolă către monahul Teodor, plină de mult folos, pentru că avea de la Dumnezeu darul învățăturii și al mîngîierii Sfîntului Duh. Despre acest dar s-au descoperit unui monah cuvios cu numele Isihie, care viețuia în aceeași mînăstire, următoarele:

Într-o noapte, rugîndu-se mult, a fost răpit cu mintea la cer și a văzut o vedenie ca aceasta: doi bărbați luminați, pogorîndu-se din cer, îmbrăcați în haine albe și strălucitoare ca soarele, au intrat la fericitul Ioan, unde el își făcea rugăciunile sale; unul din ei ținea o hîrtie scrisă, iar altul niște chei. Ioan, văzîndu-i pe dînșii, s-a înspăimîntat și s-a închinat pînă la pămînt, iar ei luîndu-l de mînă, l-au sculat, zicînd: „Nădăjduiește și nu te teme!". Ioan a zis către dînșii: „Cine sînteți voi, domnii mei?". Iar ei i-au răspuns: „Nu te teme, bărbatul dorirîlor celor bune, noule Daniile, întru care bine a voit a locui Duhul Sfînt, pentru curățenia inimii tale, pentru că sîntem trimiși la tine de Marele Învățător și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos".

Cel dîntîi, întinzîndu-și mîna sa, i-a dat hîrtia, zicînd: „Primește hîrtia aceasta din mîna mea, că eu sînt Ioan cel ce m-am rezemat pe pieptul Domnului, la Cina cea de Taină, și de acolo am scos dumnezeieștile descoperiri. Domnul îți dă ție a cunoaște toate adîncurile înțelepciunii, pentru ca să hrănești pe oameni, nu cu învățătura hranei celei trecătoare, ci să astupi cu cuvintele tale gurile ereticilor și ale iudeilor hulitori, care grăiesc fărădelegi asupra Dumnezeului nostru." Apoi întinzînd și celălalt mîna, i-a dat cheile, zicînd: „Primește acestea, că eu sînt Petru căruia îmi sînt încredințate cheile împărăției, îți dă ție Domnul cheile sfintelor biserici, și pe care vei lega, să fie legat, și pe care vei dezlega, să fie dezlegat". Fericitul Ioan, plecîndu-și genunchii, s-a închinat lor, zicînd: „Cine sînt eu ca să primesc și să port niște slujbe mari și înfricoșate ca acestea, fiind om păcătos și mai nevrednic decît toți oamenii?".

Iar Sfinții Apostoli, care se arătaseră, luîndu-l de mîna dreaptă, l-au ridicat, zicînd: „Stai pe picioare, îmbărbătează-te și te întărește și fă cele poruncite ție. Apoi nu tăinui darul dat ție de la Domnul nostru Iisus Hristos, spre sfințirea și întărirea poporului Său pentru care și-a vărsat sîngele Său, ca să-i mîntuiască din înșelăciune. Grăiește cuvîntul lui Dumnezeu fără încetare". Adu-ți aminte de Domnul Care a zis: „*Nu te teme, turmă mică, căci a binevoit Tatăl vostru a vă da vouă împărăția*". (Luca 12, 32). „Deci și tu, nu te teme, pentru că a binevoit Hristos Dumne-

zeul nostru a sfinți prin tine multe suflete și a le aduce la cunoștința Sa. Vei avea multe necazuri pentru dreptate, dar să rabzi ca un diamant tare, pentru că așa vei moșteni împărăția lui Dumnezeu !".

Acestea zicînd, l-au însemnat cu semnul sfintei Cruci și dîndu-i sărutare întru Domnul, s-au dus. Și era fericitul Ioan ca o făclie în sfeșnic atît pentru călugării din mînăstire, cît și pentru credincioșii care veneau la el să-i ceară ajutor. Încă s-a învrednicit și de darul vindecării bolilor. A venit odată un om bolnav de cap să se vindece. Iar cuviosul Ioan i-a spus: „Dacă ai credință tare în Iisus Hristos și părăsești pentru totdeauna patimile care te stăpînesc, vei vedea slava lui Dumnezeu !". Bolnavul a răspuns: „Cred, părinte, și voi face tot ce-mi vei porunci !". Apoi, apucînd haina Sfîntului Ioan, a pus-o pe capul lui și s-a vindecat. Pe un altul l-a vindecat de lepră, iar pe un leu care ieșea la drum și ucidea pe oameni, fericitul l-a ucis numai cu semnul sfintei cruci.

Dorind mai multă liniște, Sfîntul Ioan s-a dus la pustie în munte și s-a nevoit acolo singur doi ani de zile. Apoi îmbolnăvindu-se s-a reîntors la mînăstire, iar patriarhul Flavian l-a hirotonit preot deși un timp a fugit de preoție, socotindu-se nevrednic. Cînd i-a pus mîinile pe cap s-a văzut Duhul Sfînt ca un porumbel alb pe capul lui și toți se minunau de acest mare har primit de la Dumnezeu. În fiecare sărbătoare Sfîntul Ioan ținea cuvînt de învățătură în mînăstire și mai ales în catedrala patriarhală din Antiohia. Iar credincioșii alergau de pretutindeni să-i asculte cuvintele, căci curgeau ca un izvor de miere din gura lui și hrăneau sufletele tuturor cu căldura credinței și a dragostei de Dumnezeu.

Odată, pe cînd predica în biserică, o femeie din mulțime, neînțelegînd adîncul cuvintelor lui, a zis cu glas tare: „*Învățătorule duhovnicesc, sau mai bine să-ți zic Ioane Gură de Aur* (grecește se zice: „Hrisostom"), fîntîna ta este adîncă iar funia minții noastre este scurtă și nu poate ajunge la adîncimea cuvintelor tale !". Din ziua aceea Sfîntul Ioan este cunoscut în toată lumea sub acest nume, căci ziceau credincioșii din Antiohia: „Deși o femeie a zis cuvintele acestea, dar Dumnezeu i-a dat acest nume !."

Iubiți credincioși,

Așa de minunată a fost creșterea duhovnicească a Sfîntului Ioan Gură de Aur, încît era renumit în toată Siria și pînă la împăratul Arcadie din Bizanț. Apoi murind patriarhul Nectarie al Constantinopolului, toți l-au ales pe Sfîntul Ioan patriarh în locul lui, prin pronia lui Dumnezeu și cu sfat de obște. Aceasta s-a întîmplat în anul 397, iar în februarie 398

a fost hirotonit episcop și a urcat pe scaunul patriarhal. Timp de șapte ani, cît a fost patriarh, Sfîntul Ioan Gură de Aur a uimit pe toți cu nevoința sa aspră, cu adîncul învățăturii, cu mila și marea grijă pentru săraci, pentru văduve și bolnavi.

Acest mare păstor al Bisericii lui Hristos postea foarte mult căci mînca pîine de orz și apă, odată pe zi, se culca pe jos sau rezemat de scaun, se îmbrăca cu haine din cele mai modeste și dormea 2—3 ore pe noapte. Apoi citea și cugeta ziua și noaptea la Sfînta Scriptură și învățăturile Domnului și ale Sfinților Apostoli. Dar nu numai citea, ci predica permanent în biserică și rostea cuvinte de învățătură pline de înflăcărare ca un adevărat păstor cu inimă de preot și cu gură de aur.

El nu vorbea învățături înalte și dogme greu de înțeles. Ci mai ales vorbea cuvinte de învățătură morală, despre faptele bune, despre păcate care ucid sufletul, despre rai și iad și despre Judecata cea de Apoi. Combătea mai ales lăcomia de avere, desfrînarea, zavistia și ura dintre oameni. Iar dintre faptele bune vorbea cel mai mult despre pocăință, despre rugăciune, despre mergerea la biserică, despre iubirea aproapelui și mai ales despre milostenie. Nimeni n-a vorbit mai mult și mai frumos în Biserica lui Hristos despre pocăință și despre milostenie ca Sfîntul Ioan Gură de Aur. De aceea s-a și numit de toți „dascălul pocăinței și părintele săracilor!".

Dar nu numai că predica Cuvîntul lui Dumnezeu, ci împlinea și cu fapta. Că nimeni nu era mai milostiv în Constantinopol ca Sfîntul Ioan Gură de Aur. Apoi hrănea din averea Bisericii sute de săraci, bolnavi, văduve și copii orfani. Apăra văduvele și pe cei nedreptățiți la judecată, îngrijea de călugări și de mînăstiri, făcea case pentru străini și bolnițe pentru bolnavi și rînduia peste tot preoți și episcopi buni, iar pe cei smintitori și răi îi caterisea și-i excludea din preoție.

Deasemeni, Sfîntul Ioan Gură de Aur a scris în viața sa zeci de cărți de învățătură, cărți de predici și cărți cu explicarea Sfintei Scripturi, începînd de la Facere și pînă la Sfintele Evanghelii și Epistolele Sfîntului Pavel, pentru care avea o mare evlavie. Dintre toate o mică parte s-au tradus și tipărit și în limba română, precum: *Mărgăritarele*, *Împărțire de grîu*, *Puțul*, *Comentarii la cele* 14 *Epistole ale Sfîntului Apostol Pavel și altele*.

Din cauză că mustra în față păcatul și mai ales pe boieri, pe dregători și pe cei ce făceau nedreptate săracilor și văduvelor, s-au pornit cu mare ură și zavistie asupra sa unii curteni din preajma împăratului Arcadie și chiar împărăteasa Eudoxia, o femeie plină de mîndrie și de lăcomie. Încă și unii episcopi și clerici s-au unit cu împărăteasa împotriva Sfîntului Ioan și îl pîrau la împăratul, cerînd surghiunirea și scoaterea lui din

scaunul patriarhal. Apoi, cînd împărăteasa a luat cu sila via văduvei Calitropia și aceasta a alergat la părintele săracilor, adică la Sfîntul Ioan Gură de Aur, îndată păstorul cel bun a mustrat în biserică lăcomia Eudoxiei și s-a dus la împăratul să ceară înapoi via văduvei.

Din ziua aceea împărăteasa cu toți cei de un gînd cu dînsa a convins pe împărat și pe unii episcopi să scoată din scaun pe marele dascăl al Bisericii lui Hristos, pe Sfîntul Ioan Gură de Aur, părintele săracilor și propovăduitorul pocăinței. Arcadie împăratul, crezînd minciunile soției sale, în anul 403 a scos din scaun pe marele patriarh și l-a trimis în Bitinia. Dar îndată s-a făcut un cutremur mare în Constantinopol și Eudoxia a cerut împăratuhui să-l aducă pe Sfîntul Ioan din nou în scaunul său. Dar n-a durat mult și s-a pornit altă tulburare. Împărăteasa și-a ridicat o statuie de argint nu departe de biserică și se făceau spectacole în fața ei, încît nu se putea sluji sărbătoarea în biserică. Atunci Sfîntul Ioan, mustrînd această fărădelege cu aspre cuvinte, ca o practică păgînă intrată în creștinism, împăratul cu toți ai săi au trimis noaptea ostași înarmați și au scos pe Sfîntul Ioan Gură de Aur din biserică și l-au dus în exil pe ascuns, tocmai în cetatea Cucuzo din Arabia. În urmă, mînia lui Dumnezeu a venit peste Constantinopol. Că un foc uriaș a ars acoperișul bisericii Sfînta Sofia, și o parte din clădiri și din palatul împărătesc și toți au cunoscut că este pedeapsa Dreptului Judecător.

Marele ierarh al Bisericii lui Hristos a stat puțin la Cucuzo, apoi a fost trimis în Armenia. Căci pătimind multe chinuri pe cale de la ostași, a slăbit de tot și a rămas în orașul Cumani. Simțindu-și aproape sfîrșitul, a săvîrșit Sfînta Liturghie în biserica Sfîntului Mucenic Vasilisc, s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine, apoi, sărutîndu-i pe toți, i-a binecuvîntat și făcîndu-și semnul Sfintei Cruci și-a dat sufletul în brațele lui Hristos, la 14 septembrie 407, zicînd aceste cuvinte: *„Slavă lui Dumnezeu pentru toate!"*. Este rugăciunea cea mai frumoasă care ne-a rămas de la acest mare ierarh.

Moaștele Sfîntului Ioan Gură de Aur au stat la Cumani 32 de ani pînă ce împăratul Teodosie cel Mic le-a adus la biserica Sfinților Apostoli din Constantinopol.

După moartea sa, împărăteasa Eudoxia și toți cei de un cuget cu dînsa au fost aspru pedepsiți și scoși din dregătorii, căci au ucis pe nedrept un așa de mare părinte și luminător al Bisericii creștine. Apoi cu grele chinuri murind împărăteasa, i-a tremurat mormîntul 32 de ani, pînă cînd moaștele Sfîntului Ioan au fost aduse în Constantinopol și atinse de mormîntul ei, în semn de iertare. Așa pedepsește Dumnezeu pe cei ce se ridică împotriva Bisericii lui Hristos și a slujitorilor Lui.

Episcopul Adelfie, iubind mult pe Sfîntul Ioan Gură de Aur, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu să-i descopere în care ceată de drepți se află acest stîlp al Bisericii. Pe cînd se ruga în biserică, îngerul Domnului i-a arătat cetele sfinților și ale drepților. Dar Sfîntul Ioan nu era acolo. Și s-a mîhnit Adelfie și a început a plînge că nu l-a văzut pe părintele său sufletesc. „Pentru ce plîngi?" l-a întrebat îngerul. Iar el i-a zis: „Pentru că nu am văzut pe Sfîntul Ioan Gură de Aur!." Atunci i-a răspuns îngerul: „Pe Ioan vrei să-l vezi? Pe propovăduitorul pocăinței? Pe acela nu-l poate vedea nici un om cît este în trup, căci el stă înaintea scaunului Prea Sfintei Treimi cu heruvimii și serafimii, slăvindu-o neîncetat".

Iubiți credincioși,

Iată pe scurt viața plină de sfințenie dar și de grele încercări ale Sfîntului Ioan Gură de Aur. Ne cucerim de viața lui îngerească, de înțelepciunea lui duhovnicească, de cuvintele lui care întorc la pocăință și mîngîie sufletele.

Dar mai ales ne uimim de rîvna, de curajul și de bărbăția cu care a păstorit Biserica lui Hristos. El nu s-a uitat la fața oamenilor, nu s-a temut de cei ce poartă sabie, nu s-a biruit de daruri de laude și de cele trecătoare. Ci a mărturisit pe Hristos cu putere și îndrăzneală, a combătut păcatul și l-a mustrat fără frică, necăutînd la fața omului, a rostit cuvînt de învățătură cu timp și fără timp și a luat apărarea săracilor, a văduvelor și a celor asupriți. Cu acest mare ierarh și păstor al Bisericii se împlinesc cuvintele Mîntuitorului Care zice: „*Eu sînt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale. Iar cel plătit și cel care nu este păstor și ale cărui oi nu sînt ale lui, vede lupul venind și lasă oile și fuge și lupul le răpește și le risipește. Cel plătit fuge pentru că este plătit și nu are grijă de oi* (Ioan 10, 11—13).

Sfîntul Ioan Gură de Aur și-a pus sufletul pentru oile sale. Și a pus și rîvna și mintea și cuvintele gurii sale și mîna cea grabnic scriitoare, și averea Bisericii a pus-o în slujba sărmanilor și curajul său l-a pus în apărarea adevărului și mărturisirea lui Hristos. De acest fel de păstori are nevoie Biserica în zilele noastre, dacă vrem să ne izbăvim de secte, de beție, de desfrîu și nedreptate. Deci „*să-L rugăm pe Stăpînul secerișului să trimită lucrători buni la secerișul Său*" (Luca 10, 2.). Este atîta neghină între oameni, atîta neunire între creștini, atîta dezbinare în unele familii și atîtea patimi în inimile noastre. Oare cînd vom începe să lucrăm cu adevărat ogorul sufletelor noastre? Cînd vom începe a smulge patimile și răutățile din inimile noastre ca să intre Hristos în noi?

Să ne rugăm cu evlavie la Sfîntul Ioan Gură de Aur. El este „apostolul pocăinței, care se roagă în fața Prea Sfintei Treimi pentru noi toți". Să imităm curajul lui, tăria lui, nevoința lui și sfințenia vieții lui. Să ne aducem aminte că el a contribuit la creștinarea țării noastre și mai ales a Dobrogei, unde trimitea misionari să creștineze pe Daci și pe Sciți și avea prietenie cu episcopul de Tomis, Teotim I, cu Sfîntul Ioan Casian și cu călugării sciți. Să nu uităm că avem în țară numeroase biserici cu hramul Sfîntul Ioan Gură de Aur și Sfinții Trei Ierarhi. Apoi să citim cuvintele sale de învățătură care sînt dumnezeiești. Iar cînd sîntem în ispite și necazuri să nu slăbim, nici să cîrtim, că nu răbdăm noi mai mult decît au răbdat sfinții. Să ne aducem aminte de sfaturile lui care încep cu pocăința și rugăciunea și se sfîrșesc cu milostenia și iertarea.

Să ne rugăm lui Dumnezeu pentru pacea lumii și pentru a ne rîndui păstori sufletești cît mai buni. Să ne rugăm pentru toată lumea și pentru părinții noștri duhovnicești, căci ei priveghează pentru sufletele noastre, ca cei ce vor da seama.

Încheiem cu îndemnul de a nu deznădăjdui în greutățile și suferințele acestei vieți. Ci să cerem în toate ajutorul de sus și să repetăm cît mai des rugăciunea Sfîntului Ioan Gură de Aur: „*Slavă lui Dumnezeu pentru toate!*" Amin.

Iubiți cre

Biserica
Dumnezeu pi
moaște se află
de Banul Ba
de el.

Acest sfî
Decapoliei ca
luptătorilor în
și era robit
purta grijă. M
de Dumnezeu
stîlpare, a od

Ajungînd
era întru toa
mergea regula
în practică. A
s-a dus la o
În acea v
să-l vadă, l-a

PREDICĂ
LA SFÎNTUL GRIGORE DECAPOLITUL
(20 noiembrie)

„Sfinților care sînt pe pămîntul Lui, minunate a făcut Domnul voile Sale întru dînșii” (Psalm 15.3).

Iubiți credincioși,

Biserica noastră Ortodoxă prăznuiește astăzi pe cuviosul și de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Grigore Decapolitul. Cinstitele lui moaște se află la mînăstirea Bistrița din Oltenia, aduse cu mare cheltuială de Banul Barbu Craioveanul spre împodobirea acestei mînăstiri zidită de el.

Acest sfînt și prea cuvios părinte s-a născut într-una din cetățile Decapoliei care se numește Irinopolis în secolul al VIII-lea, pe timpul luptătorilor împotriva cinstirii sfintelor icoane. Tatăl său se numea Serghie și era robit de patimile trupului, încît de mîntuirea sa nicidecum nu purta grijă. Mama sa se chema Maria și era bine credincioasă, iubitoare de Dumnezeu și iubitoare de fii. Ea, fiind rădăcină bună și frumoasă stîlpare, a odrăslit pe acest mare Grigore.

Ajungînd la vîrsta de opt ani, Grigore a fost dat să învețe carte, și era întru toate înțelept, blînd, iubitor de Hristos și de Biserică, unde mergea regulat să se roage, să învețe poruncile evanghelice și să le pună în practică. Apoi înțelegînd deșertăciunea acestei vieți, a lăsat toate și s-a dus la o mînăstire.

În acea vreme, Serghie tatăl său a murit, iar maica sa dorind mult să-l vadă, l-a căutat prin multe mînăstiri și aflîndu-l s-a bucurat că și-a

ales viața monahicească și l-a sfătuit să se ducă într-o mînăstire cu viață de obște. Dar n-a stat mult acolo căci egumenul era iconoclast și a plecat în altă mînăstire al cărei stareț Simeon îi era rudenie. Aici s-a nevoit cu multe posturi și osteneli timp de patrusprezece ani, agonisind multe fapte bune. Apoi cu binecuvîntarea egumenului Simeon, cuviosul Grigore s-a retras la pustie și acolo se nevoia într-o peșteră, pătimind multe năluciri și ispite de la diavolul. Că veneau noaptea în chip de ostași asupra lui și strigau: „Ieși din pustiul acesta, că aici este locul nostru unde locuim de multă vreme, că vei suferi multe rele de la noi, și la urmă te vom ucide". Apoi, prefăcîndu-se în ostași înarmați cu sulițe, veneau la el și-l loveau, iar el însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, îi alunga de la dînsul. Văzînd duhurile rele că nu pot să scoată pe cuviosul din peșteră, au încercat să-l biruiască cu ispitele cele de-a dreapta, adică cu slava deșartă și cu mîndria. În noaptea de 9 martie, de ziua sfinților patruzeci de mucenici ai lui Hristos, diavolii au mers la dînsul în peșteră, avînd cununi de aur pe capetele lor, și i-au zis: „Noi sîntem patruzeci de mucenici ai lu Hristos am venit să-ți dăm putere asupra diavolilor"; dar el cunoscînd cursele vrăjmașului, cu darul lui Dumnezeu i-a alungat prin rugăciune și lacrimi.

Văzînd diavolii că nu-l pot birui cu nici o ispită și nici să-l alunge din locul acela, au dat în trupul său un mare război de desfrînare, încît ardea ca focul. Dar el, rugîndu-se cu post și multe lacrimi lui Dumnezeu, cu darul Lui s-a ușurat de patimă și a mulțumit Domnului că l-a izbăvit și de această cursă a satanei.

Pentru o răbdare mucenicească atît de mare, l-a binecuvîntat Mîntuitorul pe fericitul Grigore cu o negrăită bucurie duhovnicească. Pe cînd se ruga noaptea în peșteră a strălucit din cer o lumină dumnezeiască peste el, umplîndu-i inima de bucurie și peștera de bună mireasmă negrăită. Această lumină dumnezeiască și mireasmă au ținut mai multe zile pînă cînd a venit ucenicul trimis de el în ascultare. Bătînd în ușa peșterii, cuviosul s-a deșteptat din vedenia aceea, ca dintr-un somn și i-a zis ucenicului: „Cum de te-ai întors așa de repede, fiule?" căci i se păruse numai un ceas, de cînd plecase. Iar ucenicul i-a răspuns: „Sînt zece zile de cînd m-ai trimis la ascultare, părinte!" Și s-a mirat cuviosul Grigore cînd au trecut atîtea zile.

Apoi, temîndu-se să nu fi fost vreo amăgire diavolească, a întrebat pe părintele său duhovnicesc despre aceasta, scriindu-i această scrisoare: „Grigore, smeritul și nevrednicul monah, scriu părintelui și dascălului meu Simeon, să se bucure. Neavînd eu, cinstite părinte, alt tată trupesc, iar tu fiind nevredniciei mele părinte duhovnicesc și povățuitor, purtător de grijă și rudenie de aproape, care în tot chipul te îngrijești de mîntuirea

iubitului tău fiu, pentru aceasta, îndrăznind către tine, părintele meu duhovnicesc, trimit această smerită scrisoare prin care te înștiințez că mi s-a întîmplat zilele acestea un lucru, care a tulburat sufletul meu și pe care nu-l pot mărturisi altuia decît numai ție, părintelui meu. Roagă-te pentru mine nevrednicul tău fiu, vino la mine îndată, căci foarte mult te doresc".

Deci venind în grabă părintele său duhovnicesc, l-a cercetat pe fericitul Grigore și bucurîndu-se mult împreună, l-a încredințat că această lumină este venită din mila lui Dumnezeu cu o mîngîiere a Duhului Sfînt, iar nu o nălucire a vicleanului diavol. Apoi l-a sfătuit pe Grigore să iasă din peștera sa și să meargă la propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, împotriva eresurilor și mai ales a luptătorilor împotriva icoanelor.

Cuviosul Grigore, ascultînd sfatul starețului și povățuitorului său, a lăsat peștera și s-a dus la Efes, apoi la Constantinopol, unde se aflau mulți eretici care se împotriveau sfintelor icoane. Peste tot pe unde trecea, mărturisea dreapta credință ortodoxă, apăra cinstea sfintelor icoane și suferea multe ispite de la oamenii răi și de la diavolul.

Iubiți credincioși,

Pentru multele sale nevoințe, Sfîntul Grigore Decapolitul a primit de la Dumnezeu darul facerii de minuni și putere în cuvînt să apere Ortodoxia și să cunoască cele viitoare. Numele lui se făcuse cunoscut în tot Bizanțul. Dar cuviosul, pentru a scăpa de slava deșartă, s-a reîntors în patria sa, apoi s-a înstrăinat pînă la Roma si de aici a ajuns la Siracuza Siciliei. Aici s-a nevoit un timp într-un turn și a făcut multe vindecări de boli, îndemnînd pe mulți la pocăință. Unora le spunea cele viitoare altora le descoperea ceasul morții. Pe alții îi îndemna să părăsească păcatele, iar pe eretici îi mustra și-i aducea la dreapta credință, încît toți se foloseau de viața lui îngerească.

Odată, ucenicul vorbind noaptea cu sfîntul Grigore din învățăturile cele dumnezeiești, a văzut ieșind din gura cuviosului foc ce-i lumina fața și chilia unde erau. Ucenicul, stăruind mult să-i spună această taină, sfîntul i-a zis: De se va curăți omul de patimile trupului și ale sufletului și se va face curat și vrednic de primirea darului Sfîntului Duh, atunci, după cum Însuși Iisus Hristos a zis, Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt vin și se sălășuiesc în acel om. Atunci nu mai grăiește el, ci Dumnezeu Care este întru dînsul, după cum zice: „*Eu și Tatăl vom veni la el și locaș în el vom face!*" (Ioan 14, 23), căci Cuvîntului Domnului este cu foc lămurit.

Deci și tu, fiule, dacă te vei nevoi a te curăți pe tine de patimile trupului și ale sufletului, și dacă vei tăia cu sabia Duhului spinii patimilor, dacă te vei ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu, ca El Însuși să dezrădăcineze și să ardă cu foc dumnezeiesc materia patimilor și să înmulțească în sufletul tău rodul faptelor bune, atunci te vei face locaș îndemînatec, curat și vrednic de sălășuirea lui Dumnezeu întru tine, iar cuvintele tale vor străluci ca focul".

Apoi a rugat pe ucenicul său să nu spună nimănui cele văzute de el, cît va fi pe acest pămînt.

Întorcîndu-se înapoi în patria sa, Tesalonic, sfîntul Grigore a fost hirotonit preot, și slujea dumnezeiasca Liturghie cu mare evlavie, cu inima zdrobită și cu duh smerit bineplăcut lui Hristos. Ca preot, foarte mult s-a ostenit cu predicarea cuvîntului lui Dumnezeu, spre învățătura multor suflete, iar pe eretici și pe luptătorii împotriva icoanelor îi aducea la dreapta credință prin cuvintele sale insuflate de puterea Duhului Sfînt. Pentru cinstirea sfintelor icoane Sfîntul Grigore era gata oricînd să-și verse și sîngele și să moară ca mucenic al lui Iisus Hristos, căci avea înrădăcinată în mintea și inima sa neîntinată rugăciune către Dumnezeu.

Ajungînd la vîrsta bătrîneții, cu pronia lui Dumnezeu, Sfîntul Grigore s-a îmbolnăvit de o boală grea numită idropică și-și aștepta sfîrșitul. Apoi s-a dus la Constantinopol, la părintele său duhovnicesc Simeon, pe care sărutîndu-l, a luat multă mîngîiere și cuvînt de folos. Și s-a nevoit acolo încă un an de zile; apoi simțindu-și aproape sfîrșitul, a spus ucenicilor săi: „Fraților, sfîrșitul meu s-a apropiat. Duceți-mă în casa de străini, că după 12 zile mă duc la Tatăl nostru cel ceresc".

La 20 noiembrie, Sfîntul Grigore Decapolitul și-a dat sufletul în mîinile Domnului și a fost înmormîntat într-o mînăstire din Constantinopol. La mormîntul său veneau mulți bolnavi și se vindecau de suferințele lor. Astfel un om epileptic numai cît s-a atins de moaștele lui s-a făcut sănătos. Altul care avea cancer la picioare s-a atins de mormîntul lui și s-a vindecat. Un altul care purta pe trupul său o rană nevindecată de mulți ani s-a uns cu mir la racla sfîntului și s-a tămăduit.

După cîțiva ani moaștele Sfîntului Grigore s-au scos din mormînt și s-au așezat în biserică spre folosul și mîngîierea creștinilor.

Vestea sfintelor sale moaște a ajuns pînă în Țara Românească. Tocmai atunci evlaviosul ban Barbu Craiovescu zidise mînăstirea Bistrița olteană, în anul 1496, și căuta să-și înzestreze ctitoria cu moaștele vreunui sfînt, dar nu găsea. Auzind de moaștele Sfîntului Grigore Decapolitul, s-a rugat

cu lacrimi lui
s-a dus la Cor
ce le stăpînea
anii 1500.

Aici se vi
Țara Române
lui Barbu Cra
peșteră din ap
astăzi. Trecînd
sfintele moaște
Pahomie. Și s
unde mulți suf

Iubiți cre

Astăzi est
Vîlcea. Astăzi,
politul, făcător
alinînd multe

Să ne adu
nesc, să le cun
ne silim măcar
Cuviosului Gri

Ați văzut
fără osteneală,
fără post și me
de la diavoli. I
și cu deasa sp
încununează la
dreaptă credin
și dormind. Cu
sale, cu gîndur

Să iubim,
Să le urmăm c
sufletești și să

Să citim
ajutător. El a
Să ținem și noi
moaște și icoan

cu lacrimi lui Dumnezeu și sfîntului ca să le poată obține. Apoi singur s-a dus la Constantinopol și cu multă cheltuială le-a cumpărat de la cei ce le stăpîneau și le-a așezat în biserica mînăstirii Bistrița-Vîlcea, prin anii 1500.

Aici se vindecau multe suferințe omenești, ajungînd vestite în toată Țara Românească. Apoi unii oameni răi și învidioși au dărîmat biserica lui Barbu Craiovescu, iar sfintele moaște s-au ascuns în munte într-o peșteră din apropiere, unde se află și un mic paraclis, cum se vede pînă astăzi. Trecînd primejdia, fericitul ctitor a zidit o nouă biserică, a adus sfintele moaște din peșteră, apoi și el s-a făcut schimonah cu numele de Pahomie. Și se păstrează acest odor la mînăstirea Bistrița pînă astăzi, unde mulți suferinzi vin, se roagă și primesc ajutor, sănătate și mîngîiere.

Iubiți credincioși,

Astăzi este hram și slujbă aleasă la mînăstirea Bistrița din județul Vîlcea. Astăzi, se prăznuiește în Biserica noastră Cuviosul Grigore Decapolitul, făcătorul de minuni. Moaștele lui sînt cele mai vechi din Muntenia, alinînd multe generații de călugări și credincioși din țara noastră.

Să ne aducem aminte de sfinții care ocrotesc pămîntul nostru românesc, să le cunoaștem de aproape viața, faptele și nevoințele lor. Apoi să ne silim măcar o dată pe an sau după putere să ne închinăm la moaștele Cuviosului Grigore și ale celorlalți sfinți care au moaște în România.

Ați văzut ce viață aspră a dus Sfîntul Grigore. El nu s-a făcut sfînt fără osteneală, fără credință tare și dreaptă, fără rugăciune și lacrimi, fără post și metanii, fără răbdare și jertfă. Ați văzut cîte ispite a pătimit de la diavoli. Dar pe toate le biruia cu rugăciunea, cu lacrimile, cu postul și cu deasa spovedanie la părintele său duhovnicesc. Căci nimeni nu se încununează la Dumnezeu „dacă nu se luptă după lege", dacă nu are dreaptă credință și fapte bune. *Nimeni nu ajunge sfînt, mîncînd, bînd și dormind. Ci numai ostenindu-se și luptîndu-se cu diavolul, cu patimile sale, cu gîndurile rele, cu mîndria, cu lenevirea și cu tot păcatul.*

Să iubim, fraților, pe sfinți că ei se roagă lui Dumnezeu pentru noi. Să le urmăm credința și faptele după putere căci ei sînt părinții noștri sufletești și să le cerem ajutor în necazuri prin rugăciuni și acatiste.

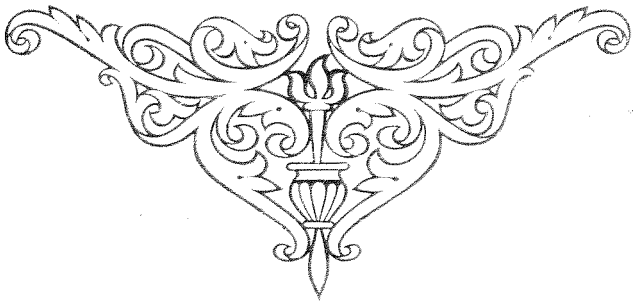
Să citim cînd putem acatistul Sfîntului Grigore că este grabnic ajutător. El a apărat Ortodoxia și cultul sfintelor icoane în vremea lui. Să ținem și noi cu mare sfințenie la credința sfîntă ortodoxă, la sfintele moaște și icoane și la frumoasele noastre mînăstiri care ne împodobesc

țara, că ele au fost apărate cu atîta jertfă și dragoste de înaintași. Credință dreaptă, fapte bune, iubire, omenie, milostenie, iertare frățească, ascultare de Biserică și de slujitorii ei, cinstire a sfinților, care sînt prietenii lui Dumnezeu și nădejde tare în viața veșnică.

Iată ce trebuie să facem ca să ne mîntuim în mod sigur.

Încheiem această predică cu o scurtă rugăciune:

„Sfinte Prea Cuvioase Părinte Grigore, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!" Amin.

Iubiți cred

Astăzi, B
tei, slăvitei și r
preafrumoase a
turilor sale, a
mărturisirea dr

Această sfî
ratul Dumnezeu
rilor lui Dumne
și era închinăto

Văzînd el n
sa din copilărie,
în care a închis
slujească cu toa
torie. Deci viețu
zidirilor lui Dun
vedea.

Odată, priv
alergarea lunii ș

taşi. Credinţă
ască. ascultare
t prietenii lui

gur.

mezeu pentru

PREDICĂ
LA SFÎNTA MARE MUCENIŢĂ VARVARA
(4 decembrie)

„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, care este în Ceruri" (Matei 10, 32).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare, face prăznuirea sfintei, slăvitei şi marii Mucenițe Varvara, una din stelele cele luminoase şi preafrumoase ale Bisericii lui Hristos. Ea, cu lumina faptelor şi a învăţăturilor sale, a strălucit în lume şi cu sîngele ei mucenicesc a pecetluit mărturisirea dreptei credinţe în Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru.

Această sfîntă şi preaînţeleaptă fecioară, care a cunoscut pe adevăratul Dumnezeu Cel în Treime închinat, din aşezarea şi frumuseţea zidirilor lui Dumnezeu, era din cetatea Iliopoli. Tatăl ei se numea Dioscor şi era închinător la idoli şi foarte mult ura pe creştini.

Văzînd el marea frumuseţe cu care Dumnezeu a împodobit pe fiica sa din copilărie, i-a zidit un turn înalt iar deasupra a făcut o casă frumoasă în care a închis pe fiica sa Varvara. Apoi i-a rînduit cîteva femei să-i slujească cu toate cele de trebuinţă, pînă va veni copila în vîrstă de căsătorie. Deci viețuind acolo fecioara Varvara, privea de sus frumuseţea zidirilor lui Dumnezeu: cerul, pămîntul, oamenii şi toate cele ce le putea vedea.

Odată, privind ea spre cer şi luînd seama la strălucirea soarelui, la alergarea lunii şi la frumuseţea cea felurită a stelelor, a zis către femeile

care îi slujeau: „Cine a făcut aceste preaminunate și preafrumoase zidiri?. Ce mînă a zidit toate acestea?" Iar acele femei păgîne, care nu cunoșteau pe adevăratul Dumnezeu, au zis către Varvara: „Toate acestea le-au zidit zeii!" Iar fecioara a întrebat: „Care zei?". „Zeii pe care îi cinstește tatăl tău și pe care îi ține în palatul său", au răspuns ele.

Dar fecioara, auzind aceste cuvinte, se îndoia și cugeta cum zeii, făcuți de mîini omenești, ar fi putut zidi această luminată înălțime cerească și o frumusețe ca aceasta pe pămînt, neputînd ei singuri a umbla cu picioarele, nici a lucra cu mîinile. Așa cugetînd ea, căuta spre cer ziua și noaptea și se sîrguia a cunoaște pe Ziditorul din zidiri.

Odată, cugetînd la toate acestea și dorind să afle adevărul, a strălucit în inima ei lumina dumnezeiescului har și i s-au deschis ochii minții, spre cunoștința adevăratului Dumnezeu. Care cu înțelepciune a zidit cerul și pămîntul și toate cele văzute și nevăzute. Și zicea întru sine: „Un Dumnezeu ca Acela trebuie să fie, pe Care nu L-a zidit nici o mînă omenească. Acela singur este Făcător și pe toate le zidește cu mîna Sa. Unul trebuie să fie Cel ce a întins lățimea cerului și a întemeiat greutatea pămîntului și strălucește dintru înălțime toată lumea cu razele soarelui, cu strălucirea lunii și cu lumina stelelor; iar jos înfrumusețează pămîntul cu oameni, cu copaci și felurite flori și îl adapă cu rîuri și cu izvoare de apă. Un Dumnezeu ca Acela trebuie să fie, Care le ține pe toate, le cîrmuiește, le viează și poartă de grijă de zidirea Sa!".

Iubiți credincioși,

Vorbind despre cugetarea și înțelegerea Sfintei fecioare și mucenițe Varvara, care din privirea făpturilor a ajuns a cunoaște pe Făcătorul tuturor făpturilor, vă aduc aminte de cuvîntul Sfintei Scripturi care zice: „Că din mărimea și frumusețea făpturilor, poți să cunosti bine, socotindu-te, pe Cel ce le-a zidit". (Înțelepciunea lui Solomon 13, 5). La fel, marele Apostol Pavel zice: „Cele nevăzute ale Lui se văd de la facerea lumii, înțelegîndu-se din făpturi" (Rom. 1, 20). Apoi Sfîntul Ierarh Vasile cel Mare arată că: „Școală a sufletelor celor cuvîntătoare și loc de învățătură a cunoștinței de Dumnezeu este privirea celor simțite, dînd povățuirea minții către privirea celor nevăzute" (Exaimeron, Cuv. 1, p. 3, București, 1826) și iarăși: „Că lumea aceasta toată este pusă înainte ca o carte deschisă, care îți spune despre slava lui Dumnezeu și îți vestește ție, celui ce ai minte, mărirea lui Dumnezeu cea ascunsă și nevăzută, ca să înțelegi adevărul lui Dumnezeu" (Exaimeron, p. 55). Încă și Sfîntul Grigore de Nyssa, vorbind asemănător, zice: „Toată zidirea cea văzută

strigă ca o trîmbiță din înaltul cerului către noi, că este un Ziditor al ei" (Comentarii la viața lui Moise).

Dar să revenim la cuvîntul nostru despre viața Sfintei Varvara. Deci, așa cugetînd Sfînta Varvara și din făpturi cunoscînd pe Făcătorul tuturor, se împlineau cuvintele lui David proorocul, care zice: „Cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mîinilor Tale am gîndit" (Psalm 142, 5).

Din această cugetare, s-a aprins sufletul ei cu dragostea de Dumnezeu și ardea ca văpaia focului de dorința Lui. Că într-adevăr, din privirea cu atenție a zidirilor lui Dumnezeu, se naște și crește în inima omului „dragostea către Ziditorul", spune Sfîntul Vasile cel Mare, (Exaimeron, Cuv. 3, p. 24). Apoi, venind vremea să fie logodită cu bărbat, mulți tineri de neam mare, auzind de frumusețea Varvarei, rugau pe Dioscor să le dea fiica în căsătorie. Dar fecioara Varvara, fiind plină de înțelepciune, nu s-a învoit cu sfatul tatălui ei pentru că nu voia să-și piardă mărgăritarul cel fără de preț al fecioriei.

Întristat de aceasta, tatăl Varvarei i-a dat libertate să coboare din turn, să vorbească cu oamenii și singură să se hotărască pentru căsătorie. Apoi, poruncind lucrătorilor să zidească o baie cu două ferestre, Dioscor a plecat într-o călătorie îndepărtată. Astfel, cu rînduiala lui Dumnezeu, fericita Varvara s-a împrietenit cu cîteva fecioare creștine, care i-au vorbit de Hristos, de Evanghelie și de fericirea vieții viitoare. Deci, umplîndu-se de negrăită bucurie, a cerut botezul și chemînd un preot din Alexandria, a învățat-o tainele credinței creștine și a botezat pe Varvara în numele Prea Sfintei Treimi.

Fiind luminată cu Sfîntul Botez, Sfînta Varvara mai mult ardea de rîvnă și dragoste pentru Dumnezeu. De aceea ziua și noaptea se nevoia cu post și rugăciune și slujea din toată inima lui Hristos, Mirele ei, păzindu-și fecioria curată pentru dragostea Lui. Apoi a poruncit lucrătorilor să zidească trei ferestre la baie, în numele Prea Sfintei Treimi, Căreia își închinase trupul, sufletul și întreaga ei viață.

Întorcîndu-se tatăl ei, și văzînd că s-au zidit trei ferestre la baie din porunca Sfintei Varvara, Dioscor a întrebat-o de ce a făcut aceasta. Iar înțeleapta fecioară i-a răspuns: „Am poruncit să se facă trei ferestre în chipul luminii celei întreite, pentru că trei sînt ferestrele luminii celei neapropiate, negrăite și neajunse care luminează pe tot omul ce vine în lume". Dar neînțelegînd el puterea acestor cuvinte, a cerut să-i spună mai pe larg simbolul celor trei ferestre. Iar Varvara i-a răspuns: „Ia aminte, tată, și înțelege cele ce voi spune. Trei ipostasuri ale unui Dumnezeu în Treime. Care viețuiește în lumina cea neapropiată, luminează și dă

viață întregii zidiri. Și aceștia trei sînt — Tatăl. Fiul și Duhul Sfînt. Pentru aceea am poruncit să se facă trei ferestre la baie, pentru că baia este simbolul Botezului, iar cele trei ferestre închipuiesc cele trei persoane ale Prea Sfintei Treimi. Tatăl, izvorul a toate cele văzute și nevăzute; Fiul lui Dumnezeu Care S-a întrupat din Fecioara și a pătimit pe cruce pentru noi și Duhul Sfînt Care se odihnește în noi prin Botez și ne luminează".

Înțelegînd tatăl ei Dioscor că Varvara a părăsit pe idoli și crede în Hristos, adevăratul Dumnezeu, s-a mîniat foarte tare, și luînd sabia căuta să omoare pe fiica sa, prefăcîndu-se din tată în tiran și ucigaș. Dar fericita Varvara, scăpînd din mîinile lui, a fugit în munte și s-a ascuns între două pietre, care s-au despicat cu voia lui Dumnezeu. Apoi aflînd-o, a bătut-o cumplit, a închis-o într-o cameră și umplîndu-se de cumplită mînie, a dat-o în mîinile ighemonului Marțian spre judecată, acuzînd pe fiica sa „că se leapădă de zei și crede în cel răstignit". La urmă a zis tatăl ei: „Eu mă lepăd de dînsa, pentru că și ea s-a lepădat de zeii mei și dacă nu se va întoarce din nou să se închine lor, apoi să nu mai fie fiica mea, nici eu nu voi mai fi tatăl ei. Deci tu, ighemoane, muncește-o cum voiește stăpînirea ta!".

Ighemonul Marțian, văzînd frumusețea fericitei Varvara, la început i-a vorbit cu blîndețe, sfătuind-o să se lepede de Hristos, să asculte de tatăl ei și să jertfească iarăși idolilor păgînești. Dar sfînta nu voia să primească nicidecum sfatul lui. „O frumoasă fecioară, — îi spunea ighemonul — fie-ți milă de tine și adu jertfă zeilor, împreună cu mine!". Iar mireasa lui Hristos răspundea: „Eu neîncetat aduc jertfă de laudă Dumnezeului meu și voiesc chiar pe mine să mă aduc jertfă pentru dragostea Lui!".

Auzind mărturisirea Sfintei Varvara, ighemonul s-a mîniat tare și a poruncit ostașilor s-o bată cumplit peste tot trupul cu curele de piele iar ranele să le frece cu pînze aspre de păr. După ce i-a umplut tot trupul de răni, a aruncat-o în temniță zdrobită de dureri. Pe la miezul nopții i s-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos și, vindecîndu-i rănile, a mîngîiat-o cu aceste cuvinte: „*Îndrăznește, fiică, și nu slăbi, nici te teme de cei ce ucid trupul. Rabdă cu bărbăție pînă la sfîrșit, că în curînd te vei muta în ceata sfinților mucenici și te vei bucura veșnic întru împărăția Mea!*". Văzînd Sfînta Varvara pe Hristos Mîntuitorul lumii, s-a umplut de negrăită bucurie și ardea de dumnezeiescul dor după Mirele ei iubit.

Dimineață au scos din nou pe Sfînta Varvara la judecată și se minunau toți văzîndu-i trupul sănătos și vindecat de răni. Deci, silind-o să jertfească iarăși idolilor, fericita mucenită a zis: „*Cum pot să jertfesc zeilor, eu care port în inima mea pe Hristos, adevăratul Dumnezeu Care*

a făcut cerul și
de un stîlp împ
și le rupea carn
dezbrăcat de h
Dar Sfînta mu
de la noi. Mîntu
Doamne, bucur
în dragostea T
La urmă, v
pe cele două fe
prin tăierea cap
cea de tată, sin
pe munte, afară
Varvara se rug
put, care ai înt
pe ape: Cela c
ploaie peste cei
roaba Ta, care n
tot omul care m
de unul ca ace
răpească. Pentr
Curatelor Tale
Așa rugînd
cu Iuliana la c
amîndouă sfint
bucurie, dorind
Domnul. Apoi,
Varvara, și-a p
nemilostivului e
moarte tatăl pe
și-au săvîrșit al
pinate cu bucu
s-au așezat în
cerurilor. Iar p
pedeapsă a lui
fulger din cer, ș
În cetatea
tinion. Acela a
îngropat cu cins
care se făceau

a făcut cerul și pământul?" Atunci ighemonul a legat pe Sfînta Varvara de un stîlp împreună cu altă creștină, Iuliana și pe amîndouă le bătea și le rupea carnea de pe trup cu piepteni ascuțiți de fier. A doua zi le-a dezbrăcat de haine și le purta prin cetate spre a fie de batjocură tuturor. Dar Sfînta mucenită Varvara se ruga, zicînd: „Nu întoarce fața Ta de la noi, Mîntuitorule, și Duhul Tău cel Sfînt nu-l lua de la noi. Dă-ne, Doamne, bucuria mîntuirii Tale și cu Duh stăpînitor ne întărește pe noi în dragostea Ta!".

La urmă, văzînd păgînul ighemon că nu poate întoarce de la Hristos pe cele două fecioare și mucenițe, le-a condamnat pe amîndouă la moarte prin tăierea capului. Atunci tiranul Dioscor, lepădînd cu totul dragostea cea de tată, singur a apucat pe Sfînta Varvara și cu sabia în mînă o tîra pe munte, afară de cetate ca s-o ucidă. Și pe cînd mergea pe cale, Sfînta Varvara se ruga către Dumnezeu, zicînd: „Dumnezeule Cel fără de început, care ai întins cerul ca pe un acoperemînt și pămîntul l-ai întemeiat pe ape: Cela ce răsari soarele Tău peste cei buni și peste cei răi și dai ploaie peste cei drepți și peste cei nedrepți; Tu și acum auzi-mă pe mine, roaba Ta, care mă rog către Tine. Ascultă-mă, Împărate, și dă Darul Tău la tot omul care mă va pomeni pe mine și pătimirile mele, ca să nu se apropie de unul ca acela boală năpraznică și moartea cea neașteptată să mi-l răpească. Pentru că știi, Doamne, că trup și sînge sîntem și lucrul Prea Curatelor Tale mîini".

Așa rugîndu-se sfînta, s-a auzit glas din cer, chemînd-o împreună cu Iuliana la cele de sus, făgăduindu-i a-i împlini cererea. Și mergea amîndouă sfintele mucenițe Varvara și Iuliana spre moarte cu mare bucurie, dorind a se dezlega cît mai degrabă de trup și a merge către Domnul. Apoi, ajungînd la locul cel însemnat, mielușeaua lui Hristos, Varvara, și-a plecat sub sabie sfîntul ei cap și a fost tăiată de mîinile nemilostivului ei tată. Astfel s-a împlinit Scriptura care zice: „Va da la moarte tatăl pe fiu..." La fel pe Sfînta Iuliana a tăiat-o un ostaș și așa și-au săvîrșit alegerea nevoinței lor. Iar sfintele lor suflete au fost întîmpinate cu bucurie de Hristos, Mirele lor, împreună și de sfinții îngeri și s-au așezat în ceata mucenicilor, în lumina cea neînserată a împărăției cerurilor. Iar pe Dioscor și pe Marțian ighemonul i-a ajuns cumplita pedeapsă a lui Dumnezeu, pentru că pe amîndoi i-a lovit cu tunet și fulger din cer, și i-a ars de vii, încît nici cenușa lor nu s-a mai aflat.

În cetatea aceea era un om dreptcredincios, cu numele de Galentinion. Acela a luat cinstitele moaște ale sfintelor mucenițe, pe care le-a îngropat cu cinstea ce se cuvenea. Apoi a zidit biserică peste dînsele, în care se făceau multe vindecări prin moaștele sfintelor mucenițe.

Iubiți credincioși,

Iată pe scurt viața și pătimirea Sfintei Marii Mucenițe Varvara. Era de loc din Egipt și a pătimit pentru Hristos la anul 306, sub stăpînirea tiranului cezar Galeriu. Cultul Sfintei Mucenițe Varvara este răspîndit în toată Biserica creștină. Aceeași cinstire i se aduce acestei mucenițe și în țara noastră, unde se află biserici cu hramul ei și credincioase care îi poartă numele. Prăznuirea Sfintei Varvara se face la 4 decembrie, ziua cînd i s-a tăiat capul pentru Hristos și este numărată printre cele mai mari mucenițe ale Bisericii creștine împreună cu sfintele Ecaterina, Tecla și Irina.

Dar prin ce se caracterizează viața Sfintei Mucenițe Varvara? Ea, deși s-a născut păgînă și n-a avut dascăli creștini, singură L-a cunoscut pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, numai privind și cugetînd la frumusețea, la ordinea și armonia cerului, a stelelor, a pămîntului și a întregii creații divine. Cum spune la Iov: „*Cînd s-au zidit stelele, lăudatu-m-au cu glas mare toți îngerii Mei*" (Iov. 38, 7). Deci, dacă și îngerii se minunează de frumusețea cerului și Îl laudă pe Dumnezeu, creatorul lor, apoi cu cît sînt datori creștinii să-L vadă pe Dumnezeu în zidiri și să laude bunătatea și înțelepciunea Lui? Oare cine dintre creștinii noștri de astăzi mai cugetă la frumusețea făpturilor lui Dumnezeu? Cine dintre noi se mai uimește de strălucirea soarelui, de felurimea stelelor, de taina universului, de mișcarea aștrilor cerești? Care dintre noi mai privește cu ochi duhovnicești la adierea vînturilor, la legănarea mărilor, la alergarea norilor pe cer, la schimbarea anotimpurilor, la frumusețea uimitoare, divină a omului, la chipul îngeresc al copiilor, la coloritul atît de divers al florilor și vede în toate înțelepciunea și mîna lui Dumnezeu. Care le creează, le conduce și le înoiește pe toate? Cel ce cugetă ca Sfînta Mucenită Varvara și se întărește în credință și în dragostea spre Dumnezeu cînd privește frumusețea și armonia universului, acela este un creștin bun, tare în credință, plin de nădejdea vieții veșnice și răbdător în toate necazurile pămîntești și trecătoare. El nu slăbește în credință în timpul ispitelor și se roagă mult. Chiar dacă nu are cărți, nu caută mulți dascăli și sfătuitori și întotdeauna este mulțumit și bucuros pentru că are pe Hristos în inimă.

Așa era și Sfînta Varvara. Cerul, soarele și stelele îi vorbeau ziua și noaptea de Dumnezeu ca o Biblie nescrisă și o încredința că nimeni nu poate crea și conduce lumea și universul decît singur Creatorul a toate. Această gîndire sau contemplație naturală în Duh, cum o numesc Sfinții Părinți, este specifică mai ales marilor cuvioși egipteni. Ei erau cei mai mari astronomi în trecut. De aceea și Sfîntul Antonie cel Mare numea

zidirile cerești si pămîntești, cărțile sale, căci ele îi vorbeau neîncetat despre Dumnezeu. Se observă dintotdeauna că astronomii, monahii, țăranii, pentru că trăiesc în mijlocul naturii și privesc mereu la zidirile lui Dumnezeu, sînt mai credincioși, mai așezați și mai blînzi. La fel și sihaștrii care trăiesc la liniște în sînul naturii. Creația lui Dumnezeu îi întărește în credința vieții veșnice și îi îndeamnă să se roage neîncetat.

Sfînta Mare Mucenită Varvara ne dovedește cel mai bine cît de persecutată era credința creștină în primele secole, încît te puteau vinde și ucide chiar cei din familie, dacă aflau că te închini adevăratului Dumnezeu. Ea este printre puținii mucenici care au fost dați la chinuri și martirizați, adică uciși pentru Hristos, de însăși părinții lor. Păgînul Dioscor, tatăl ei, numai cît a auzit că fiica lui crede în adevăratul Dumnezeu, a căutat s-o ucidă, a chinuit-o, a dat-o în mîinile judecătorilor și la urmă i-a tăiat cu mîinile lui sfîntul ei cap. Vedeți tiranie de tată păgîn?

Să ne gîndim puțin la creștinii de azi. Oare cîți părinți nu-și ucid proprii lor copii, fie prin avorturi, care este cel mai mare păcat al celor căsătoriți, fie printr-o lipsă totală de educație în familie, fie prin exemplul rău pe care îl dau părinții copiilor lor? Că mulți părinți, dacă nu-și ucid copiii înainte de naștere, îi ucid după naștere. Căci nu le vorbesc niciodată de Dumnezeu, nu-i duc de mici la biserică, nu le dau să citească cărți bune și mai ales își smintesc proprii lor copii prin viața lor rea, imorală. Ce educație creștinească și socială bună dau părinții copiilor lor, cînd tata se ceartă mereu cu mama, cînd tatăl înjură și este bețiv, iar mama blestemă, cînd se ajunge uneori pînă la divorț, iar copiii orfani rămîn pe drumuri?

Mare răspundere au părinții pentru copiii lor. Ei nu se pot mîntui dacă își smintesc și își ucid proprii lor copii, dacă nu le dau o educație creștină bună, dacă îi ucid prin exemplul rău al vieții lor. De aceea, tata și mama sînt datori să fie buni creștini, să asculte de biserică și de preot, să dea bună educație copiilor lor, să-i supravegheze în toate și să le fie permanent exemple vii, de trăire evanghelică, creștină. Altfel, nici părinții și nici copiii nu vor putea să se mîntuiască, să dobîndească împărăția lui Hristos.

Să ne întărim mereu în credință, să ne rugăm tot mai mult lui Dumnezeu, să ne îmbărbătăm în lupta vieții, să mărturisim deschis și cu curaj pe Hristos Dumnezeu, după modelul sfinților și al înaintașilor noștri.

Fie ca și exemplul vieții Sfintei Varvara să ne fie tuturor pildă vrednică de urmat, iar noi să-i adresăm astăzi această scurtă și smerită rugăcine: „Sfîntă Mare Mucenită Varvara, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!" Amin.

PREDICĂ
LA CUVIOSUL SAVA CEL SFINȚIT
(5 decembrie)

„Sfîntă este înaintea Domnului, moartea cuvioșilor Lui" (Psalm 115, 5).

Iubiți credincioși,

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, arătînd că prin faptele bune ale oamenilor dreptcredincioși se proslăvește Dumnezeu, a zis: *„Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încît să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri"* (Matei 5, 16). Iar marele Apostol Pavel, arătînd deosebirea cu care sfinții lui Dumnezeu luminează pe cerul cel tainic al Bisericii lui Hristos, zice: *„Alta este strălucirea soarelui și alta strălucirea lunii și alta este strălucirea stelelor și stea de stea se deosebește întru strălucire"* (1 Cor. 15. 41). De aici înțelegem, că toți sfinții lui Dumnezeu strălucesc înaintea Sa, cu lumina faptelor bune, dar nu toți în aceeași măsură. Unii sînt asemenea soarelui cu strălucirea darului; alții se aseamănă cu luna, iar alții au lumina duhovnicească asemenea luceferilor și stelelor.

Unul din luceferii Bisericii lui Hristos a fost și Sfîntul Sava cel Sfințit. El s-a născut în Capadochia în timpul împăratului Teodosie cel Tînăr (408—450), din părinți creștini foarte evlavioși, anume Ioan și Sofia, care l-au crescut de mic în frică de Dumnezeu.

Apoi părinții săi plecînd departe, copilul Sava a rămas în grija rudelor. Dar văzînd tulburarea și amăgirea celor pămîntești, fericitul Sava a intrat în nevoința călugărească la o mînăstire din apropiere,

avînd vîrsta de numai 8 ani. Căci deși era copil cu anii, dar era bătrîn cu înțelepciunea și iluminat de darul Sfîntului Duh. Acolo a învățat în puțină vreme rînduiala slujbelor, psaltirea și cunoștința Sfintei Scripturi, sporind în toate faptele bune. Zadarnic îl sfătuiau rudele să se reîntoarcă în sat și să se căsătorească. El însă le răspundea cu proorocul David: „*Voiesc mai bine a fi lepădat în casa lui Dumnezeu, decît a viețui în locașurile păcătoșilor*" (Ps. 83,11). Alteori le zicea: „*Tatăl meu și mama mea m-au părăsit, iar Domnul m-a luat!*" (Ps. 26,16). Dar ei stăruind și căutînd să-l scoată din casa lui Dumnezeu, le răspundea: „Eu fug ca de un balaur de cei care mă sfătuiesc să părăsesc voia și calea lui Dumnezeu, ca nu cumva să mă ajungă blestemul Celui ce m-a zidit, cum spune psalmistul: „*Blestemați sînt cei ce se abat de la poruncile Tale . . .*" (Ps. 118).

Și era atît de rîvnitor la biserică, la ascultare, la post și rugăciune, încît întrecea pe mulți din cei bătrîni. Că de la slujbele bisericii nu lipsea niciodată, mînca odată pe zi sau la două zile, dormea cîteva ore și bea apă cu măsură. Căci așa se nevoiau Sfinții Părinți pentru dragostea lui Dumnezeu. Odată i-a venit în gînd să mănînce un măr din grădină. Dar aducîndu-și aminte că prin măr au fost înșelați Adam și Eva în rai a călcat mărul în picioare și a pus legămînt să nu mai mănînce mere pînă la moarte. Astfel, cu rugăciunea și cu postul biruia toate poftele trupului și ispitele diavolului. Altădată a scos din cuptorul aprins hainele unui monah, fără a se vătăma. Pentru viața sa curată, toți prețuiau pe fericitul Sava.

Iubiți credincioși,

Cuviosul Sava dorea mult să se facă sihastru. De aceea a luat binecuvîntare de la starețul mînăstirii și a plecat la Ierusalim să se închine la Mormîntul Domnului. Avea atunci 18 ani. Apoi s-a dus în obștea Sfîntului Eftimie cel Mare din pustiul Iudeei și căzînd înaintea lui, a cerut binecuvîntare să fie primit în acea mînăstire. Iar Cuviosul Eftimie, fiind înainte văzător, i-a prevestit că va ajunge sihastru vestit, că va întrece pe mulți cu nevoința, că va întemeia în apropiere o mare mînăstire și că va fi mare dascăl al pustiei și povățuitor al monahilor. El îl numea pe Sava copil bătrîn.

Nevoindu-se un timp în mînăstirea Cuviosului Teoctist, a fost trimis de ascultare la Alexandria Egiptului și acolo a fost cunoscut de părinții săi, care îl sfătuiau să lase cinul monahal și să se facă ostaș. Fericitul Sava însă nu a voit să lase oastea împăratului Hristos și să intre în oastea împăratului pămîntesc. Deci întorcîndu-se în Palestina, s-a nevoit în

obștea Cuviosului Teoctist zece ani. Apoi s-a nevoit singur 5 ani, ca sihastru într-o peșteră și primea hrană, pîine și apă, numai sîmbăta și duminica. De aici s-a nevoit și în altă peșteră încă cinci ani de zile, hrănindu-se numai cu ierburile ce creșteau în pustie, și a ajuns sihastru mare și înaintevăzător, încît numele lui se făcuse cunoscut în tot pustiul Iudeei.

Auzindu-se despre viața lui îngerească, au început a se aduna la el mulți călugări sihastri, dorind să-i fie ucenici. Cuviosul Sava îi primea pe toți și le dădea binecuvîntare să-și facă peșteri și chilii, nu departe de peștera lui. Așa s-a întemeiat mînăstirea Sfîntul Sava cu monahi aleși, care duceau viață îngerească, plină de toate faptele bune. La început obștea lui număra pînă la 70 de călugări. Apoi a sporit numărul sihaștrilor iubitori de Hristos la cîteva sute. Cinci zile se nevoiau singuri în post și rugăciune pe la peșteri și chilii, iar sîmbăta și duminica se adunau toți la rugăciune într-o biserică săpată în stîncă, unde lăudau pe Dumnezeu și se împărtășeau cu Trupul și Sîngele Domnului.

Așa se nevoiau ucenicii Sfîntului Sava, în desăvîrșită dragoste duhovnicească, în liniște, în tăcere, în neadormite rugăciuni și cîntări de laudă lui Dumnezeu. Patriarhul Ierusalimului Salustie l-a hirotonit pe Cuviosul Sava preot și l-a numit arhimandrit și părinte duhovnicesc peste toți călugării sihaștri care se nevoiau în pustiul acela. Iar pe Cuviosul Teodosie, prietenul său iubit, l-a făcut arhimandrit și povățuitor peste toate mînăstirile cu viață de obște.

Murind tatăl Sfîntului Sava, mama lui, Sofia, a venit la Ierusalim și făcîndu-se călugăriță a răposat cu pace, lăsînd fiului ei mostenire toată averea părintească. Cuviosul Sava, luînd acei bani, a zidit cu ei cîteva biserici și mînăstiri pentru sihaștri și două case de oaspeți pentru străini, iar în Ierihon a zidit un spital pentru străini și săraci și o mînăstire pe muntele Castelin. În toate casele de străini punea călugări îngrijitori, care ajutau gratuit pe bolnavi și pe cei ce poposeau acolo. La fel, în mînăstirile întemeiate de el, punea egumeni și duhovnici buni și rînduială de slujbă pustnicească. Iar nevoința lor era aceasta: în fiecare miez de noapte se deșteptau la cîntare duhovnicească și privegheau pînă dimineața. Ziua posteau, iar seara gustau puțini pesmeți și legume crude. Alții posteau cîte două și trei zile, iar în sărbători se adunau la biserici, săvîrșeau Sfînta Liturghie și primeau Prea Curatele Taine.

Cuviosul Sava se nevoia, însă, mai mult singur prin peșterile din pustiul Iudeei, răbdînd multe ispite de la diavoli. Dar fiind întărit cu darul facerii de minuni, îi izgonea de peste tot cu puterea lui Hristos. El a întemeiat în Palestina șapte mînăstiri și a adunat în ele mii de monahi,

din care o parte se nevoiau în obște, iar altă parte la pustie, în chilii și peșteri.

Odată era mare secetă în Palestina, încît mureau oamenii și animalele de sete și de foame. Atunci s-a rugat Cuviosul Sava cu toți ucenicii săi și îndată a dat Dumnezeu nori de ploaie și s-a adăpat pămîntul de apă. Altădată a întîlnit sfîntul un leu care avea o țeapă mare într-un picior. Deci căzînd leul înaintea lui, i-a scos țeapa din picior și l-a vindecat. Stînd odată la masă cu frații în casa de străini din Ierihon și neavînd vin să dea celor veniți de departe, a făcut rugăciune și prin binecuvîntare a prefăcut oțetul în vin și a dat tuturor spre mîngîiere.

Împăratul Anastasie din Constantinopol fiind amăgit de eretici, voia să părăsească Biserica Ortodoxă. Auzind de aceasta patriarhul Ilie al Ierusalimului l-a trimis pe Sfîntul Sava la împăratul și îndată l-a reîntors la dreapta credință. Încă pe mulți alții i-a sfătuit și călăuzit pe calea mîntuirii.

Sfîntul Sava a întocmit și a scris, pentru mînăstirile întemeiate de el, rînduiala slujbelor bisericești pe tot anul, care mai tîrziu s-a tradus și răspîndit în toate mînăstirile ortodoxe, cunoscută sub numele de „Tipicul Sfîntului Sava".

Ajungînd la vîrsta de 94 de ani și cunoscîndu-și dinainte ceasul sfîrșitului, Sfîntul Sava cel Sfințit s-a împărtășit cu Trupul și Sîngele lui Hristos. Apoi a dat ucenicilor multe sfaturi și binecuvîntîndu-i, a zis: „Doamne, în mîinile Tale îmi dau duhul meu!". Astfel a adormit cu pace în seara zilei de 5 decembrie, dîndu-și sufletul în brațele lui Hristos. Sfintele sale moaște se păstrează cu evlavie astăzi în mînăstirea Sfîntul Sava întemeiată de el, nu departe de Bethleem. Este una dintre cele mai vechi și mai mari mînăstiri din lume, în care s-au nevoit și numeroși monahi români.

Iubiți credincioși,

Cuviosul Sava cel Sfințit este unul din marii părinți și dascăli ai monahismului ortodox din Țara Sfîntă. Regula vieții monahale și tipicul slujbelor rînduite de el se păstrează și astăzi în toate Bisericile și mînăstirile ortodoxe. Astfel, marea mînăstire de lîngă Bethleem, întemeiată de Sfîntul Sava, renumită în toată lumea, este cunoscută și în țara noastră.

Ceea ce trebuie să nu uităm noi despre Sfîntul Sava cel Sfințit este mai întîi viața lui cu adevărat îngerească. Sfîntul Sava a fost un vas ales al Duhului Sfînt. El iubea cel mai mult fecioria, rugăciunea și postul.

Apoi iubea foarte mult liniștea, trăirea în singurătate, departe de grijile și tulburările lumii. Deasemenea, fugea de laudele oamenilor și de agoniseală, care amăgesc pe mulți și îi despart de Dumnezeu. Prin niște virtuți ca acestea Cuviosul Sava s-a curățit de patimi, s-a învrednicit de darul facerii de minuni și al înainte vederii și a ajuns părinte duhovnicesc al întregului monahism ortodox. Grija lui era să laude neîncetat pe Dumnezeu, să formeze cît mai mulți ucenici și să-i crească în desăvîrșită dragoste, ascultare și smerenie.

Monahii și mînăstirile noastre au multe de învățat de la Sfîntul Sava cel Sfințit și de la ucenicii săi. Monahii noștri trebuie să fie mai presus de toate, oameni ai rugăciunii, suflete curate pline de dragoste, de curăție și smerenie, slujitori neadormiți ai Bisericii lui Hristos, dascăli și părinți sufletești ai credincioșilor noștri. Că precum am făgăduit la călugărie, nu ne va întreba Hristos la judecată cîte averi am adunat și cîte case am zidit. Ci ne va întreba de ce nu ne-am rugat mai mult, de ce ne leșevim la cele duhovnicești și de ce nu ne plîngem păcatele noastre. De acestea va trebui să dăm socoteală în ziua cea mare a judecății. Iar mînăstirile noastre trebuie să fie biserici vii, vetre de evlavie, oaze de rugăciune și de mîngîiere duhovnicească pentru toți, altare de jertfă în care se laudă Dumnezeu cel mai mult pe pămînt și unde se jertfește Hristos la Sfînta Liturghie în fiecare zi.

Sfîntul Sava îndemna pe călugări să ardă pentru Hristos ca un cărbune aprins, să se retragă la liniște pentru a vorbi numai cu Dumnezeu, dar să nu uite a se ruga pentru oameni și pentru risipirea primejdiilor și a eresurilor. Deci, și noi să facem la fel. Să avem mai multă grijă pentru datoriile noastre sufletești, dar să nu-i uităm nici pe frații noștri din lume, care ne cer ajutorul. Să ne rugăm pentru ei, să-i primim cu dragoste cînd vin pe la mînăstiri, să-i odihnim, să le dăm cuvinte de folos și să apărăm dreapta credință ortodoxă străbună de orice eres, de secte, de dezbinare, de toate cursele diavolului. Că de nu-i vom ajuta la mîntuire pe credincioși, de nu-i vom folosi cît de puțin sufletește și nu ne vom ruga pentru ei, vom da greu răspuns în ziua judecății de apoi.

Să facem deci lucrul lui Dumnezeu și să împlinim ce am făgăduit la călugărie. Să ne rugăm pentru toți oamenii, să ajutăm pe calea mîntuirii pe frați, să mîngîiem pe cei ce vin la noi, să apărăm dreapta credință cu fapta și cuvîntul și să ardem ca niște făclii pentru Hristos, pentru Sfînta Evanghelie, pentru dragostea Celui care ne-a iubit mai întîi și S-a răstignit pe cruce pentru noi.

De vom face așa, mînăstirile noastre vor fi și mai frumoase, sfintele slujbe și mai înălțătoare, dragostea și smerenia vor împodobi sufletele noastre, iar vrăjmașul cel nevăzut „nu va putea strica cetatea noastră". Așa de vom trăi și de ne vom nevoi, Dumnezeu va rămîne veșnic cu noi, iar după plecarea noastră din trup vom fi numărați în ceata dreptilor din cer, cu Maica Domnului, cu Sfinții Apostoli, cu mucenicii, cu cuvioșii Sava cel Sfințit, Antonie, Eftimie și cu toți drepții. Amin.

PREDICĂ LA SFÎNTUL IERARH NICOLAE

(6 decembrie)

„În Mira Lichiei, Sfinte, sfinților te-ai arătat: că Evanghelia lui Hristos Cuvioase, plinind-o, ți-ai pus sufletul tău pentru poporul tău; . . .”

(Condacul praznicului).

Iubiți credincioși,

Astăzi a sosit pomenirea cea de peste an a Sfîntului și slăvitului Ierarh Nicolae, mare făcător de minuni de la Mira Lichiei. Cine, oare, din Biserica creștină dreptmăritoare nu a auzit de acest sfînt și prea slăvit ierarh? În care parte a lumii creștine nu s-a auzit de numele și de minunile lui? Care țară creștină ortodoxă nu are mulțime de biserici înălțate întru numele și în cinstea Sfîntului Ierarh Nicolae, spre slava Prea Bunului Dumnezeu, care l-a mărit și pe pămînt și în cer? Care creștin ortodox l-a chemat pe Sfîntul Nicolae în ajutor la necazurile și nevoile sale și nu a simțit în grabă prin el mila și îndurarea Preabunului Dumnezeu?

Deci, frații mei, deoarece astăzi se prăznuiește ziua Sfîntului Nicolae, se cuvine să vorbim, după a noastră putere, despre viața, petrecerea și minunile acestui mare ierarh al Bisericii lui Hristos. Căci auzind noi viața și ostenelile sfinților ne întărim în credință și în evlavie către Dumnezeu și către sfinții Lui și ne silim să le urmăm credința.

Sfîntul Ierarh Nicolae s-a născut în părțile Lichiei din Asia Mică, într-o cetate ce se numea Patara, din părinți cinstiți și drept credincioși. Tatăl său se numea Teofan, iar maica lui Nona. Rugîndu-se ei lui Dumne-

zeu, le-a dăruit acest copil binecuvîntat pe care l-au numit Nicolae, care se tîlcuiește „biruitor de popor", căci cu adevărat s-a arătat biruitor al răutății, așa binevoind Dumnezeu, spre folosul de obște al lumii. Copilul a fost ales, cu darul lui Dumnezeu, din pîntecele maicii sale, căci miercurea și vinerea nu primea mîncare și sugea numai din partea dreaptă.

Sosind vremea de școală, a fost dat la învățătura dumnezeiești Scripturi, pe care a deprins-o bine cu ajutorul Sfîntului Duh, făcîndu-se iscusit, atît în învățătură, cît și în lucrarea faptelor bune. De prietenii deșarte și de vorbe nefolositoare cu totul se ferea. Iar spre femeie nici a căuta în fața lor nu îndrăznea, căci avea mintea curată și totdeauna vorbea cu Dumnezeu și zăbovea la rugăciune în sfintele biserici, după cum zice proorocul: „*Voit-am a fi lepădat în casa Dumnezeului meu, mai mult decît a locui în locașurile păcătoșilor*" (Ps. 83, 11), devenind însuși biserică a Dumnezeului Celui viu. Apoi postea zile în șir, iar noaptea priveghea la rugăciune pînă dimineața, încît întrecea pe mulți de vîrsta lui și nu se vedea la dînsul nici un năravi tinerești, ci numai obiceiurile cele bune ale omului înțelept și bătrîn.

Fericitul Nicolae avea un moș episcop, cu același nume ca dînsul, care l-a luat la sine de ucenic. Și primind episcopul pe tînărul-bătrîn, care avea înțelepciune și viață curată, l-a suit prin treptele cele sfinte la preoție. Iar cînd l-a hirotonit a zis episcopul către credincioși: „Iată, fraților, văd un nou soare răsărind la marginea pămîntului, arătîndu-se către cei întristați ca o mare mîngîiere. Fericită va fi turma care va avea pe acest păstor, căci acesta va paște bine sufletele celor rătăciți și la pășunea bunei credințe îi va duce pe dînșii. Apoi se va arăta și ajutător fierbinte celor din nevoi". Această proorocie s-a împlinit întocmai. Deci primind sfîntul Nicolae treapta preoției, a sporit atît măsura postului, cît și neîncetate rugăciuni.

În acea vreme părinții fericitului Nicolae, s-au mutat la cele veșnice, el rămînînd moștenitor al averii lor, a împărțit-o la săraci, pentru că nu se uita la bogăție, nici se îngrijea pentru sporirea ei. Ci lepădînd toate grijile lumii, se sîrguia cu toată osîrdia a sluji lui Dumnezeu, precum zice psalmistul: „Către Tine, Doamne, am ridicat sufletul meu, învață-mă să fac voia Ta, că Tu ești Dumnezeul meu, *Către Tine sînt destinat din pîntecele mamei mele, Dumnezeul meu ești Tu*" (Ps. 21).

Iubiți credincioși,

Mîna Sfîntului Nicolae era întinsă spre săraci din tinerețele sale. Iată cum a miluit pe un om sărac din orașul său: era un om care avea

trei fete. Şi pentru că nu avea cu ce trăi, se gîndea să le dea spre desfrînare, ca prin aceasta să-şi cîştige existenţa. Căci sărăcia şi lipsa aruncă pe om în multe păcate. Auzind de aceasta Sfîntul Nicolae şi fiind foarte milostiv a miluit pe acest sărac într-un chip cu totul minunat. Noaptea, pe ascuns s-a dus fericitul la casa săracului şi i-a aruncat o pungă cu galbeni pe fereastră, apoi s-a întors la episcopie neştiut de nimeni. Aflînd banii, tatăl a mulţumit lui Dumnezeu şi cu ei şi-a căsătorit prima fiică.

După un timp Sfîntul Nicolae a aruncat noaptea prin fereastră în casa săracului o altă pungă cu galbeni şi îndată s-a făcut nevăzut. Aşa a căsătorit cu ei şi pe a doua fiică, scăpînd-o şi pe aceasta de păcatul cel cumplit al desfrînării. Cînd a aruncat Sfîntul Nicolae pe fereastră şi a treia pungă cu bani pentru cea de a treia fiică, îndată tatăl fetelor a fugit după el şi ajungîndu-l l-a cunoscut şi i-a mulţumit cu lacrimi pentru marea lui milostivire. Apoi plăcutul lui Dumnezeu Nicolae l-a mîngîiat şi l-a rugat cu jurămînt să nu spună nimănui taina aceasta.

Aşa a scăpat Sfîntul Nicolae pe cele trei fete de desfrînare. Dorind cuviosul să se închine la Mormîntul Domnului, a pornit cu o corabie spre Sfintele Locuri. Pe mare însă i-a cuprins o mare furtună încît toţi îl sileau să se roage lui Dumnezeu ca să-i scape cu viaţă. Cum a întins Sfîntul Nicolae mîinile la rugăciune îndată a încetat furtuna şi au ajuns cu bine la Mormîntul Domnului. Apoi s-a închinat cuviosul la Golgota, unde S-a răstignit Hristos pentru noi păcătoşii şi a sărutat Mormîntul dătător de viaţă şi toate sfintele locuri pe unde a trăit Mîntuitorul.

Întorcîndu-se cu corabia la Mira Lichiei, alesul lui Dumnezeu, Nicolae s-a retras din nou în mînăstirea sa. Dar pe cînd se ruga, a auzit de sus acest glas: „Nicolae, să intri în nevoinţa poporului, dacă doreşti să fii încununat!". Prin aceasta Dumnezeu îl chema la arhierie, să fie păstor şi povăţuitor de suflete. Vedeţi cine este vrednic de păstorie? Vedeţi pe cine alege Dumnezeu la preoţie şi arhierie? Nu pe cel ce are cinste, bogăţie şi multă ştiinţă. Ci pe cel ce are credinţă mare, dragoste multă, smerenie şi viaţă sfîntă. Altfel, vai de păstorul care este nevrednic de darul preoţiei! Vai de turma care este condusă de păstorii înrăiţi!

Înţelegînd voia Domnului, Sfîntul Nicolae a împlinit porunca ascultării. Deci, îndemnat fiind de Duhul Sfînt, s-a dus în cetatea Mira, şi pe cînd se închina în biserică, prin rînduială dumnezeiască, tot poporul s-a adunat în jurul lui şi i-a zis: „Nicolae să ne fie episcop!" Apoi a fost hirotonit arhiereu şi a ajuns Sfîntul Nicolae mare ierarh al Bisericii lui Hristos şi Mitropolit al Mirei Lichiei. Iar viaţa lui era plină de milostenii, de post şi rugăciune, de smerenie şi blîndeţe, încît strălucea ca un stîlp de foc în mijlocul poporului şi era mare făcător de minuni. Că pe mulţi

bolnavi îi vindeca cu rugăciunea și hrănea pe săraci, pe orfani și pe văduve; pe cei ce călătoreau pe mare îi izbăvea de primejdii, pe cei condamnați la moarte îi izbăvea de ucidere, în timp de foamete îndrepta corăbiile cu grîu spre Mira Lichiei.

În anul 285 împărații Dioclețian și Maximilian au început o grea persecuție împotriva creștinilor. Atunci mulți ierarhi, printre care și Sfîntul Nicolae de la Mira Lichiei, au fost închiși, pătimind multe chinuri pentru Hristos. Dar în anul 313, Sfîntul Constantin cel Mare dînd libertate creștinilor, a fost eliberat din închisoare și Sfîntul Nicolae.

Întorcîndu-se la scaunul său din Mira, îl așteptau la poarta cetății cu făclii aprinse în mîini mii de credincioși: săraci, bolnavi și văduve. Iar el, binecuvîntîndu-i, îi hrănea cu cuvîntul, cu rugăciunea și cu darul Sfîntului Duh, vindecînd nenumărate suferințe și boli fără leac. Astfel, vestea minunilor sale a ajuns pînă la Sfîntul împărat Constantin și mama sa Elena.

În anul 325 s-a adunat în Niceea primul mare Sinod Ecumenic, la care a luat parte și Sfîntul Nicolae. Atunci a fost condamnată erezia lui Arie care înșela pe mulți. La acest sinod Sfîntul Nicolae a apărat cu atîta rîvnă credința ortodoxă, încît a îndrăznit să-i dea două palme lui Arie cel blestemat. Sfîntul împărat Constantin s-a mîhnit de aceasta și a luat de la Sfîntul Nicolae omoforul și Evanghelia pe care o ținea în mîini. Dar noaptea Mîntuitorul i-a dat din nou Evanghelia în mîini, iar Maica Domnului i-a pus omoforul. Deci apărînd dogma Prea Sfintei Treimi, Sinodul Sfinților Părinți a dat anatema asupra ereticului Arie, iar ei s-au întors din nou la scaunele lor.

Odată trei voievozi au fost pîrîți la împăratul Constantin cum că s-ar ridica asupra lui cu oaste. Auzind împăratul, i-a aruncat în temniță și i-a condamnat la moarte. Iar ei fiind în lanțuri, se rugau cu lacrimi la Dumnezeu și la păstorul cel bun Nicolae să-i scape de moarte că sînt nevinovați.

Atunci marele ierarh s-a arătat noaptea în vis împăratului Constantin și i-a zis: „Împărate, nimic să nu faci voievozilor acestora că sînt nevinovați!". Iar împăratul socotind că este o nălucire, a adormit din nou. Apoi Sfîntul Nicolae s-a arătat și a treia oară împăratului și cu glas poruncitor i-a spus același lucru. Dimineață cînd trebuia să le taie capetele, împăratul a trimis poruncă să-i elibereze. Dar întîrziind solia, cei trei voievozi au fost scoși la locul de tăiere. Ei însă se rugau cu lacrimi Sfîntului Nicolae să-i salveze de moarte. Și iată sosește acolo Sfîntul Nicolae în veșminte arhierești, aruncă securea din mînile gealatului, dezleagă lanțurile cu care erau legați voievozii și eliberîndu-i le-a zis: „Eu sînt arhie-

reul lui Hristos Nicolae, care m-ați chemat în ajutor. Mergeți cu pace la casele voastre și dați laudă lui Dumnezeu pentru toate."

Așa ajuta marele ierarh pe toți cei condamnați pe nedrept și-i elibera din legături. Așa ajută el și acum tuturor celor ce sînt judecați și pedepsiți cu nedreptate și pe viață.

Altădată era mare foamete în Mira Lichiei și locuitorii cetății duceau mare lipsă, fiind amenințați să moară de foame. Atunci Sfîntul Nicolae se arăta noaptea pe puntea corăbiilor cu grîu care treceau pe mare și le îndrepta spre țărm, zicîndu-le „Vindeți grîul în Mira Lichiei căci este în mare lipsă". Așa a izbăvit de mai multe ori cetatea sa de foamete. La fel cînd era furtună pe mare și oamenii cereau ajutorul lui, marele păstor se arăta în veșminte arhierești la cîrma corăbiilor și certînd vînturile, îndrepta corăbiile spre limanuri, salvîndu-le de înecare. Dar și după mutarea sa Sfîntul Nicolae s-a dovedit apărător și izbăvitor al marinarilor, încît nu numai creștinii, ci și necreștinii poartă pe vase icoana Sfîntului Nicolae, patronul tuturor corăbierilor.

Ajungînd la adînci bătrînețe, Sfîntul Nicolae și-a binecuvîntat credincioșii, dîndu-le sfatul cel mai de pe urmă. Apoi a adormit cu pace la 6 decembrie în anul 342. Moaștele sale s-au așezat în biserica la care a slujit ca păstor al Mirelor mai mult de 50 ani, unde mulți veneau și primeau ajutor și sănătate. În secolul al XI-lea ocupînd turcii otomani Asia Mică, moaștele sfîntului de la Mira erau amenințate. Apoi cu rînduiala lui Dumnezeu, în primăvara anului 1087, moaștele Sfîntului Nicolae au fost furate de italieni din Mira Lichiei și duse în orașul Bari din sudul Italiei. La 9 mai 1087 au fost așezate în biserica Sfîntului Ștefan la malul mării. În secolul XIX mîna dreaptă a Sfîntului Nicolae a fost adusă și așezată în biserica Sfîntul Gheorghe din București, unde se află și astăzi.

Iubiți credincioși,

Astăzi prăznuim pe unul dintre sfinții cei mai mari și mai iubiți de credincioși. Sfîntul Ierarh Nicolae este patronul marinarilor și al copiilor, salvatorul celor din temniță și primejdii, ajutătorul săracilor și al celor nedreptățiți, protectorul fecioarelor și al călugărilor. Astăzi se fac slujbe frumoase în toate bisericile din țara noastră, unde se află mii de sfinte lăcașuri cu hramul Sfîntului Ierarh Nicolae. Astăzi este bucurie în casele creștinilor unde se află icoana Sfîntului și unde nu puțini tineri și bătrîni îi poartă numele. Să ne bucurăm cu toții astăzi și să prăznuim duhovnicește praznicul Sfîntului Ierarh Nicolae, ocrotitorul tuturor creștinilor și nu mai puțin al românilor, care au atîta evlavie față el și-i citesc mereu acatistul.

Cîte nu avem de învățat din viața și faptele Sfîntului Ierarh Nicolae! Mai întîi el ducea o viață îngerească. Avea credință tare în Dumnezeu și trăia în desăvîrșită feciorie. Mari sînt aceste două virtuți creștine, credința curată și viața în feciorie neîntinată — și mult ajutor dau creștinilor. Cu aceste două mari virtuți, mulți creștini au dobîndit raiul; alții prin mînăstiri au sporit în sfințenie, iar alții au primit harul Duhului Sfînt și au fost numărați în ceata sfinților.

La acestea Sfîntul Ierarh Nicolae a adăugat încă o altă virtute dumnezeiască anume milostenia. Puțini sfinți au fost milostivi ca Sfîntul Nicolae. El tot ce avea împărțea la săraci, iar pe cei din nevoi și primejdii îi izbăvea de pedeapsă și de moarte cu rugăciunile sale. Pentru aceasta l-a învrednicit Mîntuitorul nostru Iisus Hristos cu darul facerii de minuni și al vindecării suferințelor omenești. Căci mare putere are milostenia, fraților! Milostenia materială și duhovnicească a împodobit sufletele sfinților și ale părinților noștri.

Credința, fecioria, adică înfrînarea poftelor și milostenia sînt cele trei mari virtuți care l-au încununat pe Sfîntul Nicolae cu darul facerii de minuni și l-au numărat printre cei mai mari ierarhi, și apărători ai Ortodoxiei în Biserica noastră milenară, atît de iubit nouă tuturor. Aceasta se spune și în troparul lui: „Îndreptător credinței și chip blîndețelor, învățător înfrînării te-a arătat pe tine turmei tale, adevărul lucrurilor. Pentru aceasta ai cîștigat cu smerenia cele înalte, cu sărăcia cele bogate, părinte Ierarhe Nicolae, roagă pe Hristos Dumnezeu să mîntuiască sufletele noastre".

Să iubim pe sfinții lui Dumnezeu și „să le urmăm credința". Să iubim virtuțile pe care le-au iubit sfinții lui Dumnezeu și să le împlinim și noi în viață ca să ne învrednicim de viața cea veșnică împreună cu sfinții, în lumina lui Hristos. Să iubim și să apărăm dreapta credință ortodoxă, atacată acum de atîtea secte și învățături rele. Să iubim apoi viața curată, fecioria și înfrînarea poftelor trupești, fără de care nu ne putem mîntui. Toate păcatele se fac în afară de trup, spune Sfîntul Pavel, dar desfrînarea se face în trup, care este templu al Duhului Sfînt (1 Cor. 6, 19) Cine pierde această mare virtute și cade în păcate trupești, alungă de la el pe Duhul Sfînt și-și face trupul templu al iadului, spre osîndă veșnică. Ați văzut cum a salvat Sfîntul Nicolae pe cele trei fete de la desfrînare. Salvați pe copii, pe fiii dumneavoastră de păcatul cel ucigaș al desfrînării. Amintiți-vă de cuvintele Sfîntului Pavel: „*Cinstită să fie nunta întru toate și patul nespurcat. Iar pe desfrînați îi va judeca Dumnezeu*" (Evrei 13, 4). Desfrînarea omoară sănătatea trupului și a sufletului, dezbină familia, scurtează viața și aruncă pe om în osînda veșnică.

Să iubim și milostenia creștină, mila față de tot omul de lîngă noi, care nu are ce mînca, sau moare părăsit de toți; care cere un cuvînt bun, un sfat, o carte, un mic ajutor omenesc. „*Fericiți cei milostivi că aceia se vor milui*". (Matei 5, 7); zice Hristos. Fericiți sînt acei creștini care iubesc aceste trei mari fapte bune, credința dreaptă, curăția trupului și milostenia. Acestea, împreună cu rugăciunea și smerenia, cu răbdarea și nădejdea ne duc cel mai ușor întru împărția lui Dumnezeu. Să cerem așadar ajutorul Sfîntului Nicolae în toată viața noastră, să-i citim adeseori acatistul, să urmăm blîndeții și smereniei lui și să nu uităm că sîntem în postul Crăciunului, că sîntem datori să ne spovedim la preot cu toată familia, să ne facem canonul dat, apoi să ne împărtășim cu Trupul și Sîngele lui Hristos.

De încheiere să cerem mereu ajutorul Sfîntului Nicolae, adresîndu-i această scurtă rugăciune:

„*Sfinte Ierarhe Nicolae, mare făcătorule de minuni, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi*" Amin.

Iubiți

T rei
tatăl lor:
4 decembr
muceniță
sfinte moa

Cu pă
Domnului
și de neam

Dar, fi
se cuvine s
și în ce fel
a lui Hris
creștini, c

Maica
puțină vre
sa Filoteia
Trecînd m
învățăturil

lîngă noi,
ın cuvînt
ilostivi că
ei creştini
a trupului
răbdarea
Să cerem
n adeseori
sîntem în
cu toată
Trupul şi

dresîndu-i

lui Dum-

PREDICĂ
LA SFÎNTA MUCENIŢĂ FILOTEIA
(7 decembrie)

„Şi va da frate pe frate la moarte şi tatăl pe fiu" (Matei 10, 21).

Iubiţi credincioşi,

Trei mari mucenițe și fecioare au fost date la munci și la moarte de tatăl lor: Sfînta marea mucenită Varvara, a cărei prăznuire se face la 4 decembrie; Sfînta marea mucenită Hristina, de la 24 iulie și Sfînta mucenită Filoteia, pe care o prăznuim astăzi la 7 decembrie și ale cărei sfinte moaște se află în țara la noi, la mînăstirea Curtea de Argeș.

Cu pătimirea acestor mari mucenițe și fecioare s-a împlinit cuvîntul Domnului din Evanghelie, care zice: *„Veți fi dați și de părinți și de frați și de neamuri și de prieteni și vă vor ucide pe voi"* (Luca 21, 16).

Dar, fiindcă astăzi este sărbătoarea Sfintei Filoteia în țara noastră, se cuvine să vă spunem cum a fost viața și petrecerea acestei sfinte fecioare și în ce fel au ajuns sfintele ei moaște la Curtea de Argeș. Această mireasă a lui Hristos era din vestita cetate Tîrnovo, Bulgaria, fiică de părinți creștini, cu meseria plugari.

Maica sa, după ce a născut pe această stîlpare a raiului, mai trăind puțină vreme, s-a dus către Domnul după ce, mai întîi, învățase pe fiica sa Filoteia dreapta credință în Hristos, rugăciunea și toată fapta bună. Trecînd mama ei către Domnul, copila Filoteia, aducîndu-și aminte de învățăturile mamei sale, a început a se îngriji de toate virtuțile cu darul

lui Hristos. Dintre toate, însă, iubea cel mai mult fecioria, rugăciunea și milostenia la săraci.

Deși era copilă, ea nu se ducea la jocuri copilărești împreună cu celelalte de o vîrstă cu ea, nici nu lua parte la jocuri sau priveliști trecătoare unde se cîntă cîntece lumești, nici nu iubea hainele scumpe și frumoase, nici împletiturile părului, nici mîncărurile și băuturile alese, după cum obișnuiesc unele fete din vremurile noastre. Ci în toată vremea era plecată spre lucrarea faptelor bune, după a ei pricepere și putere. Căci darul lui Dumnezeu, cercetînd inima ei curată, o ajuta și o întărea din zi în zi, spre desăvîrșire duhovnicească pe calea Sfintei Evanghelii care duce pe om la mîntuirea sufletului. Că petrecea numai în înfrînare și rugăciune și cu mare evlavie lua parte la slujbele bisericești pe care le asculta cu luare aminte.

Toate virtuțile și cuvintele bune le sădea în inima sa și se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu, să-i ajute a le împlini și cu fapta. Astfel petrecînd Sfînta Filoteia, a auzit odată citindu-se în Sfînta Evanghelie: „Fericiți cei milostivi că aceia se vor milui" (Matei 5, 7). Cuvîntul acesta atît de mult a intrat în inima ei, încît s-a hotărît cu mare rîvnă să facă milostenie după puterea ei cu cei necăjiți și săraci. Dar se silea să miluiască pe ascuns, ca să nu-și piardă plata cu lauda oamenilor, după porunca Domnului care zice: „*Luați aminte, să nu faceți milostenia voastră înaintea oamenilor ca să fiți văzuți de dînșii; iar de nu, plată nu veți avea înaintea Tatălui vostru cel din ceruri*" (Mt. 6, 1) și iarăși: „*Tu cînd faci milostenie să nu trîmbițezi înaintea ta, precum fac fățarnicii în adunări și în uliță, ca să se slăvească de oameni. Amin zic vouă că își pierd plata lor. Iar tu, făcînd milostenie, să nu știe stînga ta ce face dreapta ta ca să fie milostenia ta într-ascuns și Părintele tău cel ce vede într-ascuns, îți va da ție plată la arătare*" (Mt. 6, 2—4). Astfel cugetînd, Sfînta Filoteia, făcea milostenie în ascuns, hrănea pe cei flămînzi, îmbrăca pe cei goi cu hainele sale și ajuta pe cei săraci cu tot ce putea, avînd dragoste fierbinte către Dumnezeu și către aproapele. La dînsa se împlineau cuvintele psalmistului David, care zice: „*Dreptul toată ziua miluiește și dă împrumut*" (Ps.)

Așa petrecînd fericita fecioară Filoteia, s-au ridicat asupra ei ispitele diavolului, care nu încetează a împiedica pe cei ce lucrează fapta cea bună. Dar ea se îmbărbăta, aducîndu-și aminte de cuvintele Sfintei Scripturi care zice: „*Fiule, dacă te-ai apropiat să slujești Domnului tău, pregătește-ți inima ta spre ispită*" Astfel, diavolul a ridicat asupra ei pe mama sa vitregă ,care o oprea să mai facă milostenie. Ba, încă o ura, o bătea și o pîra la tatăl ei, oprind-o să mai miluiască pe săraci, nici să meargă la biserică. Căci așa sînt mai ales mamele vitrege și necredincioase.

Iubiți credincioși,

Iată cît de grea este viața copiilor care nu au părinți buni! Dar fericita Filoteia răbda toate cu bucurie și mulțumea lui Dumnezeu pentru aceste necazuri. Și era așa de milostivă cu săracii și copiii orfani pentru dragostea Mirelui ei Hristos, încît și hainele cele bune, și hrana și banii ei îi împărțea și nimic din lumea aceasta nu iubea mai mult ca rugăciunea, facerea de bine, fecioria, milostenia, bunătatea și îndelunga răbdare. Iar tatăl ei, văzînd petrecerea așa de sfîntă și nevinovată a fiicei sale, în loc să se bucure și să mulțumească lui Dumnezeu că l-a învrednicit să fie tatăl unei copile ca aceasta, de care toată lumea nu era vrednică, nu numai că nu voia să urmeze fericitei Filoteia, ci o ura din suflet și o chinuia cu felurite necazuri, cu bătăi, cu ocări, înjurături, și în tot felul se ostenea să o oprească de la faptele ei cele bune și sfinte. Dar copila Filoteia, care nu avea decît 12 ani, mai mult se ostenea să urmeze lui Hristos.

Deci sosind primăvara, cînd tot omul se silește să are și să semene pămîntul, a ieșit și tatăl fericitei Filoteia cu plugul la cîmp, pentru a-și ara și semăna ogorul lui. Și a poruncit femeii sale să-i trimită bucate acolo, prin fiica sa Filoteia. Dar mergînd fericita cu bucate la cîmp pentru tatăl ei, în fiecare zi împărțea din mîncare la săracii care o știau și îi cereau milostenie. Într-o zi a întrebat soțul pe femeia sa: „Pentru ce nu-mi trimiți bucate de ajuns și rămîn totdeauna flămînd?" Iar femeia i-a răspuns: „Eu ți-am trimis întotdeauna bucate destule, dar știu eu ce face fiica ta pe cale cu dînsele? Poate, după obicei, le dă săracilor!"

Auzind acestea tatăl ei a tăcut. Dar diavolul i-a băgat în inima lui gînd rău și ucigaș, să pîndească pe fericita copilă, să vadă ce face cu bucatele. Deci, ducîndu-se iarăși la cîmp la lucrul său, a așteptat pînă la vremea cînd trebuia să vină fericita cu bucatele. Plecînd Sfînta Filoteia cu bucate la cîmp, au înconjutat-o pe cale săracii, cerîndu-i milostenie. Iar ea după obicei, a început a le împărți din bucate.

Tatăl ei văzînd pe ascuns ce făcea fiica sa, umplîndu-se de ură și biruindu-se de mînie diavolească a aruncat asupra fericitei Filoteia cu barda cea plugărească pe care o avea la brîu și lovind-o tare la un picior, îndată, cu voia lui Dumnezeu și-a dat sfîntul ei suflet în mîinile lui Hristos. „Mare ești, Doamne, și minunate sînt lucrurile Tale și nici un cuvînt nu este de ajuns a spune minunile Tale" (Ps.). Cît sînt de nenumărate căile Tale și neajunse judecățile Tale!

Nu era prigoană asupra creștinilor, ca de demult pe vremea tiranilor împărați; nu erau tirani să poruncească; nu erau nici muncitori care să chinuiască. Ci fericita și Sfînta Filoteia a fost chinuită în vreme de creș-

tinătate, nu de cei străini, ci chiar de tatăl care a născut-o și de mama sa vitregă care erau creștini cu credință. Dar prin răbdarea ispitelor aduse de părinți, prin dragostea ei către Dumnezeu și prin rîvna ei către lucrarea faptelor bune, Sfînta Filoteia, s-a făcut muceniță aleasă, nu mai puțin, nici mai prejos decît mucenicii și mucenițele cele de demult, care au mărturisit pe Dumnezeu înaintea tiranilor și au pătimit de la dînșii.

Așa s-a încununat, cu cunună mucenicească de la Dumnezeu fericita copilă Filoteia cea blîndă, cea curată și plină de milostivire către cei săraci și așa sufletul ei a zburat ca o porumbiță sfîntă către Mirele ei Hristos din ceruri. Deci trupul Sfintei Filoteia rămînînd pe pămînt și încă curgînd sînge din piciorul ei cel tăiat, a strălucit de lumină cerească, încît ticălosul și ucigașul ei tată a fost cuprins de spaimă și cutremur. Se temea atît pentru că s-a făcut ucigașul fiicei sale, cît și pentru strălucirea luminii ce se vedea împrejurul sfintelor ei moaște. Zadarnic a încercat să le ridice de jos, că nu putea nici să se apropie, nici să se atingă de trupul Sfintei Filoteia căci o putere nevăzută îl oprea, fiind singur ucigaș al fiicei sale.

Văzînd această minune a alergat în orașul Tîrnovo și a spus arhiepiscopului păcatul făcut și cum sfîntul trup al fericitei copile zace pe pămînt și este proslăvit de Dumnezeu cu slavă cerească. Atunci arhiepiscopul, sfătuindu-se cu clerul și credincioșii, au mers afară de cetate cu făclii aprinse și tămîie și făcînd rugăciune și litanie în jurul trupului Sfintei Filoteia, a încercat să-l ducă la mitropolia din Tîrnovo, dar n-a putut căci trupul ei se arăta foarte greu și nu voia să rămînă acolo. Deci făcînd multe rugăciuni, cereau Sfintei Filoteia să le arate unde anume ar dori să fie dus trupul ei cel preaslăvit. Și astfel pomeneau numeroase biserici și mînăstiri de la sudul și nordul Dunării, dar trupul sfintei nu se ușura deloc. La urmă au pomenit și de Mînăstirea Curtea de Argeș, și o minune! Deodată trupul Sfintei Filoteia s-a ușurat cu totul, ca semn că aici dorește să-i fie duse moaștele.

Deci trimițînd scrisoare lui Radu-Negru Voievod, Domnul Țării Românești, îl rugau să primească moaștele Sfintei Muceniță Filoteia la mînăstirea sa din Curtea de Argeș. Evlaviosul domn, mulțumind lui Dumnezeu pentru acest mare dar, a ieșit la Dunăre cu tot clerul și mulțime de popor cu făclii aprinse și primind moaștele Sfintei Filoteia, le-a adus cu mare cinste din sat în sat, din biserică în biserică și le-a așezat în Biserica domnească din Curtea de Argeș, care era pe atunci capitala Țării Românești, unde se păstrează cu mare evlavie pînă astăzi. Și întrucît sfintele ei moaște au fost așezate aici în biserică probabil la 7 decembrie, în fiecare

an la această dată se face la mînăstirea Curtea de Argeș mare slujbă cu sobor și procesiune cu moaștele Sfintei Filoteia.

Iubiți credincioși,

La mînăstirea Curtea de Argeș mulți credincioși vin și se roagă. Numai să ne rugăm cu credință și cu viață curată. Altfel, nici Dumnezeu, nici sfinții Lui nu ne primesc rugăciunea, nici nu se împlinesc cererile. Părinții care își ucid proprii copii prin avort sau prin sminteală și lipsă de educație religioasă și morală, cum vor putea cere ajutorul Sfintei Filoteia, care a fost ucisă de mînile tatălui ei? Oare acești părinți ucigași nu vor avea aceeași soartă ca tatăl Sfintei Filoteia? Sau cei care trăiesc în tot felul de desfrînări și nu se pocăiesc, cum vor îndrăzni să-i ceară ajutorul și să-i sărute trupul ei sfînt și fecioresc? Sau cei care trăiesc în ură, în dușmănie și nu miluiesc pe copiii orfani și pe cei de aproape care sînt lipsiți, cum vor îndrăzni să ceară ajutorul Sfintei Mucenițe Filoteia, care, săracă fiind, își dădea și hainele de pe ea și mîncarea de la gură, celor săraci și lipsiți?

Deci, nu cumva să ne arătăm răi, zgîrciți și ucigași ca tatăl și mama cea vitregă a Sfintei Filoteia. Nici nepăsători de bolnavi, de orfani și copii ca atîția părinți de azi care nu au nici o grijă de educația și buna creștere a copiilor lor. Nu vedem noi cîți copii sînt abandonați de părinți prin divorț? Cine va mai putea tămădui și mîngîia inimile zdrobite ale copiilor fără părinți? Ce alte mame vitrege pot lua locul adevăratelor mame?

Aveți grijă de copiii voștri cum îi nașteți, cum îi creșteți și cum îi educați. Aceasta este cea mai înaltă datorie a părinților și de ea depinde mîntuirea sau osînda lor. Nu vă ucideți copiii, nici trupește, prin avort, nici sufletește prin lipsă de exemplu viu, prin lipsă de educație creștină și prin sminteală.

Apoi duceți copiii de mici la biserică. Vorbiți-le de Hristos, picurați în inimile lor dragostea de oameni, mila, respectul, milostenia și dreapta credință.

Așa de vom crește copiii noștri, vom avea urmași buni, cetățeni devotați, creștini aleși, apărători curajoși ai țării și credinței, fii credincioși ai Bisericii și moștenitori vrednici ai împărăției lui Hristos. Amin.

PREDICĂ
LA SFÎNTUL IERARH SPIRIDON
(12 decembrie)

„Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi, Dumnezeul lui Israil" (Psalm 67, 36)

Iubiți credincioși,

Sfîntul și marele Ierarh Spiridon, făcătorul de minuni, s-a născut și a crescut în insula Cipru din părinți simpli, dar drept credincioși. În copilărie a fost crescător de oi. Apoi, venind în vîrstă, s-a căsătorit cu nuntă legiuită și a fost tată de copii. El viețuia cu cinste și cu mare plăcere de Dumnezeu, urmînd lui David proorocul, cu blîndețea lui Iacob, cu curăția inimii și lui Avraam cu primirea de străini. După puțini ani murindu-i soția sa, blîndul Spiridon s-a pus și mai mult în slujba lui Dumnezeu prin fapte bune, iar averea sa o cheltuia spre odihna săracilor. În lume fiind, atît de mult a plăcut lui Dumnzeu, încît s-a învrednicit de darul facerii de minuni, căci vindeca multe boli greu de tămăduit și izgonea duhurile rele din oameni cu rugăciunile sale.

Pentru viața sa cuvioasă și sfîntă a fost ales episcop al cetății Trimitunda, o cetate vestită a Ciprului, sub împărăția marelui Constantin și a fiului său Constantin. Ca păstor al turmei lui Hristos, Sfîntul Spiridon făcea numeroase minuni și milostenie cu cei lipsiți. Odată a fost o mare secetă și foamete în Cipru, încît mureau oamenii și vitele din cauza lipsei de hrană și apă. Văzînd aceasta Sfîntul Spiridon, ca un alt Ilie, s-a rugat lui Dumnezeu cu mîinile înălțate la cer pînă cînd a căzut ploaie din belșug și adăpînd pămîntul, a scăpat pe oameni de moarte. Altădată nu mai

conteneau ploile, dar rugîndu-se păstorul cel bun lui Dumnezeu din toată inima, îndată au încetat ploile și s-a făcut timp frumos cu soare și cer senin.

După cîțiva ani iar s-a făcut secetă și foamete în Cipru, cu îngăduința lui Dumnezeu pentru păcatele oamenilor, spre mâhnirea săracilor și spre bucuria vînzătorilor de grîu. Un bogat zgîrcit și necredincios avea hambarele pline cu grîu, dar nu voia să dea la cei lipsiți milostenie sau cu preț mai mic. Și era în Trimitunda un sărac cu mulți copii care murea de foame pentru că nu avea bani să cumpere grîu de la acel bogat rău și nemilostiv. Atunci a venit la Sfîntul Spiridon cu plîngere și spunîndu-i nevoia și nemilostivirea bogatului marele ierarh i-a zis: „Nu plînge, frate, ci mergi la casa ta, pentru că așa grăiește Duhul Sfînt, că dimineață se va umple casa ta de grîu, iar pe bogatul acela îl vei vedea rugîndu-se de tine și dîndu-ți grîu fără de plată". Dar săracul, îndoindu-se, s-a dus mîhnit la casa sa.

Noaptea, prin porunca lui Dumnezeu, a venit ploaie mare pe pămînt, iar hambarele bogatului nemilostiv și iubitor de argint, fiind în calea apei, au căzut și grîul s-a risipit, fiind dus de ape pe uluce și prin curțile oamenilor. Iar bogatul cel nemilostiv, văzînd grîul risipit prin toată cetatea, alerga, strigînd și cerînd ajutor de la oameni să-i dea grîul înapoi, ca să nu rămînă cu totul sărac. Dar săracii, văzînd atîta grîu risipit, și-au umplut casele de grîu, scăpînd de foamete.

Altă minune: un prieten îmbunătățit al Sfîntului Spiridon a fost pîrît pe nedrept la judecător și condamnat la moarte. Auzind marele păstor, s-a dus repede la locul de pedeapsă ca să-i scape viața. Pe cale, dînd de un pîrîu revărsat de ploi, l-a trecut în chip minunat și a scăpat de moarte pe cel nevinovat.

Altă dată, o femeie păcătoasă voind să spele picioarele Sfîntului Spiridon, el n-a primit-o pînă nu și-a recunoscut și mărturisit păcatele, făgăduind că din ceasul acela se va pocăi. Așa cîștiga bunul păstor sufletele oamenilor ajunse prin patimi îi mîinile vrăjmașului diavol.

În timpul împărăției Sfîntului Constantin cel Mare s-a ivit eresul lui Arie care învăța că Fiul a fost creat și deci nu este de o ființă cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, amăgind pe mulți și tulburînd pacea Bisericii lui Hristos. Atunci împăratul împreună cu toți episcopii din Răsărit și Apus au hotărît să facă un mare sinod la Niceea ca să stabilească definitiv dogma Prea Sfintei Treimi și să condamne pe ereticul Arie. Sinodul s-a ținut în anul 325 și au luat parte la el 318 Sfinți Părinți, printre care și Sfîntul Spiridon al Trimitundei. Aici erau Sfîntul Atanasie al Alexandriei, Sfîntul Nicolae de la Mira Lichiei și mulți alți Părinți purtători de

eu întru sfinții
' (Psalm 67, 36)

ni, s-a născut
t credincioși.
a căsătorit cu
cu mare plă-
țea lui Iacob,
ıpă puțini ani
în slujba lui
ihna săracilor.
-a învrednicit
de tămăduit

cetății Trimi-
Constantin și
întul Spiridon
a fost o mare
in cauza lipsei
Ilie, s-a rugat
oaie din belșug
ădată nu mai

Dumnezeu. Din partea lui Arie erau la sinod și cîțiva filosofi elini care apărau eresul lui. Între aceștia era și filosoful Tertie, mare retor și dușman al dreptei credințe ortodoxe. Sinodul de la Niceea a combătut învățăturile lui Arie si a compus primele șapte articole de credință din Crez. Cu acest filosof a cerut să se confrunte Sfîntul Spiridon, deși era bărbat neînvățat, și nu știa decît pe Hristos, pe Acela răstignit. Sfinții Părinți îl opreau să nu îndrăznească a înfrunta pe acest sofist meșter la cuvinte.

Dar Sfîntul Spiridon, știind cît poate înțelepciunea cea de sus și cît sînt de neputincioase înțelepciunile omenești, s-a apropiat de bărbatul acela, zicîndu-i „În numele lui Iisus Hristos, o filosofule, ia aminte la mine și ascultă cele ce voiesc a-ți spune. Unul este Dumnezeu Care a făcut cerul și pămîntul, pe om și toate cele văzute și cele nevăzute, pe care le-a așezat cu cuvîntul și cu duhul Său. Pe acest Cuvînt Îl credem noi că este Fiul lui Dumnezeu, care S-a milostivit spre rătăcirea noastră. S-a Născut din Fecioară, a viețuit cu oamenii, a pătimit și a murit pentru mîntuirea noastră; apoi a înviat și împreună cu El a înviat tot neamul omenesc. Pe Acesta Îl așteptăm să vină să judece vii și morții cu dreptate si să răsplătească fiecăruia după vrednicie, și-L credem că este de o ființă cu Tatăl, împreună șezător și asemenea cinstit. Acestea le mărturisim fără ispitire și fără încercare, și nici tu nu îndrăzni a ispiti cum sînt acestea, pentru că întrec înțelepciunea ta și sînt mult mai înalte decît toată cunoștința". Apoi tăcînd puțin, a zis: „Nu ți se pare ție a fi acestea astfel o filosofie? Pentru ca să te încredințezi de adevăr, ia aminte la acest mic lucru, măcar că nu se cădea să asemănăm firea îndumnezeită și mai presus de ființă, cu făptura zidită și stricăcioasă. Dar de vreme ce ochii sînt mai credincioși decît urechile și cel puțin credincios nu crede cu ușurință dacă nu va vedea ceva cu ochii trupești; pentru aceasta voiesc să vă încredințez pe față cu această cărămidă, care este alcătuită din trei elemente pămînt, apă și foc".

Zicînd acestea, Sfîntul Spiridon a făcut semnul Sfintei Cruci cu dreapta, avînd în stînga cărămida, și a zis: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh". Apoi, strîngînd cărămida, s-a văzut un lucru minunat. Focul s-a ridicar spre cer apa s-a vărsat pe pămînt, iar lutul din cărămidă a rămas în mîinile lui. Cărămida a fost aleasă de Sfîntul Spiridon ca simbol și imagine a Prea Sfintei Treimi. Focul este semnul Tatălui, lutul, al Fiului întrupat, iar apa care a curs este simbolul Duhului Sfînt revărsat peste lume. Cei ce vedeau s-au spăimîntat, și mai ales filosoful care a zis: „Cred că așa sînt cele grăite de tine". Iar bătrînul episcop i-a zis: „Vino dar și primește semnul sfintei credințe". Filosoful, întorcîn-

du-se către pri
mine întrebare
telor, iar cu m
Dar de cînd, î
și facerea minu
că nu poate st
cineva poate s
mine, să urme

Astfel, filo
biruit de Sfîntu
dincioși, iar a

Iubiți cred

Săvîrșindu
prin care Arie
pii printre care

În acea v
în toate faptele
cerească. Atun
fiicei lui, Irina
a rămas odoru
pretutindeni o
văduvei și fiind
cu casnicii săi
pe Lazăr, zicîn
încredințat ție
răspuns, zicînd
ei, Sfîntul Spir
va deștepta D
odorul ascuns

Murind Sf
stanțiu. Acesta
pe care nici u
cu lacrimi lui I
Într-o noapte
care i s-a spus:
s-a deșteptat a
osteneală, a afl

du-se către prietenii și ucenicii săi, a zis: „Ascultați-mă! Pînă cînd era cu mine întrebarea de cuvinte și filozofia am adus cuvinte împotriva cuvintelor, iar cu meșteșugul iubirii de întrebare, biruiam pe cele puse înainte. Dar de cînd, în locul cuvintelor, a ieșit din gura acestui bătrîn puterea și facerea minunii, nimic nu mai pot cuvintele împotriva puterii, pentru că nu poate sta omul împotriva lui Dumnezeu. Deci dacă și dintre voi cineva poate să înțeleagă ca mine, să creadă în Hristos, și împreună cu mine, să urmeze acestui bătrîn, prin care a vorbit Dumnezeu".

Astfel, filosoful acela, primind credința creștină, se bucura că a fost biruit de Sfîntul Spiridon spre folosul său, și se bucurau toți cei bine credincioși, iar arienii și cei necredincioși se rușinau.

Iubiți credincioși,

Săvîrșindu-se marele Sinod de la Niceea al celor 318 Sfinți Părinți prin care Arie a fost trimis în exil iar învățătura lui lepădată, toți episcopii printre care și Sfîntul Spiridon s-au întors la eparhiile lor.

În acea vreme a murit fiica lui, Irina, care își dusese tinerețea ei în toate faptele bune și în feciorie curată, făcîndu-se vrednică de împărăția cerească. Atunci a venit la Sfîntul o femeie plîngînd și spunînd că a dat fiicei lui, Irina, un odor de aur spre păstrare, dar murind ea în grabă, a rămas odorul ascuns, neștiut de nimenea. Sfîntul Spiridon a căutat pretutindeni odorul cel ascuns, dar nu l-a găsit. Apoi văzînd lacrimile văduvei și fiindu-i milă de dînsa, a mers la mormîntul fiicei sale, împreună cu casnicii săi și a strigat către cea moartă precum și altădată Hristos pe Lazăr, zicîndu-i: „Fiică Irino, unde este odorul cel de aur care ți s-a încredințat ție spre păstrare?" Iar răposata, cu puterea lui Hristos a răspuns, zicînd: „În cutare loc al casei l-am ascuns". Și i-a zis Tatăl ei, Sfîntul Spiridon: „Dormi de acum, în pace, fiica mea, pînă cînd te va deștepta Dreptul Judecător la învierea cea de obște". Deci, aflînd odorul ascuns l-a dat văduvei, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate.

Murind Sfîntul Constantin cel Mare a luat împărăția fiul său Constanțiu. Acesta, pe cînd era în Antiohia Siriei a căzut într-o grea boală pe care nici un doctor n-o putea vindeca. Atunci împăratul s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu să-l vindece în chip minunat, cu ajutor de sus. Într-o noapte a văzut în vis un episcop înconjurat de mai mulți despre care i s-a spus: „numai acest episcop, te poate vindeca de boală!". Cînd s-a deșteptat a cercetat mult cine să fie acel episcop minunat și, cu mare osteneală, a aflat că este Sfîntul Spiridon din insula Cipru. Deci chemîn-

du-l, a mers cu ucenicul său Trifilie la împăratul Constanțiu, în Antiohia. Cum a ajuns la patul bolnavului, a fost cunoscut de dînsul și i-a arătat suferința. Atunci marele păstor s-a rugat lui Dumnezeu pentru el. Apoi l-a miruit cu untdelemn sfînt de la Mormîntul Domnului și cum a pus mîinile pe capul bolnavului îndată s-a făcut deplin sănătos.

La urmă împăratul l-a ospătat și voia să-i dea multe daruri de aur. Dar sfîntul l-a sfătuit să le împartă la săraci, și la biserici, căci dreptților și plăcuților lui Dumnezeu nu le trebuie aur, nici bogăție și mărire pămîntească. Pe cînd ieșea ucenicul său Trifilie se uimea de frumusețea și bogăția palatului împărătesc. Dar Sfîntul Spiridon i-a zis: „Ce te minunezi, frate? Oare mîndria și slava împărătească fac pe împărat mai drept decît pe alții? Oare nu moare împăratul la fel ca și cel sărac și se dă îngropării? Oare nu va sta ca și un oarecare înaintea înfricoșatului Judecător?. Pentru ce să cinstim pe cele trecătoare și stricăcioase care nu ajută la nimic și să nu ne gîndim la cele veșnice și la slava împărăției lui Dumnezeu?"

Într-o noapte, au venit niște tîlhari să-i fure oile, căci sfîntul avea oi pe care singur le păștea. Dar cu puterea lui Hristos tîlharii au rămas nemișcați pînă dimineață. Cînd i-a văzut cuviosul, i-a întrebat pricina, iar ei și-au mărturisit păcatul, cerîndu-și iertare. Deci iertîndu-i, le-a zis cu blîndețe: „Luați și voi acest berbec, ca să nu vă fie osteneala degeaba !".

Odată, la slujbă, se grăbea Sfîntul Spiridon, avînd nevoie să meargă undeva. Dar diaconul lui cînta pe larg lungind slujba. Atunci blîndul ierarh i-a zis „Taci !" și îndată a amuțit diaconul. Apoi s-a rugat pentru el și i s-a dezlegat graiul.

La o vecernie, slujea Sfîntul Spiridon singur, neavînd cîntăreț. Oamenii de afară, însă, auzeau cum răsuna biserica de frumoase cîntări; căci, în locul cîntăreților, îngerii din cer dădeau răspuns la rugăciunile sfîntului.

Așa s-a nevoit marele ierarh Spiridon, slăvind pe Dumnezeu și ajutînd la mîntuirea oamenilor, pînă a ajuns la vîrsta proorocită de psalmistul David. Apoi cunoscîndu-și ceasul sfîrșitului, s-a rugat îndelung, a binecuvîntat pe toți și s-a mutat la cer cu pace la 12 decembrie, numărîndu-se în ceata sfinților și marilor ierarhi ai Bisericii lui Hristos. Moaștele sale, nestricate, au stat multă vreme în biserica sa din Trimitunda Ciprului. Apoi năvălind arabii și turcii asupra insulei, sfintele sale moaște au fost duse pe ascuns în insula Kerkira (Corfu), unde se păstrează cu mare evlavie în catedrala mitropolitană. Aici aleargă credincioși de peste tot și mulți primesc ajutor și sănătate. De trei ori pe an moaștele sale se scot în procesiune cu numeroși preoți și credincioși.

Iubiți credincioși,

Astăzi ne-am adunat în sfintele biserici să cinstim după cuviință pe Sfîntul Ierarh Spiridon, făcătorul de minuni. A fost un mare și iscusit păstor de suflete, deși n-a trăit în viața călugărească, nici n-a învățat multă carte.

Care au fost principalele virtuți creștine prin care Sfîntul Ierarh Spiridon s-a învrednicit de atîta înțelepciune, cinste și har de la Dumnezeu? Acestea au fost îndeosebi *credința sa puternică în Dumnezeu, curăția inimii, milostenia și smerenia.* Nimeni nu poate face minuni și nici vreo faptă bună, dacă mai întîi nu crede cu tărie în Domnul Hristos. Cînd Mîntuitorul făcea vreo minune întîi îl întreba pe cel ce venea la El: *„Crezi că pot să fac Eu aceasta?"*

Sfîntul Spiridon avea o mare credință în Dumnezeu. O credință sinceră, curată, statornică, neiscoditoare, izvorîtă din dragoste, din smerenie și rugăciune, iar nu din multă cunoștință care aruncă adesori pe om în păcatul mîndriei. Să avem și noi credință tare, curată, ortodoxă, adică dreaptă și statornică în Dumnezeu, că atunci tot ce vom cere cu smerenie spre mîntuire, ne va da Tatăl nostru cel ceresc.

Sfîntul ierarh Spiridon avea inimă curată de copil, de sfînt, de om al lui Dumnezeu, în care se odihnea harul Duhului Sfînt. Mare virtute este curăția inimii. Pe aceasta și Hristos o laudă și o cere de la noi, cînd zice: *„Fericiți cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu"* (Matei 5. 8).

Mintea se întinează prin păcate, prin fapte și gînduri rele. Mai ales prin ură, necredință, desfrînare și mîndrie, nu ne putem nici ruga, nici avea mintea la Dumnezeu, nu putem face nimic bun, folositor, care poate, să dureze. Vai de omul cu inima întinată, tulburată, lipsită de bucuria mîntuirii și de pacea lui Dumnezeu.

Dimpotrivă, fericit este omul cu inima curată, împăcată cu Dumnezeu și cu oamenii, în care se odihnește Duhul Sfînt și dragostea evanghelică. El se roagă liniștit, rabdă toate ispitele, are pace sufletească, este plin de nădejde și de bucuria vieții veșnice. Să ne curățim inimile, frații mei, de patimi, de răutate, de desfrînare și de tot păcatul. Numai așa ne vom învrednici să vedem pe Dumnezeu și să fim fii ai Celui Preaînalt.

Dar despre milostenia Sfîntului Spiridon ce ar trebui să mai vorbim? Că toată viața sa a jertfit-o pentru Dumnezeu și pentru oameni. Majoritatea minunilor sale sînt fapte de milostenie pentru ajutorarea celor săraci și flămînzi. Deci să iubim și noi pe oameni, pe cei săraci și lipsiți și să-i ajutăm cu milostenia și grija cu care i-a iubit și ajutat Sfîntul Ierarh Spiridon.

Ultima mare virtute a acestui sfînt a fost smerenia. Rar alt episcop și păstor de suflete care să aibă smerenia Sfîntului Spiridon. El purta haine sărăcăcioase, țărănești, pe cap avea mitră de papură, în mîini toiag de lemn, iar de multe ori păștea turma de oi. Prin smerenie Sfîntul Spiridon își acoperea marile sale daruri cu care îl înzestrase Dumnezeu. Pentru marea sa smerenie a primit darul facerii de numeroase minuni. Pe această prețioasă virtute o fericește cea dintîi Iisus Hristos, zicînd: „*Fericiți cei săraci cu duhul că a acelora este împărăția cerurilor*" (Matei 5, 3)

Smerenia este cea mai puternică virtute, după credință și rugăciune, prin care izgonim pe diavol și ne învrednicim să purtăm în noi pe Dumnezeu. Să iubim smerenia pe care au iubit-o atît Fiul lui Dumnezeu, cît și sfinții Lui, că zice Sfîntul Apostol Petru: „*Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har*" (1 Petru 5, 5).

Iată, este postul Crăciunului. Să ne pregătim a întîmpina marele praznic al Nașterii Domnului prin împăcare unii cu alții, printr-o spovedanie curată care curăță inima, prin părăsirea celor rele, prin milostenie și smerenie. Să ne pregătim prin post, căință, înfrînare și rugăciune pentru a ne împărtăși cu Trupul și Sîngele Domnului, fără de care nimeni nu poate avea viață veșnică.

Cu aceste sfaturi duhovnicești, desprinse din viața Sfîntului Ierarh Spiridon încheiem predica de astăzi. Fie ca Marele nostru Păstor Iisus Hristos, pentru rugăciunile Sfîntului Spiridon, și ale tuturor sfinților să ne dăruiască păstori sufletești buni, credință tare, inimă curată, smerenie și mîntuire. Amin.

Iubiți credi

Astăzi est
lumea creștină,
ca să izbăveasc
Pentru aceea s
aceea îngerii cî
de veselie duho
nou cu Dumneze
Sfînt, primim p

Astăzi, a d
Domnului. Astă
care s-a născut
născut din Duh
și-a păzit trupul

PREDICĂ
LA CUVIOSUL NICODIM CEL SFINȚIT DE LA TISMANA
(26 decembrie)

„Întru tine, părinte, cu osîrdie s-a mîntuit cel după chip, că luînd crucea ai urmat lui Hristos și lucrînd ai învățat să nu se uite la trup căci este trecător, ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor. Pentru aceasta și cu îngerii împreună se bucură, prea Cuvioase Părinte Nicodime, duhul tău" (Troparul sfîntului).

Iubiți credincioși,

Astăzi este a doua zi de Crăciun. Nașterea Domnului veselește toată lumea creștină, căci astăzi „Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului se face", ca să izbăvească neamul omenesc din robia diavolului și a păcatului. Pentru aceea se bucură toată făptura de întruparea lui Hristos. Pentru aceea îngerii cîntă împreună cu oamenii și toate bisericile creștine saltă de veselie duhovnicească. Căci prin Hristos întrupat ne împăcăm din nou cu Dumnezeu, ne izbăvim de moarte, ne împărtășim de darul Duhului Sfînt, primim prin botez harul mîntuirii.

Astăzi, a doua zi după Nașterea Domnului, prăznuim soborul Maicii Domnului. Astăzi lăudăm împreună cu îngerii, nu numai pe Hristos care s-a născut pe pămînt pentru noi, ci și pe Fecioara Maria care L-a născut din Duhul Sfînt. Și dacă se cuvine laudă unei fecioare, pentru că și-a păzit trupul curat, apoi se cuvine laudă cît mai multă Fecioarei

Maria, care a născut pe Fiul lui Dumnezeu fără de păcat. Şi dacă se cuvine laudă unei mame care naşte un copil pe lume, oare cu cît mai presus se cuvine laudă Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu care s-a învrednicit să nască, nu om, nu înger, ci pe Iisus Hristos Mîntuitorul lumii? Deci să lăudăm împreună pe Mîntuitorul şi pe Maica Domnului, rugătoarea şi mijlocitoarea noastră înaintea Prea Sfintei Treimi.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi la 26 decembrie Biserica Ortodoxă mai cinsteşte pe Cuviosul Nicodim cel Sfinţit de la Tismana, un mare organizator al monahismului românesc în nordul Olteniei din secolul XIV. Iată pe scurt viaţa lui.

Sfîntul Nicodim de la Tismana era de neam macedo-român. El s-a născut la Prileo în nordul Serbiei, prin anul 1320, într-o familie aleasă de părinţi credincioşi, care erau rude cu stăpînitorii Serbiei. După ce a învăţat carte în patria sa, a intrat de tînăr în cinul călugăresc, la mînăstirea Hilandar din Sfîntul Munte Athos. Acolo a deprins în puţină vreme toată nevoinţa duhovnicească, cunoştinţa Sfintei Scripturi şi meşteşugul luptei cu gîndurile şi duhurile cele nevăzute. Apoi s-a ostenit cîţiva ani ca sihastru într-o peşteră din apropiere, răbdînd grele ispite de la diavol. Ajungînd duhovnic vestit în tot muntele, a fost ales egumen al mînăstirii Hilandar, unde adună o obşte mare cu călugări din toate ţările ortodoxe, căci era mare dascăl al rugăciunii şi duhovnic cu viaţă sfîntă. Pentru aceasta îl căutau mulţi călugări şi credincioşi ca să capete binecuvîntare, sănătate şi cuvînt de folos.

Dornic de mai multă linişte şi înstrăinare, Cuviosul Nicodim părăseşte Muntele Athos şi se retrage la sud de Dunăre, unde întemeiază două mici sihăstrii monahale — Vratna şi Mînăstirişa. În urma unui semn dumnezeiesc, vine în Ţara Românească cu cîţiva ucenici sub domnia lui Vlaicu Vodă (1364—1377) şi întemeiază cîteva mînăstiri în nord-vestul Olteniei. Prima mînăstire întemeiată de Cuviosul Nicodim a fost Vodiţa, nu departe de Tr. Severin, cu hramul Sfîntul Antonie cel Mare. Apoi a înfiinţat mînăstirile Motru şi Vişina, pe valea Jiului. Dar văzînd că se adună mulţi ucenici în jurul lui, Cuviosul Nicodim a găsit o mică sihăstrie pe valea pîrîului Tismana, pe care o măreşte şi astfel, între anii 1377—1378, întemeiază mînăstirea Tismana cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Timp de peste 20 de ani cît a fost stareţ aici, Sfîntul Nicodim a format o obşte de zeci de călugări, dintre care unii erau duhovnici şi slujitori, alţii ascultători, iar alţii sihăstreau în pădurile neumblate din munţii Tismanei. Însuşi cuviosul Nicodim se retrăgea în postur i

în anumite zile, într-o peșteră mică săpată de el în stîncă deasupra mînăstirii, care se vede pînă astăzi.

Prin anul 1395 marele stareț trece în Transilvania cu cîțiva ucenici și întemeiază mînăstirea Prislop, apoi se reîntoarce la Tismana. Astfel vestea faptelor și a vieții sale plină de sfințenie a ajuns în toate țările din împrejurimi și mulți veneau la mînăstirea Tismana să-l vadă, să primească sănătate, căci avea darul vindecării de boli, și să-i ceară cuvînt de folos sufletesc.

În vremea aceea Biserica Serbiei fiind în ceartă cu Patriarhia de Constantinopol, sfîntul Nicodim de la Tismana a fost rugat să mijlocească pentru împăcare. Deci plecînd cuviosul la patriarh împreună cu ucenicii săi Isaia și Partenie, îndată a făcut pace și unire între cele două biserici, căci avea în inima lui darul lui Dumnezeu și toți se cucereau de înțelepciunea și blîndețea cuvintelor lui.

Ajungînd la adînci bătrînețe, în anul 1406 la 26 decembrie, Cuviosul Nicodim cel Sfințit s-a mutat cu pace la viața cea veșnică lăsînd stareț la Tismana pe ucenicul său Agateon. Cinstitele lui moaște au fost așezate în biserică, în mormîntul dinainte pregătit de el. Mai tîrziu moaștele Cuviosului Nicodim au fost scoase din mormînt și așezate într-un sicriu, în naosul bisericii, spre închinarea credincioșilor. Dar dorind unii să-i ia moaștele de la Tismana, Cuviosul Nicodim s-a arătat noaptea în vis egumenului și i-a poruncit să-i așeze moaștele într-un loc tăinuit, în munte, și numai un deget de la mîna dreaptă să-i lase în biserică, spre mîngîierea fraților. Cu timpul s-a pierdut taina aceasta și nimeni nu mai știe unde anume se află moaștele Cuviosului Nicodim.

Iubiți credincioși,

V-am istorisit pe scurt viața Sfîntului Nicodim de la Tismana. Despre el atît să știți, că a fost un călugăr cu viață sfîntă și că a organizat mai multe mînăstiri din Oltenia, întemeind în unele viață de obște cu rînduială ca la Sfîntul Munte Athos. Apoi să nu uitați că mînăstirea Tismana este și astăzi tot așa de renumită și frumoasă ca în trecut, în care se laudă neîncetat Dumnezeu, Maica Domnului și Cuviosul Nicodim. Aici se nevoiesc călugărițe iubitoare de Hristos și multe suflete se liniștesc și se întăresc în credință în această sfîntă mînăstire. Căci mînăstirile sînt oaze duhovnicești și școli de evlavie ortodoxă pentru toți fiii neamului nostru românesc.

Noi nu putem trăi fără Hristos, fără biserică, fără sfinți și fără mînăstiri. De aceea nu este țară creștină cu mai multe așezări monahale ca

România. Nu sînt munți, dealuri și văi împodobite cu mînăstiri și schituri mai frumoase ca la noi. Nu știm creștini mai evlavioși, mai blînzi și mai iubitori de Hristos ca în țara noastră pe care ne-a dat-o Dumnezeu din moși-strămoși.

De aceea ne sînt atît de dragi și frumoase sfintele noastre mînăstiri. De aceea le vizităm, ne închinăm și poposim cîte o zi sau o noapte în liniștea lor duhovnicească. De la Tismana pînă la Putna, de la mînăstirea Bodrog-Arad pînă la marea lavră de la Neamț, de la bazilicile vechi din Dobrogea, pînă la nordul Maramureșului, întîlnim numeroase mînăstiri și schituri. Acestea sînt perle ale neamului în care se slăvește Dumnezeu și se cinstesc sfinții lui, și unde se roagă cuvioșii călugări și se mîngîie atîția credincioși din satele și orașele noastre. Păstrați această legătură sacră dintre sate și mînăstiri, dintre credincioși și monahi, dintre tradiția ortodoxă străbună și prezent. Dumnezeu ieri și astăzi este același în veci, spune Sfîntul Apostol Pavel.

Cinstiți comorile neamului și locașurile lui Dumnezeu în care sfintele rugăciuni se săvîrșesc neîncetat și în care să păstrează moaștele multor cuvioși. Amintiți-vă de Sfinții noștri Părinți care s-au nevoit în ele. Amintiți-vă de smeriții noștri rugători care, lăsînd toate, și-au luat crucea și au urmat lui Hristos. Ei n-au adus Domnului aur, smirnă și tămîie, ca magii de la Bethleem, ci s-au dăruit ei înșiși cu totul lui Hristos, închinîndu-I inimile, sufletele, dragostea și credința lor.

Dar nici credincioșii noștri de la sate și orașe nu sînt mai puțin vrednici de cinstire. Dumneavoastră purtați greul și zăduful vieții în lume. Dumneavoastră aduceți lui Hristos, Care S-a făcut prunc pentru noi, copii frumoși și împreună cu ei dragostea, blîndețea și dreapta credință pe care o păstrați cu atîta jertfă de două mii de ani. Dumneavoastră vă osteniți pentru familie, pentru Biserică și pentru țară. Dumneavoastră sînteți oile cele de preț ale turmei lui Hristos. Deci bucurați-vă că Dumnezeu ne iubește. Bucurați-vă ca Fiul lui Dumnezeu S-a făcut prunc pentru noi.

Iată astăzi împreună ne-am închinat la peștera din Bethleem. Împreună am adus daruri, adică rugăciuni, cîntări și colinde pruncului Iisus care stă culcat în iesle. Împreună am lăudat azi pe Maica Domnului și pe Sfîntul Nicodim de la Tismana.

Fie ca smeritele noastre daruri de astăzi să ni le primească Fiul lui Dumnezeu, Care S-a născut din Fecioara Maria, pentru mîntuirea noastră și a toată lumea. Amin!

mînăstiri și
vlavioși, mai
re ne-a dat-o

stre mînăstiri.
u o noapte în
de la mînăs-
azilicile vechi
oase mînăstiri
e Dumnezeu și
mîngîie atîția
legătură sacră
tradiția orto-
celași în veci,

n care sfintele
oaștele multor
t în ele. Amin-
luat crucea și
și tămîie, ca
Hristos, închi-

nu sînt mai
zăduful vieții
t prunc pentru
eapta credință
meavoastră vă
umneavoastră
-vă că Dumne-
ut prunc pen-

thleem. Împre-
runcului Iisus
a Domnului și

nească Fiul lui
ituirea noastră

PREDICĂ
LA SFÎNTUL APOSTOL ȘI ARHIDIACON ȘTEFAN
(27 decembrie)

„Iar Ștefan, fiind plin de har și de putere, făcea minuni și semne mari între popor" (Fapte 6, 8).

Iubiți credincioși,

Astăzi, Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare sărbătorește pe Sfîntul, slăvitul apostol, întîiul mucenic și Arhidiacon Ștefan. Astăzi, a treia zi după Nașterea Domnului prăznuim pe Apostolul Ștefan ușa mucenicilor, sluga cea dreaptă, prea înțeleaptă și plină de dragoste și de credință; pe următorul cel adevărat al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care mai înainte de alții și-a pus sufletul său pentru dragostea lui Hristos și L-a mărturisit cu mare și înflăcărată credință în fața iudeilor și mai marilor lor. Sfîntul Arhidiacon Ștefan este cel dintîi care a văzut *„ceruriledeschise și pe Fiul Omului stînd de-a dreapta lui Dumnezeu"* (Fapte 7, 56).

De aceea Fericitul Augustin a zis că „el este mai întîi între diaconi, după cum Petru între Apostoli"; iar Luchian îl numește pe el Arhidiacon.

Sfîntul Apostol Ștefan era iudeu de neam din semințiа lui Avraam, precum singur spune în cuvîntul său de apărare în fața sinedriului (Fapte 7, 2). Numele său de Ștefan este de origine greacă și înseamnă „coroană". Cînd i s-au descoperit moaștele scria pe mormîntul său „cheliel", care în limba ebraică înseamnă „cunună", pentru că într-adevăr el a luat cel dintîi dintre creștini cununa muceniciei. Sfîntul Ștefan era unul din cei

70 de ucenici; feciorelnic ca și Sfîntul Apostol Ioan, foarte rîvnitor pentru Evanghelia lui Hristos, cunoștea bine Vechiul și Noul Testament și, fiind plin de Duhul Sfînt, mărturisea pe Hristos cu multă putere în faptă și în cuvînt.

Mulțimea credincioșilor sporea din zi în zi fiind adeverită prin practicarea tuturor faptelor bune. Toți se socoteau frați și aveau împreună o inimă și un suflet. Cei bogați își vindeau averile, iar prețul îl puneau la mijloc spre folosul de obște. Din aceste fonduri, o parte se cheltuia cu mesele-agape sau „mesele dragostei", altă parte se folosea pentru ajutorarea săracilor, a orfanilor și văduvelor.

Se ridicaseră însă cîteva plîngeri în privința aceasta, dar îndată s-au liniștit, cunoscîndu-li-se cauzele. Grecii murmurau contra evreilor, pe motiv că văduvele lor nu erau băgate în seamă cînd se împărțea milostenia. Sfinții Apostoli, ca să curme acest rău și această neînțelegere, adunară pe credincioși și le făcură cunoscut că ei nu pot să părăsească slujba cuvîntului și să slujească la mese (Fapte 6, 2). Deci, le-au zis: *„Fraților, căutați șapte bărbați dintre voi cu nume bun, plini de Duh Sfînt și de înțelepciune, pe care să-i rînduim la această slujbă, iar noi vom stărui în rugăciune și în slujirea cuvîntului. Și a plăcut cuvîntul acesta înaintea întregii mulțimi și au ales pe Ștefan, plin de credință și de Duh Sfînt, și pe Filip, pe Prohor și pe Nicanor, pe Timon și pe Parmena și pe Nicolae prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea Apostolilor, și rugîndu-se, au pus mîinile peste dînșii"* (Fapte 6, 6). Cuvîntul „diacon" în limba greacă înseamnă „slujitor", pentru că ajutau pe episcopi și preoți la săvîrșirea celor sfinte și serveau la mesele-agape de obște. Unii cred că diaconii aceștia s-ar fi ales dintre greci, ca să potolească mai bine nemulțumirile lor. Dar după nume nu putem considera că ei ar fi fost elini, pentru că și evreii pe acea vreme își puneau nume grecești, care aveau aceeași însemnătate și care erau mai ușor de rostit.

Din timpurile cele mai vechi ale Bisericii diaconii ajutau pe preoți și episcopi la serviciul divin, predicau Evanghelia, împărțeau pîinea binecuvîntată de episcopi sau preoți, și împărțeau Sfînta Împărtășanie poporului; aceasta o dovedește și Sfîntul Ioan Gură de Aur care zice: *„Dar și către voi, diaconilor, care slujiți, de nevoie este și către voi a vorbi, ca, cu multă osîrdie să împărțiți darurile acestea, că nu mică muncă apasă asupra voastră, dacă, știind pe cineva nevrednic, îl veți îngădui să se împărtășească de masa aceasta; Sîngele Lui din mîinile voastre se va cere. Măcar voievod de ar fi, măcar eparh, măcar*

cel încununat cu coroană, dacă se apropie cu nevrednicie, oprește-l că mai mare stăpînire ai decît acela" *

Hirotonia celor șapte diaconi s-a făcut deci prin alegerea lor de către toți și apoi prin punerea mîinilor Apostolilor pe capetele lor, prin care se coboară Duhul Sfînt peste cei hirotoniți, în urma unei hotărîri a adunării tuturor Apostolilor. Această adunare în limba greacă se numește „Sinod". Tradiția diaconilor în Biserică este din Legea Veche. Ei se numeau leviți și ajutau la slujbele ce se făceau în templu. Sfîntul Apostol Pavel vorbește ce misiune au diaconii în Biserica lui Hristos și le cere o viață morală exemplară, asemenea preoților: „*Diaconii*, zice el, *să fie de asemenea, cucernici, nu vorbind în două feluri sau dați la vin mult, neagonisitori de cîștig urît, păstrînd taina credinței în cuget curat. Dar și aceștia să fie puși mai întîi la încercare și apoi, dacă se dovedesc fără prihană, să se diaconească. Femeile lor, de asemenea, să fie cuviincioase, neclevetitoare, cumpătate, credincioase întru toate. Diaconul să fie bărbat al unei femei, să-și chiverniséască bine casa sa și pe copiii săi*" (1 Tim 3, 8—12).

Deși titlul „diaconos" este dat oricărei forme de slujire, „diaconia" în Biserică arată o funcție specifică, adică cea mai de jos treaptă a ierarhiei, cum spune la Filipeni (1, 1), unde se vorbește în mod clar de diacon și episcop. Sfîntul Ignatie, ucenic al Apostolilor, poruncește credincioșilor să respecte diaconia, întrucît diaconii sînt slujitori ai lui Dumnezeu și servitori ai tainelor lui Iisus Hristos. Același sfînt zice: „Se cuvine ca toți să se poarte cuviincios, chiar și față de diaconi, ca slujitori ai tainelor lui Iisus Hristos, căci serviciul lor nu stă numai în a împărți mîncarea și băutura, ci a împlini și serviciile sfinte în Biserica lui Dumnezeu. De aceea și diaconii trebuie a se feri ca de foc de tot felul de sminteli. Fiecare credincios în parte să respecte pe diaconi, ca o poruncă a lui Iisus Hristos; pe episcop ca pe înfățișătorul Tatălui și pe preoți ca pe sfatul lui Dumnezeu și ca pe niște colegi ai Apostolilor". Sfîntul Ioan Gură de Aur zice că marele Arhidiacon Ștefan a fost ales cel dintîi dintre diaconi. Fiind plin de Duh Sfînt, el predica Sfînta Evanghelie cu mare zel și cu mare înflăcărare și făcea mari minuni în popor, căruia nu-i putea sta împotrivă vrăjmașii Crucii lui Hristos. De aceea cuvîntul Domnului se răspîndea din ce în ce mai mult și numărul ucenicilor creștini se adăuga mereu în Ierusalim. Ba erau și mulți din preoți care se supuneau credinței (Fapte 6, 7).

Dar să auzim și alte laude mari și adevărate despre Arhidiaconul Ștefan. Iată ce vorbește despre viața lui sfîntul Asterie al Amasiei:

* Sf. Ioan Gură de Aur, *Împărțire de grîu*, Cuvîntul 55, Pentru Sfintele și Prea Curatele Taine, Buzău, 1833, p. 458 — 459.

„Ştefan este cel care ne-a chemat astăzi la această prăznuire... Nimenea înainte de Ştefan nu şi-a vărsat sîngele pentru Evanghelie.... după cum Cain, ucigaşul de frate, a fost primul care a făcut începutul uciderii pe pămînt, Ştefan cel prea fericit a fost primul care a sfinţit prin patimile sale evlavioase pămîntul, cu propriul său sînge; bărbat posterior timpurilor apostolice, dar cel dintîi prin faptele sale cele viteze". Apoi, făcînd aluzie la sfinţii şi marii Apostoli, zice: „Să nu te întristezi Petre! Nu te tulbura Iacove! Nu fii supărat Ioane, numai dacă compar pe bărbat cu înţelepciunea voastră, că dacă aş voi să-i atribui lui Ştefan ceva mai mult, mai mult bucuraţi-vă şi fiţi veseli, că voi sînteţi părinţi neinvidioşi şi vă bucuraţi de vitejia fiilor voştri şi simţiţi plăcere cînd sînteţi biruiţi de copiii voştri. Dacă este ceva mare şi frumos în Ştefan, apoi aceasta se datoreşte vouă, dascălii şi iniţiatorii lui.

Victoria atleţilor este cinste pentru cei ce i-au învăţat pe ei. Pentru aceasta, îngăduiţi-mi să vă las puţin la o parte, şi voi vorbi cu încredere a ceea ce îmi oferă subiectul de azi, pentru apărarea celui mai brav luptător al lui Hristos.

Eşti mai în vîrstă decît ceilalţi ucenici, Sfinte Petre, şi ai vestit înainte de toţi pe Hristos. Pe cînd tu însă propovăduiai cuvîntul Evangheliei, pe cînd mergeai din cetate în cetate şi schimbai ţară după ţară, propovăduind, Ştefan abia intra în stadiu, şi, totuşi, a răpit cununa luptelor şi mutîndu-se la cer a fost slăvit. Pe cînd tu încă erai pe pămînt, pe Ştefan — şi acesta este lucrul mare — l-a strigat însuşi Tatăl şi Fiul printr-o vedenie minunată" (Fapte 7, 53—56). Apoi zice: „Cunoaştem faptele tale, Iacove; frate a lui Ioan" (Matei 4, 21). Eşti evanghelist al lui Hristos, al doilea vînat după Petru. Cine oare n-ar admira credinţa ta? Abia ai fost chemat şi ai ascultat fără să-ţi mai pese de ceva. Ai părăsit odată cu corabia şi pe Zevedeu tatăl tău şi ai urmat pe Hristos, ca un adevărat ucenic. Mărturisesc că ai suferit cu dragă inimă pentru credinţă. Irod tiranul te-a omorît cu sabia (Fapte 7, 1—2), dar după Ştefan, mulţi ani mai tîrziu. Şi pentru ca să nu mai vorbesc de fiecare în parte, Ştefan a luat cununa muceniciei înaintea tuturor sfinţilor, primul care s-a luptat cu diavolul, primul care l-a învins, imitînd pe David, chiar dacă l-a imitat în sens invers. David a biruit pe Goliat cu pietre (1 Împ. 17, 32—52); tot cu pietre şi Ştefan l-a biruit pe diavolul; cel dintîi prin pietrele ce le-a aruncat, celălalt prin pietrele cu care era lovit.

Iubiţi credincioşi,

Să ne întoarcem la viaţa Sfîntului Ştefan şi la cuvîntul nostru de la început: Pe cînd marele Ştefan propovăduia cuvîntul Domnului cu mare

îndrăzneală „și era plin de har și de putere și făcea minuni mari în popor, s-au ridicat asupra lui unii iudei din sinagoga ce se chema a Libertinilor și a Cirenenilor și Alexandrinilor și a celor din Cilicia și din Asia, certîndu-se cu Ștefan și nu puteau să stea împotriva înțelepciunii și a duhului cu care el vorbea" (Fapte 6, 8—10).

Atunci au pus martori mincinoși ca să spună că l-au auzit hulind împotriva lui Moise, a lui Dumnezeu și a Legii zicînd că Iisus Nazarineanul va strica locul acesta și va schimba datinile pe care ni le-au lăsat nouă Moise. Și uitîndu-se la dînsul toți cei ce ședeau în sinedriu au văzut fața lui ca o față de înger (Fapte 6, 13—15). Atunci arhierul a zis: „Adevărate sînt acestea?" Iar Sfîntul Ștefan s-a sculat în picioare și a ținut un puternic cuvînt de apărare în fața tuturor zicînd: „*Bărbați, frați și părinți, ascultați! Dumnezeul slavei s-a arătat părintelui nostru Avraam cînd era în Mesopotamia, mai înainte de a locui el în Haran. Și a zis către el: ieși din pămîntul tău și din rudenia ta și vino în pămîntul pe care ți-l voi arăta. Atunci ieșind din pămîntul Caldeilor, a locuit în Haran, iar de acolo după moartea tatălui său, l-a strămutat în această țară în care voi acum locuiți și nu i-a dat moștenire în ea nici un pas de pămînt, ci i-a făgăduit că i-o va da lui spre stăpînire și urmașilor lui după el, neavînd el copii*" (Fapte 7, 1—5). Și arătînd despre legămîntul dintre Dumnezeu și Avraam, despre cei 12 patriarhi, robia Egiptului, despre scoaterea lui din robie prin profetul Moise, rătăcirea evreilor în pustiul Sinai, Tablele Legii, închinarea la idoli, intrarea în pămîntul făgăduinței, a vorbit apoi despre Isus Navi, David și Solomon care a zidit templul din Ierusalim, la urmă a zis cu glas ca de înger:

„*Voi cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați împotriva Duhului Sfînt; precum părinții voștri, așa și voi! Pe care dintre prooroci nu i-au prigonit părinții voștri și au ucis pe cei ce au vestit mai înainte sosirea Celui Drept, a căruia vînzători și ucigași, v-ați făcut voi acum? Voi, care ați primit Legea întru rînduieli de la îngeri și n-ați păzit-o!* Iar ei auzind acestea se frămîntă de mînie și scrîșneau din dinți împotriva lui. *Iar Ștefan, fiind plin de Duh Sfînt și privind la cer, a văzut slava lui Dumnezeu și pe Iisus Hristos stînd de-a dreapta lui Dumnezeu și a zis: Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stînd de-a dreapta lui Dumnezeu! Iar ei, strigînd cu glas mare, și-au astupat urechile și-au năvălit asupra lui. Și scoțîndu-l afară din cetate îl băteau cu pietre. Iar martorii și-au pus hainele la picioarele unui tînăr, numit Saul. Și-l băteau cu pietre pe Ștefan care se ruga și zicea: Doamne Iisuse, primește duhul meu! și îngenunchind a strigat cu glas mare: Doamne, nu le socoti*

lor păcatul acesta ! Şi zicînd aceasta a adormit" (Fapte 7, 51—60). Aşa s-a săvîrşit cel dintîi martir al Bisericii lui Hristos mărturisind pe Dumnezeu şi rugîndu-se pentru iertarea ucigaşilor săi ! Fericitul Augustin şi unii dintre Sfinţii Părinţi atribuie convertirea Sfîntului Apostol Pavel rugăciunilor Sfîntului Apostol şi Arhidiacon Ştefan, considerînd aceasta ca o dovadă a marii îndrăzneli dinaintea lui Dumnezeu.

După moartea lui, cîţiva credincioşi i-au ridicat trupul şi l-au înmormîntat cu mare evlavie la un loc tăinuit plîngînd mult după el, cu toate că martorii lui îl priveau ca o biruinţă a vieţii asupra morţii, ca un triumf al creştinismului asupra necredincioşilor. Sfintele lui moaşte s-au descoperit în chip minunat în secolul al V-lea de preotul Lucian, care a scris despre aceste descoperiri. El afirmă că Sfîntul Ştefan a fost îngropat la două mile de Ierusalim, prin îngrijirea şi cheltuiala lui Gamaliel.

În ţara noastră Sfîntul Apostol şi Arhidiacon Ştefan se bucură de o mare cinstire. În numele lui s-au ridicat mai multe biserici, iar în rîndul credincioşilor sînt numeroşi cei care îi poartă numele.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, cînd S-a născut Hristos în peşteră, Ştefan Apostolul se duce la cer. Mîntuitorul vine la oameni să-i răscumpere din robia păcatului şi sluga Lui se înalţă cu sufletul la cer pentru a lua cununa biruinţei. Mîntuitorul se face om pentru noi, iar Ştefan îndumnezeit, fiind plin de Duh şi de putere merge să stea înaintea Prea Sfintei Treimi. Hristos se smereşte în pîntecele şi în braţele Fecioarei Maria, iar Ştefan se smereşte sub loviturile de moarte ale iudeilor necredincioşi. Hristos se întrupează din dragoste pentru noi oamenii, iar Sfîntul Apostol Ştefan iese din trup cu moarte de martir, din dragoste pentru Hristos.

Să învăţăm de aici că fără iubire creştină, fără smerenie adîncă şi fără jertfă martirică nu ne putem mîntui. Întîi Dumnezeu ne-a iubit pe noi păcătoşii, ca apoi să-L iubim şi noi pe El. Întîi El a venit la noi, ca apoi să ne urce pe noi la El, în cer. El a răbdat întîi moarte de cruce, ca apoi şi noi să îndrăznim a-L mărturisi şi a răbda toate pentru Dumnezeu, pentru dobîndirea vieţii veşnice. De la naştere pînă la cruce viaţa lui Hristos pe pămînt este singurul şi adevăratul model de trăire duhovnicească şi de jertfă divină pentru mîntuirea lumii. Deci dacă El ne-a iubit întîi, datori sîntem şi noi să-L iubim din inimă pe pămînt. Dacă El S-a smerit pentru noi şi a răbdat moarte de ocară pentru iertarea şi răscumpărarea noastră, cum am putea noi fugi de necazuri, de ispite, de suferinţă

și de rele pătimiri pèntru Hristos? Cine se poate mîntui fără necazuri și jertfă? Căci una este calea mîntuirii. Aceasta pe care ne-a arătat-o Hristos și pe care au mers sfinții Lui. *Adică dragostea desăvîrșită, iertarea, smerenia, răbdarea, rugăciunea, milostenia și apoi jertfa cea mai de pe urmă*, cînd plecăm la Domnul să luăm plata ostenelilor după faptele noastre.

Sfîntul Apostol Ștefan, cel dintîi martir al Bisericii lui Hristos este primul model de jertfă creștină pentru toți. Să trăiești pe pămînt creștinește, să mărturisești cu viața și cuvintele tale pe Hristos, să rabzi greutățile și ispitele pămîntești cu tărie și nădejde, să te rogi neîncetat și să fii lovit de moarte de către frații tăi, iar tu să-ți dai duhul zicînd: „*Iartă-le lor, Doamne, păcatul acesta, că nu știu ce fac!*" Cine dintre noi poate face ceea ce a făcut Sfîntul Arhidiacon Ștefan? Cine mai iartă astăzi pe fratele său care nu numai că-i răpește averea și cinstea, dar vrea să-l și ucidă? Că dacă noi ne certăm și ne urîm de moarte, numai pentru un cuvînt, pentru o mică jignire sau pentru un lucru pămîntesc, care moare odată cu noi, apoi cum vom putea ierta pe cel care vrea să ne ia și viața?

Într-adevăr, a slăbit dragostea aceea sfîntă, curată, deplină și dezinteresată dintre noi oamenii. Ne-am dezvățat de a ierta pe aproapele, de a-l iubi și de a-i cere iertare noi mai întîi, ca apoi să ne ierte și el. Căci, cînd iertăm din inimă și ne smerim noi mai întîi în fața lui, atunci Duhul Sfînt îi înmoaie inima ca să se smerească și el și să ne ierte. Deci să pășim întîi noi spre fratele nostru, să facem noi primul pas de iertare și îndată se va smeri și el și ne va ierta.

După Mîntuitorul, Sfîntul Apostol Ștefan ne este cel mai bun exemplu. Nu avea mai mult de 30 de ani, dar inima lui era plină de credință și ardea pentru dragostea lui Hristos. Pe această credință curată în Hristos s-o păstrăm și noi, chiar cu prețul vieții. Pe această dragoste sfîntă și desăvîrșită s-o cerem de la Dumnezeu pentru noi și pentru urmașii noștri.

Odată cu cinstirea Sfîntului Apostol Ștefan, cinstim astăzi pe Ștefan cel Mare, domnul Moldovei, care odihnește la Mînăstirea Putna. El a fost cel mai mare domn și apărător al Creștinătății pe pămîntul țării noastre. El și-a iubit țara lui, Moldova, poate ca nimeni altul. Aceasta o dovedesc cele aproape cincizeci de războaie de apărare pe care le-a purtat împotriva păgînilor și a celor ce voiau să ocupe Moldova. Dar Ștefan cel Mare a iubit în același timp pe Dumnezeu ca puțini alții. Credința lui tare și

iubirea de Dumnezeu sînt neîntrecute de alți domni pămînteni. Aceasta o dovedesc cele aproape cincizeci de mînăstiri și biserici zidite de el, care împodobesc Moldova noastră.

Să ne aducem aminte astăzi și de jertfa marelui domn Ștefan Vodă al Moldovei. Să-i aprindem cîte-o lumînare în semn de recunoștință și să facem o rugăciune pentru odihna sufletului său.

Fie ca jertfa și rugăciunile Sfîntului Apostol și Arhidiacon Ștefan și jertfa lui Ștefan cel Mare să ne întărească dragostea de Hristos și dreapta credință, și să ne ajute pe calea mîntuirii. Amin.

teni. Aceasta
zidite de el,

Ştefan Vodă
cunoştinţă şi

liacon Ştefan
e Hristos şi

PREDICĂ
LA SFÎNTUL IERARH VASILE CEL MARE
(1 ianuarie)

„Frica de Dumnezeu este începutul înţelepciunii; cei fără minte disprețuiesc înţelepciunea şi stăpînirea de sine". (Pilde 1, 7).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la începutul Anului Nou, prăznuim pe Sfîntul Ierarh Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capodociei, unul dintre cei mai vestiţi păstori ai Bisericii şi propovăduitori ai Evangheliei lui Hristos.

Acest mare ierarh este un adevărat stîlp al dreptei credinţe, numit de Sfîntul Grigore Teologul „împăratul cuvintelor duhovniceşti", „Ochiul Bisericii" şi „Gura de foc a Duhului Sfînt". O adevărată icoană a păstorilor de suflete care a strălucit în lume, atît prin înţelepciunea cuvintelor, cît mai ales prin puterea faptelor, prin numărul minunilor sale şi prin tăria Duhului Sfînt, care ardea în inima lui. Apoi cu trăirea sa cea mai presus de om, s-a făcut ca un fulger al luminii. Toate sinoadele Sfinţilor Părinţi, atît ecumenice cît şi locale, ce s-au ţinut în diferite vremuri, au ţinut cont de autoritatea canoanelor sale. Toţi Sfinţii Părinţi l-au cinstit şi toţi binecredincioşii creştini de pretutindenea sărbătoresc cu mare evlavie pînă în ziua de azi numele lui. El a fost şi este ochiul şi dreptarul duhovnicesc al Bisericii lui Hristos şi pildă vrednică de urmat pentru toţi ierarhii ei.

Sfîntul Ierarh Vasile s-a născut în Cezareea Capadociei din Asia Mică. Părinţii lui se numeau Vasile şi Emilia şi au avut zece copii, dintre

care cinci au devenit sfinți împreună cu părinții săi și cu bunica sa Macrina. Prietenul său iubit, Sfîntul Grigore Teologul, zice că familia lor a fost binecuvîntată de Dumnezeu cu marele Vasile, cu toate că și ceilalți frați ai lui nu au rămas cu mult mai prejos decît el. Toți cei patru frați și cinci fete din familia lor duceau viață în sfințenie, evlavie, în dumnezeiască iubire, în rugăciune, milostenie și bună așezare a sufletului. Familia Sfîntului Vasile a fost o familie de sfinți. Cînd s-a născut pe lume, era atît de mic și de slab, încît era gata să moară. Dar mama sa Emilia, o femeie bună și tare în credință, s-a aruncat cu fața la pămînt înaintea icoanei Mîntuitorului și a zis: „Doamne, dăruiește-mi copilul acesta și ți-L voi da Ție, spre slujbă", și îndată copilul a început a se face sănătos și a crește în frică de Dumnezeu.

Frații Sfîntului Vasile au fost: Sfîntul Grigore episcop de Nyssa, cel mai mare dintre ei; după el a urmat Sfîntul Vasile, apoi Sfîntul Navgratie, mare pustnic și făcător de minuni în pustia Sinaiului și apoi Sfîntul Petru, episcopul Sevastiei. Deci, trei ierarhi sfinți și un pustnic.

Dintre fete, sfînta Macrina, cea vrednică de laudă, a fost mai mare cu vîrsta decît toți. Ea a ajutat pe mama lor Emilia la creșterea tuturor copiilor, învățîndu-i pe toți dreapta credință în Iisus Hristos, din pruncie. Apoi, intrînd în nevoința monahală, a fost stareță la o mînăstire de călugărițe din Pont unde s-a săvîrșit. Celelalte patru surori ale ei s-au căsătorit, au avut copii și au dus viață cu totul creștinească și sfîntă.

Primul dascăl care a contribuit la formarea duhovnicească a Sfîntului Vasile a fost mai întîi fericita sa mamă Emilia. Apoi au fost sora și bunica lui care se numeau amîndouă Macrina. Iar în cunoașterea Sfintei Scripturi cel dintîi povățuitor i-a fost tatăl său Vasile, care era un dascăl creștin renumit în Pont.

La vîrsta cuvenită feciorul Vasile a fost dat să învețe carte la Cezareea Capadociei, un oraș de cultură vestit din centrul Asiei Mici. De aici a fost dus la studii mai înalte la Constantinopol, capitala Imperiului Romano-Bizantin, unde a deprins retorica și filosofia greacă, după obiceiul de atunci. Apoi a fost dus la Atena, capitala înțelepciunii grecești pentru a studia filosofia antică. Aici se întîlnește cu iubitul său prieten și compatriot, Sfîntul Grigore Teologul, prietenie care a durat toată viața. Amîndoi învățau, se rugau și mergeau împreună încît se poate spune că aveau o minte și un suflet înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Ei cunoșteau numai două drumuri în Atena: unul care ducea la școală și altul la biserică. Aici au învățat mai mulți ani avînd un dascăl vestit, anume Euvul, pe care Sfîntul Vasile l-a convertit la credința în Hristos. Odată l-a întrebat dascălul său Euvul pe Sfîntul Vasile: „Care este adîncul filosofiei?"

Iar el i-a răspuns: „*Adîncul filosofiei este cugetarea neîncetată la moarte!*" Acest răspuns i-a uimit pe toți aflînd că cea mai înaltă înțelepciune sau filosofie este să ne aducem aminte întotdeauna de ceasul morții și al judecății, că aceasta ne păzește de păcat.

Din Atena, Sfîntul Vasile s-a întors în patrie unde a înființat o școală de retorică. În anul 357, însă, face o lungă călătorie pe la toate mînăstirile din Egipt, Palestina și Sinai, se închină la Mormîntul Domnului și primește botezul în rîul Iordan, după obiceiul primelor secole. De la Sfintele Locuri, Vasile se întoarce din nou în Cezareea Capadociei și este hirotonit preot de arhiepiscopul Ermoghen. Apoi, murind bătrînul păstor, a venit altul în locul lui care îl invidia pe Sfîntul Vasile pentru viața și înțelepciunea lui. El însă, fugind de invidie, împreună cu fericitul Grigore Teologul s-au retras la nevoință pustnicească în părțile Pontului. Aici au întemeiat o vestită mînăstire, au adunat în jurul lor sute de monahi și au dus o fericită viață duhovnicească în desăvîrșită dragoste, bucurie și liniște. În această mînăstire a comentat Sfîntul Vasile cărțile Sfintei Scripturi și a scris vestita sa carte numită „Exaimeron", precum și „Rînduielile vieții monahale". Nu departe a întemeiat și o mînăstire de călugărițe unde era egumenă sfînta Macrina, sora sa. Prin aceasta Sfîntul Vasile a dat o nouă regulă de viață monahală, în care se pune accentul mai ales pe viață de obște desăvîrșită, pe rugăciune, cugetare la cele duhovnicești și pe trăire în deplină dragoste și lepădare de sine.

După cîțiva ani de nevoință, cei doi sfinți și frați în Hristos au fost chemați de Duhul Sfînt să apere dreapta credință în lume că se înmulțiseră eresurile în Biserică și mulți fiind amăgiți părăseau credința ortodoxă și se făceau arieni. Apoi, nu se putea să stea lumina sub obroc. Nu se cuvenea ca asemenea mari luminători să stea la liniște în pustie, iar lumea să fie trasă la rătăcire și pierzare. Deci Sfîntul Grigore s-a dus în Nazianz să ajute pe tatăl său, care era episcop, în apărarea dreptei credințe, iar Sfîntul Vasile a venit la Cezareea și amîndoi combăteau învățăturile ereticilor și întăreau credința ortodoxă în Biserică. Murind episcopul Evsevie, pe scaunul arhiepiscopiei din Cezareea a fost ales Sfîntul Vasile cel Mare, lauda Bisericii lui Hristos.

Iubiți credincioși,

Ca păstor de suflete, Sfîntul Vasile îi uimea pe toți clericii și credincioșii cu viața sa îngerească. Nimeni din eparhia sa nu postea, nici se ruga mai mult ca Sfîntul Vasile. Nimeni nu era mai milostiv și mai iscusit în cunoașterea Sfintelor Scripturi ca el. Pentru nevoința sa atît de înaltă

Sfîntul Vasile s-a învrednicit de la Dumnezeu de multă înțelepciune duhovnicească, de darul frumoasei vorbiri și de darul facerii de minuni vindecînd mulți bolnavi și izgonind duhurile cele rele din oameni cu rugăciunea sa. El este considerat de Sfinții Părinți ca cel mai mare exorcist din Biserica Ortodoxă, adică izgonitor de duhuri rele din oameni. Tot el a compus acele rugăciuni de alungare a diavolilor cunoscute sub numele de „exorcisme" sau „Molitfele mari ale Sfîntului Vasile."

Cea mai mare faptă de iubire și milostenie creștină pe care a făcut-o Sfîntul Vasile cel Mare, în Cezareea, au fost azilele de bătrîni, orfelinatele de copii de săraci, și mai ales spitalele pentru bolnavi de tot felul, numite după numele său „Vasiliade". Un cartier întreg al orașului Cezareea era destinat pentru această mare operă creștină filantropică de ajutorare a celor lipsiți și tratare gratuită a celor bolnavi, cu cheltuiala episcopiei care purta grijă de toate.

Pentru îngrijirea bolnavilor, a bătrînilor și orfanilor, Sfîntul Vasile a adus în spitalele întemeiate de el călugări și mai ales călugărițe, care se numeau „surori de caritate". De la el a rămas pînă astăzi în spitalele din toată lumea tradiția „surorilor" și îngrijitoarelor de bolnavi, care pînă în secolul nostru erau călugărițe de mînăstire. El a întemeiat și școli pentru copii orfani, devenind prin aceasta cel mai mare fondator și ctitor de spitale întreținute de Biserică. Nimeni pînă la el nu mai făcuse așa ceva.

Sfîntul Vasile este, de asemenea, cel dintîi și cel mai mare organizator al monahismului ortodox cu viață de obște, după cuviosul Pahomie cel Mare din Egipt. Mînăstirile întemeiate de el în Pont, transformarea călugărilor în preoți misionari pentru credincioși, în scriitori și apărători ai Ortodoxiei, în slujitori și predicatori devotați ai Bisericii lui Hristos, fac din Sfîntul Vasile cel Mare cel mai profund ctitor și înnoitor al monahismului creștin.

Ca apărător al vieții monahale în Biserică, Sfîntul Vasile a făcut și a lăsat Bisericii 91 de canoane care sînt valabile și astăzi. Canoanele lui întăresc credința ortodoxă în trăirea morală după Evanghelie, în familie, în cinul călugăresc, în cler și în rîndul credincioșilor. Ca nimeni altul el pedepsește cel mai greu pe cei ce se leapădă de credință, și le dă Sfînta Împărtășanie, dacă se căiesc, numai înainte de moarte. La fel pedepsește greu păcatul desfrînării. Pe tineri dacă păcătuiesc îi oprește șapte ani de la Sfintele Taine. Pe cei căsătoriți îi oprește pînă la cincisprezece ani, iar pe cei care ucid și avortează cu voia lor douăzeci de ani. Sfîntul Vasile este considerat cel mai mare și mai aspru canonist al Bisericii lui Hristos. Și aceasta pentru că mai întîi era foarte aspru cu sine; mînca o dată pe zi pîine, apă și puține legume. Avea pe el numai o haină și o mantie,

iar pe sub ea purta o cămașă aspră de sac. Dormea cîteva ore pe un pat tare pînă la miezul nopții, apoi se ruga, citea Sfînta Scriptură, scria și medita la cele duhovnicești pînă dimineața. Rugăciunea lui cea mai iubită era cîntarea psalmilor cu bucurie și liniște. Apoi era foarte sărac de cele materiale, că nu avea nimic al său decît hainele de pe el și cărțile, căutînd întrutoate să urmeze lui Hristos și marilor sfinți. Pentru viața sa așa de înaltă, unii din prietenii săi îl asemănau pe Sfîntul Vasile cu Ilie cel mult postitor și cu marii cuvioși ai Egiptului, precum Antonie și Pahomie. Toate aceste osteneli le făcea ca să-și poată înfrîna trupul și mintea de la toate patimile și cugetele cele rele.

Această aspră nevoință a dus-o Sfîntul Vasile atît la mînăstirea sa din Pont unde s-a nevoit 4 ani, cît și ca arhiepiscop al Cezareei. Că și aici nimeni nu postea mai mult ca el, nimeni nu priveghea în fiecare noapte și nu se ruga mai cu putere ca marele ierarh Vasile. Pentru toți era un model viu de bunătate, de răbdare, de smerenie, de rugăciune, de frumoasă vorbire și de profundă cunoaștere a Sfintei Scripturi. Cînd predica el, toți îl ascultau cu lacrimi în ochi și se umpleau de credință și evlavie, că le vorbea de la inimă, ca un adevărat părinte plin de puterea Duhului Sfînt, înainte văzător și făcător de minuni. În viața lui se spune că predica zilnic, seara și dimineața, chiar și în zilele de lucru. Și aceasta pentru că Biserica era amenințată de eretici și era însetată după învățăturile mîntuitoare ale Sfintei Scripturi.

Avînd darul facerii de minuni și al înainte vederii, Sfîntul Vasile cel Mare a făcut numeroase vindecări de boli, mai ales izgoniri de demoni din oameni, precum și alte fapte minunate pe care le amintim mai jos:

Într-o zi, cînd Sfîntul Vasile săvîrșea dumnezeiasca Liturghie, a intrat în biserică un iudeu. Cînd se sfințeau Sfintele Taine, iudeul a văzut că plăcutul lui Dumnezeu—Vasile—ținea în mîinile sale un prunc pe care îl sacrifică și-l așează în potir și din el îi împărtășea pe toți cei vrednici. Uimindu-se de această taină dumnezeiească, a zis: „Mare este puterea lui Hristos și taina credinței creștine!" Apoi descoperind Sfîntului Vasile cele văzute, a dorit să se facă creștin și a fost botezat în numele Prea Sfintei Treimi.

Odată a venit o foamete mare peste provincia Capadociei, încît mureau oamenii de foame, iar cei bogați nu vroiau să-și vîndă grîul pînă nu se ridica prețul. Atunci marele păstor alergă pe la cei avuți și cu multe rugăminți și scrisori abia i-a convins să împartă grîul la cei săraci. Ba chiar el însuși ajuta la împărțirea hranei potolind foametea și salvînd oamenii de la moarte.

Într-o vară împăratul Iulian Apostatul (cel lepădat de credinţă) mergea cu oaste împotriva perşilor şi a poposit aproape de Cezareea. Atunci Sfîntul Vasile, împreună cu tot poporul l-a întîmpinat cu cinstea cuvenită, oferindu-i, după obicei pîine de orz. Dar împăratul s-a mîniat tare pe el şi i-a spus că după ce se va întoarce de la război va distruge cetatea Cezareea, iar pe Vasile îl va exila. Marele bărbat nu s-a înfricoşat, ci adunînd credincioşii le-a spus primejdia şi se ruga în fiecare noapte la biserica Sfîntului Mucenic Mercurie. Cum stăteau în genunchi noaptea, deodată Sfîntul Mucenic Mercurie pictat pe icoană cu sulița în mînă, a ieşit din biserică în văzul tuturor. După puţin timp mucenicul Mercurie s-a reîntors în biserică avînd sulița însîngerată. Atunci Sfîntul Vasile, înţelegînd că Dumnezeu l-a trimis pe marele mucenic să-l ucidă pe vrăjmaşul lui Hristos, Iulian Apostatul, cu sulița, a zis către popor: „Bucuraţi-vă fraţilor şi vă veseliţi că a auzit Domnul rugăciunea noastră, că împăratul cel rău şi necredincios şi-a luat cuvenita pedeapsă fiind ucis de Sfîntul Mercurie.” Aşa a scăpat cetatea Cezareea de mînia şi răzbunarea împăratului.

Împăratul Valens, care a luat tronul după Iulian Apostolul, era arian şi nu putea răbda pe Sfîntul Vasile pe scaunul Cezareei pentru că îl ruşina cu viaţa şi învăţătura sa. De aceea căuta în tot felul să-l tragă de partea arienilor, dar nu a reuşit să amăgească pe apărătorul şi diamantul Bisericii lui Hristos. Atunci a trimis la el pe eparhul Modest să-l ameninţe cu închisoarea, cu exil şi cu confiscarea averilor lui. Iar Sfîntul Vasile i-a răspuns: „*Averile mele vrei să le iei? Nici pe tine nu te vei îmbogăţi, nici pe mine nu mă vei sărăci. Dar socotesc că aceste haine vechi ale mele şi aceste puţine cărţi în care este toată bogăţia mea nu-ţi trebuie. De izgonire nu mă tem, pentru că tot pămîntul este a lui Dumnezeu. De munci nu port grijă că mă voi duce mai degrabă la doritul sfîrşit şi cu aceasta îmi vei face bine că mă vei trimite mai degrabă la Dumnezeul meu!*”. Atunci a zis eparhul către el: „*Nimeni nu mi-a vorbit cu aşa îndrăzneală!*” Iar Sfîntul Vasile i-a răspuns: „*Pentru că pînă acum n-ai vorbit cu un episcop!*”.

Auzind de aceasta împăratul a hotărît să-l scoată din scaun şi să-l exileze. Dar cînd să semneze hotărîrea i s-a stricat condeiul. A luat al doilea şi al treilea condei şi la fel i s-au rupt, iar mîna a început să-i tremure. Atunci a cunoscut că este pedeapsa lui Dumnezeu asupra lui şi temîndu-se a renunţat.

Acelaşi împărat eretic a făcut şi altă nedreptate. Trecînd prin oraşul Niceea, a luat biserica ortodocşilor şi a dat-o în mîinile arienilor. Atunci mîhnindu-se credincioşii au cerut ajutorul Sfîntului Vasile, apărătorul

dreptei credințe. Iar el a venit la împăratul Valens și i-a spus: „Cinstea împăratului iubește dreptatea. Pentru ce, împărate, ai făcut judecată nedreaptă, de ai luat biserica ortodocșilor și ai dat-o arienilor eretici?" Iar mai marele bucătarilor auzind cum vorbește sfîntul, l-a mustrat. Marele păstor însă i-a răspuns: „Lucrul tău este să te îngrijești de mîncări, iar nu să tulburi dogmele Bisericii!" La urmă împăratul l-a trimis pe Sfîntul Vasile la Niceea să facă el dreptate și i-a dat și scrisoare de întărire.

Sosind în Niceea Sfîntul Vasile a adunat pe ortodocși și pe arieni, le-a citit scrisoarea împăratului și au hotărît ca împreună să încuie biserica, să-i sigileze ușile și să pună străji de ambele părți. Apoi să se roage arienii lui Dumnezeu trei zile și trei nopți și de li se va deschide biserica singură, în chip minunat, să fie a lor. La urmă să se roage și ortodocșii o noapte și de li se va deschide lor biserica, să fie a ortodocșilor; iar dacă nici lor nu se va deschide biserica, să fie tot a arienilor. Și au făcut așa. Dar nu s-a deschis biserica arienilor. Atunci Sfîntul Vasile a adunat pe toți ortodocșii la o biserică afară de oraș și s-au rugat acolo toată noaptea. Dimineață au venit cu toții la biserica încuiată, în frunte cu Sfîntul Vasile îmbrăcat în veșminte, cîntînd: „*Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!*" Cum au ajuns la ușa bisericii s-au rugat cîntînd „Doamne miluiește". Apoi Sfîntul Vasile a însemnat ușa încuiată cu sfînta cruce și a zis: „Binecuvîntat este Dumnezeul creștinilor, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor". Cînd a strigat tot poporul „Amin", îndată s-a făcut cutremur, s-au zdrobit zăvoarele, s-au rupt pecețile, s-au deschis ușile singure cu ajutorul lui Dumnezeu și au intrat în biserică ortodocșii cîntînd „Doamne miluiește". Apoi Sfîntul Vasile a săvîrșit Sfînta Liturghie și toți arienii, văzînd minunea, s-au făcut ortodocși.

Altădată a venit la marele Vasile o femeie plîngînd și i-a spus că soțul ei a luat-o în căsnicie cu ajutorul vrăjmașului diavol, după ce mai întîi s-a lepădat de Hristos și i-a dat scrisoare aceluia că va face voia lui. Acum soțul ei se căia de ceea ce făcuse și nu știa cum să revină la Hristos. Auzind acestea Sfîntul Vasile l-a chemat la sine pe tînăr, l-a mărturisit și l-a întrebat: „Voiești să te întorci din nou la Domnul nostru Iisus Hristos?" Iar el a răspuns: „Voiesc, dar nu pot, pentru că m-am dat în mîinile satanei cu scrisoare". „Dar crezi că Domnul te iartă și te primește?" l-a întrebat Vasile. „Cred, Doamne, ajută necredinței mele".

Atunci Sfîntul Vasile l-a închis într-o cameră pe tînărul acela și l-a învățat să se roage ziua și noaptea. Dar în primele zile a suferit grele ispite de la diavoli, că strigau către el: „Tu ai venit la noi, iar nu noi la tine". După mai multe zile de post și rugăciuni a venit Sfîntul Vasile

la el și i-a zis: „Cum te afli, fiule?" „Acum sînt bine, sfinte părinte, că te-am văzut în vis cum l-ai biruit pe diavolul". Adunînd pe clerici și pe credincioși, Sfîntul Vasile a luat pe acel tînăr și l-a dus la biserică cîntînd „Doamne miluiește". Dar vrăjmașul diavol s-a pornit cu mînie asupra tînărului să-l răpească din mîinile sfîntului și striga: „Mă nedreptățești, Vasile, că nu eu am venit la dînsul, ci el a venit la mine să-mi ceară ajutor. Deci al meu este că s-a lepădat de Hristos!" Și a zis păstorul cel bun: „Binecuvîntat este Domnul Dumnezeul meu, că nu-și va lăsa poporul mîinile în jos de la rugăciune, pînă nu vei da, diavole, scrisoarea tînărului înapoi". Și în timp ce toți se rugau cu mîinile în sus și ziceau cu lacrimi „Doamne miluiește!", îndată hîrtia dată de tînăr vrăjmașului a căzut din văzduh în biserică. Așa se jertfea bunul păstor pentru mîntuirea fiilor săi sufletești.

Odată s-a rugat lui Dumnezeu cuviosul Efrem Sirul să-i arate cum este Sfîntul Vasile. Și noaptea a văzut un stîlp de foc care ajungea pînă la cer și i-a zis cu glas de sus: „Efreme, Efreme, cum este acest stîlp de foc, așa este Vasile!" Apoi s-a dus cuviosul Efrem la marele Vasile în Cezareea Capadociei, și, cu toate că nu voia, a fost hirotonit preot de dînsul.

Așa era viața Sfîntului Vasile ca o făclie aprinsă în mijlocul Bisericii, spre luminarea tuturor, încît și îngerii se minunau de sfințenia vieții lui, iar diavolii și necredincioșii se cutremurau și fugeau.

Simțindu-și aproape ceasul morții Sfîntul Vasile a chemat la el pe un doctor evreu, anume Iosif, să-l cerceteze și i-a spus că pînă seara va muri. Dar el a trăit pînă a doua zi, a săvîrșit Sfînta Liturghie, a botezat pe acel doctor, apoi binecuvîntînd pe toți și-a dat duhul în mîinile lui Iisus Hristos la 1 ianuarie anul 379, fiind în vîrstă de 51 de ani. Apoi adunîndu-se mulți arhierei, călugări și credincioși, au plîns mult pentru plecarea dintre ei a unui așa de mare luminător și dascăl al Bisericii și l-au îngropat cu cinste în biserica sfîntului mucenic Evpsihie din Cezareea.

Iubiți credincioși,

Astăzi, odată cu Sfîntul Vasile cel Mare, prăznuim și Tăierea împrejur a Domnului nostru Iisus Hristos. Este unul din cele douăsprezece praznice împărătești de peste an. Astăzi, la opt zile după naștere, Domnul este dus la templul din Ierusalim, unde primește botezul Legii Vechi, adică tăierea împrejur, cînd I S-a pus și numele de Iisus, căci numele copiilor dintotdeauna se pune la botez. Prin aceasta Mîntuitorul se arată împlinitor al Legii Vechi iar nu călcător al ei. Ba mai mult, prin venirea Sa în lume, Fiul lui Dumnezeu desăvîrșește Legea, o înnoiește, o îndumne-

zeiește printr-o nouă Lege care este Legea harului, adică Sfînta Evanghelie. Pe aceasta toți credincioșii sîntem datori s-o respectăm pentru a deveni și noi fii ai lui Dumnezeu și moștenitori ai împărăției cerurilor.

Tot astăzi avem Anul Nou. A mai trecut un an din viața noastră, din viața lumii și astăzi am început altul, pe care îl dorim să fie pentru lume, pentru Biserica lui Hristos, pentru fiecare familie și om un an de pace, de înțelegere între oameni, un an de întărire, de roade bogate atît pămîntești cît și cerești. Roadele pămîntului sînt: pîinea cea de toate zilele, sănătatea, pacea în lume, copiii, speranța și bucuria acestei vieți. Iar roadele cerești sînt credința în Dumnezeu, iubirea creștină, rugăciunea, milostenia și celelalte fapte bune. Pe toate aceste virtuți dorim să le sădească Dumnezeu în inimile noastre, să le adape prin rugăciune și să le facă să crească, să se desăvîrșească în noi prin harul Duhului Sfînt. Iată ce vă dorim astăzi, la început de An Nou. Iată urarea Bisericii și a păstorilor ei către fiii ei sufletești, acum, de Anul Nou! Să sporim în credință și în fapte bune, frații mei. Să nu stăm pe loc, ci să creștem ca un copac, ca o floare, urcînd din treaptă în treaptă, din putere în putere, dintr-o faptă bună în alta și mai bună.

Să nu ne mulțumim cu ce am făcut pînă acum. Să nu ne odihnim, nici să stăm pe loc. Iată anii trec mereu și se înnoiesc; viața noastră trece și ea și noi trebuie să mergem la Dumnezeu unde mai avem de trăit o viață. O viață veșnică, nouă, fără dureri, fără lacrimi și moarte, o viață care nu are sfîrșit. O viață împreună cu Hristos și cu Maica Domnului, la un loc cu îngerii și cu toți sfinții.

La început de an nou, Biserica Ortodoxă ne pune înainte un model vrednic de urmat, ne pune viața și faptele Sfîntului Vasile cel Mare. El este unul din cei trei dascăli și ierarhi ai lumii, împreună cu Sfîntul Grigore Teologul și Sfîntul Ioan Gură de Aur.

Să urmăm și noi lui Hristos și sfinților Lui. Să urmăm după a noastră slabă putere, credinței, bărbăției, curajului, tăriei, răbdării, smereniei, milosteniei, înfrînării, postului și rugăciunii Sfîntului Vasile cel Mare. Postul, rugăciunea și viața curată au avut mare rol în creșterea duhovnicească a marelui ierarh. Să le iubim și noi după putere. Apoi să adăugăm tăria credinței, milostenia, ascultarea de păstorii Bisericii, cinstea, omenia și ajutorarea săracilor. La formarea Sfîntului Vasile a avut mare rol și cunoașterea cuvîntului lui Dumnezeu, hrana sufletului spre care cugeta ziua și noaptea. Să ne hrănim și noi sufletul cu ascultarea slujbelor Bisericii și citirea Sfintei Scripturi și a învățăturii Sfinților Părinți. Cel puțin cîte un capitol, o pagină pe zi să citim din sfintele cărți. Cel puțin cîțiva psalmi

să spunem pe zi, iar „Tatăl nostru" să-l repetăm de mai multe ori sau rugăciunea „Doamne Iisuse. . ." și vom primi mare folos și ajutor de sus.

Apoi să ținem la Biserică și la dreapta credință ca la însăși viața și sufletul nostru. Vedeți cu cît curaj și tărie apăra Sfîntul Vasile credința ortodoxă? Nu se rușina de împărați și de eretici; nu se lăsa amăgit de laude sau de daruri, nu se temea nici de diavoli nici de moarte cînd era vorba de credință și de sufletele oamenilor. Cînd era vorba de el era foarte blînd, smerit și răbdător, chiar dacă cineva îl ocăra. Dar cînd era vorba de stricarea dogmelor credinței, cînd se hulea Dumnezeu și se lovea Biserica de către eretici, atunci Sfîntul Vasile era aspru și curajos ca un sfînt, îndrăzneț ca un episcop, iubitor de credincioși ca un adevărat păstor de suflete, gata să-și dea și viața pentru Evanghelie.

Să ne apărăm sufletul de patimi, trupul să-l păzim curat de necurăția păcatelor, iar credința noastră străbună, ortodoxă, s-o apărăm pînă la jertfă de eresuri, de indiferentism și necredință care bîntuie tot mai mult în prezent.

Să-L rugăm pe Dumnezeu să binecuvinteze cununa Anului Nou cu pace între popoare, cu sănătate și pîine. Iar pe noi, Biserica Sa, să ne binecuvinteze cu păstori buni, cu credință tare, cu fapte bune și mîntuire. Amin.

ulte ori sau
jutor de sus.
nsăși viața și
usile credința
sa amăgit de
arte cînd era
el era foarte
nd era vorba
e lovea Bise-
s ca un sfînt,
at păstor de

de necurăția
irăm pînă la
tot mai mult

ului Nou cu
ca Sa, să ne
bune și mîn-

PREDICĂ
LA SOBORUL SFÎNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL
(7 ianuarie)

„Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor" (Matei 3, 2).

Iubiți credincioși,

Ieri am sărbătorit Botezul Domnului în rîul Iordan. Astăzi prăznuim, după cuviință, pe cel ce s-a învrednicit să-L boteze pe Fiul lui Dumnezeu, adică pe Sfîntul Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul. Ieri l-am preamărit pe Iisus Hristos Mîntuitorul lumii Care a cerut să fie botezat de slugă. Astăzi cinstim pe slujitorul cel credincios, pe proorocul Ioan, pe „cel mai mare om născut din femeie", pe sfetnicul Luminii, pe cel ce s-a atins cu mîna de creștetul Stăpînului, care a zidit cu dreapta Sa cele văzute și nevăzute.

Mare a fost praznicul de ieri, nu mică este și ziua de astăzi. Ieri L-am cinstit pe Stăpînul, astăzi lăudăm pe sluga Stăpînului. Ieri am slăvit pe Treimea cea de o ființă care S-a arătat la Iordan, astăzi lăudăm pe Sfîntul Ioan Botezătorul care s-a închinat Prea Sfintei Treimi la Iordan. El a auzit glasul Tatălui din nor; el a botezat pe Fiul în Iordan și tot el a văzut pe Duhul Sfînt în chip de porumbel, șezînd deasupra Fiului.

Vedeți ce mare și plăcut este înaintea Domnului Sfîntul Ioan Botezătorul? Că cine altul a postit mai mult ca el în pustie? Cine a propovăduit mai cu putere pocăința, în pustiul Iordanului? Cine mustra mai cu asprime pe cărturari și farisei, numindu-i „năpîrci" și „pui de șerpi"? Cine L-a

mărturisit și L-a arătat pe Hristos înaintea lumii cu mai multă îndrăzneală și putere decît Ioan Botezătorul?

Așadar se cuvine că cinstim cu laude astăzi pe Sfîntul Ioan Botezătorul, „glasul celui ce strigă în pustie", cum spune sfîntul prooroc Isaia. Să lăudăm astăzi pe cel mai mare postitor și rugător dintre oameni, pe proorocul cel minunat, pe Înaintemergătorul lui Hristos care L-a mărturisit oamenilor, pe propovăduitorul Prea Sfintei Treimi, pe apostolul pocăinței, pe Sfîntul Ioan Botezătorul.

Dar ca să înțelegem mai bine misiunea pe care a îndeplinit-o pe pămînt Sfîntul Ioan Botezătorul, vom aminti pe scurt viața și nevoința lui.

Părinții săi se chemau Zaharia și Elisabeta și nu aveau copii. Zaharia era preot al Legii Vechi, din neamul lui Abia, iar soția lui era din neamul lui Aaron și erau rude cu Sfinții Părinți Ioachim și Ana. Deci, rugîndu-se mult lui Dumnezeu să le dea un copil, pe cînd Zaharia slujea la templu în Ierusalim, i-a vestit arhanghelul Gavriil că femeia sa Elisabeta va naște un fiu la bătrînețe și se va chema Ioan. Și pentru că Zaharia se îndoia de această minune, a rămas mut pînă ce Elisabeta, femeia sa, a născut. Dar n-a durat mult această bucurie. Căci auzind Irod de nașterea lui Hristos și temîndu-și tronul împărăției, a pornit o grea persecuție și ucidere în masă a tuturor copiilor din Ierusalim și Bethleem. Atunci Fecioara Maria cu Pruncul au fugit în Egipt, iar Elisabeta cu Ioan, care era numai cu șase luni mai mare ca Iisus, au fugit în munții Iudeei. Murind îndată mama lui, Ioan a trăit singur ca un înger și sihastru în pustie timp de aproape treizeci de ani. Acolo se ruga neîncetat ziua și noaptea, să hrănea cu acride și miere sălbatică, se îmbrăca cu o haină de piele de cămilă și se odihnea cu capul pe bolovanii de piatră. Dinainte de naștere, Ioan a fost ales de Dumnezeu și vestit de prooroci și de mic a fost rînduit să sufere, să trăiască ascuns în munți, în liniște, în post și singurătate; fără părinți, fără îmbrăcăminte și haine moi, fără adăpost și odihnă.

Pustia i-a fost cea mai înaltă școală de formare duhovnicească, de pregătire pentru a fi prooroc și înaintemergător, propovăduitor al pocăinței și botezător al lui Hristos. Că nimeni dintre oameni nu poate forma pe sfinții lui Dumnezeu, ca viața de pustie, în post, în rugăciune și liniște. Nimic și nimeni nu poate ajuta și ilumina pe cei aleși de Dumnezeu să-L mărturisească pe pămînt, precum harul Duhului Sfînt și nevoința în feciorie și în neîncetată rugăciune. Iată școala Duhului cea mai înaltă! Iată cît de sfînt trebuie să fie un prooroc și cît de îngerească viață trebuie să aducă pentru a deveni vas al Duhului Sfînt.

Vedeți, cum îl pregătea Dumnezeu pe Ioan în pustie pentru a-l face prooroc, apostol al pocăinței și botezător? La fel și pe Fecioara Maria, rudenia sa, o pregătea în templul din Ierusalim tot prin aceleași virtuți, ca să o facă vrednică să-L nască pe Hristos Mîntuitorul pe pămînt. Biserica și singurătatea sînt cele mai înalte școli de formare a sufletelor și a sfinților.

Ajungînd la vîrsta de treizeci de ani, Sfîntul Ioan a fost chemat de Dumnezeu la propovăduire și a ieșit din pustie ca dintr-un palat împărătesc. Sufletul lui acum era plin de Duhul Sfînt, trupul lui era neprihănit, curat, mai mult îngeresc decît pămîntesc. Inima lui era plină de har și rîvnă pentru adevăr, iar cuvîntul lui era puternic, îndrăzneț, tare, care tăia ca o sabie păcatul, care trezea conștiințele și tămăduia sufletele oamenilor.

Așa a ieșit Ioan din munții Iudeii și a fost trimis de Duhul în pustiul Iordanului, aproape de Marea Moartă. Venea aici nu la odihnă, ci să propovăduiască iudeilor botezul pocăinței, să pregătească poporul ales pentru a crede în Mesia, venea să-L arate lumii pe Hristos și apoi să-L boteze în apele Iordanului.

Dar de ce l-a trimis Dumnezeu pe Ioan să propovăduiască pe Mesia și pocăința în pustie și nu în Ierusalim, în mijlocul mulțimii? Pentru că astfel ar fi silit pe oameni la pocăință și ei n-ar fi avut aceeași plată. Dar cînd oamenii, de bunăvoie lasă cetatea, lumea, păcatul și vin în pustie adică în loc pustiu de păcate să-l asculte pe Ioan, și-i urmează învățătura, atunci plata lor este mai mare, pocăința lor este de bunăvoie, și roadele sînt mai bogate.

Iubiți credincioși,

Dar ce învăța Ioan pe oameni? Care sînt primele lui cuvinte de învățătură către cei ce veneau la el în pustiul Iordanului? Iată primele cuvinte cu care Sfîntul Ioan își începe misiunea pe pămînt: „*Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor*" (Matei 3, 2). Aceste cuvinte nu sînt o rugăciune, ci mai degrabă o poruncă de foc fără de care nimeni nu poate dobîndi viața veșnică. Este prima poruncă pe care o dă Dumnezeu celui ce vrea să se întoarcă la El, prima datorie pe care trebuie s-o împlinim cei ce voim să ne mîntuim.

Aceasta o cerea și Ioan de la cei ce veneau la el. Adică să se pocăiască, să părăsească păcatele făcute, să le mărturisească cu căință, să le spele prin baia botezului și a lacrimilor, să ierte pe cei ce i-au nedreptățit. Apoi, așa curați, spălați, dezlegați de păcate, ca niște prunci nou născuți, să

se apropie de Dumnezeu, să vină la Hristos, să primească harul Sfîntului Duh, să lucreze faptele bune și apoi să fie primiți în împărăția cerurilor, unde nimic necurat nu poate intra.

Tot așa a început și Mîntuitorul Hristos Evanghelia Sa. Primele cuvinte pe care le-a rostit la Capernaum cînd a ieșit să propovăduiască sînt acestea: „*Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor!*" (Matei 4, 17). Cu aceleași cuvinte începe și Fiul lui Dumnezeu să ne vestească Evanghelia Sa. Deci, atît pentru iudeii de acum două mii de ani, cît și pentru noi creștinii de astăzi, porunca este aceeași. Începutul mîntuirii, a iertării celor ce cred în Hristos este pocăința, spovedania cu căință pentru păcate, părăsirea lor și apropierea de Dumnezeu. *Pocăința este prima și singura ușă de intrare în împărăția cerurilor. Degeaba credem în Hristos dacă nu facem și fapte bune, degeaba mergem la biserică dacă nu părăsim răutatea, păcatul, patima cea veche, ura din inimă, pofta trupului care ne stăpînește și iubirea de sine care ne omoară sufletește.*

A doua mare învățătură și poruncă a Sfîntului Ioan este aceasta: „*Faceți, dar, roade vrednice de pocăință!*" (Luca 3, 8). Roadele de pocăință se fac de credincioși după ce mai întîi s-au pocăit de păcatele făcute. Căci nimeni nu seamănă sămînță pe pămîntul nearat și nepregătit. *Nimeni nu poate face roade vrednice de pocăință dacă mai întîi nu-și curăță inima și mintea de păcate prin spovedanie și căință.* A ne pocăi înseamnă a ara ogorul sufletului, a smulge din rădăcină buruienile patimilor, a grăpa grădina, adică a sfărîma bulgării patimilor și numai după aceea putem ieși la semănat. De vom face așa multe fapte bune vom putea lucra pe pămînt.

A treia mare învățătură a Sfîntului Ioan Botezătorul este amenințătoare: „*Acum securea stă la rădăcina pomilor*— spunea marele prooroc — *deci orice pom, care nu face roadă bună, se taie și se aruncă în foc*" (Luca 3, 9). Prin aceasta el învăța pe iudei, ca și pe noi cei de astăzi, că pocăința este obligatorie pentru toți cei ce vor să urmeze lui Hristos și să dobîndească împărăția cerurilor. *Lucrarea pocăinței trebuie făcută acum, astăzi, cît mai grabnic, pînă avem vreme. Ea nu poate fi amînată, nici înlocuită cu alte fapte bune, pentru că pocăința este al doilea botez și fără dezlegarea și părăsirea păcatelor nimeni nu se poate mîntui.*

Dacă amînăm pocăința, spovedania și nu ne spălăm păcatele prin căință și fapte bune, atunci ne așteaptă pedeapsa lui Dumnezeu, care începe de pe pămînt prin tot felul de suferințe și se continuă dincolo prin osîndă. Pomii sînt toți oamenii; securea care stă la rădăcină este moartea, care taie viața oamenilor de pe pămînt și desparte sufletul de trup, iar

focul în care se aruncă pomii fără roade bune este focul iadului în care se aruncă toți creștinii fără pocăință și fapte bune.

Iată ce frumoase învățături dădea Sfîntul Ioan celor ce veneau la el în pustiul Iordanului. Iar dintre roadele de pocăință pe care Botezătorul Domnului le cerea de la iudei erau două: *să creadă în Hristos și să facă fapte de milostenie*. Că îl întrebau cei ce veneau la dînsul: „*Ce să facem deci?*" (Luca 3, 10). Iar Ioan îi învăța zicînd: „*Cel ce are două haine să dea celui ce nu are și cel ce are bucate să facă asemenea*". Vameșilor, adică celor ce încasau impozite de la oameni, le răspundea: „*Nu faceți nimic mai mult decît ce vă este rînduit*". Iar ostașilor le spunea: „*Să nu asupriți pe nimeni, nici să învinuiți pe nedrept și să fiți mulțumiți cu solda voastră*" (Luca 3, 11—14). Numai cărturarilor și fariseilor le adresa Sfîntul Ioan Botezătorul cuvinte de mustrare pentru necredința lor, zicîndu-le: „*Șerpi, pui de viperă, cine v-a arătat să fugiți de mînia ce va să fie?*" (Luca 3, 7).

Evanghelistul Marcu spune că: „*Ieșeau la el tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el în rîul Iordan, mărturisindu-și păcatele*" (Marcu 1, 5). După ce îi învăța calea pocăinței îi boteza în Iordan, adică îi afunda cu mîinile sale în apă, în timp ce fiecare își mărturisea păcatele sale. Botezul lui Ioan nu era un botez deplin, desăvîrșit, pentru că nu se făcea în numele Prea Sfintei Treimi și nu avea efectele botezului creștin. Adică nu dădea omului iertarea păcatelor și nici harul Duhului Sfînt. Botezul lui Ioan era un botez de pocăință, un botez de pregătire pentru adevăratul botez creștin. Era ceva intermediar între botezul Legii Vechi și botezul din Legea Darului. Aceasta o spunea chiar Ioan zicînd: „*Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfînt*" (Marcu 1, 8).

După botez Ioan le vorbea despre Mesia cum că a venit în lume, că El va boteza pe oameni „cu Duh Sfînt și cu foc". Apoi le zicea „*Vine în urma mea Cel ce este mai tare decît mine, Căruia nu sînt vrednic, plecîndumă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor*" (Marcu 1, 7). Vedeți smerenia lui Ioan? Deși era prooroc și sfînt, în fața Stăpînului se smerea. Smerenia și fecioria sînt două mari cununi ale sfințeniei pe care le iubește Dumnezeu și cei ce sînt ai lui Dumnezeu.

Așa își împlinea Ioan misiunea de prooroc și botezător în pustiul Iordanului. Dar iată că se apropia de el Însuși Fiul lui Dumnezeu, ca să fie botezat de el. Iar Ioan, văzîndu-L, a zis către mulțime: „*Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii. Acesta este despre Care eu am zis: după mine vine un bărbat Care a fost înainte de mine, fiindcă mai*

înainte de mine era. Şi eu nu-L ştiam; dar ca să fie arătat lui Israil, de aceea am venit eu, botezînd cu apă." (Ioan 1, 29—31).

Vedeţi cum Îl numeşte Ioan pe Hristos? După proorocul Isaia care aseamănă pe Mîntuitorul răstignit „ca un Miel spre junghiere" (Isaia 53, 7), al doilea prooroc este Ioan care-L numeşte pe Iisus Hristos „Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii". Amîndoi proorocii prevesteau lumii că Hristos a venit pe pămînt ca un miel de jertfă Care va fi răstignit pe cruce pentru noi păcătoşii şi prin jertfa Lui va ridica, adică va ierta, păcatele lumii şi va împăca pe oameni cu Tatăl.

Iar cînd a venit Domnul la botez, Ioan nu voia să-L boteze, căci se cutremura să se atingă cu mîinile sale de creştetul Făcătorului său. „*Eu am trebuinţă să fiu botezat de Tine şi Tu vii la mine?*" Dar Iisus Hristos, îndemnîndu-l să facă ascultare, i-a răspuns: „*Lasă acum, că aşa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea*", adică să împlinească voia Tatălui ceresc. Şi L-a ascultat Ioan şi L-a botezat pe Mîntuitorul în Iordan. „*Şi botezîndu-Se Iisus, cînd ieşea din apă îndată cerurile s-au deschis şi Duhul lui Dumnezeu S-a văzut pogorîndu-Se ca un porumbel şi venind peste El. Şi iată glas din ceruri, zicînd: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit.*" (Matei 3, 14—17).

Iată deci marea misiune a Sfîntului Ioan Botezătorul. Aceea de a pregăti lumea pentru Evanghelie, pentru credinţa în Hristos prin pocăinţă, prin botezul cu apă şi prin mărturisirea păcatelor. Apoi, de a arăta lumii Mielul lui Dumnezeu, de a-L boteza pe Hristos în Iordan şi a-L arăta oamenilor, mărturisindu-le tuturor taina prea Sfintei Treimi.

Sfîntul Ioan Botezătorul este cel dintîi martor de pe pămînt al Prea Sfintei Treimi. El a mărturisit cel dintîi credinţa într-un singur Dumnezeu, dar închinat în trei persoane — Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh.

Vedeţi misiunea şi vrednicia proorocului Ioan? Maica Domnului L-a născut tainic, în peştera din Bethleem, iar Ioan, ca prooroc şi mărturisitor, L-a botezat în Iordan şi L-a arătat lumii întregi, strigînd: „*Iată Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatele lumii!*" Însă misiunea lui nu s-a terminat la Iordan. După ce a ieşit Domnul la propovăduire, Ioan s-a retras în Galileea, vorbind tuturor despre Mesia că este Hristos şi mustrînd fărădelegile lui Irod care trăia în desfrînare cu Irodiada, soţia fratelui său. Deci nu s-a retras la odihnă marele prooroc, că nu putea să tacă gura celui mai mare om născut din femeie, cum îl mărturiseşte Mîntuitorul. Dimpotrivă, pînă la moarte a învăţat, a mărturisit pe Hristos şi a mustrat păcatul. Căci niciodată nu pot tăcea în faţa păcatelor sfinţii, proorocii, apostolii, episcopii şi păstorii Bisericii lui Hristos. Apoi Irod prinzînd pe Ioan, l-a aruncat în temniţă şi cînd a făcut o petrecere ticăloasă

cu jocuri, beții și desfrînări, de ziua nașterii sale, i-a tăiat capul la îndemnul soției desfrînate. Așa s-a sfîrșit Sfîntul Ioan Botezătorul ca un martir, pentru adevăr și dreptate, mustrînd păcatele care ucid sufletele noastre.

Iubiți credincioși,

Astăzi prăznuim soborul Sfîntului Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul. Pînă aici v-am spus viața, misiunea și puține din învățăturile lui. Acum trebuie să vă amintesc că Biserica noastră Ortodoxă are un cult deosebit pentru sfinți, și mai ales pentru Maica Domnului și Sfîntul Ioan Botezătorul. În calendar avem peste an trei sărbători mari și patru mai mici, cu cruce neagră, închinate acestui mare prooroc. El este cinstit și pe pămînt ca cel dintîi, după Sfînta Fecioară Maria și în cer stă înaintea Prea Sfintei Treimi și se roagă pentru oameni.

În țara noastră ca peste tot în țările creștine, cultul Sfîntului Ioan Botezătorul este destul de mare. Peste tot se întîlnesc biserici și mînăstiri închinate Sfîntului Ioan. Apoi în multe familii există copii care îi poartă numele. Că cel mai frumos nume pentru copii este Ioan care înseamnă „plin de har", nume ales din cer pe pămînt de către arhanghelul Gavriil. Dați deci copiilor voștri numele Maicii Domnului și al Sfîntului Ioan Botezătorul. Nu le puneți nume străine, neortodoxe, care nu au zi în calendar ci sfinți în cer să se roage pentru ei.

Apoi să-l cinstim pe Sfîntul Ioan Botezătorul, cu o viață creștinească aleasă, cît mai curată, neîntinată de păcate. Aduceți-vă mereu aminte de principala lui învățătură: „*Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor!*" Să nu uităm că fără pocăință nu avem mîntuire.

Iată, sîntem la început de an nou. Să făgăduim lui Dumnezeu că de astăzi înainte vom merge la biserică regulat, că ne vom ruga mai mult, că vom face milostenie la săraci, după putere, că vom ierta pe aproapele, că vom părăsi orice patimă care ne ucide sufletul și că vom face roade vrednice de pocăință.

Deci să ne pocăim, adică să ne iubim unii pe alții, ca frați ce sîntem pe pămînt, să ne rugăm mai mult, să părăsim păcatele, prin regulată spovedanie și să cerem mereu ajutorul Sfîntului Ioan Botezătorul, că are mare îndrăzneală înaintea Prea Sfintei Treimi.

Aceasta este porunca Sfintei Evanghelii amintită astăzi și de Sfîntul Ioan Botezătorul. Aceasta este și chemarea Bisericii, mama noastră duhovnicească. Aceasta este și urarea noastră acum la început de an nou. Să părăsim păcatele și să adunăm roade pentru împărăția cerurilor, unde nădăjduim să ajungem și să ne veselim cu toți sfinții în veci. Amin.

PREDICĂ
LA CUVIOSUL ANTONIE CEL MARE
(17 ianuarie)

„Viața pustnicilor fericită este a celor ce se înaripează cu dumnezeiescul dar".
(Antifon, gl. 5).

Iubiți credincioși,

Marele între sfinți și cel dintîi dintre pustnici, Cuviosul Antonie cel Mare era de neam egiptean, născut în anul 251, din părinți creștini. Rămînînd de tînăr orfan, împreună cu o soră a sa, înțeleptul Antonie nu se îndeletnicea cu nimic din cele lumești, ci numai cu gîndirea celor înalte. Dar auzind odată citindu-se la biserică cuvintele: *„Toate cîte ai vinde-le și le împarte săracilor și vei avea comoară în cer și vino de-Mi urmează Mie"* (Luca 18, 22), s-a aprins cu dragostea spre Dumnezeu și întorcîndu-se acasă și-a vîndut o parte din moștenirea sa împărțind-o la săraci, o mică parte a dat-o sorei sale pe care apoi a dus-o la o mînăstire de fecioare, iar el, lăsînd cele lumești, s-a retras într-o peșteră, nu departe de satul său, unde se nevoia un bătrîn îmbunătățit. Acolo a deprins cuviosul primele nevoințe pustnicești, acolo a gustat dulceața liniștei, acolo a simțit mîngîierea rugăciunii, acolo a biruit întîi duhurile răutății.

Dornic de mai aspră nevoință, s-a retras apoi mai departe și a sălășluit într-un mormînt idolesc, unde se ostenea și mai mult cu postul, cu privegherea și cu rugăciunea. Și nu puține ispite a răbdat viteazul bărbat de la diavol, în locul acela. Năluciri înfricoșate, război trupesc, zgomote de tot felul, iar la urmă, a fost cumplit bătut de draci și de durere a căzut ca un mort.

Dar nu s-a lăsat biruit sfîntul, ci mai degrabă Antonie îi biruia pe diavoli cu numele lui Iisus Hristos, de la care a luat apoi putere asupra duhurilor răutății. Și voind să trăiască cu totul străin de oameni, ca să grăiască numai cu Dumnezeu, s-a dus în partea cea mai de sus a Nilului și zidindu-se într-o mică chilie din munte, nu a mai ieșit afară 20 de ani, rugîndu-se neîncetat lui Dumnezeu și luptîndu-se ziua și noaptea cu nevăzuții diavoli. Acolo a ajuns Cuviosul Antonie la cea mai înaltă măsură a desăvîrșirii, primind harul facerii de minuni, al dumnezeiești înțelepciuni și al mai înainte vederii. Deci, fiind scos afară de ucenicii săi, a fost îndemnat de ei să le zidească o mînăstire la Faiuma, prin jurul anului 305, care în scurtă vreme s-a umplut de mulțime de călugări.

Din vremea aceea, cuviosul nu mai era singurul pustnic, ci s-a făcut dascăl al pustiei și tată al călugărilor care umpleau toată pustia aceea, căutînd a urma bunului nevoitor. Dar cine va putea spune nevoințele cele de taină ale marelui Antonie? Postul cel din toată viața, rugăciunea cea neîncetată, grăirea numai cu Dumnezeu, privegherile cele lungi, culcarea pe jos, haina cea de sac? Căci mîncarea sa era numai șase uncii de pîine (o uncie — 33 de grame) muiată în apă și sare, o dată pe zi, după apusul soarelui, iar de multe ori la două și la patru zile mînca. Uneori primea și puține legume, fără untdelemn. Așternutul său era o rogojină pusă pe jos, pe care își odihnea truditul său trup, doar un ceas, două, pînă la miezul nopții. Apoi se scula și cădea la rugăciune, cu mîinile întinse către cer, pînă dimineața, cînd răsărea soarele.

Uneori zicea acestea către soare: „Ce să fac cu lumina ta? De ce vii ca să mă neliniștești? De ce răsari tu ca să-mi răpești lumina cea adevărată?" Căci după Cuviosul Casian „rugăciunea unui călugăr nu este desăvîrșită dacă se va vedea pre sine rugîndu-se." Peste zi Cuviosul Antonie împărțea timpul rugăciunii cu lucrul mîinilor, împletind rogojini din foi de palmier, așa cum îl învățase îngerul lui Dumnezeu. Peste trup, Cuviosul era îmbrăcat cu un sac aspru, peste care purta un cojoc închis, după asemănarea Sfîntului Ioan Botezătorul.

Vestea isprăvilor și a vieții sale îngerești a cuprins îndată tot Egiptul, a ajuns în părțile Palestinei și ale Asiei, a străbătut Imperiul pînă la urechile împăratului Constantin. De aceea, chiar pînă din îndepărtata Romă, mulți doreau să-l vadă, să-i ceară cuvînt de folos, să se învrednicească de rugăciunile lui, și să-i urmeze vieții sale celei sfinte. Filosofi, bogați, ostași, pustnici, eretici, păgîni, toți căutau să-l vadă pe marele Antonie. Ba și împăratul a voit să-l cheme odată la Constantinopol. Însă el nu s-a dus, la îndemnul ucenicului său care-i zicea: „De vei merge, Antonie te vei chema; iar de nu vei merge, Avva Antonie." (Patericul egiptean, 1930, p. 13).

În puțină vreme, numărul sihaștrilor din jurul Sfîntului Antonie s-a înmulțit, ajungînd la peste 10.000. Ei își zideau mînăstiri în toate părțile de sus ale Nilului, unde nu erau locuințe omenești și se sileau după a lor putere să urmeze vieții Sfîntului Antonie. Cele mai multe așezări călugărești erau în pustia schietică, sau Schiteia, în părțile localităților Memfis, Babilon și Afrodita. Unii dintre ei trăiau la un loc, formînd comunități, alții trăiau în peșteri izolate, cîte doi-trei, iar alții se retrăgeau în pustia cea mai aspră, ducînd viață ascetică.

Iată cum descrie marele Atanasie petrecerea lor: „Sînt mînăstiri care sînt, ca și atîtea biserici, pline de oameni care cîntă psalmi, se roagă, citesc, postesc, privegheză, care pun toată nădejdea lor în cele viitoare, uniți prin legătura dragostei și care lucrează mai mult pentru întreținerea săracilor decît a lor. Este o țară întreagă despărțită de lume și ai cărei locuitori n-au altă grijă decît să se deprindă în dreptate și evlavie". (Dicț. Aghiografic, 1898, p. 87—88).

Fiecare comunitate avea în mijlocul ei o biserică, unde se adunau în sărbători sau, de obicei, sîmbăta și duminica, toți anahoreții, pustnicii și sihaștrii, de ascultau Sf. Liturghie și primeau Prea Curatele Taine. Peste săptămînă, se nevoiau la chiliile lor, în aceeași aspră nevoință. Existența și-o cîștigau făcînd coșuri de nuiele și rogojini, pe care apoi le vindeau în cetăți, și-și cumpărau pîine. Puținele legume le cultivau în jurul chiliilor lor, pe care le mîncau nefierte.

Preoții bisericilor erau și superiorii comunităților, dar adevăratul lor povățuitor era, desigur, Cuviosul Antonie, care adesea se cobora din munte unde își avea chilia și cerceta pe frați, le dădea sfaturi folositoare, apoi iarăși se suia în chilia sa.

Iată cîteva din sfaturile pe care Cuviosul le dădea ucenicilor săi: „Precum peștii zăbovind la uscat, mor, așa și călugării, zăbovind afară de chilie sau petrecînd cu mirenii..." Și iarăși: „De la aproapele este viața și moartea noastră. Că de dobîndești pe fratele, pe Dumnezeu dobîndești; iar de vom sminti pe fratele, lui Hristos greșim. *Nimeni, neispitit, nu va putea să intre intru împărăția cerurilor...*" Altădată zicea: „Am văzut toate cursele vrăjmașului întinse pe pămînt și suspinînd am zis: oare cine poate să le treacă pe acestea? Și am auzit un glas zicîndu-mi: „*Smerenia*". Mai zicea iarăși: „Eu nu mă mai tem de Dumnezeu, ci îl iubesc pe El. Că dragostea scoate afară frica..." (Patericul egipt., p. 8—14).

Urînd slava deșartă și dorind să grăiască mereu numai cu Dumnezeu, Cuviosul Antonie s-a retras în adîncul pustiului, cu doi ucenici ai săi, într-un munte spre Marea Roșie, unde și-a zidit o mică chilie și acolo se nevoia, rugîndu-se lui Dumnezeu ziua și noaptea. Din vremea aceea,

muntele acela se chema „muntele Cuviosului Antonie." În zadar îl căutau ucenicii săi și-l rugau să se întoarcă iarăși la mînăstirile lor, el nu mai voia, ci numai din vreme în vreme trecea pe la toate mînăstirile așa numite „cele de afară" întărind pe frați și mîngîindu-i. Iar cînd nu putea veni pentru lungimea căii și arșița soarelui, obișnuia să le trimită epistole, pline de multă înțelepciune.

O parte din ucenicii săi, dornici să fie mai aproape de dascălul lor, au întemeiat o altă mînăstire mai sus de apa Nilului, unde se nevoiau mulți călugări, ca la 5.000, printre care și Cuviosul Macarie. Aici venea mai des marele Antonie și petrecea cu frații. Ba, din rîvna sa cea mare pentru dreapta credință, s-a dus Cuviosul și în Alexandria de două ori, mărturisind credința cea adevărată înaintea arienilor, a ereticilor și-a închinătorilor de idoli. Și nu puțini, văzînd chipul său cel îngeresc și minunile ce le făcea cu cei bolnavi, lepădau credința cea rea și se făceau creștini dreptslăvitori.

Marele Antonie a văzut cu ochi proorocești și decăderea vieții monahale din ultimele veacuri. „*Va veni timpul* — zicea el cu lacrimile în ochi — *cînd călugării își vor face case mărețe prin orașe, vor iubi traiul bun și nu se vor mai deosebi de cei din lume decît prin haine. Cu toate acestea, tot se vor găsi cîțiva care vor păstra duhul stării lor. Coroana lor va fi cu atît mai strălucită, cu cît virtutea lor n-a fost lovită de mulțimea smintelilor*".

Simțind că i se apropie sfîrșitul, Cuviosul Antonie a mai cercetat pentru ultima oară mînăstirile întemeiate de el, ucenicilor dîndu-le multe sfaturi cu lacrimi și sărutarea cea mai de pe urmă. Apoi, suindu-se iar la chilia sa cu cei doi ucenici Macarie și Plutin, s-a îmbolnăvit de moarte. După ce a poruncit ucenicilor să-i îngroape trupul în loc de taină, ca să nu-l afle mulțimea ucenicilor, a adăugat și aceste ultime cuvinte: „Cînd va veni ziua învierii, voi primi acest trup, nestricăcios, din mîna lui Iisus Hristos. Împărțiți hainele mele, dați episcopului Atanasie cojocul cu mantaua pe care mă culcam; dați episcopului Serapion altă piele de oaie și voi luați sacul. Rămîneți sănătoși, copiii mei! Antonie se duce, nu mai este cu voi!". Sărutîndu-și ucenicii, bărbatul dorirlor dumnezeiești și părintele părinților a adormit în Domnul la 17 ianuarie, în anul 356, fiind în vîrstă de 105 ani.

Iubiți credincioși,

Pînă aici v-am spus pe scurt viața Sfîntului Antonie cel Mare. Acum să vă spun cîteva din cele mai alese fapte și cuvinte de folos ale acestui

minunat părinte al monahismului creştin din toată lumea, spre zidirea noastră duhovnicească. Odată i-au cerut ucenicii lui cuvînt de învăţătură, iar cuviosul Antonie le-a spus: „Părinţii cei de demult, cînd mergeau în pustie, întîi se vindecau pe sine şi făcîndu-se doctori aleşi, vindecau pe alţii. Iar noi ieşind din lume, mai înainte de a ne vindeca pe noi, începem a vindeca pe alţii şi întorcîndu-se boala asupra noastră, se fac cele din urmă mai mari decît cele dintîi şi auzind pe Domnul zicînd: „*Doctore, vindecă-te mai întîi pe tine*" (Luca 4, 23).

Altă dată l-a întrebat un ucenic: „Ce trebuie să împlinesc pentru a plăcea lui Dumnezeu?" Iar cuviosul i-a răspuns: „Păzeşte cele ce-ţi poruncesc. *Oriunde vei merge, să ai înaintea ta neîncetat pe Dumnezeu. Orice vei face, să ai mărturie din Sfintele Scripturi. Ori în ce loc vei şedea, să nu te muţi degrabă de acolo. Păzeşte aceste trei porunci şi te vei mîntui*".

Către cuviosul Pimen a zis odată Sfîntul Antonie: „Aceasta este lucrarea cea mare a creştinului , ca greşeala sa să o ia asupra lui în faţa lui Dumnezeu şi să aştepte ispitele pînă la răsuflarea cea mai de pe urmă". În altă zi i-a spus: „*Nimeni dintre creştini nu va putea să intre în împărăţia cerurilor fără de ispite*". Altui bătrîn din muntele Nitriei i-a dat acest frumos cuvînt de mîntuire: „*Să nu te nădăjduieşti în dreptatea ta, nici să te mustre conştiinţa vreodată pentru faptele făcute; apoi stăpîneşte-ţi limba şi pîntecele*".

Vedeţi fraţilor cît de mare preţ pune Sfîntul Antonie pe smerenie? Adică să ne vedem numai păcatele noastre, să nu osîndim pe nimeni, să nu fugim de ispite şi necazuri în viaţă, că fără ele nu ne putem mîntui. Să cerem sfaturi de la părinţii noştri sufleteşti, să ne înfrînăm limba de clevetiri şi de multă vorbire, precum şi pîntecele de lăcomii şi beţii. Să vă amintim şi alte cuvinte de folos de la Sfîntul Antonie.

Odată l-a întrebat cineva, care este cea mai mare faptă bună? Iar cuviosul a răspuns: „*Dreapta socoteală: căci sînt unii care şi-au topit trupul cu postul şi nevoinţa, dar pentru că n-au avut dreaptă socoteală în viaţă, s-au îndepărtat de Dumnezeu*". Aici Sfîntul Antonie ne cere să facem toate cu dreaptă raţiune, cu măsură după sfatul duhovnicului şi după putere.

Pentru iubirea de aproapele spunea cuviosul acest mare cuvînt: „*De aproapele nostru depinde viaţa sau moartea noastră. Că de vom cîştiga sufleteşte pe fratele nostru, îl dobîndim pe Dumnezeu, iar de vom sminti pe fratele nostru, greşim înaintea lui Hristos*".

Vedeţi ce mare putere are iubirea aproapelui? Dacă miluim, ajutăm şi sfătuim pe cei din jurul nostru, indiferent dacă ei ne iubesc sau nu, dobîndim pe Dumnezeu, adică mîntuirea. Iar dacă smintim pe oameni,

nu miluim pe săraci, osîndim, pîrîm și nu-i îndemnăm la rugăciune și la fapte bune, vom da seamă de sufletele lor și ne pierdem mîntuirea.

Pe călugări îi îndemna Sfîntul Antonie să nu meargă prin lume afară de mare nevoie, zicînd: „Precum peștii care stau pe uscat mor, așa și călugării care zăbovesc afară de chilie sau locuiesc cu mirenii slăbesc în tăria liniștei. Deci trebuie să ne grăbim la chilie, precum peștele la mare, ca nu cumva rămînînd mult afară să uităm păzirea cea dinlăuntru". Altor ucenici le-a spus: „*Cel ce se nevoiește la pustie în liniște, de trei războaie este scutit: de auzire, de vorbire și de vedere. În schimb este luptat de desfrînare și lenevire*".

Unui călugăr tînăr și nevoitor, care nu putea răbda ocara și necinstea, i-a zis cuviosul: „Ești asemenea unui oraș care în față este împodobit, iar prin partea opusă este furat de tîlhari!"

Un frate i-a zis Sfîntului Antonie: „Roagă-te pentru mine, părinte". Iar cuviosul i-a răspuns: „*Nu te miluiesc nici eu, nici Dumnezeu, dacă nu te vei sili tu singur pentru mîntuire și nu te vei ruga lui Dumnezeu!*" Adică, nu-i deajuns să dăm slujbe ca să se roage alții pentru noi, ci trebuie ca și noi să ne ostenim împreună cu cei ce se roagă pentru noi: adică să postim, să ne rugăm, să trăim în dragoste și să mergem la biserică dacă vrem să ne mîntuim.

Spunea Cuviosul Antonie ucenicilor săi că „Dumnezeu nu îngăduie ispite grele peste oamenii de acum, ca peste cei de demult", că știe slăbiciunea noastră că nu putem răbda. Altă dată spunea și acest cuvînt profetic pentru vremurile cele de pe urmă: „Va veni timpul, ca oamenii să înnebunească și cînd vor vedea pe cineva că nu este ca ei, se vor ridica asupra lui, zicînd că este fără minte, pentru că nu este asemenea lor."

Odată s-a rugat lui Dumnezeu un sihastru sfînt ca să vadă ceata cuvioșilor părinți și după multă stăruință i-a văzut, dar lipsea Sfîntul Antonie. Atunci a întrebat sihastru: „Unde este părintele Antonie?" Iar îngerul Domnului i-a răspuns: „Unde este Dumnezeu, acolo este și Antonie!"

Ajungînd la măsura desăvîrșirii, spunea Sfîntul Antonie: „*Eu nu mă mai tem de Dumnezeu, că Îl iubesc. Că dragostea scoate afară frica*". Același lucru ne învață și ceilalți Părinți care zic: „*Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii, iar dragostea de Dumnezeu este sfîrșitul înțelepciunii*". Fericiți sînt creștinii care iubesc pe Dumnezeu din toată inima și împlinesc poruncile Lui!

Spunea marele părinte Antonie că s-a rugat multă vreme lui Dumnezeu ca să-i descopere locul drepților și al păcătoșilor. Într-o noapte pe cînd se ruga a auzit un glas de sus, zicîndu-i: „Antonie, scoală și vino! Și

știind eu pe cine se cade să ascult, am ieșit și uitîndu-mă am văzut pe un oarecare uriaș, lung, negru și urît și înfricoșat care ajungea pînă la nori, avînd mîinile întinse în văzduh, sub care era un lac asemenea unei mări. Și am văzut suflete zburînd ca niște păsări și cîte treceau de mîinile acelui uriaș, se mîntuiau; iar cîte erau lovite de mîinile lui, se opreau și cădeau în lacul cel de foc. Pentru cei ce zburau, scrîșnea cu dinții săi, iar pentru cei ce cădeau jos, se bucura. Și a fost glas către mine zicîndu-mi: înțelege ceea ce vezi. Aceștia care zboară în sus, sînt sufletele drepților care nu s-au supus acestui uriaș și merg în rai. Iar acest uriaș este vrăjmașul, care apucînd pe cei vinovați, îi oprește și nu-i lasă să treacă, surpîndu-i în iad. Pentru că au urmat voii lui și au fost stăpîniți de răutate." *

Adeseori spunea cuviosul și aceste sfaturi ucenicilor săi: „*Să nu uitați niciodată de veșnicie. Gîndiți-vă în toate diminețile că poate nu veți trăi pînă seara. Cugetați în toate serile că poate nu veți ajunge ziua de mîine. Faptele voastre să fie așa ca și cum ar fi cele de pe urmă din viață. . .*"

Așa își creștea ucenicii Sfîntul Antonie cel Mare, rugîndu-se neîncetat lui Dumnezeu pentru ei, hrănindu-i cu învățăturile sale și făcîndu-se în toate exemplu vrednic de urmat. Era în toate foarte smerit, blînd și plin de dragoste pentru oameni. Iar împotriva ereticilor și a duhurilor rele era aspru și de temut.

Iubiți credincioși,

Ucenicii Sfîntului Antonie cel Mare s-au răspîndit din Egipt în toate părțile Imperiului Romano-Bizantin de Răsărit și de Apus, începînd din secolul al IV-lea. O mare parte dintre ei s-au nevoit pe valea Nilului și în muntele Nitriei. Alții au trecut peste Marea Roșie în Muntele Sinai. Alții au ajuns în Țara Sfîntă și pe Valea Iordanului. Iar alții s-au răspîndit în Siria, Asia Mică, Peninsula Balcanică, ajungînd pînă în apusul Europei și Africa de Nord. Din secolul X monahismul și-a creat o nouă patrie în Muntele Athos, cea mai mare vatră monahală de astăzi din toată lumea. În secolul XI odată cu creștinarea țărilor slave, s-a răspîndit monahismul pînă în centrul, estul și nordul Europei.

În țara noastră, primele așezări monahale au apărut în Dobrogea, la începutul secolului IV. Monahismul s-a răspîndit din sud spre gurile Dunării, la Niculițel și Chilia. Apoi au ajuns în munții Buzăului, în Banat, la Morisena în secolul X. Iar din secolele XI—XIV au apărut mînăstiri noi ca: Hodoș-Bodrog, Rîmeț, Tismana, Cozia, Neamț, Probota și altele.

* Aceste învățături sînt luate din *Patericul egiptean*, Ed. Rm. Vîlcea, 1930, p. 7—15 și din *Viețile Sfinților*, luna ianuarie, Ed. 1904, p. 688—816.

În secolele XV—XVI, monahismul în țările române era în culmea înfloririi, cu sute de mînăstiri și schituri, cu mii de călugări și sute de cuvioși sihaștri în păduri și munți. În secolele XVII—XVIII, monahismul încă era înfloritor în țara noastră, fiind susținut de domni, de boieri și credincioși. Țările române dădeau mari ajutoare și la celelalte centre monahale ortodoxe din Muntele Athos, Balcani, Ierusalim și Siria. Mînăstirile noastre precum și evlavia și daniile românești erau renumite în tot centrul Europei.

În secolul al XIX-lea monahismul nostru, ca peste tot, începe să decadă. În secolul pe care-l trăim, mînăstirile noastre se reînnoiesc, atît prin lucrările de reparații, cît și prin viața duhovnicească dar a slăbit rîvna, ascultarea, rugăciunea și dragostea și smerenia care împodobeau sufletele înaintașilor noștri.

Am spus pe scurt cum a ajuns monahismul în țara noastră și cum a dăinuit pînă astăzi, datorită în primul rînd evlaviei poporului român ortodox și ajutorului material dat de domni și de credincioși. Trebuie să amintim că în mînăstirile noastre am avut și călugări cu viață sfîntă cum au fost cuvioșii: Leontie de Rădăuți, Daniil Sihastru, Iosif și Chiriac de la Bisericani, Chiriac de la Tazlău, Sfinții Partenie și Rafail de la Agapia, Vasile de la Moldovița, Ioan de la Rîșca, Paisie de la Neamț, Nicodim de la Tismana, Ioan de la Prislop, Ghelasie de la Rîmeți, Sfîntul Calinic de la Cernica și ultimul sfînt român Ioan Iacob de la Iordan († 1960).

Să dăm slavă lui Dumnezeu că ucenicii lui Hristos, care au îmbrăcat cinul monahal, renunțînd la cele pămîntești după modelul Sfîntului Antonie cel Mare, au existat în țara noastră de peste 16 secole și că se mențin cu aceeași rîvnă și evlavie pînă astăzi. La aceste vetre mînăstirești străbune s-au nevoit multe generații de călugări și cuvioși, rugători smeriți ai neamului. Mînăstirile au apărat credința ortodoxă curată în țara noastră. În ele s-au rugat înaintașii și părinții noștri. În ele ne sînt înmormîntați sfinții, cuvioșii și marii domni apărători de neam și de credință. În sfintele mînăstiri se săvîrșesc zilnic de multe veacuri Sfînta Liturghie și cele șapte laude. În ele se mîngîie bunii noștri creștini și poposesc numeroși călători din toate colțurile lumii. În ele se slăvește Dumnezeu și se laudă sfinții Lui, mai mult ca oriunde în lume.

Iată pentru ce cinstim sfintele noastre mînăstiri și de ce aleargă bunii noștri creștini să se roage în ele.

Să-l rugăm pe Sfîntul Antonie cel Mare și pe toți sfinții care sînt în împărăția cerurilor să se roage Bunului Dumnezeu ca să sporim în credință, în evlavie, în dragoste și în sfînta rugăciune, virtuți prin care toți cei ce-L iubim pe Hristos ne vom putea mîntui. Amin.

PREDICĂ
LA SFÎNTUL EFTIMIE CEL MARE
(20 ianuarie)

„Cinstită este înaintea Domnului moartea cuvioșilor Săi" (Ps.).

Iubiți credincioși,

Biserica Ortodoxă prăznuiește astăzi pe un mare luminător și povățuitor al monahilor și al creștinilor, adică pe Prea Cuviosul Părintele nostru Eftimie cel Mare.

Acest prea cuvios părinte a trăit în secolul al VI-lea, pe vremea împărăției lui Grațian, născîndu-se în Melitina Armeniei, din părinți binecredincioși — Pavel și Dionisia. Multă vreme neavînd ei copii, s-au rugat lui Dumnezeu și le-au dăruit acest fiu, pe care l-au numit Eftimie, nume ce înseamnă „bucurie și veselie duhovnicească", pentru că prin el mulți aveau să se bucure și să se veselească în viața cea monahală.

Murind tatăl său, mama l-a încredințat lui Dumnezeu și episcopului Meletinei, care l-a rînduit în ceata clericilor. Deci făcîndu-se iscusit în învățătura Sfintei Scripturi și întrecînd pe toți cei de vîrsta lui cu cunoștința și cu faptele bune, a fost silit să se hirotonească preot și a primit grija sfintelor mînăstiri și schituri.

La vîrsta de 29 ani s-a dus la Ierusalim și s-a sălășuit într-o peșteră, împreună cu Cuviosul Teoctist. Ajungînd la măsura desăvîrșirii, cu darul lui Dumnezeu a izbăvit pe mulți de boli grele, și chemînd numele Domnului, cu puține pîini a hrănit patru sute de oameni călători care veniseră

la mînăstirea sa. Apoi pe mai multe femei care nu puteau naște copii, prin rugăciunea sa le-a făcut roditoare și născătoare de prunci. Într-o vreme de mare secetă, ca odinioară Sfîntul Ilie, a deschis porțile cerului cu rugăciunea sa și a adus mare ploaie în Palestina. Iar cînd slujea Sfînta Liturghie, se vedea un stîlp de foc pogorîndu-se din cer și stînd lîngă Sfîntul Eftimie, pînă ce termina sfînta jertfă. Mărturisesc ucenicii lui că el cunoștea gîndurile și așezarea duhovnicească a celor ce veneau cu inimă curată la biserică spre a se împărtăși cu Sfintele și Prea Curatele Taine ale lui Iisus Hristos. Iar pe cei care erau întunecați la suflet și întinați de gînduri și de păcate, pe aceia nu-i împărtășea. Avea încă și darul proorociei, căci spunea ucenicilor lui cele viitoare și cunoaștea ce fel de patimi și duhuri rele se află în cei păcătoși.

El obișnuia să se retragă cu ucenicul său la pustie îndată după Botezul Domnului și stătea acolo pînă la Duminica Floriilor, cînd se întorcea la chilia sa. Acolo petrecea singur în post desăvîrșit, în cîntări de psalmi și în neîncetată rugăciune către Dumnezeu, cerînd mila și harul Lui peste ucenicii săi și peste toată lumea.

Întemeind o mînăstire în pustiul Iudeei, s-au adunat în jurul lui mulți frați, pe care îi învăța zicînd: „Fraților, pentru ce ați venit la această nevoință și nu vă îngrijiți de mîntuirea voastră? Căci se cuvine ca în fiecare ceas să luăm aminte și să veghem, după cum ne învață și Mîntuitorul, care spune: „*Privegheați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită*" (Matei 26, 41). Căci cei ce s-au lepădat de cele pămîntești și au intrat în nevoința călugărească se cuvine a se lepăda de voia lor și a primi smerita cugetare și desăvîrșita ascultare, ca cea dintîi virtute a monahilor. Apoi a cugeta totdeauna la moarte și la judecata viitoare și a dori slava împărăției cerurilor, fiind mereu gata pentru ceasul despărțirii. Monahii, mai ales cei tineri, se cuvine să se ostenească trupește pentru păzirea minții și a inimii lor, și să se hrănească din ostenelile lor, după cuvîntul apostolului care zice: „*Noaptea și ziua lucrez ca să nu îngreuiez pe cineva, și mîinile acestea mi-au slujit mie, cum și celor ce erau împreună cu mine*" (2 Tes. 3, 8). Căci este greu celor din lume ca, ostenindu-se, din lucrul lor să hrănească copii și femei, să aducă daruri lui Dumnezeu, să facă și milostenie după putere. Pe lîngă acestea, li se cer și dajdie către cei ce stăpînesc. Iar noi, nici cele de nevoie vieții să nu le dobîndim din lucrul mîinilor noastre? Deci să nu culegem osteneli străine, căci poruncește Apostolul Pavel: „*Dacă cineva nu vrea să lucreze acela nici să nu mănînce!*" (2 Tes. 3, 10).

Cuviosul Eftimie poruncea fraților să nu vorbească nimeni în biserică în vremea rugăcunii, ba nici la masă cînd mîncau împreună. Iar pentru

înfrînarea de mîncare învăța pe frați: „Înfrînarea cea bună cere a gusta fiecare din hrană cît de puțin în vremea mîncării. Însă să păzim mintea de gînduri rele și inima de pofte și să dăm război în taină împotriva patimilor ascunse. Căci armele monahului sînt: rugăciunea, cugetarea la cele viitoare, dreapta judecată, smerenia și ascultarea cea după Dumnezeu"

Iubiți credincioși,

Sfîntul Eftimie cel Mare era un mare sihastru, asemenea sfinților Antonie, Pahomie, Sava și Teodosie, căci ducea viață îngerească în trup. El a umplut pustiul Iudeei de mînăstiri, de chilii și de sihaștri, și toți îl aveau pe el de dascăl, povățuitor și mare sfetnic. Oricine asculta cuvîntul lui, se învrednicea de darul și mila lui Dumnezeu, iar cel ce se împotrivea și călca cuvîntul lui, pătimea multe rele, primejdii și necazuri.

Odată a poruncit unui frate din mînăstire, anume Avxentie, să meargă cu vitele la păscut. Dar el s-a împotrivit, zicînd că se teme să nu cadă în vreo ispită, apoi că nu poate renunța la liniștea sa. Cuviosul Eftimie i-a spus: „Ne rugăm lui Dumnezeu să nu te vatămi de nici o ispită în ascultarea aceasta, căci El nu uită jertfa și supunerea ta". Dar Avxentie nici așa n-a voit să împlinească porunca ascultării. Atunci cuviosul i-a zis: „Noi, fiule, te-am sfătuit ceea ce știm că-ți este de folos, iar tu, dacă nu vrei să te supui, vei lua plata neascultării". În același ceas fratele neascultător a căzut jos, stăpînit de duh necurat. Iar Sfîntul Eftimie a zis: „Înaintea ochilor voștri s-a împlinit acum cuvîntul Duhului Sfînt care zice: pentru omul rău care ridică cuvînt împotrivă, Domnul trimite asupra lui înger nemilostiv". Apoi a adăugat: „Mare este plata ascultării căci Dumnezeu iubește mai mult ascultarea decît jertfa; iar neascultarea lucrează moarte". Deci apucînd de mînă pe fratele căzut, l-a ridicat de jos, a făcut rugăciune pentru dînsul, l-a binecuvîntat cu semnul sfintei cruci și l-a făcut sănătos. Apoi fratele a primit bucuros ascultarea și dădea laudă lui Dumnezeu pentru toate.

Vedeți, fraților, puterea ascultării și urmările neascultării? Vedeți ce mare este ascultarea de Biserică, de păstori, de duhovnici, de cei ce ne povățuiesc pe calea mîntuirii. *Nimeni nu se poate mîntui, trăind de capul lui și făcînd voile lui.* Ci fiecare, mirean sau călugăr, trebuie să aibă un păstor duhovnicesc, un preot și un episcop de care este dator să asculte, să întrebe, să ceară sfat, și să ia poruncă ce trebuie să facă în viața creștină și ce să nu facă. Deci toate trebuie să le facem cu sfat, cu rugăciune și cu binecuvîntare. Că spune Sfînta Scriptură: „*Mîntuirea stă în multă sfătuire*" și „*Cei ce nu se sfătuiesc, cad ca frunzele*".

Și care sînt cei mai buni sfătuitori ai noștri? Care sînt păstorii noștri adevărați, dacă nu episcopii, preoții și duhovnicii, pe care ni i-a rînduit Dumnezeu? Și care este mama noastră duhovnicească, dacă nu Biserica unde ne-am botezat în numele Prea Sfintei Treimi, unde ascultăm sfintele slujbe, unde ne spovedim și primim Trupul și Sîngele lui Hristos? Deci să rămînem în sînul Bisericii adevărate, care ne-a născut și să ascultăm de părinții noștri sufletești, ca de Hristos. Că ascultarea ne aduce pace în suflet, bucurie și mîntuire, iar neascultarea ne aduce suferință, boală, moarte și osîndă veșnică.

Așa ne învață Sfînta Evanghelie, Sfinții Apostoli, Sfîntul Eftimie cel Mare și toți sfinții. Să știți că, Cuviosul Eftimie era și un mare apărător al Ortodoxiei și se împotrivea tuturor eresurilor și sectelor care atacau Biserica în vremea sa. El spunea că ereticii, împotrivindu-se Bisericii, se împotrivesc lui Dumnezeu și din cauza neascultării cad din credință în stăpînirea celui rău și viclean, care luptă să piardă cît mai multe suflete.

Iubiți credincioși,

Țara noastră este împodobită cu multe și frumoase mînăstiri, vestite în toată lumea. Vizitați-le, poposiți cîte un ceas, două în ele, ascultați sfintele slujbe mînăstirești care sînt așa de odihnitoare și înălțătoare de suflet și cereți sfaturi creștinești de la părinții bătrîni și cu experiență duhovnicească. Căci așa făceau și înaintașii noștri. Așa făceau și ucenicii lui Hristos, care mereu Îl întrebau și ascultau de poruncile Lui. Așa făceau și ucenicii Sfîntului Eftimie cel Mare. Seara, mai ales duminica și în clipe de liniște, băteau la ușa chiliei lui și-i cereau binecuvîntare și cuvînt de folos pentru mîntuirea sufletului.

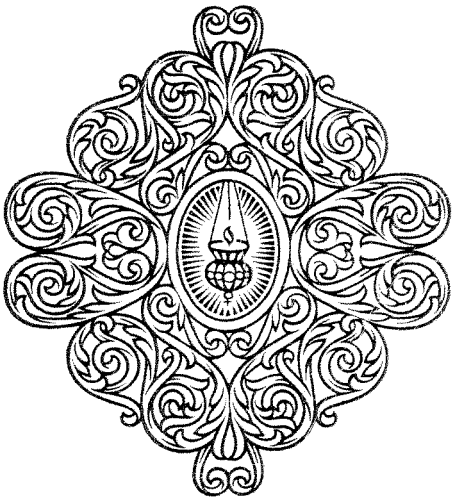
Ajungînd la vîrsta de 97 de ani, înainte de a-și da duhul, Cuviosul Eftimie cel Mare a spus ucenicilor săi: „Frații mei, după ducerea mea dintre voi, poarta mînăstirii să n-o închideți în tot anul, căci pentru aceasta vă va dărui Dumnezeu binecuvîntare. Poruncile mele să le păziți nestrămutate și de voi afla îndrăzneală către Dumnezeu, aceasta voi cere întîi lui Dumnezeu, ca eu să fiu cu duhul împreună cu voi pînă în veac". Apoi le-a zis: „*Toată fapta bună prin dragoste și prin smerenie se întărește împotriva ispitelor. Dar să știți că mai mare este dragostea decît smerenia, căci smerenia înalță pe om, iar dragostea nu-l lasă a cădea de la înălțime, căci, după mărturia apostolului... Dragostea niciodată nu cade*" (1 Cor. 13 ,8)".

Zicînd acestea, Sfîntul Eftimie cel Mare și-a dat sufletul cu pace în mîinile lui Dumnezeu.

Încheiem predica cu această cîntare ce se cîntă la biserică în cinstea sfîntului de astăzi:

„Cuvioase Părinte Eftimie, glasul Evangheliei Domnului auzind, lumea ai părăsit, bogăția și slava întru nimic socotindu-le. Pentru aceasta tuturor ai strigat: iubiți pe Dumnezeu și veți afla dar veșnic! Nimic să nu cinstiți mai mult decît dragostea Lui, căci atunci cînd va veni întru slava Sa, să aflați odihnă cu toți sfinții".

Cu ale cărui rugăciuni, Hristoase, păzește și mîntuiește sufletele noastre. Amin.

Iubiți cre

Astăzi E
din cei trei ma
Dumnezeu, pa

Acest ma
Sfîntul Aposto
teologiei și gla
se mai zice și
Nazianzului, u
chema tot Gri
împodobită cu
săraci, fericita
a atras asupra
parte a vieții ei
poruncilor lui I

Grigore, s
cel dintîi magi
Avea și toate
lipsea decît bot
lui Dumnezeu

PREDICĂ
LA SFÎNTUL GRIGORE TEOLOGUL
(25 ianuarie)

„Că nimic nu iubește Dumnezeu fără numai pe cel ce petrece cu înțelepciune" (Înț. Sol. 7, 27).

Iubiți credincioși,

Astăzi Biserica noastră cea dreptmăritoare sărbătorește pe unul din cei trei mari dascăli și ierarhi, pe Sfîntul Grigore Cuvîntătorul de Dumnezeu, patriarhul Constantinopolului.

Acest mare ierarh este al doilea cuvîntător de Dumnezeu, după Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan; este fluierul cel păstoresc al teologiei și glasul dogmelor celor adevărate ale Prea Sfintei Treimi. I se mai zice și Grigore de Nazianz pentru că s-a născut pe teritoriul Nazianzului, un orășel vecin cu Cezareea Capodociei. Pe tatăl său îl chema tot Grigore iar pe mama sa Nona, femeie bine credincioasă și împodobită cu toată fapta bună. Prin rugăciunile și milosteniile ei la cei săraci, fericita Nona — o mamă creștină model pentru toate mamele, a atras asupra familiei sale binecuvîntarea lui Dumnezeu. Cea mai mare parte a vieții ei, o petrecea în post, în rugăciune, în milostenie și în păzirea poruncilor lui Dumnezeu.

Grigore, soțul ei, în tinerețe era amăgit de un eres local. Altfel era cel dintîi magistrat al orașului și împlinea datoriile sale cu mare grijă. Avea și toate virtuțile morale, care fac pe om cinstit în lume; nu-i mai lipsea decît botezul creștin. Fericita Nona vărsa lacrimi multe, rugîndu-se lui Dumnezeu necontenit pentru convertirea lui la creștinism. În sfîrșit,

rugăciunile ei au fost auzite la Dumnezeu. Bărbatul ei se lepădă de păgînism, fiind botezat la Nazianz, pe timpul cînd se ținea întîiul și a toată lumea Sobor de la Niceea, la anul 325. Pentru meritele sale a fost înălțat la scaunul episcopal din Nazianz pe care l-a păstorit pînă la adînci bătrînețe, murind în vîrstă de nouăzeci de ani. La moartea lui a lăsat trei copii: Grigore, Chesarie și sora lor Gorgonia. Sfîntul Grigore a fost socotit ca rod al rugăciunilor maicii sale Nona; de aceea a fost dăruit lui Dumnezeu din momentul nașterii sale. De mic era foarte firav, dar plin de credință în Dumnezeu, iubitor de biserică și rîvnitor să citească sfintele cărți și mai ales Vechiul și Noul Testament.

În tinerețea sa a avut un vis tainic și minunat pe care îl amintea cu evlavie: „Mi se părea că văd două femei de o rară frumusețe, care reprezentau una, curăția și alta, înfrînarea. Ele m-au mîngîiat ca pe un copil și mă invitau ca să le urmez. „Vino cu noi, ziceau ele, și noi te vom înălța pînă la lumina Treimii nemuritoare". Din momentul acela tînărul Grigore simți o mare dorință de a trăi în feciorie, toată viața sa. Din scrierile sale se vede că cinstea cu mare sfințenie această virtute. De asemenea era foarte hotărît cînd vorbea de păzirea fecioriei. El numește moarte călcarea votului fecioriei.

După ce învață gramatica în orașul natal, a fost trimis în Cezareea Palestinei, unde era o renumită școală de retorică. Apoi a învățat un timp și în Alexandria. Dar fiindcă Atena se socotea pe atunci centrul filosofiei și al retoricii, a plecat cu corabia spre Atena. Corabia a fost însă învăluită de o mare furtună, timp de douăzeci de zile, încît nimeni nu mai avea nădejde de scăpare. Grigore avea cea mai mare grijă de mîntuirea sufletului său, pentru că încă nu primise botezul. El cerea cu lacrimi ajutorul lui Dumnezeu și își reînnoia făgăduința ce o făcuse că se va dărui cu totul în slujba lui Dumnezeu, dacă îl va salva de la moarte.

Rugăciunea sa a fost auzită. Corabia a ajuns cu bine la Rodos, apoi la Atena, unde se întîlni cu Vasile, bunul său prieten pînă la moarte. Și astăzi se vorbește de acești mari sfinți și dascăli, ca model de prietenie. Erau nedespărțiți unul de altul. Niciodată nu luau parte la petreceri. Nu cunoșteau decît două străzi, una care mergea la biserică și alta care mergea la școală. Viața lor era foarte aspră. Din banii ce-i primeau de acasă, o mare parte o împărțeau la săraci, iar rămășița o țineau pentru a-și procura cele necesare. Invidia nu tulbura niciodată liniștea sufletului lor. De se întîmpla un bine unuia, se bucura și celălalt. Se îndemnau unul pe altul la fapta bună, întrecîndu-se în post, în rugăciune și alte nevoințe. Plecînd Sfîntul Vasile din Atena, Sfîntul Grigore a mai rămas cîtva timp, spre a-și continua studiile. Cinstea ce o cîștigă aici, precum și

operele ce le-a lăsat sînt o dovadă a vieții lui curate și de aleasă sporire în frumoasa vorbire, în filosofie și în cunoașterea Sfintei Scripturi.*

În anul 356 Sfîntul Grigore și-a terminat studiile și părăsind Atena, s-a dus în patria sa Nazianz, unde a fost botezat în numele Prea Sfintei Treimi, chiar de tatăl său. Din acest moment s-a pus cu totul în slujba Bisericii, spre lauda lui Dumnezeu. Tatăl său, fiind episcop la Nazianz, îl ruga să primească preoția și să-i ajute la conducerea Bisericii, greu lovită de ereticii arieni.

Sfîntul Grigore, însă, se socotea nevrednic de marea taină a preoției. De aceea a fugit în Pont, la mînăstirea întemeiată de Sfîntul Vasile, unde s-au nevoit împreună în rugăciune și în singurătate cîțiva ani de zile. Aceasta a fost cea mai liniștită și frumoasă parte din viața lui, după care mereu va regreta. Și era Sfîntul Grigore așa de lepădat de cele pămîntești, încît zicea: „Tot ce am, dau Celui de la Care am primit, că numai pe El Îl am. I-am jertfit averea, cinstea, sănătatea, limba și talentele... Tot ce am de la El sînt și le disprețuiesc pe toate pentru dragostea lui Iisus Hristos."

Astfel, fericitul Grigore se ruga și postea mult, mînca numai pîine și puține legume nefierte; dormea pe jos și avea un singur rînd de haine. Deși era bolnăvicios din copilărie, răbda toate cu nădejde în Dumnezeu. Era și foarte tăcut. Vorbea rar și înțelept ca un filosof, blînd și sfătuitor, ca un mare povățuitor de suflete. La mînăstire scria cărți, lucra cu mîinile și cînta mereu psalmi.

Iubiți credincioși,

După această pregătire duhovnicească în liniște și rugăciune, Sfîntul Grigore a fost chemat de tatăl său la Nazianz. Aici îl hirotonește preot și îl rînduiește să slujească la biserică și să combată pe arienii eretici. Astfel fericitul Grigore sporea din zi în zi în sfințenie și în mărturisirea dreptei credințe. Nu după mult timp, frații săi, Chesarie și Gorgonia, s-au dus la Domnul, fiind cinstiți la înmormîntare cu frumoase cuvinte de laudă rostite de Sfîntul Grigore, că nimeni în patria sa nu vorbea mai frumos și mai adînc decît acest vas ales al Duhului Sfînt.

În anul 372 Sfîntul Grigore a fost hirotonit episcop de către Sfîntul Vasile, bunul său prieten, dar n-a avut scaun episcopal pînă în anul 378, cînd a fost ales episcop la Constantinopol, capitala imperiului. Tot acum moare Sfîntul Vasile cel Mare fapt de care s-a întristat foarte mult.

* *Dicționar aghiografic*, 1898 p. 324—327.

În Constantinopol a fost episcop numai patru ani, dar în acest scurt timp a întărit din nou dogmele ortodoxe în marele oraș, a biruit și rușinat învățăturile ereticilor și a făcut multă milă cu cei săraci. Aici avea o mică biserică numită „Anastasia" adică biserica Învierii, unde slujea marele Ierarh Grigore; aici ținea acele frumoase predici apologetice, adică de apărare a dreptei credințe, predici dogmatice, de întărirea dogmelor ortodoxe și predici panegirice, de laudă lui Dumnezeu și sfinților Lui. În această biserică alerga lumea din tot orașul să asculte învățăturile Sfîntului Grigore. De aici a reînviat Ortodoxia în capitala imperiului, spre mustrarea și supărarea ereticilor. Cînd venise ca episcop erau numai 17 biserici ortodoxe. După cîțiva ani, mai rămăseseră în Constantinopol numai 17 biserici eretice!

În anul 381 a avut loc al doilea Sinod Ecumenic în Constantinopol, la care au luat parte 150 de episcopi, printre care și Sfîntul Grigore, supranumit „Teologul". El a apărat, mai mult ca toți, dogma Prea Sfintei Treimi și persoana Sfîntului Duh, vorbind cu multă putere în cuvînt, prin darul înțelepciunii și al frumoasei vorbiri. Tot el a explicat cel mai profund egalitatea celor trei persoane ale Prea Sfintei Treimi — Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, toate avînd aceeași ființă. El a contribuit la compunerea ultimelor cinci articole din Crez, prin care mărturisim că Duhul Sfînt purcede din Tatăl și este trimis în lume prin Fiul. Învățătura dogmatică a Sfîntului Grigore este cuprinsă în cinci cuvîntări teologice, fiind aprobate de toți Sfinții Părinți. Datorită profunzimii învățăturilor sale dogmatice, mai ales privind stabilirea definitivă a dogmei Prea Sfintei Treimi, ca și egalitatea și deoființimea celor trei persoane, împotriva marilor eretici: Arie, Macedonie și Maratoniu, i-au adus Sfîntului Grigore numele de „Teolog." El este al doilea „teolog", adică mare cuvîntător de Dumnezeu, după Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan.

Ivindu-se unele tulburări în sinod cu episcopii egipteni, care voiau să pună alt episcop la Constantinopol, Sfîntul Grigore Teologul s-a retras din scaun la Nazianz. Acolo, mai trăind cîțiva ani ca un sihastru, în liniște, în rugăciune și în cugetare la Dumnezeu, lipsit de toate cele pămîntești, și-a dat sufletul său în brațele marelui Arhiereu Iisus Hristos, la 25 ianuarie 389.

Așa s-a săvîrșit marele dascăl și ierarh al Bisericii lui Hristos, Sfîntul Grigore Teologul, apărătorul Prea Sfintei Treimi și al dreptei credințe. El a mărturisit adevărul, atît prin viața sa îngerească și neprihănită, cît și prin predicile și scrisorile sale, făcîndu-se nouă tuturor exemplu viu, părinte adevărat, dascăl neîntrecut, povățuitor și rugător fierbinte pentru toată lumea înaintea Sfintei Treimi.

Iubiți credincioși,

Să lăudăm după cuviință pe marele ierarh și sfînt Grigore Teologul. El a luminat în Biserica lui Hristos ca un luceafăr de dimineață. Viața și învățăturile sale ne sînt mereu un exemplu de urmat. A fost unul dintre cei mai învățați teologi și filosofi ai lumii în secolul IV. Dar pentru Hristos a renunțat la toate. La avere, la cinste, la ranguri și chiar la viața sa. El căuta un singur lucru: să se laude Hristos în tot ce se face, să se apere dreapta credință și să ajute la mîntuirea a cît mai multor suflete.

Virtuțile cele mai iubite de el erau: fecioria, sărăcia desăvîrșită, liniștea, rugăciunea și frumoasa vorbire. Iată ce scria el în anii de pe urmă „*Trăiesc între stînci și animale sălbatice. Nu văd focul niciodată și nu am încălțăminte. Mă îmbrac cu o singură haină. Mă culc pe paie și mă acopăr cu un sac. Perna mea este totdeauna udă de lacrimi.*" Vedeți viață aspră și nevoință la sfinți? Sfinții fug de laude, fug de mîndria lumii, fug de avere, de mîncăruri alese și de trai bun. Sfinții iubesc pe Dumnezeu cu adevărat și din toată inima. Ei iubesc și pe oameni ca pe frații lor, ca pe copiii lui Dumnezeu. Sfinții nu se ceartă, nu spun minciuni, nu vorbesc de rău pe nimeni, nu țin mînie. Sfinții postesc mult, varsă lacrimi mereu, se roagă neîncetat și ard de iubire pentru Dumnezeu. Tocmai de aceea sînt sfinți, căci au mintea înălțată la cer și pe Dumnezeu în inimă.

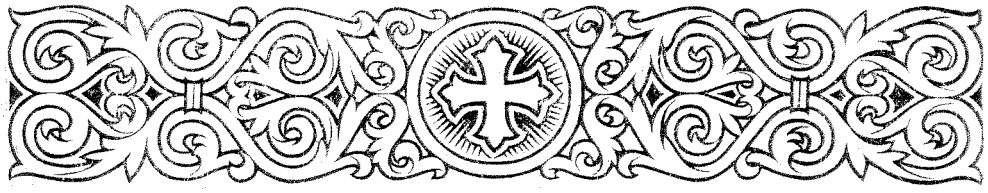
Să ne silim, deci, să urmăm vieții și faptelor Sfîntului Grigore Teologul. Tot creștinul care trăiește credința ortodoxă și vorbește de Dumnezeu este un teolog, un vas al Duhului Sfînt. Să iubim Biserica, viața curată, postul, rugăciunea, smerenia și milostenia, că au mare putere la Dumnezeu. Cu acestea s-au făcut înaintașii noștri sfinți, cuvioși, ierarhi buni, călugări desăvîrșiți și creștini model. Să păstrăm învățătura dreptei credințe, mai ales acum cînd sectele și ereticii o atacă. Și cît de greu au păstrat-o Sfinții Bisericii!

Cei care vin să vă atragă la adunările lor sectare, sînt fiii diavolului și urmașii lui Arie și Macedonie, amîndoi mari eretici, pe care i-au dat anatema Sfinții Părinți. Credința noastră ortodoxă este curată și simplă. Ortodoxia este credința iubirii, a ascultării și a rugăciunii. Să iubim, să ascultăm de păstori și să ne rugăm. Iată, aceasta este cea mai scurtă cale de mîntuire!

Închei cu cîteva sfaturi pe care Sfîntul Grigore Teologul le-a dat la sfîrșitul vieții unui preot: „Mă întrebi, părinte, ce o să fie? N-avem frică de nimic, decît să nu pierdem pe Dumnezeu și fapta bună. Celelalte, să meargă cum va voi Domnul, Stăpînul vieții noastre. Am miluit pe săraci am slujit pe frați, am cîntat laudele Domnului. Dacă nu mai putem face

acestea, să începem altele. Harul nu este sterp; el deschide căi noi care duc tot acolo. Să trăim în singurătate cu privirea la cele înalte și să ne curățim sufletele cu lumina lui Dumnezeu."

Fie ca Bunul Dumnezeu să ne facă vrednici a-l lăuda pe marele teolog și apărător al dogmelor ortodoxe pe Sfîntul Grigore, zicînd: „Fluierul cel păstoresc al teologiei tale a biruit trîmbițile ritorilor, că ție, ca celui ce ai cercat adîncurile Duhului și frumusețile vorbirii ți s-au adăugat. Deci, roagă pe Hristos Dumnezeu, Părinte Grigore, să mîntuiască sufletele noastre". Amin.

PREDICĂ
LA SFINȚII TREI IERARHI VASILE, GRIGORE ȘI IOAN
(30 ianuarie)

„*Începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu și priceperea este știința Celui Sfînt*" (Prov. 9, 10).

Iubiți credincioși,

Cu mila și cu îndurarea Prea Bunului nostru Dumnezeu Cel în Treime închinat și mărit, am ajuns și în anul acesta la prăznuirea marilor ierarhi: Vasile cel Mare, Grigore Cuvîntătorul de Dumnezeu și Ioan Gură de Aur. De aceea ne-am adunat astăzi la sfînta Biserică pentru a cinsti după cuviință pe această treime de ierarhi, apărătorii Prea Sfintei Treimi, pe care îi laudă toată creștinătatea. Cinstim astăzi pe Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan, lauda Ortodoxiei, cununa Bisericii lui Hristos, apostolii pocăinței, tîlcuitorii cei mai adînci ai Sfintei Scripturi. Lăudăm astăzi pe acești trei mari ierarhi, învățători și luminători ai lumii, vase alese ale Sfîntului Duh, părinți ai evlaviei noastre, păstori plini de rîvnă ai creștinilor, dascăli ai dreptei credințe, hrănitorii săracilor, apărătorii văduvelor și povățuitorii călugărilor.

Sfinții Trei Ierarhi sînt cele trei vîrfuri ale ierarhiei Bisericii Ortodoxe, care au întrecut cu înălțimea vieții și a învățăturii lor pe mulți și ca niște apostoli după apostoli au strălucit în lume. Toți trei fiind luminați de Duhul Sfînt, au avut aceeași înțelegere a Bisericii, au întărit canoanele și învățăturile dumnezeiești Scripturi. Aceste trei vase ale Duhului Sfînt, pline de sfințenie și binecuvîntate cu darul facerii de minuni și al frumoasei vorbiri, au mărturisit în lume dreapta credință, au explicat dogmele

Bisericii, au îmbogățit sfintele slujbe și au vindecat și alinat multe boli și suferințe trupești și sufletești ale oamenilor. Fiind luminați de Dumnezeu și dăruiți cu multă înțelepciune, au uimit pe filosofii timpului lor, au mustrat pe împărații rău credincioși, au smerit pe cei mîndri, au împărțit la săraci averile bogaților, au mustrat cu mare îndrăzneală păcatul, mai ales necredința, eresul, mîndria, desfrînul, lăcomia și zgîrcenia, scriind multe învățături creștinești. Ei au lăsat Bisericii lui Hristos, pe lîngă viața lor sfîntă, zeci de cărți teologice, care apără dogmele ortodoxe și viața morală și care formează un mare tezaur al lumii creștine.

Și acum să vă amintesc pe scurt viața și faptele fiecăruia din cei trei sfinți ierarhi:

Sfîntul Vasile cel Mare a văzut lumina zilei în Cezareea Capadochiei (Turcia de astăzi), dintr-o familie aleasă de creștini. Părinții săi, Vasile și Emilia, au avut zece copii. Îndemnați de Dumnezeu, au dat pe Vasile din copilărie la învățătura cărții, crescîndu-l de mic în frica Domnului.

Fire adînc gînditoare, evlavioasă, tăcută, Sfîntul Vasile a străbătut cu multă ușurință toată învățătura cea ritoricească și filosofia ce se putea oferi pe atunci de cea mai înaltă școală a faimoasei Atene. Aici s-a împrietenit cu marele Grigore; aici a uimit pe dascălii săi; aici „a deprins firea filosofiei, care este — după cum singur spunea — gîndul morții".

Îndemnat de Duhul Sfînt, a plecat apoi să viziteze toate mînăstirile și pustietățile Egiptului, iar de aici s-a dus la Ierusalim să se închine la Mormîntul Domnului. După ce a primit botezul în rîul Iordanului, s-a dus la Cezareea Capadochiei — patria sa — unde a fost făcut preot, dar el, iubind mult liniștea și rugăciunea, s-a retras în părțile Pontului unde a întemeiat o aleasă mînăstire, cu viață de obște. Venind aici și Sfîntul Grigore, au trăit împreună cele mai alese clipe de bucurii duhovnicești pe care apoi adesea și le aminteau unul altuia. Aici au scris împreună neîntrecute cuvinte ascetice despre rugăciune, post, viață de obște, preoție, dragoste etc.

Nevoia în care se afla Biserica din Cezareea, strîmtorată de eretici, l-a silit pe marele Vasile să lase pustia și să vină în ajutorul Bisericii lui Hristos. În scurtă vreme fiind ales episcop, cu multă putere și osîrdie, biruiește pe începătorii eresurilor, împacă pe ortodocși, unește biserica dezbinată, mîngîie inimile păstoriților, hrănește pe cei săraci din hambarele bogaților, adapă pe cei însetați din izvoarele bunei credințe.

Sfîntul Vasile era mare, nu atît ca statură, cît mai ales cu darul ce era într-însul, cu viața sa aspră, cu mintea sa adînc gînditoare. Avea și darul facerii de minuni, cu care adesea scotea duhurile necurate din

linat multe boli
nați de Dumne-
fii timpului lor,
ûndri, au împăr-
ăzneală păcatul,
gîrcenia, scriind
s, pe lîngă viața
rtodoxe și viața
e.
iecăruia din cei

eea Capadochiei
inții săi, Vasile
au dat pe Vasile
frica Domnului.
asile a străbătut
sofia ce se putea
Aici s-a împrie-
„a deprins firea
morții".
toate mînăstirile
n să se închine
rîul Iordanului,
ost făcut preot,
părțile Pontului
. Venind aici și
e bucurii duhov-
u scris împreună
i de obște, preo-

orată de eretici,
orul Bisericii lui
utere și osîrdie,
unește biserica
ci din hambarele
linte.
ai ales cu darul
gînditoare. Avea
ile necurate din

oameni, vindeca boli grele, spunea cele viitoare. Viața lui era mai mult îngerească decît omenească. Neîncetat se ruga, învăța mereu, mîngîia pe toți. Pentru aceasta s-a făcut doctor bolnavilor, hrănitor flămînzilor, păstor adevărat al oilor celor risipite.

Aur pentru sine nu strîngea, dar cu aurul învățăturilor sale pe toți îi îmbogățea. Haine bune nu purta, dar pe toți săracii Capadociei îi îmbrăca. Pîine de prisos pe masă nu avea, dar nimeni nu se întorcea de la el flămînd și nemiluit.

Cine altul ca Sfîntul Vasile a purtat atîta grijă de cei săraci, cine a făcut ca el din Cezareea o adevărată casă de oaspeți pentru străini, cu spitale pentru bolnavi, cu azile pentru bătrîni și locuri de vindecare pentru suferinzi. Apoi îi înfrunta pe împărați, îi rușina pe eretici, îi smerea pe filosofi, uimea pe ritori, pe călugări îi povățuia, pe văduve le asculta, pe necredincioși îi aducea la credință, pe păcătoși îi primea și cu canon de pocăință îi vindeca.

Fiind din tinerețe bolnăvicios, în anul 379 Sfîntul Vasile cel Mare s-a mutat la Domnul în vîrstă de 51 de ani, după ce a păstorit Biserica lui Hristos, mai bine de opt ani.

Sfîntul Grigore Teologul s-a născut în orașul Nazianz, aproape de orașul Cezareea Capadociei. Părinții săi, Grigore și Nona, fiind bine credincioși, l-au crescut de mic în buna credință, dîndu-l la învățătura cărții. Iubind mai mult frumusețea vorbirii, a învățat și a deprins mai mult ca oricare meșteșugul retoricei, de la cei mai aleși dascăli ai Atenei.

Întors la Nazianz, a fost făcut preot de tatăl său, ce era episcop acolo, apoi s-a retras cu Vasile la o mînăstire întemeiată de ei în Pont. Fiind chemat de tatăl său și de nevoile Bisericii împresurată de eretici, Sfîntul Grigore s-a reîntors în Nazianz. După multă stăruință, fiind făcut episcop de însuși prietenul său Vasile, nu a primit scaunul cel încredințat lui, ci petrecea lîngă bătrînul său tată, ajutîndu-l să biruiască pe înverșunații eretici.

Fiind iubitor de liniște, nu a primit episcopia Nazianzului, dar cu gura sa cea plină de dar și cu măiestria cuvîntului, pe toți ereticii i-a îmblînzit și i-a adus la credința cea adevărată. Apoi, fiind ales episcop al Constantinopolului, marele Grigore a făcut aici adevărate minuni. Cine a vorbit mai frumos ca Sfîntul Grigore? Cine a apărat mai bine dogmele bisericii? Cine a rostit cuvinte mai înalte despre Duhul Sfînt, despre dragoste, despre credința cea adevărată? Cine a uimit în Sinodul al II-lea Ecumenic pe toți episcopii? Cine a rușinat pe filosofi și a smerit pe ritori, mai mult ca el, cu adîncimea gîndirii sale și cu dulceața vorbirii?

Dornic de singurătate, după doisprezece ani de păstorie, se retrage în satul său natal, Arianz, pentru a vorbi numai cu Dumnezeu, pe care Îl iubea atît de mult.

Cu toate că Sfîntul Grigore Teologul era o fire mult mai sensibilă, adînc gînditoare, însetată după liniște, nimeni nu a vorbit vreodată mai frumos ca el din amvonul bisericii, nimeni nu a apărat mai cu tărie dogma Prea Sfintei Treimi, nimeni nu s-a ridicat mai mult cu vorbirea de Dumnezeu, decît Sfîntul Grigore. Din aceste pricini s-a și numit „Teolog", adică „Cuvîntător de Dumnezeu".

Împăcat cu sine și cu Dumnezeu în anul 389, Sfîntul Grigore Teologul trece la Domnul în vîrstă de 60 de ani, lăsînd Bisericii un neprețuit tezaur de cuvinte și învățături dogmatice.

Sfîntul Ioan Gură de Aur s-a născut în vestita cetate Antiohia Siriei, din părinți creștini, Secund și Antuza. Fiind singur la părinți, a fost dat la învățătura cărții, la cei mai aleși dascăli ai vremii de atunci. Murind tatăl său din tinerețe, fericitul Ioan și-a ales viața cea îngerească, retrăgîndu-se la o mînăstire și de aici într-o peșteră, unde singur s-a nevoit în post și rugăciune patru ani.

Fiind apoi hirotonit preot de episcopul Flavian, slujea cu multă osîrdie în Biserica cea Mare a Antiohiei. Aici rostea neîncetat cuvinte de învățătură, de pocăință și de mîngîiere poporului însetat, încît s-a făcut cunoscut în toată cetatea. Pentru buna lui învățătură și frumusețea vorbirii a fost numit de toată creștinătatea „Gură de Aur". Ales patriarh al Constantinopolului, Sfîntul Ioan, deși a primit cu sila această mare cinste, a păstorit turma lui Hristos cu mare osîrdie, timp de nouă ani, ducînd-o la vreme la apă și hrănind-o cu cuvintele sale cele aurite.

Sfîntul Ioan Gură de Aur a întrecut pe toți dascălii Bisericii noastre, nu atît prin înălțimea cuvintelor, nu prin asprimea învățăturilor, cît mai ales prin dulceața vorbirii sale, atît de curgătoare și pe înțelesul tuturor. Nimeni nu a vorbit mai mult ca Sfîntul Ioan Hrisostom, despre pocăință, despre folosul rugăciunii, despre mergerea cît mai regulat la biserică, despre păcat, despre moarte, despre judecată și răsplata viitoare. Nimeni nu a tîlcuit mai bine ca el Sfînta Scriptură. Nimeni nu a hrănit turma sa cu mai multe învățături, nimeni nu a apărat mai bine pe săraci și pe văduve, nimeni nu s-a nevoit cu postul și rugăciunea mai mult decît Sfîntul Ioan Gură de Aur.

El era păstorul cel adevărat, tatăl săracilor, apărătorul văduvelor, mîngîietorul sărmanilor, hrănitorul flămînzilor, mustrătorul boierilor, primitorul izgoniților și, învățător prea luminat a toată lumea. Doctor minunat al sufletelor, el știa să scoată cu cuvîntul spinii patimilor din

inimile oamenilor și apoi să pună alifie pe rane, prin învățăturile sale cele aurite.

Dar, ca întotdeauna, curajul și îndrăzneala cuvintelor sale i-au adus multe necazuri și încercări la sfîrșitul vieții. Astfel, izgonit din scaun și exilat de împărat și de soția sa Eudoxia, marele dascăl și păstorul cel bun, Sfîntul Ioan Gură de Aur, moare în grea suferință, departe de oile sale în anul 407, avînd pe buze aceste cuvinte: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!"

Iubiți credincioși,

După ce am amintit pe scurt, viața Sfinților Trei Ierarhi, să vă spunem în puține cuvinte cum a luat naștere praznicul de astăzi.

Pe vremea împăratului bizantin Alexios Comnenul (secolul XI), s-a născut o neînțelegere între credincioșii din Constantinopol privind cinstirea Sfinților Trei Ierarhi. Unii dintre ei cinsteau mai mult pe Sfîntul Vasile, zicînd despre el că este înalt în cuvinte, ca unul ce a încercat și a ispitit firea lucrurilor prin sine, și cum că era atît de îmbunătățit, încît puțin lipsea de a-l asemăna cu îngerii. Nu făcea pogorămînt legii, nici nu ierta cu ușurință, ci era aspru, neavînd la el nici un lucru pămîntesc. Aceștia îl micșorau pe Sfîntul Ioan Gură de Aur, ca și cum ar fi fost oarecum împotriva marelui Vasile, fiindcă era îngăduitor și atrăgător la pocăință. Alții înălțau pe dumnezeiescul Hrisostom precum că ar fi fost în învățături mai iertător și sfătuia cu ușurință pe toți, chemîndu-i la pocăință. Pentru aceasta îl cunoșteau mai mult ca pe Sfinții Vasile și Grigore, atît pentru mulțimea cuvintelor celor curgătoare de miere, cît și pentru iscusința cugetărilor.

Alții cinsteau mai mult pe Sfîntul Grigore, ca cel ce a întrecut prin înțelepciune, prin frumusețea vorbirii și prin învățătura elinească pe toți dascălii cei vestiți. Ziceau deci că înțeleptul Grigore îi întrecea pe toți și de aceea i se cuvenea întîietatea. Din această pricină s-au împărțit și credincioșii, încît unii se chemau ioaniteni, alții vasiliteni, iar ultimii grigorieni.

Văzînd Sfinții Trei Ierarhi că se dezbină Biserica din cauza lor, s-au arătat în vis și în chip văzut, cîte unul deosebit, apoi toți trei împreună, lui Ioan Mitropolitul cetății Evhaitelor, un păstor îmbunătățit și prea-înțelept, zicîndu-i: „După cum ne vezi noi sîntem una la Dumnezeu și nu este între noi nici o ceartă sau împotrivire, ci fiecare fiind călăuziți de dumnezeiescul Duh, am învățat și am scris spre mîntuirea cea de obște și folosul oamenilor. Tot ce am învățat noi am dat și altora spre înmulțirea

talantului nostru şi nu este între noi nici unul întîi sau al doilea, ci dacă veţi vorbi de unul cei doi urmează. Deci scoală-te şi porunceşte acestora ce se ceartă şi se dezbină din cauza noastră, să nu se mai certe pentru noi, căci pentru aceasta şi noi ne-am sîrguit, atît în viaţă, cît şi după moartea noastră să împăcăm lumea şi s-o aducem la unire. Deci rînduieşte-ne la toţi trei o zi, cînd ţi se va părea de cuviinţă şi ne fă praznic cuviincios odată. Apoi spune şi celorlalţi creştini care vor fi mai pe urmă, că noi sîntem una la Dumnezeu şi vom fi mijlocitori în cer înaintea Prea Sfintei Treimi, pentru mîntuirea celor ce vor săvîrşi praznicul şi pomenirea noastră". Zicînd acestea i se părea lui Ioan că Sfinţii Trei Ierarhi se urcă la cer, strălucind cu lumină nemărginită şi chemîndu-se unul pe altul, pe nume. Deci sculîndu-se arhiereul evhaitenilor, a făcut precum i-au poruncit sfinţii Vasile, Grigore şi Ioan, potolind mulţimea şi pe toţi care se certau pentru ei. Astfel Sfîntul Episcop Ioan, aflînd că în luna ianuarie se prăznuiesc toţi aceşti sfinţi: în ziua întîi, Sfîntul Vasile, la 25 Sfîntul Grigore şi la 27 Sfîntul Ioan Gură de Aur, i-a unit pe toţi trei, la 30 ianuarie făcîndu-le slujbă, canoane, tropare şi cîntări de laudă precum se cuvenea. Deci, că de aproape zece secole avem în Biserică sărbătoarea Sfinţilor Trei Ierarhi.

Sîntem datori deci, fraţilor, să ţinem cu evlavie această sărbătoare şi să cinstim pe făcătorii noştri de bine, mulţumindu-le după putere, căci după datorie, nu putem. Să cinstim cu cuvinte de laudă pe cei trei cuvîntători de Dumnezeu şi să le urmăm credinţa, rîvna pentru Biserică, dragostea lor pentru oameni, viaţa lor sfîntă. Dar cum vom putea lăuda îndeajuns pe aceşti mari sfinţi, dascăli şi ierarhi ai Bisericii? Atît se cuvine să zicem, că dacă nu s-ar fi ostenit atît de mult aceşti sfinţi cu viaţa, cu cuvîntul şi cu scrisul, nu ar fi scăpat creştinătatea de slujirea idolească, de eresurile cele cumplite împotriva Prea Sfintei Treimi şi de atîtea tulburări şi grele păcate care neliniştea obştea creştinilor. Dar Dumnezeu a rînduit de sus pe aceşti mari luminători să trăiască tocmai atunci cînd Biserica lui Hristos era învăluită şi tulburată şi înăuntru şi în afară.

Aceşti oameni cereşti şi îngeri pămînteşti, trîmbiţele adevărului, prea înţelepţii ritori, tunetele dumnezeirii celei nezidite, s-au sîrguit să smulgă trecutul şi să risipească pe luptătorii împotriva dreptei credinţe, alungînd cu praştia cuvintelor lor pe lupii cei răi care dezbinau Biserica dreptmăritoare. Aceşti trei mari ierarhi şi păstori, cu înţelepciunea şi darul dat lor de Dumnezeu, au surpat zidurile cele rele ale vrăjmaşilor şi au smerit înţelepciunea elinească ce se ridica împotriva cunoştinţei

de Dumnezeu, schimbînd și prefăcînd totul spre bine, netezind și îndreptînd pe cele strîmbe, risipind toată asuprirea și nedreptatea.

Treimea pămîntească a Sfinților Ierarhi, ne-a învățat a ne închina Treimii celei mai presus de minte și a mărturisi după cum scrie în Crez, un singur Dumnezeu, închinat în trei persoane: Tatăl, care este nenăscut și pricina a toate; Fiul născut din Tatăl și Duhul Sfînt care este purces din Tatăl și făcut cunoscut nouă prin Fiul. Nu sînt trei Dumnezei, ci un Dumnezeu în trei persoane care au aceeași ființă și prin care s-au făcut toate cele văzute și nevăzute.

Dar să lăsăm pe alții să le spună înțelepciunea, adînca cunoștință, postul, rugăciunea, milostenia și celelalte fapte bune pe care le aveau Sfinții Trei Ierarhi. Noi să ne minunăm de grija lor cea mare care o aveau pentru mîntuirea oamenilor, pentru că de aceasta se îngrijeau mai mult decît toate, cunoscînd că prin fapte bune păstrează omul asemănarea cu Dumnezeu.

În ce fel au miluit Sfinții Trei Ierarhi pe mulți oameni, o să înțelegem din cele ce urmează: Dumnezeu a făcut lumea acesta pentru oameni, iar acești sfinți au tîlcuit firea tuturor făpturilor și prin aceasta oamenii au cunoscut pe Ziditorul. Cerurile spun slava lui Dumnezeu prin frumusețea și mărimea lor, iar acești minunați dascăli explică cerurile și pămîntul, adică lumea cea văzută și nevăzută, cum este așezată, rînduiala ei și care este pricina pentru care le-a creat Dumnezeu. Ne-a dat Prea Bunul Dumnezeu, Testamentul Vechi și Nou spre mîntuirea noastră, și acești mari sfinți ne-au explicat mai bine ca toți Sfînta Scriptură și ne-au îndemnat să păzim poruncile Domnului.

Mîntuitorul S-a întrupat pentru noi, iar sfinții aceștia ne tîlcuiesc și ne fac cunoscută taina răscumpărării noastre prin întrupare, prin moarte și înviere. A trimis Hristos pe Sfinții Apostoli să propovăduiască în lume cunoștința de Dumnezeu, să piardă idolatria și să întoarcă lumea la dreapta credință în Dumnezeu. A trimis pe Sfinții Trei Ierarhi să propovăduiască adevărata credință, să izgonească din oameni întunericul necredinței, să rușineze pe eretici și să aducă la Hristos cît mai multe suflete.

Iubiți credincioși,

Vedeți grija Sfinților Trei Ierarhi pentru unitatea Bisericii? Vedeți grija lor pentru mîntuirea oamenilor? Atît în viață cît și după moarte, sfinții se îngrijesc de unitatea Bisericii, de păstrarea cu sfințenie a dreptei credințe, de sporirea noastră în fapte bune și de mîntuirea lumii. Vedeți cum a rînduit pronia dumnezeiască pe acești mari ierarhi, tocmai în

secolul IV, secolul cel mai lovit de eresuri și dezbinări, pentru a apăra unitatea credinței în Biserică, pentru a salva creștinătatea de eresuri și idolatrie, pentru a smeri filosofia păgînă și a întări dogmele dreptei credințe în lume.

N-au putut suferi Sfinții Trei Ierarhi dezbinarea Bisericii lui Hristos, ei care se jertfiseră să mențină corabia Bisericii în pace, să sporească sfînta credință, să risipească eresurile și să curețe sufletele oamenilor de patimi. De un gînd cu ei sînt toți sfinții și îngerii din cer și toți păstorii și creștinii ortodocși. Toți se roagă înaintea Prea Sfintei Treimi pentru biruința Evangheliei, pentru pacea în lume și mîntuirea sufletelor noastre.

Însă la această unitate creștină, în familie, în Biserică și în lume, trebuie să contribuie fiecare dintre noi. Gîndiți-vă cît de mare păcat face un creștin — bărbat sau femeie — care strică pacea și unitatea familiei. Majoritatea divorțurilor de astăzi sînt tocmai din această cauză. Ei bine, acei creștini care distrug familia cuiva și lasă copii orfani pe drumuri, sînt blestemați de Dumnezeu și nu vor primi mîntuirea așa ușor.

Gîndiți-vă la acești creștini care sar gardurile Bisericii lui Hristos, care leapădă Sfînta Cruce, Sfintele icoane, Sfintele Taine și de tot ce avem mai scump. Aceștia, nu numai că se duc la adunările sectelor, dar intră și în casele ortodocșilor, cu scopul de a-i dezbina, de a semăna tulburare, îndoială, și să atragă cîți mai mulți la eresul lor. Nu sînt ei oare asemenea lui Arie și celorlalți începători de eresuri? Toți aceștia nu se pot mîntui pînă nu se reîntorc în Biserică, de unde au plecat. Ei sînt îndemnați la dezbinare de diavolul, care nu poate birui decît în tulburare, în îndoială și ură. De aceea se și numește vrăjmașul nostru, „diavol", care înseamnă „împotrivnic". Toți cei ce se împotrivesc adevărului, luminii, Bisericii, păstorilor, sfinților și explică Evanghelia după capul lor, sînt fii ai celui rău care a dezbinat pe îngeri în cer și dezbină mereu lumea pe pămînt.

Să ne ferim, fraților, de cei ce dezbină și tulbură casele, sufletele, obștea și Biserica Domnului și să ne rugăm permanent pentru unitatea ei. Dar uneori, chiar copiii aceleiași mame se ceartă, se dezbină întrei ei. Aceasta este și mai rău. La fel și în Biserică, se dezbină uneori credincioșii noștri. Unii zic că țin sărbătorile pe stil vechi. Alții zic că sînt în „Oastea Domnului". Alții zic că s-au pocăit și nu sînt ca ceilalți fii ai Bisericii. Oare de ce această dezbinare? Numai diavolul, vrăjmașul cel de obște se bucură de neunirea noastră!

Să nu ne dezbinăm unii împotriva altora fraților. Toți sîntem ai lui Hristos, toți sîntem fiii Bisericii, dacă ascultăm de ea și de păstorii ei. Toți sîntem ostașii lui Hristos, dacă ducem lupta cea bună cu răbdare

pînă la capăt. La Dumnezeu se mîntuiesc cel mai greu ereticii, și cei mîndri, dacă se întorc cu căință la Biserică. Iar cel mai ușor se mîntuiesc cei smeriți care ascultă și iartă pe toți.

Să rugăm pe sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan, care sînt foarte cinstiți în țara noastră și au la Iași cea mai frumoasă biserică din Europa închinată lor, să se roage înaintea Prea Sfintei Treimi, pentru întărirea dreptei credințe, pentru pacea și unitatea Sfintei Biserici și pentru mîntuirea sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ
LA SFÎNTUL MARE MUCENIC HARALAMBIE
(10 februarie)

„Cel ce va răbda pînă la sfîrșit, acela se va mîntui"
(Matei, 10, 22).

Iubiți credincioși,

Auzim pe marele Apostol Pavel, zicînd: *„Alta este strălucirea soarelui, alta este strălucirea lunii și alta strălucirea stelelor, căci stea de stea se deosebește în slavă"* (1 Cor. 15, 41). Acest mare adevăr se vede și la slava sfinților lui Dumnezeu. Multe milioane de sfinți strălucesc pe cerul cel gîndit al Bisericii și sînt împodobiți de însuși Dumnezeu, cu slavă și nemurire veșnică înaintea Lui. Dintre aceștia este și Sfîntul, sfințitul și mare mucenic Haralambie, a cărui pomenire o cinstește azi Biserica cea dreptmăritoare.

Mare și prea strălucit luceafăr al Ortodoxiei este Sfîntul mucenic Haralambie, care prin viața, prin minunile și pătimirile sale pentru Hristos, a luminat multe suflete întunecate de slujirea idolească și le-a adus la lumina adevăratei credințe în Iisus Hristos cu minunile sale prea slăvite, a înspăimîntat pe împărați, pe chinuitori și pe cei necredincioși, și i-a făcut să înțeleagă puterea adevăratului Dumnezeu, care lucra prin el minuni și puteri negrăite, spre mîntuirea celor ce se întorceau la credința în Hristos.

Dar să vă spunem pe scurt pătimirea acestui mare mucenic:

Pe timpul împăratului roman Sever care se închina la idoli era episcop al cetății Magneziei din Asia Mică un bărbat sfînt și foarte iubitor

de Dumnezeu, anume Haralambie, care mărturisea pe Hristos și păstorea bine sufletele credincioșilor pe calea mîntuirii. Auzind despre rîvna lui pentru Sfînta Evanghelie, a fost prins și chemat la judecată de către Lucian, stăpînitorul cetății. Atunci Sfîntul Haralambie avea 113 ani.

La judecată l-a întrebat guvernatorul: „Haralambie, jertfește zeilor ca să trăiești și să fii cinstit de împăratul". Iar sfîntul i-a răspuns: „Eu care m-am născut în credința creștinească și slujesc Biserica lui Hristos din tinerețele mele, cum să mă lepăd de adevăratul Dumnezeu ca să jertfesc diavolului? Să nu-mi fie una ca aceasta!" Atunci a poruncit Lucian ostașilor să-l dezbrace de veșmintele arhierești și să-l bată cumplit pe tot trupul cu toiege și unghii de fier. Dar Sfîntul Haralambie răbda cu bărbăție zdrobirea trupului său și dădea laudă lui Dumnezeu că pătimește pentru El. Iar unii din ostași și din cei ce priveau, văzînd blîndețea și răbdarea lui, au crezut în Hristos și au fost uciși cu sabia din porunca judecătorului. Alții cereau botezul și mustrau pe ostași pentru tirania lor, fiindu-le milă de bătrînețea sfîntului.

Auzind despre Sfîntul Haralambie, împăratul Sever a poruncit să fie adus la judecată înaintea lui, la Antiohia. Pătimind grele chinuri pe cale și făcînd mai multe minuni, marele episcop al Magneziei a stat la judecată înaintea lui Sever, care îi zicea: „Jertfește idolilor, Haralambie, ca să scapi de moarte. Fie-ți milă de bătrînețele tale și nu te împotrivi legilor noastre părintești!". Dar marele ierarh înfruntîndu-l, a fost legat și tîrît prin cetate, în văzul tuturor. Atunci fiica lui Sever, anume Galinia, a crezut în Hristos și îl mustra pe tatăl ei pentru necredința și asprimea lui. Îmblînzindu-se împăratul, a dezlegat pe Sfîntul Haralambie. Dar auzind că fiica lui a sfărîmat pe idoli și mulți oameni cred în Hristos, pentru minunile ce le făcea Sfîntul, a poruncit să i se taie capul.

Ducîndu-l la locul de tăiere, Sfîntul Haralambie a stat în genunchi la rugăciune și ridicînd mîinile în sus, a zis: „Mulțumesc Ție Doamne Dumnezeule că ești milostiv și îndurat cu lumea pe care ai zidit-o. Mulțumesc Ție că m-ai învrednicit să slujesc pînă acum Biserica Ta și să mărturisesc numele Tău pe pămînt. Pomenește-mă Doamne Dumnezeul meu întru împărăția Ta!" Și deodată s-au deschis cerurile și Sfîntul Haralambie a văzut slava Domnului și a auzit acest glas: „Vino Haralambie, prietenul Meu, cel ce ai răbdat multe pentru numele Meu! Cere de la Mine ce voiești și Eu îți voi da"! Iar sfîntul i s-a rugat zicînd: „Mare este taina slavei Tale, Doamne! Îți mulțumesc că fiind încă în trup, m-ai învrednicit să văd slava Ta cea înfricoșată. De este voia Ta, Doamne, rînduiește ca oriunde se vor afla moaștele mele și se va cinsti numele meu să fie îndestulare de pîine, de grîu, de vin, de animale și toate cele de tre-

buință. Revarsă, Doamne, peste toți darurile Tale și izbăvește oamenii de ciumă și de orice boală grea!"

În clipa aceea Sfîntul Haralambie și-a dat duhul în mîinile lui Hristos și toți au strigat, plini de uimire: „Mare este Dumnezeul lui Haralambie! Acesta este adevăratul Dumnezeu, iar de idoli, de păgîni și de diavoli ne lepădăm!" Toți cei de față au crezut în Hristos și au primit botezul, iar fericita Galinia fiica împăratului a uns cu miresme moaștele Sfîntului Haralambie și le-a îngropat la loc de cinste.

Iubiți credincioși,

Iată pe scurt viața, minunile și sfîrșitul mucenicesc al sfîntului mare mucenic Haralambie. A trăit pe pămînt 113 ani și este cel mai bătrîn sfînt mucenic din cîți prăznuiește Biserica lui Hristos. Vedeți că la o vîrstă atît de înaintată, el nu avea odihnă, nici nu se temea de acei păgîni tirani și sălbatici, nici nu se ascundea de mînia lor. Ci stătea în mijlocul credincioșilor săi și îi sfătuia, îi învăța dreapta credință, îi îmbărbăta, săvîrșea Sfînta Liturghie și era gata oricînd să-și dea și viața pentru Hristos și pentru credința ortodoxă pe care o mărturisea.

Cu el se împlineau cuvintele Mîntuitorului din Evanghelie, care zice: *„Eu sînt păstorul cel bun. Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale. Iar cel plătit și cel care nu este păstor, și ale cărui oi nu sînt ale lui, vede lupul venind și lasă oile și fuge; și lupul le răpește și le risipește. Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit și nu are grijă de oi. Eu sînt păstorul cel bun și cunosc oile Mele și ele Mă cunosc pe Mine. Precum Mă cunoaște Tatăl, și Eu cunosc pe Tatăl și sufletul Îmi pun pentru oi"* (Ioan 10, 11—15).

Sfîntul mare mucenic Haralambie și-a pus sufletul său pentru oile lui Hristos, pentru credincioșii din orașul Magnezia pe care îi păstorea și care ascultau de el, căci era părintele lor sufletesc. Avea credință tare în Hristos, trăia îngerește pe pămînt, în feciorie, în post și în neîncetată rugăciune. De aceea avea și darul înainte vederii și al facerii de minuni. Că cei ce trăiesc ca sfinții pe pămînt, se învrednicesc de mari daruri de la Dumnezeu, nu se tem de moarte nici de cei ce ucid trupul, iar în cer petrec împreună cu îngerii întru slava lui Dumnezeu.

Așa a fost Sfîntul Haralambie, păstor adevărat, slujitor al Bisericii devotat, puternic în faptă și în cuvînt, plin de bărbăție și foarte milostiv cu oamenii. Ați văzut cum s-a rugat la sfîrșit lui Dumnezeu, ca cei ce îl vor cinsti să fie izbăviți de foamete, de secetă, de primejdii și de ciumă, adică de boli fără leac. De aceea și sfintele lui moaște se păstrează în biserici cu mare evlavie și este cinstit în toate țările creștine.

Iubiți credincioși,

Sfîntul Haralambie se bucură de o mare cinstire și în țara noastră. Sînt biserici înălțate în numele lui, icoane și chiar părți mici din sfintele lui moaște și credincioși care îi poartă numele. Azi la ziua pomenirii lui se fac slujbe cu litie, se face priveghere, Liturghie și acatistul Sfîntului Haralambie, că este grabnic ajutător celor ce îl cinstesc cu credință.

Vă îndemnăm deci, să apărați dreapta credință ortodoxă și Biserica întemeiată de Hristos pentru care s-a vărsat sîngele a milioane de sfinți martiri. Apoi să ascultați de mai marii noștri cum ne poruncește Sfîntul Pavel — adică de preoți și de episcopi, căci ei sînt păstorii Bisericii puși de Hristos care vor da seama de sufletele noastre, iar credincioșii sînt oile cele blînde și ascultătoare care urmează pe păstorii cei buni.

Rugați-vă lui Dumnezeu să vă dea păstori și preoți buni. Rugați-vă pentru ei, în loc să-i judecați. Că pe mulți păstori îi fac buni și credincioșii buni care îi ascultă la cele bune și se roagă pentru ei. Apoi citiți cărți sfinte, viețile sfinților și acatistul Sfîntului Haralambie care ajută mult în necazurile acestei vieți.

Deci să sărutăm icoana marelui mucenic și să zicem din inimă această scurtă rugăciune: „Sfinte Mare Mucenic Haralambie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi" Amin!

PREDICĂ
LA SFINȚII 40 DE MUCENICI
(9 martie)

„Întru răbdarea voastră veți dobîndi sufletele voastre" (Luca 21, 19)

Iubiți credincioși,

Dacă ar veni aici 40 de ritori împodobiți cu darul bunei vorbiri, nu ar fi în stare să ne vorbească îndeajuns despre viața și pătimirea Sfinților 40 de mucenici, a căror sfîntă prăznuire o facem astăzi. Și dacă patruzeci nu ar putea face lucrul acesta, cum aș putea eu singur, cel cu totul neiscusit în frumoasa vorbire, să vă spun și să vă zugrăvesc, prin cuvînt, o icoană atît de minunată despre chinurile, suferințele, răbdarea și nevoințele acestor 40 de ostași viteji și nebiruiți ai lui Hristos de la Sevastia?

Totuși cerînd ajutorul lui Dumnezeu, voi încerca să arăt după a mea slabă putere, istoria sfîntă a pătimirii acestor 40 de mucenici, pe care Sfînta noastră Biserică Ortodoxă îi cinstește cu o deosebită prăznuire de aproape două mii de ani. Sfinții 40 de mucenici au pătimit pentru credința în Hristos pe vremea păgînului împărat Liciniu, în orașul Sevastia Armeniei, de la un eparh sălbatic și pierzător cu numele Agricolae. Acești sfinți au fost cu toții ostași ai împăratului pămîntesc, viteji în războaie, care mai pe urmă s-au arătat și ostași aleși ai împăratului ceresc. Trei dintre ei cu numele Chirion, Candid și Domnos, erau foarte iscusiți în dumnezeiești Scripturi, și aflîndu-se despre ei că sînt creștini, voievodul cel păgîn i-a prins și îi silea să se închine idolilor neînsuflețiți, prin care păgînii aduceau jertfe diavolilor.

Aducîndu-i la judecată, tiranul Agricolae, mai întîi i-a lăudat cu viclenie, ca să-i înșele; apoi văzînd că nu se supun, le-a spus să respecte împărăteștile legi și să jertfească zeilor, ca să nu fie munciți și pedepsiți cu moartea. Iar ostașii Împăratului ceresc au răspuns: „Dacă pentru împăratul pămîntesc am arătat atîta vitejie în războaie, precum știi, apoi cîtă vitejie și jertfă se cuvine să aducem noi Împăratului celui fără de moarte, Ziditorul tuturor?" Iar păgînul eparh, văzînd statornicia lor în credință, le-a zis: „Una din două alegeți. Ori să vă închinați zeilor și să le aduceți jertfe, ca să luați daruri de la împăratul, ori, dacă nu vă supuneți, veți fi lipsiți de dregătorie și veți suferi munci amare". „Noi sîntem creștini au răspuns ei, și pentru Împăratul nostru Iisus Hristos sîntem gata a ne jertfi și a muri". Acestea zicînd sfinții, au fost aruncați în temniță, pînă ce eparhul se va gîndi cu ce fel de moarte să-i piardă. Iar Sfinții intrînd în temniță ca într-o biserică, și-au plecat genunchii la rugăciune, zicînd: „Scoate-ne pe noi, Doamne, din ispită și din smintelile celor ce fac fărădelege".

La miezul nopții, pe cînd se rugau, li s-a arătat Domnul, zicîndu-le: „*Bun este începutul nevoinței voastre, dar cel ce va răbda pînă la sfîrșit, acela se va mîntui*" (Matei 10, 22). Acest glas de sus auzindu-l toți, s-au bucurat și s-au rugat pînă dimineața.

După șapte zile Sfinții au fost scoși din temniță și aduși la judecată nedreaptă. Pe cale, fericitul Chirion fiind mai tare în credință îi sfătuia pe prietenii săi, zicînd: „Fraților, să nu ne temem! Oare nu ne-a ajutat Dumnezeu în războaie, cînd Îl chemam și îi biruiam pe vrăjmași care erau atît de mulți? Dar acum numai trei s-au ridicat asupra noastră; Satana, Liciniu și Agricolae, eparhii Armeniei, sau mai bine zis numai satana, vrăjmașul nostru cel nevăzut. Oare unul singur va putea să ne biruiască pe noi patruzeci? Să nu fie!".

Deci i-a întrebat eparhul dacă se leapădă de Hristos ca să jertfească idolilor. Dar ei n-au vrut nici să audă. Apoi le-au promis dregătorii și averi, numai să împlinească porunca împăratului. Ei însă strigau într-un glas: „Noi sîntem ostașii lui Hristos și sîntem gata să murim pentru El. Iar averile și cinstea împăratului nu ne trebuie, căci așteptăm răsplata vieții viitoare".

Atunci eparhul a poruncit să-i bată cu pietre și să-i arunce din nou în temniță. Aici s-au rugat sfinții lui Dumnezeu pînă tîrziu, iar la miezul nopții au auzit un glas de sus: „*Cel ce crede în Mine, de va și muri, va fi viu.* Îndrăzniți și nu vă temeți de munci, că în curînd se vor sfîrși. Ci răbdați puțin și veți primi cununi de biruință!"

A doua zi Sfinții 40 de mucenici au fost scoși din nou la judecată. Ei însă au răspuns eparhului într-un glas: „Faceți-ne orice voiți, că noi sîntem creștini și nu ne vom închina idolilor!" Auzind aceasta eparhul, s-a sfătuit cu ai săi și a hotărît să-i arunce în temniță pînă seara. Apoi a dat sentință de moarte și anume să fie dezbrăcați de haine și aruncați în lacul Sevastiei din apropiere, ca să moară de frig, fiind iarnă și ger.

Iubiți credincioși,

Auzind sfinții mucenici hotărîrea de condamnare la moarte prin înghețare, au dat laudă lui Dumnezeu și s-au rugat cu lacrimi să le dea putere a răbda chinurile pînă la sfîrșit. Apoi, îmbărbătîndu-se unul pe altul, s-au sfătuit în ce loc doresc să li se așeze cinstitele moaște după ce vor lua cununa muceniciei.

La îndemnul celor mai viteji dintre ei, Meletie, „ostașul lui Hristos", împreună cu alți doi, a scris o scrisoare de mărturisire și de îndemnare către frații lor de acasă. Scrisoarea s-a păstrat pînă astăzi sub numele de: „*Testamentul Sfinților 40 de martiri ai lui Hristos care s-au săvîrșit în Sevastia*", pe care îl redăm mai jos în întregime:

„*Meletie, Aetius și Eutihie, întemnițații lui Hristos, sfinților Episcopi și preoți, diaconilor și mărturisitorilor și celorlalți membri ai Bisericii, salutare în Hristos.*

După ce, prin harul lui Dumnezeu și prin rugăciunile comune ale tuturor, vom săvîrși lupta care ne așteaptă, atunci voim ca această dorință a noastră cu privire la moaștele noastre, să vă fie cea mai de seamă. Dorim ca moaștele noastre să fie strînse de cei din jurul preotului și tatălui nostru Proidius, de frații noștri Crispin și Gordius, împreună cu poporul cel rîvnitor, cu Chiril, Marcu și Sapricius, fiul lui Ammonius, spre a fi depuse în satul Sarim, de lîngă orașul Zela.

Căci, chiar dacă noi toți sîntem din localități diferite, ne-am ales, însă, un singur și același loc de odihnă. Deoarece împreună am dat aceeași luptă, ne-am hotărît să avem împreună același loc de odihnă, în locul spus mai sus. Acestea, deci, s-au părut Duhului Sfînt și ne-au plăcut și nouă.

De aceea, noi cei din jurul lui Aetius și Eutihie și a celorlalți frați ai noștri în Hristos, rugăm pe adevărații noștri părinți și frați, să se rețină de la orice întristare și tulburare, să respecte hotărîrea comunității noastre frățești și cu grabă să vină în ajutorul dorinței noastre, pentru ca, datorită ascultării și iubirii noastre, să dobîndiți răsplata cea mare de la Părintele nostru comun.

Încă vă ru
să nu păstreze
le dea celor ne
curățenia oste
precum Maria
a văzut înainte
cuvîntarea și l
Iar dacă c
dumnezeiască,
o mică dorință
desparță pe un
unit în credință
Iar dacă
de oameni, va
loc de odihnă c
și va suferi înc
ca pildă martir
pentru ca în zi
cirea, pentru că
Căci iubirea fa
ce nu ascultă
ce iubește ned
Așadar vă
lumească. Căci
pentru puțin și
repede ca începe
care dăruiește b
viața veșnică ce
Timpul ac
prilejul potrivit
celor ce nu amî
văzută. Și chiar
acesta curăția c
făptuite mai înc
ceea te voi și ju
Sîrguiți-vă,
scăpați de focul
„Timpul s-a sc
Mai presus
datoria iubirii f

Încă vă rugăm pe toți, ca din moaștele noastre scoase din cuptor, nimeni să nu păstreze ceva pentru sine, ci îngrijind de strîngerea lor la un loc să le dea celor numiți mai înainte, pentru ca, arătînd puterea sîrguinței și curățenia ostenelilor bunătății și iubirii lor, să dobîndească răsplata, așa precum Maria (Magdalena), care s-a apropiat de mormîntul lui Hristos, a văzut înaintea tuturor pe Domnul, și ea, cea dintîi, a primit bucuria, binecuvîntarea și harul.

Iar dacă cineva s-ar împotrivi dorinței noastre, să fie lipsit de răsplata dumnezeiască, fiind răspunzător de toată neascultarea, pierzînd pentru o mică dorință ceea ce este drept, încercînd, pe cît ar fi puterea lui, să ne despartă pe unii de alții, pe noi cei pe care Sfîntul nostru Mîntuitor ne-a unit în credință, prin harul și pronia Sa.

Iar dacă și tînărul Evhoicus, prin voința lui Dumnezeu Cel iubitor de oameni, va ajunge la același sfîrșit al luptei, el a cerut să aibă același loc de odihnă cu noi. Dacă, prin harul lui Dumnezeu, va fi păzit nevătămat și va suferi încă încercări în lume, îl sfătuim să trăiască în libertate, avînd ca pildă martiriul nostru, și-l îndemnăm să păzească poruncile lui Hristos, pentru ca în ziua cea mare a învierii să dobîndească împreună cu noi fericirea, pentru că, în lume fiind, a îndurat împreună cu noi aceleași necazuri. Căci iubirea față de aproapele privește la dreptatea lui Dumnezeu, iar cel ce nu ascultă de frați, calcă porunca lui Dumnezeu; căci este scris: „Cel ce iubește nedreptatea, urăște sufletul său" *(Ps. 10, 5).*

Așadar vă rog, frate Crispine, să vă depărtați de orice poftă și rătăcire lumească. Căci mărirea lumii este înșelătoare și neputincioasă; înflorește pentru puțin și îndată se vestejește ca iarba grădinii, primind sfîrșitul mai repede ca începutul. Mergeți mai degrabă la iubitorul de oameni Dumnezeu, care dăruiește bogăție neîmputinată celor ce aleargă la El, și dă ca răsplată viața veșnică celor ce cred în El.

Timpul acesta este folositor celor ce voiesc să se mîntuiască, oferind prilejul potrivit pentru pocăință, pentru practicarea adevăratei viețuiri celor ce nu amînă nimic pentru viitor. Căci schimbarea vieții este nepre-văzută. Și chiar de ai cunoaște-o, vezi ceea ce este de folos și arată în modul acesta curăția credinței, pentru ca prin aceasta să ștergi urma păcatelor făptuite mai înainte, „Căci în starea în care te voi găsi, zice Domnul, în ceea te voi și judeca" *(Matei 25, 41).*

Sîrguiți-vă, deci, să fiți fără greșală în poruncile lui Hristos ca să scăpați de focul cel nestins și veșnic. Căci glasul cel dumnezeiesc strigă: „Timpul s-a scurtat".

Mai presus de toate, cinstiți iubirea; căci numai ea singură respectă datoria iubirii frățești și se supune legii lui Dumnezeu. Căci prin fratele

cel văzut se cinsteşte Dumnezeu Cel nevăzut. Dacă pe cei născuţi din aceeaşi mamă cuvîntul (îi numeşte) fraţi, tot aşa sînt socotiţi fraţi toţi cei ce iubesc pe Hristos. Într-adevăr, Sfîntul nostru Mîntuitor şi Dumnezeu a spus că sînt fraţi între ei, nu cei ce sînt părtaşi firii, ci cei uniţi în credinţă, prin vieţuirea lor cea mai bună şi „împlinesc voia Tatălui nostru Care este în ceruri" (Matei 6, 9).

Salutăm pe venerabilul preot Filip, pe Proclianus şi pe Diogene, împreună cu sfînta lor Biserică. Salutăm pe venerabilul Proclianus, cel ce locuieşte în Phydela, împreună cu sfînta lui Biserică şi cu ai săi. Salutăm pe Maximus cu Biserica lui, pe Magnus cu Biserica lui. Salutăm pe Domnus şi ai săi, pe Iles, tatăl nostru, pe Valens cu Biserica lui.

Eu, Meletie, salut rudeniile mele, pe Lutanius, Crispus, Gordius cu ai săi. Pe Elpidius cu ai săi şi pe Hyperechius cu ai săi. Salutăm pe cei din localitatea Sarim, pe preot împreună cu ai săi, pe Hesychius cu ai săi; pe Chiriac cu ai săi. Salutăm pe toţi cei ce locuiesc la Chadouthi, pe fiecare după nume. Salutăm şi pe toţi cei din Charisphon, pe fiecare după nume.

Eu, Aetius, salut rudele mele, pe Marcu şi Aquilina, pe preotul Claudiu, pe fraţii mei, Marcu şi Trifon, pe surorile mele, pe soţia mea, Doamna, împreună cu copilul meu.

Eu, Eutihie, salut pe cei ce trăiesc în Ximara, pe mama mea, Iulia, pe fraţii mei Chiril, Rufus şi Eutihie, pe sora mea Chirila, pe logodnica mea Basilia, şi pe diaconii Claudiu, Rufin şi Proclus.

Salutăm, de asemenea, pe slujitorii lui Dumnezeu: Sapricius, fiul lui Ammonius, pe Genesius, pe Suzana, împreună cu ai lor. Vă salutăm, deci, pe toţi, noi cei patruzeci de fraţi întemniţaţi: Meletie, Aetius, Eutihie, Kyrion, Candidus, Agglas, Galus, Chudion, Heraclie, Ioan, Teofil, Sisinnius, Smaragdus, Philoctemon, Gorgonius, Chiril, Severian, Teodul, Nicallus, Flaviu, Xanthius, Valeriu, Hesychius, Domitian, Domnus, Aelian, Leontie (numit şi Teoctist), Evhoicus, Valens, Acacius, Alexandru, Vicratius (numit şi Vivian), Priscus, Sacerdon, Eodiciuc, Atanasie, Lisimah, Claudiu, Iles şi Meliton.

*Aşadar, noi cei patruzeci de întemniţaţi ai Domnului Iisus Hristos am semnat cu mîna unuia dintre noi, Meletie, şi am întărit toate cele scrise mai înainte şi ele sînt dorinţele noastre ale tuturor. Ne rugăm cu sufletul şi Duhul cel dumnezeiesc, ca noi toţi să dobîndim bunătăţile cele veşnice ale lui Dumnezeu şi Împărăţia Sa, acum şi în vecii vecilor. Amin."**

La asfinţitul soarelui, Sfinţii 40 de mucenici au fost dezbrăcaţi de haine şi aruncaţi goi în lacul îngheţat al Sevastiei. Era ger cumplit şi

* *Actele Martirice*, trad. Pr. Prof. I. Rămureanu, Bucureşti, 1982, p. 292—295.

se chinuiau de iuțimea frigului. Dar ei strigau la Dumnezeu să le dea putere și răbdare pînă în sfîrșit. Unii mai slabi strigau: „Iute este gerul". Iar cei mai tari, răspundeau: „Dulce este raiul!" Alții ziceau: „Rece este gheața". Ceilalți îi îmbărbătau zicînd: „Fierbinte este dragostea de Dumnezeu!" Și așa se întăreau unii pe alții, luptîndu-se cu frigul și durerea.

Pe malul lacului se afla o baie cu apă caldă, ca cei ce se vor lepăda de Dumnezeu să scape acolo de moarte. Și iată că un ostaș din cei patruzeci, slăbind de ger, a alergat la acea baie și cum a deschis ușa a căzut jos mort, pentru că se depărtase Duhul Sfînt de la el. Pe la miezul nopții o rază dumnezeiască s-a revărsat din cer, a topit gheața și a încălzit pe sfinții mucenici. Apoi s-au coborît din văzduh 40 de cununii strălucitoare peste capetele ostașilor lui Hristos. Una însă plutea deasupra, căci unul din ei se lepădase. Atunci un ostaș ce păzea pe mucenici, văzînd cununa a strigat: „Și eu sînt creștin". Apoi dezbrăcîndu-se s-a aruncat în lac și cununa aceea s-a așezat pe capul lui.

Dimineața cei 40 de martiri au fost scoși vii din lac și li s-au zdrobit fluierele picioarelor cu toiege pînă ce și-au dat sfintele lor suflete în mîinile lui Hristos. Numai cel mai tînăr dintre ei, anume Meliton, nu murise. Păgînii au așezat trupurile sfinților în care, să le ducă afară din cetate ca să le ardă. Dar mama sfîntului Meliton, văzînd că fiul ei rămîne jos, îmbărbătîndu-se de Duhul Sfînt, l-a luat în spate și alerga după carele acelea, ca să nu fie despărțit de ceilalți ostași ai lui Hristos. „Vreau să fiu mamă de mucenic!" striga ea, îndemnîndu-și fiul să rabde pînă la capăt. Pe cale Sfîntul Meliton s-a săvîrșit în spatele mamei sale și s-a adăugat celorlalți.

Trupurile sfinților au fost arse într-un cuptor, iar cenușa lor a fost aruncată în apă. Puținele rămășițe din moaștele lor au fost adunate pe ascuns și duse la o biserică spre cinstire, cum ceruseră sfinții în testamentul lor.

Iubiți credincioși,

Iată ce înfricoșate chinuri au răbdat Sfinții 40 de mucenici, pentru dragostea lui Hristos. I-au bătut și închis în temniță, dar ei nu s-au înfricoșat. I-au aruncat goi, iarna, în lacul înghețat, dar ei nu s-au lepădat de credința în Dumnezeu. Strigau păgînii care îi chinuiau: „Închinați-vă zeilor și veți lua de la noi cinste și averi". Iar ei răspundeau: „Noi sîntem creștini, și nu ne trebuie cinste și avere pe pămînt. Averea noastră este credința în Hristos și viața veșnică!" Apoi le ziceau: „Ieșiți din apa

înghețată și intrați în baie, ca să fiți vii și să jertfiți idolilor!" Iar ei strigau: „Nu ne lepădăm de Hristos! Rămînem în ger să murim pentru El, decît să trăim în baie împreună cu diavolul!"

Vedeți, fraților, credința mucenicilor, răbdarea și bărbăția lor? Vedeți cît de greu s-a apărat dreapta credință în Dumnezeu pînă astăzi? I-au bătut, i-au aruncat goi în lacul înghețat, i-au ispitit cu cinste, cu averi și baia cea caldă, dar ei nicidecum nu s-au lepădat de Hristos. Le-au zdrobit picioarele pînă și-au dat sufletele, iar ei strigau pînă în ultima clipă: „Sîntem creștini și nu ne lepădăm de Hristos!" Numai unul s-a lepădat și a murit, dar Dumnezeu a ales pe altul în loc. Fericiți sînt Sfinții 40 de mucenici căci, cu răbdarea și credința lor ne-au îmbărbătat pe toți să ne apărăm dreapta credință de secte și de necredință. Fericiți sînt cei ce rabdă necazurile vieții cu curaj și nădejde în Dumnezeu. Fericiți cei ce nu-și vînd sufletul diavolului pentru averi și cinste trecătoare.

Vedeți credința și bărbăția mamei Sfîntului Meliton? Ea nu plîngea că fiul ei moare pentru Hristos, ci se temea să nu se lepede de El și să nu fie lepădat din ceata Sfinților mucenici. Curajul acestei mame este aproape unic în Biserica noastră. Să învățăm mult din tăria și bărbăția ei. Mamele creștine să nu-și ucidă copiii, ci să-i nască și să le dea o bună creștere duhovnicească. Să-i păzească de păcate și de ispitele înșelătoare ale tinereții, care le aduc boală și moarte. Să-i învețe de mici dreapta credință, rugăciuni și ascultare de păstori, de Biserică și de mai marii lor.

În țara noastră Sfinții 40 de mucenici sînt mult cinstiți și pomeniți. În această zi credincioșii aduc la biserică 40 de colaci în formă de 8, după numărul Sfinților 40 de mucenici, care se cheamă popular „sfinți" sau „mucenici". Să știți că acești 40 de colăcei împletiți simbolizează cele 40 de cununi care le-au luat din cer pentru credința și răbdarea lor. Sînt făcuți din pîine dulce și în formă de 8, pentru că acest semn simbolizează veșnicia și dulceața vieții veșnice în ceruri.

Numele acestor 40 de sfinți sînt: Kirion, Candid, Domnos, Isihie, Iraclie, Smaragd, Evnichie, Valent, Vivian, Claudie, Prisc, Teodul, Eutihie, Ioan, Xantis, Iulian, Lisinie, Aghie, Altie, Flavie, Acachie, Eodit, Lisimah, Alexandru, Ilie, Gorgonie, Teofil, Dometian, Gae, Leontie, Atanasie, Kiril, Sacherdon, Nicolae, Valerie, Filactimon, Severian, Andion, Meliton și Aglae. Sfinții 40 de mucenici ai lui Hristos au fost prinși spre pătimire la 26 februarie și și-au dat sufletele în mîinile Domnului la 9 martie, pe vremea păgînului împărat Liciniu, împărățind peste noi Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos, Căruia i se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ LA SFÎNTUL IERARH CALINIC DE LA CERNICA

(11 aprilie)

„De Dumnezeu purtătorule, Părintele nostru Calinic, povățuitorule al călugărilor, podoaba cuvioșilor și lauda arhierilor, ajutătorule al celor din nevoi și făcătorule de minuni..., roagă pe Milostivul Dumnezeu să ne dăruiască pace și mare milă"

(Troparul sfîntului).

Iubiți credincioși,

În fiecare an, la 11 aprilie, Biserica Ortodoxă Română prăznuiește pomenirea cea de peste an a Sfîntului Ierarh Calinic de la Cernica, unul dintre cei mai renumiți sfinți ierarhi pe care i-a dat poporul nostru. Iată pe scurt viața și faptele lui minunate.

Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica s-a născut în București la 7 octombrie 1787, în cartierul Sfîntul Visarion, din părinți foarte credincioși, Antonie și Floarea. Din botez s-a numit Constantin. Fratele său mai mare a fost preot de mir. Apoi intrînd în mînăstire s-a numit Acachie. La fel s-a călugărit la bătrînețe și mama Sfîntului Calinic, la mînăstirea Pasărea, sub numele de Filofteia.

Tînărul Constantin, cel mai mic dintre copii a primit o frumoasă educație religioasă în casa părintească, învățînd carte la școlile care funcționau pe lîngă bisericile din București. Apoi simțindu-se chemat de Hristos la o viață mai înaltă în anul 1807 a intrat în viața monahală la mînăstirea Cernica. Pe atunci Cernica era o obște bine organizată,

cu peste 100 de călugări, datorită unui stareț pe care l-a avut, anume arhimandritul Gheorghe. Ucenicul lui, Timotei, era acum stareț la Cernica.

Viața curată, plină de smerenie, rîvnă și ascultare a tînărului frate Constantin l-au îndemnat pe stareț să-l călugărească în anul 1808. În decembrie același an a fost hirotonit diacon, în februarie 1813 este hirotonit preot, iar la 20 septembrie 1815 este făcut duhovnic al obștii și eclesiarh al mînăstirii Cernica.

Pentru viața sa curată și binecuvîntată, la 14 decembrie 1818, Sfîntul Calinic este făcut stareț și arhimandrit al mînăstirii Cernica, pe care o conduce cu mare înțelepciune și blîndețe timp de 32 de ani. În acest timp obștea Cernicăi s-a mărit pînă la 354 de părinți, afară de frați, crescîndu-i pe toți în frică de Dumnezeu, în smerenie și dragoste. Pe nimeni nu îngăduia să-și facă voile sale, să lipsească de la slujbele bisericii, să trăiască în vrajbă sau să calce rînduiala călugărească. De aceea Sfîntul Calinic era foarte ascultat și iubit de toți, atît de obștea mînăstirii, cît și de fiii săi sufletești din lume. În timpul stăreției sale a zidit din temelie biserica Sfîntul Gheorghe și chiliile de pe insula mică a mînăstirii Cernica, și alte multe lucruri bune a făcut, și pe toți săracii îi miluia.

La 14 septembrie 1850 Sfîntul Calinic este ales și hirotonit episcop pentru eparhia Rîmnicu-Vîlcea, pe care o păstorește 17 ani de zile cu aceeași înțelepciune, blîndețe și dragoste duhovnicească. Ca episcop și arhiereu al lui Hristos, Sfîntul Calinic a mîntuit multe suflete robite de păcate, a rînduit peste tot preoți buni, a zidit numeroase biserici pe la orașe și sate, a zidit din temelie biserica și chiliile mînăstirii Frăsinei, a ajutat și hrănit mulți oameni săraci și orfani și a vindecat numeroși bolnavi cu rugăciunile sale și cu darul pe care îl primise de la Dumnezeu.

După o viață întreagă de rugăciune și de jertfă pentru mîntuirea altora, la 24 mai 1867 Sfîntul Ierarh Calinic se retrage din scaunul de episcop la mînăstirea Cernica. La 11 aprilie 1868 își dă sufletul în mîinile Domnului, iar la 21 octombrie 1955 este canonizat de Sfîntul Sinod și trecut în rîndul sfinților.

Iubiți credincioși,

Iată pe scurt viața Sfîntului Ierarh Calinic de la Cernica. Pe lîngă viața sa curată, plină de sfințenie și fapte bune, acest mare ierarh al Bisericii Ortodoxe Române s-a învrednicit de la Dumnezeu și de darul facerii de minuni și al înainte vederii, că pe mulți bolnavi îi vindeca cu rugăciunea și cuvîntul său, pe mulți necăjiți îi miluia și cele viitoare de

mai înainte le știa și le spunea. Însă de un dar mare ca acesta se învrednicesc numai sfinții și cei ce duc viața cu totul curată și fără de păcate.

Să vă amintim aici cîteva din învățăturile și faptele minunate ale Sfîntului Ierarh Calinic. Mai întîi postea foarte mult, hrănindu-se cu legume și pîine odată pe zi, iar noaptea dormea doar cîteva ore pe un scăunel. Apoi făcea sute de metanii și citea mereu Sfînta Scriptură și cuvintele Sfinților Părinți. De la slujbele bisericii nu lipsea niciodată, vorbea puțin cu oamenii și neîncetat cu Dumnezeu, prin rugăciunea inimii și avea darul lacrimilor. Apoi era lipsit de orice avere proprie, că în chilia lui nu se găseau decît cîteva icoane, o haină, Ceaslovul și un ulcior cu apă. La obște el cerea călugărilor să facă ascultare în tăcere desăvîrșită și să zică neîncetat cu mintea și cu inima rugăciunea lui Iisus, adică: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul".

În timpul răscoalei din 1821 voiau turcii să dărîme mînăstirea Cernica cu tunurile, iar pe călugări să-i taie cu sabia. Atunci Sfîntul Calinic a adunat pe toți părinții la biserică și făcînd priveghere de toată noaptea cu post, cu lacrimi și rugăciuni fierbinți, a izbăvit mînăstirea de primejdie și a îmblînzit pe cei răi.

De mai multe ori Sfîntul Calinic a fost propus mitropolit al Țării Românești, dar el a refuzat socotindu-se nevrednic. Un om invidios, însă, l-a otrăvit și zăcea pe pat, așteptînd să-și dea duhul. Dar pe cînd se ruga noaptea, a auzit un glas de sus: „Nu te teme, că nu vei muri de otravă. Scoală-te și fii sănătos că vei fi în curînd episcop la Rîmnicu-Vîlcea, pentru a îndrepta Biserica și clerul care este în scăzămînt!".

Trecînd Sfîntul Calinic printr-un sat aproape de Tg. Jiu, era acolo un mort de mulți ani care nu mai putrezea, din cauza păcatelor sale. La dezgropare îi citeau preoții dezlegări, dar tot nu se dezlega trupul lui. Atunci au rugat pe marele ierarh să facă Liturghie arhierească în sat și să citească dezlegările deasupra acelui mort. Cum a citit Sfîntul Calinic dezlegările de la parastas, îndată mortul a fost iertat, iar trupul lui s-a prefăcut în țărînă și oase.

Odată slujind în paraclisul episcopal, a fost adusă acolo o femeie bolnavă de minte care avea duh necurat. Îndată Sfîntul Calinic i-a citit cîteva rugăciuni de sănătate, a binecuvîntat-o și i-a zis: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te!" și în clipa aceea s-a făcut sănătoasă.

La fel a vindecat numai cu cuvîntul pe fiul meșterului Costache, care era greu bolnav de epilepsie. A mai vindecat și o copilă ce suferea de aceeași boală din satul Muierească-Vîlcea.

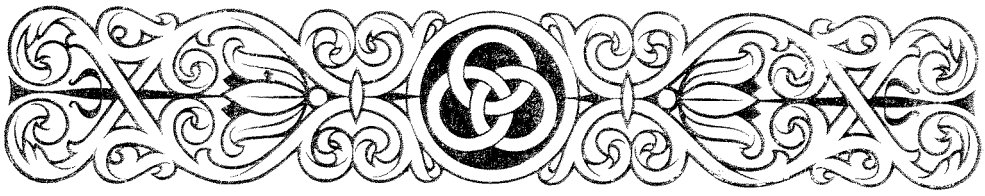
Pe călugări și preoți, Sfîntul Calinic îi învăța zicînd: „*În numele lui Hristos, vă rog, fraților, să umblați cu bună rînduială între cei din lume, ca văzînd faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru cel ceresc, iar nu să se defăimeze numele lui Dumnezeu prin voi*". Apoi le zicea: „Păziți poruncile și făgăduințele călugărești. Păziți mai întîi pravila bisericească cu mare luare aminte și umilință, iar nu cu împrăștieri de gînduri și cu vorbe deșarte. Că dacă pentru tot cuvîntul deșert vom da seama în ziua judecății cu cît mai ales cei ce vorbesc în vremea sfintelor slujbe? Păziți masa de obște, păziți-vă de adunări rele la mîncări, la băuturi, la vorbe deșarte că acestea ne duc în mare pierzare". Alteori iar îi învăța pe ucenici: „*Vă rog, păziți-vă de cele trei arme ale diavolului, adică lenevirea, uitarea și necredința, prin care satana robește lumea în pierzare*".

Iubiți credincioși,

Astăzi se prăznuiește cu cinste în Biserica noastră mutarea în ceata sfinților a Sfîntului Ierarh Calinic de la Cernica. Ați văzut ce viață îngerească a trăit pe pămînt, cîte minuni a făcut și ce frumos ne învață să ne rugăm mereu, să nu clevetim, să mergem regulat la slujbele bisericii, să ne spovedim cît mai des, să ascultăm de păstorii noștri și să nu uităm de ceasul morții și de ziua cea mare a Judecății de apoi.

După cum știți, Sfîntul Calinic și prin sfintele sale moaște face vindecări de boli și dă grabnic ajutor celor ce aleargă cu credință la moaștele lui. Să-i cerem deci, mereu ajutor, sănătate și binecuvîntare, că el se roagă înaintea Prea Sfintei Treimi pentru noi și pentru tot neamul românesc. Viața, învățăturile și sfintele lui moaște care se păstrează cu evlavie în biserica mînăstirii Cernica sînt o comoară duhovnicească pentru Biserică și pentru credincioși. Să urmăm sfaturile Sfîntului Calinic, să-i citim mereu acatistul și să ne silim fiecare a-i urma cît putem, viața, nevoința, milostenia, smerenia și blîndețea. El a fost un mare înnoitor și organizator al mînăstirilor noastre din Muntenia și Oltenia, împreună cu marele stareț al Cernicăi, arhimandritul Gheorghe.

Să cădem deci în genunchi înaintea icoanei și a sfintelor sale moaște și să zicem această scurtă rugăciune: „Sfinte Ierarhe Calinic, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, pentru bolnavi, pentru orfani, pentru mînăstiri și călugări, pentru mame și copii, pentru toată lumea" Amin!

PREDICĂ
LA SFÎNTUL MARE MUCENIC GHEORGHE PURTĂTORUL DE BIRUINȚĂ

(23 aprilie)

„Ca un izbăvitor al celor robiți și celor săraci folositor, neputincioșilor doctor, conducătorilor ajutător, Purtătorule de biruință, Mare Mucenice Gheorghe, roagă pe Hristos Dumnezeu să mîntuiască, sufletele noastre".

(Troparul sfîntului).

Iubiți credincioși,

Astăzi facem pomenirea Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință, preaslăvitul ostaș al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Acest prea viteaz ostaș al Împăratului ceresc, s-a născut în Capadocia dintr-o familie creștină aleasă. Încă din fragedă copilărie s-a deprins pe sine la toată fapta cea bună, fiind crescut în frică de Dumnezeu de către mama sa, care era din Cezareea Palestinei, unde ea avea multă avere.

După ce tînărul Gheorghe a devenit mare, a fost luat la oaste, iar fiindcă era viteaz și iscusit în rînduiala sa, a fost ridicat la gradul de tribun, și i s-a încredințat un corp de armată, spre a-l conduce. Arătîndu-se apoi a fi mare luptător și biruitor în războaie, a fost cinstit de împăratul Dioclețian cu rangul de comite și în sfîrșit a fost numit comandant al armatei romane de răsărit.

Dar hotărîndu-se o mare persecuție a creștinilor, el s-a împotrivit planurilor împăratului, mărturisind cu mare îndrăzneală pe Iisus Hristos. Împăratul s-a tulburat mult pentru vitejeasca împotrivire a sfîntului, încît nu putea nici vorbi și a făcut semn antipatului să-i răspundă lui

Gheorghe. Acesta chemîndu-l mai aproape, i-a zis: „Cine te-a îndemnat să vorbești cu atîta îndrăzneală?" Iar sfîntul a răspuns: „Adevărul!".

Din întrebările și răspunsurile ce au urmat, s-a constatat că este creștin și gata a pătimi pentru Hristos. Atunci însuși Dioclețian încercă prin cuvinte măgulitoare a-l atrage pe sfîntul, dar el a rămas hotărît în mărturisirea sa. După aceea a fost dus în temniță și supus torturilor celor mai grele, punîndu-i-se o piatră mare pe piept încît aproape l-a strivit. A doua zi, înfățișîndu-se înaintea împăratului cu pieptul turtit, abia putea să mai vorbească. Apoi mărturisind că rămîne nestrămutat în hotărîrea sa, a fost legat de o roată și sfîșiat de fiarele ascuțite prin care trecea corpul său.

Aceste chinuri le suferea sfîntul cu multă răbdare, lăudînd pe Dumnezeu din adîncul inimii. Împăratul crezînd că a murit, a plecat plin de bucurie, iar Sfîntul Gheorghe a fost dezlegat și vindecat de ranele sale, prin puterea lui Dumnezeu. Apoi un înger luminos a venit să-l îmbărbăteze.

Ostașii, mirîndu-se de cele întîmplate, au spus toate împăratului. Și iată, însuși Sfîntul Gheorghe a venit în mijlocul lor sănătos ca mai înainte, încît mulți s-au minunat și au crezut în Iisus Hristos care preamărește pe sfinții Săi. Însăși împărăteasa Alexandra, văzînd pe mucenic tămăduind prin puterea lui Dumnezeu, și auzind de arătarea îngerească, a crezut în Dumnezeu, cunoscînd adevărul. Împăratul a poruncit apoi ca Sfîntul Gheorghe să fie îngropat într-o groapă cu var nestins, dar și de aici a ieșit nevătămat. Apoi a fost încălțat cu încălțăminte de fier, cu piroane înroșite în foc, care l-au rănit greu la picioare, dar în chip minunat s-a vindecat. A doua zi, împăratul a îndemnat pe Sfîntul Gheorghe să jertfească idolilor, dar el cu multă îndrăzneală mărturisind credința în Hristos a fost bătut cu curele de piele, pînă ce trupul său s-a umplut de răni. Dar văzînd Dioclețian că s-a făcut din nou sănătos și crezînd că este fermecător, a poruncit unui vrăjitor renumit, Atanasie, să-l omoare cu otravă. Dar nici otrava nu l-a vătămat. După aceasta, sfîntul sculînd pe un mort, mulți au crezut în Iisus Hristos, între care și vrăjitorul Atanasie.

Peste noapte i s-a arătat Domnul în vis, și l-a îmbărbătat vestindu-i că în curînd va primi cununa muceniciei. A doua zi, Dioclețian încercă din nou să înduplece pe Sfîntul Gheorghe cu cuvinte blînde, dar el s-a dus în templul lui Apolon și prin rugăciunile sale a risipit toți idolii la pămînt.

Auzind aceasta, împărăteasa Alexandra n-a mai putut tăinui credința sa și alergînd la locul unde se afla marele mucenic Gheorghe, a început a striga: „Dumnezeul lui Gheorghe, ajută-mi, că numai tu ești atotputernic".

După ce s-a potolit mînia poporului, împăratul văzînd că toate încercările lui sînt zadarnice, a poruncit să-i taie capul, atît sfîntului, cît și împărătesei Alexandra, soția sa. Ostașii ducîndu-i la locul de tăiere, sfînta împărătească Alexandra a murit pe cale, iar ostașul lui Hristos, Sfîntul Gheorghe după ce s-a rugat cu căldură lui Dumnezeu, mulțumindu-i pentru binefacerile primite, și-a plecat capul cu bucurie și a primit cununa cea nevestejită a măririi, în ziua de 23 aprilie.

Dar și după moarte, Sfîntul Gheorghe a făcut multe minuni, dintre care vom aminti doar cîteva. A adus stîlpul de piatră al unei văduve, aruncîndu-l pe mare, pînă în orașul Ramel, unde se zidea o biserică închinată Sfîntului Gheorghe. A vindecat mîna cea bolnavă a unui saracin (arab) care voia să lovească cu sabia în icoana sfîntului. A izbăvit pe un copil din robia saracinilor și l-a adus într-o clipă în casa părinților săi, pe cînd servea la masă pe stăpînul său. A adus, de asemenea, din robie, pe un alt copil al unui preot, pe cînd acesta slujea Sfînta Liturghie, la pomenirea Sfîntului Gheorghe. A scăpat, ca un viteaz ostaș al lui Hristos, pe un tînăr Gheorghe din robie și multe alte minuni a făcut sfîntul.

Nu vom tăcea însă, a povesti minunea cu uciderea balaurului. În părțile Siriei, aproape de Beirut, era un lac în care trăia un balaur uriaș, care se hrănea cu carne de om. Cu sfat de obște, au hotărît toți locuitorii acelei cetăți să-și dea fiecare pe rînd cîte un copil spre mîncare balaurului. La urmă, venind și rîndul împăratului, și-a dat și el pe fiica sa. Și pe cînd fecioara aștepta la malul apei, plîngînd cu mare frică, iată, apare Sfîntul Gheorghe, în chip de ostaș, călare pe cal alb și cu suliță în mînă. „Nu te teme, fecioară, că eu, în numele Domnului Dumnezeului meu Celui adevărat, te voi izbăvi de balaur", i-a zis sfîntul.

Apropiindu-se fiara aceea, sfîntul s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci și a zis: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh". Apoi repezindu-se asupra balaurului, l-a lovit cu sulița în gîtlej și l-a doborît. Deci a zis fecioarei aceleia să-l lege cu brîul său și să-l ducă în mijocul cetății. Adunîndu-se poporul cu frică, sfîntul a strigat: „Nu vă temeți, ci nădăjduiți spre Domnul nostru Iisus Hristos și credeți întru El, că El m-a trimis să vă izbăvesc de balaur". Și îndată tăind fiara aceea cu sabia, tot poporul a crezut în Hristos și a cerut botezul.

Moaștele Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe au fost așezate în orașul Lida din Țara Sfîntă, într-o biserică unde veneau credincioși din țările creștine și primeau sănătate și ajutor. După secole de liniște, Palestina a ajuns sub ocupația arabă și turcească, iar sfintele sale moaște au fost aduse în Europa și împărțite la biserici și mînăstiri.

La biserica sa din Lida se păstrează mormîntul Sfîntului Gheorghe, candela sa din care se miruiesc pelerinii și lanțurile de fier cu care marele mucenic a fost legat în temniță.

Iubiți crdincioși,

Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, numit și „Purtătorul de biruință", pentru că a purtat biruință asupra diavolului și a păgînilor, răbdînd cu vitejie toate, pentru dragostea lui Hristos, este cinstit în Biserica Ortodoxă printre cei mai mari sfinți martiri. Cumplitele sale chinuri, ranele de moarte pe care i le făceau ostașii lui Dioclețian, vindecarea minunată a trupului său zdrobit de dureri ca și marea sa credință în Dumnezeu, răbdarea sa supraomenească, bărbăția și curajul său de a-l mărturisi pe Hristos l-au făcut pe Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe cel mai cinstit și mai prețuit în întreaga creștinătate.

În toate țările și Bisericile creștine se află locașuri de închinare înălțate în cinstea lui și creștini care îi poartă cu evlavie sfîntul său nume. Sînt și armate care au avut de patron și protector în războaie pe Sfîntul Gheorghe, Purtătornl de biruință.

În Țările Române Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe are un adevărat cult. Sînt numeroase bisericile înălțate în cinstea lui. Sînt numeroși și creștinii care-i poartă numele, cu cuvenită evlavie. Mai ales Ștefan cel Mare avea mare respect pentru Sfîntul Gheorghe. Căci precum acest tare mucenic a biruit prin credință, prin bărbăție și răbdare pe diavoli. pe păgîni și pe balaurul cel cumplit care ucidea oamenii, așa și Ștefan cel Mare a biruit cu ajutorul lui Dumnezeu și al Sfîntului mucenic pe turci și tătari și pe toți cei ce voiau să robească Țara Moldovei. El a rînduit ca patron al oștirii și al Moldovei pe Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe .Cînd plecau la luptă, ostașii purtau steagul cu icoana Sfîntului Gheorghe și se întorceau totdeauna biruitori din războaie. Astăzi se mai păstrează două steaguri originale ale lui Ștefan cel Mare, cu icoana Sfîntului Gheorghe pe ele, lucrate cu fir de aur, care l-au însoțit pe domn în luptă. Unul se află la Muzeul Militar din București, și altul se păstrează la mînăstirea Zografu din Muntele Athos, fiind donat de marele voievod, ctitorul ei.

În anul 1488, Ștefan cel Mare a zidit în nordul Moldovei vestita Mînăstire Voroneț, cu hramul Sfîntul Gheorghe. În fiecare an se prăznuia, ca o mare sărbătoare a Moldovei, ziua de 23 aprilie, cînd se cinstește Sfîntul Gheorghe. Tot în numele marelui mucenic Purtător de biruință, Ștefan a zidit din temelie și mînăstirea Zografu din Athos, una din cele mai

mari ctitorii mînăstirești din lume, pe care a înzestrat-o printre altele. cu steagul său de luptă și cu o frumoasă icoană pe lemn, cu chipul Sfîntului Gheorghe.

Vedeți cît de mult a pătimit pentru Hristos Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe? Vedeți bărbăție de martir? Vedeți răbdare de ostaș al Bisericii lui Hristos? Vedeți cît de mare este puterea credinței în Dumnezeu? Vedeți că numai prin jertfă proprie se apără credința în Dumnezeu? Mucenicii nu varsă sîngele altora, ci pe al lor. Nu urăsc pe nimeni, deși sînt urîți de cei răi și necredincioși. Nu se răzbună niciodată, ci iartă pe ucigași. Nu se tem de moarte, ci așteaptă să fie cît mai repede dezlegați de trup, căci cred în viața veșnică și doresc să ajungă mai degrabă la Hristos.

Tocmai în aceasta constă taina credinței în Dumnezeu. Tocmai aceasta o face să fie puternică, tare, frumoasă, mîntuitoare și veșnică. Să fii lovit și tu să-i săruți pe chinuitori. Să fii condamnat la moarte și tu să te bucuri. Să fii ucis pentru Hristos și tu să ierți pe toți. Credința puternică, bărbăția, răbdarea, smerenia și iertarea creștină, acestea sînt laudele sfinților și ale creștinilor; acestea sînt cununa Bisericii, podoabele credincioșilor și nădejdea mîntuirii noastre. Aceasta o spune și proorocul David: „*Ei se laudă în carele și căruțele lor* — adică în puterea cea trecătoare, pămîntească și neputincioasă, *iar noi ne lăudăm întru numele Domnului*" (Ps.). Iar în alt loc zice: „*Mie îmi sînt foarte cinstiți prietenii Tăi, Dumnezeule; foarte s-a întărit puterea lor!*" (Ps.). Duhul Sfînt îi numește „prieteni" pe sfinți, pe cei ce Îl mărturisesc în lume și se jertfesc pentru Evanghelie.

Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe este unul din marii martiri ai Bisericii și prieten apropiat al lui Hristos. El și-a dat viața pentru adevăr. Sîngele lui și al altor sfinți au întărit și apărat credința, Biserica, unitatea și dragostea creștinilor în lume. El nu s-a luptat cu oamenii, ci cu diavolul. În fiecare ostaș care îl chinuia, el vedea pe diavolul care îl îndemna la aceasta. Că nu oamenii, ci diavolii ne urăsc, fac vrajbă între frați și războaie în lume. Ei ne ispitesc și ne îndeamnă la păcat; dar este în puterea noastră să-i respingem.

Sfîntul Gheorghe este numit „primăvara duhovnicească" pentru că prin el s-a întărit mult creștinismul și l-a reînnoit ca o primăvară. Pentru aceasta și Biserica noastră cîntă astăzi așa de frumos: „Veniți toți să prăznuim luminată pomenirea mucenicului Gheorghe și să-l încununăm pe el cu flori de primăvară ca pe cel ce este nebiruit" (Stihirile litiei).

Iubiți credincioși,

Să ne aducem aminte astăzi, la prăznuirea Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, că și noi sîntem ostași ai lui Hristos, prin botez. Oare n-am spus noi atunci, înaintea lui Dumnezeu, a îngerilor și a preotului că „ne lepădăm de satana și de toate lucrurile lui și de toți slujitorii lui și de toată slujirea lui și de toată trufia lui"? N-am spus noi atunci că „ne unim cu Hristos?" Ne lepădăm de lucrurile satanei cînd părăsim lucrarea păcatului prin pocăință, și ne unim cu Hristos prin Sfînta Împărtășanie, prin rugăciune și prin lucrarea faptelor bune.

Dar nu ne lepădăm de satana și de toate lucrurile lui, adică de păcate numai cînd ne botezăm, ci în toată viața noastră. Că nici ispitele păcatului nu încetează la Botez, ci ne luptă pînă la moarte. De aceea pînă la moarte trebuie să ne luptăm și noi cu ispitele păcatului ce vin de la diavolul, de la cei din jurul nostru și de la însuși trupul nostru. Pînă la moarte trebuie să fim ostași ai lui Hristos, să ne luptăm cu păcatul, cu patimile care ne împresoară, cu gîndurile rele, cu imaginația, cu ispitele tinereții, cu slăbiciunile bătrîneții și cu săgețile ucigașe ale diavolului. Căci „*cine nu se luptă după lege, nu se încununează*", zice Sfîntul Apostol Pavel.
Iar „*cel ce va răbda* — necazurile pentru Hristos și pentru viața veșnică — *pînă la sfîrșit, acela se va mîntui*" (Matei 10, 22).

Sfîntul Gheorghe este numit „Purtător de biruință", căci a răbdat toate pînă la sfîrșit și s-a luptat după lege, adică după Evanghelie. Dar oare creștinul și călugărul care se luptă în toată viața cu diavolul, și cu patimile trupului și nu se lasă biruit de ele, nu este și el mucenic și purtător de biruință? Cel care-și păzește trupul curat de toate întinăciunile păcatelor, nu este și el mucenic de bunăvoie? *Cel ce se luptă pînă la moarte cu mînia, cu lăcomia, cu lenea, cu zgîrcenia, cu mîndria și cu răutatea, nu este și el un martir și ostaș al lui Hristos?* Căci arde pe diavoli și-i izgonește cu rugăciunea și smerenia, cu spovedania și milostenia, primind astfel în cămara inimii sale pe Mirele Hristos prin Sfînta Împărtășanie. La fel și cel care-și stăpînește cu tărie limba, ochii și simțurile este considerat mucenic al lui Hristos în sens duhovnicesc.

Frații mei, întreaga noastră viață este o luptă ca în arenă. Lupta creștinului este grea, dușmanul este cumplit, ispitele sînt ușor amăgitoare, credința noastră este slabă, rugăciunea puțină și grijile vieții multe și înșelătoare. Dar să nu dăm înapoi. Armele noastre de luptă împotriva diavolului și a păcatului sînt: *credința tare, vie și adevărată, rugăciunea, Sfînta cruce, Biserica, duhovnicul, Sfînta Liturghie, Sfintele Taine, smere-*

nia, aducerea aminte de moarte, exemplul și ajutorul sfinților, milostenia și nemuritoarea dragoste. Cu asemenea arme de ne vom întrarma, sîntem adevărați ostași ai lui Hristos. Atunci vom putea birui pe balaurul diavol care caută să ne ucidă prin păcate. Atunci și numai atunci vom primi și noi dincolo cununi de biruință și ne vom învrednici, cu rugăciunile Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe și ale tuturor sfinților, să dobîndim viața cea veșnică și să lăudăm împreună pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh. Amin.

PREDICĂ
LA SFINȚII ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI ELENA
(21 mai)

„Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu ești Dumnezeu Care faci minuni"

(Prochimen la praznice).

Iubiți credincioși,

Cînd a binevoit Preabunul și Preamilostivul Dumnezeu să înceteze pîraiele de sînge, care se vărsau din trupurile apostolilor, ale martirilor și ale mărturisitorilor Săi și să dea deplină libertate Bisericii Sale, răscumpărată cu Sfîntul și Preascumpul Sînge al Fiului Său, atunci și-a ales pentru acest scop, dintre toți împărații lumii, pe Sfîntul împărat Constantin cel Mare și pe mama sa Elena. Prin acești sfinți împărați a adus Dumnezeu libertate religioasă în lume, a slăbit păgînismul și idolatria și a întărit Biserica și credință creștină pe pămînt.

Sfinții împărați și „întocmai cu Apostolii" Constantin cu maica sa Elena, erau de neam roman. Tatăl său, împăratul Constantin Clor împărățea peste Galia și Insulele britanice. După moartea sa a lăsat urmaș la domnie pe fiul său, fericitul Constantin, ajutat de credincioasa lui maică, Sfînta Elena.

Auzind el că Maxentie care împărățea în Roma face multe nelegiuiri poporului, chinuind pe creștini și dărîmînd sfintele biserici, s-a pornit cu război împotriva lui. Deși avea mai puțini ostași ca Maxentie, el își punea nădejdea în ajutorul adevăratului Dumnezeu, Căruia adesea se ruga, cu

toate că încă nu era botezat. Și iată că în amiaza mare, i se arată o cruce mare pe cer, cu stele închipuită, iar dedesubt aceste cuvinte scrise: „Cu acest semn vei birui".

Apoi a poruncit ostașilor să se însemneze cu semnul sfintei cruci pe hainele, pe coifurile și armele lor și așa a pornit la luptă. Deci, cu ajutorul crucii lui Hristos, Sfîntul Constantin a biruit pe Maxentie, înecîndu-l în apa Tibrului, lîngă Roma, iar el a fost primit cu mare bucurie în cetate și încoronat ca împărat al întregului Imperiu roman de Apus, în anul mîntuirii 313.

Ca semn de mulțumire lui Dumnezeu, marele Constantin a dat un act împărătesc în același an, după sfatul maicii sale, cunoscut pînă azi sub numele de „Edictul de la Milan" prin care s-a dat desăvîrșită libertate tuturor creștinilor, lăsînd astfel pe fiecare să creadă cum voiește.

Mare bucurie a cuprins atunci întreaga creștinătate, văzînd pe sfinții episcopi și preoți ieșind de prin închisori, văzînd capiștile idolești dărîmîndu-se, iar în locul lor, biserici frumoase înălțîndu-se. Astfel, uneltele de tortură se aruncau, cuptoarele cele aprinse în care se ardeau creștinii se lăsau în părăsire, animalele sălbatice care ucideau pe creștini în arene se slobozeau, iar creștinii, umplîndu-se de multă bucurie, mulțumeau lui Dumnezeu cu rugăciuni și lacrimi fierbinți.

Însă domnea în răsărit un împărat tiran, anume Liciniu, care deși era cumnat cu marele Constantin, dar nevrînd să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, chinuia cumplit pe creștini și amenința să ocupe Roma. Împăratul Constantin a încercat de două ori să-l biruiască prin război, dar n-a putut și era în mare mîhnire. Rugîndu-se mult lui Dumnezeu și însemnîndu-se cu semnul crucii toți ostașii, au pornit din nou la război împotriva lui Liciniu și l-au biruit. Ultimul război l-a avut împăratul Constantin împotriva sciților, aproape de Dunăre, pe care de asemenea i-a biruit cu ajutorul Sfintei cruci.

Deci, dorind împăratul să-și mute capitala în partea de răsărit a imperiului, și-a ales cetatea Vizantia, zidită de un grec, numit Vizas. Pe aceasta alegînd-o Sfîntul Constantin, a numit-o cu numele său, Constantinopol, și s-a așezat aici cu fericita sa mamă, Elena, în anul 324. Iar ca semn de mulțumire lui Dumnezeu, a înălțat în mijlocul cetății un stîlp înalt, avînd deasupra Sfînta cruce.

Tot în timpul acesta a primit și botezul, în orașul Nicomidia, de la episcopul Evsevie, cînd a dat poruncă să se boteze și ostașii săi,

dimpreună cu senatorii palatului, încît o nespusă bucurie cuprinsese toată lumea. A mai dat poruncă să se înalțe în curtea palatului său o măreață biserică, în numele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, iar bisericile care au fost dărîmate de păgîni a poruncit să se zidească din nou, dîndu-le tuturor bani și ajutor din destul. De la acest sfînt împărat a rămas tradiția ca domnii creștini din toată lumea să zidească biserici și mînăstiri și să le înzestreze cu danii și cu toate cele necesare.

În vremea aceea, însă, Biserica lui Hristos era sfîșiată de învățătură rea a ereticului Arie, care spunea că Iisus Hristos este o creatură superioară, iar nu Creator și deoființă cu Tatăl și cu Duhul Sfînt. Deci, Sfîntul Constantin îndemnat de mama sa Elena, și de mulți episcopi drept credincioși, a hotărît să adune primul Sinod Ecumenic de la Niceea, în anul 325, pentru a hotărî adevărata credință și a condamna pe ereticul Arie și învățătura sa.

S-au adunat acolo 318 Sfinți Părinți din toate marginile Imperiului de Răsărit și de Apus, în frunte cu Sfîntul Constantin, care era considerat episcop cu treburile de afară. Vor rămîne nemuritoare minunile și cuvintele pline de învățături dogmatice ale marilor ierarhi și sfinți Nicolae, Spiridon și Atanasie de Alexandria care au luat parte la acest Sinod. Atunci a fost blestemată învățătura lui Arie, iar pe el l-au dat anatemă. La acest Sfînt Sinod s-au compus primele șapte articole ale Simbolului Credinței și mai multe canoane bisericești.

În anul următor, Sfînta Elena, dorind foarte mult să afle lemnul Sfintei cruci și să se închine pe Golgota și la Mormîntul Domnului, a plecat cu mulți ostași la Ierusalim. Aici s-a rugat mult lui Dumnezeu și împreună cu sfîntul Macarie, episcopul sfintei cetăți, după multe osteneli a aflat crucea Domnului, iar pe locul Căpățînii a înălțat o biserică prea frumoasă, care, cu unele modificări, dăinuiește pînă astăzi.

Deci, luînd o parte din lemnul Sfintei cruci, fericita Elena s-a întors înapoi la Constantinopol, iar de aici la Roma, unde a trecut la Domnul, în vîrstă de 80 de ani.

Marele împărat Constantin a împărățit 42 de ani, pînă în anul 337, cînd trece la veșnicele lăcașuri și este înmormîntat în Biserica Sfinților Apostoli din Constantinopol, zidită de el, lăsînd Imperiul roman în stăpînirea celor trei fii ai săi. Biserica noastră îi prăznuiește pe amîndoi cu mare cinste la 21 mai, socotindu-i „întocmai cu Apostolii“ lui Hristos. El este al 32-lea împărat roman de la August.

Iubiți credincioși,

Pînă aici v-am prezentat pe scurt viața și activitatea Sfîntului Constantin cel Mare și al mamei sale Elena. Acum vom vorbi mai întîi, de legile ce s-au făcut de acest sfînt și mare împărat în favoarea creștinilor, despre care istoricul bisericesc din acea vreme, Eusebiu de Cezareea, zice: „S-au publicat atunci de împăratul Constantin legi foarte blînde și foarte favorabile pentru creștini. Aceste legi nu exprimau decît evlavie, repausul popoarelor și onoarea Bisericilor. El a chemat pe cei ce fuseseră izgoniți de guvernatorii de provincii, pentru că nu au voit să aducă jertfă idolilor. A restabilit în posesia averilor, pe cei ce fuseseră lipsiți de ele și iertă pe cei care pentru același motiv fuseseră condamnați să facă servicii la curte. A pus în libertate pe cei ce fuseseră surghiuniți în insule și pe cei ce fuseseră surghiuniți la muncile metalurilor sau întrebuințați la alte lucrări publice. A lăsat alegerea celor care din ură pentru statornicia cu care ei făcuseră profesiune din religia creștină, fuseseră destituiți din dregătorii sau de a lua funcțiunile ca mai înainte sau de a trăi în repaus.”[1]

Printr-o altă lege făcută în favoarea martirilor și a Bisericilor, împăratul Constantin a dispus ca rudele celor ce au suferit moartea pentru apărarea credinței, să se bucure de succesiunea lor și dacă ei nu ar avea moștenitori, Biserica să-i moștenească, iar moștenirile ce le fusese confiscate, să fie înapoiate vechilor proprietari, ori de ar fi în natură sau de au fost înstrăinate[2].

Sfîntul și marele împărat Constantin a dat o lege de grațiere a celor ce au fost exilați pentru mărturisirea dreptei credințe în Dumnezeu. Această lege zice așa: „Acei ce au fost exilați prin sentințe nedrepte a unor judecători, pentru că au refuzat cu îndrăzneală de a renunța la credință și la cultul unui Dumnezeu, Căruia ei se consacraseră din toată inima lor, și acei ce au fost puși în numărul ofițerilor curții, deși nu fuseseră mai înainte, să aibă libertatea de a se întoarce la casele lor și să rămînă acolo în pace. Acei ce au fost despuiați de bunurile lor și reduși la o extremă mizerie, să fie restabiliți în prima lor stare și să se bucure cu fericire și cu umilite rugăciuni de mulțumire, de efectele bunătății lui Dumnezeu”[3].

Altă lege dată de Sfîntul și marele împărat Constantin face rechemarea celor ce au fost prigoniți pentru credința cea dreaptă în Hristos

[1] *Istoria Bisericească* de Eusebiu — Episcopul Cezariei, *Viața Împăratului Constantin* București, 1896, Cartea II-a, Cap. XX, p. 368.
[2] *Ibidem op. cit.* Cap. XXI. p. 369.
[3] *Ibidem*, Cap. XXX, p. 373.

și au fost trimiși departe de casele și satele lor, prin insule pustii. În această lege îl auzim pe Sfîntul și marele împărat Constantin, zicînd: „Ordon ca cei ce sînt reținuți contra voinței lor în insule, să se bucure de efectul grațierii noastre. Să iasă din aceste triste și grozave pustietăți, unde nu văd decît munți sălbatici și o mare furtunoasă și să meargă a gusta plăcerile cele nevinovate ce le va procura, în împreună convietuire cu rudele lor în libertate. Acei ce au suferit lipsurile și necazurile ce i-au însoțit, să fie încărcați de bunuri și scăpați de frică, făcînd glorie cum fac eu de a fi servitorul lui Dumnezeu. Aș fi foarte mîhnit ca să se poată zice, sau să se poată crede, că cineva a vietuit în frică sub domnia mea. Mă silesc pe cît pot de a reforma abuzurile ce s-au strecurat sub domniile cele dinaintea mea" [4].

Sfîntul împărat Constantin, face rechemarea celor ce fuseseră condamnați la lucrarea metalului sau la alte lucrări publice, pentru mărturisirea credinței în Hristos, zicînd: „Acei ce au fost condamnați la lucrarea metalelor sau la alte lucrări publice, să schimbe această penibilă ocupație și acest ostenitor lucru, cu o liniște onestă și cu un repaus plăcut, iar dacă sînt unii din cei ce au fost lipsiți de libertate să fie restabiliți în posesiunea onorurilor și a drepturilor ce le aparțineau mai înainte" [5].

Prin altă lege Sfîntul împărat Constantin restabilește drepturile celor ce au fost scoși din dregătoriile lor din armată, pentru dreapta credință în Hristos, și zice așa: „Acei care odinioară, posedînd dregătorii în armată, au fost lipsiți de această cinste pentru buna mărturisire a credinței lor, să aibă libertatea sau de a reintra în armată și a-și lua funcția lor ce au avut sau de a trăi în liniște. Este foarte drept, că după ce au arătat curajul lor în mijlocul celor mai teribile munci, să nu depindă decît de alegerea lor, sau de a se bucura de onorurile dregătoriilor lor, sau de a gusta dulceața repausului" [6].

În altă lege Sfîntul Constantin cel Mare poruncește a se da înapoi averile sfinților mucenici și mărturisitori ai credinței lui Dumnezeu și zice așa: „Nu pot ascunde nedreptatea ce au suferit-o acei care, sub diferite pretexte, au fost despuiați de averile lor. Dacă unii, din ură pentru că au susținut cu îndrăzneală lupte grele pentru apărarea credinței lor, au fost despuiați de averile lor; sau dacă alții, pentru că au mărturisit că erau creștini, au fost constrînși de a părăsi țara lor, sau în sfîrșit, dacă alții au fost lipsiți de cele ce posedau fără a fi condamnați la moarte, succesiunea lor trebuie să fie luată de rudele lor, legile redînd succesiunile

[4] *Ibidem*, Cap. XXI, p. 373.
[5] *Ibidem*, Cap. XXXII, p. 374
[6] *Ibidem*, Cap. XXXIII. p. 374

rudelor celor mai de aproape, ei vor fi lesne de recunoscut și apoi nu e nimic mai drept decît a se împărți aceste averi moștenitorilor cărora ar fi aparținut, dacă martirii și mărturisitorii ar fi murit de o moarte naturală" [7].

Altă lege dată de Sfîntul și marele împărat Constantin în favoarea Bisericii, în lipsă de rudenii, zice așa: „Iar dacă nu se va găsi nici o rudenie care să poată lua moștenirea martirilor sau a mărturisitorilor, sau ale acelora care pentru păstrarea credinței lor, au părăsit țara lor, ea aparține Bisericii. Morții nu vor fi mîhniți de a o avea de moștenitoare, pe aceia pentru care ei s-au expus la tot felul de primejdii. Cred de datoria mea de a admite că dacă vreunul din acei care voesc, a găsit de cuviință să facă donație averea sa, intenția mea este ca ea să fie executată" [8].

În altă lege a Sfîntului împărat Constantin cel Mare se hotărăște să se restituie pămînturile și casele cele ce au aparținut martirilor și mărturisitorilor, zicînd: „Fiindcă doresc ca această lege să fie atît de lămurită, încît să nu fie nimeni care să nu înțeleagă dispoziția, acei ce sînt deținători a unei case sau a unui pămînt sau a unei alte moșteniri ce aparținea odinioară martirilor sau mărturisitorilor, să o declare ei înșiși și să o restituie îndată. Deși ei au primit mari venituri fără titlu legitim, nu cred ca dreptatea să permită ca ei să nu fie obligați de a le înapoia" [9].

Sfîntul împărat Constantin a dat și alte legi în favoarea Bisericii și a creștinilor, privind restituirea bunurilor confiscate de către principi de la biserici sau restituirea locașurilor de cult și a cimitirelor, restituirea bunurilor care fuseseră înstrăinate sau vîndute și care aparțineau bisericilor, precum și alte legi pe care nu le mai putem aminti aici.

Din cele arătate pînă aici ne putem da seama cît de mare prieten și binefăcător al Bisericii lui Hristos și al creștinilor a fost alesul lui Dumnezeu, Sfîntul și marele împărat Constantin, prin care Prea Bunul Dumnezeu a dat libertate creștinismului în toată lumea. Legile au fost date de el în Italia, la Milan, în anul 313 și sînt cunoscute sub numele de „Edictul de la Milan". De la acest împărat sfînt, libertatea religioasă este garantată în toate țările din lume.

Împăratul Constantin, dîndu-și bine seama de întunericul și tirania care domneau mai înainte de el în Imperiul Roman, zicea: „O nelegiuire atît de ciudată și atît de grozavă ca aceasta, dominînd spiritul și inima unui număr de persoane și tot statul fiind lovit de aceasta, ca de o boală molipsitoare ce reducea la o extremă primejdie și care avea nevoie de un

[7] *Ibidem*, Cap. XXXV. p. 374
[8] *Ibidem*, Cap. XXXVI. p. 375
[9] *Ibidem*, Cap. XXXVII. p. 376

medicament foarte puternic și folositor, iată de cine a binevoit Dumnezeu de a se servi! Cînd vorbesc de Dumnezeu, înțeleg pe Acela care este adevăratul Dumnezeu și care are o putere veșnică. Poate însă cineva să facă cunoscute binefacerile primite de la Dumnezeu fără a vătăma modestia? Dumnezeu a avut bunătatea de a se servi de mine pentru împlinirea planurilor Sale. El m-a scos printr-un act al înțelepciunii Sale și al puterii Sale nesfîrșite, din țărmurile oceanului britanic și din extremitatea țărilor unde soarele apune și mi-a dat putere de a risipi revărsarea de nenorociri ce acoperea fața pămîntului, pentru a atrage pe oameni la păzirea legii și pentru a crește credința și religia creștină". Apoi adăugă: „Nu voi fi lipsit niciodată de recunoștință, pentru o binefacere așa de mare, privind ca o favoare deosebită, bunătatea pe care Dumnezeu a avut-o de a mă alege pe mine pentru a mă face robul și împlinitorul poruncilor Sale. M-am dus în Orient, pe care l-am găsit împovărat de nenorociri, a cărui salvare de primejdie avea nevoie de ultimele leacuri. Recunosc că Dumnezeu mi-a dat sufletul, viața, respirația și simțămîntul. Știu foarte bine, că acei ce și-au pus speranța lor în Dumnezeu, nu au nevoie de stima, nici de dragostea oamenilor și că ei posedă onoruri cu atît mai mari, cu cît duc o viață mai scutită de greșeli și de păcate" [10].

În alt loc Sfîntul împărat Constantin aduce mulțumiri lui Dumnezou, zicînd: „Ție îți mulțumesc cu umilință, Dumnezeule și Domnul meu, căci cu cît privește cineva deosebirea în închinările și în simțămintele oamenilor, cu atît cei ce au descoperit adevărul sînt întăriți în religie. Dacă va fi cineva care să nu voiască a fi vindecat, să nu arunce greșala sa asupra nimănui. Remediul și vindecarea se oferă la toată lumea, numai fiecare se cuvine să ia aminte ca să nu atace o religie a cărei nevinovăție și sfințenie sînt dovedite" [11].

Pe lîngă legile și binefacerile arătate mai sus în favoarea creștinismului, marele împărat Constantin s-a îngrijit mult și de pacea și unitatea în credința cea dreaptă a tuturor Bisericilor creștine din imperiul său. Iată ce spune într-una din legile sale: „Mi-am propus mai întîi de a uni spiritele tuturor popoarelor, în una și aceeași credință în privința dumnezeierii. Apoi am dorit să scap universul de jugul sclaviei, sub care gemea. Mă convingeam că aș fi atît de fericit pentru a aduce pe oameni să aibă toți pe același Dumnezeu. Această schimbare a religiei ar produce o altă schimbare în conducerea imperiului" [12].

[10] *Ibidem*, Cap. XXXVIII, p. 373—373.
[11] *Ibidem*, Cap. LIX p. 385.
[12] *Ibidem*, op. cit. Cap. LXVI p. 387.

Iată, fraților că Sfîntul și marele împărat Constantin, își dădea bine seama și recunoștea cu toată evlavia că el este alesul lui Dumnezeu, prin care Mîntuitorul a lucrat planurile cele prea înțelepte ale milostivirii Sale față de religia adevărată creștină, prin care s-a întărit puterea și libertatea Bisericii lui Hristos pe pămînt.

Iubiți credincioși,

Mare este sărbătoarea de astăzi, căci astăzi cinstim pe cel dintîi și cel mai mare împărat creștin, pe Sfîntul Constantin și mama sa Elena, cei „întocmai cu Apostolii". Ei sînt apostolii creștinismului din secolul IV. Prin ei a dobîndit libertate Biserica întemeiată de Hristos, propovăduită de Sfinții Apostoli și apărată cu jertfă, cu suferință și cu sînge de mulțimea martirilor. Prin ei, Duhul Sfînt a extins Biserica, a întărit Ortodoxia în lume, a avut loc primul Sinod Ecumenic, s-a compus prima parte din Crez și a fost dat anatema Arie cu învățătura și ucenicii lui. Prin Sfinții Constantin și Elena s-au deschis și zidit în Imperiul Roman mii de biserici, s-a aflat la Ierusalim Sfînta cruce și s-au zidit numeroase locașuri la Locurile sfinte.

Dar Sfîntul Constantin a ajutat mult la răspîndirea creștinismului în Europa, Asia și Africa. La porunca lui au fost trimiși misionari — episcopi și călugări la gurile Dunării să convertească pe înaintașii noștri daci, dintre care unii încă nu știau de Hristos. Se crede că, chiar orașul Constanța din Dobrogea noastră ar fi fost înnoit de el, unde apoi se înființează prima episcopie în țara noastră, — Episcopia Tomisului. Trebuie să fim recunoscători lui Dumnezeu pentru acest mare împărat și apărător al creștinătății. Să ne bucurăm că o parte din țara noastră, gurile Dunării și Dobrogea făceau parte din Imperiul Roman de sub stăpînirea lui.

Se cuvine deci să cinstim cu cuvinte de laudă pe Sfinții împărați Constantin și Elena și să înălțăm rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu pentru tot ce au făcut ei în lume. Iată că și țara noastră a fost sub influența lui. Iată că și pămîntul nostru are multe biserici, unele din primele secole, și că sîntem ortodocși și cinstitori de Dumnezeu. Avem în țară multe biserici cu hramul Sfinților Împărați Constantin și Elena. Iar în mai toate familiile noastre sînt creștini și creștine care le poartă numele. Aceasta arată de cîtă cinste se bucură Sfinții Constantin și Elena în țara noastră.

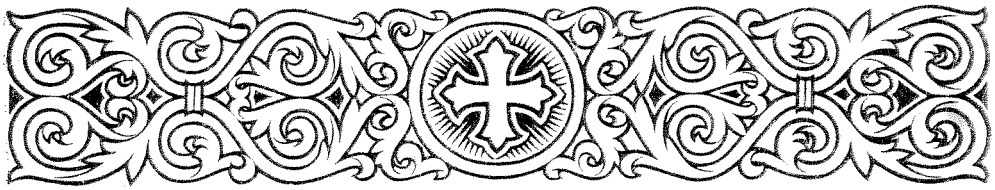
Să nu uităm însă, ce mare rol a avut Sfînta Elena, la creșterea, formarea și sfătuirea fiului ei Constantin. După Hristos și Biserică, mama

este aceea care dă educație creștină fiilor ei. Sfînta Elena a dat viață, educație și îndemnuri bune fiului ei. Datorită mamei sale a ajuns el cel dintîi împărat creștin, sfînt și „întocmai cu Apostolii", tare în credință, apărător al Bisericii, viteaz în războaie, eliberator al creștinilor persecutați pentru Hristos și ctitor al primului imperiu creștin și a nenumărate biserici.

Vă amintesc că am avut și noi românii mari domni creștini, care după exemplul lui, au fost apărători de țară, iubitori de pace, păzitori ai dreptei credințe și neîntrecuți ctitori de biserici și mînăstiri. Dintre aceștia amintim pe Mircea cel Bătrîn, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Matei Basarab, Petru Rareș, Vasile Lupu și mulți alții. Ce sînt evlavioasele domnițe românce, ca Despina lui Neagoe, Teofana, mama lui Mihai Viteazul, Elena lui Matei Basarab sau Ana lui Alexandru cel Bun, Maria lui Ștefan cel Mare, Elena lui Petru Rareș și Ruxandra lui Alexandru Lăpușneanu și atîtea altele, dacă nu urmașele Sfintei împărătese Elena? Căci ele, alături de domni, zideau biserici, ctitoreau mînăstiri, făceau danii prețioase pe la sfintele locașuri, care se văd pînă astăzi. Ce este Constantin Brîncoveanu cu cei patru fii ai lui, alături de vrednica soție Maria cu cei încă șapte fii, dacă nu martiri ai lui Hristos și apărători ai credinței Ortodoxe în țara noastră?

Deci și noi să urmăm întru toate lui Hristos, Apostolilor, sfinților și înaintașilor noștri. Să apărăm cu bărbăție dreapta credință a Bisericii noastre Ortodoxe. Vor apărea mulți eretici și urmași ai lui Arie, care vor încerca să ne strice unitatea credinței și să ne tulbure sufletele. Să nu-i ascultați. Țineți la Biserica lui Hristos, iubiți sfintele slujbe, ascultați de păstori și de mai marii noștri rînduiți de Dumnezeu. Apoi fiți statornici în faptele bune, blînzi, smeriți, pașnici și iubitori de sfinți, ca niște fii ai lui Dumnezeu și urmași ai Sfinților Împărați. Bărbați, urmați Sfîntului Constantin în toate și luați în viață toiagul Sfintei Cruci! Iar femeile să urmeze exemplul Sfintei Elena, devenind mame credincioase, bune educatoare ale copiilor, fiice evlavioase ale Bisericii.

Să rugăm pe Sfinții Împărați Constantin și Elena și prin ei pe marele Împărat Iisus Hristos să rînduiască pace în lume, domni și conducători înțelepți peste popoare, întăritori a dreptei credințe, păstori vrednici de Evanghelie și mîntuire sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ
LA SFÎNTUL MARE MUCENIC
IOAN CEL NOU DE LA SUCEAVA
(2 și 24 iunie)

„Oricine va mărturisi pentru Mine înainte oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el, înaintea Tatălui Meu care este în ceruri"

(Matei 10, 32)

Iubiți credincioși,

Biserica Ortodoxă prăznuiește astăzi pe Sfîntul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava, ale cărui sfinte moaște se păstrează aici în vechea catedrală mitropolitană din vara anului 1402. De atunci pînă acum Sfîntul Ioan cel Nou ocrotește țara Moldovei, mîngîie necazurile credincioșilor care aleargă la moaștele lui cu credință, tămăduiește boli nevindecabile și adună în jurul acestei bătrîne catedrale pe frații români iubitori de Hristos și de neam din cele patru colțuri ale țării.

Să știți, fraților, că moaștele Sfîntului Ioan cel Nou de la Suceava sînt cele mai vechi moaște cunoscute și venerate oficial în țara noastră. Apoi să știți că sărbătoarea Sfîntului Ioan este la 2 iunie, dar slujba solemnă cu participarea multor credincioși se face, după o veche tradiție, la 24 iunie, cînd se sărbătorește și nașterea Sfîntului Ioan Botezătorul. Acesta este unul dintre cele mai solemne și mai impunătoare hramuri din țara noastră, cînd are loc, timp de 3 zile, un mare pelerinaj bisericesc și național.

Dar să vă spun pe scurt viața și pătimirea Sfîntului Mucenic Ioan cel Nou și cum au fost aduse moaștele lui la Suceava.

Fericitul Ioan era de loc din orașul Trapezunda, ce este port la Marea Neagră, pe coasta de nord a Asiei Mici. Fiind de mic crescut în frică de Dumnezeu, mergea regulat la slujbele bisericii, se ruga mult și cunoștea bine învățăturile și dogmele ortodoxe. În timpul liber se îndeletnicea cu comerțul pe Marea Neagră, ducînd mărfuri și alimente cu corabia de la un oraș la altul.

În primăvara anului 1330, tînărul Ioan, care nu avea mai mult de 30 sau 40 de ani, a plecat cu o corabie cu mărfuri din patria sa Trapezund la Cetatea Albă de la gurile Nistrului. Stăpînul corăbiei, de neam francez, iar cu credința catolic, a discutat cu Ioan pe mare despre dogmele credinței, voind să-l atragă la credința sa. Dar văzîndu-se biruit de cuvintele și înțelepciunea fericitului Ioan, stăpînul a pus gînd de răzbunare asupra lui.

Cum au sosit la Cetatea Albă, mai marele corăbiei, fiind rănit de diavolul cu patima invidiei și a răzbunării, îndată l-a pîrît pe Ioan la șeicul cetății, care era persan de neam, și închinător la idoli, zicîndu-i: „Este în corabia aceea un creștin învățat, cu numele Ioan din Trapezund, care ar dori să se lepede de legea sa creștinească și să vină la credința ta". Bucurîndu-se de aceasta, șeicul l-a chemat pe fericitul Ioan și l-a întrebat dacă vrea să se lepede de credința în adevăratul Dumnezeu și să se închine focului și planetelor, după credința păgînă a lui Zoroastru.

Fericitul Ioan, mirîndu-se de vicleșugul diavolului, a spus că nu numai că nu se leapădă de credința în Hristos, adevăratul Dumnezeu, dar și pe stăpînul Cetății Albe îl îndeamnă să vină la legea creștină și să primească botezul. Atunci, mîniindu-se tiranul șeic a poruncit să-l dezbrace de hainele sale și să-l bată cu toiege pe trupul gol, încît i-a zdrobit carnea și s-a înroșit pămîntul de sîngele lui. Apoi văzînd că nici așa Ioan nu voia să se lepede de Hristos, a fost bătut cumplit, pînă au început să-i curgă măruntaiele, apoi tiranul șeic a poruncit să lege picioarele Sfîntului Ioan de coada unui cal și să-l tîrască pe ulițele cele pietruite ale Cetății Albe, încît se zdrobea tot trupul și capul lui de pietrele colțuroase. Ba unii iudei și păgîni îl huleau și aruncau cu pietre asupra lui. La urmă, un iudeu luînd sabia din mîna unui ostaș, i-a tăiat capul și așa Sfîntul Mare Mucenic Ioan și-a dat sufletul în mîinile lui Iisus Hristos, la 2 iunie 1330.

Venind noaptea, trupul sfîntului zăcea jos pe uliță și nimeni nu îndrăznea să-l ridice de frica ostașilor. Apoi s-a văzut de mulți lumină mare și făclii aprinse deasupra sfintelor sale moaște și în acea lumină

trei bărbați în
îngerești. Dar
a luat arcul și
cu arcul în mî
laudă lui Dur

Auzind d
nilor și au îng
de aceasta, ma
și noaptea s-a
Dar sfîntul ară
și păzește trup
preotul cu cred
tului Ioan și le
unde au stat
celor care cere
vestite moaște
veneau să-i ce

Iubiți cre

Iată pe sc
Albă. Acum să
Suceava.

Auzind A
Sfîntului Ioan
mai mulți cleri
lui moaște în c
să întărească
Moldova, și tot
care amenința
soția sa, Ana,
și ajutor.

Deci dînd
sicriul cu moa
caretă cu cai,

Din loc în
nate de credin
de mulțumire
moaște porneau
piere de Sucea

trei bărbați în haine albe tămîiau trupul Sfîntului Ioan și cîntau cîntări îngerești. Dar un iudeu, crezînd că au venit creștinii să-l fure noaptea a luat arcul și săgeata să-i lovească. Însă prin minune a rămas nemișcat cu arcul în mînă pînă dimineața și toți se uimeau de aceasta și dădeau laudă lui Dumnezeu și mucenicului.

Auzind de aceasta stăpînitorul Cetății Albe a dat poruncă creștinilor și au îngropat trupul Sfîntului Ioan lîngă biserica ortodoxă. Auzind de aceasta, mai-marele corăbiei care îl vînduse, s-a căit de păcatul făcut și noaptea s-a dus să-i fure moaștele din mormînt și să le ducă în țara sa. Dar sfîntul arătîndu-se preotului în vis, i-a zis: „Du-te repede la biserică și păzește trupul meu, că stăpînul corăbiei vrea să-l fure!" Deci mergînd preotul cu credincioșii și cu făclii aprinse în mîini, au luat moaștele Sfîntului Ioan și le-au așezat cu cinste în altarul bisericii lor din Cetatea Albă, unde au stat peste 70 de ani, făcînd multe semne și vindecări de boli celor care cereau ajutorul lui cu credință. Astfel, în puțină vreme au ajuns vestite moaștele Sfîntului Mucenic Ioan în toate părțile și mulți bolnavi veneau să-i ceară ajutor și să sărute acest neprețuit odor.

Iubiți credincioși,

Iată pe scurt pătimirea Sfîntului Mucenic Ioan cel Nou de la Cetatea Albă. Acum să vedem cum au fost aduse moaștele lui în capitala Moldovei, Suceava.

Auzind Alexandru cel Bun și mitropolitul Iosif Mușat de moaștele Sfîntului Ioan și de vitejia cu care a pătimit pentru Hristos, au trimis mai mulți clerici și dregători moldoveni la Cetatea Albă să aducă sfintele lui moaște în cetatea de scaun a Sucevei. Prin aceasta marele domn voia să întărească dreapta credință și unitatea sufletească a țării sale — Moldova, și totodată să îmbărbăteze pe moldoveni împotriva otomanilor, care amenințau să ocupe țările creștine și Bizanțul. Apoi dorea ca atît soția sa, Ana, care era bolnavă, cît și alți suferinzi să capete sănătate și ajutor.

Deci dînd daruri din destul, au dobîndit această scumpă comoară, sicriul cu moaștele Sfîntului Ioan cel Nou, pe care așezîndu-le într-o caretă cu cai, au pornit spre Suceava.

Din loc în loc, sfintele moaște poposeau prin biserici, fiind întîmpinate de credincioși cu făclii aprinse în mîini. După ce se făceau slujbe de mulțumire lui Dumnezeu și de sănătate pentru cei bolnavi, sfintele moaște porneau mai departe. Așa au poposit un timp și la Iași. În apropiere de Suceava au fost întîmpinate de alaiul domnesc și de mitropolitul

Iosif cu tot clerul și poporul și le-au așezat cu cinste în Biserica Mirăuților, în vara anului 1402. Aici au stat peste o sută de ani. Iar cînd s-a zidit marea catedrală mitropolitană cu hramul Sfîntul Gheorghe, în anul 1522, cinstitele moaște au fost așezate aici, unde se păstrează cu evlavie pînă astăzi.

În anul 1686, cînd marele mitropolit Dosoftei este exilat în Polonia, împreună cu alte odoare a luat cu el la Zolchiev și moaștele Sfîntului Ioan cel Nou de la Suceava. Și au stat în exil sfintele moaște 97 de ani, pînă în vara anului 1783, cînd au fost aduse din nou la Suceava, cu mult alai și cu lacrimi de bucurie. De atunci zilnic aleargă credincioșii și bolnavii la moaștele Sfîntului Ioan, cu tot felul de necazuri și primesc sănătate și mîngîiere.

Cea mai mare slujbă și procesiune care se face la mînăstirea Sfîntul Ioan cel Nou de la Suceava este la 2 și mai ales la 24 iunie, cînd este praznicul de peste an al marelui mucenic. Cu o zi sau două înainte, mulți credincioși pornesc spre Suceava, din Moldova, din Maramureș, Năsăud, Munții Apuseni și din alte părți. După moldoveni, cei mai numeroși sînt maramureșenii, care încă din secolul XV țin o strînsă și tradițională legătură religioasă cu Moldova, prin moaștele Sfîntului Ioan și prin marile ei mînăstiri.

Iubiți credincioși,

Sfintele moaște din țara noastră formează o cunună duhovnicească de pietre scumpe, care sfințesc, încununează și ocrotesc Biserica și poporul nostru dreptcredincios. Înaintea lor îngenunchem cu evlavie și cerem ajutorul sfinților, prin rugăciunile și mijlocirea lor către Bunul Dumnezeu. Cîte inimi zdrobite nu s-au mîngîiat aici! Cîte lacrimi de mame, de copii și de orfani nu s-au alinat aici! Cîți bolnavi nu și-au dobîndit sănătate și ușurare la moaștele sfinților din țara noastră! Între acestea, moaștele Sfîntului Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava se bucură de mare cinstire și respect. Ele sînt cele mai vechi din țara noastră și aici se mîngîie și se alină multe suferințe și necazuri omenești.

Să cinstim deci pe sfinți că ei sînt prietenii lui Dumnezeu și rugători pentru toată lumea înaintea Prea Sfintei Treimi. Să cinstim și pe Sfîntul Ioan cel Nou de la Suceava, ocrotitorul Moldovei, lauda lui Alexandru cel Bun, bucuria necăjiților, tăria călugărilor, mîngîierea credincioșilor și îmbărbătarea celor din suferințe.

Vedeți cîte a răbdat el pentru Hristos? Vedeți cu cît curaj a mărturisit dreapta credință? Vedeți cum și-a dat viața pentru credință, pentru

adevăr și pentru lauda lui Dumnezeu? De i s-ar fi oferit toată averea lumii, nu și-ar fi lepădat nicidecum credința în Dumnezeu. A pătimit puțin în trup, dar acum se bucură în veci cu sfinții și cu îngerii, întru împărăția cerurilor. Deci să nu ne pierdem credința și nădejdea în vreme de primejdii. Să nu părăsim Biserica lui Hristos pentru făgăduințe deșarte sau din frică. Să nu ne lepădăm de Hristos niciodată, în orice necazuri și primejdii am fi, chiar dacă ni s-ar cere și viața.

Să rămînem, deci, cu sfinții lui Dumnezeu. Să rămînem cu părinții și înaintașii care ne-au crescut. Să rămînem în Biserica în care ne-am botezat, mărturisind dreapta credință, ca să fim în veci cu Hristos și cu sfinții Lui. Amin.

PREDICĂ
LA NAȘTEREA SFÎNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL
(24 iunie)

„Amin zic vouă: Nu s-a ridicat între cei născuți din femei, unul mai mare decît Ioan Botezătorul" (Matei 11, 11).

Iubiți credincioși,

Apropiindu-se zorile mîntuirii neamului omenesc și Hristos, Soarele dreptății, voind a veni pe pămînt pentru mîntuirea neamului omenesc din robia diavolului, mai înainte de lumină a răsărit luceafărul cel înaintemergător, dumnezeiescul și marele prooroc Ioan Botezătorul.

Minunată și binevestită de arhanghelul Gavriil i-a fost nașterea Sfîntului Ioan Botezătorul, după cum și trăirea lui pe pămînt i-a fost îngerească și mai presus de om. Dumnezeiasca Scriptură ne arată luminat, în ce fel a fost nașterea lui Ioan, zicînd: „Era în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia, din ceata preoțească a lui Avia, iar femeia lui era din fiicele lui Aaron, și se numea Elisabeta.

Și erau amîndoi drepți înaintea lui Dumnezeu, umblînd fără de prihană în toate poruncile și rînduielile Domnului. Dar nu aveau copii, deoarece Elisabeta era stearpă și amîndoi erau înaintați în zilele lor. Și pe cînd Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu în rîndul săptămînii sale, după obiceiul preoției, a ieșit la sorți să tămîieze, intrînd în altarul Domnului, iar toată mulțimea poporului, în ceasul tămîierii, era afară și se ruga.

Și i s-a arătat îngerul Domnului, stînd de-a dreapta altarului tămîierii. Și văzîndu-l Zaharia, s-a tulburat și frică a căzut peste el. Iar îngerul a zis

---

către el: „*Nu*
și Elisaveta, fe
va fi bucurie și
înaintea Domn
sale se va ump
la Domnul Du
lui Ilie, ca să
înțelepciunea
(Luca 1, 5—17

Acestea s
Sfîntului Ioan
privință în Sfi
pune o întreb
și trimis al Pr
înaintea Dom

Cu adevăr
și slăviți de I
crezut în Dum
El s-a învredn
stejarul Mamv
său fiu, Isaac,
El aceste cuvi
de vreme ce ai
Mine, de aceea
foarte neamul t
și va stăpîni n
neamul tău toa
(Gen. 22, 16—1

Domnului și-a
Mare a fost și
Isaac (Gen. 2
(Matei 1, 2) și
nostru Iisus H

Mare a fo
arătare și aieve
8). Acest mar
de pe fața păm
înfricoșate și
feluri de pede
Său, Israel (Ie

către el: „*Nu te teme, Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată și Elisaveta, femeia ta, va naște un fiu și îi vei pune numele Ioan, și îți va fi bucurie și veselie, și mulți se vor bucura de nașterea lui, căci va fi mare înaintea Domnului; vin și sicheră nu va bea și încă din pîntecele maicii sale se va umple de Duh Sfînt, și pe mulți din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeul lor. El va merge înaintea Lui cu duhul și cu puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinților spre fii și pe cei neascultători la înțelepciunea drepților, ca să gătească Domnului un popor desăvîrșit*" (Luca 1, 5—17).

Acestea sînt cuvintele Sfintei Scripturi în legătură cu nașterea Sfîntului Ioan Botezătorul. Sînt încă și alte cuvinte ce urmează în această privință în Sfînta Evanghelie de la Luca, dar noi oprindu-ne aici, vom pune o întrebare la mărturia arhanghelului Gavriil, marele binevestitor și trimis al Preaînaltului Dumnezeu, care zice despre Ioan „că va fi mare înaintea Domnului" (Luca 1, 15).

Cu adevărat, frații mei, mulți din sfinții lui Dumnezeu au fost mari și slăviți de Dumnezeu. Mare a fost fericitul patriarh Avraam, căci a crezut în Dumnezeu și i s-a socotit aceasta ca dreptate (Facere 15, 6). El s-a învrednicit a primi pe Sfînta Treime în chip de trei oameni, la stejarul Mamvri (Gen. 18, 2). El a adus jertfă lui Dumnezeu pe singurul său fiu, Isaac, și atît de mult a plăcut lui Dumnezeu, încît a auzit de la El aceste cuvinte: „*Juratu-M-am pe Mine Însumi — zice Domnul — că, de vreme ce ai făcut aceasta și nu ai cruțat nici pe singurul tău fiu pentru Mine, de aceea te voi binecuvînta cu binecuvîntarea Mea și voi înmulți foarte neamul tău, ca să fie ca stelele cerului și ca nisipul de pe malul mării, și va stăpîni neamul tău cetățile dușmanilor tăi și se vor binecuvînta prin neamul tău toate popoarele pămîntului pentru că ai ascultat glasul Meu*" (Gen. 22, 16—18). Mare a fost patriarhul Isaac, căci prin mijlocirea îngerului Domnului și-a luat femeie din neamul lui Avraam (Gen. 24, 4, 7, 40, 51). Mare a fost și patriarhul Iacob, că a fost binecuvîntat întîi de tatăl său Isaac (Gen. 27, 28—30). El a fost tatăl celor doisprezece patriarhi (Matei 1, 2) și împreună cu Avraam, strămoș după trup al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Mare a fost Moise căci cu el vorbea Dumnezeu „gură către gură, la arătare și aievea, iar nu în ghicituri, și el vedea fața Domnului" (Numeri 12, 8). Acest mare și slăvit prooroc al lui Dumnezeu era cel mai blînd om de pe fața pămîntului (Numeri 12, 3). Prin el Dumnezeu a făcut mari, înfricoșate și prea mărite minuni, prin care a bătut Egiptul cu atîtea feluri de pedepse (Ieșire 4, 11) și a scos din robia egiptenilor pe poporul Său, Israel (Ieșire 12, 30, 31, 33). Mare a fost și Isus al lui Navi, urmașul

lui Moise la conducerea poporului lui Israel (Iosua 1, 1—17), căci prin el a uscat Dumnezeu Iordanul și a adus în pămîntul făgăduinței pe poporul ales (Isus Navi 3, 14, 17).

Mare a fost Samuil, cel născut prin rugăciune și post, care a uns la împărăție pe Saul și pe David (3 Regi 1, 13; 10, 1 — 2). Mare a fost Ilie, cel ce sufla cu foc și care de trei ori a pogorît foc din cer (4 Regi, 1, 10, 11; 4 Regi 18, 37 — 39) și a încuiat cerul să nu plouă pe pămînt trei ani și șase luni, apoi prin rugăciunea lui iar s-a deschis cerul și a dat Dumnezeu ploaie pe pămînt (3 Regi 18, 44 — 45). Mare a fost și sfîntul prooroc și împărat David, cel după inima lui Dumnezeu (1 Regi 16, 7) și strămoș după trup al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Dar ce vom zice de ceilalți sfinți și aleși ai lui Dumnezeu care au fost împodobiți de Dumnezeu cu felurite daruri și puteri? Însă pe toți i-a întrecut în sfințenie și cinste, sfîntul și dumnezeiescul prooroc Ioan, Înaintemergătorul și botezătorul Domnului. Acest adevăr l-a arătat nu numai arhanghelul Gavriil, cînd a zis către Zaharia, tatăl Sfîntului Ioan „căci va fi mare înaintea lui Dumnezeu", ci și Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos cînd a zis: „*Amin zic vouă, nu s-a ridicat între cei născuți din femei, unul mai mare ca Ioan Botezătorul*" (Matei 11, 11).

Acestea le-am spus pentru slava și cinstea cea mare pe care i-a dat-o Dumnezeu Sfîntului Ioan Botezătorul. Acum se cuvine să arătăm ce s-a întîmplat după bunăvestirea arhanghelului Gavriil, la nașterea Sfîntului Ioan. Iată ce ne spune Sfînta Evanghelie: „*Și a zis Zaharia către înger: După ce voi cunoaște acestea? Căci eu sînt bătrîn și femeia înaintată în zilele ei.* Și îngerul răspunzînd, i-a zis: *Eu sînt Gavriil cel ce stă înaintea lui Dumnezeu, și sînt trimis să grăiesc către tine și să-ți binevestesc acestea. Și iată vei fi mut și nu vei putea vorbi pînă în ziua cînd vor fi acestea, pentru că nu ai crezut în cuvintele mele, care se vor împlini la timpul lor*" (Luca 1, 18, 20).

Iubiți credincioși,

Dacă cercetăm Sfînta și dumnezeiasca Scriptură, aflăm că, chiar unii dintre cei mai mari sfinți și aleși ai lui Dumnezeu au avut cîte o greșeală. Dar Preabunul Dumnezeu nu a voit pentru o greșeală sau două să-i piardă, ci le-a dat oarecare canon pentru greșeala lor în lumea aceasta, spre a nu-i pedepsi împreună cu cei răi în osîndă veșnică. Astfel vedem pe patriarhul Avraam, cînd i s-a arătat Dumnezeu și i-a zis: „*Eu sînt Domnul care te-a scos din Urul Caldeei, ca să-ți dau pămîntul acesta de moștenire*" (Gen. 15, 7). Iar Avraam a zis: „*Stăpîne, Doamne, pe ce voi*

cunoaște că-l vo
îndoială, și pen
fi robit în Egip
La fel au
zicînd: „*Pentru*
apele Meribei, l
Mea întru fiii l
îl voi da fiilor
(Deut. 32, 51—
A greșit și
trei pedepse i s-
1, 10, 14) și i s-a
S-a îndoit
El pe apă. Pen
zicînd: „Doamn
șeala lui și i-a
14, 26 — 31).
La fel s-a
Sfîntului Ioan,
sunt bătrîn și fe
După acest
Domnului, care
în ziua cînd vor
împlini la timpu
În acele zil
și cinci luni s-a
zilele în care a
Altă minune pre
torul s-a arătat
săltat de bucuri
Elisabeta, rudei
Cînd s-a îm
vită minune. În
porunca Legii. C
numele tatălui s
în ea pe Duhul
au zis: „*Nimeni*
semn tatălui său
nașterii de către
semn să-i dea o

cunoaște că-l voi moșteni?" (Gen. 15, 8). Acest cuvînt al lui Avraam este îndoială, și pentru această îndoială, Dumnezeu îi arată că neamul lui va fi robit în Egipt patru sute de ani (Gen. 15, 13).

La fel au greșit Moise și Aaron, după cum Însuși Dumnezeu arată, zicînd: „*Pentru că ați greșit înaintea Mea în mijlocul fiilor lui Israel, la apele Meribei, la Cadeș, în pustiul Sim și pentru că nu ați arătat sfințenia Mea întru fiii lui Israel, numai de departe veți vedea pămîntul pe care Eu îl voi da fiilor lui Israel, dar de intrat nu veți intra în pămîntul acela*" (Deut. 32, 51—52).

A greșit și marele împărat David și a numărat poporul. Pentru aceasta trei pedepse i s-au vestit de la Dumnezeu prin proorocul Gad (2 Regi 24, 1, 10, 14) și i s-a poruncit lui să-și aleagă una din trei.

S-a îndoit Petru apostolul, cînd Mîntuitorul i-a poruncit să vină la El pe apă. Pentru această îndoială a început a se scufunda și a strigat, zicînd: „Doamne, scapă-mă!", iar Mîntuitorul l-a mustrat pentru greșeala lui și i-a zis: „*Puțin credincioasule, pentru ce te-ai îndoit?*" (Matei 14, 26 — 31).

La fel s-a îndoit de cuvintele îngerului și proorocul Zaharia, tatăl Sfîntului Ioan, cînd a zis către el: „*După ce voi cunoaște aceasta, căci eu sunt bătrîn și femeia mea înaintată în zilele ei?*" (Luca 1, 18).

După aceste cuvinte de îndoială îndată i s-a dat canon prin îngerul Domnului, care i-a zis: „*Iată vei fi mut și nu vei putea să vorbești, pînă în ziua cînd vor fi acestea, pentru că nu ai crezut în cuvintele mele care se vor împlini la timpul lor*" (Luca 1, 20).

În acele zile, Elisabeta, femeia sfîntului Zaharia, a rămas însărcinată și cinci luni s-a tăinuit pe sine zicînd: „*Că așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ridice ocara mea dintre oameni*" (Luca 1, 25). Altă minune prea slăvită în legătură cu nașterea Sfîntului Ioan Botezătorul s-a arătat cînd el, încă fiind în pîntecele mamei sale Elisabeta, a săltat de bucurie, cînd Prea Sfînta Fecioară Maria a venit să salute pe Elisabeta, rudenia ei (Luca 1, 41).

Cînd s-a împlinit vremea să nască Elisabeta, s-a făcut altă prea slăvită minune. În ziua a opta după naștere se tăia împrejur pruncul, după porunca Legii. Cei ce erau de față au voit să-i pună numele Zaharia, după numele tatălui său, iar Sfînta Elisabeta fiind soție de prooroc și avînd în ea pe Duhul Sfînt, a zis: „*Nu, ci se va chema Ioan!*". Iar cei de față au zis: „*Nimeni din rudenia ta nu se cheamă cu numele acesta*". Au făcut semn tatălui său care era mut și nu putea vorbi tocmai de la vestirea nașterii de către Gavriil. Deci Zaharia, neputînd să vorbească, a făcut semn să-i dea o tăbliță, și dîndu-i-se o tăbliță, a scris pe ea: „*Ioan este*

numele lui !". Şi toţi s-au mirat. În clipa aceea încă o minune s-a făcut. S-a dezlegat gura şi limba proorocului Zaharia, şi vorbea binecuvîntînd pe Dumnezeu, şi frică mare a cuprins pe toţi cei ce locuiau împrejurul lor şi în tot ţinutul muntos al Iudeii s-au vestit toate aceste cuvinte şi cei care le auzeau le puneau la inimă, zicînd: „*Ce va fi oare acest copil?*" (Luca 1, 57—66).

Vestea naşterii dumnezeiescului Ioan Botezătorul a ajuns pînă la regele Irod, care stăpînea atunci pe iudei, şi auzind, se mira şi zicea: „*Ce va fi cu pruncul acesta?*". Iar cînd S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos în Bethleemul Iudeii şi au venit magii de la răsărit, întrebînd de împăratul cel de curînd născut, atunci Irod, trimiţînd ostaşi în Bethleem să ucidă pe toţi pruncii de acolo, şi-a adus aminte şi de Ioan, fiul lui Zaharia, despre care auzise aceste minuni şi a zis în sine: „*Oare acela va fi împăratul Iudeii?*".

Deci, gîndind să ucidă pruncul, a trimis ostaşi la Hebron, în casa lui Zaharia, dar trimişii n-au găsit pe sfîntul Ioan, căci auzind Sfînta Elisabeta de mînia lui Irod, a luat pruncul şi a fugit în munţii Iudeii din apropiere. Iar Sfîntul Zaharia, cum se scrie în viaţa lui, a rămas în Ierusalim, slujind după obicei la templu, în rînduiala săptămînii sale, care se întîmplase tocmai atunci.

Ascunzîndu-se Elisabeta cu fiul ei Ioan în acel munte, se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu să-i apere copilul de ucigaşi. Dar cînd a văzut că ostaşii care căutau mame cu copii ascunşi în munţi s-au apropiat de ea, a strigat către un munte de piatră din faţa ei: „Munte al lui Dumnezeu, primeşte pe maica cu fiul său". Atunci îndată s-a desfăcut muntele acela, cu voia lui Dumnezeu, şi primind-o înăuntrul lui, a ascuns-o de cei ce o căutau. Aşa a izbăvit Dumnezeu de moarte pe Elisabeta şi pe fiul ei Ioan.

Atunci Irod s-a mîniat şi mai mult şi a trimis ostaşi la Zaharia în biserică, zicînd: „Dă-mi pe fiul tău !". Sfîntul Zaharia a răspuns: „Eu acum slujesc Domnului Dumnezeului lui Israel, iar despre fiul meu nu ştiu unde este". Irod mîniindu-se, a trimis la dînsul a doua oară şi a poruncit că dacă nu-i va da copilul, să-l ucidă pe el. Deci s-au dus acolo nişte ucigaşi sălbatici ca nişte fiare, şi au zis cu mînie către preotul lui Dumnezeu: „Unde ai ascuns pe fiul tău? Să ni-l dai nouă, că aşa a poruncit împăratul. Iar dacă nu-l vei da, vei muri îndată !". Sfîntul Zaharia a răspuns: „Voi îmi veţi ucide trupul, dar Domnul îmi va primi sufletul". Atunci ucigaşii, la porunca lui Irod, l-au ucis pe Sfîntul Zaharia între biserică şi altar, iar sîngele lui s-a vărsat pe marmură, s-a închegat şi s-a făcut tare ca piatra, spre mărturia lui Irod şi spre veşnica lui osîndă. Aşa s-a făcut martir Sfîntul Zaharia, şi n-a dat la moarte pe fiul său. Iar soţia lui, Elisabeta,

împreună cu Ioan, erau ascunși în muntele ce se desfăcuse, prin poruncă dumnezeiască, căci li se făcuse acolo o mică peșteră. Lîngă munte curgea un izvor de apă și un finic plin de roade crescuse înaintea peșterii. Cînd era vremea mîncării, acel pom se pleca în jos și își da roadele sale spre mîncare, apoi iar se ridica în sus.

După patruzeci de zile de la uciderea Sfîntului Zaharia, Elisabeta, mama Înaintemergătorului Ioan, a murit în peștera aceea, iar Sfîntul Ioan rămînînd singur a fost hrănit de îngeri și păzit în pustie pînă în ziua arătării sale către Israel. Astfel acoperea mîna Domnului pe Sfîntul Ioan, ca să meargă înaintea lui cu duhul și cu puterea lui Ilie, spre a-l găti pentru calea venirii lui Hristos în lume.

Iubiți credincioși,

Astăzi s-a născut pe pămînt cel mai mare om din femeie. Astăzi s-a născut apostolul pocăinței, cel mai mare sihastru și postitor din cîți au fost vreodată. Astăzi prăznuim nașterea Sfîntului Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul.

Ați văzut ce naștere minunată și ce părinți sfinți a avut. Ați văzut ce viață îngerească a dus în munții Iudeei pînă la vîrsta de 30 de ani, cînd este trimis de Dumnezeu în pustiul Iordanului să propovăduiască botezul pocăinței și să arate oamenilor pe Hristos, Mesia cel mult așteptat, pe Mielul și Fiul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii.

Nașterea Sfîntului Ioan s-a pus la 24 iunie, după solstițiul de vară, cînd ziua începe să scadă și noaptea se mărește. Nașterea Domnului s-a pus la 25 decembrie, după solstițiul de iarnă, cînd ziua se mărește și noaptea scade. De ce au rînduit așa Sfinții Părinți? Pentru că nașterea Sfîntului Ioan a avut loc la sfîrșitul Legii Vechi, cînd învățătura ei scade și în locul ei vine în lume lumina lui Hristos care biruiește întunericul necredinței și alungă noaptea neștiinței și a păcatului, și aduce pe pămînt o lege nouă, Legea Harului. Aceasta o spunea chiar Sfîntul Ioan Botezătorul: „*Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez*" (Ioan 3, 30).

Apoi vedeți ce naștere aleasă a avut Sfîntul Ioan? El nu s-a născut la vreme, cînd oamenii pot naște copii. Ci s-a născut la bătrînețe, prin minune și rînduială dumnezeiască. Cît au plîns, cît s-au rugat și au postit părinții lui ca să nască un copil! Sfîntul Ioan este rod al credinței, al rugăciunii și postirii părinților săi. Apoi la zămislirea și nașterea sa a luat parte Însuși Dumnezeu, Care primind lacrimile părinților, le-a vestit nașterea lui prin arhanghelul Gavriil. Nu un înger oarecare a trimis Dum-

nezeu, ci pe un arhanghel, care va vesti și Fecioarei Maria că va naște pe Hristos.

Cîți dintre creștinii noștri se mai roagă să le dea Dumnezeu copii? Cîți dintre ei postesc și se roagă pentru a le da Domnul fii buni, credincioși și sănătoși? Cîți copii nu se zămislesc cînd părinții sînt în stare de beție și robiți de păcate? Tocmai de aceea copiii se nasc greu și unii sînt suferinzi. Însă dacă facem totul în viață cu rugăciune și cu post, nu se poate să nu ne audă și să nu ne împlinească Dumnezeu cererea după inimă. Învățați de la părinții Sfîntului Ioan cum trebuie să vă rugați și cum să nașteți copii; copiii buni se nasc de obicei din părinți buni și credincioși. Copiii sfinți se nasc din părinți cu viață sfîntă și neîntinată. Căci în majoritatea cazurilor, cum sînt părinții, așa sînt și copiii, care sînt copia părinților. Zămislirea copiilor nu este un act irațional, de păcat, de plăcere, spre osîndă. Acest act este rînduit de Dumnezeu pentru înmulțirea neamului omenesc, dar trebuie și el stăpînit de credință și de voință. Zămislirea copiilor trebuie să fie un act creștin, adică făcut cu înfrînare, spre nașterea de fii, iar nu un act animalic, spre ucidere de copii, spre plăcere și osîndă. Tot ce este făcut în numele lui Dumnezeu, cu rugăciune și bună rînduială, este bun, binecuvîntat, folositor și ne aduce pace în conștiință. Iar cel ce-și bate joc de căsnicie, de soție, de legea morală dată de Dumnezeu, și trăiește în desfrînare și în uciderî de copii, acela nu va scăpa de osînda dreptului Judecător.

Să fugim de desfrînare și de ucidere și să nu facem trupul nostru casă de ucidere și de desfrînare. Aici este taina divină a familiei creștine. Să nu vă stăpînească desfrînarea și uciderea de copii, că aceste două grele păcate macină familia, slăbește societatea, degenerează omul — această ființă dumnezeiască, zidită după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Păstrați cinstea casei, onoarea de creștini și fii ai lui Dumnezeu. Păziți-vă trupul curat și patul neîntinat de fărădelegea desfrînării și a uciderii. Că dacă Zaharia numai puțin a greșit lui Dumnezeu și a amuțit nouă luni de zile, ce răspuns vor da creștinii vinovați de desfrînare și de uciderea copiilor? Cum nu vor amuți veșnic asemenea părinți și mame în ceasul întrebărilor și al dării de răspuns, că pentru toate vom fi judecați?!

Luați aminte și la numele pe care îl puneți copiilor. Nu le puneți nume străine, neortodoxe și neromânești. Puneți-le nume de sfinți, care au zi de sărbătoare în calendar, că să aibă în cer cine se ruga pentru dînșii. Să știți că numele copiilor la creștini, ca și în Legea Veche, se pune de către preoți la biserică, cu sfătuire, iar nu cum vrea fiecare. Numele Sfîntului Ioan a fost pus de Dumnezeu, prin arhanghelul Gavriil, și înseamnă „plin de har".

Dar de părinții Sfîntului Ioan Botezătorul ce vom putea spune noi? Căci ce tată și ce mamă duc o viață mai curată ca părinții lui Ioan? Sau ce părinți creștini de astăzi își mai dau viața ca niște martiri, pentru copiii lor, cum au făcut sfinții Zaharia și Elisabeta? Fericiți sînt acei părinți care nasc copii și nu-i ucid, nici înainte de naștere, prin avort, nici după naștere, prin sminteală și lipsă de educație creștină! Fericite sînt acele mame care se jertfesc și-și riscă sănătatea și viața pentru copii, căci nu li se iartă numai păcatele, dar și asemenea cu mucenicii se vor număra! Ne bucurăm că mai avem nu puține asemenea mame martire prin satele noastre, care nu ucid viața, nu ucid copiii pe care i-a creat Dumnezeu și le poartă de grijă Dumnezeu. Aceste mame bune înnoiesc familia, împlinesc Evanghelia, și sînt o cunună de pietre prețioase a Bisericii și a neamului.

Au fost și vor mai fi mulți lrozi ucigași de prunci, fie trupește, fie sufletește. Dar nu vă temeți de ei, nici nu sacrificați copiii din frică, din nevoie, din lipsă sau din comoditate, pentru a trăi dumneavoastră mai mult și mai bine. Fugiți de Irod cel nevăzut și de slugile lui! Fugiți de păcat și iubiți-vă copiii, singura și cea mai sigură cale de mîntuire a celor căsătoriți. Iar cei necăsătoriți, fugiți de desfrînare și iubiți rugăciunea, postul și curăția, cea mai prețioasă cale de mîntuire a creștinilor fără familie.

Nu sacrificați copiii pentru mîncare și bani, pentru nimic pe lume, că ei sînt ca niște îngeri și cele mai nevinovate ființe omenești. Pe aceștia i-a iubit Hristos. Pe aceștia i-a chemat la Sine și i-a luat în brațe, dînd poruncă tuturor și pentru toate secolele, zicînd: „Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca acestora este împărăția cerurilor!" (Marcu 10, 14). Deci să lăsăm copiii să vină la viață, să se bucure de viață, să guste și ei din bucuriile și necazurile vieții. Că nu noi, ci Dumnezeu i-a creat, i-a născut și-i va hrăni. Iar cine nu vrea copii, să nu se căsătorească, să nu profaneze Taina căsătoriei și să-și agonisească o grea osîndă.

Fraților, nu uitați că sîntem în postul Sfinților Apostoli și avem datoria toți să ne spovedim la duhovnici, iar care au dezlegare, să se și împărtășească cu Trupul și Sîngele Domnului. La fel, aduceți la biserică și la spovedanie pe toți membrii familiei, că fără dezlegarea păcatelor și fără Sfînta Împărtășanie nu este mîntuire, nu putem avea viață în Hristos.

Vă reamintesc că astăzi, 24 iunie, are loc hramul Sfîntului Ioan cel Nou de la Suceava, cînd vin în pelerinaj mii de credincioși din toate colțurile țării. Să rugăm pe Sfîntul Ioan Botezătorul, pe Sfinții Zaharia și Elisabeta, și pe toți sfinții, să ne fie rugători și călăuze spre Hristos. Amin!

PREDICĂ
LA SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL
(29 iunie)

„În tot pământul a ieșit vestirea lor, și la marginile lumii cuvintele lor” (Prochimen).

Iubiți credincioși,

Sfînta noastră Biserică prăznuiește astăzi pomenirea Sfinților și întru tot lăudaților Apostoli Petru și Pavel, cei dintîi pe scaun șezători și propovăduitori ai Evangheliei lui Hristos. Cine dintre fiii Bisericii noastre nu a auzit de numele lor? Cine nu a citit cît de puțin despre viața lor? Cine nu s-a îndulcit de învățăturile lor cele folositoare de suflet care se citesc și se cîntă în toate zilele prin sfintele biserici?

Însă a vorbi după vrednicie despre Sfinții Apostoli Petru și Pavel, acești mari stîlpi ai Bisericii lui Hristos, este cu neputință, pentru noi păcătoșii, deoarece numai Dumnezeu știe ostenelile, chinurile și nevoințele pe care le-au depus ei la propovăduirea Sfintei Evanghelii, după înălțarea Domnului la cer.

Însă, avînd nădejde în rugăciunile Sfinților Apostoli, îndrăznim să vorbim pe scurt despre viața și unele învățături din epistolele lor spre lauda ucenicilor lui Hristos și spre folosul nostru sufletesc.

Pe Sfîntul Apostol Petru l-a odrăslit Betsaida Galileii, fiind fratele mai mic al Sfîntului Apostol Andrei și fiu al lui Ionà pescarul. Adîncurile învățăturilor omenești neavînd de la cine le învăța, Simon-Petru, căci așa se chema înainte de alegerea sa, a rămas fiu credincios al tatălui

său, care l-a deprins de mic să prindă pește în apele lacului Tiberiada, pentru a-și cîștiga pîinea cea de toate zilele.

Aici, pe malurile Tiberiadei, s-a născut, a copilărit și a crescut Sfîntul Apostol Petru. Aici a deprins el meșteșugul pescuitului. Aici a învățat el a vîsli în valuri, a cîrmui corabia, a înfrunta furtunile, a arunca undița în apă, a cîrpi mrejile, a răbda truda, a suferi de foame și de sete sau a aștepta fără somn, nopți de-a rîndul pînă putea să pescuiască ceva.

Apoi căsătorindu-se și auzind că Sfîntul Ioan propovăduiește despre Mesia, a primit de la el, împreună cu Andrei, fratele său, botezul pocăinței în apele Iordanului, neștiind că aproape de casa sa, în cetatea Nazaretului, locuiește Acela care avea să fie Dascălul și Învățătorul său.

Și iată că vine Hristos cel mult așteptat. Iese la propovăduire, trece prin Capernaum și prin Betsaida, coboară la malul Tiberiadei, caută corabia lui Iona Galileeanul, află pe Petru, îl cheamă la Sine, îi schimbă numele din Simon în „Chiffa", care se tîlcuiește „Piatră" sau Petru și astfel îl face pescar de suflete omenești, sau „vînător de oameni", cum i-a zis Mîntuitorul, cînd l-a chemat la apostolie. Din ceasul acela, Petru își lasă casa și soția, își lasă patria și corabia în voia Tatălui, se alătură lui Hristos și devine cel mai rîvnitor apostol.

La picioarele Domnului a învățat Petru adîncul teologiei. Aici a auzit cuvinte nemaigrăite vreodată de om, a văzut minuni nemaiauzite pe pămînt, a simțit bucurii nemaicunoscute pînă atunci de muritori. Din aceste pricini, *Petru a crezut că Iisus este „Hristosul, Fiul Dumnezeului Celui viu"* (Matei 16, 16) pe Care mărturisindu-L, a primit de la El „cheile împărăției cerurilor", adică puterea de a lega și dezlega păcatele oamenilor (Matei 16, 19).

Cu rînduiala lui Dumnezeu a fost lăsat să se lepede de Hristos de trei ori, în vremea patimii Sale, din trei pricini: pentru a se smeri mai mult, pentru a plînge mai cu amar în toată viața sa (Matei 26, 75) și pentru a avea mai multă milă de cei păcătoși, fiind foarte aprins pentru Hristos. Dar după înviere, arătîndu-i-se Domnul, i-a încredințat păstoria oilor și a mielușeilor Săi, ca semn că i s-a iertat păcatul său.

După pogorîrea Sfîntului Duh, Sfîntul Petru, verhovnicul celorlalți apostoli, se umple de nespusă rîvnă și putere de sus; leapădă frica, aruncă vălul îndoielii, lasă toată neștiința și începe primul a vorbi despre Hristos în adunări, pe străzile Ierusalimului, în templul lui Solomon. Peste tot învață, face minuni, vindecă bolnavi, mustră, suferă închisoare. Și așa predică Evanghelia, fără odihnă, în Ierusalim, în Samaria, în Iope, în Lidia și ajunge pînă la Roma, unde apoi este răstignit cu capul în jos, în timpul împăratului Nero, după dorința sa, zicînd că nu este vrednic

să fie răstignit asemenea lui Hristos. Sfintele sale moaște se păstrează, după tradiție, în biserica Sfîntul Petru din Roma.

Sfîntul Apostol Pavel era tot evreu de neam, născut în Tarsul Ciliciei (Turcia de azi), care, mai înainte de a crede în Hristos se chema Saul. A crescut de mic la picioarele unui mare învățat iudeu, anume Gamaliil. De la el a învățat Pavel adîncul scripturilor, tîlcul proorociilor, puterea Legii lui Moisi, Psalmii lui David și sfințenia templului, pentru care era plin de atîta rîvnă.

Nefiind încă luminat cu puterea Duhului Sfînt, el nu credea că Hristos este Mesia cel așteptat, nu putea înțelege taina răscumpărării omului, nu știa că Petru și ceilalți apostoli vor vîna toată lumea la dreapta credință și că nu peste multe zile va fi și el apostol al neamurilor, împreună cu ceilalți doisprezece. De aceea, crezînd că ucenicii lui Hristos sînt niște începători de eresuri, cu nespusă mînie s-a pornit asupra lor ca să-i prindă și să-i dea în mîinile arhiereilor spre judecată. Pe calea Damascului însă, i se arată în vedenie Iisus Hristos, îi spune greșeala, îi ridică sufletul pînă la al treilea cer (2 Cor. 12, 2), îi descoperi taina creștinătății și îl trimise să vestească Evanghelia mîntuirii la neamuri.

În Damasc a primit botezul de la apostolul Anania (Fapte 9, 17—18). Apoi a stat trei ani în pustiul Arabiei, pregătindu-se cu multe rugăciuni, cu post și cu lacrimi pontru noua sa misiune. Căci singurătatea întotdeauna înalță pe om, îl pregătește pentru jertfe mari, îl învață taina rugăciunii adevărate. De aici, Pavel s-a suit la Ierusalim să vadă pe Sfinții Apostoli, de unde apoi a luat poruncă să vestească Evanghelia, începînd din Antiohia.

Sfîntul Pavel a făcut astfel trei călătorii misionare, împreună cu Varnava, cu Sila, cu Marcu, cu Luca și cu Timotei, propovăduind ziua și noaptea, cu timp și fără timp, vestea cea bună, mai întîi în Antiohia, în Cipru; apoi în Asia Mică, în Pamfilia, Frigia, Galatia cu cetățile Listra, Iconiu, Derbe, Milet și Efes, unde a pătimit multe de la păgîni și iudei. Apoi, îndemnat de Duhul Sfînt (Fapte 16, 9) a trecut în Macedonia și în Ahaia (Grecia), propovăduind în cetățile Filipi, Berea, Tesalonic, Corint și Atena, unde a grăit de pe înălțimile Areopagului și a uimit pe înțelepții ei.

Intărind cu multe minuni cele propovăduite de el, a rînduit în toate cetățile preoți și episcopi la bisericile întemeiate printre păgîni, precum pe Timotei la Efes și pe Tit în insula Creta. Apoi marele Apostol Pavel s-a suit pentru ultima dată la Ierusalim, unde a fost prins de evrei și ținut în lanțuri și în temniță peste doi ani. În cele din urmă, la cererea sa, a fost dus cu mari primejdii la Roma, predicînd și aici Evanghelia mîntuirii încă doi ani „cu a sa cheltuială". Iar în anul 64 d. Hr.

după porunca aceluiași tiran, Nero, a fost prins și i s-a tăiat capul, în Roma. Și așa s-a săvîrșit vasul cel ales, Pavel, Apostolul neamurilor, lăsînd în urma sa nenumărate biserici și episcopi, împreună cu patrusprezece epistole apostolești pline de dumnezeiești învățături. După tradiție mormîntul său se află la Roma, în biserica „Sfîntul Pavel din afara zidurilor".

Iubiți credincioși,

Mare este praznicul de astăzi, căci prăznuim pe doi dintre cei mai rîvnitori și mai curajoși apostoli, pe Petru cel foarte rîvnitor și pe Pavel, vasul alegerii, cum îl numește Hristos. Petru era un pescar galilean sărac, chemat de Domnul împreună cu fratele său mai mare, Andrei, zicînd: „*Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Și îndată, lăsînd mrejele, au urmat Lui*" (Marcu 1, 17—18). Vedeți că n-au mers singuri la apostolie, ci după ce i-a chemat Hristos? Vedeți că nimeni nu poate fi apostol, episcop, preot și propovăduitor al Sfintei Evanghelii, dacă nu este chemat, ales, sfințit prin hirotonie și trimis de Hristos? Astăzi sînt mulți care se socotesc predicatori și propovăduitori ai cuvîntului evanghelic, fără a fi chemați de nimeni, fără a fi hirotoniți, adică fără a primi harul Duhului Sfînt. Păziți-vă de acești falși apostoli care fac aceasta din mîndrie sau pentru laudă și scopuri pămîntești, și care răstălmăcesc învățătura Sfintei Evanghelii.

Apoi vedeți cît de repede au lăsat Petru și Andrei toate și au urmat lui Hristos? Nu s-a mai gîndit Petru la tatăl său, nici la corabie, nici la femeia și soacra sa din Capernaum, căci el era căsătorit. Ci un singur gînd avea: să urmeze și să slujească lui Hristos pînă la moarte, să învețe de la El tainele credinței, să deprindă de la Mîntuitorul smerenia, blîndețea, răbdarea, suferința, iubirea de oameni și iertarea. Să învețe în școala lui Hristos adîncul teologiei, puterea rugăciunii, meșteșugul predicării cuvîntului, adică al „vînării de suflete" pentru împărăția lui Dumnezeu, curajul de a se jertfi pentru Evanghelie și să primească darul facerii de minuni. Și ce credincios a fost Sfîntul Petru față de Hristos! Că cel dintîi dintre toți Îi urma și lua cuvîntul în numele celorlalți, și împlinea poruncile Lui.

Trei ani a stat Sfîntul Petru cu ceilalți apostoli lîngă Mîntuitorul pentru a se pregăti să vestească Evanghelia în lume. Dar pînă „nu s-au întărit cu putere de sus", adică pînă nu s-a coborît peste apostoli harul Duhului Sfînt în chip de limbi de foc în ziua Cincizecimii, nici unul dintre ei nu era vrednic și pregătit îndeajuns să-L vestească pe Hristos pe pămînt

și să-și dea viața pentru El. Că nu-i de ajuns numai să vezi minuni, să vorbești cu Hristos, să auzi și să știi Sfînta Scriptură. Ci trebuie să și trăiești Sfînta Evanghelie, să ai viață cît mai curată, să împlinești poruncile și să primești de sus, prin Biserică, harul Duhului Sfînt. Numai așa poți vesti cu adevărat și cu mult folos cuvîntul mîntuirii în lume.

Odată a întrebat Domnul pe Apostoli: „*Cine zic oamenii că sînt Eu, Fiul Omului?*". Apoi i-a întrebat din nou: „*Dar voi cine ziceți că sînt?*". Atunci Petru a luat cuvîntul înaintea celorlalți și a zis: „*Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu*". Și i-a răspuns Mîntuitorul: „*Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sînge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu Cel din ceruri. Și Eu zic ție, că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pămînt, va fi legat și în ceruri și orice vei dezlega pe pămînt va fi dezlegat și în ceruri*" (Matei 16, 13—19).

Aceasta este cea mai mare mărturisire de credință făcută de Petru. Pe piatra acestei credințe, adică numai pe temelia credinței adevărate a zidit Hristos Biserica Sa, pe care nici „porțile iadului", adică gurile ereticilor hulitori nu o vor putea birui. Deci nimeni nu poate pune Bisericii lui Hristos o altă temelie, decît temelia sau piatra dreptei credințe, pusă de apostoli. Apoi să înțelegeți că „cheile împărăției cerurilor" nu le-a dat numai lui Petru, ci tuturor apostolilor și urmașilor lor, episcopi și preoți. Care sînt aceste chei? Sînt cele șapte Sfinte Taine: Botezul, Mirungerea cu Sfîntul Mir, Spovedania, Sfînta Împărtășanie, Nunta, Preoția și Sfîntul Maslu. Acestea sînt cheile date de Hristos Apostolilor și Bisericii Sale. Cu aceste chei descuiem inimile, conștiințele, raiul și împărăția cerurilor. Iar fără acestea rămînem afară de Biserică, afară de fericire și de împărăția lui Dumnezeu, pentru că ne lipsește harul mîntuirii, ne lipsesc cele șapte chei prin care Biserica descuie raiul, cerul și ușa milostivirii lui Dumnezeu. Unii Sfinți Părinți spun că, cheile pe care le-a dat Hristos lui Petru și celorlalți apostoli o formează puterea Duhului Sfînt, dată lor și preoților de a lega și dezlega păcatele oamenilor prin spovedanie.

Ce vor face acei creștini care s-au rupt de trupul Bisericii lui Hristos și s-au dus la alte grupuri creștine care n-au Biserică și cele șapte Taine? Cine le va dezlega păcatele? Cine și cu ce li se va descuia Biserica cea adevărată, împărăția cerurilor și ușa milei Domnului?

Sfîntul Apostol Petru a făcut și el, ca om, două păcate mari. Cînd a auzit că Hristos va primi de bunăvoie moarte de cruce pentru mîntuirea lumii, el, neînțelegînd taina mîntuirii și adîncul dragostei lui Dumnezeu, L-a luat pe Domnul la o parte și i-a zis: „*Milostiv fii Ție, Doamne! Să nu-ți fie Ție aceasta!*". Atunci Domnul, știind că Satana l-a amăgit,

l-a mustrat, zicînd: „*Mergi înapoia Mea, satano! Sminteală îmi ești, că nu cugeți cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor*" (Matei 16, 21—23). Mare păcat este a crede cineva că se poate mîntui pe sine și pe alții, fără jertfă, fără osteneală, fără răbdare și chiar moarte. Mare păcat fac și acei creștini care smintesc pe copii sau pe cei din jurul lor prin viața și faptele lor rele; sau îi sfătuiesc la păcate, la lepădarea credinței și la fuga de jertfă. Nimic bun nu putem face în viață pînă nu ostenim, pînă nu răbdăm, pînă nu lepădăm mîndria, egoismul, îndoiala, frica și toate patimile care ne stăpînesc.

Al doilea păcat al lui Petru este lepădarea de Hristos în timpul mîntuitoarelor Sale patimi, din cauza fricii. Că îi spuneau iudeii, cînd erau în curtea lui Caiafa: „*Și tu erai cu Iisus Galileeanul? Iar el de trei ori s-a lepădat, zicînd: Nu cunosc pe omul acesta*" (Matei 26, 69—75). Apoi cînd a cîntat cocoșul și-a adus aminte Petru de cuvintele Domnului, și ieșind afară, „a plîns cu amar".

Cumplit este păcatul lepădării de Dumnezeu, al lepădării de credință, de Biserică, de Cruce, de icoane, de sfinți și de Sfintele Taine! Cumplit este păcatul și amară suferința celor ce se leapădă de dreapta credință și merg la secte. Cînd și cine le va da lacrimi să-și plîngă acest păcat cu amar!

După înălțarea Domnului la cer, Sfinții Apostoli au primit puterea Duhului Sfînt și au plecat în toată lumea să vestească Evanghelia mîntuirii și credința în Iisus Hristos. Atunci și Sfîntul Petru a început să semene cuvîntul Evangheliei, mai întîi în Ierusalim și în Samaria. Apoi, după ce i-au prigonit iudeii, a vestit pe Hristos în Bitinia din Asia Mică, și mai ales în Italia, pe timpul împăratului Nero, care l-a răstignit pe cruce. De la el ne-au rămas două sfinte epistole prin care ne învață calea mîntuirii și voia lui Dumnezeu.

Sfîntul Apostol Pavel nu făcea parte dintre cei 12 apostoli, nici dintre cei 70. El a fost chemat de Hristos la credință și la apostolie printr-o vedenie înfricoșată, cînd mergea spre Damasc, în Siria. „Un glas din nor i-a spus: „*Saule, Saule*, — căci așa îl chema mai înainte —, *de ce Mă prigonești?*". Iar el a întrebat: „*Cine ești, Doamne?*. „*Eu sînt Iisus, pe care tu îl prigonești*". Apoi din nou a întrebat Pavel: „Doamne, ce voiești să fac?" (Fapte 9, 4—6). Apoi l-a botezat Anania, căruia i-a zis Hristos: „*Mergi, fiindcă acesta Îmi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor și a regilor și a fiilor lui Israel; căci Eu îi voi arăta cîte trebuie să pătimească el pentru numele Meu!*" (Fapte 9, 15—16).

Așa a fost vînat Pavel de Hristos pentru Biserică și pentru neamuri. El a fost trimis să vestească Sfînta Evanghelie la popoarele păgîne,

numite „neamuri". Și a vestit pe Hristos întîi în Siria, înființînd prima Biserică creștină în orașul Antiohia. Apoi a vestit Evanghelia în toată Asia Mică, precum Galatia, Colose, Efes, Laodiceea și Bitinia. Apoi a trecut în Europa prin Macedonia, unde a poposit mai mult la Tesalonic. A ajuns în Atena și Corint, apoi în Sicilia, Italia, Roma și pînă în Spania.

Sfîntul Pavel a semănat întîi credința creștină pe pămîntul Europei. Ucenicii lui au ajuns apoi în toată peninsula Balcanică, și pînă la nord de Dunăre. Iar la gurile Dunării a vestit pe Hristos Andrei, fratele Sfîntului Petru. Predicile și învățăturile Sfîntului Pavel sînt moralizatoare, adînci, pline de mîngîiere și foarte folositoare de suflet. El predica pe Hristos atît prin viața sa sfîntă, smerită, îngerească, cît și prin minunile care le făcea și prin frumusețea cuvintelor sale. Acolo unde nu ajungea sau unde nu se mai putea întoarce, scria credincioșilor epistole frumoase, duhovnicești, din care toți se hrăneau și se întăreau în dragostea lui Hristos. Din acestea învățăm și noi astăzi.

Uneori învăța pe creștini, zicînd: „*Bucurați-vă pururea, rugați-vă neîncetat; dați mulțumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus pentru voi*" (1 Tes. 5, 16—18). El alungă întristarea din inimile noastre. Creștinii care au pe Hristos și nădăjduiesc în viața viitoare, nu trebuie să fie triști, nici să deznădăjduiască în necazurile vieții. Altfel, prin ce se deosebesc de păgîni și de cei păcătoși, care nu au nici o nădejde? Creștinii trebuie să fie blînzi, smeriți, iubitori de aproapele, cu gîndul mereu la Dumnezeu, cu rugăciunea neîncetată pe buze și în inimă, făcînd bine tuturor și mulțumind pentru toate.

Celor leneși le spunea Sfîntul Pavel: „*Cine nu vrea să lucreze, acela să nu mănînce*" (2 Tes. 3, 10). Iar celor care amînau pocăința, le spunea: „*Răscumpărați vremea, că zilele sînt rele*".

Așa ne învață Sfîntul Pavel și pe noi acum prin frumoasele sale epistole din Noul Testament, pe care vă îndemnăm să le citiți, măcar cîte o pagină sau două pe zi.

Iubiți credincioși,

În țara noastră Sfinții Apostoli se bucură de o mare cinstire. Nenumărate biserici s-au zidit în numele lor, printre care și mînăstirea Cetățuia din Iași. Numeroși sînt și bunii noștri creștini care le poartă cu cinste numele. Astăzi în bisericile noastre credincioșii sînt dornici să asculte Sfînta Liturghie, să se împărtășească cu Sfintele Taine după postul Sfinților Apostoli și să cinstească pe marii vestitori ai Evangheliei, — Petru și Pavel.

Să urmăm învățăturile Sfinților Apostoli, să le citim viața, epistolele și acatistul lor, ori de cîte ori sîntem în necazuri și ispite. Apoi să ascultăm de păstorii Bisericii și de preoții pe care ni i-a rînduit Dumnezeu, căci fără Biserică și fără preoți nu ne putem mîntui. Feriți-vă de tot felul de eretici și sectanți care dezbină casele, satele și unitatea noastră duhovnicească, — cum ne învață Sfîntul Pavel. Numai preoții sînt datori să vorbească cu ei. Să ascultăm, să ne rugăm, să iertăm, să cerem sfat, să creștem copiii în frica Domnului și ne vom mîntui cu siguranță.

Spune în viața Sfîntului Petru că pe cînd Nero prigonea pe creștinii din Roma, el fugea noaptea afară din oraș. Dar un om dumnezeiesc, care semăna cu Hristos, mergea repede în cetate. Atunci l-a întrebat Petru: „Unde mergi, Doamne?". „Mă duc să mă răstignesc a doua oară!", a răspuns El. Era Mîntuitorul! Deci Petru a luat curaj, s-a întors, a fost prins de împărat și răstignit pe cruce pentru Hristos.

Deci și noi creștinii, să nu fugim de suferință, de necazuri, de greutăți și de moarte pentru Hristos. Ci să-I cerem ajutorul în tot ceasul, că sîntem copiii lui Dumnezeu și ucenicii Sfinților Apostoli.

Fie ca prin rugăciunile lor să se întărească credința în lume, să ne dea Domnul păstori buni, devotați pentru Biserică și Evanghelie, iar nouă tuturor, mîntuire. Amin!

PREDICĂ
LA SFÎNTUL PROOROC ILIE TEZVITEANUL
(20 iulie)

„Ilie, în adevăr, va veni şi va aşeza toate la loc" (Matei 17, 11).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare prăznuieşte pe sfîntul, slăvitul şi marele prooroc al lui Dumnezeu, Ilie Tezviteanul, pe marele rîvnitor al adevărului, pe mustrătorul împăraţilor celor fără de lege. Astăzi cinstim pe cel mai rîvnitor prooroc al Legii Vechi, pe învăţătorul poporului celui depărtat de Dumnezeu, pe pedepsitorul proorocilor mincinoşi, pe marele făcător de minuni Ilie, căruia stihiile i s-au supus şi s-a învrednicit să vorbească cu Dumnezeu pe muntele Horeb şi cu Iisus Hristos pe Tabor.

Patria acestui mare prooroc a fost ţara Galdalului, de cealaltă parte de Iordan care se mărgineşte cu Arabia şi cu cetatea Tezvi, după care s-a chemat şi Tezviteanul. Acest prooroc era din seminţia lui Aaron şi încă de la naştere s-a arătat că va sufla cu focul dumnezeirii şi va arde pe cei fără de lege cu foc. La naştere tatăl său cu numele de Sovac a văzut nişte bărbaţi îmbrăcaţi în haine albe, vorbind cu pruncul şi învelindu-l cu foc şi băgîndu-i foc în gură să mănînce.

Acestea văzîndu-le tatăl său, s-a dus la Ierusalim şi a spus preoţilor vedenia aceea, iar unul dintre preoţi, bărbat înainte văzător, i-a zis: „Nu te teme, omule, că vedenia pe care ai văzut-o pentru pruncul tău este spre slava lui Dumnezeu, căci acest prunc va fi lăcaş al luminii darului

lui Dumnezeu și cuvîntul lui va fi ca focul de puternic și lucrător. Rîvna lui către Dumnezeu va fi fierbinte și el va judeca pe Israel cu sabia și cu focul". Deci crescînd pruncul și ajungînd în vîrsta desăvîrșită, a devenit un mare prooroc și propovăduitor al dreptei credințe în Dumnezeu și un prea rîvnitor al poruncilor Lui.

Pe acea vreme împărățea peste Israel împăratul Ahab. Acesta urmînd în răutate celorlalți împărați închinători de idoli care au fost de la Ieroboam, a ascultat de soția sa Izabela și a silit poporul să se închine idolului Baal adus de ea din Sidon, nelăsîndu-l să se închine adevăratului Dumnezeu, în templul din Ierusalim. Văzînd Ilie atîta rătăcire de la credință a poporului Israel și atîta orbire și întunecare, umplîndu-se de rîvnă dumnezeiască, s-a dus înaintea lui Ahab și după ce l-a mustrat pentru nebunia și idolatria lui, l-a amenințat, atît pe el, cît și pe tot poporul cel orbit și înșelat de el, că vor fi pedepsiți cu mare pedeapsă de Dumnezeu. Apoi i-a zis: „*Viu este Domnul Dumnezeul lui Israel înaintea căruia slujesc eu: în acești ani nu va fi nici rouă, nici ploaie decît numai cînd voi zice eu* " (3 Regi 17, 1). Acestea zicînd, a plecat dinaintea lui Ahab. Dar o dată cu cuvîntul proorocului, s-a încuiat cerul și s-a făcut mare secetă, încît nici o picătură de ploaie sau de rouă n-a picat de sus pe pămînt, timp de trei ani și jumătate. Apoi a urmat nerodirea pămîntului, lipsă de hrană și foamete în tot poporul, încît sufereau și oamenii și animalele. S-a împlinit atunci cuvîntul marelui prooroc Moise către Israel, care zicea: „Va fi cerul deasupra capului tău de aramă și pămîntul de sub tine, de fier".

În timpul acestei cumplite secete Domnul a zis lui Ilie: „*Du-te de aici, îndreptează-te spre răsărit și te ascunde la pîrîul Cherit, care este în fața Iordanului. Apă vei bea din acel pîrîu, iar mîncare am poruncit corbilor să-ți aducă acolo*" (3 Regi 17, 3—4). Domnul a făcut aceasta cu robul său cel iubit, pentru două lucruri: ca să-l păzească de răzbunarea Izabelei, și, pe de altă parte, ca să-l cruțe de foame și sete. Dar Preabunul Dumnezeu, care Se milostivește pururea spre cei păcătoși și nu voiește să-i piardă, cînd s-a împlinit vremea pedepsei celei drepte, a început a-l trage pe Ilie rîvnitorul spre milă, ca să se roage Lui și cu cuvîntul său să se deschidă cerul spre ploaie. Apoi a secat pîrîul din care bea apă Ilie și corbii nu-i mai aduceau de mîncare. Văzîndu-se strîmtorat de foame și de sete, a fost trimis de Dumnezeu la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă și săracă, spre a cunoaște cîtă lipsă este pe pămînt din cauza secetei, nu numai asupra celor bogați, ci și asupra celor săraci și astfel să-l întoarcă spre milă.

Proorocul și rîvnitorul lui Dumnezeu, Ilie, ascultînd porunca, s-a dus la acea văduvă să-i ceară de mîncare. Și fiind foarte flămînd și însetat, a chemat-o și i-a zis: „Adu-mi puțină apă ca să beau!" Apoi a strigat-o din nou și i-a zis: „Adu-mi și o bucată de pîine să mănînc!" și a răspuns femeia: „Viu este Domnul Dumnezeul tău, n-am nici o fărămitură de pîine, ci numai o mînă de făină, într-un vas și puțin untdelemn într-un urcior. Și iată, am adunat cîteva vreascuri și mă duc să o gătesc pentru mine și pentru fiul meu și apoi să mîncăm și să murim!" Atunci i-a zis Ilie: „*Nu te teme, ci du-te și fă cum ai zis; dar fă mai întîi de acolo o turtă pentru mine, și adu-mi-o, iar pentru tine și fiul tău vei face mai pe urmă. Căci așa zice Domnul Dumnezeu lui Israel: Făina din vas nu va scădea și untdelemnul din urcior nu se va împuțina, pînă în ziua cînd va da Domnul ploaie pe pămînt!*". „Și s-a dus ea și a făcut așa, cum i-a zis Ilie; și s-a hrănit ea și el și casa ei o bucată de vreme". Deci s-a împlinit cuvîntul lui Ilie care l-a spus către văduvă „*Căci făina din vas n-a scăzut și untdelemnul din urcior nu s-a împuținat, după cuvîntul Domnului grăit prin gura lui Ilie*" (3 Regi 17, 10—16).

Apoi s-a îmbolnăvit copilul văduvei și a murit. Și a zis văduva către Ilie: „*Ce ai avut cu mine, omul lui Dumnezeu! Ai venit la mine ca să-mi pomenești păcatele mele și să-mi omori fiul! Iar Ilie i-a zis: „Dă-mi pe fiul tău" Și l-a luat din brațele ei, și l-a suit în foișor unde ședea el și l-a pus pe patul său. Apoi a strigat Ilie către Domnul și a zis: „Doamne Dumnezeul meu, să se întoarcă sufletul acestui copil în el!" Și suflînd de trei ori peste copil l-a înviat și l-a dat mamei sale zicînd: „Iată, copilul tău este viu!*" (3 Regi 17, 18—24).

Vedeți, fraților, că și moartea copilului văduvei la care găzduia Ilie era o rînduială plină de înțelepciune a lui Dumnezeu, ca să-l silească pe rîvnitorul Ilie spre milă și să dezlege Cerul cu cuvîntul său, ca să dea Domnul ploaie pe pămînt. După aceea a zis Dumnezeu lui Ilie: „*Mergi și spune lui Ahab că voi da ploaie pe pămînt*".

Iubiți credincioși,

Vedeți cît iubește Dumnezeu pe cei ce Îl iubesc pe El? Vedeți cît ascultă Preabunul Dumnezeu pe cei ce Îl ascultă pe El? Vedeți că Dumnezeu face voia celor ce se tem de El și se nevoiesc cu mare rîvnă pentru dragostea Lui? Nu voia să-l mîhnească pe Ilie pentru rîvna sa cea sfîntă. Dar cu înțelepciunea Sa cea nemărginită, îl aduce încet, încet spre milă, ca el de bunăvoie să dezlege Cerul pe care îl legase cu limba sa. Și astfel, pe lîngă credința lui cea înfocată și rîvna lui cea fierbinte pentru adevăr,

îl învață să fie și milostiv spre a se asemăna după a sa putere cu Cel Preaînalt și Preamilostiv, cu adevăratul nostru Dumnezeu. Se vedem acum în ce fel a dezlegat Ilie cerul ca să plouă pe pământ și ce minuni a mai făcut Dumnezeu prin el, pînă l-a luat la cer cu căruța de foc.

După ce Ahab s-a smerit din cauza mîniei Domnului, a fost trimis la el Ilie, pe care mustrîndu-l proorocul, i-a poruncit să adune pe cei 850 de prooroci mincinoși ai Izabelei pe muntele Carmel dimpreună cu tot poporul. Și stînd Sfîntul Ilie înaintea lor le-a zis cu asprime: „*Pînă cînd veți șchiopăta de amîndouă picioarele? Dacă Domnul este Dumnezeu, urmați-I Lui. Iar dacă este Baal, urmați acestuia!*" (3 Regi 18, 21). Și a poruncit Ilie să-i aducă doi viței din care unul să fie jertfit de închinătorii lui Baal, iar celălalt să fie jertfit de Ilie adevăratului Dumnezeu. Deci, care dintre ei va reuși să pogoare foc din cer peste jertfa sa, aceluia să se închine, „*că Dumnezeul care va răspunde cu foc, acela este Dumnezeu*" (3 Regi 18, 24). Și au făcut așa.

Deci, mai întîi jertfind proorocii lui Baal, nu au putut pogorî foc peste jertfa lor, căci ei se închinau la idoli și nu credeau în adevăratul Dumnezeu. Apoi s-a pregătit Ilie să aducă jertfă. Deci a poruncit să-i aducă 12 pietre, din care a zidit altar Domnului Savaot. Peste el a pus lemne, iar deasupra, vițelul junghiat. Împrejurul altarului a săpat un șanț ca de două măsuri de sămînță. Apoi a poruncit să umple patru vase cu apă și să le toarne peste jertfă, o dată, de două ori, pînă a treia oară, încît tot jertfelnicul s-a udat și șanțul dimprejur s-a umplut cu apă pînă sus.

Altarul făcut de Sfîntul Ilie pe muntele Carmel închipuia altarul Bisericii creștine întemeiate de Hristos prin jertfa Sa de pe Golgota. Astfel, cele 12 pietre ale altarului simbolizau pe cei 12 apostoli, care stau la temelia Bisericii. Lemnele de pe jertfelnic simbolizau mulțimea mucenicilor uciși pentru Evanghelie. Vițelul de jertfă este însuși Hristos care se jertfește pe altarele sfintelor biserici în timpul Liturghiei pentru mîntuirea lumii. Șanțul săpat împrejurul altarului este valea acestei lumi în care încape sămînța învățăturii Vechiului și Noului Testament. Cele patru vase în care se cără apă peste jertfă, sînt cei patru evangheliști. Cele trei turnări arată cele trei persoane ale Prea Sfintei Treimi. Apa care a umplut șanțurile este învățătura Evangheliei, iar focul ce s-a pogorît din cer și a mistuit altarul și jertfa, închipuiește revărsarea Duhului Sfînt, care sfințește, luminează și înnoiește toate.

La urmă s-a rugat Ilie, zicînd: „*Auzi-mă, Doamne, auzi-mă acum cu foc, ca să cunoască astăzi poporul acesta că Tu singur ești Dumnezeu în Israil și că eu sînt slujitorul Tău*" (3 Regi 18, 36). Deci, pogorîndu-se

foc din cer, a mistuit toate: jertfa, pietrele şi apa, încît tot poporul căzînd la pămînt, a strigat: „Domnul este Dumnezeu! Domnul este Dumnezeu!" Apoi poporul a prins pe proorocii mincinoşi şi i-a ucis la rîul Chişon. Iar Ilie, suindu-se pe vîrful muntelui Carmel, s-a rugat lui Dumnezeu să dea ploaie şi îndată a venit un vifor mare şi a plouat pe faţa a tot pămîntul.

Auzind Izabela de uciderea proorocilor ei, s-a mîniat foarte tare pe Ilie şi căuta să-l omoare, iar el de frică, căci şi el „era om neputincios", a fugit în Iudeea şi se ruga să-i trimită Dumnezeu moarte, ca să nu mai vadă fărădelegile poporului închinător de idoli. După ce a fost hrănit de un înger, a mers 40 de zile şi 40 de nopţi, pînă la „muntele lui Dumnezeu, Horeb" (3 Regi 19, 8). Acolo i s-a arătat Domnul, „în adiere de vînt subţire". Apoi a luat poruncă să se întoarcă şi să ungă pe Elisei prooroc în locul său.

Ascultînd Sfîntul Ilie pe Dumnezeu, s-a întors în Samaria, a uns pe Elisei prooroc în locul său, a mustrat din nou pe Ahab şi pe Izabela pentru că au omorît pe un om sărac, anume Nabot şi i-a luat via. A mustrat, de asemenea pe Ohozia pentru închinarea la idoli, apoi luînd pe Elisei, ucenicul său, s-a dus în părţile Iordanului şi despărţind apa în două cu cojocul său, a trecut de cealaltă parte şi i-a zis lui Elisei: „Cere de la mine ce să-ţi fac, înainte de a fi luat de la tine". „Duhul care este în tine, să fie îndoit în mine", a răspuns Elisei. Şi pe cînd vorbeau, iată, căruţă de foc şi cai de foc au răpit pe Ilie şi l-au ridicat spre cer. Iar Elisei, privind, a strigat: „Părinte, părinte, caii şi căruţele lui Israel!" (4 Regi 2, 12). Deci, luînd cojocul care căzuse de la Ilie, a despărţit Iordanul în două şi s-a dus către muntele Carmel.

Aşa s-a urcat dumnezeiescul Ilie cu trup cu tot la locaşurile cereşti, fără a gusta moartea, de unde apoi va fi trimis în vremea de pe urmă, să vestească lumii apropierea judecăţii de apoi şi va găti calea venirii lui Hristos la judecată, ca un al doilea Înaintemergător. Atunci va fi omorît Ilie de sabia lui Antihrist, împreună cu Enoh. Nu după mulţi ani ticălosul Ahab a murit într-un război, al cărui sînge i l-au lins cîinii. La fel şi femeia sa Izabela, care de atîtea ori a voit să omoare pe marele prooroc, căzînd dintr-un turn, a murit, iar trupul ei i l-au mîncat cîinii înaintea cetăţii, după proorocia Sfîntului Ilie.

Iubiţi credincioşi,

Iată ce mare prooroc a fost Sfîntul Ilie Tezviteanul. Cel mai rîvnitor prooroc şi sfînt al lui Dumnezeu din Vechiul şi Noul Testament. El a

combătut mai întîi idolatria din Samaria, adusă de regele Ahab și soția sa. Că nu putea răbda proorocul să se închine poporul idolului Baal, în locul lui Dumnezeu. Nu putea să vadă cum piere un popor de la mic pînă la mare, din cauza necredinței unui împărat. De aceea a stat Ilie înaintea regelui Ahab de mai multe ori și îl mustra pentru închinarea la idoli, îndemnîndu-l să lase poporul să se închine adevăratului Dumnezeu. Dar văzînd împietrirea inimii împăratului și soției sale, Ilie s-a rugat lui Dumnezeu să nu plouă pe pămînt pînă nu se va întoarce poporul din nou la Dumnezeu. Căci foametea, seceta, boala, sărăcia și suferința sînt „toiagul și varga" lui Dumnezeu, cu care ceartă și întoarce la adevăr pe cei răi și necredincioși.

Așa a făcut și Sfîntul Ilie. A folosit toiagul secetei și varga foametei ca să smerească pe cei răi și închinători de idoli. Că este firesc la Dumnezeu să-i îmblînzească pe neascultători și necredincioși cu frîul foametei și cu zăbala suferinței. Astfel, după trei ani și șase luni de secetă, s-a smerit Ahab și s-a milostivit Dumnezeu spre poporul cel amăgit de el, dînd ploaie pe fața pămîntului.

Vedeți, fraților, rîvna lui Ilie pentru credință, pentru adevăr, și pentru mîntuirea oamenilor? Cine dintre noi are măcar o picătură din credința Sfîntului Ilie, din sfințenia vieții lui și din rîvna lui pentru cele sfinte? Cine dintre noi are atîta rîvnă cît aveau părinții și sfinții noștri pentru biserică, pentru rugăciune, pentru cinstirea cărților sfinte și pentru ajutorarea aproapelui? Să nu slăbim cu totul în credință și rîvnă că fără acestea nu ne putem mîntui. Dacă nu mergem mai des la biserică, să avem rîvnă măcar o dată pe săptămînă să luăm parte. Să avem rîvnă și pentru dreapta credință, pentru buna creștere a copiilor și pentru milostenie la cei lipsiți. Dacă pierdem rîvna rugăciunii, îndată slăbim și în credință, la biserică ne ducem tot mai rar, și lucrul nostru nu este cu spor, pentru că ne-am depărtat de calea pocăinței. Deci să apărăm această virtute de sectanții care caută să ne jefuiască rîvna pentru a deveni goi sufletește, plictisiți la rugăciune, leneși la biserică, greoi la citit și fără spor la cele bune.

Să învățăm astăzi de la Sfîntul Ilie cît de mare este puterea rugăciunii, precum și puterea de a lega și dezlega, dată de Dumnezeu oamenilor sfinți și preoților. Ilie a legat cerul să nu plouă, iar Dumnezeu nu voia să dezlege legătura proorocului, ci a respectat legătura și canonul dat de el samarinenilor. Iar cînd Ilie a dezlegat norii pentru ploaie, prin cuvîntul gurii sale, îndată s-au adunat nori pe cer cu vifor mare și a udat fața pămîntului.

Vedeți puterea cuvîntului la prooroc? Vedeți cît de mare este puterea de a lega și dezlega cerul pe care o avea Ilie? Însă proorocii Vechiului Testament aveau acest har prin voia lui Dumnezeu, dar pînă la Hristos nimeni nu putea să lege și să dezlege păcatele oamenilor. Căci puterea de a dezlega păcatele este cu mult mai mare decît aceea de a dezlega cerul. Iată deci că mai mult decît Ilie este preotul Legii Noi care leagă cerul și adîncul și dezleagă raiul și iadul prin Taina Sfintei Spovedanii. Ilie leagă cerul să nu plouă, iar preotul leagă raiul ca să nu intre păcătoșii în el fără pocăință. Ilie dezleagă norii să plouă, iar preotul dezleagă, nu norii cerului, ci păcatele oamenilor, ca să poată intra în împărăția lui Dumnezeu. Iată deci că mult mai mare este puterea și harul dat preotului, decît puterea dată proorocului Ilie. Să ascultați fraților, de preoții și duhovnicii voștri, că fără ei nimeni nu ne poate dezlega păcatele, nici chiar îngerii din cer. Primiți canonul dat la spovedanie și-l faceți, ca să nu rămîneți sub legătură nedezlegată. Dacă vă este canonul greu, cereți altul mai ușor, și nimic să nu faceți fără sfatul și dezlegarea duhovnicului.

Ați înțeles încă din predica de astăzi că Ilie a adus jertfă sîngeroasă pe muntele Carmel, ca semn de împăcare a samarinenilor cu Dumnezeu, adică a săvîrșit în chip simbolic liturghie de împăcare pe Carmel, ca să ne amintească nouă cît de mare este puterea Sfintei Liturghii. Să prețuim jertfa lui Hristos, adică dumnezeiasca Liturghie, pe care numai preoții pot să o săvîrșească. Să nu uitați că nu este mîntuire pe pămînt fără Sfînta Liturghie. Ea a fost simbolizată chiar de la începutul creației, prin jertfa lui Abel și a lui Avraam care a adus jertfă pe însuși fiul său, Isaac, precum și prin celelalte jertfe de mulțumire aduse de Moise, de Aaron, de Isus Navi, de David și de toți drepții Legii Vechi. Să prețuim Sfînta Liturghie, ascultînd-o cu mare evlavie, căci ea repetă jertfa Domnului de pe cruce și ne menține în strînsă legătură cu Dumnezeu prin Sfînta Împărtășanie. De aceea fără jertfa liturgică nimeni nu se poate mîntui. Cînd auzim clopotele bisericii să mergem la slujbă, că Hristos rămîne cu noi mai ales prin Sfînta Liturghie. Mare păcat fac acei creștini care stau sărbătoarea acasă și nu vin la biserică să asculte Sfînta Liturghie.

Altă învățătură folositoare de suflet ne dă Sfîntul Ilie astăzi prin cuvintele adresate poporului pe muntele Carmel, cînd le-a zis: „Pînă cînd veți șchiopăta cu amîndouă picioarele?" Care sînt cele două picioare cu care mergem la Dumnezeu? Sînt credința și faptele bune. Și precum nu putem merge într-un picior, tot așa nu putem merge la Dumnezeu numai prin credință, fără fapte bune. Să ne silim a păstra cu sfințenie dreapta credință și a lucra după putere faptele bune. Una fără alta ne

împiedică mîntuirea. Fără amîndouă, șchiopătăm de ambele picioare și nu putem urca scara mîntuirii care ne duce la împărăția lui Dumnezeu.

Ați văzut apoi soarta proorocilor mincinoși care au înșelat poporul și l-au atras la închinarea de idoli? Pe toți aceștia i-au prins oamenii și i-au ucis pe Carmel. Iată soarta profeților și învățătorilor mincinoși din zilele noastre, care caută să amăgească pe credincioși, să-i rupă de Biserică, de Tradiție, de icoane, de Maica Domnului, de Sfintele Taine, de dreapta credință și de tot ce avem noi mai scump pe lume, răstălmăcind Sfînta Evanghelie după capul lor. Să nu-i ascultați, nici să-i primiți în casă, nici să vă duceți la adunările lor, ca să nu vă înșele și să vă ajungă pedeapsa lui Dumnezeu.

Să rămînem în Biserică cu Hristos și cu toți sfinții Lui. Aici este mîntuirea, bucuria, pacea și speranța noastră. Iar afară de Biserică, sînt cei căzuți din credință, apostații, necredincioșii, ereticii, proorocii mincinoși, trădătorii, bețivii, desfrînații și toți cei ce sînt stăpîniți de patimi și nu vor să se pocăiască. Soarta lor o amintește cel mai bine Sfîntul Apostol Pavel, care zice: „*Nu vă amăgiți. Nici desfrînații, nici închinătorii la idoli* (adică cei robiți de patimi), *nici prea desfrînații, nici sodomiteni, nici furii, nici lacomii, nici beții, nici hulitorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu*" (1 Cor. 6, 9—10).

În țara noastră Sfîntul Ilie este foarte cinstit de credincioși. Avem biserici și mînăstiri cu hramul lui și creștini care-i poartă numele. Însă nu avem destui păstori, monahi și credincioși care să-i urmeze viața și rîvna lui Ilie pentru Hristos și pentru Evanghelie. Dar „întru smerenia noastră ne va pomeni și pe noi Domnul".

Să-l rugăm pe Sfîntul prooroc Ilie, să mijlocească înaintea lui Dumnezeu pentru noi și pentru toată lumea, ca să ne dea Domnul pace, ploaie timpurie și tîrzie, să sporească credința noastră, dragostea, rugăciunea și rîvna noastră pentru Biserică și pentru faptele bune, spre slava lui Dumnezeu și mîntuirea sufletelor noastre, Amin.

PREDICĂ
LA SFÎNTUL MARE MUCENIC PANTELIMON
(27 iulie)

„Tămăduiți pe cei bolnavi, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, scoateți afară pe demoni, în dar ați luat, în dar să dați" (Matei 10, 8)

Iubiți credincioși,

Domnul nostru Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii, care a dat dar și putere ucenicilor Săi de a vindeca tot felul de boli, de a învia și mîntui sufletele oamenilor, un dar ca acesta l-a dat și multor sfinți, martiri și ierarhi. Unul din cei mai de sus sfinți tămăduitori fără de plată a bolnavilor a fost și Sfîntul Mare Mucenic Pantelimon, pe care Sfînta noastră Biserică îl prăznuiește la 27 iulie.

Acest mare mucenic și plăcut al lui Dumnezeu a trăit pe vremea păgînilor împărați Maximilian și Dioclețian. Pe acea vreme în Imperiul Roman era o mare persecuție contra creștinilor care credeau în Hristos și mărturiseau pe adevăratul Dumnezeu. Sfîntul Mucenic Pantelimon a fost din cetatea Nicomidiei, care se afla în părțile Bitiniei. Tatăl său era păgîn, slujind idolilor, iar mama sa, Euvula, era creștină. Ea a învățat de la strămoșii ei sfînta credință, slujind cu mare evlavie lui Hristos.

Din naștere mucenicul se numea Pantoleon, care înseamnă „cu totul leu", ca cel ce era să fie viteaz asemenea leului și neînfricat mărturisitor al lui Dumnezeu. Fiind încă mic, mama sa îl creștea în credința creștină și îl învăța să cunoască pe adevăratul Dumnezeu care este în ceruri, pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Copilul lua aminte la învățătura mamei sale și începuse a cunoaște în parte, pe cît putea înțelege, dreapta credință. Dar, o durere mare a venit asupra copilului Pantoleon. Mama lui cea bună care îl învăța credința adevărată a murit de tînără, rămînînd copilul orfan. După moartea fericitei sale mame, copilul a început din neștiință a merge pe urmele tatălui său care era închinător de idoli. Apoi, tatăl l-a dat la școală unde a învățat gramatica și filozofia cea dinafară. L-a învățat încă și meșteșugul doctoricesc, la un dascăl, anume Eufrosin, care era doctor renumit, deprinzînd pe tînărul Pantoleon medicina. Pe lîngă aceasta, era și un bun vorbitor și cu chipul foarte frumos, din care pricină era iubit de toți. Datorită acestor calități ajunsese vestit pînă la împăratul Maximilian, care locuia atunci în Nicomidia și era mare dușman al creștinilor. Acest tiran împărat, la praznicul Nașterii lui Hristos, a ars în biserică 20.000 de creștini, pe care i-a făcut martiri ai lui Hristos, împreună cu Sfîntul Antim, Episcopul Nicomidiei.

În vremea aceea era în Nicomidia un preot bătrîn numit Ermolae, care slujea pe ascuns de frica păgînilor, într-o casă mică și neștiută. Aici venea uneori și Pantoleon cu învățătorul său. Ermolae văzînd pe tînărul Pantoleon trecînd pe acolo, l-a rugat să intre înăuntru. Tînărul, fiind smerit și ascultător, a stat de vorbă cu preotul Ermolae, care l-a întrebat de neam, de credință și de părinți. Apoi i-a zis: „Dar tu fiule, de ce parte a credinței voiești a fi? De credința tatălui sau a mamei tale?". Tînărul a răspuns: „Mama mea, pe cînd trăia, mă învăța credința creștină. Însă tatăl meu, ca cel mai tare, mă silește la legile elinești, ca să intru în rîndul ostașilor împăratului."

Sfîntul Ermolae, văzîndu-i sufletul curat, i-a zis: „Crede-mă pe mine, bunule tînăr, că învățăturile și meșteșugurile zeilor elini nu pot să-ți ajute ție și celorlalți oameni. Aceștia sînt idoli mincinoși și nu au nici o putere. Să știi că unul este adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos. El este bun și atotputernic, în Care de vei crede, apoi numai cu chemarea prea sfîntului Său nume vei putea tămădui toate bolile omenești. Acela a luminat orbi, a curățit leproși și morților le-a dat viață, iar pe demoni, care se cinstesc de către elini, i-a alungat dintre oameni numai cu cuvîntul. Dar nu numai el, ci și hainele Lui erau dătătoare de tămăduiri. Pentru că o femeie, fiind bolnavă de curgerea sîngelui de doisprezece ani, numai cît s-a atins de marginea hainelor Lui, îndată s-a tămăduit. Dar cine poate să spună cu de-amănuntul, toate lucrurile cele minunate pe care le-a făcut Domnul nostru Iisus Hristos? Că, precum nu este cu putință a număra stelele cerului, nisipul mării și picăturile de ploaie, tot așa nu putem număra nici minunile și facerile Lui de bine. El este

acum ajutător robilor Săi, că mîngîie pe cei mîhniți, tămăduiește pe cei bolnavi, izbăvește pe cei din primejdii și scoate din răutățile potrivnicilor pe robii Săi, chiar și înainte de a se ruga ei. Le dă încă și slavă negrăită, desăvîrșită și fără de sfîrșit, întru împărăția cerului".

Niște cuvinte ca acestea, ascultîndu-le cu atenție Pantoleon s-a rănit cu mintea și inima sa și apoi a zis către sfîntul bătrîn: „Eu aceste cuvinte de multe ori le auzeam de la mama mea și am văzut-o adesea, rugîndu-se și chemînd pe Dumnezeu de Care tu îmi vorbești".

Pe cale, Pantoleon a întîlnit un prunc mort, mușcat de viperă și, crezînd în cuvintele lui Ermolae, s-a rugat lui Dumnezeu zicînd: „Doamne, Iisuse Hristoase, măcar că sînt nevrednic a te chema pe Tine, însă de voiești să fiu robul Tău, arată-Ți puterea Ta și învie din morți pruncul acesta nevinovat, ucis de viperă". În clipa aceea, pruncul s-a sculat viu de jos, iar vipera a murit. Văzînd această minune, Pantoleon a mers la Sfîntul Ermolae, dascălul său, și a cerut botezul. Deci, botezîndu-l în numele Prea Sfîntei Treimi, a primit numele de Pantelimon, care înseamnă „cu totul milostiv".

Iubiți credincioși,

Așa s-a creștinat fericitul Pantelimon. Să vedem cum a mărturisit el pe Hristos și s-a făcut mare mucenic și tămăduitor de boli. Din ziua botezului, Pantelimon a primit de la Dumnezeu darul tămăduirii minunate a multe feluri de boli, încît ajunsese vestit în toată Nicomidia.

Astfel, a dat vedere unui orb pe care nu-l putea tămădui nici un doctor. Căci, punînd degetele sale pe ochii orbului, a zis: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, care a luminat pe cei orbi, caută și vezi!" În clipa aceea s-au limpezit ochii orbului și a văzut. Auzind de aceasta tatăl lui Pantelimon a crezut în Hristos împreună cu toți cei din casa lor. Apoi, fericitul doctor fără de arginți mergea pe la casele bolnavilor, pe la cei din spitale și îi tămăduia numai cu rugăciunea, cu chemarea numelui lui Hristos și cu punerea mîinilor sale pe ranele bolnavilor, fără a primi nici o plată, nici un dar.

Auzind împăratul Maximilian că Pantelimon crede în Hristos și vindecă mulți bolnavi cu numele adevăratului Dumnezeu, a dat poruncă să-l arunce în temniță. Apoi, chemîndu-l la judecată și nevoind să jertfească idolilor sfîntul Pantelimon a fost cumplit bătut, ars cu făclii aprinse pe trup, strunjit cu gheare de fier și aruncat în mare. Dar scăpînd nevătămat de toate, mulți credeau în Hristos pentru semnele și minunile ce le făcea sfîntul. Atunci, împăratul l-a condamnat la moarte prin tăierea

capului pe Pantelimon, pe dascălul său, fericitul Ermolae și pe toți cei ce crezuseră prin ei în adevăratul Dumnezeu.

Iubiți credincioși,

Iată cum a mărturisit pe Hristos Sfîntul Mare Mucenic Pantelimon. Rămas de mic orfan de mamă, vînat la credința în Hristos de sfințitul preot Ermolae, dăruit de Dumnezeu cu darul vindecării bolilor omenești, sărac de toate averile cele trecătoare și foarte milostiv, căci nu lua nici un ban de la nimeni, a primit tăierea capului cu sabia și acum se bucură veșnic cu toți sfinții mucenici, în împărăția lui Dumnezeu. Moaștele lui au fost luate pe ascuns de creștini și apoi împărțite ca dar dumnezeiesc pe la multe biserici.

Numele lui este cinstit în toate țările creștine. Peste tot se află biserici și credincioși care îi poartă numele de botez și care se vindecă de suferințele lor cu rugăciunile Sfîntului Pantelimon.

Vedeți ce rol au părinții și mai ales mamele la creșterea și formarea copiilor? Acest sfînt a fost învățat de mic dreapta credință de către mama sa. Dar murind ea, din tinerețe, Dumnezeu l-a vînat la credința în Hristos printr-un preot sfînt. Deci mamele și preoții, părinții trupești și duhovnicii au prima și marea datorie de formare creștinească a copiilor și urmașilor noștri. Să ne facem fiecare datoria de părinți trupești și sufletești. Noi avem o grea răspundere înaintea lui Dumnezeu pentru copii, pentru familie, pentru țara și Biserica în care trăim. Dacă noi nu sîntem modele vii, exemple bune, singuri ne ucidem copiii noștri. Dacă dvs. părinții și noi preoții nu-i învățăm, nu-i educăm, nu-i ducem la biserică, nu-i învățăm rugăciuni, nu le citim cărți sfinte, nu le vorbim de Hristos, de unde să știe ei? Sau cine alții să le vorbească? Mulți dintre noi și frățiile voastre nu ne facem datoria creștinească de părinți și păstori. De aceea, sînt atîtea conflicte în familiile noastre, atîția copii neascultători și atîta suferință, ca urmare a păcatelor noastre.

Toți dorim sănătate. Toți căutăm doctori buni, pentru trup și pentru suflet. Dar dacă ne rugăm mai mult, dacă nu risipim tinerețea și sănătatea în beții și dezmierdări, dacă ne spovedim regulat de păcatele noastre și facem Sfîntul Maslu, cea mai puternică rugăciune pentru cei bolnavi, atunci ne vindecăm ușor și sufletul și trupul.

Să cerem totodată și ajutorul sfinților și al marelui mucenic Pantelimon, rostind împreună această mică rugăciune: „Sfinte Mare Mucenice Pantelimoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru tămăduirea și mîntuirea sufletelor noastre". Amin.

PREDICĂ
LA TĂIEREA CAPULUI SFÎNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL

(29 august)

„Pomenirea dreptului cu laude iar ție destul îți este mărturia Domnului, Mergătorule înainte".
(Troparul Sfîntului, gl. 2)

Iubiți credincioși,

Astăzi este zi de reculegere, zi de întristare, zi de doliu pentru creștini. Iarăși s-a săvîrșit fărădelege în pămîntul lui Israel.

Astăzi s-a tăiat capul Sfîntului Ioan Botezătorul de sabia tiranului Irod! Astăzi s-a făcut o mare fărădelege pe pămînt.

Mare a fost păcatul tăierii celor 14.000 de prunci, dar mai mare este acesta al tăierii lui Ioan Botezătorul. Mare a fost răutatea lui Irod Idumeul, dar mai mare este a nepotului său, Irod Agripa. Cel dintîi a căutat să-i ia viața Sfîntului Ioan dar n-a putut, acesta însă i-a tăiat capul și i s-a îngăduit. Amîndoi au purtat același nume, amîndoi au stat pe scaun de împărați, amîndoi au fost tirani, ucigași și călcători de lege. Dar cel dintîi a tăiat capul a 14.000 de prunci nevinovați, iar acesta a tăiat capul celui mai mare om născut din femeie (Matei 11, 11). Atunci au suspinat 14.000 de mame, iar acum se întristează toată creștinătatea. Atunci au rămas fără viață 14.000 de leagăne, iar acum rămîne lipsită toată lumea de glasul lui Ioan, cel ce s-a învrednicit a se atinge de creștetul Stăpînului. Fărădelege întîi, fărădelege la urmă. Ucidere atunci, pentru Hristos, ucidere acum pentru rîvna legii. Două uciderii, doi tirani, doi Irozi au intrat în istoria creștinismului.

Iată deci, astăzi Irod Agripa, împăratul Galileei, a tăiat capul Sfîntului Ioan Botezătorul. Cunoașteți cu toții pricina pentru care l-a ucis. Că Irod lăsînd pe femeia sa cea după lege, a luat de soție pe Irodiada, femeia fratelui său Filip, împăratul Ituriei și Abilenei. Iar Ioan, apărătorul legii, nu putea răbda această fărădelege, ci mereu îl mustra, zicînd: „*Nu ți se cade să ai pe femeia fratelui tău*" (Marcu 6, 18), tu care ții în mîini legea și stai în fruntea poporului! Dar Irod nu voia să o lase. Deci, îndemnat de femeia sa cea desfrînată, a închis pe Ioan și l-a aruncat în temnița din Sevasta Samariei, care se află sub palatul său. Dar nici acolo nu tăcea gura Botezătorului: „Nu ți se cade să o ai pe ea și să trăiești în desfrînare, smintind poporul", striga Ioan, Înaintemergătorul. Prin el se certa legea cu fărădelegea, adevărul cu minciuna, crinul fecioarei cu buruiana desfrînării, cămara curăției cu prăvălia dezmierdărilor.

L-ar fi omorît Irod, dar se temea de popor, „căci toți îl aveau pe Ioan ca pe un prooroc" (Matei 14, 5). Deci, sosind vreme cu bun prilej, a făcut împăratul ospăț mare de ziua nașterii sale, chemînd pe toți căpitanii și boierii săi. Apoi cînd toți erau plini de vin, a chemat Irod pe fiica Irodiadei, pe rodul fărădelegii, și a jucat înaintea tuturor, încît tatăl ei, amețit de vin și de mîndrie, i-a făgăduit cu jurămînt: „Orice vei cere de la mine îți voi da, pînă la jumătate din regatul meu" (Marcu 6, 23). Totul părea plin de veselie. Palatul răsuna de cîntece și jocuri desfrînate. Și zgomotul acesta greu se auzea pînă în cele mai de jos ale palatului său, acolo în temnița cea întunecată, unde stătea legat în lanțuri Sfîntul Ioan Botezătorul, cel mai mare om născut din femeie.

Ce mare nedreptate! Sus stă pe tron minciuna, jos zace în lanțuri dreptatea. Sus rîde fărădelegea, jos strigă glasul Legii. Sus se răsfață desfrînarea, jos se sugrumă crinul fecioarei. Sus stă cu cinste Irod în porfiră și vison, jos zace în gunoi Înaintemergătorul, acoperit cu haină din păr de cămilă. Sus se desfătează în multe mîncări păcătoșii, iar jos suferă de foame cel mai mare sfînt, care niciodată nu a mîncat la mese omenești. Sus în palat beau vin fiii pierzării, iar jos în temniță rabdă de sete cel ce niciodată nu a gustat vin și sicheră, nici mîncăruri alese.

O, adîncul judecăților lui Dumnezeu! Că cel drept este rînduit să sufere mai mult pe pămînt, iar cel păcătos să pătimească. Nedreptatea să se laude, iar dreptatea să fie prigonită și mai mult să se ispitească. Minciuna să joace pe mormîntul adevărului, iar toiagul păcătoșilor să hotărască „soarta drepților" (Ps.). Așa a hotărît Atotmilostivul Dumnezeu aici, ca dreptatea prin necazuri să se întărească mai mult, iar fărădelegea să-și ia o veșnică pedeapsă. Pe pămînt

Dumnezeu mîngîie pe cei aleşi cu „toiagul şi varga" ispitelor, iar pe cei răi îi lasă în voia poftelor lor. Dar în ziua judecăţii „dreptatea din cer va privi şi adevărul din pămînt va răsări" (Ps. 83, 12), şi amîndouă întîlnindu-se vor pîrî şi vor descoperi toată fărădelegea ce s-a făcut pe acest pămînt.

Dar să ne întoarcem iarăşi în palatul lui Irod. Iată, fiica desfrînării joacă, boierii se bucură, Irod se scoală în picioare, ameţit de păcat şi-i zice: „*Cere de la mine orice vei vrea şi-ţi voi da, chiar pînă la jumătate din averea mea*" (Marcu 6, 22—23). „Ce voi cere, mamă?" a întrebat fiica pe ticăloasa ei mamă. „Nimic altceva decît capul lui Ioan Botezătorul", a răspuns Irodiada. Auzind de aceasta, Irod s-a întristat, bucuria mesei s-a potolit şi toţi au căzut pe gînduri. Numai ticăloasa aceea se bucura şi asculta după uşă să vadă pe cine iubeşte împăratul mai mult: pe Sfîntul Ioan Botezătorul, care-l mustra, sau pe femeia fratelui său.

O, de s-ar fi căit Irod! Dar iată, îndată s-a biruit de ruşine, de mîndrie şi de poftă şi a hotărît să taie capul Botezătorului.

Şi în grabă, capul Sfîntului Ioan, care vorbise cu Hristos, care auzise pe Tatăl şi învăţase atîta lume, a fost tăiat de un ostaş, şi aşezat pe tipsie şi dat lui Irod. Iar el cu spaimă l-a luat, l-a dat fetei şi aceasta mamei. O, femeie blestemată! Cu cîtă tiranie se uita la el. I-ar fi scos ochii, dar acum erau închişi. I-ar fi sfărîmat capul de piatră, dar se ruşina de oameni; l-ar fi aruncat în loc ascuns, dar se temea ca nu prin minune să învie şi iar să o mustre. Dar ce să-i facă? Mai bine să-i spargă cu acul limba care o mustra.

Dar, o, minune! Că înţepînd ticăloasa, limba Botezătorului, îndată limba singură a început a grăi şi a mustra fărădelegea: „Nu ţi se cade să o ai pe ea". De frică a îngropat sfîntul cap în loc ascuns ca să nu-i mai audă mustrarea. Apoi ospăţul cel blestemat s-a risipit, Irod cu grea moarte a murit, fiind înghiţit de viu împreună cu femeia cea desfrînată, iar fiica Irodiadei a fost sugrumată de gheaţa unui rîu departe, în Spania. Şi aşa au pierit desfrînaţii şi chinuitorii sfinţilor.

Iubiţi credincioşi,

Aşa s-a săvîrşit Sfîntul Ioan Botezătorul şi Înaintemergătorul. Dar moartea lui de martir şi apostol al pocăinţei a fost îngăduită de Dumnezeu după o rînduială divină de taină, pe care nici oamenii nici îngerii nu o ştiu.

Vedeţi adîncul proniei dumnezeieşti? Vedeţi marea iubire de oameni a lui Dumnezeu? El L-a trimis pe Fiul său în lume, nu numai pentru

cei de pe pământ, nu numai pentru poporul ales, nu numai pentru cei buni și drepți. Ci L-a trimis pentru toți oamenii buni și răi, drepți și păcătoși, evrei și neamuri, vii și morți, pentru toți cei care vor crede în El, și vor face voia Lui. Iar cel ce slujea acestei mari taine, cel ce pregătea calea venirii lui Hristos pe pământ, a fost ales și trimis ca cel mai sfînt om născut din femeie, Sfîntul Ioan Botezătorul.

Iată deci pentru ce îl cinstim atît de mult pe Botezătorul și Înaintemergătorul lui Hristos. Căci și el, ca și Maica Domnului, ca și apostolii, au lucrat la mîntuirea și înnoirea lumii și la golirea iadului prin înviere de toți cei drepți care așteptau pe Mesia de atîtea mii de ani. Deci, ziua de azi nu este zi de întristare, ci mai degrabă zi de bucurie și biruință. Prin sfințenia vieții sale Sfîntul Ioan a biruit răutatea diavolului și a păgînilor necredincioși. Prin dreptatea pe care o propovăduia a biruit fărădelegea care stăpînea poporul ales și casa lui Irod. Iar prin misiunea sa de Înaintemergător a unit cerul cu pămîntul, a bucurat pe cei din întuneric și a vestit pe Fiul lui Dumnezeu tuturor oamenilor. Nimeni dar nu poate să spună că n-a auzit de Hristos, de Evanghelie, de Biserică, de botez și de pocăință.

Dar ca oameni ne cutremurăm de moartea martirică și atît de nedreaptă a Sfîntului Ioan Botezătorul. Ne cutremurăm de cine și pe cine a ucis. Cel mai rău și prea desfrînat pe cel mai sfînt dintre oameni. Cel plin de toate păcatele, care mințea tot poporul, pe cel ce trăia ca un înger pămîntesc și chema pe oameni la credință și pocăință. Cel ce se asemăna prin viața sa cu diavolii, pe cel ce trăia și se ruga la un loc cu îngerii.

Să cugetăm și pentru ce l-a ucis Irod pe Sfîntul Ioan Botezătorul. L-a ucis pentru o femeie desfrînată care nu-l putea suferi că îl mustra mereu: „*Nu ți se cade să trăiești cu ea!*". Iată cum, pentru desfrînare, este ucis cel ce nu știa de femeie. Iată cum un păcătos robit de patimi, devine și necredincios, și fără minte, și ucigaș, numai să-și împlinească păcatul. Vedeți cît de cumplită este patima desfrînării? Vedeți cum orbește bărbatul înaintea femeii desfrînate? Nu se mai rușinează de oameni, uită de Dumnezeu și de osîndă, calcă în picioare sfatul preotului și al părinților, renunță la cinste și la viață, numai să-și împlinească păcatul.

Trei mari păcate au contribuit la întemnițarea și tăierea capului Sfîntului Ioan Botezătorul: desfrînarea, beția și ospățul cel păgînesc plin de mîndrie și dănțuire. Toți Sfinții Părinți ne spun că cu toate patimile să ne luptăm, dar de desfrînare să fugim, că mulți și din cei drepți s-au biruit de ea, fiind legată de trup. Așa ne învață și Sfîntul Pavel: „*Fugiți de desfrînare*" (1 Cor. 6, 18). Această patimă a biruit și pe David cel sfînt, și pe Samson, și pe înțeleptul Solomon, și pe nenumărați drepți.

De aceea, fraților, fugiți de patima desfrînării, de femeile rele și ispititoare, de bărbații cei robiți de ea, ca de leu și de viperă. Cum nu scapă nimeni cu viață de mușcătura leului și de veninul viperei, așa nu scapă de cursele femeilor rele, cel ce nu fuge de ele și nu cere ajutorul lui Dumnezeu.

Apoi fugiți și de a doua cumplită patimă, de beție, care este mama desfrînării, cum ne spune și Sfîntul Pavel: „*Nu vă îmbătați de vin care este desfrînare*". Aceste două grele păcate robesc astăzi pe mulți creștini. Aceste patimi, amăgesc ușor pe tineri și bătrîni, pînă îi robesc cu totul și sînt foarte greu de vindecat. Beția l-a biruit odată pe Noe și dezbrăcîndu-se, a fost văzut de fiul său Ham (Facere 9, 20). *Beția i-a luat mintea lui Lot, de a greșit cu fiicele sale* (Facere). Beția stăpînea pe împăratul Baltazar al Babilonului pînă cînd a fost omorît. Beția a umplut pămîntul de lacrimi și stricăciune, a golit Biserica de credincioși și a umplut iadul de suflete. Dar pe cîți creștini, bărbați și femei, de la sate și orașe, pe cîți tineri și bătrîni nu-i robește patima beției? Iar urmările beției și ale desfrînării le vedem și astăzi. Copii născuți bolnavi, femei alungate din case de bărbații lor, boli, certuri, bătăi, uciderî și tot mai multe divorțuri și suferințe.

Să fugim de aceste uriașe păcate care au adus atîta durere în casele creștinilor și duc în iad cele mai multe suflete. Păziți-vă copiii de mici să nu se deprindă cu aceste păcate, că nu-i veți putea scăpa de ele așa ușor. Păcatul se deprinde repede, dar greu se vindecă. Iar leacurile de vindecare ale acestor două patimi sînt: rugăciunea, postul, ferirea de ispite, deasa spovedanie, mergerea la biserică, armonia din familie, credința tare în Dumnezeu, citirea de cărți bune și altele asemenea. Rugați-vă să izbăvească Dumnezeu lumea de aceste grozave patimi ca să trăim pe pămînt în liniște și să dobîndim și cereasca împărăție.

Iubiți credincioși,

Astăzi este zi de post, de rugăciune și reculegere în toată Biserica Ortodoxă, în cinstea Sfîntului Ioan Botezătorul. Creștinii buni vin la biserică, iar cei care nu au timp, se roagă acasă și citesc acatistul lui. Noi românii avem mare evlavie la Sfîntul Ioan Înaintemergătorul. Avem și multe biserici și cîteva mînăstiri cu hramul lui, precum și Mînăstirea Secu, Schitul Sihla și altele. Să aveți în case icoana lui, că are mare îndrăzneală înaintea Prea Sfintei Treimi unde stă împreună cu Maica Domnului.

Apoi să cugetăm la viața și învățăturile lui. Dacă ar fi să vină din nou Sfîntul Ioan Botezătorul pe pămînt, oare cu ce cuvinte ne-ar întîmpina pe noi, creștinii? Ar sta cu noi la masă? Sau ar admira frumusețile naturii? Ori s-ar minuna de lucrurile oamenilor? Nu! Ci mai degrabă ne-ar mustra pentru greșelile noastre. Căci dacă nu a putut răbda fărădelegea unui singur om, cum va putea suferi atîtea fărădelegi ce se fac pe pămînt?

Pe toți ne-ar mustra cu aceleași cuvinte de demult. Celui ce zace în desfrînări i-ar zice: „Nu ți se cade să-ți lași femeia ta și să trăiești cu alta, căci ești creștin". Altuia: „Nu se cuvine să omori rodul pîntecelui tău, căci ești chemat să fii tată și mamă de copii, iar nu ucigaș, ca și Irod". Altuia: „Nu se cade să te îmbeți, căci nu vei putea intra în împărăția cerurilor. Iată, ai copii și femeie, care suferă de haine și mîncare! Du-ți mai bine banii tăi acasă". Altuia i-ar zice: „Mulțumește-te cu salariul tău, nu se cade ție să furi muncă și avut străin. Nu se cade să iei pîinea altora". Celui leneș va zice: „Du-te mai întîi la biserică, căci ești creștin. Nu se cuvine să dormi sau să te desfătezi în sărbători, cînd se săvîrșește Sfînta Liturghie". Celui de sus va zice: „Fii milostiv cu supușii tăi. Nu se cuvine să asupreși pe săraci, pe văduve și pe sărmani". Iar celui supus îi va zice: „Ascultă de mai marele tău, și cu bucurie să te îndreptezi, iar nu suspinînd. Nu ți se cade să-l vorbești de rău, căci pe acela Dumnezeu l-a rînduit". Celui zgîrcit îi va zice: „Fă milă cu săracii lui Hristos, dacă vrei să vezi în ceruri fața Lui! Nu izgoni pe cel sărac de la ușa ta". Și așa, Sfîntul Ioan pe toți ne-ar învăța, ne-ar mustra, ne-ar certa.

Deci frați creștini, să ne pocăim. Este vremea să ne întoarcem de la păcat. Am căzut în destule păcate, desfrînări, beții și fărădelegi. Să ne întoarcem la Hristos, la Biserică, pînă mai avem vreme, pînă nu ne ajunge mînia Domnului Savaot. Să părăsim desfrînarea și beția; să lepădăm uciderea, mînia, răzbunarea. Să ne pocăim părăsind păcatele, că ne așteaptă Tatăl cu brațele deschise.

De vom face așa, Bunul Dumnezeu ne va ajuta la toate în viață, ne va păzi pe noi și copiii noștri de cele rele, iar Sfîntul Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul se va ruga neîncetat lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor și mîntuirea sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ
LA DUMINICA TUTUROR SFINȚILOR

„Sfinților Apostoli, prooroci, mucenici, cuvioși și toți sfinții rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi!"
(Din acatistul Tuturor Sfinților).

Iubiți credincioși,

În duminica de astăzi, Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare face pomenire odată pe an tuturor sfinților cunoscuți și necunoscuți. Mare este sărbătoarea de astăzi, căci dacă „pomenirea unui drept se face cu laude, pomenirea tuturor sfinților și drepților cu cîtă laudă nu se cuvine să se facă?"

Știe oare cineva numărul sfinților? Nu! Dar al îngerilor? Nici pe acela nu-l știe. Iată ce spune Iov: *„Oastea cerului cine o va număra?"* (Iov. 25, 3) Numai Dumnezeu știe numărul sfinților și al îngerilor lui.

Sfinții sînt numiți de David proorocul, prietenii lui Dumnezeu (Ps. 138, 17; Ioan 15, 44), că îl auzim zicînd: *„Cît îmi sînt de iubiți prietenii Tăi, Dumnezeule!"*. Și după ce arată stăpînirea sfinților asupra diavolilor, asupra lumii, asupra trupurilor, asupra tuturor patimilor, zice Duhul Sfînt: „Foarte s-au întărit stăpînirile lor". Căci prietenii lui Dumnezeu au stăpînire în lumea aceasta peste patimile lor, iar după ce s-au desăvîrșit în ceruri, stăpînesc împreună cu Hristos peste toată lumea. Apoi Duhul Sfînt ne arată că nu putem ști numărul lor, precum spune David proorocul: „Deci nu se pot număra toți sfinții, precum nici toți îngerii".

În Evanghelia de astăzi se spune: „*Cel ce va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri*". Și iarăși: „*Cel ce iubește pe tatăl său, pe mama sa, sau pe frate sau pe soră, sau holde, sau moșii, sau altceva din lumea aceasta mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine*".

De ce s-a pus tocmai azi Evanghelia aceasta? Pentru că toți sfinții lui Dumnezeu cei din veac L-au mărturisit pe El în două feluri: prin cuvînt și prin fapte bune. Așa au mărturisit pe Dumnezeu, proorocii, apostolii, martirii, cuvioșii, ierarhii, cuvioasele mucenițe și toți drepții cei din veac.

Iubiți credincioși,

Astăzi, la Duminica Tuturor Sfinților, cinstim pe toți sfinții Bisericii cunoscuți și necunoscuți, începînd cu Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, care s-a învrednicit să-L nască pe pămînt pe Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul lumii. Astăzi cinstim și pe Sfîntul Ioan Botezătorul pe cel mai mare om născut din femeie, care L-a botezat pe Domnul în apele Iordanului și L-a arătat lumii, zicînd: „*Iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii!*". Astăzi prăznuim pe proorocii Vechiului Testament începînd cu Avel, prototipul lui Hristos, care au făcut cunoscute poporului ales, voia și poruncile lui Dumnezeu.

Cinstim astăzi pe Sfinții Apostoli, martorii și ucenicii lui Hristos care au vestit în toate părțile pămîntului Evanghelia mîntuirii. Ne amintim astăzi de Sfîntul apostol Petru care L-a mărturisit pe Domnul zicînd: „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui viu!" și care a fost răstignit în Roma pe cruce, cu capul în jos. Ne amintim astăzi de Sfîntul Ioan Evanghelistul, vulturul teologiei creștine și apostolul dragostei. Ne amintim și de Sfîntul Apostol Andrei, care a vestit Evanghelia Domnului în jurul Mării Negre și pe teritoriul țării noastre, în Dobrogea. Facem pomenire astăzi și de Sfîntul Apostol Pavel care a vestit Evanghelia la neamuri și mai ales în Europa, începînd cu Macedonia, Ahaia și Roma.

Cinstim în Duminica de astăzi și ceata cea prea mare a Sfinților mucenici, care au mărturisit pe Hristos cu cuvîntul și cu viața lor, vărsîndu-și sîngele cu bărbăție prin grele și cumplite chinuri pentru dragostea Lui. Martirii sînt cununa Bisericii, lauda Bisericii, podoaba Bisericii, ostașii cei nebiruiți care au apărat cu viața lor credința în Hristos, amestecîndu-și sîngele lor cu scump Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos. Primii martiri au fost cei 14000 de prunci uciși la Bethleem. Apoi Sfîntul Ioan Botezătorul și Sfîntul Arhidiacon Ștefan. Apoi nenumărații martiri

din catacombele Romei și din toate țările creștine. Dar cel mai mare Martir și Miel de jertfă a fost însuși Iisus Hristos Care S-a jertfit de bună voie pe cruce pentru mîntuirea lumii.

Pomenim astăzi și ceata cea strălucită a Sfinților Ierarhi care au apărat dreapta credință împotriva tuturor eresurilor și a necredincioșilor. În fruntea lor stau sfinții Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Gură de Aur și marii sfinți făcători de minuni Nicolae și Spiridon, Calinic de la Cernica și mulți alții. Prăznuim astăzi și ceata cea prea mare a tuturor Cuvioșilor Părinți, știuți și neștiuți, ce s-au nevoit prin mînăstiri și sihăstrii, prin peșteri și locuri pustii, prin codrii neumblați și prin crăpăturile pămîntului, pentru dragostea lui Hristos. În fruntea Cuvioșilor Părinți, cinstim mai întîi pe Sfîntul Antonie cel Mare urmat de mii și milioane de cuvioși părinți.

Ultima ceată și cea mai numeroasă dintre sfinți pe care o cinstim astăzi este ceata tuturor drepților, dintre care cei mai mulți sînt din rîndul credincioșilor. Aici sînt pomeniți toți drepții Vechiului și Noului Testament începînd de la primul om creat de Dumnezeu, strămoșul Adam, și pînă la ultimul suflet drept din zilele noastre.

În ceata drepților sînt numărați toți creștinii evlavioși, care au făcut voia lui Dumnezeu, sihaștrii iubitori de rugăciune, domnii care au apărat credința ortodoxă și au zidit biserici spre lauda Domnului, cum au fost Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Neagoe și Matei Basarab și alții. Aici sînt pomenite mamele care au născut copii mulți și i-au crescut în frică de Dumnezeu, mamele care au murit în timpul nașterii, dîndu-și viața pentru fiii lor, fecioarele care și-au păzit curat trupul și sufletul pentru mirele Hristos. Apoi săracii care mor de foame, creștinii care fac milostenie multă, copiii orfani de părinți care sînt credincioși, creștinii care îngrijesc de bolnavi și mai ales bolnavii care rabdă suferința trupească și sufletească cu nădejde și fără cîrtire. Aici sînt și sufletele copiilor de curînd botezați care mor în mir, cei ce mor de tineri în feciorie și credință, văduvele cinstite, bătrînii evlavioși și creștinii smeriți care au lacrimi la rugăciune, ale căror nevoințe le știe singur Dumnezeu.

Iubiți credincioși,

În cetele tuturor sfinților amintite astăzi sînt, desigur, și numeroși sfinți, cuvioși și drepți din neamul nostru românesc. Acest popor creștin de aproape două mii de ani, cu o frumoasă tradiție evanghelică ortodoxă, cu o viață monahală atît de veche și renumită, cu creștini atît de blînzi, evlavioși și smeriți, nu putea să nu nască sfinți, să nu aibă sfinți și drepți

în împărăția lui Dumnezeu. Unii dintre sfinții români mai cunoscuți sînt cinstiți cu zile de sărbătoare, cu biserici, cu icoane și slujbe în numele lor, cum sînt: Sfîntul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava, Cuvioasa Paraschiva, Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica, Sfîntul Dimitrie cel Nou, Sfînta Filoteia de la Argeș și Cuvioșii Grigore Decapolitul și Nicodim de la Tismana.

Dar cea mai mare parte dintre ei rămîn necunoscuți credincioșilor noștri. Pe unii dintre ei îi cunoaștem din cărți și documente vechi, pe alții îi pomenește tradiția poporului, despre alții ne spun bătrînii, iar pe unii din zilele noastre i-am văzut cu ochii noștri. Atît măcar să știm că puține biserici și țări creștine au dat cuvioși și drepți de-a lungul secolelor cum au dat românii, dar Biserica noastră nu i-a trecut oficial, în rîndul sfinților, adică nu i-a canonizat, ci i-a cinstit așa, în mod discret că și sfinții noștri au trăit în smerenie și n-au dorit să fie știuți de oameni.

Să vă amintim aici pe scurt cîțiva dintre sfinții noștrii martiri, ierarhi, cuvioși și drepți care sînt numărați în cetele sfinților din cer și se roagă înaintea Prea Sfintei Treimi pentru noi.

Sfinții ierarhi și martiri daco-romani mai renumiți din secolele IV—VI în Sciția Mică, Dobrogea de astăzi, au fost următorii: Efrem, Tit, Gordian, Bretanion, Gherontie, Teotim I Scitul, Teotim II, Timotei, Ioan, Alexandru și alții, toți episcopi de Tomis-Constanța. Tot în această epocă Dobrogea a dat și cîțiva sfinți teologi și cuvioși vestiți, precum: Ioan Casian, Eutihie, Gherman, Dionisie cel Mic, care a făcut calendarul creștin, Ioan Maxențiu și alții.

La gurile Dunării avem patru sfinți martiri descoperiți într-o criptă în 1971 la Niculițel, anume: Atalos, Filip, Zotic și Camasie care au fost tăiați cu sabia aici, la începutul secolului IV. Moaștele lor se află azi la mînăstirea Cocoș. În sinaxarele bisericești din secolele III-IV sînt amintiți alți peste 60 de martiri în Dobrogea și de-a lungul Dunării, dintre care amintim cîteva nume: Dasius, Chiril, Valerian, Ieraclie, Ermil, Stratonie, Epictet, Astion și alții.

La nordul Dunării au fost doi martiri renumiți, Sfinții Nichita și Sava, care au fost tăiați pentru Hristos de goți în ținutul Buzăului, la anul 372.

Cuvioși sihaștri nevoitori în peșteri și colibe prin păduri și munți au fost foarte mulți, dar numele și viața lor au rămas ascunse în Hristos. Iată cîțiva sfinți sihaștri mai vestiți din Carpați: Sfîntul Daniil Sihastru de la Putna, duhovnicul lui Ștefan cel Mare, Sfîntul Vasile de la Moldovița și Sfîntul Leontie, episcop de Rădăuți, nevoitori în nordul Moldovei în secolele XIV—XV.

În munții Buzăului amintim pe cuvioșii Agaton, Iosif și Dionisie, din secolul XIV. Apoi cuvioșii Inochentie și Eustahie de la Probota, Agapie, Rafail, Partenie, Eufrosin și Serghie de la Agapia, în secolele XVI—XVII; Sfînta Teodora de la Sihla, în secolul XVIII; Cuviosul Ghelasie de la Rîmeț, în secolul XVI și Ioan de la Prislop secolul XVII.

În secolul XVII au fost și alți sihaștri sfinți, precum Chiriac de la Bisericani, care a stat 60 de ani cu trupul gol în peșteră; Chiriac de la Tazlău, Neofit și Meletie de la Cozia, Daniil și Misail de la Turnu, Ioanichie de la Muscel, toți nevoitori în peșteri.

În secolele XVIII și XIX vă amintim pe cuvioșii Paisie, mare stareț de la Neamț, Vasile de la Poiana Mărului, Onufrie de la Vorona, Gheorghe, mare stareț la Cernica († 1806) și Sfîntul Calinic de la Cernica († 1868). Apoi Irinarh Roset de la Horaița, care a făcut o mînăstire pe muntele Tabor († 1859), Sfîntul Antipa de la Calopodești († 1882), nevoitor în Muntele Athos și la mînăstirea Valaam și Cuviosul Iosif Pustnicul, mare sihastru și duhovnic la mînăstirea Văratec († 1828).

În secolul nostru vă amintesc de cel mai nou sfînt român, anume Cuviosul Ioan Iacob numit și „Ioan cel Nou Românul". Era de loc din județul Botoșani și cu metania de la Mînăstirea Neamț. A fost mulți ani sihastru în pustiul Iordanului și apoi într-o peșteră din pustiul Hozeva, unde se mută la Domnul în 1960. În anul 1980 este aflat întreg în mormînt și este cinstit de toți ca sfînt. Moaștele lui se păstrează în biserica mînăstirii Sf. Gheorghe Hozevitul de la Ierihon. Amintim și de cuviosul Ieremia Valahul din Moldova, nevoitor la o mînăstire din Italia în secolul XVII și alți cuvioși din Mînăstirea Neamț, din secolele XIV—XV.

Iubiți credincioși,

V-am spus pe scurt cîteva cuvinte despre sfinții Bisericii Ortodoxe în general și v-am amintit aici și despre sfinții români cei mai cunoscuți.

De încheiere să știm că sfinții sînt creștini desăvîrșiți, bărbați plini de harul Sfîntului Duh. Ei se numesc „prietenii lui Dumnezeu" și petrec în cer împreună cu îngerii, lăudînd neîncetat pe Creatorul și se roagă pentru mîntuirea sufletelor noastre.

Ca fii ai lui Dumnezeu după har și fii ai Bisericii lui Hristos, prin Botez sîntem datori să cinstim pe sfinți și să le urmăm credința, faptele și viața, după putere. Apoi, împreună cu ei, să apărăm dreapta credință, să lepădăm tot păcatul care ne stăpînește, și să lăudăm în veci pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfînt, Treimea cea de o ființă și nedespărțită. Amin!

III

CUVINTE DE ÎNVĂŢĂTURĂ

DE LA

SFINŢII PĂRINŢI

CU
ADUN

CUV

Episcopul
răspuns înaintea
treaptă mai înal
și de sprijinirea
Pentru că
torie, tot așa și
ne va cere socot
pe cei povățuiți
necazuri, să hră
Dumnezeu să o
a luat apostolesc
Deci să nu
dregătoria. Pent
însă să vă întăriț
toriei voastre ca

---

* Aceste cu
Bălan.

CUVINTE DE ÎNVĂŢĂTURĂ ADUNATE DE LA SFINŢII PĂRINŢI DE FOLOS SUFLETESC*

A.

CUM SE CADE SĂ FIE EPISCOPII ŞI PREOŢII

1. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur cum că sînt datori episcopii să se îngrijească de mîntuirea turmei lor

Episcopul care nu se îngrijește de cei stăpîniți și de mîntuirea lor nu va avea răspuns înaintea lui Dumnezeu, nici izbăvire de osîndă. Pentru că pe cît se urcă la o treaptă mai înaltă, cu atît mai mult decît toți va fi întrebat, atît de învățătură, cît și de sprijinirea săracilor.

Pentru că precum un stăpîn întreabă pe supușii săi de argintul dat pentru negustorie, tot așa și Dumnezeu care ne-a încredințat nouă învățătura Sfintei Scripturi, ne va cere socoteală pentru dînsa. Episcopul sau preotul cel neiscusit duce la pierzare pe cei povățuiți de el. Cel ce nu caută în toate zilele ca să mîngîie pe cei ce sînt în necazuri, să hrănească pe cei flămînzi, să izbăvească pe cei asupriți, și Biserica lui Dumnezeu să o conducă fără cîrtire, acela nu este învățător, ci muncitor; pentru că a luat apostolescul scaun, nu spre zidire, ci spre mîndrie.

Deci să nu socotiți, o, episcopilor și preoților, că spre hrană și băutură ați luat dregătoria. Pentru că lucrul acesta este mai cu osteneală decît toate celelalte. Se cade însă să vă întăriți cei ce povățuiți sufletele spre Hristos și să împliniți ostenelile dregătoriei voastre ca și cum ați merge la odihnă.

Prolog — 4 iulie.

---

* Aceste cuvinte ale Sfinților Părinți au fost alese și diortosite de Ieromonahul Ioanichie Bălan.

2. Cuvînt al lui Cozma prezbiterul către episcopii și preoții care păstoresc turma lui Hristos

Să nu îngropați talantul în mîncări, nici să ascundeți mărgăritarul Domnului în beții. Pentru că, dacă slujitorul acela care a luat un argint, deși nu l-a pierdut, ci l-a adus Domnului, zicînd: „M-am temut de Tine că ești aspru; seceri de unde n-ai semănat și aduni de unde n-ai risipit; astfel, ducîndu-mă, am ascuns argintul Tău și iată ai ceea ce-i al Tău." — oare ce fel de răspuns a auzit? Sau ce fel de plată a luat? „Slugă rea, i-a zis Stăpînul, ai știut cum că secer de unde n-am semănat și adun de unde n-am risipit? Deci pentru ce n-ai dat argintul Meu la schimbători și venind Eu aș fi luat ce este al Meu cu dobîndă?" Apoi a zis Stăpînul slujitorilor Săi: „Aruncați-l în gheena focului!"

Auziți, păstorilor acest răspuns înfricoșat? Dacă nepierzînd argintul Domnului, ci l-a adus Stăpînului Său în basma curată și totuși a fost muncit atît de mult, apoi cu cît mai mult vor fi munciți cei ce au luat doi sau trei arginți, dacă nu-i vor păzi, ci îi îngropa prin lene, îndoit și întreit vor fi munciți. Ascultați pe Petru mai marele apostolilor că vă învață pe voi, zicînd: *„Păstești turma dată vouă de Dumnezeu, cercetîndu-o nu cu sila, ci de voie. Nici cu plată, ci cu dragoste. Nu ca și cum ați stăpîni-o cu putere, ci făcîndu-vă exemplu turmei, ca să vă arătați credincioși Începătorului păstorilor și să luați cununa cea nevestejită a slavei."*

Prolog — 21 ianuarie

3. Cuvînt al Sfîntului Antioh, pentru curățirea păcatelor

Se cuvine curățitorului, adică preotului, să se roage lui Dumnezeu mai întîi pentru sine și după aceea pentru oameni, după porunca Domnului care zice: *„Curăță mai întîi partea cea dinăuntru a paharului și a vasului și apoi pe cea dinafară"*. Cum va putea cineva să facă rugăciune pentru popor dacă nu va face mai întîi pentru sine? Căci a zis Moisi lui Aaron, fratele său: „Să aduci jertfă și să te rogi mai întîi pentru tine și pentru casa ta, apoi să aduci daruri pentru toți oamenii și să te rogi pentru ei".

La fel și preotul, după ce se va curăți mai întîi pe sine, atunci îi va fi primită rugăciunea pentru popor. La fel și Ezechim zice pentru preot: *„Preoții să nu bea vin înainte de a intra în altar, încă nici după ieșire. . ."*

Prolog — 20 februarie

4. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur, către preoți

Datoria preotului este să poarte grijă pentru popor. Mai întîi să facă rugăciune din tot sufletul pentru oameni. Apoi să-i scape de la moarte și să-și pună în vreme de ispite sufletul său pentru turma lui Hristos. Apoi este dator preotul să ajute pe cei asupriți, să mîngîie în întristare pe cei scîrbiți, și să nu țină mînie. Iar de va ține preotul mînie în toate zilele greșește, pentru că sufletul celui ce ține mînie nu aduce niciodată jertfă curată lui Dumnezeu, fiind răutate în inima lui.

Deci de nu se va împăca preotul cu aproapele și de nu-și va lepăda răutatea sa, să nu se apropie de Altar. Adu-ți aminte, preotule cum a poruncit Domnul, zicînd: *„De vei aduce darul tău la altar și-ți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, mergi mai întîi să te împaci cu fratele tău, apoi adu-ți darul tău”*. Deci să nu treci cu vederea porunca Domnului ca să nu fii osîndit.

Să nu te deprinzi cu înșelăciunea, adică pe unul să-l înalți, iar pe altul să-l cobori. Nici să cinstești pe cel bogat ca să te pună să ședzi mai sus; nici să treci cu vederea pe cel sărac care nu are de unde să-ți dea darul, ci la fel deopotrivă să-i ai pe toți. Iar clevetirile și vorbele rele să nu le primești îndată și să nu-i judeci pe oameni numai după auz; pentru că mulți clevetesc din zavistie, cu nedreptate. Iar dacă, după multă cercetare îl vei afla pe cel ce a greșit să nu-l mustri nici să-l descoperi înaintea tuturor, pînă vei afla timp potrivit; nici să te rușinezi de cineva pentru adevăr.

Preotul este dator să fie foarte blînd, și să ia aminte de turma sa și cu multă chibzuire să se îngrijească de mîntuirea tuturor. Iar de va afla pe vreun om păcătos, să nu-l alunge din biserică, ca să nu-l răpească pe el satana, și să-l tragă la sine. Că de-l va despărți preotul fără judecată și de-l va răpi satana, apoi nu se va depărta de la dînsul pînă nu-l va stăpîni de tot. De aceea nu se cade preotului să despartă de biserică sau să blesteme pe cineva.

Prolog — 27 mai

5. Cuvînt de învățătură pentru preoți al Sfîntului Ioan Gură de Aur

O, tu preotule, păstorule al oilor lui Hristos și înainte stătătorule la înfricoșata lui Masă, cel ce înalți rugăciuni la Dumnezeu pentru toți care sînt în biserica aceasta și pentru toată obștea credincioșilor, să te păzești de beție, căci îți întinează rugăciunile tale. Nici să nu-ți amesteci cuvintele tale cu cele ale oamenilor simpli, știind că ești împreună vorbitor cu Dumnezeu.

Să-ți păzești trupul tău curat, știind că ești mijlocitor înaintea lui Dumnezeu pentru frații tăi. Mersul tău să fie lin, căci stai la loc sfînt. Păzește-ți mîinile tale de toate necurățiile, căci cu ele împreună ridici trupul lui Hristos. Să ai smerenie și să nu gîndești că ești ceva, ca strigînd către Dumnezeu, să caute spre tine; căci Domnul caută spre cei smeriți.

Limba ta să-ți fie curată de osîndirea oricărui om, căci cu aceea slăvești pe Dumnezeu împreună cu îngerii. Ferește-te de tulburarea oamenilor, ca să ai mintea netulburată și să înalți rugăciune curată spre Dumnezeu. Să fii milostiv spre săraci, că cel milostiv va afla milă la Dumnezeu. Apropiindu-te de Sfîntul Altar, asemenea lui Moisi, să-ți scoți încălțămintea grijilor lumești și ale gîndurilor necurate din inima ta, că locul pe care stai este sfînt. Adu-ți aminte în sfintele tale rugăciuni de frații tăi, pînă la cel de pe urmă. Să nu faci rugăciunile tale amestecate, nici glasuri felurite în cîntare să folosești, căci acestea alungă smerenia.

Să citești cu stăruință viețile și învățăturile Sfinților Părinți înaintea fraților tăi, dar nu cu cuget înalt și dăscălește, ci să te smerești pe tine și să fii cu înțelepciune. Să nu-ți saturi pîntecele peste măsură ca nu prin lăcomie și poftă necurată să alungi pe Duhul Sfînt care se pogoară asupra Sfintelor Daruri. Cînd stai lîngă Sfîntul Jertfelnic, să nu privești adeseori înapoi, ci numai să ridici ochii cu evlavie spre unul Dumnezeu care locuiește în ceruri. Să faci pace și închinăciune chiar și înaintea celui mai

de pe urmă, ca cerînd de la toți binecuvîntare și rugăciune fără de osîndă să ridici mîinile cînd vei sta înaintea Sfîntului Altar.

Iarăși îți zic ție, o, slujitorule a lui Hristos, *ferește-te de băutură că ești serafim cu trupul și nu ți se cade ție să te grăbești la băutură. Păzește-te încă de iubirea de argint, de mîndrie, de osîndire, de iubirea de slavă, de mînie și de gîndurile desfrînării.* Pentru că acestea toate sînt afară de rînduiala îngerească, a căror nevoință primind, slujești Trupul lui Hristos, și împreună cu îngerii te amesteci.

De aceea, preotule, să fii înțelept și să înțelegi ce ești și pentru ce slujești, ca știind acestea, să slujești Domnului cu frică și cu dragoste, lepădînd toate obiceiurile și vorbele rele. Că, după ce ai primit slujba îngerească să o păstrezi cu frică, cu dragoste și evlavie, ca să locuiești în ceruri împreună cu îngerii în vecii vecilor cu Iisus Hristos, Domnul nostru.

Prolog — 25 noiembrie

6. Cuvînt al Sfîntului Grigore Dvoeslov, pentru îndemnare

A zis Sfîntul Grigore Dvoeslov: „Mai mare minune este propovăduirea cuvîntului, decît rugăciunea. Adică a ajuta cu cuvîntul de învățătură, a întoarce pe păcătos la pocăință, mai mult decît a învia morții. Pentru că prin înviere învie trupul și moare din nou, iar prin pocăință învie sufletul care viețuiește în veci. Să cunoști încă și din lucruri ce se grăiește cu adevărat. A înviat Dumnezeu pe Lazăr trupește, apoi ce-a făcut Lazăr? Despre aceasta a tăcut Sfînta Scriptură. A înviat Dumnezeu sufletul lui Pavel. Și ce a făcut sufletul lui Pavel? A făcut fapte multe cu învățăturile sale."

Prolog — 29 februarie

B.

CREDINCIOȘII SÎNT DATORI SĂ ASCULTE DE PREOȚI

7. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur pentru demnitatea preoției

Cei ce ascultă de episcopi, de preoți și de slujitorii bisericești, împreună cu aceștia, partea lor va fi cu Dumnezeu. Fără de episcop nimic să nu faci, că unde va fi prezent episcopul acolo va fi și mulțimea darurilor. Pentru că unde se numește Hristos, acolo se va aduna și sobornicească Biserică. Nu se cuvine fără arhiereu, nici a boteza, nici nunta a face, că bineplăcut este Domnului a cinsti pe arhiereu, că cel ce cinstește pe arhiereu, va fi cinstit de Dumnezeu. Iar a face ceva, adică slujbe, fără episcop, este necuviincios. Se cade credincioșilor a se supune preoților, ca cei ce sînt apostolii lui Hristos, prin nădejdea ce o avem ca să fim văzuți de dînșii. Se cuvine încă a ne supune și diaconilor, adică slujitorilor Tainelor lui Hristos, și întru toate a bineplăcea, după toată rînduiala. Pentru că nu slujesc bucatelor, nici băuturii, ci Bisericii lui Dumnezeu sînt slujitori. Deci se cuvine a păzi hotărîrea lor ca focul.

Așadar să cinstiți pe slujitorul (diaconul) Bisericii, ca pe un părinte; iar pe episcop, ca pe singur Hristos; iar pe preoți, ca pe cei de o cinste și împreună lucrători cu apostolii, că fără de dînșii nu se sfințește Biserica. Aceasta o mărturisește însusi păzitorul Legii: „*Toate cîte-ți va zice ție preotul, fă-le; nu te abate nici la stînga, nici la dreapta, din cele ce-ți spune.*" *Pentru că de va trece omul cu vederea cele spuse de preot și nu va asculta de el, este vrednic de moarte.*

Aceasta a spus-o și proorocul Maleahi: „Cuvintele din gura preotului să le păzești; înțelegerea și legea din gura lui să le cauți"; pentru că este vestitor al lui Dumnezeu Atotțiitorul. La fel și Pavel scrie așa către Timotei: „*Preoții care se ostenesc bine, de îndoită cinste să se învrednicească*". Iar Isaia zice: „*Și voi, preoții, vă veți numi slugile Domnului*". Iar Ieremia zice: „*Voi mări și voi adăpa sufletul preotului*". Pentru că se cade, iubiților, a cinsti pe preoți ca pe niște prieteni ai lui Dumnezeu, pe care i-a ales și i-a preamărit Domnul. Deci datori sînt oamenii să-și respecte îndatoririle către preoți.

Prolog — 10 martie

C.

CREDINCIOȘII NU TREBUIE SĂ JUDECE PE PREOȚI

8. Cuvînt de la Sfîntul Ioan Gură de Aur cum se cuvine a cinsti pe preoți

Ascultați pe Apostolul Pavel care spune: „*Supuneți-vă învățătorilor voștri și ascultați de ei, că aceia priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce au să dea seama în ziua judecății pentru voi*" (Evrei 13, 7). Pentru aceasta cu atît mai mult trebuie să-i cinstiți. Pentru că tu te îngrijești numai de ale tale, cum să-ți îndrepți mai bine viața, dar de sufletele altora nu ai grijă. Dar preotul, chiar dacă are o viață dreaptă, iar de tine nu va avea grijă și nu te va îndrepta bine, împreună cu cei răi se va osîndi.

De va avea credință și așezare nedreaptă, să nu-l ascultați. Iar dacă învață drept să nu te uiți la viața lui, ci să-i asculți învățătura lui. Să nu-i zici: „De ce mie îmi spune iar el nu face aceasta?"; Pentru că a învăța este misiunea preotului și a nu se lenevi, ci să vorbească către toți. Iar de nu va învăța va fi judecat.

Deci, dacă nu-l vei asculta, vei fi osîndit. Așa cum zice Domnul: „*Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; Iar cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă, și cel ce vă batjocorește pe voi, pe Mine mă batjocorește*" (Luca 10, 16). Nu, fraților! Nu se cuvine oilor ca să batjocorească pe păstor pentru că acesta aduce slujbe lui Dumnezeu în toate zilele pentru tine și pentru toți frații tăi. Dimineața și seara se roagă preoții lui Dumnezeu, în biserică și în afară de biserică, umblînd cu crucea și rugîndu-se pentru tine.

Deci, pe toate acestea ascultîndu-le, întotdeauna să-l cinstiți ca pe un părinte. De vei zice că preotul este nevrednic și rău ce folos ai? Că dacă se va ruga pentru tine către Dumnezeu un preot bun, ce-ți va folosi dacă tu ești rău și necredincios? Chiar de-ar fi nevrednic, ce te vatămă pe tine nevrednicia lui, dacă tu ești bun și credincios? Că tot darul vine de la Dumnezeu. *Pentru că preotul numai cît își deschide gura pentru rugăciune, și toate le săvîrșește Dumnezeu*.

Prolog — 4 februarie și 1 iunie

9. Cuvînt al Sfîntului Atanasie, Egumenul Muntelui Sinai, pentru a nu osîndi pe nimeni și mai ales pe preot

Vă rog, fraților, să nu osîndim pe nimeni și mai ales pe preot, ca să ne învrednicim a primi iertare de păcate. Căci tu vezi pe cineva greșind, însă nu știi cu ce fel de fapte își petrece viața. Tîlharul ce a fost răstignit împreună cu Hristos, ucigaș de oameni fiind, iar Iuda ucenic a lui Hristos și apostol fiind, din cei mai de cinste, în puțin timp, amîndoi s-au schimbat; tîlharul a intrat în împărăția lui Dumnezeu, iar apostolul în osînda iadului.

Pentru aceea nu se cade să osîndim pe om, chiar dacă este păcătos, că este fratele tău. De unde știi tu faptele lui cele bune sau pe cele rele? Pentru că mulți au greșit de multe ori la arătare, dar în taină s-au pocăit din toată inima. Noi am văzut greșelile lor, dar pocăința și întoarcerea lor n-am cunoscut.

Cu atît mai mult pe preotul lui Dumnezeu, pentru greșelile lui cele ascunse sau văzute, despre care ai auzit, să nu-l judeci nici să zici: „Este păcătos și se apropie de Sfintele Taine, de aceea nu va veni harul Sfîntului Duh" Să nu cugeți acestea. Că unul este Judecătorul și știitorul celor ascunse. Mai întîi să te cunoști pe tine, pentru că mai cinstit este preotul și lasă dreptul de a judeca lui Dumnezeu. Dacă a greșit preotul, în poruncile cele dumnezeiești a greșit. Iar tu nu ești judecătorul altuia.

Ce vei zice? „Oare, nu este preotul supus legilor și canoanelor bisericești?" Așa este. Dar să nu fie judecat de tine, ci de Dumnezeu și de mai marii lui. De ce judeci pe păstorul tău, oaie fiind? De ce răpești ca fariseii judecata lui Dumnezeu, judecînd rînduiala preoțească? de vreme ce nu ți-a dat nici nu ți-a încredințat Dumnezeu acest lucru. De aceea te rog să nu judeci pe nimeni, mai ales pe preot. Să te apropii cu frică mare, cu pocăință adevărată și cu credință de dumnezeieștile Taine. De cele sfinte astfel să te împărtășești, înger în trup de ar fi cel ce săvîrșește Sfînta Liturghie, iar tu fiind nevrednic de te vei împărtăși nicidecum nu te vei curăți de păcate. Precum zice Scriptura: Iuda primind de la Mîntuitorul Hristos pîinea, nevrednic fiind, îndată a intrat satana în el. De aceasta să ne izbăvească Domnul Dumnezeu.

Prolog — 5 aprilie

10. Cuvînt din Pateric despre un preot care era înainte văzător

Spuneau Sfinții Părinți așa: că într-un schit, cînd slujea preotul în biserică, se pogora Sfîntul Duh în chip de porumbel, în timpul Sfintei Liturghii și nimenea nu-L vedea în afară de clerici.

Într-o zi un frate a cerut cuvinte de folos diaconului, dar acesta nu i-a dat. În vremea Sfintei Liturghii nu s-a pogorît porumbelul după obicei. De aceea preotul a zis către diacon: „Ce s-a întîmplat, că ori eu am greșit, ori tu. Depărtează-te dar puțin și de se va pogorî porumbelul după obicei se va înțelege că pentru tine nu s-a pogorît Sfîntul Duh".

Depărtîndu-se diaconul, îndată s-a pogorît Sfîntul Duh în chip de porumbel. După Sfînta Liturghie a zis preotul către diacon: „Spune-mi ce-ai făcut?" Iar el mărturisindu-se a zis: „Nu mă știu vinovat cu alt lucru sau faptă decît că atunci cînd veneam la biserică m-a ajuns un frate și mi-a cerut cuvinte de folos, iar eu i-am răspuns că

nu am timp." I-a răspuns preotul: „Pentru tine, așadar, nu s-a pogorît Sfîntul Duh, fiindcă fratele a primit mîhnire din cauza ta." După aceasta a mers diaconul la acel frate și s-au împăcat, pocăindu-se.

Prolog — 14 decembrie și Pateric

11. Învățătură de îndemn la biserică

Sîrguiți-vă fraților a vă îndemna unul pe altul la biserică. Lăsați lucrul mîinilor voastre și vă suiți în cerul cel mai de sus. Pentru că biserica este cer pămîntesc unde îngerii nevăzuți slăvesc pe Dumnezeu împreună cu oamenii. Sfîntul Altar să-l înțelegi ca fiind locașul lui Dumnezeu; iar Sfînta Masă, scaun al Sfintei Treimi, din care se dă drept mîncare, Trupul Fiului lui Dumnezeu și Sfîntul lui Sînge, care curățește sufletele noastre. Pentru că însuși Domnul zice: „*Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, viu va fi în veci*" (Ioan 6, 54). De aceea pentru viața veșnică să ne ostenim mergînd la Sfînta Biserică ca împreună cu proorocul să cîntăm: „*Veselitu-m-am de cei ce mi-au zis mie: În casa Domnului vom merge*" (Ps. 121, 1). Și iar: „*Deschide-ți-mi mie porțile dreptății, intrînd în ele voi lăuda pe Domnul* (Ps. 117, 19). Și așa vei auzi: „*Fericiți sînt cei ce locuiesc în casa Ta; în vecii vecilor te vor lăuda*" (Ps. 83, 5). Pentru că zice: „*În biserici binecuvîntați pe Dumnezeu...*" (Ps. 67, 27). Așadar este un semn al bunei credințe, ca totdeauna să mergem la biserică, ca prin rugăciunile noastre să se milostivească Dumnezeu spre noi. Pentru că singur Domnul a zis: „*Cereți și vi se va da, bateți și vi se va deschide*" (Matei 7, 7). Dumnezeu poruncește oamenilor ca să meargă la biserică ca la un liman liniștit și ca la o alinare de grijile lumești, să vină ca să se lepede de toată nedreptatea: mînia, zavistia, clevetirea, mîndria, ura și pomenirea de rău. Așa va primi Dumnezeu rugăciunea ta ca o mamă pe fiii săi, și-ți va da ție toate cererile inimii tale după trebuință.

Prolog — 7 iulie

12. Cuvînt pentru doi vecini

Erau doi cismari. Unul avea copii mulți, femeie, tată și mamă și mergea la biserică în fiecare duminică. Și toate-i mergeau bine. Altul nu mergea la biserică, ci lucra și duminica, de aceea nu putea să se conducă nici pe sine. De aceea invidiindu-l pe fratele său care îi era nesuferit, i-a zis cu mînie: „De unde și cum te-ai îmbogățit? Pentru că eu muncesc mai mult decît tine și cu toate acestea am sărăcit". Însă fratele său, ca să-l facă și pe el să meargă la biserică i-a zis: „Iată eu merg întotdeauna la biserică și mergînd aflu aur aruncat pe cale; și de atunci, cîte puțin, m-am îmbogățit. Dacă vei vrea ca să mergem împreună, orice vom găsi vom împărți în jumătate". Iar acela crezînd, a început a merge după dînsul. Și mergînd el la biserică totdeauna l-a binecuvîntat Dumnezeu și s-a îmbogățit. După aceea i-a zis bunul său frate: „Oare știi frate cît de mult ți-a folosit un cuvînt de îndemn pentru Dumnezeu și averea ta? Să mă crezi pe mine că nimic n-am găsit pe cale pentru că ți se părea că eu după aur umblu. Dar pentru că Dumnezeu a zis: „*Căutați mai întîi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă*", pentru aceea ți-am vorbit ție. Deci, chiar de am și mințit, iată că n-am greșit, fiindcă tu te-ai îmbogățit..."

Prolog — 11 iulie

13. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur despre felul cum se cuvine să stăm în biserică

Ce alt lucru ar fi mai înfricoșat decît acesta? Biserica este cer. La început casele credincioșilor au fost biserici, iar acum biserica este mai defăimată decît o casă, pentru că într-o casă este o bună rînduială, dar în biserică de multe ori este mai mare zarvă și tulburare. Cu nimic uneori nu se deosebește de circiumă. Atîta rîs și neorînduială se face, parcă ar fi în piață. Să nu socotiți că biserica este altceva decît casa de rugăciune, așa cum a zis Mîntuitorul: „*Casa Tatălui meu, casă de rugăciuni se va chema. iar voi o faceți peșteră de tîlhari.*" (Matei 21, 13).

Uneori biserica cu nimic nu se deosebește de iarmaroc și de prăvălia schimbătorilor de bani. Pentru că adunîndu-se femeile în biserică, se împodobesc ca să înșele pe cei slabi. Că dacă voiește cineva să greșească cu ochii, nu găsește un alt loc decît Biserica. Dacă voiește cineva să se certe, își găsește locul tot în biserică.

Dar noi în toate zilele ne mîhnim și ne îngrijim ca să cîștigați mergînd la biserică folosul cel bun. Dar voi spre sminteală și spre păcate vă adunați, de păcatele voastre nu vă îngrijiți și mai mult decît atît și pe cei blînzi îi smintiți. În biserică se cuvine a se auzi un singur glas, așa după cum este un singur Trup al lui Hristos și o singură lucrare. Să stăm în Sfînta Biserică și să ascultăm cu frică cele ce se citesc.

Prolog — 7 februarie

14. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur

„Prietenilor și fraților s-ar cădea ca din zi în zi mai mult popor să se adune la biserică, la ascultarea dumnezeieștii Liturghii; iar acum mai puțini ați venit. Dacă aș fi grăit eu de la mine, ați fi făcut bine nevenind, însă eu vă arăt vouă voia lui Dumnezeu, pe care de o veți împlini vă veți mîntui.

Așa cum cineva aduce o scrisoare împărătească la cetățenii cei de sub împărat, iar aceia nu cercetează viața celui ce a adus-o de este bună sau rea, de este acel om drept sau păcătos; ci pe cele ce se citesc toți le ascultă cu luare aminte, cu atît mai mult se cade în biserică să ascultăm fără ceartă învățătura preotului care este trimisul Împăratului ceresc.

De aceea vă rog pe voi cei care veniți la biserică să învățați pe cei leneși să vină la dumnezeieștile slujbe. Pentru că voi ați gustat din dulceața învățăturilor, iar aceștia nicidecum. Dacă cineva va schimba pe un leneș făcîndu-l plăcut lui Dumnezeu, mare plată va lua de la El. Deci veniți fraților, ascultați această învățătură sfîntă care este spre mîntuirea sufletelor voastre de va fi împlinită. Dar nefăcînd-o osîndiți veți fi, pentru că n-ați ascultat pe cela ce v-a învățat. N-ați mers atîta cale să ajungeți la biserică, precum a mers împărăteasa Etiopiei ca să audă înțelepciunea lui Solomon. (3. Regi 10, 1). „*Și iată aici este mai mult decît Solomon*" (Matei 12, 42), este *Însuși Mîntuitorul Hristos*. Nici pe cale lungă nu vă osteniți pentru a ajunge la biserică, nici pe mare nu călătoriți, nici bogății nu cheltuiți, nici nu vă îmbolnăviți.

Biserica este adăpostirea tuturor celor ce intră în ea. Dacă ești drept, intră în ea ca să nu-ți pierzi dreptatea. Dacă ești păcătos, să mergi la biserică pentru a te mîntui.

Să-ți aduci aminte frate de cei chemați la cina cea împărătească și nu au mers. Unul a zis: „*Țarină am cumpărat și am nevoie să ies ca s-o văd; te rog iartă-mă. Altul*

a zis: cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc; te rog iartă-mă. Al treilea a zis: femeie mi-am luat și de aceea nu pot veni" (Luca 14, 18, 20). Tot așa și voi nu puteți să închinați lui Dumnezeu nici măcar un ceas. Ce greutate îți este, ca după ce vei asculta Sfînta Liturghie, apoi să te duci la ale tale? Oare dacă aș fi împărțit în toate zilele aur, argint sau alte bunătăți, n-ați fi venit singuri și nechemați? În biserică totdeauna cuvintele lui Dumnezeu le împărtășesc, cele ce sînt mai bune decît aurul și argintul și mai scumpe decît pietrele de mult preț și mai dulci decît mierea, iar voi vă lipsiți de toate acestea pentru că nu veniți totdeauna la biserică. . ."

Prolog — 24 aprilie

15. Cuvînt pentru rugăciune

„Cînd Biserica lui Dumnezeu te cheamă la rugăciune, să lași toate lucrurile cele pămîntești și să te sui la cerul cel duhovnicesc, care este biserică. Să mergi la sufleteasca hrană, ca Petru și Ioan la Mormîntul Domnului (Ioan 20, 4). Iar după ce vei merge la sfînta biserică să te gîndești dacă ai supărat pe cineva, apoi să te sîrguiești să alungi ceața mîniei și astfel va străluci în sufletul tău frumusețea rugăciunii ca soarele. Să nu zici: „Mult am greșit și fără de lege am făcut și nu sînt vrednic să cad înaintea Domnului". Nu te deznădăjdui, ci mai degrabă sîrguiește-te ca de acum să nu mai greșești. Astfel cu puterea mult milostivului Dumnezeu nu te vei rușina. *De voiești ca să te pocăiești cu adevărat, să o arăți prin fapte. Dacă te căiești pentru mîndrie, arată-te smerit; dacă te căiești de beție, arata-te înfrînat; dacă te căiești de desfrînare, arată-te cu viață curată. Pentru că zice:* „*Ferește-te de rău și fă bine*" (Ps. 33, 13).

Să cinstești pe preoții lui Hristos propovăduitorii Cinei Lui celei de Taină, și pe învățătorii bisericești. Episcopilor și păstorilor turmei Lui capul să ți-l pleci și să cazi la picioarele lor cerîndu-le binecuvîntare. Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din tot sufletul, ca frica Lui să vină în inima ta. Să fii drept și blînd și smerit, supus, cu privirea plecată în jos, iar cu mintea înălțată la cele de sus. Să fii umilit spre Dumnezeu și cinstitor de oameni. Celui mîhnit mîngîietor și răbdător să fii întru necazuri; cu săracii îndurat și milostiv; hrănitor și primitor de străini, neiubitor de slavă, neiubitor de bani, de Dumnezeu temător ca înaintea împăratului; în răspunsuri blînd; adesea rugător către Dumnezeu și ostenitor cu bună măsură; neosîndind pe nici un om; ajutător al celor necăjiți și nefățarnici.

Așa vei fi fiu al Evangheliei și fiu al învierii și moștenitor al vieții ce va să fie. Amin."

Prolog — 15 iulie

16. Cel ce se roagă în biserică este mai bine ascultat decît cel ce se roagă acasă

„Poate zice cineva din voi: Eu pot să mă rog și acasă, ce nevoie am să merg la biserică? Acestuia îi răspundem cu cuvîntul dumnezeiescului Ioan Hrisostom și-i zicem: „Te amăgești și rîzi de tine, omule, oricine ai fi tu care zici aceasta. Într-adevăr, poți să te rogi și în casa ta, dar rugăciunea cea din casă, nu are puterea celei din biserică, în care este atîta mulțime de preoți, dascăli și creștini, care trimit împreună rugăciunile lor unite la Dumnezeu cu o mare putere a dragostei, înțelegerii prin rugăciunile preoților.

Iată cum ne vorbește Sfîntul Ioan Hrisostom: Te amăgești pe tine omule! că te poți ruga acasă, însă nu te rogi ca în biserică. Acolo unde este atîta mulțime de părinți, acolo unde este strigarea tuturor, toți trimit rugăciuni către Dumnezeu. Tu nu ești ascultat cînt te rogi către stăpînul singur, ca atunci cînt te rogi cu frații tăi. Aici în biserică găsim unirea rugăciunilor, comuniunea și legătura dragostei care împodobesc rugăciunile preoților. Că pentru aceasta stau în biserică preoții. Deoarece rugăciunile mulțimii sînt slabe, ele se prind de ale preoților și se înalță cu acestea la ceruri."

Pentru aceasta și dumnezeiescul David obișnuia a se ruga și a lăuda pe Dumnezeu în biserici. De aceea adesea zicea: „*În adunări bine te voi cuvînta Doamne...*" (Ps. 25, 12). Și iar: „*În mijlocul adunării te voi lăuda*" (Ps. 21, 23). Dar și pe alții îi îndemna ca să se roage în biserici zicînd: „*În adunări binecuvîntați pe Dumnezeu*" (Ps. 7, 28); „*Închinați-vă Domnului în curtea cea sfîntă a Lui*" (Ps. 28, 2).

Hristoitia — p. 471.

17. Învățătura Sfîntului Ioan Gură de Aur pentru a ști cum să facem Sf. Cruce

„Mulți din cei fără de socoteală fac semnul sfintei Cruci fluturînd mîna, dar în deșert se ostenesc pentru că ceea ce fac ei nu închipuie Sfînta Cruce și de aceea mai mult se bucură diavolii de îngîmfarea lor. Dacă cineva își face crucea dreaptă, avînd împreunate cele trei degete ale mîinii drepte și punînd mîna sa în frunte, apoi la piept, la umărul drept, și apoi la cel stîng, — atunci îngerul văzînd aceasta se bucură de adevărata închipuire a Sfintei Cruci pe fețele noastre și scrie pe cei ce intră în biserică cu frică și cu credință."

Hristoitia — p. 583.

18. Cuvînt din Pateric pentru Avva Pavel cel simplu

Fericitul Pavel cel simplu, ucenicul Sfîntului Antonie, a povestit părinților un lucru ca acesta: „Odată mergînd la o mînăstire pentru cercetarea și folosul fraților, după obișnuita sfătuire între ei, au intrat în sfînta biserică ca să săvîrșească sfintele slujbe. Iar fericitul Pavel, lua aminte la fiecare din cei ce intrau în biserică, privind cugetele lor. Avea pe lîngă altele și acest dar de la Dumnezeu, ca să vadă pe fiecare cum este la suflet, așa cum vedem noi fețele unii altora.

Și intrînd toți cu fețele luminate și văzînd pe îngerul fiecăruia bucurîndu-se, însă pe unul din ei l-a văzut negru și întunecat la tot trupul și diavolul ținîndu-l de amîndouă părțile și trăgîndu-l spre el ca de un căpăstru, iar pe îngerul său păzitor posomorît și întristat departe fiind mergea după el. Sfîntul Pavel lăcrimînd și bătîndu-se în piept, ședea înaintea bisericii plîngînd tare pentru cel ce i s-a arătat lui așa. Cei ce l-au văzut pe sfîntul plîngînd, îl întrebau rugîndu-l să le spună pentru ce plînge ca nu cumva să fie deznădăjduit. Îl rugau ca să intre și la slujbă cu ei, iar Pavel lepădîndu-se de aceasta ședea afară tăcînd, dar plîngînd în inimă pe cel ce i s-a arătat așa lui. După puțin, terminîndu-se slujba fericitul Pavel lua aminte la fiecare ce ieșea din biserică, știind bine cum au intrat. Vede pe bărbatul acela care avea mai înainte tot

trupul negru și întunecat, că iese din biserică luminat la față, alb la trup, iar pe diavoli departe de el, mergînd după el, iar pe sfîntul înger aproape de el urmîndu-i și bucurîndu-se de el. Sfîntul Pavel săltînd de bucurie striga zicînd: „O, nespusă iubire de oameni a lui Dumnezeu! O, îndurările lui cele dumnezeiești și bunătatea lui cea fără de măsură!" Apoi alergînd și suindu-se pe o treaptă înaltă striga cu mare glas: „*Veniți și vedeți pe cel ce voiește ca toți oamenii să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină*" (1 Tim. 2, 4).

Deci toți alergau și ascultau cuvintele lui, iar sfîntul Pavel ruga pe acel bărbat să spună pricina pentru care i-a dăruit Dumnezeu așa de repede această schimbare. El fiind vădit de sfîntul, mărturisea: „Eu sînt om păcătos și de multă vreme zăceam în desfrînare pînă acum, iar acum întrînd în sfînta biserică, am auzit pe sfîntul proorocul Isaia citindu-se, mai bine zis, pe Dumnezeu vorbind prin el: „*Spălați-vă și vă curățiți, scoateți vicleșugurile din inimile voastre și de vor fi păcatele voastre multe și întunecate, ca zăpada le voi albi...*" (Isaia 1, 16—20).

Eu acestea auzindu-le, de cuvîntul proorocului umilindu-mă la suflet, și suspinînd din adîncul inimii ziceam: „Tu, Dumnezeule Cel ce ai venit în lume să mîntuiești pe cei păcătoși. Cel ce ai făgăduit prin proorocul tău acestea, împlinește-le și mie păcătosului și nevrednicului că iată de acum îți făgăduiesc și din inimă mărturisesc ție, că nu voi mai face acestea, și mă lepăd de toată fărădelegea slujindu-Ți cu conștiință curată. De astăzi, o, Stăpîne, și din ceasul acesta primește-mă pe mine cel ce mă pocăiesc și cad înaintea Ta, depărtîndu-mă de tot păcatul! Cu aceste cuvinte am ieșit din biserică, hotărînd în sufletul meu să nu mai fac nici un rău înaintea lui Dumnezeu".

Și auzind toți acestea, strigau către Dumnezeu: „Cît s-au mărit lucrurile Tale Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut!".

Așadar, iubiților, cunoscînd din dumnezeieștile scripturi cîtă bunătate are Dumnezeu către cei ce aleargă la El, cu cuget curat și prin pocăință, și că primește bunătățile cele făgăduite, fără a pedepsi pe om pentru păcatele cele dinainte, să nu ne deznădăjduim niciodată de a noastră mîntuire. Că auzim pe Domnul zicînd: „*Viu sînt Eu, că nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu.*" (Iezechiel 18, 23—32)

Pateric — p. 203—206.
Prolog — 4 octombrie

19. Cuvînt despre puterea preoțească

În cetatea Laodiceea de lîngă muntele Eleonului la care am mers acum cinci ani, am auzit un lucru de neuitat de la bătrînii de acolo. Ziceau așa: Un preot oarecare, ce slujise acolo, murise de doi ani de zile. La acel preot a venit într-o noapte mai marele locului silindu-l pe el ca să se scoale și să-i boteze pe fiul său care trăgea să moară. Sculîndu-se preotul îndată a început a citi rugăciunile pentru botez. Dar pînă ce a pregătit apa și a gătit sfîntul untdelemn, a murit pruncul fără a fi botezat. Deci luîndu-l preotul, l-a pus înaintea cristelniței și a zis: „Ție, împreună slujitorului meu înger al lui Dumnezeu îți vorbesc, cu acea putere pe care a dat-o Hristos învățătorilor, de a lega și a dezlega toate cele de pe pămînt și din cer, să întorci sufletul pruncului în trup pînă ce-l voi boteza. Pentru că nu ai tu poruncă să-l iei pe el nebotezat. Pentru că știe Stăpînul meu și al tău, că nu m-am lenevit; ci cum m-am sculat, îndată am început rugăciunile luminării". Acestea grăind preotul către înger, s-a sculat pruncul

și după ce l-a botezat, iar a adormit în Domnul. Deci dacă față de îngeri are putere cuvîntul preotului, cu atît mai mult va avea către oameni.

Prolog — 17 iunie

20. Cuvînt pentru botezul unui copil de tătar și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu

În zilele împăratului Leon și Alexandru, un domn oarecare din Peloponez a luat un prunc tătar de neam și l-a dat preotului care slujea în biserica din casa sa, să-l învețe carte.

Cînd era de 12 ani, l-a întrebat stăpînul său: „Oare tătarii sînt creștini?" Și i-a răspuns: „Nu, stăpîne al meu, nu sînt creștini. Se pare că nici eu nu sînt botezat". I-a zis stăpînul lui: „Apoi cum te împărtășești, nefiind creștin? Eu socoteam că ești botezat, și pentru aceea n-am oprit pe preot ca să-ți dea făcătorul de viață Trup și Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos".

Deci i-a grăit copilul: „Eu, stăpîne, n-am știut. Așa cum vedeam pe alți copii împărtășindu-se, mă împărtășeam și eu". Auzind acestea stăpînul a chemat pe preot și i-a poruncit să-i boteze copilul. După ce l-a botezat, la sfîrșitul Sfintei Liturghii a venit copilul la stăpînul său ținînd o făclie aprinsă. Și i-a zis stăpînul: „Mergi de cheamă pe cel ce te-a botezat pe tine". Copilul mergînd a aflat pe preot potrivind Sfintele Daruri și întorcîndu-se a zis stăpînului său: „Nu mai este acum, stăpîne, cel ce m-a botezat pe mine". Și i-a zis stăpînul: „Cum de a ieșit așa de repede?" Și iar i-a zis copilului: „Mergi de cheamă pe cel ce te-a botezat pe tine". Mergînd iar copilul a găsit pe preot acoperind Sfintele Daruri. Întorcîndu-se a zis stăpînului său: „Nu mai este acum stăpîne, cel ce m-a botezat pe mine". Și a zis stăpînul: „Cum a ieșit așa de repede?" A zis iar copilului: „Mergi de-mi cheamă pe cel ce te-a botezat!" Mergînd copilul a văzut pe preot și a spus stăpînului său: „Nu este acolo cel ce m-a botezat!"

Deci s-a mirat stăpînul și a zis către sluga sa: Mergi de cheamă pe preot. Mergînd sluga l-a aflat pe el terminînd potrivirea Sfintelor Daruri și l-a chemat. După ce a venit, a zis stăpînul copilului botezat: „Cum de ai zis tu, că nu este acolo cel ce te-a botezat? Cine dar este acesta?" Copilul i-a zis: „Cu adevărat, stăpîne, nu m-a botezat pe mine acesta, că cel ce m-a botezat, avea fața ca un fulger și strălucea ca soarele și acela a făcut dumnezeiasca slujbă. Cînd slujea acel înfricoșat preot, acesta stătea afară înaintea bisericii, legat cu lanț de fier peste grumajii goi și peste mîini și picioare și-l ținea pe el doi (diavoli) veniți, foarte urîți și îngrozitori pînă ce a sfîrșit acel preot în chipul soarelui dumnezeiasca Liturghie! Și mai era el în biserică, cînd am venit eu la tine stăpîne și tu m-ai trimis să-l chem". Acestea auzind stăpînul s-a mirat și a fost cuprins de frică. Apoi luînd de mînă pe preot l-a dus în cămara sa și i-a zis: „Ce este aceasta pe care copilul o spune?" Preotul căzînd la picioarele stăpînului aceluia, cu lacrimi i-a zis: „De vreme ce Domnul Dumnezeul meu, n-a tăinuit de stăpînul meu cele despre mine, îi voi spune. Eu stăpîne cînd eram la locul meu vrăjmașul sufletelor noastre m-a împiedicat și am căzut în preacurvie. Înștiințîndu-se episcopul meu mi-a dat canon să nu mă mai ating de cele preoțești. Dar eu sărac fiind am venit aici, iar tu milostivindu-te de străinătatea și sărăcia mea, m-ai primit în casa ta. Eu ticălosul călcîndu-mi conștiința mea și canonul cel dumnezeiesc nepăzindu-l și veșnicele și înfricoșătoarele munci uitîndu-le, am slujit pînă astăzi. Pentru că Dumnezeu a descoperit cele despre mine, nu mai pot ca să mai slujesc cele preoțești."

Auzind acestea stăpînul i-a zis lui: „O, omule, mai de folos îți era ție să-ți cîștigi pîinea ta cerșind pentru viața aceasta vremelnică, decît să calci porunca lui Dumnezeu îndrăznind de a săvîrși cele neatinse și înfricoșate. Că zice dumnezeiescul apostol: „Îngerii doresc să privească", iar tu cum ai îndrăznit să le atingi nevrednic fiind? Însă pentru că Dumnezeu este iubitor de oameni și primește pe cei ce se pocăiesc cu adevărat, mergi la o mînăstire ca să plîngi pentru păcatele tale pînă la sfîrșitul vieții, ca astfel să fie milostiv Domnul iertîndu-ți păcatele tale. Eu socotesc că nu este alt păcat mai greu, decît acel al preotului care nevrednic fiind îndrăznește a sluji Sfintele Taine ale lui Dumnezeu." Acestea zicînd stăpînul, l-a slobozit pe el să meargă la o mînăstire.

Prolog — 5 ianuarie

21. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur pentru spovedanie

„Mărturisiți-vă păcatele voastre, pentru că prin spovedanie toate rănile cele sufletești se vindecă. Că și vătămarea trupească arătată la doctor se tămăduiește, iar boala cea tăinuită duce la moarte. Asemenea și păcatele cele tăinuite omoară trupul și sufletul și fac pe diavol să se bucure.

Mare bunătate este mărturisirea păcatelor, iar tăinuirea lor este mare bucurie pentru diavoli. Dacă cineva fiind amăgit de ei zice: „Astăzi îmi fac plăcerea mea, apoi mîine mă voi pocăi" se înșeală că nu știe dacă va mai ajunge ziua de mîine. Împăcîndu-se cu voia de a păcătui repede se pogoară în adîncul cel mai mare al păcatelor, unde fără veste este prins de moarte. Dacă este cineva învățat, iar diavolul îi trimite gînduri zicînd: „Singur tu îți știi gîndurile și ceea ce zice scriptura și Sfinții Părinți și de aceea vei ști să te îndrepți singur" să nu asculți asemenea gînduri și nu întîrzia a-ți mărturisi păcatele tale, ca să fii iertat și în veacul de acum și în cel viitor."

Prolog — 30 septembrie

22. Cuvînt pentru a ne mărturisi păcatele la preoți

Dacă vei afla un preot duhovnicesc și iscusit, care ar putea să te tămăduiască, fără rușine să te mărturisești lui, ca lui Dumnezeu și nu ca omului. Pentru că a zis Scriptura: „*Cel înțelept nu se rușinează de sufletul său*".

Pentru că este o rușine care aduce păcatul, dar și o rușine care îndepărtează păcatul. Să urmezi femeii celei din Samaria. Să ne rușinăm de păcatele noastre cînd le facem și să nu ne rușinăm a le mărturisi. Dacă ne vom rușina de a noastră mîntuire și nu vom descoperi la oameni păcatele noastre, în ziua cea înfricoșată înaintea întregii lumi se vor vădi păcatele noastre.

Prolog — 2 aprilie

23. Cuvînt al Sfîntului Atanasie Egumenul, pentru mărturisirea păcatelor la părinți cunoscători cu duhul și nu la cei neiscusiți

„Bine este cu adevărat și de folos ca să ne mărturisim păcatele la părinți duhovnici iscusiți, iar nu la cei simpli și neiscusiți. Ca nu cumva cu nefolositoarea lor dragoste

și cu porunca cea fără de iscusință, să asuprească cu canon nefolositor pe cel ce se pocăiește. Deci dacă vei afla un om duhovnicesc, care ar putea să te vindece, să nu te rușinezi a te mărturisi la el, ci ca lui Dumnezeu să o faci și nu ca unui om. Căci a zis unul din sfinți: „Cel înțelept în sufletul său nu se rușinează de căderea sa, nu se sfiește și nici nu se smintește a-și mărturisi păcatele sale". Iar Sfîntul Ioan Teologul zice „Dacă ne vom mărturisi păcatele noastre, credincios și drept este Domnul a le ierta ca să ne curățească pe noi de toată nedreptatea. Mulți preoți se arată fățarnici făcînd lucruri de necinste: singuri păcătuiesc și devin învățători spre rău nesilindu-se să iasă la lumină și nici pe alții nu-i lasă. Pentru unii ca aceștia a zis Domnul: „*Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici că închideți împărăția cerurilor pentru oameni, nici voi nu intrați și nici pe cei ce voiesc să intre nu-i lăsați*" (Matei 23, 14). „*Voi sînteți lumina lumii și sarea pămîntului. . . Și ori cîte veți lega pe pămînt vor fi legate și în cer.*" Pentru aceea nu se cade a ierta păcatele pentru bani, fără canon. De aceea ca un om ce ești, la om să te mărturisești, iar Dumnezeu prin el întorcîndu-te și învățîndu-te, te va ierta ca și David prin Natan. Pentru aceea și zicea: „*Să se întoarcă spre mine cei ce se tem de Tine și cei ce cunosc mărturiile Tale*" (Ps. 118, 79). Și iar: „*Certa-mă-va dreptul cu milă și mă va mustra*" (Ps. 140, 6). Pentru că preoții sînt slugi ale lui Dumnezeu împreună viețuitori cu îngerii și lucrători ai mîntuirii, după cum zice și apostolul: „*Așa să ne socotească pe noi fiecare ca pe niște ucenici ai lui Hristos și economi ai Tainelor Lui. . .*". Deci, om pe om ajută prin învățătură, mustrîndu-l spre pocăință, iar Dumnezeu curățește păcatele celor ce se pocăiesc și nu le mai pomenește precum a zis: „*Spune-ți păcatele tale, ca să te îndreptezi*" (Ps.).

Prolog — 20 aprilie

24. Povestire pentru Sfîntul Sever preotul, din învățăturile Sfîntului Grigore

În părțile cetății Tuderia, între doi munți, pe o vale, la un loc ce se numea Entiroclina, era o biserică a Prea Curatei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria. La acea biserică era un preot cu numele Sever cu o viață foarte plăcută înaintea lui Dumnezeu. Un bărbat din păstoriții săi îmbolnăvindu-se grav a trimis degrabă la preot să vină să-l spovedească ca astfel să se curățească de păcatele făcute și să primească dezlegare mai înainte de ieșirea sa din trup.

S-a întîmplat însă că preotul acela era în via sa și a zis celor trimiși: „Mergeți voi înainte iar eu vă voi ajunge pe drum". Văzînd însă preotul că nu mai rămăsese mulți struguri de cules, a gîndit ca să-l aștepte puțin. Dar cînd mergea el pe cale, l-au întîmpinat cei ce fusese la cel bolnav și i-au zis: „Pentru ce părinte ai zăbovit. De acum nu te mai osteni, că iată acum a murit omul acela!"

Acestea auzindu-le preotul s-a cutremurat și a început a plînge cu glas mare, numindu-se pe sine ucigaș al aceluia. Și plîngînd a ajuns la casa unde zăcea trupul mortului. Aici căzînd în genunchi înaintea patului se tînguia vărsînd lacrimi și cu capul de pămînt se lovea, socotindu-se pricinuitor al morții aceluia.

Tînguindu-se așa, deodată mortul a înviat. Aceasta văzînd cei ce stăteau de față s-au spăimîntat și s-au bucurat de învierea lui și plîngeau cu toții de bucurie, întrebîndu-l pe cel de curînd înviat: „Unde ai fost? Și cum te-ai întors cu sufletul?" Iar acela răspunzîndu-le a zis: „Oarecare înfricoșați și mîndri arapi m-au luat pe mine, — din a căror gură și nări ieșea foc — și m-au dus în locuri întunecoase, pline de multă

frică și de cutremur. Dar deodată s-a arătat un tînăr luminos cu alți purtători de lumină în întîmpinarea noastră și au zis către cei ce mă duceau pe mine: „Întoarceți-l pe acesta că preotul Sever plînge pentru dînsul, și pentru lacrimile lui, Dumnezeu i l-a dăruit lui pe acesta".

Atunci preotul Sever, sculîndu-se de la pămînt cu negrăită bucurie a dat mulțumire lui Dumnezeu. Apoi pe cel înviat învățîndu-l pentru pocăință, l-a mărturisit, l-a dezlegat, și l-a împărtășit pe el cu Sfintele Taine ale lui Hristos.

25. Învățătură pentru Preacinstitele Taine

„Iată acum cei ce voiți a vă apropia de Sfintele Taine cele înfricoșate, să cunoașteți, fraților, cu cît de mare sfințenie voiți a vă împărtăși. De aceasta cu frică se cutremură puterile îngerești, heruvimii și serafimii și toate cetele îngerești, se înfricoșează înălțînd dumnezeiasca Jertfă la ceruri.

Preoții avînd chipul îngerilor, stau înaintea acestei înfricoșate Mese, unde înaintea lor se află de față Trupul și Sîngele Fiului lui Dumnezeu, Care de bună voie se unește cu trupul și sîngele nostru voind să ne facă părtași cu El. Dar pentru că știe neputința neamului nostru, cum că nu poate nimenea să mănînce carne sîngerată, nici să bea sînge, pentru aceasta și-a prefăcut Trupul Său în Sfînta prescură și sîngele în vin, peste care se săvîrșește sfînta Taină.

Deci să nu îndrăznim fraților să ne apropiem de sfînta Împărtășanie, urîndu-ne unul pe altul și fără spovedanie; ci să ne apropiem cu multă curățenie și dragoste. Iar cei ce prin nebăgare de seamă, necurățindu-se prin mărturisire și cu ură asupra aproapelui fiind, să primească Trupul Domnului, nefiind vrednici nici a-L vedea pe El, asemenea lui Iuda, unul ca acela de muncă se face vinovat. Aceasta o spune și Sfîntul Apostol Pavel zicînd: „*Cel ce mănîncă și bea cu nevrednicie Trupul și Sîngele Domnului, judecată lui își mănîncă și bea, nesocotind Trupul Domnului. Pentru aceasta între voi sînt neputincioși și bolnavi și mulți au murit*" (1 Cor 11, 27–30).

Prolog — 25 decembrie

26. Cuvînt al Sfîntului Ioan Damaschin pentru Sfînta Împărtășanie

„Pe mulți îi vedem primind Trupul lui Hristos cu nici o sfială și credință, ci cum ar fi ceva obișnuit și nu cum se cade a-L primi în posturi și în ziua de Paști, cu gîndul și cu inima curată.

Se cade să păzim posturile întru curățire cu conștiința curată și așa să ne împărtășim. Pentru că cel necurat nu este vrednic să primească de pe Sfînta Masă Trupul lui Hristos. Să înțelegeți dar că cei ce se împărtășeau din jertfele legii vechi, de multă frică aveau trebuință și mai întîi se curățeau, dar tu primești cu întinate mîini și buze, Trupul și Sîngele lui Hristos fără nici o frică de care îngerii se cutremură.

Vremea împărtășirii o așteptați, iar puterea tainei o treceți cu vederea. Pe împăratul cel pămîntesc nu îndrăznești să-l săruți cu buzele necurate, pentru că-l faci de ocară, dar cum îndrăznești oare ca să săruți pe Împăratul ceresc? Așadar, cîți sînt în nepocăință, să nu îndrăznească a primi Sfînta Împărtășanie.

Sînt mulți care primesc Sfînta Împărtășanie odată pe an, alții de două ori, iar alții de mai multe ori. Deci care dintre aceștia sînt vrednici a primi Sfintele Taine? Cei ce se împărtășesc odată sau cei ce se împărtășesc de mai multe ori pe an? Și unii și alții, dacă sînt cu conștiința curată și cu viață nevinovată să se apropie. Iar de nu sînt așa, să nu îndrăznească niciodată.

Dar oare pentru ce? Pentru că spre judecata lor primesc și spre osîndă, muncă și pedeapsă. Pentru aceea și preotul mai înainte strigă: „Sfintele sfinților". Adică de este cineva sfînt, să se apropie. Nu a zis simplu sau curat, ci sfînt. Pentru că cela ce va mînca Pîinea aceasta și va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi Trupului și Sîngelui Domnului" (1 Cor 11, 27—30).

Prolog — 24 martie

27. Cuvîntul din Limonar pentru minunea cu copiii ce au slujit Sfînta Liturghie

De la cetatea ce se numea Siracuza, ca la zece stadii, era un sat numit Gonab. Copiii acestui sat păsteau oile și așa cum se întîmplă între copii, se jucau cum le era obiceiul. Odată, jucîndu-se ei au zis: „Veniți ca să facem și să aducem jertfă cu adevărat și să ne împărtășim, precum preotul face în Sfînta biserică." Aceasta tuturor le-a plăcut. Au pus pe unul dintre ei să facă pe preotul și pe alții doi să facă pe diaconii. Au venit la o piatră pe care socotind-o drept Sfînt Altar, au pus pîinile și într-un pahar de piatră vinul. Unii făceau proscomidia, alții cu niște brîie asemenea ca niște orare se închinau ca și cînd ar ține ripide, umbreau darurile, iar alții ziceau ecteniile.

Cel ce se afla cu nume de preot, știa sfînta slujbă, pentru că era obiceiul ca la biserică copiii să stea înaintea preoților și să se împărtășească împreună cu clerul din Sfintele Taine....

După ce au făcut toate după obiceiul bisericesc, mai înainte de a strînge pîinea și de a gusta din ea, s-a pogorît foc din cer și a mistuit toate cele ce erau puse înainte, arzînd piatra pe care se slujea.

Copiii văzînd aceasta de frică au căzut la pămînt încît nu se mai puteau mișca. Nemaisosind acasă la vreme după obiceiul lor, au ieșit părinții lor din sat ca să vadă de ce nu s-au întors copiii acasă, aflîndu-i aproape morți, fiecare și-a dus copilul său la casa sa, fără să știe ce s-a întîmplat. Adesea erau întrebați, dar ei nu puteau să vorbească pînă în noaptea viitoare, cînd și-au venit în fire și au spus toate cele făcute de ei. Ieșind cu părinții lor, le-au arătat locul unde s-a făcut minunea aceea preaslăvită și semnul focului celui ce se pogorîse din cer. Astfel părinții crezînd, au mers în cetate și au spus episcopului. Acesta s-a minunat de cele spuse și a ieșit cu tot clerul la locul acela și auzind din gura copiilor cele întîmplate au dat laudă lui Dumnezeu. Pe copiii aceia i-a trimis la o mînăstire, iar pe locul acela a făcut o mînăstire și deasupra pietrei unde se pogorîse focul, a zidit o biserică așezînd Sfîntul Altar..."

Prolog — 4 ianuarie

28. Cuvînt din învățăturile Sfinților Apostoli pentru pomenirea celor adormiți

Se cade să facem pomeniri la trei zile și la nouă zile. De asemenea și la 40 de zile cu cîntări și cu rugăciuni și cu milostenie pentru săraci. La 3 zile facem pentru că

atunci se schimbă fața omului. În a noua zi facem pomenire pentru că atunci începe să putrezească, păzindu-se numai inima, iar la 40 de zile facem pomenire pentru că atunci și inima piere. Tot în acest fel se zămislește și pruncul, adică în ziua a treia i se închipuiește inima, în ziua a noua se alcătuiește trupul, iar la 40 de zile tot trupul cu toate mădularele se formează.

Deci știind Sfinții Părinți că pomenirile cele pentru morți, adică milosteniile și slujbele aduc acelora mare ajutor și folos, au poruncit să facem aceasta la biserică, așa cum și Sfinții Apostoli ne-au lăsat. Aceasta însă pentru cei binecredincioși o grăiește, iar pentru cei necredincioși chiar de vei da pentru ei și averea lumii la săraci, nimic nu-i va folosi, pentru că dacă acela, atîta timp cît era în viață a fost vrăjmașul lui Dumnezeu, nici după moarte Dumnezeu nu va avea milă pentru el. Pentru că nu este nedreptate la Dumnezeu. „Că drept este Domnul și dreptatea a iubit, și fața lui spre cel drept privește." (Ps. 10, 7).

Prolog — 9 noiembrie

29. A fost un om oarecare din Cipru, robit și dus în Persia, unde a fost legat și închis în temniță. Unii din acea temniță scăpînd au sosit în Cipru, aici au fost întrebați de acel om dacă nu l-au văzut, iar aceia le-au spus că a murit și chiar ei cu mîinile lor l-au îngropat. Dar nu fusese acela, ci altul asemenea lui.

Părinții aceluia îi făceau pomeniri ca unui mort, trei liturghii pe an. După 4 ani, omul acela robit, fugind în Persia a venit acasă. A fost întrebat de părinții lui: „Noi am auzit cum că ai murit și pomenire-ți facem de trei ori în an". El auzind aceasta i-au întrebat pe ei în care lună și zi făceau pomenirea? Și i-au spus lui că în ziua Nașterii lui Hristos, la Sfintele Paști și la Duminica Cincizecimii. Atunci cel ce fusese rob le-a spus lor: „În toate aceste trei zile ale anului, venea la mine cineva în haine albe ca soarele și mă slobozea din lanțuri și din temniță, nevăzînd nimeni, umblam toată ziua aceea, fără a mă cunoaște pe mine. A doua zi iar mă aflam purtînd lanțul în temniță".

Prolog — 9 noiembrie

30. Se spune în „Lavsaicon" că un oarecare om săpa cu alți confrați scoțînd aur pentru stăpînire. Săpînd ei foarte adînc, a căzut muntele peste ei și a omorît pe toți, afară de unul care era căzut sub niște pietre mari. Acesta a scăpat de moarte, pentru că pietrele îl acopereau ca o boltă, dar pentru că era îngropat de viu, nimenea nu știa de el. Femeia lui însă, ca o creștină evlavioasă, a plătit la un preot să facă 40 de liturghii pentru sufletul bărbatului său, aducînd în fiecare zi la biserică cîte o prescură, un vas de vin și o lumînare, după putința sărăciei ei.

După ce preotul a slujit 20 de liturghii, diavolul a invidiat evlavia femeii și schimbîndu-și chipul, a întîmpinat-o dimineața cînd mergea cu darurile la biserică și i-a zis: „Preotul a avut treabă grabnică și a slujit mai devreme; nu te mai osteni să mergi! Poimîine îi vei da datoria!". Asemenea a făcut vicleanul și în alte două zile.

În acest timp în care se făceau liturghiile, oamenii care săpau în acel loc, au auzit glas de sub pietre zicînd: „Săpați pentru dragostea lui Dumnezeu, cu băgare de seamă, că deasupra mea sînt două pietre ce nu trebuie să cadă, ca să nu mă omoare". Dar ei s-au minunat. Săpînd ei l-au aflat viu și au înștiințat pe femeia sa. Alergînd toți cîți au auzit ca să vadă această minune și fiind întrebat cum a trăit atîtea zile fără hrană, a răspuns așa: „În fiecare zi îmi aducea cineva nevăzut, o pîine, o cană de vin și o făclie aprinsă înaintea mea și mîncam; afară de 3 zile în care mult m-am

amărît, tînguindu-mi păcatele mele, socotind că voi muri. După aceasta, a patra zi am văzut făclia aprinsă, pîinea și vinul ca și mai înainte, și m-am bucurat slăvind pe Dumnezeu, că nu m-a părăsit pînă în sfîrșit".

Acestea auzind femeia lui a înțeles și a povestit tuturor, că acele daruri care le dădea preotului și făcea Sfînta Liturghie, le aducea îngerul bărbatului său.

„Vedeți, fraților, puterea Sfintei Liturghii? Dacă la cei vii lucrează asemenea minuni — Dumnezeu —, cu atît mai mult va lucra pentru cei adormiți".

Mîntuirea păcătoșilor — p. 214.

31. Povestire a Sfîntului Andrei cel nebun pentru Hristos

Sfîntul Andrei umblînd în cetate a văzut de departe pe un mort ducîndu-l să-l îngroape. Și era acel om foarte bogat. De aceea multă mulțime mergea după el cu multe lumînări și cu tămîieri.

Clericii cîntau obișnuitele cîntări ale înmormîntării, iar rudele îl plîngeau. Iar Sfîntul Andrei vedea cu ochii săi înainte văzători ce făceau diavolii cu acel mort. A văzut pe mulți diavoli mergînd înaintea lumînărilor și strigau: „Amar lui!" Țineau în mîini niște saci și turnau cenușă pe oamenii cei ce mergeau împrejurul mortului. Alții jucau și rîdeau fără rușine ca niște desfrînate. Alții urlau ca și cîinii, iar alții ca porcii făceau. Le era mortul acela veselia și bucuria. Unii din ei mergeau în jurul lor și stropeau cu apă cu miros urît pe mort. Alții prin văzduh deasupra mortului zburau și miros greu ieșea din trupul acelui mort.

Unii dintre ei mergeau în urmă bătînd din palme și din picioare, și batjocorind pe cei ce cîntau zicînd: „Să nu vă dea vouă Dumnezeu la nici unul ca să vedeți lumina, creștini ticăloși, căci cîntați la un cîine „Cu sfinții odihnește Doamne sufletul lui"; mai mult decît atît și „robul lui Dumnezeu" îl numiți pe acesta, care este vinovat de toate răutățile". Privind iar sfîntul a văzut pe un diavol cu ochii învăpăiați avînd în mîinile sale smoală și pucioasă.

Sfîrșindu-se înmormîntarea, Sfîntul Andrei a văzut că îngerul păzitor al acelui mort în chipul unui tînăr frumos, cuprins de mare mîhnire, plîngea cu durere. Mergînd el și însoțindu-l socotind că este un tînăr din rudele mortului și pentru aceasta plînge i-a zis: „Te jur pe tine, pe Domnul cerului și al pămîntului, să-mi spui de ce plîngi, pentru că n-am văzut niciodată pe cineva plîngînd așa după mort" I-a zis atunci îngerul: „Pricina plîngerii mele este aceasta, că păzitor am fost al mortului acestuia pe care l-ai văzut ducîndu-l la groapă, căci l-au luat diavolii la ei. De aceea plîng și mă mîhnesc". Atunci a zis către înger Sfîntul Andrei: „Acum am înțeles cine ești tu. Te rog dar spune-mi care au fost păcatele lui pentru care l-au luat diavolii?" Iar îngerul a răspuns: „Pentru că îți văd frumusețea sufletului tău și că ești alesul lui Dumnezeu strălucind ca aurul cel curat, văzîndu-te m-am mîngîiat puțin în necazul meu. Acest om era bărbat cinstit la împărat, însă era foarte păcătos și foarte cumplit. Era desfrînat, înșelător, nemilostiv, iubitor de argint, mincinos și urîtor de oameni: pomenea de rău și lua camătă, călcător de jurămînt, iar pe slugile sale cele sărace le chinuia cu foamea, cu bătăile, cu goliciunea, lăsîndu-i dezbrăcați în timp de iarnă. Pe mulți i-a și ucis și i-a îngropat. Atît de mult era pornit spre blestemata aprindere trupească încît a întinat 300 de suflete cu cele mai urîte păcate ale desfrînării. Dar a venit asupra lui secerișul și l-a aflat pe el moartea nepocăit avînd nenumărate păcate. Pentru aceasta diavolii

i-au luat sufletul lui, iar trupul său întinat, singur ai văzut, Sfinte Părinte Andrei cu ce fel de batjocoră a fost petrecut. Pentru toate acestea o, sfinte, eu mă întristez și plîng pentru cel păzit de mine, acum demonilor este de rîs."

Acestea grăindu-le îngerul lui Dumnezeu a zis către el Sfîntul Andrei: „Te rog prietene să nu mai plîngi, de vreme ce el cele întinate le-a lucrat și sfîrșitul a ajuns fără pocăință. Deci acum să se sature de lucrurile sale. Iar tu cel ce ești în chipul văpăii plin de bunătăți, slujitorule al Domnului Savaot, Atotțiitorului vei fi întru bunătățile Dumnezeului tău pînă în veci". După această convorbire îngerul s-a făcut nevăzut....

Prolog — 15 octombrie
Viețile sfinților — 28 mai

D.

CUM SE CUVINE SĂ SE POARTE CREȘTINII ÎN CASELE LOR

32. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur

„Dacă te-ai săturat de bucate, adu-ți aminte și de cel flămînd. Dacă ai băut, adu-ți aminte și de cel însetat. Dacă te-ai încălzit, încălzește și tu pe cei ce tremură de frig. Dacă te-ai veselit la masă, veselește și tu pe cei scîrbiți. Dacă te-ai bucurat de ceva, mîngîie și tu pe cei care sînt întristați. Dacă primești cinste ca un om bogat, cercetează pe cei ce trăiesc în sărăcie. Dacă ai ieșit vesel de la cel mai mare al tău fă totul ca și cu casnicii tăi să fii vesel.

Să fie casa ta odihnă slujitorilor lui Dumnezeu, preoților. Cinstește-i pe aceștia, odihnindu-i, așezîndu-i la masă, ca pe însuși Hristos. Să te faci cu nume bun ca în biserica lui Dumnezeu să se înalțe rugăciunea ca tămîia pentru tine la Dumnezeu. Adu-ți aminte de cei ce sînt în mînăstiri, care țin rînduiala îngerească și poartă chipul cel călugăresc și-i cinstește primindu-i în casa ta, așezîndu-i la masă, după rînduiala mînăstirească, iar pe femeia ta și pe copiii tăi să-i înveți, să le slujească cu frică și cu tăcere ca îngerilor lui Dumnezeu. Să-i petreci pe ei cu plecăciune și slobozindu-i să le dai lor cele de trebuință pentru că este foarte mult numai de vor zice „Doamne miluiește", numai odată. Astfel vei cumpăra de la ei binecuvîntare, care este fără de preț, căci este scris: „Mult poate rugăciunea dreptului care se face". Deci dacă unul poate să facă acest lucru, apoi cu cît mai mult, dacă vor striga mai mulți către Dumnezeu. Să nu clevetești pe călugări și nici pe vreunul dintre preoți. Și dacă ai vedea pe cineva greșind, să nu-l judeci pe el, ci să asculți pe Dumnezeu.

Prolog — 12 aprilie

33. Cuvînt pentru rugăciune al Sfîntului Efrem Sirul

„*Bun lucru este ca să ne rugăm întotdeauna pentru a nu slăbi sufletul după cum zice Domnul.* Și iar Apostolul zice: „*Rugați-vă neîncetat*" (1 Tes. 5, 17). Adică noaptea și ziua și în tot ceasul. Deci nu numai cînd intri în biserică, ci și acasă să te rogi că nu știi cînd va veni cel ce-ți va cere sufletul. Să nu aștepți duminica sau sărbătoarea, sau

vreun loc anume pentru a te ruga, ci precum a zis proorocul David: „*În tot locul stăpînirii Lui binecuvîntează suflete al meu pe Domnul*" (Ps. 102, 22).

Deci ori în biserică de ai fi, ori în casa ta, ori la cîmp, ori păscînd oile, ori de te afli la ospețe, ori alteeva de vei face, de rugăciune să nu te desparți. Cînd poți să-ți pleci genunchii, iar cînd nu poți, roagă-te cu mintea. Dacă rugăciunea va însoți lucrul tău și toate mișcările tale, atunci păcatul nu va putea să intre în sufletul tău.

34. Cuvînt pentru citirea Psaltirii

A zis un stareț sfînt: „Să mă credeți pe mine fiilor că nimic mai mult nu tulbură și rănește, întristează și mîhnește pe diavoli, decît cugetarea de psalmi și citirea necontenită a Psaltirii. Că toate cărțile ne sînt nouă de folos și întristează pe diavoli, dar nu atît de mult ca citirea Psaltirii. De aceea să nu o nesocotim.

Pentru că, cugetînd noi psalmii, ne rugăm pentru noi, iar pe diavoli îi blestemăm. Iar cînd zicem: „*Miluiește-mă Dumnezeule, după mare mila Ta...*" (Ps. 50, 1), sau „*Nu mă lepăda pe mine în vremea bătrînețelor; cînd va slăbi puterea mea, să nu mă lași pe mine...*" (Ps. 70, 10), pentru noi ne rugăm. Iar cînd blestemăm pe diavol, zicem așa: „*Să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui, să fugă de la fața Lui, toți cei ce-L urăsc pe El.*" (Ps. 63, 1).

Prolog — 17 iunie

35. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur pentru post

„Sînt mulți care zic: „Ce folosește postul, pentru ce trăiesc în curăție? Cine a fost mai curat decît Adam? Dar nici pe acesta nu l-a lipsit Dumnezeu de post pentru că i-a zis Dumnezeu: „*Din toți pomii din rai să mîncați, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mîncați...*" (Facere 2, 16—17).

Dacă în rai postul a fost necesar, cu cît mai mult este de folos în afară de rai. Dacă mai înainte de rană erau de folos plantele, cu cît mai mult în vreme de rană? Dacă înainte de a veni războiul asupra noastră aveam nevoie de arme, cu cît mai mult acum cînd sîntem în toiul războaielor celor din pofte.

Să cunoașteți cît se mînie Dumnezeu cînd postul este hulit și cît iubește El pe cei ce Îl cinstesc. Dacă Adam n-a cinstit postul, a auzit glasul lui Dumnezeu zicîndu-i: „*Pămînt ești și în pămînt vei merge*" (Facere 3, 19). Iată deci că ați cunoscut cît se mînie Dumnezeu, cînd hulește cineva postul și apoi îndată aduce moarte asupra aceluia ce nu poartă grijă de el. Să cunoașteți puterea postului că el ne învață pe noi a ne întoarce de pe calea ce duce la moarte. Că postul i-a scos pe niniviteni din pierzare și iarăși la viață i-a adus. Aceia neavînd lege nici știință despre Dumnezeu, singuri și-au pus legea postului. Iar noi oare de ce lepădăm postul?

Moise și Ilie cînd voiau să se apropie și să vorbească cu Dumnezeu, alergau mai întîi la post și mîinile uscate de post le ridicau către Dumnezeu. Chiar și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a postit 40 de zile și 40 de nopți dîndu-ne nouă chipul de biruință asupra întregii puteri a diavolului."

Prolog — 28 decembrie

E.

CREDINCIOȘII SÎNT DATORI A CITI SFINTELE CĂRȚI

36. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur

A zis fericitul Ioan Gură de Aur: „Cînd vei citi dumnezeieștile cărți, mai întîi să te rogi lui Dumnezeu ca să-ți lumineze mintea, ca să-ți deschidă ochii inimii, ca astfel să nu citești numai cele scrise, ci ca să și le faci ca să nu ai păcat citindu-le și neîmplinindu-le. Și vei citi cu toată inima și cu mare rîvnă să le citești: să nu te grăbești numai ca să întorci filele. Dacă îți sînt ție de folos, citește-le cît mai des ca să înțelegi puterea lor. Cînd vei voi să citești sau să asculți pe altul, să te rogi lui Dumnezeu zicînd: „Doamne Hristoase deschide-mi ochii inimii ca să ascult cuvîntul Tău și să-l înțeleg pe el și să fac voia Ta, că nevrednic sînt eu pe pămînt. Să nu ascunzi de la mine poruncile Tale, ci să-mi descoperi ochii mei, ca să cunosc minunile din legea Ta. Arată-mi mie cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Tale, spre tine nădăjduiesc Dumnezeul meu, ca Tu să-mi luminezi mintea și gîndul cu lumina înțelegerii Tale, ca nu numai să citesc cele scrise, ci să le și fac pe ele. Ca nu spre păcat să citesc viețile și cuvintele sfinților, ci spre înnoire și spre luminare și spre sfințirea și mîntuirea sufletului și spre moștenirea vieții veșnice. Că tu ești luminarea celor ce zac în întuneric și de la Tine este toată darea cea bună și tot darul cel desăvîrșit. Amin".

Prolog — 16 septembrie

37. Cuvînt al Sfîntului Atanasie Sinaitul, pentru îngerul păzitor

„Fiecărui om de credință ortodoxă îi dă Dumnezeu un înger păzitor în toată viața, dacă cineva nu l-ar izgoni pe el cu faptele cele rele. Așa cum albinele sînt alungate de fum, și porumbeii cu mirosul cel rău, așa și pe îngerul păzitor al vieții noastre îl îndepărtează păcatele noastre cele rele, adică beția, desfrînarea, ura, mînia și toate celelalte răutăți. De aceea și proorocul David a zis: „Nu va lăsa să se clatine piciorul tău, nici nu va dormita acela ce te păzește" (Ps. 120, 3).

Adică nu va lăsa să se clatine piciorul tău, alergînd mai mult la jocuri decît la biserică, a iubi deșertăciunile și basmele mai mult decît Sfintele Scripturi.

Cînd creștinul viețuiește în dreptate, îngerul lui Dumnezeu se bucură de el, iar cînd începe a minți, a fura, a se îmbăta, a nu mai merge la biserică, a se mînia și a fi zgîrcit, atunci îngerul lui Dumnezeu se întristează de el, iar diavolii dănțuiesc, aducînd asupra lui tot felul de răutăți care de care mai cumplite. Pentru aceasta SfîntulVasile cel Mare zice: „Îngerii scriu numele tuturor celor ce intră în biserică, fără de mînie și răutate, precum și numele tuturor celor ce se roagă și postesc".

Vezi dar o, omule, să nu te lipsești de scrierea îngerului, pentru lenevirea ta; pentru că fiecărui credincios i s-a dat de Dumnezeu un înger păzitor, care toate lucrurile lui cele bune le scrie. La cei necredincioși, fiecare țară are numai un singur înger de la Dumnezeu, precum zice Scriptura: „*A pus hotar limbilor după numărul îngerilor lui Dumnezeu*" (Regi)

Deci se cuvine nouă a lua aminte la cele de folos, pentru că doi îngeri sînt împreună cu omul, unul drept iar altul al satanei. Îngerul lui Dumnezeu este blînd, tăcut,

milostiv și sfios, iar cel viclean este mînios, mîndru, urîtor de frați, și plini de lucrurile cele rele.

Așadar, din fapte să-i cunoaștem: ca pe cel viclean cu frica de Dumnezeu să-l alungăm și să nu-i facem loc în sufletul nostru, iar celui drept să-i deschidem inima și să-l primim ca să ne povățuiască pe noi la adevăr și să ne izbăvească de vicleșugurile diavolului".

Prolog — 20 aprilie

38. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur, pentru rugăciune

Se cade celui ce se roagă să nu adauge multe cuvinte, ci să se roage adeseori. Să spună cuvinte puține și dese, precum a poruncit Hristos și lui Pavel să facă rugăciunea. Că de te vei întinde spre multe cuvinte, peste puțin te vei lenevi, și mare loc vei da diavolului. Că se apropie vrăjmașul ca să te împiedice de la rugăciune și să-ți scoată din minte cuvintele rugăciunii. Iar dacă vei face rugăciuni scurte și te vei ruga adeseori, vei putea cu înlesnire să ai mintea curată și să-ți faci rugăciunile cu trezie și luare aminte.

Nimeni să nu zică că nu se poate ruga fiind învăluit de griji omenești, sau că nu este aproape de biserică. Că oriunde ai fi poți să-ți faci rugăciunea, că nu te împiedică locul, nici timpul. Măcar de nu poți să-ți pleci genunchii la rugăciune, sau nu poți să te bați cu mîna pe piept, sau nici mîinile nu le poți ridica spre cer, însă dacă mintea ta arde pentru Dumnezeu, ai împlinit toată rugăciunea.

În acest fel poți să te rogi și umblînd prin tîrg și mergînd în loc pustiu, numai să ai rîvnă. Poți să te rogi și cînd ședzi să vinzi ceva și cînd coși piei și cînd nu poți intra în biserică și cînd nu ai unde să-ți facă rugăciunea. Pentru că Dumnezeu nu se rușinează de locul unde te rogi, ci numai una caută, adică minte fierbinte și suflet curat. Deci ce cuvinte trebuie să zică cel ce se roagă? Nimic altceva, fără numai să zică cuvintele femeii cananeence: „Miluiește-mă, Doamne, că sufletul meu este stăpînit de diavol", pentru că mare diavol este păcatul.

Prolog — 18 mai

39. Învățătură pentru pocăință și rugăciune

Să nu te deznădăjduiești, omule, din cauza păcatelor tale, nici să te depărtezi de rugăciune, ci să mergi la biserică. Fiind om păcătos, roagă-te cu suspine lui Dumnezeu, și-ți va da iubirea de oameni și iertare de păcate. Iar de vei deznădăjdui și nu vei voi să vii la pocăință, apoi te dai pe tine în stăpînirea satanei. Or, dacă nu mergi la biserică, fiind în îndoială, împiedici dumnezeiescul dar care voiește să te miluiască și să te tragă la pocăință. Alege deci, ce este mai bine. Dacă este bun păcatul, iubește-l și rămîi în păcat pînă la moarte. Iar dacă știi că te ajunge munca cea veșnică din cauza păcatelor tale, apoi de ce zaci în robia lucrurilor pierzătoare? Căci este scris: „*În ce te voi afla, în aceea te voi judeca*".

Prolog — 19 iulie

40. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul, pentru praznice

Să nu se afle cineva în nepăsare, ci în fiecare zi, privind la veșnicele bunătăți și luînd ziua cea înfricoșată în minte să ne oprim picioarele de la toată calea cea rea după cum este scris: cu frică și cu cutremur să ne lucrăm mîntuirea noastră. Cu duhul fierbînd, Domnului slujind, cu nădejde bucurîndu-ne, întru necaz răbdînd, în rugăciune înghăduind, netrebuințele sfinților împărtășindu-ne, iubirea de străini sporindu-o, de la biserică să nu lipsim. Bărbați și femei, bătrîni și tineri, săraci și copii, la dumnezeiasca Liturghie alergați cu sîrguință, aducînd Domnului din ostenelile mîinilor voastre pentru binecuvîntarea casei și a tuturor celor din casă, stînd cu multă frică și cu cutremur, cu nimenea vorbind. Ci ca îngerii în ceruri slujiți Domnului cu frică și vă bucurați cu cutremur, lăcrimînd, suspinînd, rugîndu-vă, înduplecîndu-L din toată inima și cercetîndu-vă ca nu cumva să se afle cineva nevrednic și nepregătit de primirea dumnezeieștilor Taine. Ci precum zice Sfîntul Apostol Pavel: „Să se cerceteze fiecare pe sine, ca să nu-i fie lui spre osîndă și spre adăugarea păcatelor. Că acela ce mănîncă și bea cu nevrednicie, judecată lui își mănîncă și bea, precum este scris: „Că cerul și pămîntul și marea și toate cele ce sînt în ele tremură și fug, iar tu fără de sfială te apropii?" Îngerii cei curați cu cutremur slujesc, fețele acoperindu-și, neîndrăznind a căuta, iar tu, necurat fiind și nepocăit, fără de rușine te afli și nu te înfricoșezi? Pe oameni îi pleci, dar către Cel ce încearcă inimile ce vei zice? Deci începe, frate, să plîngi și să-ți speli vasul tău pe care l-ai întinat cu păcatul și făgăduiește că nu vei mai păcătui și astfel te vei vindeca. Că Dumnezeu este Dumnezeul celor ce se pocăiesc. În rugăciunile voastre din sărbători pomeniți și pe văduve, pe cei din neputințe, pe cei săraci, pe cei străini, pe cei din spitale, după cum a poruncit Domnul nostru, astfel fericit vei fi, că nu pot să-ți răsplătească. La învierea drepților vei primi această răsplată. Praznic bun și lui Dumnezeu plăcut este pocăința cu lacrimi. Praznic este unde și Domnul împreună a prăznuit, că Domnul Dumnezeu fiind, a sărăcit pentru noi. Praznicele Domnului cinstiți-le, dumnezeiește și nu sărbătorește, nu lumește ci mai presus de lume; nu păgînește, ci creștinește; nu dansuri să jucăm, nu în bancheturi să ne îmbătăm. Să nu te lipsești de Sfînta Liturghie pregătind bucatele tale, că nu știi de vei mai avea vreme de o altă Sfîntă Liturghie.

Sfîntul Efrem Sirul, Tomul III, p. 14—15

41. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul, pentru rugăciune

Fericit lucru este cu adevărat a nu păcătui. Iar dacă cineva va păcătui, să nu se deznădăjduiască, ci să plîngă pentru păcatele săvîrșite, ca prin lacrimi să dobîndească iar fericirea. Deci, bun lucru este totdeauna a ne ruga, ca să nu ne îngreuiem de păcate așa cum zice Domnul. Și iarăși Sfîntul Apostol Pavel zice: „*Rugați-vă neîncetat*" (2 Tes). Să te rogi mereu, nu numai cînd intri în biserică, ci ori de lucrezi, ori de călătorești, ori de mănînci sau bei sau zaci, pururea să te rogi, că nu știi cînd va veni Cel ce va cere sufletul tău de la tine. Să nu aștepți timpuri sau locuri pentru rugăciune, ci precum zice proorocul David: „*În tot locul stăpînirii Lui binecuvîntează suflete al meu pe Domnul*". Deci, ori în biserică de ești, ori în casa ta, ori la cîmp,

ori păscînd oile, ori de faci alteeva, de rugăciune să nu te desparți. Cînd poți și ai timp apleacă-ți genunchii, iar cînd nu poți roagă-te cu mintea.

Dacă rugăciunea ne va însoți totdeauna atunci păcatul nu poate să intre în sufletul nostru. Rugăciunea este păzitoarea întregii înțelepciuni, a mîniei pedepseire, a îngîmfării oprire, a pomenirii de rău curățire, a invidiei surpare, a păgînătății îndreptare. Rugăciunea este virtutea trupurilor, ocîrmuirea casei, biruința în războaie și întemeierea păcii. Rugăciunea este pecetea fecioriei, credință a nunții, armă a călătorului, păzitoare a celor ce dorm, a celor ce priveghează, a lucrătorilor de pămînt și a celor din necazuri izbăvire. Rugăciunea este ajutătoare celor ce se judecă, dulceața acelor ce se bucură, mîngîierea acelor ce plîng. Rugăciunea este convorbirea noastră cu Dumnezeu. Prin rugăciune Iona a făcut pîntecele chitului casă, Iezechia din moarte la viață s-a întors, iară tinerii din Babilon văpaia cuptorului în rouă au prefăcut-o. Prin rugăciune Ilie proorocul a legat cerul să nu plouă trei ani și șase luni.

Vedeți fraților cît poate rugăciunea? Nu este altă avere mai cinstită decît rugăciunea pentru viața creștinului. De aceea să nu vă depărtați niciodată de ea, ci să facem cum ne-ndeamnă Domnul: „Rugați-vă ca osteneala voastră să nu fie în zadar. Cînd vă rugați lăsați toate gîndurile pe care le aveți asupra cuiva, că astfel și Tatăl vostru cel ceresc să lase greșelile voastre". *În zadar ne rugăm, iubiților, dacă avem ură asupra aproapelui nostru.*

Sfîntul Efrem Sirul, Tomul III, p. 19

42. Cuvînt al sfîntului Efrem Sirul pentru iubirea de săraci

Să ne facem nouă înșine prieteni din Mamona al nedreptății ca să cîștigăm astfel mulți martori dintre săraci. De la ei să cumpărăm untdelemnul și să-l trimitem înainte. Ei sînt cei ce vînd untdelemn pentru candelele noastre: văduvele, săracii, neputincioșii, șchiopii, orbii și toți săracii care stau la ușile bisericilor. Pe aceștia să-i căutăm și să-i îngrijim, că ei împacă pe judecătorul Hristos cu noi. Pe cei care vin la noi să nu-i întoarcem, ci să-i întîmpinăm cu față veselă. Cei care nu pot să ne întîmpine, să-i întîmpinăm noi cu ajutorul nostru. Să cercetăm bisericile căutînd un sărac; să ne sîrguim înainte de toți să primim în casa noastră un străin. Pentru că împreună cu săracul și străinul intră și Hristos în casa noastră, Cel ce a săracit pentru a noastră mîntuire. Cu aceste jertfe se îmblînzește Dumnezeu (Matei 10, 14). Cel ce primește prooroc, plată de prooroc va lua, iar cel ce primește pe Hristos ce fel de plată va lua? Primim răspuns de la Dumnezeu care zice: „*Întrucît ați făcut unuia dintre aceștia prea mici, Mie Mi-ați făcut*" (Matei 25, 40). Cel ce primește pe străin sub acoperămîntul său, primește pe Hristos care a zis: „*Iar Fiul Omului nu are unde să-și plece capul.*"

Acestea și altele asemenea acestora sînt roade ale pocăinței și cunună de laudă a creștinilor. Dar să nu se laude înțeleptul întru înțelepciunea sa, nici cel puternic întru puterea sa. Ci cel ce se laudă în Domnul să se laude, iar lauda creștinilor este porunca lui Dumnezeu. Laudele creștinilor sînt învățăturile sfinților apostoli și ale proorocilor. Lauda creștinilor este smerita cugetare, sărăcia cea duhovnicească și ascultarea. Lauda creștinilor este cîntarea de psalm cu umilință. Lauda creștinilor este pocăința cu lacrimi. Lauda creștinilor este blîndețea cea cu liniște și plecarea și închinarea către toți. Lauda creștinilor este smerenia cea înaltă. Lauda creștinilor este a zice către prietenul său: „Iartă-mă că ți-am greșit" Lauda creștinilor este primirea de străini și milostivirea.

Lauda creștinilor și mîntuirea lor este ca întotdeauna la masă să fie însoțit de săraci și de străini, că din această casă niciodată Hristos nu va lipsi. Lauda creștinilor este aceea de a nu a apune soarele peste mînia lor, nici să adoarmă avînd ceva asupra cuiva. Lauda creștinilor și cununa lor este de a răbda necazuri și a nu se mînia. Unul ca acesta devine prieten al Aceluia care a zis: „*Necazul vostru în bucurie se va preface*" (Ioan 16, 20). Lauda creștinilor este de a cerceta pe cei din temniță, devenind astfel un ucenic adevărat al Celui ce a zis: „*În temniță am fost și ați venit la Mine*" (Matei 25, 36). Pe unul ca acesta văzîndu-l Domnul va zice: „*Iată cu adevărat creștin, în care nu este vicleșug*" (Ioan 1, 47).

Sf. Efrem Sirul, Tomul III, p. 20.

43. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul pentru post

Iubește sărăcia lui Hristos, ca să te îmbogățești acolo cu dumnezeirea Lui. Iubește postul, cel prea bun care este lucru cinstit și lui Dumnezeu plăcut. Postul este căsuță către cer. Postul prooroci naște, iar pe cei ce dau legi îi înțelepțește. Postul este bun păzitor al sufletului, și al trupului, este arma vitejilor și iscusința pătimitorilor. Postul izgonește ispitele, zidește înțelepciunea și locuiește împreună cu trezvia. Postul este în războaie vitejie. El a stins puterea focului, a astupat gurile leilor. Postul rugăciunea la cer o trimite, postul este mama sănătății, postul este povățuitor al tinereții, podoabă a bătrînilor, împreună călător cu cei ce călătoresc. Postul pe Lazăr l-a odihnit în sînul lui Avraam. De aceea și noi să-l iubim, ca să ne primească în sînul lui Avraam.

Să fugim de desfătare, și de beție, maica desfrînării. Beția pe Domnul nu-L primește. Beția pe Duhul Sfînt îl izgonește. Postul este buna așezare a cetății. Postul este pacea caselor; postul este păzitor și dătător de feciorie. Postul este calea pocăinței; postul este maica lacrimilor. Postul nu iubește cele din lume. Deci să nu ne supărăm postind. Postul nu primește clevetirea, că cei ce clevetesc pe aproapele, deși se pare că se roagă sau postesc, însă sînt asemenea cu cei ce scot apă și o toarnă în vas găurit. *Domnul nu primește rugăciunea celui ce pomenește de rău pe fratele său.*

Sf. Efrem Sirul, Tomul III, p. 21.

44. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul pentru citirea psalmilor

Ziua Domnului, precum hoțul vine noaptea, așa va veni. Pentru aceasta ziua și noaptea să cugetăm, la legea Domnului. Vorbește cu Dumnezeu mult și cu oamenii mai puțin. Dacă întîrzii la lucru, cîntă și cu mintea roagă-te. Să-ți fie psalmul pururea în vorbele tale că astfel Dumnezeu izgonește pe diavoli și sfințește pe cîntărețul de psalmi. Psalmul este alinarea sufletului, dătător de pace, aducător al liniștei, a celor despărțiți unire și a celor învrăjbiți împăcare. Psalmul este aducător de ajutor îngerilor, armă împotriva fricii de noapte, odihnă a ostenelilor de zi; bătrînilor împodobire, femeilor podoabă și copiilor creștere. Psalmul strălucește în praznice, zidește întristarea după Dumnezeu, pentru că și din inimă de piatră scoate lacrimi. Psalmul este petrecere cerească, tămîie duhovnicească a îngerilor. Psalmul este luminare a sufletelor, sfințirea trupurilor, de aceea fraților să nu încetăm totdeauna a-l cugeta și a-l cînta. Acesta

grăirea deșartă o izgonește, rîsul îl domolește , pe suflet către Dumnezeu îl trezește. Unde este psalmul și umilința acolo este și Dumnezeu cu îngerii, iar unde sînt cîntările celui străin, acolo este și urgia lui Dumnezeu. Unde sînt sfinte cărți acolo este și veselia drepților și mîngîierea celor ce ascultă. Unde sînt alăute și hore acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului.

O vicleníe și născocire a diavolului! Cum prin meșteșug amăgește pe mulți, aplecîndu-i la cele rele ca pentru cele bune. Astăzi cîntăm în biserică și mîine jucăm cu sîrguință. Astăzi sînt creștin și mîine păgîn. Astăzi sîntem robi ai lui Hristos și mîine împotriva lui Dumnezeu. Nu vă amăgiți. Un rob nu poate să slujească la doi domni după cum este scris: „*Nu puteți să slujiți la doi domni, lui Dumnezeu și lui Mamona, că ori pe unul îl veți iubi și pe altul îl veți urî*". Să nu slujiți lui Mamona, căci „umblă răcnind ca un leu, căutînd pe cine să înghită" ci ca niște ostași ai lui Hristos stați împotriva lui. Nu astăzi să cîntați psalmi și mîine să dănțuiești. Nu astăzi să te pocăiești pentru păcatele tale și mîine să joci spre a ta pieire. Nu astăzi să te înfrînezi și mîine să te batjocorești. Fraților, nu așa să pierdem vremea mîntuirii noastre jucînd și desfătîndu-ne. Fă-te ca un bun lucrător de pămînt, lucrînd și culegînd roade. Să nu socotești rele roadele vieții veșnice, să nu îndepărtezi mîncarea cea uscată nici privegherile cele frumoase. Că acestea și cele asemenea acestora la viață și la bucurie și la odihnă veșnică te duc pe tine.

Sf. Efrem Sirul, Tomul III, p. 18.

45. Cuvînt al Sfîntului Grigore pentru milostenie

În aceasta să cunoașteți, fiilor, cît de mare lucru este milostenia, pentru că și în acest veac ajută și întru cel de dincolo de duhovnicească bucurie ne umple și pe cei ce o săvîrșesc în apropiere de Dumnezeu și asemenea cu îngerii îi face. Că pentru aceasta Mîntuitorul Hristos a zis în Sfînta Scriptură: „*Faceți milostenie ca și voua să vă fie milostiv Dumnezeu.*" Pentru că este scris: „Focul aprins se stinge cu apă, iar milostenia curățește păcatele," și iar zice: „Să ascundeți milostenia voastră în sînurile săracilor, că aceștia se roagă pentru voi". Și iar ne învață pe noi bunul Dumnezeu zicînd: „*Cel ce are mult, mult să dea.; iar cel ce are puțin, să se sîrguiască după putere și cu bucurie să dea*". De asemenea zice: „Cel de primește pe prooroc în nume de prooroc, plată de prooroc va lua. Și cel ce primește pe drept în nume de drept, plata celui drept va lua." Deci acestea să știm, iubiți frați, că trebuie să ne sîrguim a face mai ales milostenie, ca să cîștigăm viața veșnică.

Prolog — 11 martie

46. Cuvînt al Sfîntului Evagrie pentru mîndrie

Mîndria este o patimă foarte mare care însoțind lucrul cel bun îl face neplăcut și nefolositor. Pentru că precum strugurele căzut pe pămînt putrezește repede, tot așa fapta bună piere prin mîndrie. Așa cum vasul cel crăpat nu ține ceea ce se toarnă în el, tot așa și mîndria pierde plata faptelor bune. Înfrînarea cu mîndrie este ca fumul cuptorului ce se risipește în văzduh. Tot așa milostenia și înfrînarea omului se pierd

prin mîndrie. Precum o piatră aruncată nu ajunge la cer, tot așa rugăciunea celui ce place oamenilor nu se va sui la Dumnezeu. Fapta bună însoțită de mîndrie este ca o jertfă vătămată și nu se va primi la jertfelnicul Domnului. De aceea în zilele postului să nu-ți arăți înfrînarea cea tainică, nici să te arăți pe tine lumii, ci văzîndu-te Tatăl în taină îți va răsplăti la arătare.

Prolog — 15 aprilie

47. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur pentru milostenie

Să se știe, că cel ce face milostenie din averea sa dreaptă și viețuiește cu plăcere de Dumnezeu, făcînd toată fapta bună, acest om mare este întru împărăția cerurilor. Iar cel ce nu voiește să rabde chinurile și nevoile și toate asuprelile, mic este înaintea lui Dumnezeu. Iar dacă cineva nu crede cuvîntul acesta, să se gîndească la primejdiile lui Iov, la chinurile Sfinților Apostoli și mai ales a Sfîntului Apostol Pavel. Iov cînd făcea milostenie era slăvit de oameni, și mic înaintea lui Dumnezeu, dar plăcut. Cînd a primit necazurile vieții atunci s-a făcut mare înaintea lui Dumnezeu și slăvit între toți sfinții Săi. La fel Sfinții Apostoli, cînd făceau minuni și alte fapte bune, nu erau slăviți, dar cînd întîmpinau necazuri erau preaslăviți. Așa precum aurul se lămurește prin foc, așa și sfinții prin chinuri.

Prolog — 6 noiembrie

48. Cuvînt al Sfîntului Chiril, Arhiepiscopul Alexandriei pentru frica de Dumnezeu

Mă tem de moarte și mă spăimîntez. Mă tem de gheena focului că veșnică este și nestinsă. Mă tem de tartar și de întuneric pentru că nu are parte de lumină. Mă tem de vierme pentru că nu are moarte. Mă tem de îngerii cei de la judecată pentru că sînt nemilostivi. Amar mie, cînd mă chema pe mine, eu nu ascultam, îmi spunea mie să părăsesc toată închinăciunea și toate lucrurile cele urîte și nu auzeam. Vai mie, că am întinat casa Ta Doamne, și Duhul Sfînt L-am scîrbit. Dumnezeule, drepte sînt lucrurile și judecățile Tale ! Pentru o mică fărădelege mă lipsesc de hrana cea nesfîrșită și de împărăția cerurilor și fără de sfîrșit mă voi munci, dîndu-mă focului pentru dulcețile trupești. Dreaptă este judecata Domnului că m-a învățat și n-am ascultat. Mi-a adus mărturii iar eu mi-am bătut joc. Așa vei începe a zice o omule, dacă se va întîmpla să te duci din lumea aceasta mai înainte de pocăința ta. Drept aceea și de gheenă să te temi și în împărăția cea de sus să te sîrguiești a intra.

Prolog — 22 aprilie

49. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul pentru folosul sufletesc

Temeți-vă, fraților, de vorbele cele nefolositoare și vătămătoare de suflet, ca să fie inimile voastre mîngîiate. Că mai bine este să arunci o piatră fără minte, decît să scoți un cuvînt deșert.

Să nu ai prietenie cu femeie, ca să nu te arzi de focul ei. Să nu ai prietenie cu cel rău ci ascultă-i cuvintele lui, dar faptele lui să nu le faci. Să nu-ți închizi ușile tale de către cei străini, ca să nu-ți închidă Domnul ușile Sale pentru tine. Să nu dormi mult, ci te roagă cu stăruință lui Dumnezeu, ca să te ajute, și să scapi ca pasărea din laț. Să mergi permanent la biserica lui Dumnezeu, căci zice Domnul: „*Pe cei ce Mă preamăresc pe Mine, îi voi preamări*". Făcînd acestea, te vei mîntui pe tine și pe cei ce sînt cu tine. Și orice vei cere de la Dumnezeu, degrabă vei lua, ca un creștin cu sufletul curat. Să nu-ți cîștigi lucruri mai multe decît îți trebuiesc, ci să petreci în viață smerită. Osenește-te la lucru cu mîinile tale, ca să dai celor ce au trebuință. Acestea de le vei face, îți va da Dumnezeu veșnicele sale bunătăți.

Prolog — 12 august

50. Învățătură pentru înfrînarea limbii

Dacă voiți să trăiți bine viața aceasta, opriți-vă gura de multa vorbire. Fericit este omul care nu greșește vorbind, pentru că cei ce urăsc multa vorbire împuținează răutatea și cele bune de la Domnul se revarsă spre cel tăcut. Omul înțelept iubește tăcerea și tăcînd cinstește pe Dumnezeu. Deci, să lepădați din gurile voastre, vicleșugurile și cuvintele cele nedrepte de la voi. Cél ce-și păzește limba își va izbăvi de întristare sufletul său. Pentru că moartea și viața sînt în „mîna limbii". Pentru aceasta Iacob, fratele Domnului, ne învață zicînd: „*Tot omul să fie grabnic a auzi și zăbavnic a vorbi, că cel ce nu greșește cu limba este om desăvîrșit, și puternic a-și înfrîna tot trupul*" (Iacob 1, 19).

Zice Domnul: „*Adevăr vă vorbesc vouă: că pentru orice cuvînt deșert ce vor grăi oamenii, vor da răspuns pentru el în ziua judecății. Pentru că din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei judeca.*"

Prolog — 18 august

51. Învățătura Sfîntului Ioan Gură de Aur pentru ispite și primejdii

Nu este nici un drept care să nu aibă vreo greșală, oricît de mică. De asemenea nu este nici un păcătos care să nu aibă vreo faptă bună. Deci, de vei vedea pe vreun drept bolnav sau căzut în vreo ispită și primejdie să nu te tulburi, ci să te gîndești în cugetul tău și să zici: acest om este drept, însă a greșit și el puțin ca om, pentru aceea suferă aici puțin, ca o plată a păcatului, pentru ca dincolo să nu mai fie muncit.

Pentru aceasta și Avraam a zis bogatului care era în iad: „*Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viață, iar Lazăr, de asemenea, pe cele rele*" (Luca 16, 25), întrucît a avut și Lazăr cîteva păcate, iar bogatul acela ceva fapte bune.

Prolog — 13 februarie

52. Cuvînt din Pateric pentru înțelegerea Sfintei Scripturi

Un frate a întrebat pe un stareț despre unele cuvinte din Sfînta Scriptură. Bătrînul i-a răspuns: nu întreba despre acestea, ci mai întîi leapădă toată răutatea și atunci Dumnezeu îți va descoperi ție și cele de sus și cele de jos.

Prolog — 15 iulie

53. Cuvînt al Sfîntului Ion Gură de Aur
că nu se cade creștinului a se răzbuna sau a ține mînie

Învață-te, frate, a te păzi pe tine însuți de păcat, iar greșelile aproapelui ca și cum ar fi ale tale. Să nu rîzi de căderea altuia în păcat, ci să dai mîna celui ce zace jos. De asemenea, cînd vei vedea pe vrăjmașul tău în mîinile tale să nu-l chinuiești, ci mai degrabă să-l miluiești, pentru că mai ales atunci ți se cade să-l cruți cînd îi vei fi stăpîn. Că miluindu-l pe el, tu însuți vei afla milă de la Dumnezeu. Dacă și tu vei cădea în vreo ispită cumplită, vei putea cere de la Dumnezeu izbăvire cu mare îndrăzneală, și îndată vei dobîndi milă de la El.

Prolog — 4 iulie

54. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul
folositor de suflet

Să nu-ți cheltuiești toată vremea vieții tale cu grija trupului. Ci, cînd va flămînzi trupul și va cere hrană, adu-ți aminte că și sufletul tău are trebuință de aceeași hrană. Și precum trupul, dacă nu se va împărtăși de hrana cea trupească, moare, așa și sufletul moare, dacă nu se va împărtăși de hrana cea duhovnicească. Pentru că omul este îndoit, cu suflet și cu trup. Pentru aceasta zice Mîntuitorul Hristos: „Dă, iconomule, pe cele ale sufletului, sufletului, și pe cele ale trupului, trupului". Nu numai pe trupul tău să-l hrănești, iar pe suflet să-l lași lipsit și mort de foame. Pentru un astfel de suflet zice Sfîntul Apostol Pavel: *„Iar văduva care trăiește în desfătări, deși vie, este moartă"* (1 Timotei 5, 6).

Deci să nu-ți lași sufletul să moară de foame, ci hrănește-l cu cuvintele lui Dumnezeu, cu psalm, cu laude și cîntări duhovnicești. Hrănește-l cu citirea dumnezeieștilor scripturi: cu postiri, cu privegheri, cu lacrimi și milostenie, cu nădejdea și cugetarea bunătăților veșnice și nestricăcioase. Acestea și cele asemenea acestora sînt hrana și viața sufletului, pentru care și marele prooroc David zicea: *„Făcutu-mi-s-au lacrimile mele ziua și noaptea"* (Psalm 41, 3).

O, fericit suflet al proorocului David, locașul și sălașul Sfîntului Duh! În fiecare zi și noapte plîngea, iar noi, vinovații de nenumărate păcate, nici măcar un ceas nu vrem să ne umilim și să ne pocăim.

O, cîtă bucurie se face în cer cînd omul păcătos va lăcrima pe pămînt, va lepăda obiceiul rău și urînd păcatul va zice: *„Nedreptatea am urît și m-am scîrbit... Și de la toată calea rea mi-am oprit picioarele mele"* (Ps. 101, 118, 163).

Să nu fii obraznic, ca să nu fii urît de toți. Să nu te înalți cu mintea ta și să nu dai odihna trupului tău, ca să nu ți se îngreuieze sufletul. Să nu-ți răpească cugetele rele faptele tale, nici să-ți încuie deznădejdea pocăința ta. Trufia să nu te tragă jos din cer, nici să vădească lauda limbii cele ascunse ale tale. Să nu întunece invidia ta pe cineva. Să nu orbească nebunia priceperea ta. Să nu întunece trîndăvia înțelepciunea ta. Să nu stăpînească prostia mintea ta. Să nu schimbe neglijența judecata ta...

Vrednic de jale și ticălos este cel departe de dragoste, că el, visînd și batjocorind, îi trece viața sa. Și cine nu va plînge pe omul care se află departe de Dumnezeu? Că zic vouă, fraților, că cel ce nu are dragostea lui Dumnezeu, Îi este vrăjmaș. Că este nemincinos cel ce a zis: *„Cel ce urăște pe fratele său, ucigaș de om este."* (Ioan 1, 3). Cel ce nu are dragoste este prieten al diavolului, vas al trufiei, cu cei clevetitori împre-

nile cele nev
încununa pe
Sfîntei Trein

ună vorbitor și lucrător al mîndriei. Pe scurt, să zic, cel ce nu are dragoste este unealta diavolului.

Vrednic de jale și ticălos este cel ce nu a cîștigat răbdare. Că cel ce nu are răbdare se vîntură de vînt, nu suferă ocară, în ascultare este împotrivă grăitor. În necazuri este neiscusit, în supunere cîrtitor, la rugăciune trîndav, în răspunsuri îngăduitor și viteaz în certuri. Cel ce nu are răbdare, multe pagube pătimește și nu poate să se apuce de fapta cea bună, ci mai degrabă se împotrivește celor care sporesc în cele bune și îi invidiază.

Fericit este omul care nu se mînie degrab și nu primește mînia. Cel ce nu este stăpînit de duhul iuțimii, nu supără pe Duhul Sfînt. Un om blînd ca acesta, de toți se slăvește, de îngeri se laudă și este iubit de Hristos. Trupul și sufletul acestuia, totdeauna este sănătos. Iar cel ce este stăpînit de duhul iuțimii, se mînie de multe ori pentru nimic și-și ucide sufletul său.

Precum dragostea este mai înaltă decît faptele bune, așa și ura de frați este mai grea decît toate păcatele, căci cel ce urăște pe fratele său rămîne în moarte. Atît cel ce oprește plata aproapelui, cît și cel ce urăște pe fratele său se vor osîndi în chinuri cu ucigașii.

Cînd vei păcătui, să nu aștepți osîndirea și mustrarea de la altul, ci mai înainte de a te osîndi și certa altul, căiește-te singur de cele făcute de tine și nu te rușina să le mărturisești la duhovnic. Ai săvîrșit cele de rușine și nu te-ai rușinat, acum de mărturisire care te îndreaptă, de ce te rușinezi? Spune-ți aici păcatele ca să nu le spui nevrînd dincolo. Că mărturisirea păcatelor înseamnă iertarea și ștergerea lor. Zi gîndului tău că dacă acum nu se va mărturisi, dincolo în mijlocul privelișteа toată lumea, toate le vei mărturisi. Să nu fie rușine mărturisirea păcatelor, ci dreptate și faptă bună. Să plîngem aici pentru păcatele noastre, ca prin această jertfă să plăcem lui Dumnezeu. Cu apa aceasta adăpîndu-se omul, aduce roade. Cu această apă țărîna se spală, focul se stinge, întunericul se luminează, legăturile se dezleagă, cei rătăciți se întorc și toți se mîntuiesc. Cu aceste lacrimi și Petru și-a spălat păcatele făcute, că ieșind afară, a plîns cu amar.

Prolog — 22 ianuarie

55. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul pentru preoție

O minune preaslăvită! O putere negrăită! O înfricoșată taină a preoției! gîndită și sfîntă, cinstită și neprihănită, pe care Hristos a dăruit-o oamenilor la venirea Sa în lume. Cad și mă rog cu lacrimi și cu suspinuri ca să privim ca printr-o oglindă la această comoară a preoției. Se înalță pînă la înseși cerurile cerurilor în mijlocul îngerilor celor fără de trupuri, în mijlocul puterilor celor de sus, la însuși Stăpînul îngerilor și Zidi-torul și de lumină dătătorul.

Mă spăimîntez, fraților, cum pot unii să caute Preoția cu atîta îndrăzneală și obrăznicie, nechemați fiind de Darul lui Hristos; neștiind că foc și moarte își grămădesc asupra lor. Așa fiind să nu-ndrăznești a atinge vasele preacinstitei Jertfe.

Adu-ți aminte iubite frate despre cele zise prin gura proorocului Isaia: Peste cine mă voi odihni Eu? Decît numai peste cel blînd, smerit, liniștit și care se cutremură de cuvintele Mele. Cuvîntul acesta pomenește-l mereu și ia aminte ca să cîștigi comoară prin gîndul cel bun. Că astfel să te sui cu mintea în Ierusalimul cel de sus și jertfe gîndite să aduci Împăratului Dumnezeu, celui ceresc, unde se împletesc cunu-

nile cele nevestejite și nestricăcioase. Acolo înaintea îngerilor Însuși Hristos te va încununa pe tine cu coroana nemuririi și împreună cu cetele cele de sus vei cînta Sfintei Treimi în vecii vecilor. Amin.

Tomul III, p. 9—12

56. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul pentru monahi

Pentru ce proorocul te-a asemănat pe tine văduv, cu turturica cea văduvă, o, monahe? că turturica este pasăre înțeleaptă care nu poftește niciodată a doua însoțire. Nu se așează niciodată pe ramuri verzi, ci numai pustiile cele nelocuite le caută și acolo își sfîrșește zilele ei. Pentru aceasta te-a asemănat proorocul cu turturica cea văduvă, ca nici tu să nu te mai întorci în lume. Nici în cetăți și în sate să petreci, cu mirenii să nu te însoțești, nici să te înveți căile lor, ca să nu se îndepărteze sufletul tău de la Domnul Dumnezeul lui, Mirele cel adevărat al sufletelor noastre. Nici la bogăție și la dulcețile vieții să nu te întorci. *Pentru că nu poți să fii și înger și om, nu poți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona* (Luca 16, 13). Monahul iubitor de bogăție, este ziditor lumesc, iar cel sărac, cetățean ceresc. Cîți din monahi întru bogăție și desfătare trăiesc, nu se deosebesc cu nimic de mirenii cei din lume care trăiesc în desfătări? Sînt străini de petrecerea cea îngerească și mincinoși, pentru că s-au lepădat de lume odată, dar acum în lume și în bogățiile cele pămîntești petrec.

Așadar, dacă vei vedea monah bogat și iubitor de plăceri, iubitor de argint, nemilostiv, iubitor de desfătare și cîștiguri lumești, lasă-ți păcatele tale și-l plînge pe el că în noapte și în întuneric umblă unul ca acesta.

Tomul III, p. 82.

57. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul pentru liniște

Fraților, cîștigați-vă liniștea care este tare ca un zid. Ea te face mai tare decît patimile. Cîștigă-ți liniștea aceea din frica lui Dumnezeu și nu te vor vătăma săgețile vrăjmașului. Liniștea și cu frica lui Dumnezeu împreună sînt ca un car de foc care suie la ceruri pentru cel ce o are. Cu aceasta Ilie proorocul cel care a iubit liniștea și frica lui Dumnezeu s-a înălțat la ceruri.

O, liniște, sporirea monahilor! O, liniște, scară cerească! O, liniște, oglinda păcatelor! O, liniște, care nu oprește lacrimile! O, liniște, care naști blîndețea! O, liniște, locuitoare cu smerita cugetare! O, liniște, care aduci pace omului! O, liniște, luminătoarea minții, născătoarea a toată bunătatea, îndeletnicirea rugăciunii și a citirii, alinarea gîndurilor, veselia sufletului și a inimii! O, liniște, maica evlaviei! O, liniște, temniță a patimilor, lucrătoarea a toată fapta bună! O, liniște, pămînt a lui Hristos aducător de roade bune! O, liniște, însoțită cu frica lui Dumnezeu, zid și tărie ești celor ce voiesc să se nevoiască pentru împărăția cerurilor.

Așadar frate, cîștigînd-o pe aceasta alèasă de Maria și care nu se va lua de la ea, vei fi lăudat de Însuși Dumnezeu. Pe aceasta să o cîștigi iubite frate ca să te desfătezi în Domnul șezînd lîngă picioarele Lui și lipindu-te de El să poți zice cu îndrăzneală: „*Lipitu-s-a sufletul meu de Tine și pe mine m-a sprijinit dreapta Ta*" (Ps. 62, 8).

Așadar frate, aleargă după liniște că este mai dulce decît mierea. Mai bună este pîinea cu sare în liniște și fără griji, decît bucate scumpe în ispite și în primejdii (Pilde 17, 1). Ascultă pe Cel ce zice: „*Veniți toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi.*" (Matei 11, 28).

Iată că Dumnezeu voiește să te odihnească pe tine, să fii fără griji, fără mînie, fără ispite și fără necazurile veacului acestuia. Voiește să te aducă pe tine în liniște, ca să-ți lumineze căile tale cu stîlp de nor, ca să te hrănească pe tine cu mană, adică cu pîinea liniștei și ca să moștenești pămîntul făgăduinței. Așa frate, cîștigă-ți liniștea împreună cu frica de Dumnezeu și Dumnezeul păcii va fi cu tine.

Tomul III, p. 123—124,

58. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul pentru ca frații să petreacă în unire și dragoste

Frații sînt datori în dragoste multă să petreacă unii cu alții. Ori de se roagă, ori de citesc Sfînta Scriptură, ori altceva de fac, datori sînt să aibă temelia dragostei unii cu alții. Astfel și cei ce lucrează și cei ce se roagă și cei ce citesc, toți petrecînd unii cu alții în nerăutate, se folosesc. Că este scris: Facă-se voia Ta precum în cer și pe pămînt; pentru că așa cum îngerii împreună fiind în multă unire în dragoste, în pace și nu este acolo înălțare sau mîndrie, ci dragoste și curățenie unii cu alții. Așa se cuvine și fraților să fie între ei. Cel ce lucrează să zică pentru cel ce se roagă: „Fratele meu nu cîștigă comoară pentru sine, ci și pentru mine". Cel ce se roagă pentru cel ce citește să zică: „Acela se folosește în cinstire și sporește spre cîștigul meu". Cel ce lucrează așa să zică: slujba pe care o fac eu este pentru toți. Așa cum mădularele trupului multe fiind alcătuiesc un singur trup, ajutîndu-se unele pe altele, deși fiecare săvîrșește lucrul său, tot așa și frații sînt una. Cel ce se roagă nu judecă pe cel ce lucrează, pentru că nu se roagă și el; cel ce lucrează nu judecă pe cel ce se roagă; nici cel ce slujește nu judecă pe cei-lalți. Fiecare lucrează pentru obște. Cel ce citește să-l aibă pe cel ce se roagă în dragoste și în bucurie. Să se îngăduie unii pe alții în rugăciune. Însă se cade ca fiecare să aibă comoara sufletului său și viața care este Hristos, în minte ori de lucrează, ori de se roagă, ori de citește, ca să nu piardă bogăția Duhului Sfînt.

Tomul III, p. 164.

59. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul

Se cuvine a ne ruga neîncetat Domnului, ca să ne arătăm noi mai înalți decît bîntuirea diavolilor. Nu numai cînd sîntem în liniște, ne necăjesc, ci și cînd ne-am adunat în biserică se ridică asupra noastră, sfătuindu-ne cu gînduri întinate, să privim la fețele bărbătești cu obrăznicie și astfel să ne îndepărteze gîndul de la tainele lui Hristos. Însă, prin păzirea ochilor și prin ascultare și cu ajutorul darului lui Dumnezeu, cel înfrînat, va birui pe toate acestea.

Războiul este mare și răutatea dușmanului asupra noastră este multă, dar pentru aceasta nu trebuie să lepădăm lupta, ci gîndurile cele urîte să nu le facem lucrătoare și astfel vom lăsa pe diavol să crape. Știe Dumnezeu pe cel ce ne necăjește pe noi, cu cîte săgeți arzătoare aruncă în inimile noastre. Dar, biruința este a celor ce se luptă bine, că cel ce are pace cu patimile, ce război să aștepte de la ele? Unde este vrajbă,

este și război, unde este luptă, este și cunună. De aceea, cine voiește să scape de robia cea amară, să declare război împotriva vrăjmașului.

Tomul III, p. 187

60. Cuvînt al Sfîntului Efrem Sirul pentru fapte bune

Pe această viață o așteaptă moartea și pe această slavă o va înlocui rușinea. Mulți din cei puternici mai înainte de vreme s-au pogorît în iad, mulți dintre bogați au sărăcit, mulți înțelepți au înnebunit; cel tare a slăbit; cel sănătos s-a îmbolnăvit; și nu este nimic întemeiat între oameni; fiindcă nu este nimic cuvios în lume. Fiii necinstesc pe părinții lor, iar părinții urăsc pe copiii lor. Femeile lasă pe bărbații lor, iar bărbații nu se interesează de femeile lor. Tinerii necinstesc pe bătrîni. Nu poți să-ți pui nădejdea în prieteni și frați. Tu vorbești despre pace, iar el în sine gîndește cele de război. Invidia și vicleșugul se laudă, iar neînfrînarea stăpînește. Nimenea nu pomenește de Dumnezeu, nimenea nu se gîndește la judecata cea după moarte. Pentru aceasta s-au înmulțit răutățile, căci se defaimă Dumnezeu. Știință și pricepere ne-a dat nouă, ca în ele să ne sfătuim în fapte bune și nu în cele rele. Putere ne-a dat nouă ca din ea să dăm celor lipsiți și nu să jefuim pe cei săraci. Stăpînire ne-a încredințat nouă ca prin ea să oprim nedreptatea, dar noi prin ea, asuprim pe cei nevinovați.

Nu este cale dreaptă, nu este judecată dreaptă. S-a răcit dragostea și răutatea s-a înmulțit, s-a defăimat fapta bună și a sporit fățărnicia, s-a urît smerita cugetare și s-a cinstit mai mult înălțarea. Lipsește adevărul și minciuna a acoperit pămîntul.

O, adînc de bunătate și de îndelungă răbdare a lui Dumnezeu! Că pentru toate relele cele ce se fac suferă și nu răsplătește. Nu pentru că nu poate să ne pedepsească pe noi, nu-și arată urgia sa, ci milostivindu-se spre noi ca un Părinte, prea mult își arată mila Sa.

Tomul III, p. 198.

61. Cuvînt al Sfîntului Evagrie pentru mîndrie și smerenie

Pentru ce te mîndrești, omule, tină fiind și praf! Și pentru ce te înalți mai presus decît norii? Cercetează-te pe tine, ca să vezi dacă îți cunoști firea, că pămînt și cenușă ești și peste puțină vreme în țărînă te risipești. Acum ești mîndru și după puțin vei fi vierme. De ce îți înalți fruntea care peste puțină vreme putrezește? Mare este acel om care este ajutat de Dumnezeu, dar fiind părăsit își cunoaște neputința sa. Nu este nici un bine din altă parte, decît venind de la Dumnezeu. Deci pentru ce te faci îmbogățit cu darul lui Dumnezeu, cum ar fi cîștigat de la altcineva? Să cunoști pe cel prea înalt și să nu te mîndrești înălțindu-te, fiind zidirea lui Dumnezeu; să nu te lepezi de cel ce te-a zidit. Primind ajutorul de la Dumnezeu, să nu te întorci față de Făcătorul tău. Te-ai suit la înălțime prin viață, dar aceasta El ți-a dat-o; ai săvîrșit vreo faptă bună, dar El împreună te-a ajutat. Să-L mărturisești pe Acela ce te-a ridicat pe tine făcîndu-te om. Cunoaște-te pe tine însuți, ca să nu asuprești pe cel smerit pentru că este mai tare decît tine, fiind aproape de pămînt și nu are de unde să cadă.

Cel ce se mîndrește și se înalță, de va cădea, se va sfărîma. Mîndria este un scaun putred, iar cel ce se așează pe el, imediat cade. Cel smerit stă totdeauna și mîndria

nu-l poate clinti. Omul cel mîndru este asemenea ca un copac fără rădăcină care nu suferă vînturile cele furtunoase. Gîndul cel smerit este cetate și zid și cel ce trăiește cu acesta este de nebiruit. Tăria sufletului este cuvîntul celui smerit, iar a celui mîndru este plin de mînie. Rugăciunea celui smerit trece și ajunge la Dumnezeu, iar a celui mîndru mînie pe Dumnezeu. Chiar dacă ajungi la culmea desăvîrșirii și a faptelor bune, nici atunci nu trebuie să te lauzi, pentru că cel ce cade de pe pămînt jos, imediat se scoală, iar cel ce cade de sus, imediat primește rană de moarte.

Prolog — 12 ianuarie

62. Cuvînt al lui Isaia Monahul pentru nerăutate

Aduceți-vă aminte fraților de Evanghelistul care zice: „Zis-a Domnul: *de nu vă veți întoarce și de nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor*" și apostolul a zis: „Ca niște prunci de curînd născuți, să iubiți laptele învățăturii ca prin el să creșteți întru mîntuire". Așadar cum poate fi un prunc? Dacă este bătut, plînge, dacă este împreună cu cei ce se bucură, se bucură și el. Dacă se va slăvi nu se mîndrește înălțîndu-se. Dacă i-ar lăsa părinții vreo moștenire, nu va merge la judecată pentru aceea, și nici nu urăște pe nici un om. Dacă cineva l-ar judeca, nu se supără. Dacă ar vedea vreo femeie frumoasă n-o poftește în inima lui. Nu învrăjbește pe nimeni, nu înșeală, nu batjocorește pe aproapele. Învrăjbiri nu are cu nimeni și nici pe unul nu osîndește. Nu se gîndește să adune bogății, nu dorește să stăpînească. De l-ar dezbrăca cineva, nu se mîhnește. Nu se teme de război.

De aceea fraților să petrecem în frica de Dumnezeu îndepărtîndu-ne de toată răutatea. Să ne îngrijim fiecare de a noastră mîntuire și să iubim pe fiecare cu aceeași dragoste. De ne-ar întrista cineva, sau ne-ar ocărî să nu-l urîm, ci pe diavolul care vrea să ne despartă de Dumnezeu. Cel ce petrece în dragoste, în Dumnezeu petrece și Dumnezeu în el.

Astfel cine este înțelept și vrea să-și mîntuiască sufletul său, acela trebuie să nu aibă nici o răutate și nici să urască pe aproapele său, ca nu cumva îndepărtîndu-se de Dumnezeu să nu aibă parte de împărăția lui. Să fiți dar împlinitori ai cuvîntului lui Dumnezeu și nu numai ascultători, așteptînd ca să primiți darul Sfîntului Duh.

Prolog — 3 iulie

63. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur, pentru cei ce aleargă să se tămăduiască prin vrăji și descîntece

Greutățile ce vin asupra noastră în această viață, bolile, sărăcia, ne sînt o adevărată ușurare și slăbesc muncile iadului. Deci cînd vei cădea în vreo boală cumplită și te vor sfătui mulți ca să mergi la descîntători, iar alții la vrăjitori, tu să rabzi nădăjduind în Dumnezeu, pentru că această pedeapsă te încununează și te izbăvește de muncile iadului. În boală zăcînd să mulțumim tot timpul lui Dumnezeu. Pentru ce ne numim creștini? Pentru a ne supune lui Hristos și să nu mergem la vrăjmașii lui Dumnezeu, pentru că vrăjitorii și descîntătorii sînt împotriva lui Dumnezeu. Mai bine este să murim, decît să mergem la vrăjmașii lui Dumnezeu. Ce cîștigi tămăduindu-ți trupul,

alergînd la vrăjitori, iar su
teacă, iar dincolo să petrec

Ascultați cele s-au în
lăsînd ajutorul lui Dumnez
boală, ca doar așa și-ar fi a
trimis la idolul Baal și la
răutate! O, ce înțelegere fi
la vrăjitor și să întrebe da
zicîndu-le: Mergeți și spun
și legea lui și a trimis la di
de la Dumnezeu: Va muri
a apelat la diavoli pentru

Așadar, fraților, cei
aceea sfinții apostoli au
au îndepărtat de la Sfînt
alergau la vrăjitori.

Dacă ești bolnav, a
fără avere, nu a blestema
numele Domnului binecu
prin vrăjitori, ci grăia așa
fel și slăvitul acela slăbăr
Dumnezeu. Și Lazăr de
lîngă porțile bogatului,
lui Dumnezeu.

Dacă aceștia au răb
boală de ce alergăm? O,
de păcatele sale.

Adu-ți aminte de u
că cu cît se înmulțesc p
mai mare. Adu-ți amint
încarcă de păcate mari.
mai putea ruga? Ce vei
puține dureri, părăsești
Te vei mai putea împăr
mulțumire și alte prim
cea mare.

64. În

În cinci feluri se
din dorință, adeseori,
de nevoie; că precum
spre a se sătura de mî
de pîinea cea duhovni
toare, care este cuvîn
„Pîine este cuvîntul l

alergînd la vrăjitori, iar sufletul ți-l pierzi? Ce-ți folosește puțina mîngîiere pămîntească, iar dincolo să petreci cu diavolii în focul cel veșnic?

Ascultați cele s-au întîmplat de demult: că s-a îmbolnăvit împăratul Ohozia și lăsînd ajutorul lui Dumnezeu, a alergat la vrăjitori. Dumnezeu îl pedepsea pe el cu boală, ca doar așa și-ar fi adus aminte de păcatele sale. Dar el uitînd pe Dumnezeu a trimis la idolul Baal și la slujitorii lui, ca să-i întrebe dacă va mai trăi. O, ce adîncă răutate! O, ce înțelegere fără de minte! Lăsînd pe Dumnezeu, a poruncit să meargă la vrăjitor și să întrebe dacă va mai trăi. Dar a întîmpinat Ilie pe slugile lui Ohozia zicîndu-le: Mergeți și spune-ți împăratului vostru că de vreme ce a lăsat pe Dumnezeu și legea lui și a trimis la diavoli să-i întrebe dacă va mai trăi, iată care îi este răspunsul de la Dumnezeu: Va muri mai înainte de vreme pentru că a părăsit pe Dumnezeu, și a apelat la diavoli pentru viața sa.

Așadar, fraților, cei ce umblă la vrăjitori intră mai repede în moarte. Pentru aceea sfinții apostoli au blestemat vrăjitoriile; Sfinții Părinți la sinoadele ecumenice au îndepărtat de la Sfînta Euharistie pentru o vreme prin canoane grele pe cei care alergau la vrăjitori.

Dacă ești bolnav, adu-ți aminte de fericitul Iov. Că el după ce a rămas fără fii, fără avere, nu a blestemat pe Dumnezeu, ci a zis: „Domnul a dat, Domnul a luat. Fie numele Domnului binecuvîntat". Și în rane zăcînd șapte ani n-a căutat tămăduirile prin vrăjitori, ci grăia așa: Mai bine-mi este mie a muri, decît să-mi vînd credința. La fel și slăvitul acela slăbănog de 38 de ani, n-a mers la vrăjitori, ci aștepta ajutorul lui Dumnezeu. Și Lazăr de asemenea a stat flămînd și bolnav toată vremea vieții sale lîngă porțile bogatului, nebăgat în seamă, ci batjocorit și așa și-a dat sufletul lui Dumnezeu.

Dacă aceștia au răbdat atîta boală, n-au alergat la vrăjitori, noi la cea mai ușoară boală de ce alergăm? O, frate, precum aurul în foc se curățește, așa omul prin boală de păcatele sale.

Adu-ți aminte de ucenici, de prooroci și apostoli cum au suferit chinurile. Pentru că cu cît se înmulțesc primejdiile și bolile în acest veac, cu atît plata lui Dumnezeu este mai mare. Adu-ți aminte omule, că nu-ți vor lua durerile descîntătorii, ci numai te încarcă de păcate mari. Odată ce ai lăsat pe Dumnezeu și alergi la diavoli, cum te vei mai putea ruga? Ce vei răspunde lui Dumnezeu? Pentru ce îți pierzi sufletul? Pentru puține dureri, părăsești pe Dumnezeu și mergi la vrăjitori! Cum vei mai sta în biserică? Te vei mai putea împărtăși cu Prea Curatele Taine? O, omule, de vei răbda boala cu mulțumire și alte primejdii cumplite, te vei număra împreună cu mucenicii în ziua cea mare.

Prolog — 8 martie

64. În ce fel se cade a se duce creștinii la Biserică

În cinci feluri se cade frați creștini a vă duce la Biserica lui Dumnezeu: de nevoie, din dorință, adeseori, cu curățenie și din datorie. Se cade întîi să mergeți la biserică de nevoie; că precum cei flămînzi și însetați simt nevoia să meargă la masă și la izvor spre a se sătura de mîncare și băutură, așa și voi creștinii, care sînteți flămînzi, atît de pîinea cea duhovnicească care este trupul Domnului, cît și de pîinea cea înțelegătoare, care este cuvîntul de învățătură. Aceasta zice și Sfîntul Grigore Teologul: „Pîine este cuvîntul lui Dumnezeu cu care se hrănesc sufletele ce flămînzesc după

Dumnezeu." La fel și cei ce însetează, atît de băutura cea fără de moarte, care este sîngele Domnului nostru Iisus Hristos cel dătător de viață, cît și băutura cea duhovnicească care este cuvîntul de învățătură.

Așa și voi creștinii cei flămînzi și însetați, sînteți siliți să mergeți la sfînta biserică ca să vă hrăniți din masa cea tainică care este acolo, adică trupul și cuvîntul Domnului și să vă potoliți setea voastră din izvorul vieții, care este sîngele Domnului și învățătura Sfintei Scripturi ce izvorăște din Biserica lui Hristos. Căci zice Domnul: „*De nu veți mînca Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sîngele Lui, nu veți avea viață întru voi*" (Ioan 6, 53).

Se cade să se ducă creștinii la biserică de nevoie, pentru că biserica este ca o corabie. Că precum în vremea potopului au scăpat de moarte numai cei ce au intrat în corabie, iar ceilalți s-au înecat și pierit, așa și acum, cîți creștini se duc la biserică se izbăvesc de potopul păcatelor, iar cîți rămîn afară de biserică se înecă și pier.

Sînteți datori să mergeți la biserică, pentru că biserica este stîna duhovnicească, iar voi sînteți oi cuvîntătoare ale turmei lui Hristos. Că precum oile care rămîn afară de stînă se primejduiesc și pier: ori lupul le mănîncă, ori altă fiară le răpește, așa și creștinii care nu merg la biserică, ci rămîn afară de ea, se primejduiesc și se ucid de lupul cel nevăzut, adică diavolul, ca și de fiarele patimilor; iar cîți se află în biserică, scapă de primejdie.

Aceasta a spus-o și Sfîntul Ioan Gură de Aur, zicînd: „Rămîi în biserică și nu vei fi trădat de biserică; iar de fugi din biserică, nu este vinovată biserica. Că de vei fi înăuntrul bisericii, nu intră lupul; iar de vei ieși afară, te pierde fiara. Nu este de vină stîna la aceasta, ci nerăbdarea și necredința ta; că nimic nu este mai tare decît Biserica. Nădejdea ta să fie Biserica: mîntuirea ta să fie Biserica; scăparea ta să fie Biserica, căci este mai înaltă decît cerurile și mai desfătată decît pămîntul și niciodată nu îmbătrînește, ci întotdeauna înflorește."

Sînteți datori, creștinilor, să mergeți la biserică, fiindcă biserica este spital de obște, care vindecă pe toți păcătoșii ce sînt răniți de diavolul. Deci așa cum cei ce au răni pe trupul lor, merg la doctori și la spital să se vindece, ca să nu moară, la fel și creștinii răniți de patimi și păcate, fiind în primejdie de moarte, trebuie să meargă la spitalul cel de obște care este biserica pentru a-și arăta rănile la duhovnici prin spovedanie și a se vindeca de ele.

Noi creștinii trebuie să mergem la biserică cu multă dorință, pentru că biserica este mamă de obște a tuturor creștinilor pe care i-a născut din botez și i-a hrănit cu laptele credinței și cu Sfintele Taine. Creștinii încă sînt datori să meargă la biserică cu dorință, pentru că Biserica este casa lui Dumnezeu și locuință de obște a tuturor creștinilor. Aceasta o spune și Sfîntul Ioan Gură de Aur, zicînd: „Pentru tine șade preotul în biserică; Pentru tine stă diaconul ostenindu-se la slujbă. Deci ce răspuns vei da, nemergînd la biserică?"

Trebuie să mergem la biserică cu dorință, frații mei, fiindcă biserica este rai și grădină. Că precum tot omul are mare bucurie să intre în vreo grădină frumoasă, cu copaci și flori de multe feluri, spre veselia inimii lui, așa și creștinii se cuvine să alerge la biserică cu mare bucurie, ca să se îndulcească de frumoasele flori și învățături ale dumnezeiești Scripturi. Că zice Sfîntul Ioan Gură de Aur: „Ce livadă este așa de frumoasă ca Biserica? Care rai este așa ca adunarea voastră? Aici nu este Eva care împiedică, ci Biserica ce ridică și îndreptează sufletul. Aici nu este frunza copacilor, ci rodul Sfîntului Duh".

Se cade, creștinilor, să mergeți cu dorință la biserică, pentru că Biserica este ca un praznic unde toți oamenii se duc să cumpere, să cîștige și să se îmbogățească. Cu aceeași bucurie se cade creștinilor să meargă la Biserica lui Dumnezeu, ca să dobîndească, nu aur, argint sau pietre scumpe care sînt trecătoare, ci cuvinte dumnezeiești.

Se cade creștinilor, să alergați la biserică cu dorință, așa cum aleargă corăbierii la liman cînd vine primejdia pe mare. Căci Biserica este liman duhovnicesc, întărit și fără furtună, și cei ce aleargă la acest liman scapă de valurile grijilor acestei lumi.

Se cade vouă creștinilor să mergeți la biserică adeseori, adică dimineața și seara, cum ne învață Sfinții Părinți. Că dacă proorocul David, fiind împărat și avînd grija poporului, se ruga de șapte ori în zi, precum spune la psalmul 118, ce lucru mare este dacă creștinii se roagă de două ori pe zi în biserică? Iar dacă nu puteți să mergeți de două ori pe zi, fiind biserica departe sau fiind bolnavi sau orice altă pricină binecuvîntată, se cade să mergeți în fiecare duminică și sărbătoare spre a asculta Sfînta Liturghie și cuvintele Evangheliei, și să vă rugați împreună lui Dumnezeu.

Fiindcă este mare rușine pentru creștini, cînd neamurile și păgînii, îndată ce se scoală din somn se duc să se închine la zeii lor cei mincinoși, iar creștinii care se închină adevăratului Dumnezeu nu se duc adesea la biserică să se închine și să dea lui Dumnezeu laudă și mulțumirea cuvenită.

Sînteți datori, creștinilor să mergeți la biserică ca să vă împăcați și să vă iertați cu frații voștri. Că de veți avea vrăjmășie cu cineva și nu vă cereți iertare nu este primită la Dumnezeu jertfa și rugăciunea voastră. Căci zice Domnul: „*Dacă vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă darul tău înaintea altarului, și mergi mai întîi de te împacă cu fratele tău, apoi vino și adu darul tău*" (Matei 5, 23).

În sfîrșit, sînteți datori, creștinilor, să mergeți la Biserica lui Dumnezeu, fiindcă Biserica este singura și adevărata casă de rugăciune a lui Dumnezeu. Aceasta ne spune și Hristos, zicînd: „*Casa Tatălui Meu, se va chema casă de rugăciune pentru toate neamurile*".

Unde sînt acum acei creștini care aud sunînd clopotele bisericii, care-i cheamă la sfintele slujbe, iar ei stau acasă nepăsători? Unde sînt creștinii pe care-i cheamă biserica la vecernie, la utrenie și la Sfînta Liturghie, iar ei se dedau la beții, la jocuri, la certuri și la judecăți? *Hristos a iubit Biserica și s-a jertfit pe Sine pentru ea* (Efes. 5, 25), iar noi creștinii să nu mergem la Biserică? Oare nu socotiți că atunci cînd puteți și nu vă duceți la biserică, vă despărțiți de ceilalți creștini ca niște mădulare putrede ale Bisericii și prin aceasta vă despărțiți singuri de Hristos? și nu mai luați nici un dar și ajutor de la El?

Deci, frați creștini iubiți Biserica lui Hristos și dacă nu puteți să mergeți mai des la slujbele bisericii, duceți-vă măcar de două ori pe săptămînă, sîmbăta și duminica, precum și în sărbători, cum ne învață Sfinții Apostoli și Sfîntul Ioan Gură de Aur.

Hristoitia, Cuvîntul XII — În ce fel trebuie să meargă creștinii la Biserică, București, 1937, p. 457—476.

65. Cum se cuvine a sta creștinii în biserică

Biserica are închipuirea cerului și cîte lucruri are cerul, pe acelea le are și Biserica. De aceea, frații mei, cînd intrați în Biserică să socotiți că ați intrat înlăuntrul cerului, fiindcă Biserica are închipuirea cerului. Tinda bisericii închipuiește pămîntul, iar

naosul (mijlocul) bisericii închipuiește cerul; iar Sfîntul Altar închipuiește scaunul lui Dumnezeu cel mai presus de ceruri, cum zice Sfîntul Simeon al Tesalonicului. Cinci lucruri dau strălucirea dumnezeiască a cerului: Tronul Prea Sfintei Treimi, trupul Domnului nostru Iisus Hristos care șade de-a dreapta Tatălui, Maica Domnului, cetele îngerilor și cetele tuturor sfinților.

Acestea cinci se află și în Biserica lui Hristos. Căci în biserică locuiește Dumnezeu. În biserică se săvîrșește în toată ziua Sfînta Liturghie, iar pe Sfînta Masă stă Sfîntul Trup și Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos. În biserică se află și Maica Domnului și îngerii și toți sfinții, pentru că unde este Împăratul, acolo se cade să fie și oastea Împăratului. Cerul are pe el soarele, luna și stelele. De asemenea și biserica are pe Hristos în locul soarelui, pe Maica Domnului în locul lunei și cetele îngerilor și ale sfinților în locul stelelor.

Sfînta Masă din altar închipuiește, atît Mormîntul Domnului, cît și scaunul de heruvimi pe care se odihnește Dumnezeu, cum spune Sfîntul Ghermano. Sfînta Evanghelie de deasupra închipuiește pe Hristos care șade de-a dreapta Tatălui — pe scaun. Iar icoana lui Hristos, a Maicii Domnului, a Sfîntului Ioan Botezătorul și a celorlalți sfinți, închipuiesc cerul coborît pe pămînt. Sfînta Cruce înălțată deasupra catapetesmei însemnează că așa se va arăta pe cer crucea la a doua venire, cum zice Domnul: „*Și atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului*" (Matei 24, 30). Dar și forma din afară a bisericii închipuiește cerul. Astfel prin toate acestea biserica este chip și icoană a cerului.

Sfîntul Ghermano zice și el că biserica este cer pămîntesc și toată mulțimea ortodocșilor cîntă în ea zicînd cu glas de bucurie: „În biserica slavei Tale stînd, în cer ni se pare a sta". Iar Sfîntul Ioan Gură de Aur spune că biserica este încă și mai înaltă și mai cinstită decît cerul, că „*cerul și pămîntul vor trece*", cum zice Domnul, „*iar cuvintele Mele nu vor trece*" (Matei 24, 35). Biserica are cuvintele Domnului și nu va trece, ci va rămîne în veac.

Întrucît biserica este cer pămîntesc, sîntem datori precum stau îngerii și sfinții în cer înaintea lui Dumnezeu, așa se cade să stăm noi creștinii în biserica lui Hristos. Îngerii și sfinții stau cu frică și cutremur, la fel se cade să stea și creștinii în biserică. Îngerii și sfinții nu se gîndesc la nici un lucru pămîntesc și lumesc în ceruri, Așa și creștinii nu se cuvine a se gîndi la nici un lucru pămîntesc și lumesc cînd sînt în biserică. Îngerii și sfinții trăiesc în pace deplină în ceruri, acest fel de pace a sufletului, a trupului și a minții se cuvine să o aibă și creștinii cînd stau în biserică. Îngerii și sfinții sînt în dragoste și unire în ceruri, acest fel de dragoste și unire trebuie să aibă creștinii în biserică, precum și acasă. Îngerii și sfinții nu vorbesc între ei în ceruri, nu rîd, nici privesc încoace și încolo, ci cu mare luare aminte și evlavie caută numai la singurul Dumnezeu care este de față înaintea lor. La fel și creștinii în biserică, nu se cuvine a vorbi între ei nici să rîdă sau să privească într-o parte și în alta, ci numai în jos sau spre sfîntul altar și să asculte dumnezeiești cuvinte cu luare aminte și evlavie, știind că stau înaintea Împăratului cerese Iisus Hristos.

Întotdeauna și la orice slujbă, fie utrenie ori vecernie, se cuvine să stea creștinii în biserică cu frică și evlavie, dar mai ales în timpul Sfintei Liturghii. Căci în timpul Dumnezeiești Liturghii se jertfește tainic pentru noi însuși Fiul lui Dumnezeu. Acum pîinea și vinul se prefac în însuși Trupul și Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos, prin harul și lucrarea Prea Sfîntului Duh. În timpul Sfintei Liturghii stau de față cu multă frică toate cetele îngerilor, heruvimii cei cu ochi mulți, serafimii cei cu cîte șase aripi, și toate cetele sfinților, ale strămoșilor, ale părinților, ale proorocilor, ale

apostolilor, mucenicilor, ierarhilor, cuvioșilor și drepților. În timpul Sfintei Liturghii creștinii trebuie să închipuiască pe heruvimi, pe îngeri și pe sfinți, lepădînd de la ei toată grija cea lumească. De aceea se cîntă în biserică: „Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreită sfîntă cîntare îi aducem. Toată grija cea lumească acum să o lepădăm". La fel, cînd zice preotul: „Sus să avem inimile", adică să avem inimile și mintea la cele cerești. Atunci noi răspundem: „Avem către Domnul".

Acum unde sînteți voi creștinilor care, cînd vă aflați în biserică nu gîndiți că sînteți în cer, și vorbiți în biserică în timpul slujbei pentru lucruri deșarte și pămîntești? Unde sînteți voi creștinilor care în timpul Sfintei Liturghii nu veniți la slujbă sau stați în biserică fără frică și evlavie, cu neorînduială și pricinuiți neliniște în rîndul creștinilor? Sau priviți la cei din jur, iar nu spre Sfîntul Altar. Sau vorbiți și rîdeți în biserică făcînd și pe alții să vorbească și chiar să rîdă. Sau intrați în biserică certați și neîmpăcați unii cu alții spre a voastră osîndă și bucuria vrăjmașului. Ce faci, omule? Fiul lui Dumnezeu se jertfește din dragoste pentru tine, și tu rîzi și vorbești? Duhul Sfînt Mîngîietorul se pogoară de sus în timpul Sfintei Liturghii ca să sfințească cinstitele daruri, și tu faci neorînduială în biserică? Sfînta Treime este de față atunci împreună cu toți sfinții și tu dormitezi și stai fără evlavie și frică la Sfînta Liturghie? Stai în cer și te gîndești la cele pămîntești? Cînți împreună cu îngerii și în același timp vorbești pentru cele pămîntești? Cu trupul ești în biserică, iar cu mintea la cele de afară?

Pentru aceasta, frații mei, vă rog în numele Domnului să stați în Biserica lui Hristos cu toată luarea aminte, cu bună rînduială, cu evlavie, cu pace, cu liniște și toată smerenia trupului și a sufletului, împăcați unii cu alții și îmbrăcați cuviincios, așa să aduceți rugăciunile voastre lui Dumnezeu. Că auzi ce spune Domnul prin gura proorocului Isaia: „Spre cine voi căuta, decît spre cel smerit și blînd, care se cutremură de cuvintele Mele?" (Isaia 66, 2).

Dimpotrivă, cel care nu stă la biserică cu evlavie și bună rînduială, nimic nu se folosește, ci mai degrabă se întoarce acasă osîndit. Căci cum va căuta Dumnezeu la cel fără rînduială și certat cu fratele său? Cum va asculta Domnul rugăciunea celui neiertat cu fratele său, și stăpînit de mîndrie? Sau cum va asculta pe cei ce vin îmbrăcați necuviincios și se roagă cu mintea risipită și fără umilință? Cu adevărat, la aceștia se împlinește cuvîntul proorocului David: „Rugăciunea lui să se facă spre păcat"(Ps. 108,6).

66. Ce trebuie să facă creștinii după ieșirea din biserică

Precum cei ce intră într-o grădină frumoasă și adună flori mirositoare, cînd ies de acolo răspîndesc în jurul lor bună mireasmă, la fel și voi creștinilor, cînd ieșiți din această grădină duhovnicească, care este Biserica lui Hristos, să nu ieșiți deșerți, ci să aveți în mintea și inima voastră cuvintele sfinte ce le-ați avut în biserică pe care să le mirosiți ca pe niște flori, să le cugetați, să le sădiți în sufletul vostru și să le spuneți și celorlalți din casele voastre. Căci se cade vouă creștinilor, cînd veniți de la biserică, să dați și celorlalți care n-au putut veni, învățăturile, cuvintele de folos, și sfaturile care le-ați primit în biserică.

Dar nu numai cu cuvîntul se cuvine să arătați celorlalți că ați ieșit din biserică, ci mai ales cu faptele, cu exemplul și cu ținuta cuviincioasă a trupului vostru. Cei care veniți de la biserică să dovediți că ați ieșit din casa lui Dumnezeu, că ați fost în cer,

că ați cîntat cu îngerii, că ați vorbit cu Hristos, cu Maica Domnului și cu toți sfinții Lui*.

67. Cuvînt de folos al unui sihastru

Odată a întîlnit părintele Galaction Ilie din Mînăstirea Sihăstria pe un sihastru cu viață sfîntă în pădurile din Munții Neamțului, și l-a întrebat: „Spune-mi, părinte, cînd va fi sfîrșitul lumii?" Iar cuviosul sihastru, oftînd, i-a răspuns: „Știi cînd va fi sfîrșitul lumii, părinte Galaction? Cînd nu va mai fi cărare de la vecin la vecin!" Apoi, salutîndu-se s-au despărțit**.

68. Cuvînt pentru rugăciune, că prin ea scăpăm de toată ispita și dobîndim milă

Este bine, fraților ca întotdeauna să ne rugăm și să vorbim cu Dumnezeu. Pentru că cel ce se înalță către Dumnezeu cel atotputernic prin rugăciune, degrab i se vor împlini cererile. Pentru că singur Domnul a zis: „Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului tău și te voi izbăvi. Caută-mă pe Mine din toată inima și Mă voi arăta ție".

Să nu zăbovești a-ți face rugăciunile în vreme cuviincioasă. Însă cînd stați de vă rugați, *„iertați orice aveți asupra cuiva, ca și Tatăl vostru cel ceresc să vă ierte pe voi"*. Că mare este puterea rugăciunii. Rugăciunea pe chit l-a făcut casă lui Iona. Rugăciunea din porțile morții l-a întors pe Ezechie, iar acei trei tineri au prefăcut focul în rouă. Ana fiind neroditoare, prin rugăciune a născut Samuel. Daniil prin rugăciune a îmblînzit pe leii cei ce rageau. Pentru rugăciune însuși Domnul zicea ucenicilor săi: *„Privegheați și vă rugați ca să nu intrați în ispită"*. Așteptînd ajutor de la Dumnezeu, să nu slăbiți în vremea primejdiilor, ci să vă rugați cu răbdare. O, să fie întru mine, Doamne, voia Ta și să se depărteze de la mine voia diavolului! Că precum lumina strălucește într-o peșteră întunecată, așa și rugăciunea, intrînd în suflet, izgonește toată răutatea păcatului și pe trup îl păzește curat.

Prolog — 19 august

69. Povestire pentru o femeie din Everghetinos ce s-a pocăit

Spunea oarecare din părinți că în Tesalonic era o mînăstire de fecioare. Una din ele, fiind ispitită de diavol, a ieșit din mînăstire și a căzut în desfrînare, zăcînd în acest păcat multă vreme. Apoi cu ajutorul lui Dumnezeu cel iubitor de oameni, căindu-se, s-a întors la mînăstirea ei. Dar, căzînd înaintea porții, a murit, iar despre moartea ei s-a descoperit de la Dumnezeu unuia din sfinți. Acel sfînt a văzut pe îngeri voind să-i ia sufletul și pe diavoli mergînd în urma lor. Certîndu-se între dînșii, sfinții îngeri ziceau că femeia a murit în pocăință; iar diavolii ziceau dimpotrivă, „că ne slujește nouă de multă vreme, și încă nici n-a ajuns să intre în mînăstire. Deci cum ziceți voi că s-a pocăit?" Iar îngerii au răspuns: „Din clipa cînd a văzut Dumnezeu inima ei

* *Din învățăturile Sfîntului Nicodim Aghioritul*, cuprinse în „Hristoitia", Cap. XII, București, 1937, p. 457—509.

** *Pateric Românesc*, București, 1980 p. 621

îndreptată spre mînăstire, i-au și primit pocăința. Deci ea era stăpînă a pocăinței prin scopul ei cel bun".

Auzind aceasta diavolii s-au rușinat și s-au depărtat. Că zice Ava Alonie: „*De va voi omul, de dimineață pînă seara poate ajunge în măsură dumnezeiească, prin pocăință din toată inima*".

Prolog — 6 septembrie

70. Cuvînt pentru femeile cele bune, tăcute și blînde

A zis Domnul către Eva: „Să fie întoarcerea ta către bărbatul tău și acela te va stăpîni, iar tu să te supui lui în tăcere" (Facere) Pentru că femeia, cinstind pe bărbatul ei, mai întîi împlinește porunca lui Dumnezeu și va fi binecuvintată. Apoi va fi lăudată de oameni. Femeia bună, iubitoare de osteneală și tăcută este cunună bărbatului ei.

Cel ce a găsit soție bună, scoate din casa sa cele bune. Fericit este omul care este bărbat unei asemenea femei, că își va trăi anii săi în pace, luînd de la Dumnezeu o femeie bună și tăcută. Însă femeile să tacă în biserică, că nu le poruncește Apostolul Pavel să vorbească în biserică, ci să se roage în taină. Iar de va vrea să învețe ceva, să întrebe acasă pe bărbații lor. Pentru că este necuviincios să vorbească femeile în biserică.

Auzind acestea, femeilor, învățați-vă tăcere și blîndețe și veți fi binecuvîntate de Dumnezeu și lăudate de oameni!

Prolog — 13 iulie

71. Învățătură cum se cuvine copiilor să-și cinstească părinții

Ascultați, fraților, porunca Domnului pe care a spus-o către învățătorul de Lege din Evanghelie: „*Aceasta este porunca cea dintîi și mai mare, să iubești pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești mulți ani pe pămînt.*"
Cel ce-și cinstește pe părinții săi și ascultă poruncile lor, acela se va curăți de păcatele sale și Dumnezeu îl va cinsti. Iar dacă cineva face rău părinților săi, acesta greșește înaintea lui Dumnezeu și este blestemat de oameni. Cel ce bate pe tatăl sau pe mama sa, să se despartă de biserică și cu moarte să moară. Pentru că este scris: „Blestemul tatălui usucă pe fiul cel nesupus, iar blestemul mamei îl dezrădăcinează. Că fiul nesupus spre pierzare va fi". Pentru că cel ce mînie pe tată sau mustră pe mamă și i se pare că nu greșește lui Dumnezeu, acesta este părtaș cu cei necurați, pentru care a zis Isaia: „Ridică-se cel necredincios și să nu vadă slava Domnului". Și iar zice în alt loc: „Ochiul care face semn spre tatăl, ocărînd bătrînețele mamei, să-l scobească corbii și degrab să se mănînce de vulturi. Cel ce cinstește pe tată, se va veseli de fii și în ziua necazului îl va izbăvi pe el Domnul, și-i va auzi rugăciunea lui. Cel ce ascultă pe Dumnezeu va odihni pe maica sa. Cel ce face voia tatălui său, va trăi mult în bunătăți".

De aceea, fraților, să împliniți voia părinților voștri cu fapta și cuvîntul, ca să vină peste voi binecuvîntarea lor. Pentru că binecuvîntarea tatălui întărește casa copiilor. Iar rugăciunea îi izbăvește de ispite. Fraților, sprijiniți bătrînețele tatălui vostru, chiar

de i se împuținează mintea, să nu-l defăimați în inima voastră. Să miluiești pe tatăl tău, pentru că rugăciunea tatălui nu se va uita înaintea lui Dumnezeu. Și să nu uiți ostenelile mamei și grija și durerea ei pentru fii. Să nu zici „că iată le-am făcut la părinți haine multe, și brană", fiindcă nu-i poți naște. Atît să te doară inima pentru dînșii, pe cît îi doare pe ei pentru tine.

De aceea, să le slujiți lor cu frică și respect, ca să trăiți bine aici și să vă îndulciți de viața ce va să vie. Amin.

Prolog — 9 august

72. Cuvînt pentru o femeie care și-a ucis cei doi copii

Ne spunea părintele Paladie, zicînd: „Am auzit de la un corăbier care spunea acestea: mergînd odată cu corabia pe mare aveam în ea bărbați și femei. Unii din Constantinopol, alții din Alexandria, alții din altă parte și vîntul era bun și călătoream bine. Dar cum am ajuns în larg, corabia mea nu putea înainta și am stat în loc nemișcat cu corabia trei zile. Pentru aceasta eram în mare necaz și nedumerire și nu știam ce să fie. Iar eu ca un cîrmaci, am început să mă rog lui Dumnezeu pentru corabie și pentru cei care erau în ea. Deodată am auzit un glas zicîndu-mi: „Aruncă pe Maria în mare și vei înota bine!" Eu nedumerindu-mă, cugetam ce să fie aceasta și cine este Maria. Gîndindu-mă așa, am auzit din nou un glas: „Ți-am spus, aruncă pe Maria din corabie și veți fi salvați!" Atunci, necunoscînd cine este am strigat: Maria! Iar ea dormea în așternutul ei și mi-a răspuns: „Eu sînt, ce poruncești, stăpîne?" „Fă dragoste și vino la mine". Deci, sculîndu-se, a venit la mine și luînd-o de o parte, i-am zis: „Vezi, soră Marie, ce păcate mari am eu, că pentru mine toți veți pieri!" Iar femeia suspinînd din adînc mi-a zis: Cu adevărat, domnule, eu sînt păcătoasa" Eu i-am zis: „Ce păcate ai, Marie?" „Amar mie păcătoasa, a zis ea, că nu este păcat pe care eu să nu-l fi făcut și din cauza păcatelor mele toți veți pieri." Apoi mi-a mărturisit păcatele ei, zicînd: „Domnule cîrmaci, eu păcătoasa și prea nevrednica am avut bărbat și doi copii, unul de nouă ani iar altul de cinci ani. Murind bărbatul meu, am rămas văduvă și locuia aproape de mine un oarecare ostaș cu care voiam să mă recăsătoresc. Și am trimis pe cineva la el, iar ostașul mi-a răspuns: „Nu voi lua femeie care are copii de la alt bărbat". Auzind aceasta și avînd mare dragoste de dînsul, vai mie ticăloasa, am înjunghiat pe amîndoi copii mei, apoi am trimis vorbă ostașului, zicînd: „Iată acum nu mai am nici un copil", iar ostașul auzind că mi-am ucis copiii, a zis: „Viu este Domnul cel ce locuiește în cer că nu o voi lua pe această femeie ucigașă". Deci auzind eu ticăloasa, că nu mă ia ostașul, de frică să nu fiu pedepsită, am fugit. Iată de ce călătoresc în corabia ta."

Auzind eu despre păcatul femeii aceleia, spune corăbierul, nu am vrut totuși s-o arunc pe ea în mare, ci i-am zis: „Marie, iată eu voi intra în barcă și să știi că de va porni corabia pe mare, înseamnă că păcatele mele au ținut-o pe loc". Dacă m-am coborît în barcă, nu s-a mișcat corabia din loc. Atunci am intrat eu în corabie și i-am zis femeii: „Coboară-te tu în barcă". Iar ea coborîndu-se, îndată barca s-a depărtat puțin și s-a cufundat în adîncul mării. Apoi corabia cea mare îndată a început să meargă și a mers în trei zile cît trebuia să meargă în cinci zile.

Prolog — 19 martie

73. Cuvînt pentru Euharist păstorul

Doi sihaștri, nevoindu-se în pustie, au rugat pe Dumnezeu să le arate în ce măsură duhovnicească au ajuns. Și au auzit un glas, zicînd: „În cutare sat al Egiptului este un om mirean simplu, cu numele Euharist și femeia lui Maria, iar voi încă n-ați ajuns la măsura acelora". Deci, s-au dus bătrînii în satul acela și au întrebat de casa lui. Aflînd acasă numai pe femeie, i-au spus: „Unde este bărbatul tău?" Iar ea le-a răspuns: „Este păstor și paște oile pe cîmp". Făcîndu-se seară, a venit Euharist cu oile acasă și văzînd pe bătrîni le-a gătit masă și a adus apă să le spele picioarele. Dar bătrînii i-au zis: „Nu vom gusta nimic, dacă nu ne vei spune faptele tale cele bune". Iar Euharist le-a răspuns cu multă smerenie: „Eu sînt păstor și aceasta este femeia mea". Însă bătrînii îl rugau să le spună nevoința sa. Apoi i-au zis: „Dumnezeu ne-au trimis la tine". Cînd a auzit cuvintele acestea, Euharist s-a temut și le-a spus nevoința sa, zicînd: „Avem aceste oi de la părinții noștri și tot ce dobîndim de la ele, cu voia lui Dumnezeu le împărțim în trei părți. O parte dăm la săraci, alta la primirea de străini, iar a treia parte o folosim pentru nevoile noastre. Iar de cînd m-am luat cu femeia mea, trăim amîndoi în feciorie și fiecare dormim separat, și noaptea ne îmbrăcăm în haine aspre de păr, iar ziua îmbrăcăm hainele noastre. Însă pînă acum nimeni din oameni n-a știut taina vieții noastre".

Auzind acestea bătrînii, s-au minunat și plecîndu-se înaintea lor s-au întors la pustie, mustrîndu-se pe sine și lăudînd pe Dumnezeu, Căruia I se cuvine laudă în veci. Amin.

Prolog — 17 noiembrie

74. Cuvînt pentru oamenii clevetitori

Omul mînios aţîță vrajbă și omul păcătos tulbură prietenii și aruncă clevetiri și certurile între cei ce trăiesc în pace. Mînia năpăraznică varsă sînge. Pe cel șoptitor și pe cel îndoit la limbă se cuvine a-i blestema, pentru că pe mulți oameni împăcați i-au pierdut. Limba cea clevetitoare a dezbinat și despărțit pe mulți; și cetăți tari au stricat și vasele celor bogați le-au răsturnat. Limba celui clevetitor a alungat din casele lor multe femei bune, și le-au lipsit de ostenelile lor. Cel ce ascultă pe clevetitor, nu va afla odihnă nici liniște.

Mulți au căzut de sabie, dar mai mulți au căzut din cauza limbii. Fericit este cel ce s-a izbăvit de acest greu păcat, și n-a căzut în mrejele lui, nici n-a luat povara lui. Limba rea aduce peste om și moartea rea. O, de n-ar stăpîni pe cei credincioși văpaia acestei patimi. Cuvintele tale să le faci jug și cumpănă și să pui ușă la gura ta și zăvor la buzele tale ca să nu grăiască vicleșug.

Prolog — 18 iulie

75. Învățătură a Sfîntului Macarie

Cei ce nu voiesc să facă cele ale legii, și nici nu vor să asculte, să se pregătească să asculte și să rabde cele pe care nu le voiesc. Că de vom tăcea noi, pietrele vor striga. Dacă cineva va grăi cu îndrăzneală cele ce sînt de folos sufletesc, plată va lua. Iar de

va grăi cele ce sînt spre odihna ascultătorilor, judecată fățarnică va lua. Pentru că este bine omului să ia folos grăind adevărul, și să fie mai bine urît de toți, decît să vatăme vorbind deșertăciuni și să fie iubit de oameni.

Că pe cei urîți de oameni fără dreptate, îi va ridica Domnul. Iar pe cei iubiți de dînșii, Domnul îi va defăima. Că multe sînt căile pocăinței. Întîi este ca să ne pocăim de păcatele noastre. A doua cale de pocăință este să iertăm aproapelui greșelile. A treia cale de pocăință este rugăciunea făcută din toată inima. A patra cale este milostenia. A cincea cale de pocăință este a avea întotdeauna smerenia inimii și a minții.

Deci să nu ne lenevim, ci prin toate aceste căi de pocăință să călătorim în zilele vieții noastre, căci foarte plăcute sînt acestea lui Dumnezeu, Căruia I se cuvine slavă în veci. Amin.

Prolog — 19 ianuarie

76. Cuvînt din Pateric, pentru călugării cei dintîi și pentru cei de pe urmă

Sfinții părinți din Egipt, proorocind pentru neamul cel mai de pe urmă ziceau: „Ce am făcut noi înaintea lui Dumnezeu?" Și răspunzînd unul din călugări, mare cu viața, anume Ishirion, a zis: „Noi am făcut poruncile Domnului cu fapta". Iar ei au întrebat din nou: „Dar cei de după noi, ce vor face?" Și le-a răspuns bătrînul: „La jumătatea faptelor noastre vor veni". Și iarăși l-au întrebat pe acel cuvios, zicînd: „Dar călugării cei mai de pe urmă, ce vor face?" Și le-a răspuns „Călugării de pe urmă nu vor face nicicum fapte călugărești. Însă vor veni asupra lor ispite și năpăstuiri. Și aflîndu-se în acele ispite, de vor suferi și vor răbda chinurile și necazurile acelea cu bărbăție, ca aurul cel curățit în foc, se vor face mai mari și mai buni decît noi și decît părinții noștri, înaintea lui Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin."

Prolog — 13 decembrie

77. Cuvînt din Pateric, ca să nu ne răzbunăm împotriva celor ce ne asuprese

Un frate, fiind asuprit de alt frate, a mers la cuviosul Sisoie și i-a zis: „Părinte, m-a certat un frate și voiam să mă răzbun pe el". Iar bătrînul îl ruga, zicînd: „Nu, fiule. Ci lasă-l mai bine la Dumnezeu ca el să-ți facă dreptate". Însă fratele zicea: „Nu-l voi lăsa, de nu mă voi răzbuna asupra lui". Atunci i-a zis bătrînul: „Să ne rugăm, frate, lui Dumnezeu". Deci sculîndu-se au zis: „Dumnezeule, de acuma nu mai nădăjduim spre tine, nici să nu te mai îngrijești de noi, nici să pedepsești pe cei ce ne fac strîmbătate, pentru că noi singuri ne vom răzbuna asupra lor!" Auzind fratele aceste cuvinte, a căzut la picioarele cuviosului și i-a zis: „Iartă-mă părinte, că de acum nu mă voi mai certa cu fratele meu, și-l voi ierta.".

Astfel i-a zis bătrînul: „*Să mă crezi, fiule, că cel ce va răbda defăimare și ocară, se va mîntui fără osteneală. Iar cel ce se mînie pe fratele său, își pierde toată fapta bună și se face pe sine rob al diavolului*".

Prolog — 20 iunie

78. Cuvînt pentru ieșirea sufletului și urcarea lui la cer.

Sfîntul Ioan cel milostiv vorbea mereu despre aducerea aminte de moarte și ieșirea sufletului din trup, căci avea descoperire de la Sfîntul Simeon Stîlpnicul și învăța că ieșind sufletul din trup cînd se înalță la cer îl întîmpină cetele diavolilor și îl întrèabă mai întîi de minciuni și de clevetiri. Dacă de aceste păcate nu s-a pocăit în viață, îndată se oprește de către diavol.

Apoi mai sus îl întîmpină pe suflet diavolii și-l întreabă de desfrînare și de trufie. Dacă și de aceste păcate s-a pocăit, îndată scapă de dînșii. Și multe sînt piedicile și întrebările sufletului cînd merge la cer, din partea diavolilor. Apoi îl întîmpină în văzduh diavolii mîniei, ai zavistiei, ai vicleniei, ai iuțimii, ai clevetirii, ai mîndriei, ai vorbirii necuviincioase, ai nesupunerii, ai cămătăriei, ai iubirii de bani, ai beției, ai pomenirii de rău, ai vrăjitoriei, ai lăcomiei, ai urei de frați, ai uciderii, ai furtului, ai zgîrceniei, ai desfrînării și preadesfrînării.

Cînd sufletul ticălos se înalță de la pămînt la cer, sfinții îngeri nu stau aproape de el și nici nu-l ajută. Ci singur sufletul dă răspuns pentru sine, prin pocăință și prin faptele bune, iar mai mult decît toate prin milostenie. Pentru că păcatul nemărturisit din pricina uitării este iertat prin milostenie și sufletul la judecată se izbăvește de silnicia vămilor diavolești. Deci știind acestea, fraților, să ne temem de ceasul acela amar, cînd ne vor întîmpina acești vameși aspri și nemilostivi înaintea cărora nu ne vom pricepe ce să le răspundem.

De aceea să ne pocăim aici, fraților, de toate răutățile și să facem milostenie după puterea noastră, că aceasta poate să ne însoțească de la pămînt la cer și să ne elibereze de oprirea diavolilor. Multă este ura lor asupra noastră și mare ne este frica și mare este primejdia văzduhului aceluia. Că dacă pe pămînt, avem trebuințe de om, să ne ducă de la o cetate la alta, ca să nu rătăcim, să cădem în locuri rele, în prăpăstii sau în mîna tîlharilor înfricoșați, cu cît mai mult avem nevoie de însoțitori și povățuitori dumnezeiești, adică de îngeri buni ca să ne ducă în acea cale lungă și veșnică după ceasul morții cînd iese sufletul din trup. Că pe această cale nu putem s-o ocolim, nici s-o trecem cu ușurință și să scăpăm de ea.

Prolog — 29 octombrie

79. Cuvînt al Sfîntului Ioan Gură de Aur, ca să nu ne lenevim a citi sfintele cărți

Mulți din necitirea Sfintelor Scripturi au căzut din dreapta credință și rătăcindu-se au pierit. Iar alții citind sfintele cărți, fiindcă n-au avut cunoștință deplină, și aceia de asemenea, au căzut din calea cea dreaptă, lăsîndu-i Dumnezeu să cadă pentru mîndria lor, deoarece, cu toate că citesc, nu împlinesc voia Domnului. Omul cărturar, de este bețiv, nu se poate îndrepta spre calea mîntuirii. Dacă cineva, neștiind Scriptura, s-ar face înțelept, acela este ca un stîlp sau ca un gard care șade fără proptele și cînd suflă vîntul, cade. Așa și cel ce se face înțelept, dar pentru că nu știe Sfînta Scriptură, cînd suflă asupra lui vîntul păcatului, cade, neavînd sprijin din cuvintele Sfintei Scripturi.

Iar dacă înțelepciunea și cunoștința Scripturii ar fi împreună la om, acestea sînt ca cei doi ochi în trup, văzînd toate în chip desăvîrșit. Că precum păsărilor li s-au dat două aripi ca să scape de cursele oamenilor, la fel și oamenilor li s-au dat Sfintele Scrip-

turi, ca să izgonească toată înșelăciunea vrăjmașilor diavoli, cu care vînează pe toți. Că pe unul de mînie îl umple, iar pe altul cu zavistia îl lovește; pe unii la furt și la strîmbătate îi îndeamnă, iar pe alții la priveliști lumești și la jocuri îi atrage. Pe unul la beție și la desfrînare îi amăgește, iar pe alții cu mîndria îi biruiește și la zgîrcenie îi învață. Pe unii la lucruri deșarte și la cîntări lumești îi deprinde, iar pe alții îi biruiește cu lenea, ca să nu meargă la biserică, și pe mulți îi amăgește ca să-i depărteze de Dumnezeu și de împărăția cerului.

Însă Dumnezeu a descoperit oamenilor, prin sfintele cărți, toate smintelile vicleanului diavol ca să nu înșele pe cei se tem de el. Și ne-a dăruit Dumnezeu împotriva diavolului Sfînta Cruce, iar împotriva curselor lui, sfintele cărți, pe care ascultîndu-le și făcînd cele scrise în ele, vom cîștiga viață veșnică și sălășluirea împreună cu sfinții, în Iisus Hristos, Domnul nostru, căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Prolog — 6 aprilie

80. Cuvînt de mîngîiere al Sfîntului Ioan către Episcopul Chiriac, care erau amîndoi surghiuniți de către împăratul Arcadie

Vino, dar, să-ți scot rana mîhnirii și să-ți risipesc negura cugetului! Ce lucru este acela ce-l faci, frate, de te mîhnești și te întristezi? Căci furtuna aceasta ce a sosit asupra Bisericii este amară și grea? O, știu și eu aceasta și nimenea nu o va tăgădui. Dar de vei vrea, îți voi zugrăvi o icoană a lucrurilor acestora ce se fac. De multe ori vedem marea aceasta simțită, că se cutremură și se umflă tocmai din fundul adîncimii. Vedem și pe corăbierii ei care neavînd ce face pentru covîrșirea furtunii, stau încremeniți cu mîinile împletite peste genunchi. Nevăzînd nici cerul nici pămîntul, ci zăcînd jos, în așternuturile corăbiei, plîng și se tînguiesc, însă precum acestea se întîmplă la marea care o vedem, așa și acum este asupra Bisericii lui Dumnezeu, mare furtună și mai multe valuri. Deci roagă-te Domnului nostru Iisus Hristos, Carele nu cu meșteșug biruiește furtuna, ci numai cu amenințarea potolește viforul. Iară de te-ai și rugat de multe ori și nu ai fost ascultat, nu te lenevi. De vreme ce acest obicei are Iubitorul de oameni, Dumnezeul nostru, grijind mai înainte mîntuirea noastră. Că nu putea să izbăvească pe cei trei coconi ca să nu se arunce în cuptor? Așa au putut, însă mai întîi nu i-a izbăvit, ci cînd s-au robit și s-au dus în țara barbarilor și s-au scăpat de părintească moștenire, și după ce s-au aruncat în cuptor și erau deznădăjduiți nemairămînîndu-le nimic, atuncea, Adevăratul Dumnezeu fără de veste a făcut minunea și a risipit focul împrejurul cuptorului haldeilor și așa cuptorul s-a făcut Biserică. Au chemat atunci toată zidirea și Îngeri și Puterile și adunîndu-se împreună, zicea: „Binecuvîntați toate lucrurile Domnului pe Domnul!"

Vedeți fraților, cum răbdarea drepților au primenit focul acela în rouă? Și au plecat pe tiranul Nabucodonosor a trimite cărți în toată lumea zicînd: „Mare este Dumnezeul lui Sedrah, Misah și Avdenaro. Și vezi cîtă groază a pus de va grăi cineva cuvînt rău asupra lor, să-i apere casa de jaf și averile să i se dea.

Nu te mîhni dară, frate Chiriace, că eu cînd mă izgoneau din Constantinopol, nu grijeam de nici una dintre acestea. Ci ziceam întru sinemi: „De-i este voia împărătesei să mă izgonească, izgonească-mă". Al Domnului este pămîntul și plinirea lui. „De va vrea să mă năpăstuiască, năpăstuiască-mă, am pildă pe Proorocul Isaia". De va

vrea să mă arunce în mare, îmi voi aduce aminte de Proorocul Iona. De este voie să mă bage în groapă, am pe Daniil, băgat în groapa leilor. De va vrea să mă ucidă cu pietre, am pe Ștefan, întîiul Mucenic, ce a pătimit aceasta. De va vrea să-mi ia capul, am pe Botezătorul Ioan. De va vrea să-mi ia averea, de o am, să o ia. „Căci gol am ieșit din pîntecele mamei mele, gol mă voi duce". Pe mine mă învață și apostolul, zicînd: Dumnezeu nu caută în fața omului. Și încă de aș fi plăcut oamenilor, n-aș fi slugă lui Hristos. Mă înarmează însă și David zicînd „Grăbit-am întru mărturiile Tale înaintea împăraților și nu m-am rușinat". Multe meșteșuguri au ridicat asupra mea cei ce m-au urît, și toate din pizmă le-au făcut.

Știu cu adevărat că te întristezi, frate Chiriace, căci cei ce ne-au izgonit pe noi, merg cu cinste prin tîrg și cu mulțime de înarmați petrecîndu-i, dar nu-ți aduci aminte de bogatul și de Lazăr, cine întru această viață petrecea cu scîrbă și cine ce au dobîndit? Ce a vătămat pe Lazăr sărăcia? Nu l-a dus în sînul lui Avraam ca pe un viteaz și biruitor? Și ce a folosit pe bogat, bogăția, pe cel care era îmbrăcat în porfiră și vison? Cu adevărat, nimic. Pentru că unde-i sînt postelnicii? Unde-i sînt furtașii? Unde-i sînt ciocoii cei ce se hrăneau de la masa lui și masa cea împărătească? Nu-l duce legat ca pe un tîlhar la mormînt? Ducîndu-și sufletul gol din lumea aceasta și strigînd cu glas sec: „Părinte Avraame, miluiește-mă și trimite pe Lazăr, să-și ude vîrful degetului cu apă să-mi răcorească limba, că amar mă prăjesc în văpaia aceasta". Bogatule ticălos! Ce chemi tată pe Avraam, căruia nu i-ai urmat viața aceasta? Acela pe tot omul l-a ospătat în casa lui, iară tu n-ai purtat grija unui sărac. Nu se cade orișicare a plînge și a se tîngui. Căci acela ce a avut atîta bogăție, nu poate a dobîndi o picătură de apă. Și pentru ce aceasta? Pentru că în iarna vieții, aceștia n-au semănat milostenie. A venit secerișul altei vieți și n-au secerat. Și aceasta este a Stăpînului orînduială, de au făcut a fi din preajmă munca necuraților și odihna drepților, ca să se vadă unii pe alții și să se cunoască. De vreme ce atunci fiecare din mucenici își va cunoaște pe tiranul său ce l-a, muncit. Și dimpotrivă, fiecare tiran pe mucenicul său pe care l-a chinuit.

Toate acestea ce le zic, nu sînt cuvinte ale mele. Ascultă ce grăiește Înțelepciunea: „Atunci cu multă îndrăzneală va sta dreptul în preajma celor ce l-au necăjit. Căci, ca un călător ce umblă prin zăduf arzîndu-se de sete și nimerește o fîntînă bună, sau ca un flămînd ce va ședea la o masă plină de toate felurile de mîncări și se oprește de vreun puternic, să nu se atingă de bucatele ce stau pe masă și îi este cu mîhnire celui însetoșat, căci nu-și poate stinge seta și celui flămînd că este oprit să nu se îndulcească de bucate într-același chip și la ziua Judecății vor vedea păcătoșii pe sfinți bucurîndu-se și nu vor putea să se îndulcească de Masa cea Împărătească. Că și pe Adam, vrînd Dumnezeu să-l mănînce, l-a făcut să lucreze pămîntul în preajma Raiului, ca privind locul cel dorit de unde ieșise să aibă pururea durerea în suflet. Și dacă, frate Chiriace, nu ne întîlnim aicea în viața aceasta să vorbim unul cu altul, însă acolo în cealaltă nu va fi nimenea să ne oprească a fi unii cu alții. Și încă atunci vom vedea și pe cei ce ne-au izgonit ca și Lazăr pe bogatul și mucenicii pe muncitori.

Deci, nu te mîhni iubitule frate, și adu-ți aminte de Proorocul Isaia ce zicea: „De batjocorirea oamenilor nu te teme și de ocara lor să nu te biruiești, căci cum se mănîncă lîna de molii, așa se vor mînca. Cugetă și la Domnul Hristos, cum din scutece era izgonit și în pămîntul egiptenilor era lepădat, Cel ce ținea lumea în Mîna Sa. Și pentru ce? Pentru ca să Se facă chip și pildă nouă, ca să nu ne mîhnim întru năpăști. Și-ți mai amintește de Patima Mîntuitorului și cîte ocări a suferit pentru noi, Stăpînul a toate. Căci unii din iudei îl numea samarinean și băutor de vin. Alții, îndrăcit și

prooroc mincinos, zicînd: „Iată, om mîncător și băutor de vin", și „Că cu domnul dracilor scoate pe draci".

Și de zic altele, cum L-au dus să-L dea de rîpă, o, minune mare! Și-L scuipa în obraz și-I da palme? Dar că-L adăpa cu fiere și-I bătea capul cu trestie și cu hlamidă împărătească, îmbrăcîndu-L și cu cunună de spini încununîndu-L și-l dădea înainte batjocorindu-L în tot felul, și cînd Îl duceau cîinii aceia, mîncători de sînge și Îl trăgea gol la Patimă? Și cum Îl lăsară toți ucenicii lui? Căci unul s-a lepădat de Dînsul iară altul L-au vîndut și ceilalți au fugit și sta singur gol în mijlocul norodului aceluia în vreme ce era praznicul Pashăi, atunci în care îi adunase pe toți. Și-L răstigniră ca pe un om rău, în mijlocul făcătorilor de rele și zăcea neîngropat, nici nu L-au pogorît de pe Cruce pînă cînd L-au cerut oarecine, ca să-L îngroape.

Și cum au scornit hulă asupra Lui, cum că ucenicii Săi L-au furat, iară n-a înviat. Deci iarăși adu-ți aminte și de Apostoli că de pretutindenea erau goniți și prin cetăți se ascundeau. Că și Pavel se ascundea la o femeie ce vindea mătăsuri și Petru la Simon Curelariu. Și că nu aveau îndrăznire la cei bogați. Iară apoi le-au fost toate pe lesne. Auzit-am și de bîrfitorul acela Arsachie, pe care l-a pus împărăteasa Patriarh în scaunul meu, că a necăjit pe frații și fecioarele, că n-au vrut să se împărtășească cu dînsul. Și mulți dintr-înșii pentru dragostea mea, prin temnițe au murit. Lupul acela, zic în chip de oaie, ce are numai schimă de Episcop, iară despre adevăr este necinstit. Că precum femeia ce-i trăiește bărbatul și merge după altul, ea se cheamă necinstită, așa și acesta este necinstit, nu trupește, ci sufletește. Că fiind eu viu mi-am răpit scaunul. Acestea, frate Chiriace, scriem din Cucuzo, unde a poruncit împărăteasa de ne-au izgonit. Și multe supărări pe cale s-au întîmplat, ci n-am băgat de seamă. Iară cînd am venit la țara capadocilor și la Tairochilicia, cete, cete, de sfinți părinți ne întîmpinau. Încă și mulțime de monahii fecioare, care izvor de lacrimi vărsînd și plîngînd cu jale mare, căci ne vedea ducîndu-ne la izgonire, ziceau întru sine: Mai de folos ar fi fost să se ascundă soarele, decît să tacă gura lui Ioan. Aceste cuvinte m-au turburat foarte tare și m-au scîrbit mai mult unde vedeam că plîng toți pentru mine. Iară de celelalte de toate cîte ni s-au întîmplat n-am băgat seamă. Însă ne-au primit cu bine episcopul cetății acesteia și multă dragoste către noi au arătat, că de ar fi fost cu putință și n-am fi păzit hotarul și canoanele, ne-ar fi dat și scaunul său. Rogu-te dar și te poftesc, gonește-ți deasupră-ți plînsul scîrbei tale și ai pomenire pentru noi, către Dumnezeu!

Prolog — 27 ianuarie

și „Că cu domnul

are! Și-L scuipa în
estie și cu hlamidă
și-I dădea înainte
e sînge și Îl trăgea
dat de Dînsul iară
orodului aceluia în
răstignire ca pe un
L-au pogorît de pe

rat, iară n-a înviat.
goniți și prin cetăți
și Petru la Simon
ost toate pe lesne.
Patriarh în scaunul
tășească cu dînsul.
Lupul acela, zic în
r este necinstit. Că
cheamă necinstită,
u viu mi-am răpit
icit împărăteasa de
gat de seamă. Iară
de sfinți părinți ne
imi vărsînd și plîn-
u sine: Mai de folos
vinte m-au turburat
entru mine. Iară de
e-au primit cu bine
ar fi fost cu putință
. Rogu-te dar și te
e pentru noi, către

Prolog — 27 ianuarie

CUPRINS

față 5

oducere 7

Partea I

PREDICI LA PRAZNICE ÎMPĂRĂTEȘTI

ică la **Învierea Domnului** 11
ică la **Înălțarea Domnului** 21
ică la **Duminica Cincizecimii** 27
ică la **Prea Sfînta Treime** 34
ică la **Schimbarea la față — 6 august** 43
ică la **Adormirea Maicii Domnului — 15 august** 51
că la **Nașterea Maicii Domnului — 8 septembrie** 59
că la **Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci** 66
că la **Înălțarea Sfintei Cruci — 14 septembrie** 73
că la **Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci. Despre iubirea de sine** .. 82
că la **Intrarea Maicii Domnului în Biserică — 21 noiembrie** 89
că la **Duminica dinaintea Nașterii Domnului** 96
că la **Nașterea Domnului — 25 decembrie** 105
că la **Duminica după Nașterea Domnului. Împlinirea proorociilor despre Hristos** 112
că la **Tăierea Domnului Împrejur — 1 ianuarie** 122
că la **Duminica dinaintea Botezului Domnului** 129
că la **Botezul Domnului. Despre Botezul creștin — 6 ianuarie** 134
că la **Duminica de după Botezul Domnului. Despre paza de primejdii** .. 141
că la **Întîmpinarea Domnului — 2 februarie** 149
că la **Buna Vestire — 25 martie** 155
că la **Duminica Floriilor** 164

Partea a II-a

PREDICI LA SFINȚI DE PESTE AN

că la **Sfinții Părinți Ioachim și Ana — 9 septembrie** 175
că la **Adormirea Sfîntului Apostol și Evanghelist Ioan — 26 septembrie** 183
că la **Sfînta și Prea Cuvioasa maica noastră Paraschiva — 14 octombrie** 190
că la **Sfîntul Mare Mucenic Dimitrie — 26 octombrie** 196
că la **Cuviosul Dimitrie cel Nou — 27 octombrie** 201

Predică la **Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil — 8 noiembrie** 205
Predică la **Sfîntul Ioan Gură de Aur — 13 noiembrie** 212
Predică la **Sfîntul Grigore Decapolitul — 20 noiembrie** 219
Predică la **Sfînta Mare Mucenită Varvara — 4 decembrie** 225
Predică la **Sfîntul Cuviosul Sava cel Sfințit — 5 decembrie** 232
Predică la **Sfîntul Ierarh Nicolae — 6 decembrie** 238
Predică la **Sfînta Mucenită Filoteia — 7 decembrie** 245
Predică la **Sfîntul Ierarh Spiridon — 12 decembrie** 250
Predică la **Cuviosul Nicodim cel Sfințit de la Tismana — 26 decembrie** .. 257
Predică la **Sfîntul Apostol și Arhidiacon Ștefan — 27 decembrie** 261
Predică la **Sfîntul Ierarh Vasile cel Mare — 1 ianuarie** 269
Predică la **Sfîntul Ioan Botezătorul — 7 ianuarie** 279
Predică la **Cuviosul Antonie cel Mare — 17 ianuarie** 286
Predică la **Sfîntul Eftimie cel Mare — 20 ianuarie** 294
Predică la **Sfîntul Grigore Teologul — 25 ianuarie** 299
Predică la **Sfinții Trei Ierarhi — 30 ianuarie** 305
Predică la **Sfîntul Mare Mucenic Haralambie — 10 februarie** 314
Predică la **Sfinții 40 de Mucenici — 9 martie** ..... 31[illegible]
Predică la **Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica — 11 aprilie** ..... 32[illegible]
Predică la **Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe — 23 aprilie** 329
Predică la **Sfinții Împărați Constantin și Elena — 21 mai** 336
Predică la **Sfîntul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava — 21 iunie** .. 345
Predică la **Nașterea Sfîntului Ioan Botezătorul — 24 iunie** 350
Predică la **Sfinții Apostoli Petru și Pavel — 29 iunie** 358
Predică la **Sfîntul Prooroc Ilie Tezviteanul — 20 iulie** 366
Predică la **Sfîntul Mare Mucenic Pantelimon — 27 iulie** 374
Predică la **Tăierea Capului Sfîntului Ioan Botezătorul — 29 august** 378
Predică la **Duminica Tuturor Sfinților** 384

Partea a III-a

CUVINTE DE ÎNVĂȚĂTURĂ DE LA SFINȚII PĂRINȚI

Cum se cade să fie episcopii și preoții 391
Credincioșii sînt datori să asculte de preoți 394
Credincioșii nu trebuie să judece pe preoți 395
Cum se cuvine să se poarte creștinii în casele lor. 409
Credincioșii sînt datori să citească sfintele cărți. 411

C L 2 29507
27.5 3 13
Fr. Arcu

Redactor: Ierom. IOANICHIE BĂLAN
Tehnoredactor: Ierom. VARTOLOMEU BOGDAN

Dat la cules 10 ianuarie 1986. Bun de tipar 24 iunie 1986. Format 16/70×100 legat 1/1 p. Coli de tipar 27,5
Comanda nr. 18

Întreprinderea Poligrafică „Arta Grafică"